

**AZ SZKP
XX. KONGRESSZUSA**

(1956 FEBRUÁR 14—25)

SZIKRA

BUDAPEST 1956

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezetőigazgatója

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának 1955 július 4—12-e között tartott teljes ülése határozatot hozott arról, hogy 1956 február 14-ére össze kell hívni az SZKP XX. rendes kongresszusát.

1956 január 15-én megjelent a sajtóban a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik öt-éves terv irányelv-tervezete.

A kongresszus február 14-én, moszkvai idő szerint délelőtt 10 órakor nyílt meg a nagy Kreml Palotában. N. Sz. Hruscsov rövid megnyitó beszéde után a kongresszus megválasztotta a vezető szerveket, és jóváhagyta a kongresszus következő napirendjét:

1. Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója — előadó: N. Sz. Hruscsov elvtárs, az SZKP KB titkára.
2. Az SZKP Központi Revíziós Bizottságának beszámolója — előadó: P. G. Moszkatov elvtárs, a Revíziós Bizottság elnöke.
3. Az SZKP XX. kongresszusának irányelvei a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik ötéves tervhez — előadó: N. A. Bulganyin, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke.
4. A párt központi szerveinek megválasztása.

A napirend 1. pontjának előadója, N. Sz. Hruscsov, február 14-én mondotta el beszédét. A napirend 2. pontjának előadója, P. G. Moszkatov, február 15-én mondotta el beszédét. A napirend 1. és 2. pontjának vitája a február 20-i esti ülésen fejeződött be. A kongresszus a Központi Bizottság beszámolóját és a

Központi Revíziós Bizottság beszámolóját egyhangúlag jóváhagyta.

A napirend 3. pontjának előadója, N. A. Bulganyin, február 21-én mondotta el beszédét. A 3. pont vitája a február 24-i délelőtti ülésen fejeződött be. A kongresszus elfogadta alapul a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik ötéves tervről előterjesztett irányelveket, és bizottságot küldött ki az irányelvek módosítására és kiegészítésére.

A kongresszus ezt megelőzően ugyancsak a február 24-i délelőtti ülésen egyhangú szavazással határozattá emelte a kongresszus által kiküldött bizottságnak az SZKP KB beszámolója alapján kidolgozott határozati javaslatát, majd határozatot hozott az SZKP Szervezeti Szabályzatának részleges módosításáról.

A kongresszus február 25-i záróülése a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik ötéves tervhez kiadott és a kongresszus által kiküldött bizottság által módosított és kiegészített irányelveket határozattá emelte, majd egyhangúlag megválasztotta a párt központi szerveit.

N. Sz. Hruscsov elvtárs ezt követően javaslatot terjesztett a kongresszus elé az SZKP új programjának kidolgozására vonatkozóan. A kongresszus a javaslatot egyhangúlag elfogadta.

A kongresszust N. Sz. Hruscsov elvtárs rekesztette be.

A kongresszuson vendégként részt vettek és üdvözlő beszédet mondtak 55 testvéri kommunista és munkáspárt küldöttei.

1956 március

A kiadó

**ELŐADÓI BESZÉDEK
ÉS A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ
BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA**

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK

**N. SZ. HRUSCSOV ELVTÁRSNAK,
a Központi Bizottság első titkárának előadói beszéde**

Elhangzott a február 14-i ülésen

Eltársak! Az az időszak, amely bennünket a XIX. pártkongresszustól elválaszt, ha az időt vesszük, nem nagyon hosszú — három év és négy hónap. Ha azonban a párt által végzett munka arányait, s azoknak az eseményeknek a jelentőségét tekintjük, melyek ezalatt országunkban és határainkon túl végbementek — az egyik fontos időszak a Szovjetunió Kommunista Pártjának történetében, Hazánk hatalmának gyarapításáért, a kommunista társadalom felépítéséért, a világbékéért vívott harcának történetében.

A belpolitika terén olyan évek voltak ezek, amikor a párt az egész nép érdekeiből kiindulva, a mezőgazdaság és az ipar helyzetének kritikai értékelése alapján számos komoly intézkedést léptetett életbe annak érdekében, hogy az elért eredményekre támaszkodva, újabb nagy lépéssel vigye előre az ország szocialista fejlődését. Ennek során a párt bátran feltárta a gazdasági, az állami és a párttevékenység különböző területein észlelt hiányosságokat, halomra döntötte a túlhaladott elképzeléseket, határozottan félresöpört az útból mindent, ami idejét múlta, ami fékezi előrehaladásunkat.

Ma már mindenki előtt világos, hogy a párt intézkedései helyesek és időszerűek voltak. Biztosították a szocialista gazdaság szakadatlan fejlődését, a szovjet nép anyagi jólétének további növekedését, kulturális színvonalának további emelkedését.

Fontos események mentek végbe a beszámolási időszakban külpolitikai téren is. A szocialista tábor országainak következetes békeszerető külpolitikája nyomán bizonyos enyhülés vála

totta fel a nemzetközi viszonyok nagy veszélyekkel fenyegető feszültségét. Éppen azért, mert a Szovjetunió barátaival, a Kínai Népköztársasággal és a többi népi demokratikus országgal együtt kellő időben több következetes külpolitikai lépést tett, amelyeket minden békeszerető erő támogatott — a nemzetközi élet küzdőterén a javulás reális távlatai nyíltak meg.

Mindez azt mutatja, hogy pártunk helyesen veszi számba mind a belpolitika, mind a külpolitika napirendre került szükségleteit, s idejekorán dolgozza ki az e szükségleteknek megfelelő intézkedéseket. Szemléletesen mutatkoznak meg ebben pártunk és a nép szoros, elszakíthatatlan kapcsolatai, pártunk lenini kollektív vezetésének bölcsessége, a párt tevékenységének alapjául szolgáló marxista-leninista tanítás legyőzhetetlen ereje. A párt ezekben az években magasra tartotta a halhatatlan Lenin nagy zászlaját. A leninizmushoz való hűség — pártunk minden sikerének forrása. *(Viharos taps.)*

Vizsgáljuk meg országunk nemzetközi és belső helyzetét a beszámolási időszakban.

I.

A SZOVJETUNIO NEMZETKÖZI HELYZETE

Korunk fő jellegzetessége az, hogy a szocializmus túlnőtt egy ország keretein, és világrendszerre vált. A kapitalizmus erőtlenné bizonyult arra, hogy megakadályozza ezt a világtörténelmi folyamatot. A két ellentétes, különböző törvények alapján és ellentétes irányban fejlődő gazdasági világrendszer — a kapitalista és a szocialista gazdasági rendszer egyidejű fennállása megmásíthatatlan tényré vált.

A szocialista gazdaság a társadalom minden tagját illetően az anyagi és kulturális szükségletek egyre fokozottabb kielégítésének, a legfejlettebb technika alapján a termelés szakadatlan bővülésének és tökéletesedésének, a szocialista országok közötti együttműködés és kölcsönös segítség erősödésének irányában fejlődik.

A kapitalista gazdaság a monopóliumok egyre növekvő gazdagodásának irányában, a milliós dolgozó tömegek, különö-

sen a gyarmatokon és a függő országokban élő dolgozó tömegek kizsákmányolásának további fokozódása, életszínvonaluk további hanyatlása irányában, a gazdaság növekvő militarizálása, a kapitalista államok közötti konkurrenciaharc kiéleződése újabb gazdasági válságok és megrázkódtatások irányában fejlődik.

1. A Szovjetunió és a népi demokratikus országok szüntelen gazdasági fellendülése

A beszámolási időszakot a Szovjetunió, valamint a Kínai Népköztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Köztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Román Népköztársaság, a Bolgár Népköztársaság, az Albán Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Mongol Népköztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság népgazdaságának hatalmas arányú fellendülése jellemezte.

A Szovjetunió és a tőkés országok ipari termelésének növekedési üteme 1929—1955-ben a következő táblázatból látható:

A Szovjetunió és a tőkés országok ipari termelése
(az 1929. év százalékában)

	1929	1937	1943	1946	1949	1950	1952	1955
Szovjetunió	100	429	573	466	870	1082	1421	2049
A kapitalista országok együtt	100	104	(*)	107	130	148	164	193
Ezen belül:								
Egyesült Államok	100	103	215	153	164	190	210	234
Anglia	100	124	(*)	118	144	153	153	181
Franciaország	100	82	(*)	63	92	92	108	125
Olaszország	100	99	(*)	72	108	124	148	194
Nyugat-Németország	100	114	(*)	35	93	117	150	213
Japán	100	169	231(**)	51	101	115	173	239

* Adatokat nem közöltek.

** 1944-es adatok.

Ezekből az adatokból látható, hogy negyed évszázad, pontosabban 26 év alatt a Szovjetunió a háború okozta óriási nép- gazdasági veszteségek ellenére több mint hússzorosára növelte ipari termelését, míg a rendkívül kedvező feltételek között levő Egyesült Államok csupán valamivel több mint kétszeresére tudta növelni a termelést, az egész kapitalista világ ipara pedig még ezt a növekedést sem érte el.

A népi demokratikus országok szintén jelentősen megelőzték a tőkés államokat az ipari termelés növekedésének üteme tekintetében. Az ipari termelés háború előtti színvonalát 1955-ben Lengyelország több mint négyszeresen, Bulgária több mint ötszörösen, Csehszlovákia több mint kétszeresen, Magyarország három és félszeresen, Románia majdnem háromszorosan, Albánia több mint tizenegyszeresen, a Német Demokratikus Köztársaság pedig több mint kétszeresen szárnyalta túl.

A Kínai Népköztársaság, amely a többi országnál később fogott hozzá a szocializmus építéséhez, kiemelkedő eredményeket ért el: ipari termelése a háború előtti legmagasabb színvonalhoz viszonyítva több mint kétszeresére, az 1949. évihez viszonyítva pedig több mint négyszeresére növekedett.

Nem kis eredmények mutatkoznak a szocialista építés terén Jugoszláviában sem. Ipari termelése a háború előtti színvonalat 1955-ben 2,8-szeresen haladta meg.

Mind hatalmasabbá válik az az ipari bázis, amelyre a szocializmus támaszkodik. A szocialista országok ipari termelésének részesedése a világ ipari termelésében állandóan nő. Ez a tény a tőkés kizsákmányolás területének csökkenésében, a kapitalizmus világpozícióinak összeszűkülésében és a szocializmus világpozícióinak kiszélesedésében megnyilvánuló történelmi haladás anyagi kifejezése.

Az ipari termelés fejlődésének gyors üteme — záloga a szocializmus újabb sikereinek a kapitalizmussal való gazdasági versenyében. A Szovjetunió az ipari össztermelést tekintve világviszonylatban már most a második helyet foglalja el. A nyersvas-, acél-, alumínium- és réztermelés, a gépgyártás, a villamosenergia-, cement- és széntermelés méreteit tekintve a Szovjetunió már régen túlszárnyalta Franciaországot, Nyugat-Németországot meg Angliát, s biztosan utoléri az Egyesült Államokat.

A Szovjetunió és valamennyi szocialista ország gazdaságának megkülönböztető vonása — a minden térre kiterjedő fejlődés és a közös békés irányzat. A szocializmus országai mindenekelőtt fáradhatatlanul gondoskodnak a nehézipar fejlesztéséről, mert a nehézipar az egész társadalmi termelés szakadatlan növekedésének alapja. Ugyanakkor ezekben az országokban nagy figyelmet fordítanak a mezőgazdaság és a könnyűipar fellendítésére. Állandóan javulnak a dolgozók életkörülményei, virágzik a kultúra.

Még nagyszerűbbek a népeink előtt feltáruló távlatok. Nincs messze az az idő, amikor a Szovjetunióban nagy arányokban állítják majd az ember szolgálatába az atomenergiát s a modern tudomány és technika más vívmányait, amikor még teljesebben aknázzák majd ki a föld mélyének kincseit, megzabolázzák a hatalmas folyókat, új óriási földterületeket hasznosítanak, s amikor mindez biztosítani fogja a termékbőséget, a közfogyasztási cikkek bőségét. Meggyőződésünk, hogy történelmileg rövid idő alatt iparosodik a hatalmas Kína, a szövetkezés alapján magas színvonalra emelkedik mezőgazdasági termelése. Jelentős előrehaladást ér el a szocializmus útján valamennyi népi demokratikus állam.

A szocializmus országainak fejlődését teljes politikai és gazdasági önállóságuk és függetlenségük jellemzi. Ugyanakkor az elmúlt időszak igen fontos eredménye a szocialista államok gazdasági kapcsolatainak további erősödése, együttműködésük kiszélesedése. A szocializmus országai között egyenjogú, kölcsönösen előnyös kereskedelmi kapcsolatok létesültek, megvalósult közöttük a műszaki tapasztalatok kicserélése, a sokoldalú kölcsönös segítség és a népgazdasági tervek szakszerű összehangolása.

A szoros gazdasági együttműködés rendkívül nagy lehetőségeket biztosít a termelési tartalékok és a nyersanyagforrások legjobb kihasználására, s egyben sikeresen egyezteteti össze az egyes országok érdekeit az egész szocialista tábor érdekeivel. Ennek során igen nagy jelentőségű a specializálás és a kooperáció fejlesztése. Ma már nincs szükség arra, hogy minden egyes szocialista ország feltétlenül fejlessze a nehézipar valamennyi ágát, mint a Szovjetuniónak kellett tennie, amely hosszú ideig az egyetlen, s kapitalista környezetben levő szocialista ország volt. Most, amikor megvan a szocialista országok hatalmas kö-

zössége, s ezeknek az országoknak a védelmi képessége és biztonsága az egész szocialista tábor ipari hatalmára támaszkodik, minden európai népi demokratikus ország azoknak az iparágaknak fejlesztésére, azoknak a termékfajtáknak a termelésére specializálhatja magát, amelyekhez a legkedvezőbbek a természeti és gazdasági feltételei. Ez egyúttal megteremti a szükséges feltételeket ahhoz is, hogy jelentős anyagi eszközöket szabadítsanak fel a mezőgazdaság és a könnyűipar fejlesztésére, s ezen az alapon egyre teljesebb mértékben elégítsék ki népeik anyagi és kulturális szükségleteit.

A testvéri együttműködés szálait erősítve a szocializmus országai önzetlen segítséget nyújtanak egymásnak gazdasági fejlődésükben. A szocializmus országainak kölcsönös kapcsolatai gyökeresen különböznek a kapitalista világban fennálló kapcsolatoktól. A Szovjetunió jelenleg szerződések alapján 391 vállalat, s több mint 90 külön üzemrészleg és más létesítmény építéséhez nyújt segítséget a népi demokratikus országoknak. A népi demokratikus országoknak a lehető legkedvezőbb feltételek mellett összesen 21 milliárd rubel összegű hosszúlejáratú hitelt nyújtunk. A Szovjetunió az atomenergia-termelés megindításában és békés felhasználásában is segíti a baráti államokat.

Nagy örömmel állapítjuk meg Kína szocialista iparosításának sikereit. A történelemben eddig nem volt példa arra, hogy egy erősen fejlett ipari ország önként segítette volna elő más országok iparosítását. Ellenkezőleg. Az az erősen fejlett országokból álló kis csoport, amely annak idején a kapitalista világban előretört, mindig akadályozta a többi ország, különösen a gyarmati vagy félgyarmati országok iparosítását. Emiatt az ázsiai, dél-amerikai és afrikai országok túlnyomó többségének nincs nagyipara. A Szovjetunió, amelytől távol állnak az ilyen célok, mindent megtesz, hogy Kína testvéri népét segítse hatalmas iparának megteremtésében. Országunk a Kínai Népköztársaságot csupán az első ötéves terve során 156 vállalat és 21 külön üzemrészleg építésében segíti; az általunk szállított berendezések értéke körülbelül 5 milliárd 600 millió rubel.

A Szovjetunió e szállítások ellenében Kínától és a többi népi demokratikus országtól bennünket érdeklő készítményeket, anyagokat és közfogyasztási cikkeket kap, olyanokat, amilyeneket ezek az országok általában exportálnak.

Továbbra is sokoldalú segítséget fogunk nyújtani egymásnak a gazdaság, a technika, a tudomány és a kultúra fejlesztése terén. Ezt mi a szocialista tábor iránti testvéri kötelességünknek tekintjük. Minél erősebb lesz a szocializmus egész tábor, annál szilárdabb lesz az e nagy táborhoz tartozó minden egyes ország szabadságának és függetlenségének, gazdasági és kulturális virágzásának biztosítéka.

A szocialista rendszer győzelmesen halad előre, nem ismer válságokat és megrázkódtatásokat. Nagy áldást hoz a szocializmus országainak népeire, bebizonyítja döntő előnyeit a kapitalista rendszerrel szemben. (Hosszantartó taps.)

2. A tőkés országok gazdasági helyzete és a tőkés rendszer ellentmondásainak további éleződése

A fentebb közölt táblázatból látható, hogy 1955-ben az egész kapitalista világ ipari termelése 93 százalékkal múlta felül az 1929-es színvonalat.

Azt jelenti-e ez, hogy a kapitalizmusnak sikerült leküzdenie belső ellentmondásait, és sikerült megszilárdulnia? Nem, nem azt jelenti. A világkapitalizmus gazdasága rendkívül egyenlőtlenül fejlődik, és még ingatagabb lett.

Olyan régi tőkés országokban, mint Anglia és Franciaország, a háborút követő évtizedben növekedett az ipar termelése, ez a növekedés azonban lassú és ellentmondásos. Olyan legyőzött országokban, mint Nyugat-Németország és Olaszország, a termelés háború előtti színvonalát csak 1949—1950-ben érték el, Japán ipari termelése pedig hozzávetőleg az 1944-es színvonalon áll. Az Egyesült Államokban, a kapitalizmus legfőbb országában, a háború befejezése óta három ízben esett vissza jelentősen a termelés, sőt 1948 végétől kezdve az Egyesült Államokban komoly gazdasági válság kezdett kibontakozni, amelyet azután a koreai háborúval összefüggő erőltetett fegyverkezési verseny állított meg.

Az ipari termelés ingatagságához a legtöbb kapitalista állam pénzügyi helyzetének bizonytalansága, a hatalmas arányú papírpénz-kibocsátás és a pénz elértéktelenedése járul hozzá ehhez a több országban tapasztalható agrárválságot, va-

Iamint a tőkés piacon az utóbbi években megfigyelhető világkereskedelmi pangást.

Tovább mélyül a kapitalizmus általános válsága. A kapitalizmus megoldhatatlan ellentmondása — a modern termelőerők és a tőkés termelési viszonyok ellentmondása, még inkább kiéleződött. A jelenkori technika gyors fejlődése nem cáfolja meg, hanem csak súlyosbítja ezt az ellentmondást.

Meg kell mondani: a marxizmus-leninizmus híveitől mindig távol állott az az elképzelés, hogy a kapitalizmus általános válsága a teljes pangást, a termelésnek és a technikai haladásnak a megállását jelenti. Lenin megállapította, hogy a kapitalizmus rothadásának általános tendenciája nem zárja ki a technikai haladást és a termelés fellendülését az egyik vagy a másik időszakban. „Hiba volna azt gondolni — írta Lenin —, hogy ez a rothadási tendencia kizárja a kapitalizmus gyors növekedését; nem, egyes iparágak, a burzsoázia egyes rétegei, egyes országok az imperializmus korszakában hol nagyobb, hol kisebb mértékben majd ezt, majd azt a tendenciát mutatják”¹. Ezért figyelemmel kell kísérni a kapitalizmus gazdaságát, nem szabad leegyszerűsítve felfognunk az imperializmus rothadásáról szóló lenini tételt, hanem egyre behatóbban kell tanulmányoznunk, mit eredményez a tőkés országokban a tudomány és a technika, hogy a szocializmus érdekében felhasználjuk a technikai haladás során világviszonylatban elért eredményeket.

Ami a tőkés országok termelésének növekedését illeti, nem mondhatjuk, hogy ez a beszámolási időszakban egészséges gazdasági alapon ment volna végbe. Ez a növekedés a következő fő tényezők hatásával magyarázható.

Először: a gazdaság militarizálása és a fegyverkezési hajszája. A növekedés korántsem minden iparágra terjedt ki. A fogyasztási cikkek előállító ipar erősen elmarad, egyes ágaiiban pedig pangás tapasztalható. Csak azok az iparágak fejlődnek, amelyek egy vagy más formában összefüggnek a fegyvergyártással. Öt év alatt, 1950-től 1954-ig, a katonai megrendelések kifizetésére fordított állami kiadások összege az Egyesült Államokban négyszeresére, Angliában több mint négyszeresére, Franciaországban háromszorosára nőtt. Világos, hogy a haditer-

¹ *Lenin Művei*. 22. köt. Szikra 1951. 312—313. old.

melés e szokatlanul gyors üteme hatással volt ezekben az országokban az ipari termelés általános színvonalára.

Másodszor: a termelés növekedését előmozdította a fő tőkés államok külső gazdasági terjeszkedésének fokozódása. A tőkés világpiacon olyan országok számára, mint az Egyesült Államok, részben pedig Anglia és Franciaország, ideiglenesen kedvező helyzet alakult ki. A versengő országok közül néhány évre kiesett Németország, Japán és Olaszország. A nyugat-európai országokban a háborút követő gazdasági ziláltság égető szükségletet teremtett élelmiszerekben és más elsőrendű szükségleti cikkekben. Az Egyesült Államok ezt a legnagyobb mértékben kihasználta, a „Marshall-terv” és más emeltyük igénybevételével.

Harmadszor: nagy szerepe volt az állótőke felújításának. Az európai tőkés országokban a harmincas évek válságai és depressziói miatt, majd a háború miatt lényegében 15—20 éven át nem újították fel az alapvető termelőberendezést. A háború éveiben erősen elhasználódott és megrongálódott állótőke korszerűsítése valójában csak 1951—1954-ben vett lendületet. Ez lehetővé tette, hogy jelentősen növeljék a berendezések gyártását.

Végül negyedszer: a tőkés országok a munkásosztály kizsákmányolásának nagyarányú fokozása és a dolgozók életszínvonalának leszorítása révén tudták növelni ipari termelésüket. A fontosabb tőkés országokban az elmúlt négy év alatt az egy munkásra eső átlagos évi ipari termelés 10—25 százalékkal növekedett. De az árak, a lakbér és egyéb kiadások óriási mérvű emelkedése következtében számos kapitalista országban a reálbér a háború előtti színvonal alatt van.

Ezenkívül figyelembe kell venni a dolgozók vállára nehezedő súlyos fegyverkezési költségeket. Az Egyesült Államok egy főre eső katonai kiadásai költségvetési évenként 1913—1914-ben 3,5 dollárra, 1929—1930-ban 7 dollárra, 1954—1955-ben 250 dollárra rúgtak, vagyis közben több mint 70-szeresükre nőttek. Angliában az egy főre eső katonai kiadások az 1913—1914. költségvetési év 1,7 font sterlingjéről 1929—1930-ban 2,5 font sterlingre, 1954—1955-ben pedig 29,3 font sterlingre emelkedtek. Ezeket az óriási kiadásokat az egyenes és közvetett adók szüntelen emelése révén fedezik,

Súlyosan nehezedik a dolgozók helyzetére a munkanélküliség. Az Egyesült Államokban 1955-ben, vagyis abban az esztendőben, amelyet a polgári közgazdászok az úgynevezett „stabil emelkedés” időszakaként emlegettek, hivatalos adatok szerint körülbelül 3 millió teljes munkanélküli és több mint 9 millió részleges munkanélküli volt. A Német Szövetségi Köztársaságban 1955-ben a hivatalos adatok körülbelül 1 millió teljes munkanélkülről számolnak be. Olaszországban — ahol a munkanélküliség a háború után különösen tömeges és krónikus jelet öltött — 1955-ben 2 millió teljes munkanélkülit és ugyanannyi részleges munkanélkülit tartottak nyilván. Japánban 1954-ben hivatalos adatok szerint 600 000 teljes munkanélkülit és majdnem 9 millió részleges munkanélkülit mutattak ki.

Ezek azok a tényezők, amelyek különösen nagy szerepet játszottak a háború után a kapitalista termelés fokozásában. A kapitalista világ jelenleg ahhoz a határhoz érkezik el, ahol egész sor ideiglenesen ható tényező ösztönző ereje kimerül. E tényezők egyike-másika, mint például az állótoke tömeges felújítása és a külső piacokon kialakult kedvező helyzet, csak a néhez és hosszú háborút közvetlenül követő időszakot jellemezte. Más tényezők általában csupán a termelés ideiglenes növekedését idézhetik elő. A tőkés gazdaság belső erői, amelyek alapján a kapitalizmus a múltban növelte termelését, egyre gyengébben hatnak. Ma a kapitalizmus, ha növelni akarja termelését, mindinkább mesterséges tényezőkre szorul.

Nyugaton egyes körökben a jelenlegi konjunktúra alapján újra „felvirágzásról” beszélnek. Megpróbálják bebizonyítani, hogy a marxista válságelmélet mint mondják, „elavult”. A polgári közgazdászok hallgatnak arról, hogy csakis a kapitalizmus számára kedvező körülmények ideiglenes összetalálkozása tartóztatta fel a válságjelenségek átcsapását mélyreható gazdasági válságba. Még most, a konjunktúra élénkülésének időszakában is érezhetők lappangó válságjelenségek. A termelési kapacitás kihasználása igen alacsony. Az Egyesült Államokban veszélyes méreteket értek el az árukészletek, s ugyanez áll a fogyasztói hitelre.

A helyzetet súlyosbítja az, hogy egész sor kapitalista országban roppant tömegű értékesítetlen mezőgazdasági termék halmozódott fel. A kormányok — különösen az Egyesült Államok

kormány — minden lehetőet elkövetnek a vetésterületnek, s ezzel a betakarított termés mennyiségének csökkentése érdekében. És ezt akkor teszik, amikor Délkelet-Azsia és Afrika hatalmas területein emberek milliói éheznek, sőt magukban a gyarmattartó anyaországokban is széles réteg van, amely igen rosszúl táplálkozik. Az a körülmény, hogy nő a termelés, hogy megfigyelhető bizonyos technikai haladás, és hogy gyors ütemben fokozódik a munka intenzitása, ugyanakkor azonban a belső piac nem szélesedik, hanem éppen ellenkezőleg, viszonylag szűkül — elkerülhetetlenül újabb gazdasági válságokra és megrázókódításokra vezet a tőkés országokban.

A kapitalisták és a tőkés érdekek tudós védelmezői azt az „elméletet” terjesztik, hogy a fegyvergyártás szakadatlan fokozásával meg lehet menekülni a gazdasági válságoktól. A marxista-leninista tudomány képviselői ismételtén rámutattak arra, hogy ez nem egyéb hiú ábrándozásnál. A fegyverkezési verseny a betegséget nem gyógyítja, hanem súlyosbítja. És minél messzebbmenően militarizálják a gazdasági életet, annál súlyosabbak lesznek következményei a kapitalizmusra nézve.

A tőkés körök képviselői különös reményeket fűznek a gazdasági élet állami szabályozásához. A monopoltőke közvetlenül maga alá rendeli az államszerveket, saját képviselőit helyezi el bennük, és arra kényszeríti az államot, hogy a monopóliumok érdekében „szabályozza” az ország gazdaságát. Az államszervek megkísérlik fenntartani az üzleti aktivitást — milliárdos megrendeléseket adnak a társaságoknak, kedvezményeket és állami támogatást biztosítanak részükre, szabályozzák a munkabéreket és számos cikk árát, felvásárolják a fölöslegeket, finanszírozzák a kivitelt. De az állam beavatkozása a gazdasági életbe nem küszöböli ki a tőkés rendszer rákfenéit. Az állam nem képes megszüntetni a tőkés gazdaság objektív törvényeit, amelyek termelési anarchiát és gazdasági válságokat idéznek elő. A válságok magában a kapitalizmus természetében rejlenek, s így elkerülhetetlenek.

A kapitalizmus gazdaságának kilátásait sok tekintetben a tőkés világpiacon uralkodó helyzet határozza meg. Az utóbbi években itt lényeges változások történtek. Az Egyesült Államok elveszti a háború utáni első években élvezett monopólius helyzetét. A világ kivitelében való részesedése, miután 1947-ben

elérte legmagasabb színvonalát (a 32,5 százalékot), más országok konkurrenciája következtében erős hanyatlásnak indult, s a legutóbbi években 19 százalékra esett vissza. 1947—48-ban a kapitalista világ ipari termelésének közel háromötöde esett az Egyesült Államokra, most pedig csűpán a fele jut. Az Egyesült Államok már maga mögott hagyta a háború utáni gazdasági lehetőségek kihasználásának tetőpontját, új piacok pedig nem ígérkeznek. Tehát a termelés további komoly növekedésére sincs kilátás.

Különösen kiéleződött a helyzet a tőkés világpiacon azután, hogy újból megjelent ott Nyugat-Németország és Japán. Ezek az országok, akárcsak Anglia és Franciaország, majdnem teljesen visszaszerezték háború előtti világpiaci pozícióikat. Most minden egyes ország kivitelének további növelése csak a konkurrensekkel folytatott elkeseredett harcban lehetséges. Anglia elégedetlen Nyugat-Németország és Japán növekvő aktivitása miatt. Nyugat-Németország és Japán elégedetlen amiatt, hogy Anglia nem bocsátja be őket saját piacaira. Valamennyiüknek együtt a kelleténél is több okuk van az elégedetlenségre az Egyesült Államok magatartása miatt, amely ország dezorganizálja a világpiacot, azzal, hogy egyoldalú kereskedelmet folytat, elzárja saját piacát a külföldi áruk elől, megtiltja a kereskedelmet a Kelettel, mezőgazdasági dömpinghez és más olyan intézkedésekhez folyamodik, amelyek súlyosan érintenek más országokat. A kapitalista országok közötti gazdasági harc egyre nagyobb erővel lángol fel.

A legfőbb ellentét továbbra is az Egyesült Államok és Nagy-Britannia közötti ellentét. Az angol—amerikai antagonizmus igen sok kérdésben jelentkezik. Az óceánon túli konkurrensek az „atlanti szolidaritás” jegyében megkaparintják a brit birodalom fő hadászati és gazdasági pozícióit, azon vannak, hogy megvessék a lábukat a birodalmi közlekedési vonalakon, megszüntessék a preferenciális vámtarifákat, s alárendeljék maguknak a sterling-övezetet. Semmi csodálkozni való sincs tehát azon, ha Angliában, akárcsak Franciaországban, erősödik az a törekvés, hogy véget vessenek az olyan helyzetnek, amelyben az „atlanti szolidaritás” csupán az egyik félnek előnyös.

Különösen kiélezi a világpiaci helyzetet Nyugat-Németország gazdasági hatalmának újjászületése. A két világháború

tapasztalatai azt mutatják, hogy a német monopóliumok a piacokért folytatott harcuk során semmitől sem riadnak vissza. Ezzel kapcsolatban kiéleződik a helyzet Nyugat-Európában is, hiszen a gyorsan erősödő német vetélytárs megjelenése nem ígér semmi jót Franciaországnak és Angliának, különösen akkor, ha továbbra is arra buzdítják, hogy csak haladjon előre a militarizálás útján. Kiéleződik a helyzet magában Nyugat-Németországban is, mert a konszernek és monopóliumok hatalmának visszaállítása növeli azt a veszélyt, hogy újjászületnek a fasizmust annak idején hatalomra juttató erők.

A piackérdés még élesebbé válik azért is, mert a tőkés világpiac keretei az új, növekvő szocialista világpiac kialakulása folytán mindinkább összeszűkülnek. Ezenkívül a gyarmati elnyomás alól felszabadult, gazdaságilag elmaradott országok hozzálátnak saját iparuk megteremtéséhez, ami múlhatatlanul az iparcikkek értékesítési piacának további szűküléséhez vezet. Mindez azt jelenti, hogy az imperialista táboron belül az értékesítési piacokért és a befolyási övezetekért folyó harc még jobban ki fog éleződni.

A kapitalista országok jelenlegi helyzetére egyszersmind a szociális ellentétek szüntelen éleződése jellemző.

A háború utáni években a sztrájkharc méretei a háború előttihez viszonyítva jelentősen megnövekedtek, annak ellenére, hogy a kapitalista államok különösen szigorú munkásellenes törvényeket hoztak, a munkakonfliktusok kormánybeavatkozással történő „szabályozásához” és a szakszervezeti jogok korlátozásához folyamodtak. Tizenegy ország (az Egyesült Államok, Anglia, Franciaország, Nyugat-Németország, Japán, Kanada, Ausztrália, Svédország, Belgium, Hollandia és Argentína) hivatalos, s magától értetődően szépített adatai arról tanúskodnak, hogy a háborút követő tíz évben (1945—1954-ben) a háborút megelőző tíz évhez (1930—1939-hez) képest a sztrájkok száma 67 000-ről 101 000-re, a sztrájkolók száma 21 millióról 73 millióra, a sztrájkok következtében elveszett munkanapok száma pedig 240 millióról 672 millióra növekedett. Mint látjuk, a háború utáni évtizedben a sztrájkok száma a háború előtti azonos időszakhoz képest másfélszeresére növekedett, a sztrájkolók és a veszendőbe ment munkanapok száma pedig többszörösen meghaladja a háború előtti színvonalat. Szóval a munkásosztály

harca a tőkés elnyomás ellen mind aktívabbá és kitartóbbá válik. Különösen tömeges és éles jelleget öltött a sztrájkmozgalom Franciaországban, Olaszországban, Japánban, az Egyesült Államokban és Angliában, a legutóbbi években pedig Nyugat-Németországban is.

A háború utáni időszak jellemző vonása, hogy a munkáosztály egyre határozottabban foglal állást a döntő fontosságú politikai kérdésekben. Sok nagy szakszervezet, politikai irányzatától függetlenül, mind tevékenyebben száll síkra a nemzetközi feszültség enyhítéséért és a fegyverkezési verseny megszüntetéséért. A francia és az olasz munkáosztály, a Francia Kommunista Párt, Olaszország kommunistái és szocialistái hatalmas sikereket arattak a parlamenti választásokon. Ezek a sikerek azt mutatják, hogy a munkáosztály pártjai kivívták országaikban a lakosság széles rétegeinek szeretetét és bizalmát. *(Hosszantartó taps.)*

Milyen következtetések adódnak a tőkés országok helyzetének elemzéséből?

A kapitalista világ helyzetét a belső ellentmondások növekedése jellemzi. Fokozódik a termelés társadalmi jellege és az elsajátítás tőkés formája közötti ellentmondás, a termelés növekedése és a fizetőképes kereslet csökkenése közötti ellentmondás, ami gazdasági válságokra vezet. Növekednek a kapitalista államok közötti ellentétek, kiéleződik az értékesítési piacokért és a befolyási övezetekért folytatott harcuk. Növekednek és mélyülnek a szociális ellentétek, fokozódik az a harc, amelyet a munkáosztály, a széles néptömegek vívnak létfontosságú jogaikért és érdekeikért. Ilyenformán a kapitalizmus elkerülhetetlenül újabb gazdasági és társadalmi megrázkódtatások felé halad.

3. Az agresszív tömbök összetákolásának és a „hidegháború” szításának imperialista politikája. A népek harca a nemzetközi feszültség enyhítéséért

Elvtársak! A nemzetközi viszonyok terén a Szovjetunió Kommunista Pártjának XIX. és XX. kongresszusa közötti időszakban nagy változások mentek végbe.

Röviddel a második világháború befejezése után az Egyesült Államok, Anglia és Franciaország politikájában mind erő-

sebben kezdett érvényesülni a reakciós, militarista körök befolyása, újra felülkerekedett politikájukban az a törekvés, hogy gazdasági és politikai nyomás, fenyegetések és háborús provokációk segítségével ráerőszakolják akarataikat más országokra. Ezt az irányzatot „erőpolitikának” nevezték el. Az „erőpolitikában” a jelenkori imperializmus legagresszívebb köreinek világuralmuk megvalósítására, a munkás-, demokratikus és nemzeti-felszabadító mozgalmak elnyomására irányuló törekvései, a szocialista tábor elleni háborús kalandok tervei jutottak kifejezésre.

A nemzetközi légkört megmérgezte a háborús pszichózis. A fegyverkezési hajsza egyre szörnyűbb méreteket öltött. Az Egyesült Államok határaitól ezer meg ezer kilométerre levő államok területén számos nagy amerikai katonai támaszpontot létesítettek, amelyek a Szovjetunió és a népi demokratikus országok ellen irányulnak. A szocialista tábor országai ellen megkezdtek az úgynevezett „hidegháborút”. Mesterségesen szították az államok közötti bizalmatlanságot, a népeket egymás ellen uszították. Véres háborút robbantottak ki Koreában. Hosszú évekig folyt a háború Indokínában.

A „hidegháború” sugalmazói katonai tömbök létrehozásának útjára léptek. Sok országot a népek akarata ellenére belezártottak zárt agresszív csoportosulásokba: az észak-atlanti tömbbe, a Nyugateurópai Unióba, a SEATO-ba (a délkelet-ázsiai katonai tömbbe), a bagdadi paktumba.

A katonai tömbök szervezői el akarják hitetni, hogy védelmi célokból egyesülnek, hogy a „kommunista veszély” ellen akarják védekezni. Ez azonban merő képmutatás. Tudjuk a történelemből, hogy az imperialista hatalmak mindig katonai tömbök összetákolásához folyamodtak, amikor a világ újrafelosztását tervezték. Az „antikommunizmus” jelszavát most újra ködösítésre használják fel, ezzel takargatják egy ország világuralmi igényeit. Az új itt az, hogy az Egyesült Államok mindenféle tömbök és paktumok létrehozása révén meg akarja szilárdítani uralkodó helyzetét a kapitalista világban, minden tömbbéli szövetségesét saját akaratának engedelmes végrehajtójává akarja lealacsonyítani.

Az „erőpolitika” sugalmazói azt állítják, hogy ez a politika

lehetetlenné teszi az új háborút, mert biztosítja „az erők egyensúlyát” a nemzetközi küzdőtéren. Ez az álláspont igen elterjedt a nyugati államférfiak körében. Annál fontosabb, hogy teljesen felfedjük igazi értelmét.

Meg lehet-e szilárdítani a békét fegyverkezési verseny segítségével? Azt hinné az ember, hogy a kérdés ilyen feltevésének képtelensége mindenki előtt nyilvánvaló. Ugyanakkor az „erőpolitika” hívei a fegyverkezési versenyt a béke fenntartását szolgáló legfőbb eszköznek kiáltják ki! Egészen nyilvánvaló, hogy ha az államok a katonai erő növelése terén versengenek, a háborús veszély nem csökken, hanem növekszik.

A fegyverkezési versenynek, az „erőpolitikának”, az agresszív tömbök összetákolására irányuló politikának szükségképpen ki kellett éleznie, s valóban ki is élezte a nemzetközi helyzetet. Ez volt a világesemények fejlődésének egyik iránya a becsúszási időszakban.

De ezekben az években a nemzetközi küzdőtéren más folyamatok is végbementek, s ezek azt mutatták, hogy a mai világban koránt sincs minden alárendelve a monopolista körök mindenhatóságának.

Döntő jelentőségű a szocializmus, a demokrácia és a béke erőinek, a nemzeti-felszabadító mozgalom erőinek szüntelen gyarapodása. Ebben az időben a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és a többi szocialista ország külpolitikai helyzete még jobban megszilárdult, mérhetetlenül megnőtt a tekintélyük, s kiszélesedtek nemzetközi kapcsolataik. A szocializmus nemzetközi táborra egyre növekvő befolyást gyakorol a világesemények menetére. (Taps.)

Jelentősen megnövekedtek a béke erői, amikor a nemzetközi küzdőtéren feltűnt azoknak a békeszerető európai és ázsiai államoknak csoportja, amelyek külpolitikájuk alapelveinek nyilvánították ki, hogy nem vesznek részt tömbökben. Mindeme államok vezető politikai körei joggal vélekednek úgy, hogy a zárt imperialista katonai csoportosulásokban való részvétel csak fokozza azt a veszélyt, hogy ezeket az országokat belerántják az agresszív erők kalandjaiba, belesodorják a fegyverkezési verseny halálos örvényébe.

Ennek az volt a következménye, hogy a nemzetközi küzdő-

téren kiterjedt „békeövezet” jött létre, amely Európa és Ázsia szocialista, valamint nem szocialista, de békeszerető államait egyaránt magában foglalja. Ez az övezet a földkerekség óriási térségeit fogja át, amelyeken majdnem másfél milliárd ember, vagyis bolygónk lakosságának többsége él.

A nemzetközi események menetére igen nagy hatással volt a legszélesebb néptömegeknek a béke védelmében kifejtett erőteljes tevékenysége. Nincs a történelemben még egy olyan időszak, amelyet a háborús veszély ellen vívott tömegharc arányait és szervezettségét tekintve össze lehetne hasonlítani a jelenlegivel.

A háborús veszély és a reakció elleni harcban a legaktívabb és a legkövetkezetesebb harcosoknak a kommunista pártok bizonyultak, amelyek, mint azelőtt is, ezekben az években a béke fenntartásáért, a dolgozók létérdekeiért és országaik nemzeti függetlenségéért vívott harc élvonalában küzdöttek. Az utóbbi években sok nehézség és megpróbáltatás jutott a kommunisták osztályrészéül a kapitalista országokban. A kommunista pártok azonban becsülettel állták ezeket a megpróbáltatásokat. *(Hosszszantartó taps.)*

Ugyanakkor más társadalmi körök is nagy számban helyezkednek háborúellenes álláspontra. Fellépésük természetesen még hatásosabb volna, ha a béke ügyét védelmező különböző erők kiküszöbölnék bizonyos fokú megosztottságukat. Rendkívül nagy jelentőségre tesz szert a munkásosztály egységének, szakszervezetei egységének problémája, politikai pártjainak, a kommunistáknak, a szocialistáknak és a többi munkáspártnak az akcióegysége.

A mai világban nem kevés baj származik abból, hogy a munkásosztály sok országban hosszú éveken keresztül megosztott, s különböző csoportjai nem küzdenek egységfrontban. Ez csak a reakció erőinek malmára hajtja a vizet. Pedig most véleményünk szerint kilátás nyílik e helyzet megváltoztatására. Az élet sok olyan kérdést tűzött napirendre, amelyek nemcsak megkövetelik valamennyi munkáspárt közeledését és együttműködését, hanem ennek az együttműködésnek reális lehetőségeit is megteremtik. A legfontosabb közöttük az újabb háború elhárításának kérdése. Ha a munkásosztály egységes, szervezett

erőként lép fel, ha erőteljesen érvényesíti akarátát, akkor nem lesz háború.

Mindez történelmi felelősséget ró a munkásmozgalom minden funkcionáriusára. A békeharc érdekei azt követelik, hogy abbahagyva a kölcsönös vádaskodást, megtalálják az érintkezési pontokat, s ebből kiindulva kidolgozzák az együttműködés alapjait. Ennek során lehetséges és szükséges az együttműködés a szocialista mozgalomnak azokkal a köreivel is, amelyek tőlünk eltérő nézeteket vallanak a szocializmusba való átmenet formái kérdésében. Szép számmal vannak közöttük olyanok, akik téves úton járnak ebben a kérdésben, ez azonban nem akadályozza az együttműködést, hiszen soknál egyébként is jóhiszemű tévedésről van szó. Napjainkban sok szociáldemokrata tevékenyen harcol a háborús veszély és a militarizmus ellen, a szocialista országokkal való közeledésért, a munkásmozgalom egységéért. Őszintén üdvözljük ezeket a szociáldemokratákat, és készek vagyunk mindent megtenni erőfeszítéseink egyesítésére a nagy ügyért, a békének és a dolgozók érdekeinek megvédéséért vívott harcban. *(Taps.)*

A nemzetközi eseményeknek az utóbbi években megfigyelhető egész alakulása arról tanúskodik, hogy hatalmas népi erők indultak harcba a béke fenntartásáért. Az imperialista vezető köröknek ezzel számolniuk kell. E körök messzebb tekintő képviselői kezdik felismerni, hogy az „erőpolitika” nem tudott nyomást gyakorolni azokra az országokra, amelyek ellen irányult, hogy az „erőpolitika” megbukott. Ugyanakkor ez a politika súlyos teherként nehezedett a tőkés világ néptömegeinek vállára, és fokozta elégedetlenségüket. Az emberiség túlnyomó többsége elutasítja az „erőpolitikát”, mert a háborús veszélyt fokozó, népellenes kalandorpolitika.

Ezeknek a vitathatatlan tényeknek a hatására Nyugat befolyásos köreiben bizonyos kijózanodás jelei kezdenek mutatkozni. E körökben mind többen számolnak azzal, hogy a kapitalizmus sorsára nézve milyen veszélyes játék lehet a szocialista tábor országai elleni háború. Nem kétséges, hogy abban az esetben, ha a kapitalista országok kormánykörei ilyen háborút merészelnének kirobbantani, ezeknek az országoknak munkásosztálya és minden dolgozója határozottan levonja a következtetéseket arról a rendszerről, amely időről időre véres há-

borúkba kergeti a népeket. (*Hosszantartó taps.*) Nem véletlen, hogy az utóbbi időben mind gyakrabban lehet hallani buizsoá országok tekintélyes személyiségeitől olyan nyílt beismeréseket, hogy az olyan háborúban, amelyben atomfegyvert alkalmaznak, „nem lesz győztes”. Ezek az emberek még nem szánták rá magukat annak kijelentésére, hogy a kapitalizmus egy újabb világháborúban, ha kirobbantja, sírját leli, de már kénytelenek nyíltan beismerni, hogy a szocialista tábor legyőzhetetlen! (*Viharos taps.*)

Az imperialista erők helyzete nemcsak azért gyengül, mert az illető országok népei elutasítják a támadó politikát, hanem azért is, mert az imperializmus az utolsó évtizedben vereséget szenvedett Keleten is, ahol roskadoznak a gyarmati rendszer évszázados tartópillérei, s a népek mind bátrabban veszik kezükbe saját sorsuk irányítását.

4. Az imperializmus gyarmati rendszerének szétesése

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom igen erős csapást mért az imperializmus gyarmati rendszerére. A Nagy Október hatására a gyarmati népek nemzeti-felszabadító harca különösen nagy erővel bontakozott ki, folytatódott az azt követő években, s az imperializmus egész gyarmati rendszerének mélyreható válságára vezetett.

A gyarmati és a függő országokban folyó felszabadító harc erősödésének fontos tényezője volt a fasiszta Németország és az imperialista Japán szétzúzása a második világháborúban. A demokratikus erőknek a fasiszmus fölött aratott győzelme beleoltotta az elnyomott országok népeibe a felszabadulásuk lehetőségébe vetett hitet.

A gyarmati rendszerre a következő hatalmas csapást a győzelmes kínai forradalom mérte, amely az imperializmus igen súlyos vereségét jelentette.

Kívívta állami függetlenségét India is, a világnak — lakossága számát tekintve — második legnagyobb országa. Függetlenséghez jutott Burma, Indonézia, Egyiptom, Szíria, Libanon, Szudán és több más, azelőtt gyarmati ország. Az utolsó évtized leforgása alatt tehát több mint 1200 millió ember, vagyis a föld

lakosságának majdnem a fele megszabadult a gyarmati és félgyarmati függőségtől. (*Hosszantartó taps.*)

Az imperializmus gyarmati rendszerének folytatódó szét-
esése a háborút követő időszak világtörténelmi jelentőségű ese-
ménye. Hatalmas lendületet vett azoknak a népeknek újjászü-
letése, amelyeket a gyarmatosítók évszázadokon át távol tar-
tottak az emberi társadalom fejlődésének fő országútjától. A
népi Kína és a független Indiai Köztársaság a nagyhatalmak so-
rába lépett. Folyamatban van Délkelet-Ázsia és az Arab-Kelet
népeinek politikai és gazdasági felemelkedése. Az afrikai népek
már ébrednek. Erősödött a nemzeti-felszabadító mozgalom
Brazíliában, Chilében és más latin-amerikai országokban. A ko-
reai, az indokínai és az indonéziai háborúk kimenetele megmu-
tatta, hogy az imperialisták még fegyveres intervenció segítsé-
gével sem tudják legyűrni azokat a népeket, amelyek határo-
zottan harcba lépnek a szabad, a független életért. Ma már az
egyik legélesebb és legégetőbb kérdésként került napirendre a
szégyenletes gyarmati rendszer teljes felszámolása. (*Taps.*)

Beköszöntött a világtörténelemnek az a Lenin megjósolta új
korszaka, amikor Kelet népei tevékenyen részt vesznek az egész
világ sorsának intézésében, s a nemzetközi viszonyok hatalmas,
új tényezőivé válnak. A háborút megelőző időszaktól eltérően az
ázsiai országok túlnyomó része ma szuverén államként vagy
olyan államként szerepel a világporondon, amely erélyesen vé-
delmezi az önálló külpolitikához való jogát. A nemzetközi kap-
csolatok túlnőttek azon államok kapcsolatainak keretein, ame-
lyeket jobbra a fehér fajhoz tartozó népek laknak, és kezdik
igazi világkapcsolatok jellegét ölteni.

A volt gyarmati és félgyarmati népek által kivívott poli-
tikai szabadság az első, méghozzá igen fontos feltétele teljes
függetlenségük, vagyis gazdasági önállóságuk elérésének. A fel-
szabadult ázsiai országok saját iparuk megteremtésének, saját
műszaki értelmiségük kialakításának, az életszínvonal emelésé-
nek, saját sok évszázados nemzeti kultúrájuk helyreállításának
és fejlesztésének útján haladnak. Az önálló fejlődés útjára lé-
pett országok előtt a jobb jövő történelmi perspektívái tárulnak
fel.

Ezek az országok független nemzetgazdaságuk megterem-
téséhez és népeik életszínvonalának emeléséhez — bár nem tar-

toznak a szocialista világrendszerhez — felhasználhatják a szocialista világrendszer eredményeit. Ma már nem kell korszerű gépi berendezésért térdet hajtaniok volt elnyomóik előtt. Az ilyen gépi berendezéseket beszerezhetik a szocializmus országai-
gaiban anélkül, hogy bármilyen politikai vagy katonai jellegű kötelezettség vállalásával kellene fizetniök.

Maga az a tény, hogy létezik a Szovjetunió és a szocialista tábor többi országa, az a körülmény, hogy készek az egyenjogúság és a kölcsönös előnyök feltételével segítséget nyújtani a gazdaságilag elmaradott országok iparának fejlesztéséhez, komoly akadály a gyarmati politika útján. Az imperialisták nem kezelhetik többé a gazdaságilag elmaradott országokat kizárólag a maximális profit megszerzési lehetőségének szempontjából. Velük fenntartott kapcsolataikban kénytelenek engedményeket tenni.

De nem minden ország szabadult még fel a gyarmati elnyomás alól. Továbbra is gyarmati és félgyarmati függő helyzetben van az afrikai szárazföld nagy része, néhány ázsiai, valamint közep- és dél-amerikai ország. Ezeket továbbra is az imperialista országok agrár-nyersanyag függvényeiként kezelik. A függő országok lakosságának életszínvonala továbbra is rendkívül alacsony.

A gyarmattartó hatalmak között növekednek az ellentétek, és fokozódik a befolyási övezetekért, nyersanyagforrásokért és felvevőpiacokért folytatott harc. Az Egyesült Államok azon van, hogy megkaparintsa az európai hatalmak gyarmatbirtokait. Dél-Vietnam Franciaország kezéből az Egyesült Államok kezébe kerül. Folyamatban van az amerikai monopóliumok támadása az afrikai francia, belga és portugál birtokok megszerzéséért. Köztudomású, hogy azelőtt Irán ásványolajkincse teljesen az angolok kezében volt, ma pedig kénytelenek osztozkodni az amerikaiakkal, s a harc már azért folyik, hogy az amerikai monopolisták teljesen kiszorítsák az angolokat. Erősödik az amerikai befolyás Pakisztánban és Irakban. Ezt a befolyást a „szabad vállalkozás” jelszavával álcázzák.

Az amerikai monopóliumok kihasználják uralkodó helyzetüket a közep- és dél-amerikai országokban, ezek közül sok ország gazdasági életének torz, a lakosságra nézve rendkívül hát-

rányos, egyoldalú jelleget adnak, hátráltatják ipari fejlődésüket, a gazdasági függés súlyos béklyóit rakják rájuk.

A gyarmattartó hatalmak korábbi uralmuk fenntartása, egyes helyeken pedig visszaállítása érdekében a gyarmati népek fegyveres elnyomásának eszközéhez nyúlnak, amit a történelem már elítélt. A gyarmati leigázás új formáihoz folyamodnak, a gazdaságilag elmaradott országoknak nyújtott olyan „segítség” ürügyével történő leigázáshoz, amely óriási előnyöket biztosít a gyarmattartóknak. Vegyük például az Egyesült Államokat. Ismeretes, hogy az Egyesült Államok elsősorban amerikai fegyverek szállításával nyújt ilyen „segítséget” a gazdaságilag elmaradott országoknak. Ez lehetővé teszi az amerikai monopóliumoknak, hogy katonai rendelkezések teljesítésével foglalkoztassák iparukat. Azután a költségvetés, az amerikai adófizetők terhére sokmilliárdos összegben gyártott hadiipari termékeket a gazdaságilag elmaradott országoknak szállítják. Azok az államok, amelyek fegyverek formájában kaptak ilyen „segítséget”, szükségképpen függő helyzetbe kerülnek, hadseregük növelésének útjára lépnek, ami az adók emelését vonja maga után, s azzal jár, hogy süllyed a gazdaságilag elmaradott országok lakosságának életszínvonala.

A monopolizációk érdekelve vannak az „erőpolitika” folytatásában, számukra nem előnyös a „hidegháború” beszüntetése. Miért? Azért, mert a háborús hisztéria szítása eszköz az imperialista terjeszkedés igazolására, eszköz a néptömegek megfélemlítésére, tudatuk elhomályosítására. Azért, mert így meg lehet indokolni, hogy miért emelik az adókat, amelyek azután a hadimegrendelések révén a milliárdosok zsebébe vándorolnak. Eszerint a „hidegháború” eszköz arra, hogy fenntartsák a haditermelés magas színvonalát, és óriási profitot sajtoljanak ki.

A gazdaságilag elmaradott országoknak az úgynevezett „segítséget” természetesen meghatározott politikai feltételekkel adják, azzal a kikötéssel, hogy ezek az országok belépnek agresszív katonai tömbökbe, közös katonai paktumokat írnak alá, támogatják a világuralomnak, vagy mint maguk az amerikai imperialisták mondják, „a világ vezetésének” megszerzésére törő amerikai külpolitikát.

A SEATO vagy a bagdadi paktum nemcsak agresszív katonai és politikai csoportosulás, hanem a leigázás eszköze is,

a gazdaságilag elmaradott országok, jellegét tekintve gyarmati kizsákmányolásának új formája. Hiszen mindenki előtt világos, hogy a SEATO-ban nem Pakisztán és Thaiföld, a bagdadi paktumban pedig nem Irak, Irán és Törökország intézi a politikát.

Az efféle tömbök alakítása, egyik ország szembeállítása a másikkal, egyszersmind a gazdaságilag elmaradott országok megosztásának egyik eszköze, a gyarmatosítók régóta ismeretes „oszd meg és uralkodj” politikájának folytatása. A gyarmatosítók a bagdadi paktum révén az Arab-Kelet országait próbálják megosztani. A SEATO révén Délkelet-Ázsia országainak megosztására törekednek.

A keleti országok népeinek harca a tömbökben való részvétel ellen — harc a nemzeti függetlenségért. Nem véletlen, hogy a délkelet-ázsiai, s a közel- és közép-keleti országok túlnyomó többsége elutasította a nyugati hatalmak arra irányuló makacs próbálkozásait, hogy zárt katonai csoportosulásokba vonják be őket.

A gazdaságilag elmaradott országok népeinek egymással és a szocialista tábor népeivel való összevesztésére irányuló kísérletek ellenére — barátságuk és együttműködésük egyre jobban erősödik. A keleti népek szolidaritásának erősödését ragyogóan megmutatta a 29 ázsiai és afrikai ország bandungi értekezlete. Az értekezlet határozatai Kelet százmillióinak akaratát fejezték ki. A bandungi értekezlet kemény csapást mért a gyarmatosítók és az agresszorok számításaira.

Erősödik, bensőségesebbé válik a gyarmati járom alól felszabadult keleti népek barátsága a szocialista országok népeivel. Szemléltetően megmutatkozott ez, amikor India és Burma képviselői ellátogattak a Szovjetunióba, a Szovjetunió képviselői pedig Indiába, Burmába és Afganisztánba. Ezeknek az utazásoknak eredményeként megerősítést nyert a Szovjetunió és a világ egyik nagyhatalma — az Indiai Köztársaság, valamint Burma és Afganisztán nézeteinek azonossága a mai nemzetközi élet döntő fontosságú kérdésében: az egyetemes béke fenntartásának és megszilárdításának kérdésében, s valamennyi állam nemzeti függetlenségének kérdésében.

Az a rendkívül meleg és baráti fogadtatás, amelyben a nagy szovjet nép képviselőit részesítették, világosan kifejezésre jut-

tatta a Kelet néptömegeinek mélységes bizalmát és szeretetét a Szovjetunió iránt. Az *Al Ahbar* című egyiptomi újság e bizalom forrásaival foglalkozva joggal írta nemrégiben: „Oroszország nem akarja megvásárolni a népek lelkiismeretét, jogait és szabadságát. Oroszország kezét nyújtott a népeknek, és azt mondta, hogy maguknak a népeknek kell határozniok sorsukról, hogy elismeri a népek jogait és kívánságait, s nem kívánja részvételüket semmiféle szerződésben vagy tömbben.” Az emberek milliói lelkesen üdvözlik országunkat a gyarmatosítás ellen vívott engesztelhetetlen harcáért, a népek egyenjogúsága és barátsága érdekében folytatott politikájáért, következetes békeszerető külpolitikájáért. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

5. A Szovjetunió harca a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdításáért

A Szovjetunió, a békeszerető külpolitika lenini elveihez híven, erőteljesen folytatta a nemzetközi feszültség enyhítésére és a béke megszilárdítására irányuló politikáját, s nagy sikereket ért el ezen az úton. Emlékeztetek a Szovjetunió békés kezdeményezéseinek legfontosabb irányaira.

Először, a nagyhatalmak közötti kapcsolatok megjavítása.

Másodszor, a keleti háborús tűzfészek megszüntetése és annak elhárítása, hogy új tűzfészek vagy összeütközések keletkezzenek Európában és Ázsiában.

Harmadszor, a kapcsolatok rendezése több országgal az európai feszültség enyhítése céljából (a kapcsolatok normalizálása a testvéri Jugoszláviával, államszerződés megkötése Ausztriával, a diplomáciai kapcsolatok felvétele a Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság között stb.).

Negyedszer, új utak keresése olyan kérdések megoldása végett, mint például az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtése, a leszerelés, az atomfegyver betiltása, a német kérdés stb.

Ötödször, határozott közeledés minden olyan országhoz, amely a béke fenntartásának álláspontját vallja.

Hatodszor, a nemzetközi érintkezés és kapcsolatok messze-
menő bővítése: szovjet államférfiak személyes érintkezése más

országok államférfiaival, a személyes kapcsolatok felvétele pártunk és más országok munkáspártjainak képviselői, valamint a szakszervezetek között, parlamenti, társadalmi és más küldöttségek kölcsönös látogatásainak kiszélesítése, kereskedelmi és más gazdasági kapcsolatok, a turistaforgalom és a diákcsera kifejtése.

A Szovjetunió békés kezdeményezése egyike lett azoknak a hatalmas tényezőknek, amelyek óriási befolyást gyakorolnak a nemzetközi események menetére.

A Szovjetunió békés kezdeményezésének sikerét nagymértékben elősegítette valamennyi békeszerető ország támogatása és közös akciója. E tekintetben különösen fontos szerepet játszott és játszik a nagy Kínai Népköztársaság, amely oly sokat tett a koreai és az indokínai vérontás megszüntetéseért, és előterjesztette az ázsiai kollektív békeegyezményre vonatkozó ismert javaslatát. Ázsia és a világ békéjének megszilárdításához nagymértékben hozzájárult a nagy Indiai Köztársaság. A világ millió meg millió egyszerű embere lelkesen üdvözölte a Szovjetuniónak a nemzetközi helyzet megjavítása érdekében tett lépéseit.

A békeszerető államok és népek erőfeszítései nem veszttek kárba. A háború óta először következett be bizonyos enyhülés a nemzetközi feszültségben. Ilyen körülmények között vált lehetővé a négy nagyhatalom kormányfőinek genfi értekezlete. Az értekezlet bebizonyította a tárgyalások módszerének életképességét és helyességét. Alátámasztotta a Szovjetuniónak azt az álláspontját, hogy tárgyalások útján rendezni lehet a legbonyolultabb nemzetközi kérdéseket is, ha a felek kölcsönösen együttműködésre és megegyezésre törekednek.

Mostanában egyesek megkísérlik eltemetni a „genfi szellemet”. Tények tanúskodása szerint bizonyos nyugati körök még mindig nem mondtak le arról a reményről, hogy nyomást gyakorolhatnak a Szovjetunióra, és egyoldalú engedményeket csikarhatnak ki tőle. Régen ideje volna már megérteni, hogy az ilyen számítások irreálisak. A Szovjetunió sokat tett annak érdekében, hogy a nagyhatalmak álláspontjuk tekintetében közelebb kerüljenek egymáshoz. Most az Egyesült Államokon, Anglián és Franciaországon a sor. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a Szovjetunió nem tesz további erőfeszítéseket a nemzetközi feszültség enyhítésére és a béke megszilárdítására. Ellen-

kezőleg, mivel lehetőség nyílt arra, hogy a nagyhatalmak több igen fontos nemzetközi kérdés megítélésében közelebb kerüljenek egymáshoz, a Szovjetunió még kitartóbban fog törekedni a kölcsönös bizalom és az együttműködés megteremtésére valamennyi ország, mindenekelőtt pedig a nagyhatalmak között. Ennek során a nagyhatalmak közötti kapcsolatok teljességgel elengedhetetlen feltétele, hogy egyenlő erőfeszítéseket és kölcsönös engedményeket tegyenek. A tárgyalások módszere legyen a nemzetközi kérdések megoldása terén az egyetlen módszer.

Az európai kollektív biztonság szavatolása, az ázsiai kollektív biztonság szavatolása és a leszerelés — ez az a három legfontosabb probléma, amelynek megoldása megteremtheti a szilárd és tartós béke alapját.

Az európai kollektív biztonsági rendszer létrehozása megfelelne minden nagy és kis európai ország létérdekeinek, s egyben az egész világ békéjének biztosítékaul szolgálna. Ugyanakkor a német kérdés megoldását is lehetővé tenné. Ami ezt a kérdést illeti, a jelenlegi helyzet szükségképpen aggodalmakat kelt. Németország még mindig két részre van szakítva, gyors ütemben folyik Nyugat-Németország felfegyverkezése. Nem titok, hogy a német militarizmus felélesztésével mind a három nyugati hatalom saját céljait követi. De kinek lesz haszna ebből a rövidlátó politikából? Mindenekelőtt Nyugat-Németország imperialista erőinek. A vesztesek között pedig első helyre kell állítani Franciaországot, amelyet ezzel a politikával harmadrangú hatalommá igyekeznek lefokozni. Egyre világosabban rajzolódik ki valamiféle új Washington—Bonn tengely, amely kielezi a háborús veszélyt.

A mai helyzetben reális lehetőségek vannak arra, hogy a német problémát más módon — a békének és a népek, köztük a német nép biztonságának érdekében oldják meg. Minden eddiginél jobban megnövekedett a békeszerető Szovjetállam ereje. Délkelet-Európa országai, amelyek annak idején nyersanyagot és embereket szállítottak Németországnak, most a Szovjetunióval együtt szilárd torlaszt alkotnak a német revansisták esetleges agressziójával szemben. Ausztria, amely a múltban Németország szövetségese volt, meghirdette a semlegességi politikát. Békeszerető erők működnek Nyugat-Európa minden országában. Magában Németországban is más az erők eloszlása, mint régebb-

ben. A Német Demokratikus Köztársaság, amely nem óhajt háborút, annyira megerősödött, hogy ma már szóba sem jöhet a német kérdésnek a Német Demokratikus Köztársaság részvétele nélkül vagy érdekeinek rovására történő megoldása. A Német Szövetségi Köztársaságban a sokmilliós munkásosztály más hazafias erőkkel együtt mind aktívabban lép fel Németország új háborús tűzfészekké változtatása ellen.

Az európai kollektív biztonsági rendszer létrehozása, a párizsi egyezményekről való lemondás, a két német állam közlekedése és együttműködésük megteremtése — ez a német probléma megoldásának helyes útja. Bizonyos körök tudvalevően a németek részvétele nélkül és a német nép létérdekeinek rovására akarják megoldani a német problémát. Nem kétséges, hogy az ilyen politikára vereség vár. *(Taps.)*

Az emberiség szempontjából továbbra is az egyik legfontosabb kérdés a fegyverkezési verseny megszüntetése. Ez természetesen bonyolult kérdés. De annál kitartóbban és annál nagyobb erővel kell törekedni a megoldására.

Senki sem mondhatja a Szovjetunióról, hogy kevésbé fáraozott a leszerelésnek a holtpontról való elmozdításán. Közismertek a Szovjetunió 1955 május 10-i javaslatai, fegyveres erőinek csökkentése érdekében végrehajtott intézkedései és más lépései. A nyugati hatalmakról azonban nem mondhatjuk ugyanazt. Mihelyst a Szovjetunió elfogadta Angliának, Franciaországnak és az Egyesült Államoknak a leszerelés két szakaszára és a fegyveres erők meghatározott színvonalára vonatkozó javaslatait, a nyugati hatalmak nyomban megkezdték a visszakozást, s nemcsak a Szovjetunió konkrét javaslatait nem voltak hajlandók elfogadni, hanem saját javaslataikat is megtagadták.

Világos, hogy ebben az „erőpolitika” legelvakultabb híveinek befolyása mutatkozott meg, akik azon vannak, hogy ismét támadásba menjenek át, és véget vessenek a nemzetközi feszültség eddig tapasztalt enyhülésének. Mi sem természetesebb, mint az, hogy a békeszerető államoknak le kellett ebből vonniuk a megfelelő következtetéseket, és folytatniuk kellett országuk biztonságának erősítését.

Államaink, mivel kénytelenek voltak egyesíteni erőiket és erőforrásaikat, megkötötték a varsói szerződést, amely fontos stabilizáló tényező Európában. Eltökélt szándékuk minden ere-

jüket latbavetni annak érdekében, hogy megvédelmezzék népeik békés életét, és ne engedjenek meg újabb háborús tűzvészt Európában.

Ami a leszerelés kérdését illeti, mi nem sajnáljuk az e rendkívül fontos probléma megoldására tett erőfeszítéseket.

A jövőben is törekedni fogunk a fegyverkezési verseny megszüntetésére, az atom- és hidrogénfegyver eltiltására. Kijelentjük, hogy addig is, amíg megegyezés jön létre a leszerelés fő kérdéseiben, készek vagyunk belemenni ilyen vonatkozású részleges intézkedésekbe, például a termionukleáris fegyverek kipróbálásának beszüntetésébe, a Németország területén állomásozó csapatok atomfegyverrel való ellátásának megtiltásába, a katonai költségvetések csökkentésébe. Ha az államok megtennék ezeket az intézkedéseket, ez megtisztítaná az utat a leszerelés más, bonyolultabb kérdéseiben való megegyezés előtt.

A Szovjetunió szilárd elhatározása, hogy minden szükségességet megtesz a béke biztosítása, a népek biztonságának szavatolása érdekében.

A világbéke megszilárdítása szempontjából óriási jelentősége volna a világ két legnagyobb hatalma — a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti szilárd baráti kapcsolatok megteremtésének. Nézetünk szerint, ha a Szovjetunió és az Egyesült Államok kapcsolatai a békés egymás mellett élés ismert öt elvének alapulnának, ez valóban kimagasló jelentőségű lenne az egész emberiség szempontjából, s természetesen az Egyesült Államok népe számára legalább annyira hasznos lenne, mint a Szovjetunió népei és minden más nép számára. Ezeket az elveket — a területi integritásnak és a szuverenitás kölcsönös tiszteletbentartásának, a meg nem támadásnak, az egymás belügyeibe való be nem avatkozásnak, az egyenlőségnek és a kölcsönös előnyöknek, a békés egymás mellett élésnek és a gazdasági együttműködésnek elvét — ma már mintegy húsz állam osztja és támogatja.

Az utóbbi időben újabb fontos lépéseket tettünk a szovjet—amerikai kapcsolatok gyökeres megjavulásának elérése céljából. A Szovjetunió és az Egyesült Államok barátsági és együttműködési szerződésének megkötésére vonatkozó javaslatunkról van szó, amelyet N. A. Bulganyin elvtársnak Eisenhower elnökhöz intézett üzenete tartalmaz,

Barátságot és együttműködést akarunk az Egyesült Államokkal a békéért és a népek biztonságaért folytatott harc porondján, valamint gazdasági és kulturális téren. Jó szándékkal törekszünk erre, nem rejtegetünk tört palástunk alatt. Nem azért tettük ezt a javaslatot, mert a Szovjetunió nem élhet más-ként, csak ha ilyen szerződést köt az Egyesült Államokkal. A Szovjetállam fennállt és szépen fejlődött akkor is, amikor a Szovjetunió és az Egyesült Államok között még normális diplomáciai kapcsolatok sem voltak. Mi azért javasoltunk ilyen szerződést az Egyesült Államoknak, mert megkötése összhangban volna a két ország népeinek azzal az őszinte törekvésével, hogy békében és barátságban éljenek. (Taps.)

Ha a Szovjetunió és az Egyesült Államok között nem jönnek létre jó kapcsolatok, hanem fennmarad a kölcsönös bizalmatlanság, az még nagyobb arányú fegyverkezési versenyre, s mindkét részről az erők még veszélyesebb növelésére vezet. Ezt akarják a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok népei? Természetesen nem ezt akarják!

Kezdeményezésünk egyelőre még nem talált kellő megértésre és támogatásra az Egyesült Államokban, ami arról tanúskodik, hogy az Egyesült Államokban még erősek azoknak a pozíciói, akik a rendezetlen kérdéseket háború útján akarják megoldani, s hogy ezek az emberek még mindig erős nyomást gyakorolnak az elnökre és a kormányra. Mi azonban remélni szeretnénk, hogy békés törekvéseinket helyesebben fogják majd értékelni az Egyesült Államokban, és ez az ügy jobb fordulatot vesz.

Változatlanul arra törekszünk, hogy tovább javítsuk kapcsolatainkat Nagy-Britanniával és Franciaországgal. Minthogy országaink európai államok, sok közös érdekünk van. Mindenekelőtt pedig közös az a gondunk, hogy megakadályozzuk egy új háború kirobbantását. Tudvalevően mindkét világháború Európában tört ki. Mindkét esetben a militarista Németország volt a háború tüzfészke. A Szovjetunió, Franciaország és Anglia népei Lengyelország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Belgium, Albánia és más európai országok népeivel együtt sok vért áldoztak a közös ellenség szétzúzásaért és a béke biztosításáért. Az a véleményünk, hogy a Szovjetuniónak, Angliának és Franciaországnak mint európai nagyhatalmaknak szilárdan őrködniök kell a béke

áldásain, minden lehető meg kell tenniök egy újabb háború elhárítása érdekében. Fontos dolog emlékeztetni erre éppen most, amikor meggyorsítják a revansista nyugatnémet Wehrmacht felélesztését, s ezzel közvetlenül veszélyeztetik valamennyi európai nép biztonságát.

A tartós európai béke biztosításához és a biztonság szavatolásához fűződő érdekek országaink számára nem átmeneti jelentőségűek. Ez teremti meg a Szovjetunió, Anglia és Franciaország kölcsönös megértéséhez és együttműködéséhez, kereskedelmi és minden egyéb vonatkozású kapcsolataik fejlesztéséhez szükséges szilárd alapot.

A Szovjetuniónak változatlanul gondja lesz arra, hogy tovább fejlessze és még szorosabbá tegye a barátságot és az együttműködést a keleti országokkal. Jóleső örömmel állapíthatjuk meg, hogy baráti, jó kapcsolataink alakultak ki az Indiai Köztársasággal, s meggyőződésünk, hogy ezeknek a kapcsolatoknak nagy jövőjük van. Üdvözljük az arab országok népeinek azt a törekvését, hogy megvédik nemzeti függetlenségüket. Ugyanakkor hisszük, hogy Iránban, Törökországban és Pakisztánban is megértik majd, hogy létérdekeik fűződnek a Szovjetunióval való normális kapcsolatokhoz.

Változatlanul alapelvünk a baráti kapcsolatok fejlesztése és erősítése mindazokkal az országokkal, amelyek hozzánk hasonlóan fenn akarják tartani a békét.

Az az álláspontunk, hogy a jelenlegi körülmények között is, amikor fennállnak a katonai csoportosulások, még most is az a helyzet, hogy korántsem merültek ki az államok, különösen a szomszédos államok közötti kapcsolatok megjavításának lehetőségei. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell a meg nem támadási, illetve a barátsági szerződések jelentőségét, amelyeknek megkötése elősegíthetné az országok közti gyanakvás és bizalmatlanság megszüntetését, egészségesebbé tehetné a nemzetközi légkört. A Szovjetunió a maga részéről kész ilyen szerződéseket kötni a megfelelő államokkal.

Az országok közti kölcsönös kapcsolatok további javítása szempontjából igen nagy jelentősége van a kereskedelmi és kulturális kapcsolatok bővítésének. A szovjet kormány a maga részéről minden lehető megtesz, hogy elősegítse az ilyen kapcsolatok fejlődését. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy az utóbbi

időben jelentősen megerősödtek a Szovjetunió és számos ország kereskedelmi kapcsolatai, gyakoribbá vált a küldöttségcsere. Tavaly a kormány tagjainak vezetésével szovjet könnyűipari, építőipari és mezőgazdasági küldöttségek, a szakszervezetek képviselői, tudósok, írók és művészek, valamint sportküldöttségek jártak Angliában. Az angol kormány közreműködött az ilyen jellegű kapcsolatok fejlesztésében. A szovjet küldöttségeket jól fogadták Angliában. Feltehető, hogy a küldöttségek tagjaiként vagy egyéni látogatókként a Szovjetunióban járt angolok sem panaszkodhatnak rossz fogadtatás miatt. Ugyanilyen szellemben fejlődnek a kapcsolatok a Szovjetunió és Franciaország, Svédország, Finnország, Norvégia, valamint más országok között.

Tavaly küldöttségcserére került sor az Egyesült Államokkal is. A többi között szíves fogadtatásban részesült az Egyesült Államokban a szovjet mezőgazdasági küldöttség. Járt az Egyesült Államokban szovjet újságíró-, építész- és orvosküldöttség. Az Egyesült Államokkal való kapcsolatok fejlődése azonban még nem valami jelentős. A Szovjetunióban ez alatt az idő alatt sok neves amerikai politikus, közéleti személyiség és magánszemély járt. Az amerikai állampolgároknak minden lehetőségük megvolt arra, hogy ellátogassanak a Szovjetunióba, országunkban szíves fogadtatásra találtak. Ugyanakkor azonban sok szovjet mérnök, tudós, író és művész, sajnos, nem élhetett az amerikai cégektől, illetve szervezetektől kapott meghívással, mert nem kapta meg az amerikai hatóságok engedélyét. Világos, hogy ez nem segíti elő az országaink közötti kapcsolatok kiszélesítését. Reméljük, hogy a helyzet javulni fog.

Az országok közti gazdasági együttműködés alapjának kiszélesítésében nagy szerep vár a kereskedelemre. Az északatlanti tömbbel szemben, amely a „Fegyverkezzünk!” jelszót hangoztatja, mi a „Kereskedjünk!” jelszót adjuk ki. Új ötéves tervünk a kereskedelmi kapcsolatok jelentékeny kiszélesítését irányozza elő, mind a népi demokratikus országokkal, mind pedig valamennyi más állammal.

Legfőbb internacionalista kötelességünknek tekintjük a szocialista tábor országai közti testvéri kapcsolatok fáradhatatlan fejlesztését és erősítését, közös nagy ügyünk, a szocializmus érdekében. *(Hosszantartó taps.)*

5. A jelenlegi nemzetközi fejlődés néhány elvi kérdése

Elvtársak! Ki szeretnékné térni a jelenlegi nemzetközi fejlődés néhány olyan döntő jelentőségű kérdésére, amely nemcsak a mostani események menetét, hanem a további perspektívákat is meghatározza.

E kérdések a következők: a két rendszer békés egymás mellett élése, a háborúk elhárításának lehetősége napjainkban és a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban.

Vizsgáljuk meg röviden ezeket a kérdéseket.

A két rendszer békés egymás mellett élése. A különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenni elve mindig országunk külpolitikájának általános vezérfonala volt, és az lesz a jövőben is.

Azt mondják, hogy a Szovjetunió csak taktikai megfontolásból, a körülmények alakulásának hatására hangoztatja a békés egymás mellett élés elvét. Ismeretes azonban, hogy a békés egymás mellett élés mellett ugyanilyen szilárdan foglaltunk állást azelőtt is, a szovjet hatalom legelső éveitől kezdve. Ez tehát nem taktikai lépés, hanem a szovjet külpolitika alapelve.

Ez azt jelenti, hogy ha fenyegeti is veszély a különböző társadalmi-politikai rendszerű országok békés egymás mellett élését, ez a veszély egyáltalán nem a Szovjetuniótól, nem a szocialista tábortól indul ki. Van-e szocialista államnak akár egyetlen indítéka is arra, hogy agresszív háborút robbantson ki? Talán vannak nálunk olyan osztályok és csoportok, amelyeknek érdeke a háború, mint a gazdagodás eszköze? Nem. Nálunk már régen nyoma sincs az ilyen osztályoknak és csoportoknak. Vagy talán kevés a földünk és természeti kincsünk, talán nincs elég nyersanyagunk vagy felvevőpiacunk? Nem, mindezekkel bőven rendelkezünk. Kérdem tehát, mire lenne jó nekünk a háború? Nekünk nem kell háború, mi elvből elvetjük az olyan politikát, amely az emberek millióit a milliárdosok maroknyi csoportjának önös érdekei kedvéért háborúba taszítja. Tudják-e mindezt azok, akik nagy hangon a Szovjetunió „agresszív szándékairól” beszélnek? Természetesen tudják. Akkor hát miért folytatják a régi nótát, miért emlegetik állandóan a „kommunista agressziót”, amiben maguk sem hisznek? Csak azért, hogy a zavarosban ha-

lászahassanak, álcázhassák világhatalmi terveiket, a béke, a demokrácia és a szocializmus elleni „kereszteshadjárat” terveit.

A béke ellenségei mind a mai napig azt igyekeznek elhíttetni, hogy a Szovjetunió a forradalom „exportjának” útján meg akarja dönteni a tőkés rendet más országokban. Magától értetődik, hogy köztünk, kommunisták között, nincsenek a kapitalizmusnak hívei. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy mi beavatkoztunk, vagy be akarunk avatkozni azoknak az országoknak a belügyeibe, ahol tőkés rendszer van. Romain Rollandnak igaza volt, amikor azt mondotta, hogy „a szabadságot nem hozzák külföldről málháskocsiban, mint a Bourbonokat”. *(Elénkség a teremben.)* Nevetséges dolog azt hinni, hogy a forradalmak megrendelésre robbannak ki. Nemritkán hallhatók a burzsoá országok képviselőinek ilyesfajta bölcsekedései: „A szovjet vezetők azt állítják, hogy hívei a két rendszer békés egymás mellett élésének. Ugyanakkor azonban kijelentik, hogy harcolnak a kommunizmusért, azt mondják, hogy a kommunizmus minden országban győzni fog. Milyen lehet a Szovjetunióval való békés egymás mellett élés, ha a Szovjetunió a kommunizmusért harcol?” Az efféle felfogás a burzsoá propaganda hatása alatt alakul ki. A burzsoázia ideológusai, a tényeket elferdítve, szántszándékkal összekeverik az ideológiai harc kérdéseit az államok közti kapcsolatok kérdéseivel, hogy a Szovjetunió kommunistáit agresszív embereknek tüntessék fel.

Amikor arról beszélünk, hogy a két rendszer — a kapitalista és a szocialista rendszer — versenyéből a szocialista rendszer kerül ki győztesen, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy a szocialista országok a kapitalista országok belügyeibe való fegyveres beavatkozással vívják ki a győzelmet. Bennünk a kommunizmus győzelmének bizonyossága azon alapul, hogy a szocialista termelési mód döntő előnyökkel rendelkezik a kapitalista termelési móddal szemben. A marxizmus-leninizmus eszméi éppen ezért hatolnak be egyre jobban a tőkés országok dolgozó tömegeinek tudatába, ahogy millió meg millió ember tudatába hatoltak be nálunk és a népi demokratikus országokban. *(Hosszantartó taps.)* Hiszünk abban, hogy a földkerekség minden dolgozó embere — miután meggyőződött a kommunizmus előnyeiről — előbb vagy utóbb, a szocialista társadalom felépítéséért vívott harc útjára lép. *(Hosszantartó taps.)* Mi,

akik a kommunizmust építjük hazánkban, határozottan szembe-
szállunk a háború kirobbantásával. Mindig hangoztattuk, és
most is hangoztatjuk, hogy az új társadalmi rend megvalósí-
tása az egyik vagy a másik országban — az illető országban élő
népek belügye. Ez a mi álláspontunk, amely a nagy marxista-
leninista tanításon alapul

A békés egymás mellett élés elve mind szélesebb nemzet-
közi elismerésre talál. Ez az elv a Kínai Népköztársaság és a
többi népi demokratikus ország külpolitikájának egyik talpköve.
Tevékenyen alkalmazza ezt az elvet az Indiai Köztársaság, a
Burmai Unió és számos más ország. Ez természetes is, hiszen a
mai körülmények között nincs más megoldás. Valójában csak
két út van: vagy a békés egymás mellett élés, vagy a történe-
lem legpusztítóbb háborúja. Harmadik út nincs.

Ugy gondoljuk, hogy a különböző társadalmi rendszerű or-
szágok nemcsak egyszerűen fennállhatnak egymás mellett. To-
vább kell menniök — a kapcsolatok megjavítása, a kölcsönös bi-
zalom erősítése, az együttműködés felé. Annak az öt ismert elv-
nek, amelyet a Kínai Népköztársaság és az Indiai Köztársaság
javasolt, s amelyet a bandungi konferencia és a széles nemzet-
közi közvélemény támogatott, az a történelmi jelentősége, hogy
meghatározza, melyik a jelenlegi körülmények között a külön-
böző társadalmi rendszerű államok kölcsönös kapcsolatainak leg-
jobb formája. Miért ne lehetne ezeket az elveket a világ vala-
mennyi országa közti békés kapcsolatok alapjává tenni? A né-
pek létérdekeinek és követelésének megfelelne, ha minden or-
szág csatlakozna az öt elvhez.

A háborúk elhárításának lehetősége napjainkban. Világ-
szerte embermilliók kérdezik: elkerülhetetlen-e egy újabb ha-
ború, vajon az emberiségnek, amely két véres világháborút élt
át, át kell-e élnie egy harmadikat is? A marxistáknak úgy kell
válaszolniuk erre a kérdésre, hogy figyelembe veszik az utóbbi
évtizedekben végbement világtörténelmi jelentőségű változá-
sokat.

Van egy marxista-leninista tétel, amely szerint amíg fenn-
áll az imperializmus, elkerülhetetlenek a háborúk. Ezt a tételt
abban az időszakban dolgozták ki, amikor 1. az imperializmus
mindent átfogó világrendszer volt, és 2. a háborúban nem érde-

kelt társadalmi és politikai erők gyengék voltak, nem voltak kellőképpen megszervezve, s így nem kényszeríthették az imperialistákat arra, hogy lemondjanak a háborúkról.

Általában csak a kérdés egyik oldalát tekintik, az imperializmus idején kirobbanó háborúknak csupán a gazdasági alapját veszik szemügyre. Ez azonban nem elég. A háború nemcsak gazdasági jelenség. Abban a kérdésben, hogy lesz-e háború vagy nem, nagy jelentősége van az osztályerők, a politikai erők viszonyának, az emberek szervezettségének és tudatos akaratának. Mi több, bizonyos körülmények között a haladó társadalmi és politikai erők harcának döntő szerepe lehet ebben a kérdésben. Eddig az volt a helyzet, hogy a háborúban nem érdekelt és a háború ellen fellépő erők nem voltak kellőképpen megszervezve, nem állt módjukban, hogy saját akaratukat érvényesítsék a háborús gyűjtogatók mesterkedéseivel szemben. Így volt az első világháború előtt, amikor a háborús veszély ellen küzdő legfőbb erőt, a nemzetközi proletariátust dezorganizálta a II. Internacionálé vezéreinek árulása. Ez volt a helyzet a második világháború küszöbén is, amikor a Szovjetunió volt az egyetlen aktív békepolitikát folytató állam, amikor a többi nagyhatalom valójában ösztönözte az agresszorokat, a kapitalista országok munkásmozgalmában pedig szakadást idéztek elő a jobboldali szociáldemokrata vezetők.

Ezekre az időszakokra vonatkozóan a fenti tétel teljes mértékben helyes volt. Jelenleg azonban a helyzet gyökeresen megváltozott. Létrejött és hatalmas erővé vált a szocializmus világtábora. E tábor fennállása következtében a békeszerető erőknek az agresszió elhárításához nemcsak erkölcsi, hanem anyagi eszközök is rendelkezésére állnak. Ezenkívül fennáll azoknak az együttesen sok százmillió lakosságú államoknak egy nagy csoportja, amelyek tettekkel lépnek fel a háború ellen. Óriási erővé vált napjainkban a kapitalista országokban a munkásmozgalom. Létrejött és hatalmas tényezővé vált a béke híveinek mozgalma.

Ilyen körülmények között természetesen érvényben marad az a lenini tétel, hogy mivel létezik az imperializmus, fennmarad a háborúk keletkezésének gazdasági alapja is. Ezért igen nagy éberséget kell tanúsítanunk. Amíg a világon fennmarad a

kapitalizmus, a tőkés monopóliumok érdekeit képviselő reakciós erők továbbra is háborús kalandokra és agresszióra fognak törekedni, megkísérelhetik háború kirobbantását. De a háború nem végzetszerűen elkerülhetetlen. Ma hatalmas társadalmi és politikai erők vannak, amelyek komoly eszközökkel rendelkeznek ahhoz, hogy ne csak megakadályozzák az imperialistákat a háború kirobbantásában, ha ezt megkísérelnék, hanem egyszerűen megsemmisítően visszaverjék az agresszorokat, megghiúsítsák kalandor-terveiket. Ehhez arra van szükség, hogy mindenki, aki ellenzi a háborút, legyen éber és álljon készen, egységfrontban lépjen fel, és ne csökkentse erőfeszítéseit a béke fenntartásáért folyó harcban. Minél aktívabban fogják védelmezni a népek a békét, annál nagyobb a biztosíték arra, hogy nem lesz új háború. *(Viharos, hosszantartó taps)*

A szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban. A nemzetközi küzdőtéren végbement nagy változásokkal kapcsolatban új távlatok nyílnak meg az országoknak és nemzeteknek a szocializmusba való átmenete terén is.

Lenin még a Nagy Októberi Szocialista Forradalom küszöbén a következőket írta: „Minden nemzet eljut a szocializmus-hoz, ez elkerülhetetlen, de nem teljesen egyformán fognak eljutni, mindegyik sajátos vonást kölcsönöz majd a demokrácia ilyen vagy olyan formájának, a proletárdiktatúra ilyen vagy olyan válfajának, a társadalmi élet különféle területein végrehajtott szocialista átalakítások ilyen vagy olyan ütemének. Nincs semmi, ami elméletileg nyomorúságosabb és gyakorlatilag neveltségesebb volna, mintha valaki a jövőt ebben a tekintetben, «a történelmi materializmus nevében», egyhangú szürke színnel akarná megrajzolni: ez szuzdáli mázsolmány volna. semmi több”¹

A történelmi tapasztalatok teljes mértékben igazolták Lenin e zseniális tételét. Ma a társadalom szocialista átalakításának szovjet formája mellett ott van a népi demokratikus forma.

Lengyelországban, Bulgáriában, Csehszlovákiában, Albániában s más európai népi demokratikus országokban ezt a formát a konkrét történelmi és társadalmi-gazdasági körülményeknek

¹ Lenin Művei. 23. köt. Szikra 1951. 66. old.

és sajátosságoknak megfelelően hozták létre és alkalmazták. Egy évtizeden át minden vonatkozásban kipróbálták ezt a formát, és tökéletesen bevált.

A szocialista építésbe sok sajátszerűséget visz a Kínai Népköztársaság. Ennek gazdasága a forradalom győzelméig rendkívül elmaradott, s félféudális és félgyarmati jellegű volt. A népi demokratikus állam a kulcspozíciók birtokba vétele alapján a szocialista forradalom fejlődése során a magánipar és a kereskedelem békés átalakításának, fokozatosan a szocialista gazdaság szerves részévé változtatásának irányvonalát valósíthatja meg.

A Kínai Kommunista Párt, s a népi demokratikus országok kommunista és munkáspártjai minden egyes ország sajátosságainak figyelembevételével irányítják a szocialista átalakulás nagy művét. Ez az alkotó marxizmus a gyakorlatban.

A Jugoszláv Szövetségi Népköztársaságban, ahol a hatalom a dolgozó népé, s a társadalmi rend a termelőeszközök társadalmi tulajdonán alapul, a szocialista építés folyamán a gazdaság igazgatásának és az államapparátus felépítésének sajátszerű konkrét formái alakulnak ki.

Egészen valószínű, hogy a szocializmusba való átmenet formái egyre változatosabbak lesznek. Emellett nem feltétlenül szükséges, hogy e formák megvalósulása minden körülmények között polgárháborúval kapcsolódjon egybe. Bennünket, leninistákat ellenségeink szeretnek olyan színben feltüntetni, mint akik mindig, minden esetben az erőszak hívei. Igaz, hogy mi elismerjük a tőkés társadalom szocialista társadalommá való forradalmi átalakításának szükségességét. És ez különbözteti meg a forradalmi marxistákat a reformistáktól, az opportunistáktól. Nem kétséges, hogy több tőkés ország számára a burzsoá diktatúra erőszakos megdöntése és az osztályharcnak ezzel kapcsolatos erős kiéleződése elkerülhetetlen. A szociális forradalom formái azonban különbözők. És nem felel meg a valóságnak az, hogy mi a társadalom átalakításának egyetlen útjaként az erőszakot és a polgárháborút ismerjük el. Tudott dolog, hogy Lenin 1917 áprilisában az akkori viszonyok között lehetségesnek tartotta az orosz forradalom békés fejlődését. Tudott dolog az is, hogy Lenin az Októberi Forradalom győzelme után, 1918 tavaszán kidolgozta a békés szocialista építés nagy jelentőségű tervét. Nem

a mi hibánk, hogy az orosz és a nemzetközi burzsoázia megszer-
vezte az ellenforradalmat, az intervenciót és a polgárháborút a
fiatal Szovjetállam ellen, s arra kényszerítette a munkásokat és
a parasztokat, hogy fegyvert ragadjanak. Az európai népi de-
mokratikus országokban tudvalevően más történelmi helyzetben
ment végbe a dolog, s nem volt polgárháború.

A leninizmus azt tanítja, hogy az uralkodó osztályok önként
nem mondanak le a hatalomról. De a harc hevességének nagyobb
vagy kisebb foka, az erőszak alkalmazása vagy mellőzése a szo-
cializmusba való átmenet folyamán — nem annyira a proleta-
riátustól függ, mint a kizsákmányolók ellenállásának mértéké-
től, attól, hogy alkalmaznak-e erőszakot maguk a kizsákmányoló
osztályok.

Ezzel kapcsolatban felmerül a kérdés, hogy vajon felhaszná-
lható-e a parlamenti út is a szocializmusba való átmenethez.
Az orosz bolsevikok számára, akik elsőként valósították meg a
szocializmusba való átmenetet, ez az út ki volt zárva. Lenin egy
másik utat mutatott nekünk, megmutatta az akkori történelmi
körülmények között egyedül helyes utat, a szovjet köztársaság
megteremtésének útját, s mi ezen az úton haladva világtörté-
nelmi győzelmet arattunk.

Csakhogy azóta a történelmi helyzetben gyökeres változá-
sok mentek végbe, s ezek lehetővé teszik ennek a kérdésnek új
módon való felvetését. A szocializmus és a demokrácia erői vi-
lágszerte mérhetetlenül megnövekedtek, a kapitalizmus pedig
sokkal gyengébb lett. Nő és erősödik a szocializmus országainak
hatalmas tábor, amelyhez több mint 900 millió ember tarto-
zik. Ez a tábor napról napra egyre jobban megmutatja gigászi
belső erőit, döntő előnyeit a kapitalizmussal szemben. A szocia-
lizmus nagy vonzóerővé vált a világ munkásai, parasztjai és ér-
telmisége számára. A szocializmus eszméi valóban hatalmukba
kerítik az egész dolgozó emberiség gondolkodását.

Ugyanakkor a jelenlegi körülmények között a munkásos-
tálynak több kapitalista országban reális lehetősége van arra,
hogy vezetése alatt egyesítse a nép túlnyomó többségét, és biz-
tosítsa a fő termelőeszközöknek a nép kezébe adását. A jobbol-
dali burzsoá pártok és az általuk alakított kormányok egyre
gyakrabban buknak meg. Ilyen körülmények között a munkás-

osztálynak, maga köré tömörítve a dolgozó parasztságot, az értelmiséget, minden hazafias erőt, s erélyesen visszaverve az oportunista elemeket, akik nem képesek szakítani a tőkéssekkel és a földesurakkal való paktálás politikájával — megvan a lehetősége ahhoz, hogy megverje a reakciós, népellenes erőket, szilárd többséget szerezzen a parlamentben, s azt a burzsoá demokrácia szervéből az igazi népakarat eszközévé tegye. (Taps.) Ilyen esetben ez a sok fejlett kapitalista országban hagyományos intézmény az igazi demokrácia szervévé, a dolgozók demokráciájának szervévé lehet.

A proletariátus, a dolgozók forradalmi tömegmozgalmára támaszkodó szilárd parlamenti többség kivívása megteremtené több kapitalista ország és volt gyarmati ország munkásosztálya számára a gyökeres szociális átalakulások megvalósítását biztosító feltételeket.

Természetesen azokban az országokban, ahol a kapitalizmus még erős, ahol hatalmas katonai és rendőri apparátus összpontosul a kezében — elkerülhetetlenül komoly a reakciós erők ellenállása. Ott a szocializmusba való átmenet éles osztályharc, forradalmi harc közepette megy majd végbe.

A szocializmusba való átmenet valamennyi formájánál elengedhetetlen és döntő feltétel az élcsapata vezette munkásosztály politikai irányítása. E nélkül nem lehetséges a szocializmusba való átmenet.

A legnyomatékosabban kell hangsúlyozni, hogy azért jöttek létre más országokban kedvezőbb feltételek a szocializmus győzelméhez, mert a szocializmus győzelmet aratott a Szovjetunióban, és győzedelmeskedik a népi demokratikus országokban. A mi győzelmünk pedig nem lett volna lehetséges, ha Lenin és a bolsevik párt nem védték volna meg a forradalmi marxizmust a marxizmussal szakított és az oportunizmus útjára lépett reformisták ellen vívott harcban.

Ezek azok az elgondolások, amelyeket a párt Központi Bizottsága szükségesnek lát kifejteni abban a kérdésben, hogy milyen formák között mehet végbe a szocializmusba való átmenet a jelenlegi helyzetben.

* * *

*

Melyek a párt további feladatai a külpolitika terén?

1. Következésként kell folytatni a különböző államok társadalmi rendjükre való tekintet nélküli békés egymás mellett élésének lenini politikáját. Erőteltjes harcot kell folytatni a békéért és a népek biztonságaért, az államok közti bizalom megteremtéséért, s arra kell törekedni, hogy a nemzetközi feszültség elért enyhülése tartós békévé váljék.

2. Minden módon erősíteni kell a baráti kapcsolatokat a Kínai Népköztársasággal, Lengyelországgal, Csehszlovákiával, Bulgáriával, Magyarországgal, Romániával, Albániával, a Német Demokratikus Köztársasággal, a Koreai Népi Demokratikus Köztársasággal, a Vietnami Demokratikus Köztársasággal és a Mongol Népköztársasággal, szem előtt tartva, hogy minél összeforrottabbak és hatalmasabbak lesznek a szocialista országok, annál jobban áll majd a béke ügye. *(Hosszantartó taps.)*

Minden módon erősíteni kell a barátságot és az együttműködést a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság testvéri népeivel. *(Taps.)*

3. Fáradhatatlanul erősíteni kell a barátság és az együttműködés szálait az Indiai Köztársasággal, Burmával, Indonéziával, Afganisztánnal, Egyiptommal, Szíriával és más olyan államokkal, amelyek a béke mellett vannak; támogatni kell azokat az országokat, amelyek nem hagyják magukat bevonni katonai tömbökbe; közeledni kell mindama erőkhöz, amelyeknek érdekük a béke fenntartása. *(Hosszantartó taps.)*

Fejlesztani és erősíteni kell a baráti kapcsolatokat Finnországgal, Ausztriával és más semleges országokkal. *(Taps.)*

4. Az Egyesült Államokkal, Angliával, Franciaországgal, Nyugat-Németországgal, Japánnal, Olaszországgal, Törökországgal, Iránnal, Pakisztánnal és más országokkal való kapcsolatok további javítására irányuló aktív politikát kell folytatni, törekedni kell a kölcsönös bizalom erősítésére, a kereskedelmi kapcsolatok messzemenő fejlesztésére, a kultúra és a tudomány terén az érintkezés és az együttműködés kiterjesztésére. *(Hosszantartó taps.)*

5. Éber figyelemmel kell kísérni azoknak a köröknek a mesterkedéseit, amelyeknek nem érdekük a nemzetközi feszültség

ség enyhülése, idejében le kell leplezni a béke és a népek biztonsága ellenségeinek aknamunkáját. Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket szocialista államunk védelmi erejének további növelésére, védelmünket a korszerű haditechnika és haditudomány színvonalán kell tartani, gondoskodni kell szocialista államunk biztonságáról. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

II.

A SZOVJETUNIÓ BELSŐ HELYZETE

Eltársak! A Szovjetunió belső helyzetét a beszámolási időszakban a társadalmi termelés valamennyi ágának szakadatlan gyarapodása, a szovjet társadalmi és államrend további erősödése, a nép anyagi jólétének növekedése, a szovjet kultúra általános fejlődése jellemzi.

AZ IPAR ÉS A KÖZLEKEDÉS

A Szovjetunió Kommunista Pártja, a nagy Lenin útmutatásait követve, állandóan gondoskodott és gondoskodik a szocialista gazdaság valamennyi ágának fejlődéséhez, hazánk védelmi képességének erősödéséhez, a nép jólétének növekedéséhez alapul szolgáló nehézipar elsődleges fejlesztéséről.

Ez pártunk fő irányvonala, amelyet igazolt a Szovjetállam fejlődésének minden tapasztalata, és amely megfelel a nép létérőkeinek. A Kommunista Párt a jövőben is teljes szilárdsággal és következetességgel fogja érvényesíteni ezt a fő irányvonalat.

1. Az ötödik ötéves terv fő eredményei az ipar terén

A párt az ötödik ötéves terv folyamán valamennyi iparág újabb nagyarányú fejlődését érte el. Mint tudjuk, az ötödik ötéves tervet az ipar terén határidő előtt, négy év és négy hónap alatt teljesítettük. Az ipari termelés 1951—1955. évi növekedését a következő számok jellemzik:

	Az 1955-ös ipari termelés az 1950. év százalékában		A termelés növekedésének átlagos évi üteme 1951—1955-ben (százalékban)	
	Az ötéves terv előirányzata	Teljesítés	Az ötéves terv előirányzata	Teljesítés
Az egész ipar . .	170	185	12	13,1
Termelőeszközök termelése (A-csoport) . .	180	191	13	13,8
Fogyasztási cikkek termelése (B-csoport) . .	165	176	11	11,9

Tetemesen megnövekedett a fém-, a fűtőanyag- és a villamosenergia-termelés, valamint a nehézipar más fontos ágai-
nak termelése. A megfelelő adatok a következők:

	1950. évi termelés	1955. évi termelés	1955. évi termelés az 1950. év százalékában
Nyersvas (millió tonna) .	19	33	174
Acél (millió tonna) . . .	27	45	166
Hengerelt vas és acél (millió tonna) . . .	21	35	169
Szén (millió tonna), . . .	261	391	150
Ásványolaj (millió tonna)	38	71	187
Villamosenergia (milliárd kilowattóra)	91	170	187
Cement (millió tonna) .	10	22	221
Traktor (1000 darab) . .	109	163	150
Műtrágya (millió tonna)	5,5	9,6	175

Az ötödik ötéves terv folyamán a leggyorsabb ütemben a gépgyártás növekedett. A gépgyártás és a fémfeldolgozás össz-

termelése 1955-ig 1950-hez viszonyítva 2,2-szeresére, 1940-hez viszonyítva pedig 4,7-szeresére növekedett. A termelőeszközök termelésével egyidejűleg évről évre növekszik a közfogyasztási cikkek termelése. Idézek néhány adatot:

	1950. évi termelés	1955. évi termelés	1955. évi termelés az 1950. év százalékában
Pamutszövet (millió méter)	3899	5904	151
Gyapjűszövet (millió méter)	155	251	162
Lábbeli (millió pár) . .	226	299	132
Cukor (millió tonna) . .	2,5	3,4	136
A Hús- és Tejipari Minisztérium üzemében iparilag feldolgozott hús (millió tonna) . .	1,3	2,2	168
Vaj és egyéb tejtermékek tejre átszámítva (millió tonna)	8,5	13,5	159
Növényiolaj (millió tonna)	0,8	1,1	143
Kifogott hal (millió tonna)	1,7	2,7	156
Kerékpár (millió darab)	0,6	2,9	444
Valamennyi fajta óra (millió darab)	7,6	19,7	260
Rádió és televíziós vevő- készülék (millió darab)	1,1	4,0	372

Országunk a szocialista gazdasági rendszer előnyei folytán a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben sokkal, de sokkal gyorsabb ütemben növeli termelését, mint a legfejlettebb tőkés országok. Így például a Szovjetunió ipari termelésének átlagos évi növekedése az elmúlt öt esztendőben több mint

háromszorosa volt az Egyesült Államokénak, s 3,8-szer akkora volt, mint Angliáé.

A Szovjetunió állandóan növeli az egy főre eső termelést. Az ötödik ötéves terv alatt az egy főre eső nyersvastermelés 60, az acélgyártás megfelelően 52, a szénkitermelés 37, az ásványolajtermelés 72, a villamosenergia-termelés 71, a pamut-szövetgyártás 40, a gyapjuszövetgyártás 48, a cukorgyártás 24 százalékkal növekedett. Még mindig elmaradunk azonban az egy főre eső termelés színvonalában a tőkés országok mögött. Még nem csekély erőfeszítésekre van szükség, hogy megoldjuk a fő gazdasági feladatot, amely abban áll, hogy az egy főre eső termelés tekintetében utól kell érni és túl kell szárnyalni a legfejlettebb tőkés országokat.

Az ötödik ötéves terv folyamán a negyedik ötéves tervhez képest 94 százalékkal növekedtek a beruházások. Ebből a villamoserőművek építésére fordított beruházások 3,4-szeresükre, az ásványolajipari beruházások 2,3-szeresükre, a vas-, acél- és színesfémkohászati beruházások 1,8-szeresükre, a vegyiipari beruházások 1,8-szeresükre, a gépipari beruházások 1,7-szeresükre, az építőanyag-, fa- és papíripari beruházások 2,2-szeresükre, a könnyű- és élelmiszeripari beruházások 1,5-szeresükre növekedtek.

A munka termelékenysége 1955-ben az iparban csaknem kétszeresen szárnyalta túl a háború előtti színvonalat. Az ötödik ötéves terv során az ipari termelés egész növekedésének több mint kétharmada a munka termelékenységének emelkedéséből származott. Az ipari termelés önköltsége az öt év alatt 23 százalékkal csökkent. Javult a termékek minősége, és bővült a választékuk.

Elvtársak! A felsorolt adatokból kitűnik, hogy pártunk, a szovjet nép a beszámolási időszakban a népgazdaság újabb hatalmas fellendülését, a nehézipar további fejlődését és ezen az alapon a mezőgazdaság, a könnyű- és az élelmiszeripar további fellendülését érte el. A Szovjetunió új hatalmas lépéssel haladt előre a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet útján. *(Hosszantartó taps.)*

A Szovjetunió ipara a termelés további növelésének és tökéletesítésének lényegesen nagyobb potenciális lehetőségeivel lép a hatodik ötéves terv időszakába, mint amilyenekkel ko-

rábban rendelkezett. Most nagyobb és minőségileg új feladatokat tűzhetünk az ipar elé, s ezek megvalósítása lehetővé teszi az ország gazdasági erejének és népünk jólétének még fokozottabb növelését.

A párt Központi Bizottsága a beszámolási időszak alatt fontos intézkedéseket hajtott végre, amelyek az ipar munkájának további megjavítására s főleg a tudomány és a technika legújabb vívmányainak alkalmazására irányulnak. Miért összpontosította a Központi Bizottság éppen ezekre a kérdésekre a párt és a nép figyelmét?

A dolog lényege abban rejlik, hogy iparunk sikerei megszádítottak egyes gazdasági és pártfunkcionáriusokat, nagykézpúséggel és önhittséggel töltötték el őket, több esetben arra vezettek, hogy lebecsülték a termelés állandó tökéletesítésének, a legújabb hazai és külföldi tudományos és technikai vívmányok bevezetésének szükségességét. Szép számmal akad még nálunk olyan funkcionárius, olyan „tokbabújt ember”, aki irtózik minden újtól, minden haladótól. Csak ül az ilyen maradi funkcionárius, és így töpreng magában: „Mi közöm nekem ehhez a dologhoz? Sok vesződséggel jár, s a végén még valami kellemetlenséget is szerezhetek magamnak. A termelés tökéletesítéséről beszélnek! Érdemes nekem ezen a fejemet törni? Töprengjenek rajta ott fenn, gondolkodjon a vezetőség. Majd ha utasítás lesz, akkor meglátjuk.” Egy másik viszont még az utasítás kézhezvétele után is főként arra fordítja energiáját, hogyan hessegesse el, hogyan tartsa távol magától az eleven ügyet.

Az ilyenfajta „funkcionáriusokat” Majakovszkij így gúnyolta ki:

„Allásába

fűlig

esett.

Ezért nem lát

a szemitől

Tulajdon orránál

messzebb.

Kommunizmust

biflázott jól

bemagolt egy csomó izmust

S ezzel

gondolataiból

kiölte

a kommunizmust.

Miért néz messzebb az ember

ülj

s az utasítást

lesd!

Mondván:

— gondolkoznunk

nem kell,

Vezéreink teszik

ezt.”

(Élénkség a teremben.)

Sajnos, meglehetősen szép számmal akadnak még olyan funkcionáriusok, akik csak az „izmusok” biflázásával foglalkoznak, s nem látnak messzebb tulajdon orruknál. A dolgokkal szemben tanúsított bürokrata magatartásukkal nagy kárt okoznak.

Mozgósítani kellett a pártot az ipar munkájában mutatkozó hiányosságok leküzdésére, óriási tartalékaink jobb kihasználására, a technikai haladásért való küzdelemre. E célból tanácskozásokot tartottak az ipar funkcionáriusai. A kérdést minden vonatkozásban megtárgyalták az SZKP Központi Bizottságának múlt évi júliusi plenumán. A plenum óta már jelentős munkát végeztünk, de ezt csak egy nagy és fontos ügy kezdetének szabad tekintenünk.

A hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete a népgazdaság minden ágának nagyarányú fejlesztési programját tartalmazza. A hatodik ötéves terv legfontosabb feladatai az iparban a vas-, acél- és színesfémkohászat, fűtőanyag- és vegyiipar további fellendítése, a villamoserőmű-építés növekvő ütemének biztosítása, a gépgyártás gyors fejlesztése.

Az irányelvtervezet abból indul ki, hogy 1960-ig az 1955. évihez képest mintegy 65 százalékkal kell növelni az ipari termelés színvonalát; ezen belül a termelőeszközök termelésének 70 százalékkal, a közfogyasztási cikkek termelésének pedig 60

százalékkal kell növekednie. A hatodik ötéves terv teljesítésével a Szovjetunió ipari termelésének színvonalát a háború előttihez, az 1940. évihez viszonyítva több mint ötszörösére emeljük.

A hatodik ötéves terv feladatainak sikeres teljesítése érdekében meg kell oldanunk az ipar munkájának több alapvető kérdését. A pártnak most ezekre a kérdésekre kell összpontosítania figyelmét és erőfeszítéseit.

2. A technika fejlődésének meggyorsítása az iparban

Iparunk anyagi alapja, a tudomány terén elért sikereink, s a munkásosztály magasabb kulturális és műszaki színvonala — mindez együtt nagy lehetőségeket biztosít a technika fejlődésének meggyorsítása számára. Egyik legfontosabb feladatunk, hogy küzdjünk a termelési technika szakadatlan tökéletesítéséért.

Kitartóan kell munkálkodnunk a technika tökéletesítésén: minél termelékenyebb, gazdaságosabb és üzembiztosabb gépeket kell gyártanunk, természetesen kell fejlesztenünk a termelési folyamatok villamosítását, komplex gépesítését és automatizálását; teljes mértékben fel kell használnunk az atomenergia békés alkalmazása terén elért tudományos eredményeket.

A technikai haladás meggyorsítása döntő mértékben függ a gépgyártástól, ettől a kulcsiparágtól. Ezért lényegesen meg kell javítani gépgyártásunk, mindenekelőtt szerszámgép- és műszeriparunk műszaki felszerelését. Külön figyelmet kell fordítanunk a nagyteljesítményű sajtoló gépek gyártásának növelésére.

Az előző években sok nagy üzem építettünk különféle termékfajták előállítására, azzal a rendeltetéssel, hogy a készítmények gyártásának egész folyamatát maguk végezzék. Az ipar széleskörű specializálására és kooperációjára való áttérés lehetővé teszi a termelés lényeges növelését, a termelés önköltségének csökkentését és a munka termelékenységeinek emelését.

Pártunk teljes következetességgel váltja valóra Leninnek az ország villamosítására vonatkozó útmutatását. A Szovjetunió villamosenergia-termelése az első ötéves terv megkezdése óta

34-szeresére növekedett. De még nem értük el, hogy az energiatermelés növekedése túlszárnyalja az egész népgazdaság fejlődését. Az ipar elért színvonala azt a feladatot állítja eléünk, hogy gyors ütemben fokozzuk a villamoserőmű-kapacitás évi növekedését, és olyan színvonalra emeljük a villamosenergia-termelést, amely teljesen kielégíti a népgazdaság és a lakosság szükségleteit.

Jóllehet a vaskohászat fejlődése gyors ütemben halad előre, mégis fémhiány mutatkozik. Ez népgazdaságunk rohamosan növekvő fémszükségletével és azzal magyarázható, hogy kohászaink lassan sajátítják el a népgazdaság szempontjából leggazdaságosabb és legszükségesebb idomvasak és új fémek gyártását.

Minden lehető módon fejlesztenünk kell a vaskohászat nyersanyagbázisát, gyorsabb ütemben kell építenünk kohászati üzemeket, lényegesen növelnünk kell a meglevő termelési kapacitás kihasználását, bővítenünk kell a fémek választékát, és javítanunk kell minőségüket.

Meg kell mondanunk, hogy a fémfelhasználás terén sok pazarlás tapasztalható. Fémeket nemcsak ott használnak fel, ahol valóban szükség van rá, hanem ott is, ahol eredményesen lehet pótolni más anyaggal. A gépgyártás dolgozói óriási mennyiségű fémeket takaríthatnak meg a gépek súlyának és méreteinek csökkentésével, ha gyengén ötvözött acélokat és olyan új anyagokat használnak fel, amelyek lehetővé teszik a gépek és gépi berendezések termelékenységének és élettartamának növelését. Az építőiparban határozottabban és bátrabban kell helyettesíteni a fémeket betonnal és vasbetonnal.

Rendkívül fontos feladatunk, hogy a színes- és ritkafémek gyártását minden lehető módon növeljük, fokozzuk a rozsdamentes és a hőálló acélok és ötvözetek gyártását.

A technikai haladás nemcsak a régi termelési ágak és formák tökéletesedésében nyilvánul meg, hanem újabb termelési ágak és formák keletkezésében is. Ilyen termelési ág a műanyag- és pótanyaggyártás, amely nagy jelentőségű a közszükségleti cikkek termelésének további növelése szempontjából.

Ez idő szerint nagy mennyiségű táplálkozásra alkalmas terméket fordítunk műszaki rendeltetésű készítmények gyártására. 1955-ben például több mint kétmillió tonna gabonát, hét-

százezer tonnánál több cukorszörpöt használtunk fel szeszgyártásra. Szappan, mosószer, olajkence és kenőanyag készítésére, valamint más műszaki célokra évente négyszázezer tonna étolajat is felhasználunk. Mindez azonban eredményesen pótolható olajfinomítás útján nyert anyagokkal, valamint szén- és földgáztermékekkel. Mindenképpen arra kell törekednünk, hogy a hatodik ötéves terv végére a műszaki célokra fordított, de egyébként táplálkozásra alkalmas termékeket szintetikus nyersanyagokkal pótoljuk, úgy hogy 1961-től kezdve már megszüntethessük a táplálkozásra alkalmas cikkeknek ilyen célokra való felhasználását. Minden lehető módon fejlesztenünk kell a műrostgyártást, amely az utóbbi években növekedett ugyan, de korántsem elégíti ki szükségleteinket.

A nehézipar gyors fejlesztési ütemét továbbra is fenntartva, nagyobb lendületet adhatunk és kell is adnunk a fogyasztási cikkek gyártásának.

Ismeretes, hogy a tőkés termelés célja a profitszerzés, mégpedig egyre több profit szerzése. Ezt a dolgozók kizsákmányolásának szüntelen fokozásával, a termelés bővítésével érik el. A termelés bővítésének tendenciája azonban a közfogyasztás szűk korlátaiba ütközik, ami azzal függ össze, hogy a kapitalizmusban mulhatatlanul csökken a dolgozók vásárlóképesége. A tőkés társadalmat a termelés és a fogyasztás közötti mély ellentmondás jellemzi.

A szocializmus megsemmisítette a tőkés termelésnek ezt az ellentmondását. A szocialista termelés célja a dolgozók, az egész társadalom állandóan növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek maximális kielégítése. A nehézipar növekedése arányában mind nagyobb lendületet vesz a közvetlenül a lakosság növekvő igényeit kielégítő iparágak fejlődése. Most, amikor hatalmas, minden tekintetben fejlett nehéziparunk van, gyakorlatilag lehetővé vált, hogy ne csak a termelőeszközök termelése, hanem a közfogyasztási cikkek termelése is gyors ütemben haladjon előre. Elég rámutatni, hogy 1960-ban csaknem háromszor annyi közfogyasztási cikket gyártunk majd, mint 1950-ben gyártottunk. A párt ezután is mindent el fog követni annak érdekében, hogy a szovjet emberek szükségleteit teljesebben és jobban elégítsük ki — ebben látja egyik legfontosabb kötelességét a nép irányában.

3. A közlekedés és a hírközlés technikai ellátottságának növelése

A népgazdaság szempontjából óriási jelentőségű a közlekedés és a hírközlés fejlesztése. Az ötödik ötéves terv során növekedett a közlekedés technikai ellátottsága. Megjavult a munkaszervezés és a közlekedési eszközök kihasználása. Sikeresen teljesítettük azokat a feladatokat, amelyeket a vasúti és tengeri teherszállítás, továbbá a gépkocsi-fuvarozás elé a XIX. pártkongresszus kitűzött.

Amikor megállapítjuk ezeket az eredményeket, el kell ismernünk, hogy a vasúti közlekedés műszaki téren lemaradt. Alapjában gőzvontatással dolgozik, márpedig tudott dolog, hogy a gőzvontatás kevésbé gazdaságos, minthogy hasznossági határfoka a villamosvontatás 16—18 százalékos határfokával szemben 4—5 százalék.

A vasúti közlekedés átállítása villamosvontatásra lehetővé teszi, hogy jelentősen növeljük a vasútvonalak teljesítő képességét, és megjavítsuk a közlekedés üzemi feltételeit. Villamosvontatás esetén a fűtőanyagfogyasztás a gőzvontatással szemben három-négyszeresen csökken. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának és Közlekedési Minisztériumának adatai szerint, ha villamosvontatásra állítjuk át a Moszkva—Vlagyivosztok útvonalat, ezzel legalább 18 millió tonna szenet takaríthatunk meg, s a gőzvontatáshoz viszonyítva több mint 2,7 milliárd rubellel csökkenthetjük évenként az üzemi költséget. A számítások azt mutatják, hogy e vonal villamosításának beruházási költségei legfeljebb négy év alatt megtérülnek.

E dolog fontossága és szükségessége ellenére a vasúti közlekedés vezetői nemcsak hogy nem harcoltak a villamosítás megvalósításáért, hanem még az erre a célra előírányzott eszközöket sem használták fel teljesen. Az elmúlt öt év folyamán mindössze 2267 kilométer vasútvonalat villamosítottak, vagyis az öt éves tervben kitűzött feladatokat csupán 58 százalékbán hajtották végre. A Közlekedési Minisztérium az öt éves terv egyetlen esztendejében sem használta fel teljes mértékben azokat az eszközöket, amelyeket az évi tervek alapján beruházásokra kapott. A minisztérium vezetői szemmel láthatóan konzervatívak a közlekedés technikai újjáalakításának kérdéseiben.

A vasutak villamosítása a vasúti közlekedés technikai újjá-

alakításának és a legfejlettebb technika alapján való fejlesztésének legfontosabb láncszeme. A párt Központi Bizottsága, figyelembe véve ennek hatalmas népgazdasági jelentőségét, a napokban határozatot hozott „A vasutak villamosításának általános tervéről”. Ez a terv 15 évre szól, és előírja, hogy összesen 40 000 kilométer hosszúságú vasútvonalat kell villamosítani. (Taps.)

A vasútvonalak villamosításán kívül a vasúti közlekedés technikai ellátottságának növelése szempontjából nagy jelentőségű a Diesel-mozdonyok gyors bevezetése a gőzmozdonyok helyébe. Jelenleg egyáltalán nem kielégítő a Diesel-mozdonyok gyártásának mérete és a gyártott Diesel-mozdonyok teljesítménye. Ezért az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa 1955 szeptemberében határozatot hozott, amelynek értelmében több közlekedési gépgyártó üzemet át kell állítani Diesel-mozdonyok gyártására.

A villamos mozdonyok és Diesel-mozdonyok szélesebb körű felhasználása, a vonalak karbantartásának megjavítása, a forgalom irányításának automatizálása és központosítása egyéb intézkedésekkel együtt lehetővé teszik a vasutak teljesítő képességének növelését.

Minden módon bővíteni kell a tengeri és a folyami szállítást, amelynek részesedése az ország teljes teherforgalmában mindössze 12 százalék, ami teljesen elégtelen.

Gyorsabb ütemben kell fejleszteni a légi közlekedést és a csővezetéken történő szállítást.

A gépkocsi-fuvarozás az ötödik ötéves terv folyamán több mint kétszeresére növekedett. De ez kevés. A gépkocsi-fuvarozás hatalmas kihasználatlan tartalékokkal rendelkezik. Az egyik legkomolyabb hiányosság a gépkocsi-fuvarozás hihetetlen elaprózottsága. Számtalan kis autógarázs van nálunk, amelyekhez sok vállalat és intézmény vezetői görcsösen ragaszkodnak. Elég, ha annyit mondunk, hogy a garázsok 85 százaléka legfeljebb tíz kocsit lát el. Ez a fő oka annak, hogy tavaly például a tehergépkocsiknak körülbelül a fele állt, a gépkocsiállomány üzemben tartott része pedig a megtett utak felét terhelés nélkül futotta be. Véget kell vetni az efféle elmaradottságnak, a garázsokat összpontosítani kell, és össze kell vonni, ami gazdaságilag sokkal hatékonyabb. Jelentősen kell bővíteni a műutak építését.

Azt is meg kell mondani, hogy a személygépkocsik felhasználásában nyilvánvalóan pazarlás folyik. A megállapított gyakorlat szerint személygépkocsikat egyes funkcionáriusok részére tartanak fenn. Gyakran megесik az, hogy a szóbanforgó funkcionáriusnak sehova sem kell mennie, és a részére fenntartott gépkocsi kihasználatlanul áll, mégis egy-két sofőrt és kezelőszemélyzetet tartanak. Ezen a téren erélyesen érvényt kell szerezni a társadalmi, szocialista elveknek. fel kell számolni azt a gyakorlatot, hogy egyes funkcionáriusok részére tartsanak fenn gépkocsikat, szigorúan korlátozni kell az egyéni gépkocsik számát. Az intézmények funkcionáriusai számára szolgálati berautótelepeket kell szervezni. Ezt annál is inkább meg kell tenni, mert továbbra is növekszik személygépkocsi-gyártásunk, és ha meghagyjuk a régi rendszert, akkor még jobban növekszik majd a kezelőszemélyzet amőgy is hatalmas létszáma, ez pedig teljesen megengedhetetlen. Természetesen ott, ahol szükséges, kell adni egyéni gépkocsikat, de ezt őgy kell megszervezni, hogy azok a funkcionáriusok, akikhez ilyen kocsikat besoztanak, saját maguk tanulják meg jól a kocsivezetést. A gépkocsi-közlekedés munkájának rendezése már régen időszerővé vált, és ezt a kérdést a bürokraták ellenállásának megtörésével meg kell oldani. Szocialista államunk érdekei követelik ezt. (Taps.)

A hírközlés munkájában az utóbbi évek során bizonyos javulás tapasztalható. A hírközlési eszközök fejlettségi színvonala azonban, különösen a rádiórelé-vonalak, a képtávíró és a televízió fejlődésének színvonala még mindig nem elégíti ki a lakosság és a népgazdaság szükségleteit. A tudomány és a technika legújabb vívmányai alapján még erőteljesebben kell fejleszteni és tökéletesíteni a hírközlési eszközöket.

4. A termelőerők helyes területi elosztásának kérdései

Az ipari termelés további növelésével összefüggő feladatok parancsolóan megkövetelik, hogy új nyersanyag-, fűtőanyag- és villamosenergia-forrásokat állítsunk a gazdaság szolgálatába, s mindenekelőtt hasznosítsuk az ország keleti vidékeinek hatalmas természeti erőforrásait.

Emlékeztetni kell arra, hogy a keleti területeken van a Szovjetunió szénkészletének mintegy 75 százaléka, vízienergiájának mintegy 80 százaléka, erdőállományának négyötöde, színes- és ritkafém lelőhelyeinek zöme; emellett óriási vegyipari nyersanyag-, vasérc- és építőanyag-készletek vannak ezeken a vidékeken.

Mint a tapasztalatok mutatják, a szénkitermelés és a villamosenergia-termelés a keleti vidékeken gazdaságilag hatékonyabb, mint a Szovjetunió európai részében. Elegendő például elmondani, hogy az ötödik ötéves terv folyamán a kelet-szibériai medencékben 60 százalékkal kevesebbe, a Kuznyecki-medencében pedig 33 százalékkal kevesebbe került a szénkitermelésnek egy tonnával való növelése, mint a Donyec-medencében. Tavaly a Kuznyecki-medencében egy tonna szén önköltsége valamivel több mint kétharmada volt a Donyec-medencében termelt szén önköltségének. A Kuznyecki-medencében a tervek szerint 1960-ban 80 millió tonna szenet kell termelni. Ez a 80 millió tonna 2,4 milliárd rubellel kevesebbe kerül majd az államnak, mint a Donyec-medencében kibányászott ugyanolyan mennyiségű szén.

Egy másik hasonló példa. Az Angara-folyón épül a 3 200 000 kw teljesítményű Bratszki Vízierőmű. Évente 22 milliárd kilowattóra villamosenergiát fog termelni, vagyis ugyanannyit, mint a Szovjetunió európai részének két legnagyobb erőműve — a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőmű. Ugyanakkor a Bratszki Vízierőmű építése fele annyiba kerül, mint a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőmű építése együttesen, s a Bratszki Vízierőmű egyévi villamosenergia-termelésének önköltsége 200 millió rubellel kevesebb lesz, mint a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőműé.

Íme elvtársak, mennyire előnyös, ha alaposabban hasznosítjuk a keleti energiaforrásokat! A következő tíz évben Szibériát a Szovjetunió legnagyobb szénbányászati és villamosenergia-termelési bázisává, a hő- és áramigényes termelési ágak, az alumínium-, magnézium- és titántermelés, továbbá a villamoskohászat, szénvegyészet és elektrokémia legfontosabb bázisává kell tennünk. (Taps.)

Ennek az igen fontos népgazdasági feladatnak sikeres megoldása céljából a keleti vidékeken minden lehető módon fejleszt-

tenünk kell a vaskohászatot. Az Ural és Nyugat-Szibéria 1955-ben több mint 14 millió tonna nyersvasat termelt, ami több mint Anglia termelése. A Szovjetunió európai részéből mégis évi több millió tonna vasat és acélt kell a keleti vidékekre szállítani. Ezért erélyes intézkedésekkel gondoskodni kell a szibériai, a kazahsztáni és a távol-keleti vaskohászat fejlesztésének meggyorsításáról.

A feladat az, hogy a legközelebbi két-három ötéves terv alatt Szibériát országunk harmadik legnagyobb kohászati bázisává tegyük, amely évi 15—20 millió tonna nyersvasat termel. Ki kell dolgozni ezzel kapcsolatban a szibériai vaskohászati vállalatok fejlesztésének és területi elhelyezésének általános tervét. Szibériában mindenütt geológiai feltáró, tudományos-kutató és más munkákat kell végezni.

Az ország keleti vidékein még mindig nem eléggé fejlett a gépipar sem. A következő 10 évben a Szovjetunió keleti részén új nagy gépgyártási központokat kell létesíteni, amelyek képesek a gépek, mechanizmusok, készülékek és műszerek minden fajtájának előállítására.

Fokozottabban kell hasznosítani a keleti vidékeken az ipar hatalmas természeti erőforrásait, és biztosítani kell, hogy a leghatékonyabban használjuk ki azokat az ország termelőerőinek továbbfejlesztése terén.

Figyelmet kell fordítanunk arra is, hogy az ipart a gazdasági körzeteknek megfelelően a legcélszerűbben, komplex módon helyezzük el. Országunk nagy, és ha egyoldalúan fejlesztjük az ipart az egyik vagy másik gazdasági körzetben, mestersegesen növelni fogjuk az ésszerűtlen szállításokat, és nehézségeket támasztunk a népgazdaság általános fejlődése terén.

5. A munkatermelékenység, az ipari önköltség és a beruházás kérdései

A párt, Leninnek azt az ismert megállapítását követve, hogy „a munka termelékenysége, ez végeredményben a legfontosabb, a legfőbb az új társadalmi rend győzelme szempontjából”¹, arra

¹ Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953, 435. old.

törekedett és továbbra is arra törekszik, hogy a technika fejlesztése alapján állandóan emelje a munka termelékenységét.

A munkatermelékenység emelkedésének, Lenin megállapítása szerint, igen fontos feltétele „a dolgozók fegyelmének, szakértelmének, a munka eredményességének, intenzitásának fokozása, a munka jobb megszervezése”¹. A szovjet emberek tudják, hogy a munka termelékenységének emelése jólétük növekedésének alapja. Ezért állandóan javítanunk kell a munka és a termelés szervezését, meg kell szüntetni az anyagi eszközök és a munkaidő terén a veszteségeket.

A párt- és gazdasági szervezeteknek a legnagyobb figyelmet kell fordítaniuk a vállalatok gazdasági tevékenységének kérdéseire. Kitartóan kell törekedni minden vállalat ütemes munkájára, a termékek önköltségének csökkentésére, a legszigorúbban és minden területen be kell tartani a gazdaságosságot, meg kell szilárdítani az önálló elszámolást.

Eltársak! Az ipar és az egész népgazdaság továbbfejlődése szempontjából igen nagy jelentőségűek a beruházások. Most, amikor a beruházások évente majdnem 200 milliárd rubelre rúgnak, kötelességünk fokozott figyelmet fordítani a beruházásokkal összefüggő kérdésekre, messzemenően biztosítani kell a beruházási építkezések nagyipari jellegét.

A párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa a legutóbbi időben több fontos határozatot hozott az építőipar fejlesztéséről és tökéletesítéséről. Arról van szó, hogy biztosítsuk a beruházásokra kiutalt összegek minél hatékonyabb felhasználását, emeljük az építkezés szervezeti és műszaki vezetésének színvonalát, erélyesen küzdjünk a pénzpocsékolás ellen, erősen csökkentjük az építkezések időtartamát és költségeit. Ezeket a feladatokat csak az építkezés nagyipari módszereinek bevezetésével, előregyártott vasbeton- és betonszerkezetek, gyárilag készített elemek széleskörű alkalmazásával oldhatjuk meg.

A beruházási építkezés méretei nálunk egyre nagyobb arányokat öltenek, az ipar állóalapjai gyorsan növekednek. Az építkezés megjavításával együtt jó gazda módjára állandóan gondoskodnunk kell a meglevő kapacitás jobb kihasználásáról.

¹ Lenin Művei, 27. köt. Szikra 1952. 252—253. old.

A tapasztalat azt mutatja, hogy sok vállalat újabb nagy beruházások nélkül jelentősen növelheti, egyik-másik pedig megkét-szerezheti, sőt megháromszorozhatja a termelést. Csupán komolyan hozzá kell fogni ehhez — korszerűsíteni kell a berendezéseket, meg kell javítani a termelés és a munka szervezését, szélesebb körben kell felhasználni az élenjáró dolgozók tapasztalatainak hatalmas erejét, a feltalálók és ésszerűsítők alkotó kezdeményezését.

Sokmillió dicső munkásosztályunk és műszaki értelmiségünk növekvő aktivitással kutatja és mozgósítja a szocialista termelésben rejlő hatalmas tartalékokat. Ennek az aktivitásnak ragyogó megnyilvánulása a szocialista munkaverseny. Fejlesztjük ki a versenyt még hatalmasabb arányokban, gondoljunk mindig arra, hogy ez nem kampány, hanem az embermilliók eleven ügye, hatalmas erő, amely előreviszi a szocialista termelés fejlesztését és tökéletesítését. Biztosak vagyunk benne, hogy a munkások és munkásnők, a mérnökök és a technikusok alkotó munkájukkal biztosítani fogják a hatodik ötéves terv sikeres teljesítését. *(Hosszantartó taps.)*

A MEZŐGAZDASÁG

Elvtársak! Országunknak a hatalmas iparon kívül sokoldalúan fejlett mezőgazdasággal is kell rendelkeznie, olyannal, amely annyi élelmiszert és mezőgazdasági nyersanyagot tud termelni, amennyi a lakosság teljes ellátásához és az állam minden más szükségletének kielégítéséhez szükséges.

Az utóbbi években a szocialista gazdaság fejlődésének, a munkatermelékenység emelkedésének és a kiskereskedelmi árak leszállításának következtében jelentősen emelkedett a munkások és alkalmazottak reálbére és a kolhozparasztok jövedelme, megnőtt a lakosság vásárlóképessége.

Ilyen körülmények között a párt előtt az egész népet érintő halaszthatatlan feladat merült fel — a mezőgazdasági termelés hatalmas arányú gyors növelésének feladata. A párt Központi Bizottságának pléniumain feltárták a mezőgazdaság irányítása terén tapasztalt komoly hiányosságokat és hibákat, átfogó prog-

ramot dolgoztak ki a szemestermények és az állattermékek termelésének növelésére.

Pártunk a munkásosztály és az egész nép tevékeny támogatásával nagy jelentőségű intézkedéseket tett a mezőgazdaság fellendítését illetően. 1954-ben és 1955-ben a mezőgazdasági beruházások összege 34,4 milliárd rubel volt, vagyis a negyedik ötéves terv mezőgazdasági beruházásainak 138 százaléka. Ez alatt a két év alatt a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok 404 000 traktort (15 lóerőre átszámítva), 228 000 tehergépkocsit, 83 000 gabonakombájnt és sok más gépi eszközt kaptak.

Hogy fokozzuk a kolhozok és kolhozparasztok anyagi érdekelttségét a közös gazdaság fejlesztésében, és elérjük, hogy több árut termeljenek, jelentősen emeltük a szemestermények, az állattermékek, a burgonya, a zöldségfélék, a len és a kender begyűjtési árát. Ezeknek az intézkedéseknek és az árutermelés növekedésének eredményeként a kolhozok pénzbevételei 1954-ben és 1955-ben 20 milliárd rubellel növekedtek.

A gép- és traktorállomásokon állandó gépészcadert alakítottunk ki, ami elsőrendű jelentőségű abból a szempontból, hogy a gép- és traktorállomások szocialista mintauzemekké váljanak. A gép- és traktorállomásokra, a kolhozokba és a szovhozokba a városokból meg az ipari központokból sok ezer mérnököt, technikust, párt- és szovjetfunkcionáriust küldtünk munkára. A kolhozokba több mint 120 000 mezőgazdasági szakembert küldtünk. Több mint 20 000 kommunistát irányítottunk a városokból a falura, és javasoltunk kolhoznököknek. A párt Központi Bizottsága és a kormány új rendet teremtetek a mezőgazdasági tervezésben, amely szabad teret enged a kolhozparasztok kezdeményezésének. Gondoskodtunk a szovhozok munkájának megjavításáról, a régi állami gazdaságok megszilárdításáról és újak szervezéséről.

A párt által a mezőgazdaság további fejlesztésével kapcsolatban kidolgozott intézkedések megvalósítása nyomán lehetővé vált, hogy megtegyük az első nagy lépést a szemestermények és az ipari növények termelésének növelése terén. Ez világosan kitűnik a következő táblázatból:

**A szemesztermények és az ipari növények teljes termelése
a Szovjetunióban**

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	(az 1950. év százalékában)					
Szemesztermények	100	97	113	101	105	129
Napraforgó	100	97	123	146	106	207
Cukorrépa	100	114	107	111	95	147
Magvasgyapot	100	105	106	108	118	109
Rostlen	100	76	83	64	85	149

Ki kell emelni, hogy míg az ötödik ötéves terv első három—négy évében szinte egyáltalán nem növekedett szemesztermény—és iparinövény-termelésünk, tavaly több ismert intézkedés végrehajtása következtében a mezőgazdasági növények teljes termése lényegesen megnövekedett. A szemesztermények termelése 1954-hez viszonyítva 1955-ben 22 százalékkal, a napraforgóé 95 százalékkal, a cukorrépáé 54 százalékkal, a rostlené 74 százalékkal növekedett. Nem nőtt a gyapot terméseredménye. Ez azonban a gyapotszerjehajtásokat ért fagykárok következménye. Több vidéken, különösen a nem feketeföldű övezetben gyenge volt a burgonyatermés.

**1. A szemesztermények termelése — az egész mezőgazdasági
termelés alapja**

Elvtársak! A párt ismételten rámutatott arra, hogy jól fejlett szemesztermény-termelés nélkül nem fejleszthető az állattenyésztés, nem növelhető az ipari növények termelése. Ebben a létfontosságú kérdésben azonban a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának és a Szovjetunió Szovhozügyi Minisztériumának vezetői, továbbá a tervezőszervek nyilvánvalóan helytelen úton haladtak. A vetésterületeknek az utóbbi években kialakult struktúrája kirívó ellentétben állt a szemesztermények termelésének növelése terén kitűzött feladatokkal. Az ország legtöbb vidékén csökkentették a kalászosok vetésterületét. Bizonyos hibák

történtek a herés-füves vetésforgó bevezetésénél. A vetésforgónak ezt a rendszerét sablonosan alkalmazták, szálastakarmány-növényeket vetettek millió és millió hektáron olyan vidékeken, ahol ezek nem hoznak bő termést.

Mindez azzal járt, hogy 1953-ban, amikor a gabonaszükséglet a forradalom előtti időkhöz viszonyítva jóval nagyobb volt, kalászosokkal szinte alig valamivel nagyobb területet vetettek be, mint 1913-ban.

Az SZKP Központi Bizottságának 1955 januári plénuma behatóan tanulmányozta az állam mezőgazdasági termékekben mutatókozó szükségletét, s azt a feladatot tűzte ki, hogy rövid időn belül nagy arányokban kell növelni a szemestermények termelését, az állatitermékek termelését pedig kétszeresére vagy ennél is többre kell emelni.

Különösen nagy jelentőségű volt a mezőgazdaság további fejlesztése szempontjából a Kazahsztánban, Szibériában és az ország más vidékein levő szűz- és parlagföldeknek a párt határozata alapján megkezdődött hasznosítása. Az SZKP Központi Bizottsága feladatul tűzte ki, hogy 1956-ig legalább 28—30 millió hektár új földet kell művelés alá venni. E feladat megoldása államunk számára történelmi jelentőségű. Mit adnak országunknak a szűzföldek? A számítások azt mutatják, hogy az új földekről évenként átlag legalább 2 milliárd pud szemesterményt takaríthatunk be. Mivel az állam elegendő mennyiségű árubúzáat takarít be a szűzföldekről, bátran hozzáfoghat a kukorica vetésterületének jelentős növeléséhez Ukrajnában és Észak-Kaukázusban, abból a célból, hogy ezek a körzetek számottevően emelhessék hús- és tejtermelésüket, valamint az ipari növények termelését.

Rövid idő alatt több mint 200 000 traktort (15 lóerőre átszámítva), több ezer egyéb gépet és gazdasági eszközt szállítottunk a művelés alá vett szűzföldekre.

Az egész szovjet nép lelkesen helyeselte és támogatta azokat az intézkedéseket, amelyeket a párt a szűzföldek meghódítására hozott. Az SZKP Központi Bizottságának felhívására 250 000 szovjet hazafi utazott a szűz- és parlagföldekre, olyan elvtársak, akik a kommunizmus építőihez illő hősiességet tanúsítottak a munka frontján. *(Hosszantartó taps.)*

Engedjék meg, hogy az SZKP XX. kongresszusa nevében

forró köszönetünket tolmácsoljam azoknak a komszomolistáknak, agronómusoknak, mérnököknek, technikusoknak, mindazoknak a hazafiaknak, akik a párt hívó szavára aktívan kiveszik részüket az új földek hasznosításából. Önfeláldozó munkájukkal kiérdemelték az egész szovjet nép szeretetét és megbecsülését. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

Ha a szűzföldek hasznosításához úgy fognánk hozzá, hogy a dolgozókat a megszokott módon, hogy úgy mondjuk, fokozatosan telepítenénk oda, akkor rengeteg emberre, sok pénzre és időre lenne szükségünk. Így természetesen két év alatt nem oldhatnánk meg harmincmillió hektár új föld megművelését.

A pártnak az új ötéves terv folyamán nyilván nemegyszer kell majd az eddigihez hasonló felhívással fordulnia az ifjúsághoz. A jövőben is újabb területeket kell művelés alá vennünk, atom-, hő- és vízierőműveket, gyárakat, vasútvonalakat kell építenünk. A párt biztos benne, hogy dicső ifjúságunk a jövőben is lelkesen hallgat majd hívó szavára. Az ifjúság tudja, hogy a kommunizmus gigászi építkezéseinek végzett munkája igen nagy jelentőségű nemcsak a mi nemzedékünk, hanem a jövőendő nemzedékek számára is. *(Hosszantartó taps.)*

A kolhozparasztoknak, a gép- és traktorállomások meg a szovhozok dolgozóinak önfeláldozó munkája, a munkásosztály tevékeny részvétele folytán a szűzföldek művelés alá vételének feladatát becsülettel teljesítettük. 1954-ben és 1955-ben a szűz- és parlagföldek hasznosításának területein 30 millió hektárt szántottunk fel, az egész országban pedig összesen 33 millió hektár szűz- és parlagföldet vettünk művelés alá. Nagy győzelme ez a pártnak és az egész szovjet népnek. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

A szűzföldek hasznosítása lehetővé tette a kalászosok vetésterületének jelentős növelését. Vetésterületünk a Szovjetunióban 1950-ben 102,9 millió, 1955-ben pedig 126,4 millió hektár volt, vagyis majdnem 24 millió hektárral növekedett.

Egyes elvtársak feltehetik a kérdést, hogy helyesen járunk-e el akkor, amikor aszálynak kitett vidékeken is művelés alá vesszük a szűzföldeket. A rendelkezésünkre álló adatok tanulmányozása azt mutatja, hogy Kazahsztánban, Szibériában és az Uralban a szemestermények termelése még az időnként megismétlődő aszályok esetén is előnyös, és gazdaságilag indokolt.

Ha öt esztendőből csak két jótermésű esztendőnk lesz, s egy közepes, kettő pedig rossz termést hoz, azok mellett az aránylag kis költségek mellett, amelyeket az ottani körülmények között a szemestermények termelése követel, még mindig nagy haszonnal folytathatjuk termelésüket, és olcsó gabonához jutunk.

A szűzföldek hasznosítása terén végzett munkánk eredményéből azt a kétségtelen következtetést vonhatjuk le, hogy helyes a pártnak az az irányvonala, amely szerint új földeket kell művelés alá venni. Ez az irányvonal biztosítja, hogy a legrövidebb időn belül minimális erő és eszköz felhasználásával jelentősen növeljük a szemestermények termelését.

A szűzföldek további hasznosítása során Krasnojarszk határterületre, Irkutszk területre, Habarovszk és Primorje határterületre kell fordítani a figyelmet, mert ezeken a területeken sok jó föld hever parlagon. Ha ezt tesszük, olyan szemestermény-termelő és állattenyésztő bázist hozhatunk létre, amely a helyi termelés alapján biztosítja a Távol-Kelet mezőgazdasági termékekben mutatkozó szükségletének kielégítését.

A szemestermények termelésének növelése megkövetelte a vetésterületek struktúrájának megváltoztatását oly módon, hogy a búza, a kásafélék és más növényfajták vetésterületének bővítésével egyidejűleg nagymértékben növeljük a kukorica vetésterületét. A számítások szerint az állattenyésztés szükségleteinek kielégítéséhez legalább évi négymilliárd pud takarmány-szemesterményre van szükség. A kukoricatermelés komoly növelése nélkül nem juthatunk ilyen mennyiségű szemesterményhez. Ennélfogva a Központi Bizottság szükségesnek tartotta a kukoricatermelés messzemenő fejlesztését. Tavaly majdnem 18 millió hektárt vetettek be kukoricával, vagyis 13,6 millió hektárral többet, mint 1954-ben.

A kukorica vetésterületének növelése lehetővé tette, hogy jelentősen javítsuk az állattenyésztés ellátottságát silótakarmánnyal és koncentrált takarmányfélékkel. A múlt évben a kolhozok 17 millió tonnával több silótakarmányt készítettek, mint 1954-ben; ezen belül több mint hatmillió tonna csöves kukoricát silóztak.

Ennek eredménye az volt, hogy a kolhozokban jelentősen megnövekedett a fejési hozam és a tejtermelés. A Szovjetunió Központi Statisztikai Hivatalának adatai szerint az utóbbi négy

hónap alatt (1955 október 1-től 1956 február 1-ig) a kolhozokban a bruttó tejtermelés 1954—1955 ugyanezen időszakához képest az egész Szovjetunióban 65 százalékkal, az Ukrán SZSZK-ban 2-szeresére, az OSZFSZK-ban 53 százalékkal, az OSZFSZK, Ukrajna és Kazahsztán egyes területein, az Üzbég SZSZK-ban, az Azerbajdzsán SZSZK-ban, a Tadzsik SZSZK-ban, a Turkmén SZSZK-ban, a Moldova SZSZK-ban pedig 2—3-szorosára, sőt még ennél is jobban emelkedett. A szovjet hatalom fennállása óta még sohasem nőtt ilyen mértékben a tejtermelés. Nem kétséges, hogy ebben a növekedésben döntő szerepet játszott a kukorica, a tervezés új rendje és a kolhozparasztok anyagi érdekeltségének fokozása.

Mindamellettt akad még szép számmal olyan körzet, ahol a kukoricatermesztés nem járt kellő eredménnyel. Ennek egy oka van: e körzetek vezetői nem fordítottak kellő gondot erre a munkára. Belorusszija, Lettország, Litvánia, Észtország, meg Kosztroma, Jaroszlavl, Tula és néhány más terület jelentős részéről van itt szó. Azt kérdezheti valaki: talán hibát követett el az SZKP Központi Bizottsága, amikor azt javasolta, hogy ezt a délen meghonosodott növényfajtát a Szovjetunió egész területén termesszék?

Nem, elvtársak, ez nem volt hiba. Azokban a köztársaságokban, határterületeken, területeken, kerületekben, kolhozokban és szovhozokban, ahol a vezetők komolyan vették az ügyet, tanulmányozták a kukorica sajátosságait, a kolhozokban és a szovhozokban megfelelő kádereket képeztek ki, ott jók voltak az eredmények. Ezzel szemben ott, ahol a kukoricatermesztést nem szervezték meg, s abban bíztak, hogy magától is megy majd a dolog, ott a kolhozok és a szovhozok terméseredménye alacsony volt.

Mindenütt vannak kolhozok, amelyek bő kukoricatermést értek el. Példaképpen megemlítek néhányat azokról a vidékekről, ahol nagy területeken vetettek kukoricát, és ahol a kukorica új növényfajta.

A Csuvas ASZSZK-ban a Sztálin kolhozban 1955-ben 240 hektáron vetettek kukoricát. Ebből 70 hektárról a kukoricát zöldtakarmánynak aratták le; 170 hektáron jó termést értek el, a kukoricakóró mellett tejes- és viaszérett csöveket takarítottak be, ami lehetővé tette, hogy a kolhoz 8000 tonna silótakarmányt készítsen.

Moszkva terület Petrovszkoje szovhozában hektáronként átlag 295 mázsa kukoricaszárát és csövet takarítottak be. Egy 15,5 hektáros parcellán a hektáronkénti átlagos termés hozam 402 mázsa volt. Ezen belül öt hektáron hektáronként 750 mázsát termeltek.

A Belorusz SZSZK-ban a Hajnal kolhozban 1955-ben hektáronként átlag 350 mázsa kukoricaszárát és csövet takarítottak be 500 hektárnyi területről.

A tények meggyőzően bizonyítják, hogy a kukorica jó termést hozhat az ország minden övezetében, hogy a kukorica páratlanul álló növényfajta a vetésterület egy hektárjára eső termés hozamot és takarmányegységet tekintve, s a legjobban fizet a termelésére fordított munkáért. Ezért alaposan utána kell nézni, milyen hibákat követtek el egyik-másik területen és kolhozban a kukorica termelése során, miért nem hozott a kukorica egyes kolhozokban és szovhozokban jó termést. Ennek alapján már most minden erővel hozzá kell fogni a vetés előkészítéséhez, kivált a káderek oktatásához, hogy 1956-ban minden kolhoz és szovhoz jó kukoricatermést érjen el.

A földművelés terén a fő feladatunk az, hogy a termés hozam fokozásával és további új földek hasznosításával a hatodik ötéves terv végéig a szemestermények évi teljes termelését 11 milliárd pudra emeljük, az ipari növények — a gyapot, a cukorrépa, a len, a kender, a napraforgó vetésterületét bővítsük, termés hozamát jelentősen fokozzuk, s nagymértékben növeljük a burgonya és a zöldségfélék termesztését. A következő két év során megoldhatjuk és meg is kell oldanunk azt a feladatot, hogy az országot teljesen ellássuk kitűnő minőségű burgonyával és zöldségfélékkel.

Növelni kell a kertek, szőlők és gyümölcsösök területét. Lendületesen kell folytatni az erdősávok ültetését, s fel kell szólítani fiátalságunkat, hogy ebben tevékenyen vegyen részt. Igen fontos növelni az öntözés méreteit, s ugyanakkor jobban ki kell használni az öntözött és lecsapolt területeket.

A párt Központi Bizottsága szükségesnek tartja a műtrágyagyártásnak, s a gyomok és a mezőgazdasági kártevők elleni küzdelemhez szükséges vegyi anyagok termelésének növelését. Továbbra is gondoskodnunk kell a földművelés színvonalának emeléséről, a legfejlettebb agrotechnika következetes alkalmazásáról.

zásáról, helyes vetésforgókat kell bevezetni, csökkentenünk kell a mezőgazdasági munkák elvégzéséhez szükséges időt, s ezen az alapon biztosítanunk kell a szemestermények és az ipari növények termés hozamának emelkedését az ország minden körzetében.

2. Az állattenyésztés további fellendítésének feladatai

Elvtársak! Az utóbbi időben a párt előtt felmerült egyik legnehezebb, s egyben leghalaszthatatlanabb feladat — az állattenyésztés további fejlesztése, az állatiternékek termelésének és begyűjtésének növelése. Az SZKP Központi Bizottsága és a kormány nagyarányú gazdasági és szervezeti intézkedések rendszerét dolgozta ki és hajtja végre a jószágállomány számszerű növelése és hozamának emelése érdekében.

Az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány a kolhozparasztoakat illetően szükségesnek ismerte el az állattenyésztés fejlesztésében való anyagi érdekeltségük növelését. Nagyszabású tervet fogadtunk el az állattenyésztési munkák gépesítésével, az állattenyésztéshez szükséges épületek építésével kapcsolatban, s ennek a tervnek gyakorlati megvalósítása folyamatban van. A helyi pártszervezetek komoly munkát végeztek annak érdekében, hogy az állattenyésztés döntő területeit káderekkel erősítsék meg.

Mindezeknek az intézkedéseknek nem maradhattak el, és nem is maradtak el az eredményei. Engedjék meg, hogy ismer-tessek néhány, állattenyésztésünk helyzetét jellemző adatot.

A Szovjetunió haszonállat-állománya

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	(az 1950. év százalékában)					
Tehén	100	102	100	107	113	120
Az egész szarvasmarha-állomány	100	103	99	110	114	117
Sertés	100	111	117	195	210	214
Juh	100	110	114	139	142	151

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	(az 1950. év százalékában)					
Hús (vágósúlyban)	100	96	106	120	129	130
Tej	100	102	101	103	108	119
Gyapjú	100	107	122	130	128	142
Tojás	100	113	123	137	147	154

Országunk az állattenyésztés terén kimeríthetetlen tartalékokkal rendelkezik. Ha a kolhozokban és a szovhozokban szívós szervező munkát fejtünk ki, egy-két év alatt igen nagy eredményeket érhetünk el. Vegyük például a sertésitenyésztést. Mint a fentebb idézett adatokból kitűnik, az ötéves terv első két évében a sertésállomány növekedése egészen jelentéktelen volt. De miután konkrét intézkedéseket tettünk a sertésitenyésztés fejlesztése terén, a sertésállomány az utóbbi három évben erősen megnövekedett. Az utóbbi négy hónapban (1955 október 1-től 1956 február 1-ig) a kolhozok 62 százalékkal több sertést adtak be és adtak el az államnak, mint 1954—1955 ugyanezen időszakában. A kolhozok több sertést hizlaltak. A kolhozokban 1956 február 1-én több mint háromszor annyi sertést hizlaltak, mint 1955 február 1-én. Minden okunk megvan annak feltételezésére, hogy az állattermékek termelésének növelésével kapcsolatban elfogadott program sikeresen megvalósul.

Az állattenyésztés fellendítésével kapcsolatos tennivalók között fontos hely illeti meg a takarmánytermesztés növelését. Az a feladat, hogy a szemestermények termelésének növelésével egyidejűleg — s főként a kukoricatermelés messzemenő bővítésével egyidejűleg növeljük az évelő szálatakarmány-növények, például a lóhere, a lucerna stb. vetésterületét. Magától értetődik, hogy az évelő szálatakarmány-növényeknek és pázsitfűfélékkel vagy pillangósokkal való keveréküknek megválasztása során figyelembe kell venni az éghajlati és a talajviszonyokat, hogy az illető övezetben legeredményesebben termelhető növényfajtákat vessük. Növelni kell az egyjárári

szálastakarmány-növények vetésterületét is, például a déli körzetekben a szudánfűét és a cirokét, a középső övezetekben a bükkönyét és a zab-bükköny keverékét, amely különösen értékes a volt ugarokon való vetés szempontjából.

Meg kell állapítani, hogy egyes elvtársak lebecsülik a szálastakarmány-növények vetésének jelentőségét. Előfordul, hogy olyan vidékekről, ahol régóta meghonosodott a lóhere, „elűzik” ezt a növényt. Az ilyen magatartás ellenkezik a párt útmutatásaival. Az SZKP Központi Bizottsága február-márciusi plénümán hozott ismert határozatában nem a szálastakarmány-növények vetését ítélte el, hanem a szálastakarmány-növények vetésének sablonos felfogását, azt, hogy az aszályos területeken több millió hektáron vetettek évelő szálastakarmány-növényeket, s ezek rendkívül alacsony termést hoztak. A párt ugyanakkor, amikor határozottan elítélte a szálastakarmány-növények vetésének ilyen sablonos értelmezését, rámutatott arra, hogy azokon a vidékeken, ahol az évelő és az egynyári szálastakarmány-növények jó termést hoznak, ezeket továbbra is vetni kell, és növelni kell a szénatermelést.

Az a jó vezető, aki minden lehetőséget kihasznál, és ellátja a jószágot saját termesztésű takarmánnyal, abrak- és nedvdús takarmánnyal egyaránt, amelyekre az állattermékek termelésének jelentős növeléséhez szükség van. Ezzel szemben vannak még olyan kolhoz- és szovhozvezetők, akik ahelyett hogy minden erejüket a takarmánytermesztés növelésére fordítanák, el akarják tartatni magukat, az államtól akarnak minél több takarmányt kapni. Szép számmal akadnak olyanok is, akik — élve az alkalommal, hogy csökkent az élelmiszerek ára — a boltokban kenyeret, kásafélét és más termékeket vásárolnak, s ezzel táplálják állataikat. Ez azonban már nem termelőtevékenység, hanem spekuláció.

Lássunk egy példát a sok közül. Az egyik Moszkva környéki kolhoz elnöke 12 kolhozparasztból álló takarmánybeszerző brigádot szervezett, s ellátta pénzzel, zsákokkal és gépkocsival. A brigád takarmányt szerez, de nem a kolhoz földjein, hanem a moszkvai boltokban. A brigád a baromfi és a jószág részére hajdinakását, kölest, árpagyöngyöt, lisztet, élesztőt és más termékeket vásárol.

És ez az eset nem az egyetlen. Az ilyen „üzletemberek”

nagy kárt okoznak tevékenységükkel, minthogy csökkentik az állattenyésztés fellendítését szolgáló lehetőségeinket. Minden különösebb erőfeszítés nélkül, mások rovására akarnak az élre kerülni. Hogyne jutna erről eszünkbe Gogol Pacuk nevű hőse, akinek a derelye magától repült a szájába. Gogol „Karácsony éjjel” című elbeszélésében így rajzolja meg ezt a jelenetet: „... Pacuk kitátotta a száját; ránézett a derelyére, és még jobban kitátotta száját. Ekkor egy derelye kiugrott a tálból, meghempergett a tejfölben, a másik oldalára fordult, a magasba szökkent, s egyszerre csak Pacuk szájába repült. Pacuk megette, újból kitátotta a száját, és egy másik derelye ugyanígy odavándorolt. Pacuknak csak annyi fáradságába került a dolog, hogy megrágta a derelyét és lenyelte.” (*Élénkség a teremben.*)

Pacukkal azonban ez egy karácsony éjszakán történt. Egyes mai Pacukok viszont azt szeretnék, ha mindennap derelye repülne a szájukba, sőt erre számítva élik világukat.

Itt azt is meg kell említeni, hogy az effajta „üzleteléssel” még nagyobb mértékben foglalkozik a városok körüli kolhozok hanyag tagjainak egy része, s űzik ezt a városok környékén élő egyes, sehol sem dolgozó személyek is. Ezek az üzletekben kenyeret és más élelmiszereket vásárolnak, felhizlalják jószágaikat, azután az állattermékeket magasabb áron adják el a piacon, mint az üzletek. Fokozni kell a harcot a spekuláns elemek ellen, akik kihasználják azt a körülményt, hogy egyes helyeken bizonyos termékekből átmenetileg nincs elegendő készlet a lakosság szükségleteinek teljes kielégítésére, s a becsületes embereken, az állam rovására szedik meg magukat.

Eltársak! Az állattenyésztés terén a fő feladatunk az, hogy minden módon növeljük a földterület száz hektárjára eső állati-termék-termelést. Mindenekelőtt a közös állattenyésztést kell fejleszteni, mert ez lehetővé teszi a kolhozok jövedelmének jelentős növelését, a kolhozparasztok anyagi jólétének fokozását, és biztosítja a lakosság hússal, tejjel és más termékekkel való ellátásának megjavítását. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a tenyészállat-tenyésztés megjavítására, a szarvasmarha-állományon belül a tehenek számarányának növelésére, a tejelő állatok hozamának jelentős emelésére, a sertéshizlalás megszervezésére, mert ez a legfontosabb forrása a hústermelés gyors növelésének. Voronyezs terület mezőgazdaságának dolgozói fi-

gyelemre méltó kezdeményezéssel álltak elő: vállalták, hogy határidő előtt teljesítik a hús- és tejtermelés növelésére a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetében kitűzött feladatot, mégpedig úgy, hogy öt év helyett egy év alatt kétszerezik meg hústermelésüket és másfél év alatt tejtermelésüket. Nem kétséges, hogy a voronyezsiek hazafias kezdeményezését más területek, határterületek és köztársaságok is követik majd, s a legfontosabb állattermékek termelése tekintetében két vagy legfeljebb három év alatt teljesítik a hatodik ötéves terv feladatait. (Hosszantartó taps.)

Feltétlenül gondoskodni kell a finomgyapjas, a félfinomgyapjas, a húst és gyapjút, valamint az irhát szolgáltató juhok tenyésztésének erőteljes fejlesztéséről, hogy ilyenformán több jóminőségű gyapjúsövet, karakülszörme, rövidbunda és nemezcsizma álljon rendelkezésre.

A kolhozokban és a szovhozokban minél több tyúkot, libát, kacsát kell nevelni; a tavakban és a víztárolókban halat kell tenyészteni; kellő figyelmet kell fordítani a házinyúl-tenyésztésre és a méhészetre.

Helytelen, s egyenesen végzetes lenne azt gondolni, hogy az állattenyésztés fejlesztése terén már minden nehézséget leküzdöttünk! Nem, elvtársak, a kolhozparasztoknak, a gép- és traktorállomások meg a szovhozok dolgozóinak és a mezőgazdasági szakembereknek még sok erőfeszítésére és munkájára van szükség ahhoz, hogy állattenyésztésünk a nép növekvő szükségleteinek megfelelő színvonalra emelkedjék.

3. A mezőgazdaság gépesítése

Elvtársak! Szocialista iparunk a korszerű gépek millióival látja el a mezőgazdaságot. Az új technika bevezetése nyomán növekszik a mezőgazdasági munkák gépesítése. Már megoldottuk a fontosabb mezőgazdasági munkák gépesítésének problémáját. Ez a szovjet nép nagy győzelme. Most teljes nagyságában merült fel az a feladat, hogy az egyes munkák gépesítéséről a legrövidebb időn belül áttérjünk az egész mezőgazdasági termelés, s ezen belül az állattenyésztés komplex gépesítésére. Ilyen körülmények között még jobban megnövekszik a gép- és trak-

torállomások szerepe. Az utóbbi két évben több intézkedést tettünk a gép- és traktorállomások munkájának gyökeres megjavítására. Mintegy kétmillió traktorost, kombájnvezetőt, sofőrt, gépjavító szakembert és más gépészt vettek fel állandó munkásként a gép- és traktorállomások státusába. Az iparból 29 000 mérnököt és technikust küldtünk a gép- és traktorállomásokra. Mindez a gép- és traktorállomások munkájának valamelyes javulására vezetett. De még nem mondhatjuk, hogy ez teljes mértékben megfelel a jelenlegi követelményeknek.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a szocialista termelés minden ágában elsőrendű jelentősége van az önálló elszámolásnak. A gazdálkodásnak ezt a kipróbált módszerét azonban a gép- és traktorállomások nem alkalmazzák. Az a jelenlegi rendszer, hogy a gép- és traktorállomásokat az állami költségvetés terhére finanszírozzák, felelőtlenséget szül, és az ellenőrzés hiányára vezet. Sok az olyan gép- és traktorállomási vezető, aki nem tanulmányozza behatóan a munka gazdasági mutatóit, és nem érdeklődik kellőképpen a gépek ésszerű kihasználása iránt. A gép- és traktorállomásokat a gazdasági tevékenység eredményeitől függetlenül finanszírozzák, dolgozóik munkájának díjazását nem teszik függővé a gépek kihasználásának hatékonyságától, a mezőgazdasági növények terméshozamától és a kolhozok állattenyésztésének hozamától.

A gép- és traktorállomásokat az eléjük kitűzött cél elérése érdekében a következő években fokozatosan át kell állítani az önálló elszámolásra. Világos, hogy az ország valamennyi gép- és traktorállomása számára egységes, egyforma mértékeken alapuló önálló elszámolási rendszert megállapítani nem lehet. Rugalmas önálló elszámolási rendszerre van szükség, olyanra, amely figyelembe veszi az egyes övezetek sajátosságait, az övezeteken belül pedig a vidékek sajátosságait. Ez növeli a gép- és traktorállomások dolgozóinak aktivitását, a mezőgazdasági termelés fellendítéséért viselt felelősségüket.

A gép- és traktorállomások munkájának megjavításával együtt komolyan meg kell javítani mezőgazdasági minisztériumaink, valamint Traktor- és Mezőgazdasági Gépgyártási Minisztériumunk műszaki politikáját. E minisztériumok vezetői abból indulnak ki, hogy az ország egész óriási területén ugyanazokat a traktorokat, kombájnokat, talajművelő gépeket kell alkalmazni.

A sztyeppés kubáni területek, valamint az északnyugati vidékek vagy a balti köztársaságok kisebb földdarabjai részére ugyanazokat a nehéz láncaltapas traktorokat, vontatott és magánjáró kombájnokat gyártják. Ez azonban helytelen. Elérkezett az ideje annak, hogy a gépek olyan rendszerét dolgozzák ki, amely figyelembe veszi az ország fő övezeteinek sajátosságait.

A háború előtt és a háború befejezését követő első években az északnyugati és más területeken nagy sikerrel alkalmazták a kerekes traktorokat. De az utóbbi időben erősen csökkent a kerekes traktor gyártása. Márpedig ilyen, még hozzá gumiabroncsos és jó terepjáró traktorokra nem kisebb, ha ugyan nem nagyobb szükségünk van, mint a láncaltapasokra. Ezek egyszerűbbek és olcsóbb az előállításuk, különösen pedig üzemeltetésük és javításuk.

A hatodik ötéves terv folyamán a szántóföldi növények termesztésénél teljes mértékben át kell térni a függeszthető talajművelő gépekre és más gépekre. Az olyan vontatásos eszközökhöz, amelyek nem lehetnek függeszthetők (például nehéz ekék), a gyáraknak olyan különleges szerkezeteket kell tervezni és előállítani, amelyek lehetővé teszik, hogy a traktorosok gépkezelők nélkül dolgozhassanak. Az áttérés a függeszthető munkaeszközökre lehetővé teszi száz- meg százezer gépkezelő felszabadítását, a gépek előállításához felhasznált fém mennyiségének 40—50 százalékos csökkentését, az üzemanyag-felhasználás csökkentését és a munkatermelékenység emelését.

Rendkívül fontos a megosztott betakarításhoz szükséges gépek gyártásának lényeges növelése, hogy a fő gabonatermő vidékeken a legközelebbi években áttérhessünk a megosztott gabona-betakarításra.

Különös figyelmet kell fordítani a kolhozok, a gép- és traktorállomások, valamint a szovhozok villamosítására; ez egyik legfontosabb feltétele a mezőgazdaság gépesítésének. Ez idő szerint még nem láttunk hozzá amúgy igazában, az ország gazdáihoz illő lendülettel e feladat megoldásához. Sőt az is előfordult, hogy helytelen magatartást tapasztaltunk a kolhozok és a szovhozok villamosításával szemben még ott is, ahol ez gazdaságilag előnyös, és nem ütközik műszaki nehézségekbe. Nem oldottuk meg a kolhozok és a szovhozok bekapcsolását az áramellátó-hálózatba. Elengedhetetlen, hogy minden funkcionárius úgy te-

kintse a kolhozok és szovhozok villamosítását, mint az ország villamosítására kidolgozott nagy terv szerves részét.

Amikor Lenin arról beszélt, hogy az országban a villamos-erőművek egész hálózatát kell létrehozni, nemcsak a nagy állami energetikai rendszerekre gondolt, hanem a falusi villanytelepek széleskörű hálózatának kiépítésére is. Hogyan kell megoldani ezt a feladatot? Jelenleg a kolhozok és a szovhozok maguk építenek kisebb villanytelepeket, de nincs mindig lehetőségük arra, hogy műszakilag helyesen oldják meg a termelés villamosításának problémáját. Meg kell kezdeni a több kolhozot ellátó, a kerületi, vagy éppenséggel kerületközi villanytelepek építését. Ki kell dolgozni a típus-villanytelepek terveit az ország egyes övezeteit jellemző sajátosságok figyelembevételével. Egyes villanytelepek, amelyek földgázlelőhelyek közelében fekszenek, gázfűtéssel dolgozhatnak, mások tőzeggel, megint mások kőszénnel vagy barnaszénnel. Ott pedig, ahol vízierő áll rendelkezésre, természetesen vízierőműveket kell építeni.

Felmerül az a kérdés, hogy kinek és milyen eszközökkel kell építenie az ilyen villanytelepeket? Helyes lenne lerögzíteni, hogy ezeket a villanytelepeket a köztársasági szervezetek építsék a kolhozok anyagi eszközeiből, szövetkezeti alapon. Az állami tervekben viszont elő kell irányozni a több kolhozot ellátó, a kerületi és kerületközi villanytelepek ellátását fűtőanyaggal és más anyagokkal.

Most nem tűzhetünk ki határidőket a mezőgazdaság villamosításával kapcsolatos munkák befejezésére. Az Állami Tervbizottság és a megfelelő minisztériumok kötelessége, hogy gondosan tanulmányozzák ezt a kérdést, konkrét javaslatokat szerezzenek be a köztársaságoktól és a területektől, s ezek alapján átfogó tervet dolgozzanak ki és terjesszenek a kormány elé a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok villamosítására.

4. A szovhoztermelés fejlesztése

A mezőgazdaság további fellendítésével összefüggő halaszthatatlan feladatok megoldása során különös figyelmet kell fordítani a szovhozok fejlesztésére, mert ezek képviselik a szocialista mezőgazdaság legkorszerűbb szervezeti formáját.

A párt Központi Bizottsága több fontos intézkedést tett a régi szovhozok megszilárdítására és újak létesítésére. Az utóbbi két évben 581 új nagy szovhozot szerveztünk, ebből 425-öt a szűzföldeken; a Szovjetunió Szovhozügyi Minisztériuma alá tartozó szovhozok vetésterülete 10,5 millió hektárral nőtt, s 1955-ben 24,5 millió hektár volt; emellett a kalászosok vetésterülete 2,4-szeresére növekedett. Ennek következtében az állam a szovhozoktól sokkal több szemesterményt kap, mint 1950-ben. A szovhozok jelentősen növelték az állattermékek, a burgonya és a zöldségfélék átadott mennyiségét.

Most a szemestermények termelésének növelésével együtt a szovhozokban jóval nagyobb mértékben kell fejleszteni a gyapot, a cukorrépa és más növényfajták termelését. Azokon a megműveletlen földeken, amelyek minőségüknél fogva kevésbé alkalmasak kalászosok és más növények termesztésére, de teljes mértékben alkalmasak állattenyésztésre, állattenyésztő, különösen juhtenyésztő szovhozokat kell létesíteni. Célszerűnek látszik a szovhozok tervezési rendszerének felülvizsgálása, olyanformán, hogy a terv alapjává az övezeti sajátosságok figyelembevételével a földterület száz hektárjára eső termékek termelését teszik. Ez realisabbá teszi a szovhoztermelés önköltségének csökkentésével és minden egyes szovhoz nagymértékben rentábilissá változtatásával összefüggő feladatokat.

5. A vetőmagtermesztés a mezőgazdaság fellendítésének fontos tényezője

A mezőgazdaság fellendítésének fontos tényezője a helyes vetőmagtermesztés. A vetőmagtermesztés nálunk elmaradott állapotban van, pedig az ember azt gondolná, hogy a nagyüzemileg szervezett gazdaság feltételei között ezt a feladatot már nem olyan nehéz megoldani. És hogy mégsem oldódott meg, ennek csupán az az oka, hogy a mezőgazdaság dolgozói lebecsülték ezt a kérdést.

Itt az ideje, hogy megértsük: a vetőmagtermesztés helyes megszervezése nélkül nem lehet a kellő színvonalra emelni a szántóföldi növények terméshozamát. Ezt a kérdést meg kell oldani, és gyorsan meg is lehet oldani, ha ezt a munkát lényegében a legjobb szovhozokban összpontosítjuk, és megjavítjuk

a kerületi vetőmaggazdaságok munkáját. Minden szovhoz és kerületi vetőmaggazdaság számára ki kell jelölni egy meghatározott övezetet, s ebben az övezetben legyen felelős a vetőmagtermesztésért, a környező kolhozok vetőmagellátásáért.

Külön kell beszélni a hibrid kukoricavetőmag termesztéséről. Ezen a téren országunk mezőgazdasága számos ország mögött elmaradt, de egyáltalán nem azért, mintha a mezőgazdaság dolgozói nem értették volna meg a növénykeresztezés jelentőségét. Tudósaink és legjobb gazdaságaink már régóta foglalkoznak a hibrid magvak termesztésével, kiváló hibrid vetőmagvaink vannak. A mezőgazdasági szervek azonban nem szervezték meg kellőképpen ezt a munkát, s ennek következtében az Egyesült Államokban kell vásárolnunk hibrid kukoricavetőmagot. A háború befejezése óta az amerikaiak jóformán kizárólag hibrid kukoricát vetnek. Ennek eredményeként a kukorica terméshozama Amerikában hektáronként 15 mázsáról 25—27 mázsára emelkedett. Az Egyesült Államokban külön társaságok foglalkoznak vetőmagtermesztéssel. Ezek termesztik a hibrid vetőmagot meghatározott övezetek részére: kukoricát termesztenek, betakarítják, szárítják, a kukoricaszemeket nagyság és forma szerint osztályozzák, zsákokba rakják, és eladják a farmereknek. Ez jó tapasztalat, s célszerű volna nálunk is alkalmazni.

A feladat az, hogy megjavítsuk a növényselektációs munkát, nagy arányokban szervezzük meg a hibrid kukoricavetőmag termesztését, üzemeket létesítsünk az ilyen vetőmag előkészítésére, biztosítsuk az ehhez szükséges műszaki felszerelést és kádereket, egyszóval, hogy megoldjuk a saját termesztésű hibrid kukoricavetőmag biztosításának problémáját.

6. A kolhozok építkezéseiről

Eltársak! Szükségessé vált, hogy a párt- és szovjetszervezetek figyelmét ráirányítsuk a falusi építkezésekre. Mi mind tudjuk, hogy a falu évszázados gazdasági és kulturális elmaradottságának öröksége, az elmúlt háború pusztításainak következményei még erősen érezhetők. Még sokat kell tenni, hogy komolyan megjavítsuk a kolhozparasztok lakás- és életviszo-

nyait, mert jelentős részük még kényelmetlen házakban lakik, Nem szabad belenyugodnunk a múlt olyan örökségébe sem, hogy sok helyütt nagy területeken nincsenek megfelelő utak. Magától értetődik, hogy mindig a termelés fejlesztésének érdekeit kell előtérbe állítani. Ugyanakkor azonban a termelés növekedése, a kolhozok közös gazdaságának fellendülése alapján létrejönnek a lakóházak és kulturális rendeltetésű létesítmények nagy arányokban történő építéséhez szükséges kedvező feltételek. Sok ezer olyan kolhozunk van, amely nagy gazdasági sikereket ért el, s nagy jövedelemmel rendelkezik. Az ilyen kolhozok nemcsak olyan létesítmények építéséhez kezdhetnek hozzá, amelyek az egész kolhoz céljait szolgálják, mint — óvodák, szülőotthonok, klubok, fürdők, otthonok öreg kolhozparasztok számára, pékségek, hanem egyszersmind komoly segítséget nyújthatnak tagjaiknak lakóházak építéséhez, életkörülményeik kényelmesebbé tételéhez is.

Lakóházakat maguknak a kolhozparasztoknak költségén kell építeni. A kolhozcsaládok tíz- meg százazrei most rendelkeznek olyan jövedelemmel, amelyből csinos, kényelmes házat építtethetnek maguknak. A kolhozparaszt azonban nem mindig tud megbirkózni saját házának építésével, különösen az építőanyagok beszerzésével. Ennélfogva segítséget kell nyújtani a kolhozoknak, hogy a helyszínen szervezzék meg az építőanyagok termelését.

Ugyanakkor a kerületi funkcionáriusoknak is feladata, hogy magasabb műszaki színvonalon megszervezzék az építőanyagok termelését. Ha ez megtörténik, az anyagok jobbak, olcsóbbak lesznek, és ami a fő, több lesz belőlük. Fel kell használni lehetőségeinket, és kidolgozott tervek alapján, előregyártott épületemelekből kell házakat építeni.

Felmerül a kérdés, hogyan fizessék meg a házak építését? Erre többféle lehetőség van. Először is, azok a kolhozparasztok, akik házat akarnak építeni vagy venni maguknak, a költségek bizonyos részét a munkaegységeik után kapott pénzből fizethetik meg. Ezekből az összegekből külön alapot lehet létesíteni. A kolhozparasztok törlesztési összegeit bankban kell elhelyezni, oly módon, hogy azt lakóházépítésen kívül más célra felhasználni nem szabad. Ez az egyik lehetőség. A másik az, hogy azok

a kolhozok, amelyek a szükséges gazdasági épületek, valamint kulturális és szociális intézmények terén már biztosították a közös szükségleteket, jövedelmükből bizonyos összegeket lakóházak építésére fordíthatnak. Ezt természetesen a kolhozparasztok beleegyezésével, a közgyűlés jóváhagyásával kell tenni. A kolhoz a közgyűlésen megszavazott összegből házakat épít tagjai részére. Ezután a kolhozparasztok a konkrét körülményektől függően, mondjuk öt vagy tíz év alatt megfizetik a kolhoznak a ház teljes értékét. Végül lehetséges a házépítésnek egy harmadik formája is, mégpedig a vegyes anyagi eszközökből való építkezés. Egyrészt a kolhoz megállapít egy bizonyos hitelösszeget, amelyből tagjai házépítési kölcsönt kapnak, másrészt a kolhozparaszt a kölcsönt saját anyagi eszközeiből kiegészíti. Magától értetődik, hogy a házak érték, méret és tervezés szempontjából különbözők lehetnek, s különbözőknek is kell lenniök.

Hogyan szervezzék meg az építést? Azt kell ajánlani a kolhozoknak, hogy szervezzenek szakképzett építőbrigádokat, lásd sák el őket megfelelő felszereléssel, eszközökkel, s így a kolhozépítők munkája termelékenyebb lesz. Ahol ez lehetséges, kerületi kolhoz-építőszervezeteket kellene létesíteni, s ezeknek a részére a kolhozok jelölnének ki szakmák szerint bizonyos számú építőmunkást. Ez lehetővé tenné, hogy nagyobb arányokban gépesítsék az építkezéseket, gyorsabban és kisebb költséggel építsék fel a lakóházakat és egyéb épületeket. Az ilyen építőszervezetet természetesen a kolhozok költségén kellene fenntartani. Ez részesedési alapon működő kolhozszervezet lenne. Gazdái a kolhozok lennének. Az állam a kerületi szovjet végrehajtó bizottsága révén csupán segítséget nyújtana a kolhozoknak e szervezet vezetésében.

Néhány szót a téglá- és cserépgyártásról. Ezt a kérdést maguknak a kolhozparasztoknak kell megoldani. Ott, ahol célszerű, ahol a kolhozparasztok ezzel meg tudnak birkózni, a téglá és a cserép előállítását közvetlenül a kolhozban kell megszervezni. Bizonyos esetekben célszerű kolhozüzemeket, illetve több kolhoz számára dolgozó üzemeket létesíteni.

A Mezőgazdasági Minisztérium, a szövetségi és autonóm köztársaságok minisztertanácsai, a területi és a kerületi szov-

jetek végrehajtó bizottságai kötelesek segíteni a kolhozokat az építkezések megszervezésében, a falvak rendezésének helyes tervezésében, lakóházak és más épületek típusterveinek kidolgozásában. Különösen nagy segítségre van szükség az egészségügyi berendezések, lakatoskészítmények, ajtó- és ablakvasaláshoz szükséges kellékek előállításának terén. Kolhozparaszt-lakóházak építésére égetően szükség van, mert ez elválaszthatatlanul összefügg mezőgazdasági termelésünk további fellendítésével, a sok millió kolhozparaszt anyagi és kulturális színvonalának emelésével.

7. Emeljük a mezőgazdaság színvonalát

Elvtársak! Most, amikor megteremtettük a mezőgazdaság nagyarányú fellendülésének anyagi és szervezeti előfeltételeit, minden a helyes irányítástól függ, attól, hogy a párt-, szovjet- és mezőgazdasági szervek lankadatlan szervező tevékenységükkel biztosítani tudják-e a párthatározatok végrehajtását.

A Szovjetunió minden vidékén azonos időjárási és talajviszonyok között vannak kiváló kolhozok is, közepesek is, és elmaradók is. Tehát a dolog a gazdaság irányításának színvonalán múlik, mindenekelőtt a kolhoznők, a brigádvezetők, az agromúsok és a zootechnikusok, a gépállomási és szovhozigazgatók, s a mezőgazdasági termelés szervezésére hivatott más funkcionáriusok kiválasztásán. Ezért a káderek kiválasztása, az irányítás színvonalának emelése az, ami jelenleg a szocialista mezőgazdaság további fellendülését eldönti.

Mezőgazdaságunk sikeres fejlesztésének érdekei megkövetelik a központi és a helyi mezőgazdasági szervek munkájának határozott megjavítását. Szovjetapparátusunkat ezer szálnak kell a termeléshez fűznie, munkáját a termelés érdekeinek kell alárendelnie. Megfelel-e ezeknek a követelményeknek a Mezőgazdasági Minisztérium, a Szovhozügyi és a Begyűjtési Minisztérium szervezeti felépítése és gyakorlati tevékenysége? Nem, nem felel meg. Felépítésük még nehézkes és bürokratikus. Nincs szükségünk a központban olyan apparátusra, amely ki-sajátítja a helyi szervek munkakörét.

Milyen funkcióknak kell megmaradniuk a jelenlegi körülmények között a mezőgazdasági minisztériumokban? Ezek a funkciók a következők: távlati tervezés, pénzellátás, berendezésekkel való ellátás és a kormányfeladatok teljesítésének állami ellenőrzése. A Mezőgazdasági és a Szovhozügyi Minisztérium igen fontos feladata az élenjáró tapasztalatok tanulmányozása és elterjesztése, a tudomány legújabb vívmányainak bevezetése a termelésben. E funkciók teljesítéséhez nem nagy, ugyanakkor azonban munkáját alaposan értő minisztériumi apparátusra van szükség. Ezért a feladat az, hogy a lehető legnagyobb mértékben csökkentsük és egyszerűsítsük ezt az apparátust, hogy összhangba hozzuk a megváltozott körülményekkel.

Es mi a helyzet a begyűjtési apparátussal? Nálunk minden kolhozra több, különféle termékfajták begyűjtésével foglalkozó funkcionárius jut. Szükség van ezekre? Nem, nincs rájuk szükség. Szocialista államunkban mindent a tervek határoznak meg, ezeket a kolhozok és a szovhozok idejében teljesítik, és nem várnak a begyűjtők figyelmeztetéseire. Ezért a Begyűjtési Minisztérium működési körét a gabonaraktárak és a malomipar fejlesztésének, a szemestermények és más termékek tárolásának és átvételének kérdéseire kellene korlátozni. A begyűjtés operatív irányítását viszont a gép- és traktorállomásokra kell bízni, a sok százezer begyűjtőt pedig a termelésben kell alkalmazni.

Szocialista államunknak jelenleg minden lehetősége megvan ahhoz, hogy a mezőgazdaság valamennyi területét ellássa kiválóan képzett káderekkel. A mezőgazdaságban 1955-ben több mint 400 000 főiskolai és középiskolai képzettségű szakember dolgozott. A káderképzés tervezésénél abból kell kiindulnunk, hogy a közeljövőben a szántóföldi és a traktoros brigádok élére agronómusokat és gépészeket, az állattenyésztő gazdaságok élére pedig zootechnikusokat kell állítani.

A mezőgazdaság irányításának komoly megjavítása érdekében kádereink figyelmét a gazdaság kérdéseire, a termékek előállítására fordított munka csökkentésére kell összpontosítanunk. Lenin a vezetőknek még a szovjethatalom első éveiben azt monddotta: tanuljátok meg a számvitelt. Ha ez fontos volt államunk megszületésekor, százszor fontosabb ma, amikor azt a feladatot oldjuk meg, hogy az egy főre eső termelés tekintetében utolérjük és túlszárnyaljuk a legfontosabb tőkés országokat.

A rendelkezésünkre álló adatok azt mutatják, hogy országunkban egy mázsa tej és egy mázsa hús termelésére sokkal több munkát fordítanak, mint az Egyesült Államokban. Ennek következtében a Szovjetunió mezőgazdasága nagyobb lakosságot foglalkoztat, mint az Egyesült Államoké. Természetesen nem követhetjük vakon az amerikai példát. Hiszen ott az egyik ember a másik tönkretétele árán boldogul. Elég megemlíteni, hogy 1940-től 1954-ig, vagyis 14 év alatt az Egyesült Államokban körülbelül 1 300 000 farmer jutott tönkre, vesztette el földjét és ment családjával együtt a városba, hogy az iparban kapjon munkát, vagy „vándorfarmerre” vált, aki hajlékot és élelmet keresve egyik államból a másikba vándorol. A mezőgazdasági összeírás adatai szerint az Egyesült Államokban csupán a legutóbbi négy évben 600 000-rel csökkent a farmok száma. A nagyfarmer: tőkés vállalat tulajdonosa, a munkaerőt a profit forrásának tekinti. Ha a munkás megbetegszik, ha képtelen a profit maximumát nyújtani, a kapitalista kihajítja.

Nálunk más a helyzet. A kolhoz szövetkezeti gazdaság. A kolhozban minden kolhozparaszt gazda, teljesjogú tagja a mezőgazdasági artelnek, a kolhozparasztok maguk osztják szét egymás között a munkát. Ez teljesen érthető is. Szocialista társadalmunkban minden az ember növekvő szükségleteinek kielégítését szolgálja. A kolhozparasztok nem hagyják el azt, aki nem tud teljes erővel dolgozni. Ezért még akkor is, amikor az egy termékegységre eső munkaráfordítás nálunk alacsonyabb lesz, mint az Egyesült Államokban — márpedig mi ezt elérjük —, a Szovjetunió mezőgazdasági lakossága esetleg még akkor is nagyobb lesz valamivel, mint az Egyesült Államoké. Mindamellett meg kell mondani, hogy a munkaerőt nálunk még nem eléggé termelékenyen hasznosítják. Ezért bíráló szemmel kell néznünk a dolgokat, s fel kell használnunk minden hasznosat a külföldi tapasztalatokból.

A párt által a mezőgazdaság terén kitűzött feladatok teljesítése folytán minden feltételünk megvan ahhoz, hogy a legrövidebb időn belül olyan mértékben növeljük a mezőgazdasági termelést, amely kielégíti az ország növekvő szükségleteit. Biztosak lehetünk benne, hogy a szovjet emberek a Kommunista Párt vezetésével becsülettel oldják meg ezt a létfontosságú feladatot. *(Hosszantartó taps.)*

A SZOVJET NÉP ANYAGI JÓLÉTÉNEK ÉS KULTURÁLIS SZÍNVONALÁNAK EMELKEDESE

Elvtársak! Az ipar és a mezőgazdaság fejlődése alapján a szovjet nép életszínvonala szakadatlanul emelkedett. A Szovjetunió nemzeti jövedelme az ötödik ötéves terv időszakában 68 százalékkal növekedett, márpedig köztudomású, hogy nálunk a nemzeti jövedelem háromnegyed része a lakosság egyéni szükségleteinek kielégítését szolgálja. A munkások és alkalmazottak reálbére ez alatt az idő alatt 39 százalékkal, a kolhozparasztok reáljövedelme pedig 50 százalékkal nőtt. Az állam az öt év alatt 689 milliárd rubelt fordított társadalombiztosítási segélyekre, a munkások és alkalmazottak fizetéses szabadságára, ingyenes és kedvezményes üdülési, szanatóriumi beutalásokra, nyugdíjakra, orvosi segítségre, diák-ösztöndíjakra stb.

A szocialista gazdaság fejlődése alapján évről évre növekedett a fogyasztás. Az állami és szövetkezeti kereskedelmi hálózat 1955-ben 1,9-szer annyi árut adott el a lakosságnak, mint 1950-ben.

Felsorolok néhány olyan adatot, amelyek azt mutatják, hogyan növekedett az állami és szövetkezeti kereskedelem útján a lakosságnak eladott árumennyiség:

	1950	1951	1952	1953	1954	1955
	(az 1950. év százalékában)					
Hús és hústermékek	100	120	124	171	206	220
Hal és haltermékek	100	112	128	137	162	185
Állati zsiradék	100	107	110	150	160	158
Növényi olaj	100	135	170	182	222	222
Ruha és fehérnemű	100	107	115	151	182	198
Lábbeli	100	108	118	150	163	168
Bútor	100	142	154	201	272	307

Jelentősen megnövekedett a cukor, a selyemkelme, a pamutszövetek, az óra, a varrógép stb. kiskereskedelmi forgalma is.

Ugrásszerűen fejlődött a kulturális és kényelmi cikkek — a rádió, a televíziós készülék, a hangszerek, a kerékpár stb. kis-kereskedelmi forgalma. A szovjet emberek egyre jobban táplálkoznak és ruházkodnak, egyre teljesebb mértékben elégítik ki kulturális igényeiket.

A dolgozók anyagi jólétének növekedésével magyarázható az is, hogy országunk lakossága az ötödik ötéves terv éveiben 16 300 000-rel szaporodott.

1. Elégítsük ki még teljesebben a nép növekvő anyagi szükségleteit

Ezek nagy eredmények. De nekünk nemcsak a múlttal való összehasonlításból, hanem főként a nép állandóan növekvő anyagi és kulturális igényeiből kell kiindulnunk. Ha ebből a szempontból nézzük a dolgot, meg kell mondanunk, hogy még nem vagyunk teljesen ellátva fogyasztási cikkekkel, nincs elég lakás, nem oldódott még meg a dolgozók anyagi jólétének növekedésével összefüggő számos komoly probléma.

Természetesen nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy az Októberi Forradalom előtt hazánk gyengén fejlett iparral és kezdetleges mezőgazdasággal rendelkező, gazdaságilag elmaradt ország volt. A Szovjetállam fennállásának 38 éve alatt két háborút kényszerült viselni, amelyek mérhetetlen károkat okoztak a népgazdaságnak és több millió emberéletet követeltek.

Ezért népünk anyagi jólétének jelentős növekedése ellenére a Kommunista Pártnak és a szovjet kormánynak még sok a tenivalója ahhoz, hogy a lakosság életszínvonalának emelésében olyan fokot érjen el, amely megfelel a szocialista rend lehetőségeinek és a szovjet emberek állandóan növekvő szükségleteinek.

A Központi Bizottság a legutóbbi években számos intézkedést tett a nép jólétének növelése érdekében. Ennek ellenére sok fontos élelmiszer és iparcikk termelése még most is elmarad a növekvő kereslet mögött. Egyes városokat és községeket még ma sem látnak el elegendő élelmiszerrel, például hússal, tejjel, zsírral, gyümölccsel, sőt, egyes esetekben még a burgonya- és zöldségellátásban is fennakadások vannak. Nehézségek mutatkoznak a lakoságnak egyes kiváló minőségű iparcikkekkel való ellátá-

sában is. Ennek bizonyos fokig kereskedelmi szervezeteink nehézsége az oka, de a fő ok a termelés nem kielégítő mennyisége. A feladat az, hogy a nehézipar elsődleges fejlesztésére támaszkodva, gyorsan fellendítsük a mezőgazdaságot, és gyorsabban vigyük előre a könnyűipart és az élelmiszeripart.

Eltársak! A hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete azt a feladatot tűzi ki, hogy a munkások és alkalmazottak reálbérét körülbelül 30 százalékkal, a kolhozparasztok jövedelmét pedig legalább 40 százalékkal növeljük.

A nép anyagi jólétének további növelésével kapcsolatban kitűzött feladat megvalósítását fogják elősegíteni azok az intézkedések, amelyeket a párt Központi Bizottsága az utóbbi időben megjelölt.

A párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa nemrég megbízást adott az alacsony fizetési kategóriákba tartozó dolgozók munkabérének emeléséről szóló rendelettervezet kidolgozására. Ezt a béremelést a különféle gazdasági ágakban dolgozó munkások és alkalmazottak bérének rendezésére vonatkozó általános rendszabályokkal együtt kell végrehajtani. Ennek során biztosítani kell, hogy a dolgozók egyes csoportjain belül bérük színvonala összhangban legyen szakképzettségükkel és munkájuk nehézségével.

Meg kell mondani, hogy a bérrendszerben és a besorolásban sok rendezetlenség és zűrzavar van. Ezekkel a kérdésekkel a minisztériumok, a főigazgatóságok és a szakszervezetek nem foglalkoztak úgy, ahogyan kell, és sorra megfélekeztek róluk. Gyakran érvényesül a bérezésben az egyenlősdí, de előfordul az is, hogy ugyanazt a munkát a különböző főigazgatóságokhoz tartozó vállalatoknál, sőt ugyanazon főigazgatósághoz tartozó vállalatoknál is különbözőképpen díjazták. A kiskeresetű dolgozók mellett van a dolgozóknak egy csoportja, ha nem is nagy csoportja, amelynek díjazásában teljesen indokolatlan túlzások tapasztalhatók.

Fontos politikai és gazdasági feladat áll előttünk: rendet kell teremtenünk a bérezés terén. Következésképpen alkalmaznunk kell a dolgozók személyes anyagi érdekelttségének elvét, s nem szabad elfelejtenünk, hogy ennek az elvnek a megvalósítása a termelés szakadatlan növekedésének igen fontos feltétele. „A nép-

gazdaság minden jelentős ágát a személyes érdekeltségre kell építeni”¹ — tanította Lenin.

Fáradhatatlanul javítsuk és tökéletesítsük a bérezés formáit minden gazdasági ágban, tegyük minden egyes dolgozó bérét közvetlenül függővé munkájának mennyiségétől és minőségétől, használjuk fel maradéktalanul az anyagi érdekesség hatalmas lendítő erejét a munka termelékenységének emelésére. Ami a mérnököket, a technikusokat és a gazdasági vezetőket illeti, az ő munkabérük egy részének is szigorúan a műhely, a vállalat, az iparág, a kolhoz, a gép- és traktorállomás és a szovhoz fő termelési mutatóitól kell függnie. Ez a bérezési rendszer felel majd meg a munka szerinti bérezés szocialista elveinek. E feladat helyes megoldása elő fogja segíteni a termelésnek és népünk jólétének további növekedését.

Elvtársak! A párt Központi Bizottságának nézete szerint nálunk megvannak azok a lehetőségek, amelyek megengedik, hogy visszatérjünk egy elsőrendű jelentőségű kérdésre: a munkanap megrövidítésének kérdésére. (*Hosszantartó taps.*)

A tőkés rend körülményei között a munkásosztály sok nemzedéke harcolt a munkanap megrövidítéséért. A nyolcórás munkanap jelszavát Marx Károly, a tudományos kommunizmus megalapítója, a munkásosztály nagy tanítója még 1866-ban, az első Internacionálé kongresszusán meghirdette. A nyolcórás munkanap bevezetése az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt (bolsevikok) programkövetelése volt. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom valóra váltotta ezt a programkövetelést. Országunkban a nyolcórás munkanapot a szovjethatalom egyik első dekrétuma rögzítette le. Ez a szocialista forradalom szilárd, meg-ingathatatlan vívmánya.

Pártunk VIII. kongresszusa kimondta, hogy a társadalmi termelés növekedésének és a munkatermelékenység emelkedésének megfelelően, fokozatosan át kell térni a rövidebb munkanapra. Mint ismeretes, az első lépéseket még a háború előtt megtettük ebben az irányban. De a fokozódó háborús veszély, majd a hitlerista Németország hitszegő támadása arra kényszerített bennünket, hogy ideiglenesen elálljunk ezeknek az intézkedéseknek a további végrehajtásától. Jelenleg reális lehetőségeink van-

¹ Lenin Művei, 33. köt, Szikra 1953, 53. old.

nak rá, hogy visszatérjünk erre a kérdésre, és megvalósítsuk azt, amit korábban nem tudtunk megtenni.

Hadd jelentsem ezzel kapcsolatban a kongresszusnak, hogy a párt Központi Bizottsága olyan határozatot hozott, amely szerint a hatodik ötéves terv során minden munkás és alkalmazott áttér a hétórás munkanapra. (*Hosszantartó taps.*) Úgy tervezzük, hogy a szén- és ércbányászatban a föld alatti munkák fő munkafolyamatainál foglalkoztatott dolgozók a hatórás munkanapra térnek át, s hogy a 16—18 éves serdülők munkanapját ismét hat órában állapítjuk meg. (*Taps.*) Azt is elhatároztuk, hogy a közeljövőben megvalósítjuk a munkások és alkalmazottak szombati és ünnep előtti hatórás munkanapját. (*Hosszantartó taps.*)

A párt és a kormány 1957-től kezdve az egyes népgazdasági ágakban hozzáfog a hétórás munkanap fokozatos bevezetéséhez, vagy ott, ahol ezt a termelés feltételei célszerűvé teszik, az ötnapos munkahét bevezetéséhez (nyolcórás munkaidő, de két munkaszüneti nap), úgy, hogy ez a hatodik ötéves terv végére befejeződjön. (*Taps.*)

A rövidített munkanapra való áttérést a munkások és alkalmazottak munkabérének csökkentése nélkül vezetjük be. (*Taps.*)

A párt Központi Bizottságának a munkanap megrövidítéséről hozott határozata óriási népgazdasági és politikai jelentőségű. Nem kétséges, hogy a párt XX. kongresszusa és az egész szovjet nép egységes helyesléssel fogadja ezt a határozatot. Ezek az intézkedések új munkalendületre serkentik majd a szovjet embereket a népgazdasági tervek teljesítéséért és túlteljesítéséért vívott harcban. (*Viharos, hosszantartó taps.*)

Ugyanakkor nyomatékosan fel kell hívni a vállalatok, a párt- és a szakszervezeti szervezetek vezetőinek figyelmét arra, hogy nagy szervező munkát kell végezniök, ha a rövidített munkanap mellett sikeresen akarják teljesíteni az ötéves terv feladatait.

A munkabér rendezésén és a munkanap megrövidítésén kívül eljött az ideje a nyugdíjügy megjavításának is. (*Taps.*) A Szovjetunióban a nyugdíjakat tudvalevően állami és társadalmi összegekből biztosítják, s ezek az összegek évről évre növekednek. Ez nagy vívmány. De a nyugdíjügy terén komoly hiányosságok is vannak. Kezdjük például azzal, hogy a nyugdíjak összegében megengedhetetlen összevisszaság tapasztalható. A nyug-

díjasok több kategóriája számára alacsony nyugdíjat állapítottak meg, míg egyes személyek, köztük még nem idős, munkaképes emberek, magas nyugdíjat kapnak.

Igaz, nálunk sok olyan elvtárs van, aki ha megszerezte is a nyugdíj-jogosultságot, nem akarja otthagyni a pártunk ügyéért vívott aktív harcot. Hivatkozhatom itt a kommunista Orlovskij elvtárs példájára, aki jelenleg a belorusszijai Hajnal kolhoz elnöke.

Orlovskij elvtárs hosszú ideig katonai szolgálatot teljesített, a háború alatt bátran harcolt az ellenséggel. Vitézségeért és bátorságáért a Szovjetunió Hőse címmel tüntették ki. A háborúban elvesztette fél karját, és alezredesi rangban nyugdíjba vonult. Megérdemelten állapítottak meg neki olyan nyugdíjat, amelyből jól megélhet, de mint kommunista, nem tudott megbékölni nyugdíjas helyzetével. Elment hát a területi pártbizottsághoz, és kérte, adjanak neki munkát valamelyik harci területen, ajánlják valahová kolhoznököknek. A Hajnal kolhoznak ajánlották, amely meg is választotta elnökének. Orlovskij elvtárs lelkesen látott munkához, s az ő vezetésével a kolhoz a lemaradók közt az élenjárók sorába emelkedett. Ma ez a kolhoz híres az egész Szovjetunióban. Ime, az igazi kommunista hazafi példaképe! *(Hosszantartó taps.)*

A párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa olyan irányú intézkedéseket tesz a nyugdíjkérdés rendezésére, hogy az alacsony nyugdíjak összegét lényegesen növeljék, az indokolatlanul magas nyugdíjakat pedig bizonyos mértékben csökkentse. *(Taps.)* A közeljövőben a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje elé terjesztjük jóváhagyás végett az országos nyugdíjellátási törvény tervezetét, amely a nyugdíjügy gyökeres megjavítását tartalmazza. *(Hosszantartó taps.)*

Fokozottabban kell gondoskodnunk azokról az öreg állampolgárokról, aki egyedül élnek, vagy valamely oknál fogva nem élhetnek együtt családjukkal. Olyan otthonokat kell létesíteni számukra, ahol azoknak, akik annak idején becsületesen dolgoztak, öreg napjaikra valóban nyugodt, gondtalan életük legyen. *(Taps.)* Ilyen otthonok építésére igénybe lehet venni festői helyeken fekvő telkeket. Elő kell irányoznunk továbbá a rokkantotthonok hálózatának kibővítését, s ugyanakkor jobban kell gondoskodnunk azoknak a rokkantaknak munkába állítá-

sáról, akik egészségük veszélyeztetése nélkül részt tudnak venni a társadalom számára hasznos munkában.

A Kommunista Párt Központi Bizottsága szilárd meggyőződéssel vallja, hogy a szovjet nép, az alkotók népe, a pártnak és a kormánynak ezekre az intézkedéseire a társadalmi gazdaság minden ágában új, hatalmas munkalendülettel válaszol, mert csak a termelés szakadatlan növekedése és a munka termelékenységének emelkedése alapján sokszorozódik meg a társadalmi gazdagság, csökken a munkaidő, és növekszik szüntelenül a népjólét. *(Hosszantartó taps.)*

Mindeme intézkedések természetesen jelentős összegeket követelnek. De honnan vegyük ezeket? Mindenekelőtt fel kell használni azoknak az összegeknek egy részét, amelyek a népgazdaságban a munkatermelékenység emelkedése, a szigorú takarékoság, a különféle túlzások megszüntetése, a közigazgatási és igazgatási apparátus csökkentése következtében felhalmozódnak. Lehetséges, hogy célszerű lesz felhasználni erre azoknak az összegeknek egy részét is, amelyeket a kiskereskedelmi árak leszállításával kapcsolatosan felmerülő állami kiadások fedezésére szántunk. Ezért a következő években az előzőknél kisebb mértékű árleszállítást kellene végrehajtani, hogy az árleszállításra szánt összegek egy részét az említett intézkedések végrehajtására használhassuk fel. *(Taps.)*

A párt egyik fontos feladatát a dolgozók lakásviszonyainak gyökeres megjavításában látja. Önök, elvtársak, tudják, milyen óriási károkat okozott országunknak a háború. Az államnak hatalmas összegeket kellett fordítania az elpusztult lakások helyreállítására. A lakásépítkezési előirányzatok évről évre növekednek. Például a múlt ötéves terv keretében mintegy 100 milliárd rubelt, vagyis 2,2-szer annyit fordítottunk állami lakásépítkezési beruházásokra, mint a negyedik ötéves terv idején.

Igen, nagy munkát végeztünk ezen a téren. Ennek ellenére a lakásépítkezés üteme jelentősen elmarad az egész népgazdaság fejlődése mögött, a városok és ipari központok növekedése mögött. Ráadásul sok minisztérium és főigazgatóság rendszerszerűen adós marad a lakásépítkezési tervek teljesítésével. Nem tűrhetjük tovább ezt a felháborító helyzetet.

A hatodik ötéves terv idején a városokban csaknem kétszer annyi lakásnak kell felépülni, mint amennyit az ötödik ötéves

terv folyamán építettünk. A terv szerint kiutalt állami összegek-
ből összesen körülbelül 205 millió négyzetméter alapterületű
lakótér építését tervezzük; csupán 1956-ban körülbelül 29 millió
négyzetméter lakótér épül. A lakásépítkezés üteme évről évre
növekedni fog.

Mint tudják, a párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió
Minisztertanácsa nemrégiben elítélte a lakásépítkezés terén ész-
lelhető kontárkodást és pazarlást. Nem engedhetjük meg, hogy
egyes építésszek rossz ízlése miatt sok millió rubelt pazaroljanak
el értelmetlen díszítésekre. Építészeink becsületbeli ügye, hogy
megteremtsék a szocialista építészeti stílust, amely megtestesít
minden jót, amit az emberiség építőművészete a múltban létre-
hozott, s amely egyúttal a szovjet építészet legnagyobb alkotásaira támaszkodik. Nyújtsanak az épületek maximális kényel-
met, legyenek tartósak, gazdaságosak és szépek.

Jelentősen meg kell javítanunk a lakásépítkezés szervezését,
nagyipari alapra kell helyeznünk a lakásépítkezést. Az építő-
szervezetek összpontosításának és összevonásának tapasztalatai
előbb Moszkvában, majd Leningrádban és Kievben nagyon jó
eredményekkel jártak. Ezeket a tapasztalatokat bátran és hatá-
rozottan el kell terjesztenünk más köztársaságokban és városok-
ban, a gazdaság különböző ágaiban is.

A legnagyobb városokban, például Moszkvában, Leningrád-
ban, Kievben stb., a lakásviszonyok megjavításának problémája
nagyraoszt azzal függ össze, hogy az ország egyes vidékeiről érke-
zettek felduzzasztják a nagyvárosok lakosságát. Hogy milyen
nagyarányú a lakosság növekedése, az látható Moszkva példá-
ján, ahol az ötödik ötéves terv idején, csupán a betelepültek
révén, csaknem 300 000 fővel gyarapodott a lakosság. Ugyanezen
idő alatt Moszkvában 4 305 000 négyzetméter lakóteret építettek.
Ezért van az, hogy jóllehet nagyarányú lakásépítés folyik, a la-
kásszükséglet alig csökken.

Köztudomású, hogy városainkban igen jelentős a lakosság
természetes szaporodása. Ezért el lehet tekinteni attól, hogy a
városokba máshonnan hozzanak munkaerőt; a nagyvárosok mun-
kaerőszükségletét magából az illető városok lakosságából kell
kielégíteni. (Taps.) E feladat megvalósítása nem okoz nehézséget,
mert a nagyvárosokban nem folyik új ipari építkezés, a meglevő
üzemekben pedig gyorsan fejlődik a technika, lőkéletesedik a

gyártási technológia, szakadatlanul emelkedik a munka termelékenységége. Ha sikerül megakadályoznunk a lakosságnak a nagyvárosokba való áramlását, akkor ezzel megteremtjük a városi lakosság lakásszükségletének gyors kielégítéséhez szükséges feltételeket.

Az is kívánatos, hogy a nagyvárosok lakosságának decentralizálása végett Moszkva, Leningrád, Kiev, Harkov és más hasonló jelentőségű központok körül kisebb rendezett városkákat építsünk. Ez megvalósítható az illető nagyváros lakásépítkezéseire kiutált összegekből. Szóval a szép, kényelmes házakat nem a nagyvárosok területén, hanem ezektől bizonyos távolságban kell felépíteni, s az így létesülő városkákban olyan lakásviszonyokat kell teremteni, hogy az embereknek kedvük legyen odaköltözni. Néhány üzemet is át kell telepíteni ezekbe a városkába, hogy lakosságuk ott dolgozhasson.

Az állami építkezésen kívül nagyobb arányokban kell fejleszteni az egyéni építkezést; nyújtunk segítséget a munkásoknak és az alkalmazottaknak, hogy megtakarított pénzükből házat építhessenek maguknak, termeljünk és árusítsunk több építőanyagot, több előregyártott típusházalemet.

Nem fordítunk kellő figyelmet az emberek mindennapi szükségleteire. Ha meg akarjuk javítani a szovjet család életkörülményeit, növelnünk kell azoknak a gépeknek és cikkeknek — háztartási villamoskészülékeknek, mosógépeknek, varrógépeknek, korszerű konyhafelszereléseknek a gyártását, amelyek megkönnyítik a háztartási munkát. Egyúttal arra kell törekedni, hogy e cikkek árát leszállítsuk. Ki kell szélesíteni a közszolgáltatási kombinátok, mosodák, divatszalonok, ruha- és lábbeli-javítóműhelyek hálózatát.

A dolgozók életkörülményeinek javításában fontos szerepe van a közétkeztetésnek. A jól megszervezett közétkeztetés lehetővé teszi, hogy sok millió nő megszabaduljon sok háztartási gondtól, hogy idejét társadalmilag hasznos munkával töltsse, s hogy több figyelmet fordíthasson a gyermekek nevelésére, ami számunkra különösen fontos. Ezért a közétkeztetési hálózat gyors bővítésére kell törekednünk.

Nagy figyelmet kell fordítani arra is, hogy az étkezdékben, büfékben és vendéglőkben jobban szolgálják ki a vendégeket, arra kell törekedniük, hogy csökkentsék a különböző általános

kiadásokat, minőségileg javítsák és olcsóbbá tegyék az ételeket, hogy az étkezdékben, vendéglőkben több különböző félkészített készítsenek a lakosság számára, jobban használják ki a helyi erőforrásokat, fejlesszék a kisegítő gazdaságokat. Bátrabban kell áttérni az önkiszolgálásra, hogy a fogyasztók maguk vegyék át a kívánt ételeket, több ételkészítési-automatát kell felállítani. Egy szóval úgy kell megszervezni a közétkeztetést, hogy a dolgozók nagy tömegei számára kényelmesebb legyen az étkezdék és a büfék igénybevétele, mint az ételkészítési vásárlása és otthoni elkészítése.

A serdülő nemzedék egészsége, az iskolai foglalkozások színvonalának emelése szempontjából nagy jelentőségű az iskolai közétkeztetés jó megszervezése. Az iskolásoknak meleg reggelit kell biztosítani, ki kell építeni az iskolai büfék és étkezdék hálózatát. A közeljövőben meg kell oldani az anyagilag kevésbé ellátott szülők gyermekeinek ingyenes és kedvezményes étkeztetését. *(Taps.)*

Egyik fontos feladatunk a nép egészségvédelmének további javítása. Ezen a téren elért sikereink közismertek. Ám ezen a területen is vannak jelentős fogyatékok, különösen falun. A következő években komolyan ki kell szélesítenünk az egészségügyi intézmények hálózatát, meg kell javítanunk munkájukat.

A nép jólétének növeléséért vívott harcnak nincsen olyan területe, amelyen ne várna ránk nagy és halaszthatatlan munka. E munka rendkívüli fontosságát nem kell bizonyítani, hiszen a nép létérdekéről van szó. Márpedig a nép jólétéről való gondoskodás pártunknak és szovjet kormányunknak mindig a legfőbb gondja volt és a jövőben is az lesz. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

2. Virágoztassuk fel még jobban a szovjet kultúrát és tudományt!

Eltársak! Az országunkban végbement mélyreható kultúraforradalom minden vívmánya a szovjet nép közkinccse. Egyetlenegy kapitalista országnak sincs annyi iskolája, technikuma, főiskolája, tudományos kutatóintézete, kísérleti állomása és laboratóriuma, színháza, klubja, könyvtára s egyéb kulturális és népművelési intézménye, mint a Szovjetuniónak. *(Taps.)*

A közoktatás helyzete meggyőzően bizonyítja a kultúra fejlesztése terén elért sikereinket. A Szovjetunióban a városokban és a falvakban egyaránt megvalósult az általános hétfosztályos oktatás, a nagyvárosokban pedig lényegében bevezettük a tízfosztályos oktatást.

A hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete szerint a következő öt esztendőben lényegében minden városban és faluban megvalósítjuk az általános középfokú oktatást. Ennek az igen fontos feladatnak a megoldása megkívánja, hogy komolyan erősítsük az általános iskolák tanulmányi és anyagi alapját.

Nálunk még kell fizetni valami kis tandíjat a középiskolák felső osztályaiban, a szakközépiskolákban és a főiskolákon. Az általános középfokú oktatás megvalósításához és az ifjúság felsőfokú képzéséhez szükséges legkedvezőbb feltételek megteremtése érdekében elhatároztuk, hogy az új tanévtől kezdődően eltöröljük a tandíjat. (Taps.)

Iskoláink komoly hiányossága, hogy az oktatás bizonyos mértékben elszakadt az élettől, hogy az iskolát végzettek nincsenek eléggé felkészülve a gyakorlati munkára. Noha a XIX. kongresszusnak az ötödik ötéves tervre vonatkozó irányelvei megjelöltek bizonyos intézkedéseket a politechnikai oktatás bevezetésére, ez az ügy igen lassan halad előre. A közoktatás és a pedagógiai akadémia sok dolgozója még mindig szölamokat hangoztat a politechnikai oktatás hasznosságáról, de semmit sem tesz gyakorlati megvalósításáért. Minél gyorsabban át kell térni a szavakról a tettekre. Ahhoz, hogy az iskola szorosabb kapcsolatban legyen az élettel, nemcsak arra van szükség, hogy az iskolákban olyan új tantárgyakat tanítsanak, amelyek műszaki és termelési alapismereteket nyújtanak, hanem arra is, hogy az üzemekben, a kolhozokban, a szovhozokban, a kísérleti parcellákon és az iskolai műhelyekben rendszeresen hozzászoktassák a tanulókat a munkához. A középiskolák tantervét át kell dolgozni, jobban érvényre kell juttatni benne a termelési szakosítást, s el kell érni, hogy a tízfosztályos iskolát végzett ifjaknak és lányoknak olyan általános műveltségük legyen, amely megnyitja előttük az utat a felsőbb iskolába, ugyanakkor pedig előkészíti őket a gyakorlati munkára, hiszen a végzettek nagy része azonnal munkába áll a különböző népgazdasági ágakban,

A hatodik ötéves terv időszakában újabb nagy lépést tesszünk a kommunista társadalom hatalmas anyagi-termelési alapjának megteremtése útján. Nekünk azonban ahhoz, hogy a kommunizmus alsóbb fokáról a magasabb fokára való történelmi átmenetet megvalósítsuk, meg kell oldanunk az ehhez szükséges szellemi feltételek megteremtésének problémáját is. Itt ki kell térnünk fiatal nemzedékünk nevelésének egyik olyan kérdésére, amelynek óriási társadalmi jelentősége van.

A háború következtében nálunk sok asszony maradt özvegyen, s rájuk hárult gyermekeik felnevelésének nehéz feladata. Van továbbá számos olyan család, ahol mindkét szülő üzemben vagy hivatalban dolgozik, s nem tudnak rendszeresen foglalkozni gyermekeikkel. Ilyen körülmények között sok gyereket valamilyik rokon vagy szomszéd gondjaira bízunk, sőt néha teljesen felügyelet nélkül hagynak. A gyermekek jelentős része tehát magára marad, és ez gyakran káros következményekkel jár. Természetesen a család és az iskola volt és lesz ezután is a gyermekek szocialista nevelésének legfőbb szentélye. Ám ezzel nem tekinthetjük elintézettnak a kérdést.

Ha visszatekintünk a közelmúltba, azt látjuk, hogy az uralkodó osztályoknak a rendes iskolán kívül megvolt a maguk iskolahálózata a felnövekvő nemzedék nevelésére, s ez megfelelt az akkori társadalmi rendnek és a kor szellemének. Az állam olyan speciális gyermekintézményeket létesített, amelyekben a vagyonos osztályok érdekeinek megfelelően nevelték a serdülő nemzedéket. Ilyenek voltak az apródiskolák, a kadétiskolák, az arisztokrata lányok nevelőintézetei stb. Ezekben a zártkörű intézetekben a gyermekek arisztokratikus nevelést kaptak.

A szocialista országnak módjában van és kötelessége is hasonlíthatatlanul jobban és tökéletesebben megszervezni a gyermeknevelést, hiszen nekünk nem az a feladatunk, hogy olyan arisztokrata kasztot alakítsunk ki, amely esküdt ellensége a népnek, hanem az, hogy felneveljük az új társadalom építőit, a lélekben nagy, emelkedett eszményeket követő embereket, akik önzetlenül szolgálják azt a népet, amely az egész haladó emberiség élén jár. *(Hosszantartó taps.)*

Hogyan fogjunk hozzá gyakorlatilag e fontos feladat megoldásához? Nyilván célszerű lenne megkezdeni a városok környékén, a nyaralóhelyeken, az egészséges, erdős vidékeken in-

ternátus-iskolák (ezen az elnevezésen még gondolkodni kell) építését. Legyenek ezekben az iskolákban világos, tágas osztályok, szép hálószobák, kényelmesen berendezett ebédlők, s gondosan felszerelt, mindenféle oktatáson kívüli foglalkozásra alkalmas helyiségek, amelyek biztosítják a fiatal szovjet polgár sokoldalú fizikai és szellemi fejlődésének minden feltételét. A gyermekeket csupán a szülők kívánságára szabad felvenni ezekbe az internátus-iskolákba. A gyermekek ezekben az iskolákban bennlakók lesznek, s a szülők ünnepnapokon, szünidőben vagy az oktatási idő után találkozhatnak velük. Ezekbe az iskolákba olyan kiváló pedagógusokat kell kiválogatni, akik megfelelnek annak a magas hivatásnak, hogy a felnövekvő nemzedék lelkének mérnökei legyenek.

A felvétel anyagi feltételeit, legalábbis az első időben, nem egyformán kell megállapítani. Azoknak a gyermekeknek az el látását, akiknek szülei keveset keresnek vagy nagy családot tartanak el, vállalja magára teljes egészében az állam. Azok a szülők, akiknek nagyobb a jövedelmük, fizessenek bizonyos megállapított összeget a gyermek internátusi neveléséért. Végül a szülők egy része teljesen megtérítheti azokat a költségeket, amelyeket az állam az internátus-iskolában gyermekük nevelésére fordít.

Nehéz túlbecsülni ennek a nevelési rendszernek óriási jelentőségét. Erre nem szabad sajnálni az eszközöket és az erőfeszítéseket, mert százszorosan megtérülnek. *(Taps.)*

Ezenkívül más hatalmas nevelési feladat megoldásához is hozzá kell fogunk — biztosítanunk kell, hogy minden bölcsődei gondozásra szoruló, vagy még nem iskolaköteles gyermeket szülei kívánságára állami bölcsődékben és óvodákban neveljenek. E feladat teljes megoldásához hosszabb időre van szükség, de megoldásának széles alapjait már ebben az öt esztendőben le kell rakni. Faluhelyen a bölcsődék és napközi otthonok építésében és fenntartásában az állami szerveken kívül vegyenek részt a kolhozok is. A gondoskodás a gyermekekről és nevelésükről — az egész nép feladata. Szovjet társadalmunk a jövőben is rendkívül nagy figyelmet fog fordítani a felnövekvő nemzedék kommunista nevelésére. *(Hosszantartó taps.)*

Hatalmas munkát végeztünk, hogy a népgazdaság valamennyi ága számára képezzünk ki szakembereket. Az ötödik ötéves

terv idején a Szovjetunió főiskoláiból több mint 1 120 000, azaz 72 százalékkal több szakember került ki, mint a negyedik ötéves terv éveiben. Ugyanakkor a főiskolák esti és levelező tagozatain szintén nagyobb arányokat öltött a szakemberképzés; az ötödik ötéves terv során a főiskolák esti és levelező tagozatain több mint 260 000 szakembert képeztek ki — 2,7-szer annyit, mint az előző ötéves terv éveiben. Megjavult a középfokú képezést nyújtó szakemberképzés is.

A mennyiségi eredményekkel teljesen meg lehetünk elégedve. Ami azonban a szakemberek képzésének minőségét illeti, arra komoly figyelmet kell fordítanunk. Nagy hiba, hogy a főiskolák nem tartanak elég szoros kapcsolatot a gyakorlattal, a termeléssel, elmaradnak a technika mai színvonala mögött. A fiatal mérnökök és agronómusok még nem szereznek a főiskolákon megfelelő ismereteket a konkrét üzemgazdaság és az üzemszervezés kérdéseiben. Gyökeres javításra szorul a főiskolai hallgatók üzemi gyakorlata.

Az a feladat áll előttünk, hogy átszervezzük a tanintézetek munkáját, s úgy szervezzük meg az oktatást, hogy a tanfolyamokat végző hallgatók legyenek kapcsolatban az élettel, a termeléssel, konkrét üzemekkel, kolhozokkal, szovhozokkal, s ott termelési jártasságot szerezzenek.

Ezzel kapcsolatban beszélnünk kell a főiskolák helytelen területi megoszlásáról is. A főiskolákat többnyire a nagyvárosokban, például Moszkvában, Leningrádban, Kievben, Tbiliszipben, Harkovban, Bakuban, Taskentben, Minszkben stb. összpontosították. Most sem az a tendencia figyelhető meg, hogy decentralizálják ezeket a tanintézeteket, hanem éppen ellenkezőleg, tovább koncentrálnak őket ugyanezekben a városokban. Ezt nem tekinthetjük egészséges dolognak. Itt az ideje, hogy felülvizsgáljuk a főiskolák területi megoszlásának rendszerét, hogy a főiskolákat a termelési központokba helyezzük át, oda, ahol a legnagyobb szükség van szakemberekre.

Különösen tűrhetetlen helyzet alakult ki a mezőgazdasági főiskolák elhelyezése terén. Legnagyobb részüket nagyvárosokban összpontosították. Célszerű lenne, ha a Mezőgazdasági Minisztérium és a Szovhozügyi Minisztérium, valamint a Felsőoktatási Minisztérium kidolgozná a mezőgazdasági főiskolák helyes területi elhelyezésének kérdését. Egy mezőgazdasági intézetnek

nyilvánvalóan 2—3000 hektár földdel, jól felszerelt állattenyésztő telepekkel kell rendelkeznie. Ezt a gazdaságot alapjában a hallgatónak maguknak kell vezetni, hogy az általános és elméleti képzést egybekapcsolják a jó gyakorlattal, s így megszerezzék a mezőgazdaság helyes vezetéséhez szükséges jártasságot és tapasztalatokat. (*Taps.*)

Amikor például szovhozokkal egybekötött új mezőgazdasági főiskolákat szerveznek, gondoskodni kell a professzorok és az előadók gyümölcsöző munkájához szükséges feltételek megteremtéséről. Már most hozzá kell fogni a mezőgazdasági főiskolák jobb elhelyezésével összefüggő feladatok megoldásához.

Ugyanígy gondoskodnunk kell az orvosi és a pedagógiai intézetek elhelyezéséről is, hogy megjavíthassuk az orvosi és pedagógiai káderek képzését a köztársaságokban; a határterületeken és a területeken.

Jelentősen ki kell bővíteni a főiskolák levelező és esti tagozatainak hálózatát, színvonalasabbá kell tenni a munkájukat. Meg kell teremteni a legkedvezőbb feltételeket a munkásoknak, alkalmazottnak és kolhozparasztoknak a termeléstől való elszakadás nélküli tanulásához, mert ez a termelést jól ismerő, kvalifikált mérnökök és technikusok képzésének egyik, sokévi tapasztalattal igazolt biztos útja. Most, amikor az iparban és a mezőgazdaságban évenként sok ezer középiskolát végzett ifjú és leány helyezkedik el, igen nagy lehetőségek nyílnak a termeléstől való elszakadás nélküli felsőfokú levelező oktatás fejlesztésére.

Bármennyire különös is, a népgazdaság különböző ágai számára szükséges szakemberek képzését eddig gyakran nem ezeknek az ágaknak távlati fejlődéséhez szabták, hanem a minisztériumok és a főigazgatóságok nagyrészt megalapozatlan és gyakran határozatlan igénylései alapján intézték. Ez afra vezet, hogy a gazdaság és a kultúra egyik területén fölösleg van a szakemberekben, a másik területen viszont hiány mutatkozik. Nagy hiba az is, hogy az ipari és mezőgazdasági szakkádereket az ország övezeti sajátosságainak figyelembevétele nélkül képezik ki, s nem veszik tekintetbe, hogy hol fognak dolgozni, milyen körülményben, milyen vállalatnál. Ezeket a fogyatékosságokat határozottan fel kell számolni.

Elvtársak! Egyetlen társadalmi rendnek sem érdeke annyira

a tudomány fejlesztése, és egyetlen társadalmi rend sem teremt a tudomány fejlődése számára olyan feltételeket, mint a szovjet szocialista rendszer. Tudósaink — a Kommunista Párt és a szovjet kormány állandó és hatékony támogatásával — több tudományágban, köztük a fizikában, a geológiában, a matematikában, a mechanikában, a csillagászatban, a zoológiában és a mezőgazdasági tudomány számos ágában kiemelkedő eredményeket értek el.

A szovjet tudósok rövid idő alatt nagyszerűen megoldották az atomenergia termelésének problémáját. Gazdagítják országunk energetikai erőforrásait, sikeresen dolgoznak a népgazdaság fejlesztése és hazánk biztonságának növelése érdekében. Tudósaink erőfeszítéseivel nagyszerű technikai alkotások születtek, például elektronikus számológépek, különféle műszerek és gépezetek. Sikeresen oldják meg a tudomány és a technika fejlesztésének más bonyolult problémáit is. Engedjék meg, hogy a kongresszus szónoki emelvényéről a nép mélységes háláját fejezzem ki tudósainknak gyümölcsöző munkájukért. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

A szovjet tudomány vívmányai hatalmasak és vitathatatlanok. Ugyanakkor nem hunyhatunk szemet afölött, hogy sok tudományos intézményünk tevékenységében nagy hiányosságok észlelhetők, tudományunk egyes területeken bizonyos fokig elmaradt a népgazdaság növekvő igényei, s egyes területeken a külföldi tudományos eredmények mögött.

Ezeknek a hiányosságoknak egyik oka, hogy sok tudományos intézménynek gyenge a kapcsolata a gyakorlattal, a termeléssel. Egyes tudományos intézmények olyan kérdésekkel foglalkoznak, amelyeknek nincs nagy gyakorlati jelentőségük, s ugyanakkor nem általánosítják építésünk élenjáró tapasztalatait. A tudományos intézetek és kísérleti állomások hálózatát a gazdasági és természeti viszonyok figyelembevétele nélkül építették ki. Sok tudományos kutatóintézet és főiskola távol van a termelési bázistól. Többek között Moszkvában három oceanográfiai és tengeri tudományos intézmény működik — a Tengeri Hidrofizikai Intézet, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának Oceanológiai Intézete és a Hidrometeorológiai Szolgálat Oceanográfiai Intézete; két bányászati intézet — a Szovjetunió Tudományos Akadémiájáé és a Szénbányászati Minisztériumé. Nem sok

ez a Moszkvai-tenger és a Veréb-hegyek számára?" (*Derűtség a teremben. Taps.*) Változtatni kell ezen a visszás helyzeten, a tudományos kutatóintézményeket és a főiskolákat közelebb kell vinni termelési bázisukhoz.

Teljesen tűrhetetlen a Tudományos Akadémiához tartozó tudományos intézményeknek, az iparági tudományos kutatóintézeteknek és a főiskoláknak egymástól elszigetelt tevékenysége. Ez az elszigeteltség és az összehangoltság hiánya megakadályozza, hogy a tudományos erőket a legfontosabb tudományos és műszaki problémákra összpontosítsák, káros párhuzamosságot szül, pénzpocsékolásra vezet, megnehezíti a tudomány és a technika vívmányainak alkalmazását a népgazdaságban.

Gondoskodjunk fáradhatatlanul a szocialista kultúra fejlesztéséről, vigyük előre szívós kitartással a szovjet tudományt, növeljük szerepét a kommunista építés gyakorlati feladatainak megoldásában. (*Hosszantartó taps.*)

A SZOVJET TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMREND TOVÁBBI ERŐSÍTÉSE ÉS FEJLESZTÉSE

Eltársak! A Szovjetunió Kommunista Pártjának a XIX. és a XX. kongresszus közötti időszakban végzett munkáját illetően az egyik legfontosabb eredmény az, hogy még bensőségesebbé vált népünk erkölcsi-politikai egysége. Ez az egység, az, hogy a Szovjetunió minden népe fenntartás nélkül támogatja a Kommunista Párt és a szovjet kormány kül- és belpolitikáját, megnyilvánul népünk minden dicső tetteiben.

Az egész szovjet társadalom erkölcsi-politikai egységének gránitalapja a párt által kikovácsolt megbonthatatlan munkásparaszt szövetség. Azok a rendkívül fontos intézkedések, amelyeket a párt az ipar és a mezőgazdaság terén tesz, a városi és falusi dolgozók jólétének további emelését, a munkásosztály és a kolhozparasztág termelési összefogásának erősítését, a néptömegek alkotó aktivitásának fejlesztését szolgálják.

* *Veréb-hegyek* — a Moszkva-folyó magas, meredek jobbpartja Moszkvában, — *Szerk.*

A Kommunista Párt fáradhatatlanul gondoskodik arról, hogy a Szovjetunió minden népe között szorosabbra fűződjön, bensőségebbé váljon a testvéri barátság, mert ez a barátság a szovjet társadalmi rend erejének megingathatatlan alapja.

A párt nemzetiségi politikájában a nagy Leninnek abból az útmutatásából indult és indul ki, hogy „csakis a nemzetek érdekei iránt tanúsított legnagyobb fokú figyelem küszöböli ki a konfliktusok talaját, a kölcsönös bizalmatlanságot”¹. Pártunknak azért sikerült elosztatnia a cári Oroszország népei között meglevő kölcsönös bizalmatlanságot, s a testvéri barátság szálaival egyesítene a Szovjetunió minden népét, mert mindig a lehető legmesszebbmenően figyelembe vette érdekeiket, nemzeti sajátosságait és kívánságait, s ezt összekapcsolta azzal, hogy minden nemzetiség dolgozót a szocialista közösség szellemében, az egész állam érdekeiről való gondoskodás szellemében nevelje. Ennek révén a régi Oroszország elnyomott és elmaradott nemzetei fejlődésükben óriási sikereket vívtak ki, és egyenjogú helyet foglaltak el a Szovjetunió népeinek baráti családjában.

Lássunk néhány, a testvéri szövetségi köztársaságok saját nemzeti gazdaságának fejlődését jellemző adatot. Az egész ipar teljes termelése a Kazah SZSZK területén 1955-ig 1913-hoz képest 33-szorosára, a Grúz SZSZK területén 27-szeresére, a Kirgiz SZSZK területén 37-szeresére, az Örmény SZSZK területén 41-szeresére, a Tadzsik SZSZK területén 24-szeresére stb. növekedett.

Hatalmas sikereket értek el köztársaságaink a nemzeti kultúra fejlesztése terén is. Például szolgálhat a saját nemzeti értelmiség fejlődése. A főiskolai végzettségű szakemberek száma csupán a háború előtti időhöz képest a következő arányban nőtt: Kazahsztánban 3,8-szeresére, Kirgiziában 4,8-szeresére, Tadzsikisztánban és Moldvában 3,4-szeresére, Turkméniában 3,3-szeresére, Észtországban majdnem 3-szorosára stb. A tudományos dolgozók száma ugyanezen idő alatt a következő arányban növekedett: Ukrajnában 1,5-szeresére, a Lett és az Azerbajdzsán SZSZK-ban több mint 2-szeresére, Kazahsztánban több mint

¹ Lenin Művei, 33. köt. Szikra 1953. 384. old.

2,5-szeresére, az Észti SZSZK-ban majdnem 3-szorosára, a Litván és a Karél-Finn SZSZK-ban több mint 3-szorosára.

A szövetségi köztársaságok gazdaságának és kultúrájának gyors fejlődése napirendre tűz több, a népgazdaság és a kulturális építés irányításának megjavításával összefüggő kérdést.

Régebben, amikor vidéken kevés volt a szakember, amikor több köztársaságban gyengék voltak a káderek, sőt ipari vállalat sem volt olyan sok, majdnem minden vállalat igazgatását a Szovjetunió minisztériumai intézték. Ma más a helyzet: minden szövetségi köztársaságban az iparral együtt fejlődtek az emberek, nemzetiségi káderek alakultak ki, nagymértékben emelkedett a Szovjetunió minden népének általános kulturális színvonala. Az új körülmények között a gazdaság igazgatásának régi módszerei komoly kiigazításokra szorulnak. A Szovjetunió minisztériumainak kezében meg kell hagyni az általános irányítást, a tervfeladatok megállapítását, ezek teljesítésének ellenőrzését, a berendezésekkel való ellátást és a beruházások pénzellátását, s ugyanakkor jóval több jogot kell biztosítani a köztársasági minisztériumoknak.

A párt Központi Bizottsága az utóbbi időben több intézkedést tett ebben az irányban. Ezekhez tartozik a többi között köztársasági minisztériumok alakítása, például Ukrajnában a Vas- kohászati és Szénbányászati, Azerbajdzsánban az Olajipari, Kazahsztánban a Színesfémkohászati Minisztérium megalakítása és az említett köztársaságok területén levő megfelelő iparágakhoz tartozó valamennyi vállalat átadása ezeknek a minisztériumoknak. E rendszabályok következtében megnövekedett a köztársasági ipar részaránya. Ukrajnában jelenleg a köztársasági ipar szolgáltatja az ipari termelés 67 százalékát, Kazahsztánban 62 százalékát, Azerbajdzsánban 80 százalékát.

Ez a kísérlet vitathatatlanul bevált. A vállalatok igazgatása konkrétabb, operatívabb lett, a köztársasági szervezetek kezdeményezése, az ipar munkájáért való felelőssége észrevehetően fokozódott. Folytatni kell ebben az irányban a munkát, ami elő fogja segíteni a helyi alkotó kezdeményezés még fokozottabb kibontakozását, a szövetségi köztársaságok erősödését, az országunk népeit egységbe forrasztó barátság további erősödését.

Figyelmes tanulmányozást igényel néhány más, a szövetségi köztársaságok gazdaságának fejlesztésével kapcsolatos gyakorlati

kérdés is. Vegyük például a következő kérdést. Nemegyszer halljuk azt a szemrehányást, hogy valamelyik köztársaságban a kolhozok és a kolhozparasztok jövedelme hasonlíthatatlanul magasabb, mint a szomszédos köztársaságokban. Természetesen nem lehetünk meg anélkül, hogy ne ösztönöznénk azoknak a mezőgazdasági növényeknek a termesztésére, amelyeknek a fejlesztését előre kell vinni. De ezt az ösztönzést valamennyi szövetségi köztársaság tudtával és jóváhagyásával, a közös érdekeknek megfelelően kell végrehajtani. Ebből a célból alaposabban kell tanulmányozni minden egyes köztársaság gazdaságát. Ezzel olyan nemzetiségek, köztársaságok fölött álló szervnek kell foglalkoznia, amelynek módjában áll összehasonlítani a különböző köztársaságok helyzetét, és teljesen megalapozott határozatokat kidolgozni.

Ilyen szerv lehetne például a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje Nemzetiségi Szovjetjének Gazdasági Bizottsága. Ez a bizottság, amely valamennyi köztársaság tekintélyes képviselőiből és kiváló közgazdászokból, a köztársaságok gazdaságának ismerőiből állna, tanulmányozná az egyes szántóföldi növények termesztéséhez szükséges munkaráfordítást, s ennek alapján javaslatokat készítené elő a mezőgazdasági termékek begyűjtési és felvásárlási áaira vonatkozóan. A bizottság javaslatait azután a szövetségi köztársaságokban megvitatnák, s ha azokat itt jóváhagyják, tovább mennének az illetékes törvényhozási és végrehajtó szervekhez. Így mindenki számára világos lesz, hogy olyan esetekben, amikor valamilyen ösztönző intézkedést hoznak az egyik vagy másik szántóföldi növény termesztésének fokozása céljából, ezt a gazdasági célszerűség, országunk minden népének érdekei kívánták.

Vagy vegyük a költségvetési összegeknek a szövetségi köztársaságok közötti elosztását. Ezeket az összegeket lényegében helyesen osztják el, bár komolyan gondolkodni kell azon, hogy itt is növelni kellene a köztársaságok szerepét és tekintélyét. Egyes elvtársak panaszkodnak, hogy a közoktatásra, egészségügyre, lakás-, kulturális és szociális építkezésre, városrendezésre stb. szolgáló előirányzatok meghatározásában még nincs kellő rend. Így azután ezeknek az előirányzatoknak az összegében néha semmi sem magyarázható különbségek vannak az egyes köztársaságok között.

Rendjén való ez? Természetesen nem, mégpedig elsősorban azért nem, mert sérti az igazságos kapcsolatok alapját, azt, hogy mindenki számára egyenlők legyenek a feltételek. És mit jelentenek ebben az esetben a mindenki számára egyenlő feltételek? A költségvetési összegek elosztásának mindenki számára közös elvét. Ha ilyen elvet állapítunk meg, akkor az előirányzatok összege teljesen objektív mutatószámoktól függ majd, például az egy főre, vagy a népgazdaságban foglalkoztatott egy dolgozóra eső kiadásoktól. Magától értetődik, hogy ebben sem szabad az egyenlődiség hibájába esnünk.

Amikor arról beszélünk, hogy több jogot kell biztosítani a szövetségi köztársaságoknak, hangsúlyoznunk kell a központi tervezés elvének szükségességét. Mindig gondolni kell arra, hogy országunk és a Szovjetunió minden egyes köztársasága sikeres fejlődésének egyik legfontosabb feltétele a Szovjetunióban élő minden nép erőfeszítésének egyesítése népgazdaságunk bizonyos centralizációja, a köztársaságok széleskörű kezdeményezése és önállósága mellett. A tervszerűség a szocialista gazdasági rendszer hatalmas előnye. Erről az előnyről nem mondunk le, és sohasem fogunk lemondani. Arról van szó, hogy a népgazdaság tervszerű irányítását tökéletesítve, figyelmesen kell foglalkozni a szövetségi köztársaságok gazdasági szükségleteivel, gazdaságuk és kultúrájuk fejlesztésének távlataival, idejében észre kell venni és számba kell venni minden újat, ami a köztársaságok életében mutatkozik. Nem szabad a szövetségi köztársaságok fölött kicsinyesen gyámkodni. Az össz-szövetségi népgazdasági tervek által meghatározott keretek között hadd döntsék el maguk a gazdaságuk egyik vagy másik ágának fejlesztésével kapcsolatos konkrét kérdéseket. Ez még jobban megerősíti minden egyes köztársaság szuverenitását, a köztársaságok közötti kölcsönös bizalmat, s elősegíti, hogy mindegyik köztársaság messzesemenő kezdeményezést tanúsítson a helyi erőforrások kihasználásában.

A szocializmus nemhogy megszüntetné a nemzeti különbségeket és sajátosságokat, hanem ellenkezőleg, biztosítja minden nemzet és nemzetiség gazdaságának és kultúrájának sokoldalú fejlődését és virágzását. Ezért nem szabad lebecsülnünk ezeket a sajátosságokat és különbözőségeket, hanem a legfigyelmesebb-

ben törődnünk kell velük a gazdasági és kulturális építés irányításának gyakorlati munkájában.

Ezzel kapcsolatban szólni kell arról a tévedésről, amelyet néhány elvtárs a nemzetiségi kérdés értelmezésében elkövet.

Nézzük például a szovjet hazafiság és a nemzetköziség kérdését. Ebben a kérdésben a teljes világosság nemcsak azért fontos, hogy helyesen, lenini módon érvényesítsük országunkban a nemzetiségi politikát, hanem azért is, hogy helyesen alakítsuk ki a többi ország dolgozóival, köztük a mi egész szocialista táborunkhoz tartozó országok dolgozóival való kapcsolatainkat. Sajnos vannak egyes elvtársak, akik úgy gondolják, hogy saját hazájuk szeretete ellenkezik a dolgozók nemzetközi szolidaritásával és a szocialista nemzetköziséggel. Ez az értelmezés sérti az emberek nemzeti érzéseit, egyáltalában nem segíti elő a szocialista nemzetek együttműködésének erősödését, a dolgozók nemzetközi szolidaritásának fejlődését.

Helyénvaló itt emlékeztetni Vlagyimir Iljics Lenin szavaira. Lenin, a párt vezetője 1914-ben, az első világháború tombolása idején, amikor az európai országokat a sovinizmus és a burzsoá nacionalizmus szennyes hullámai öntötték el, amikor pártunk volt az egyetlen párt, amely magasra tartotta a proletár internacionalizmus harci zászlaját, a következőket írta: „Idegen-e tőlünk, nagyorosz öntudatos proletároktól, a nemzeti büszkeség érzése? Persze, hogy nem! Mi szeretjük nyelvünket és hazánkat, mi a legtöbbet azon munkálkodunk, hogy hazánk dolgozó tömegeit (vagyis lakosságának 9 tized részét) tudatos demokrata és szocialista életre emeljük”.

A szocialista hazafiság szerves összekapcsolása a nemzetköziséggel — a szocialista nemzetek közötti kölcsönös testvéri kapcsolatok erősítésének eszmei alapja. Pártunkat nemzeti politikájában ez vezérelte és ez fogja vezérelni.

A tömegeknek a proletár internacionalizmus szellemében való nevelését fokozva, mindent megtettünk és meg fogunk tenni azért, hogy gyarapodjon, fejlődjön valamennyi szövetségi köztársaság nemzeti gazdasága, hogy még jobban felvirágozzék formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúrájuk. Ugyanakkor a legerélyesebb harcot kell folytatnunk a burzsoá ideo-

¹ Lenin Művei. 21. köt. Szikra 1951. 94. old.

lógia minden néven nevezendő megnyilvánulása ellen, a nacionalizmust is beleértve, óvnunk kell kommunista ideológiánk tisztaságát, szüntelenül arra kell törekednünk, hogy a Szovjetunió népei még szorosabban tömörüljenek, még bensőségesebb legyen nagy barátságuk.

2. A szocialista demokratizmus fejlesztése.

Az államapparátus tökéletesítése.

A szovjet törvényesség megszilárdítása

A beszámolási időszakot a szovjet demokrácia további fejlődése, a nagy dolgozó tömegek alkotó aktivitásának növekedése jellemzi.

Csak a szocialista rendszerben jöhetnek létre és terjedhetnek el például a népnek a fontos állami kérdések eldöntésében való olyan nagyszerű részvételi formái, mint a munkásosztály, a kolhozparaszttság és az értelmiség legjobbjainak központi és helyi tanácskozásai, amelyeket a párt Központi Bizottsága hív össze. A szovjet demokrácia fejlődéséről tanúskodik az is, hogy a vállalatok kollektívái messzemenően részt vesznek vállalataik hatodik ötéves tervének kidolgozásában és megvitatásában.

A kommunista építés hatalmas feladatai a dolgozók alkotó aktivitásának és kezdeményezésének még nagyobb arányú kibontakozását, a néptömegeknek az államigazgatásban, az országunkban folyó gigászi gazdasági szervező munkában való széleskörű részvételét követelik. Ez azt jelenti, hogy minden lehető módon fejlesztenünk kell a szovjet demokratizmust, ki kell küszöbölnünk mindent, ami akadályozza ennek sokoldalú kibontakozását.

A szovjetek munkájával kezdem, mert tudvalevően ezek alkotják a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének politikai alapját.

Meg kell állapítani, hogy a szovjetek tevékenységében komoly hiányosságok mutatkoznak, s előfordul, hogy egyenesen eltérnek a Szovjet Alkotmányban lefektetett elvektől és tételaktől. Így például mindenki tudja, hogy a küldöttek kötelesek beszámolni választóiknak, és mégis, a legutóbbi években egyes

helyeken az a helytelen gyakorlat alakult ki, hogy a szovjetek küldöttei és a végrehajtó bizottságok csak esetenként, főként a választási kampánnyal kapcsolatban számolnak be a lakosságnak. Az Alkotmány ezenkívül előírja, hogy azt a szovjetküldöttet, aki nem igazolta a belévetett bizalmat, a választók visszahívhatják. Ezt a tételt nem mindig alkalmazzák azokkal a küldöttekkel szemben, akik nem váltották be a választók bizalmát. A szövetségi és autonóm köztársaságok Legfelsőbb Szovjetjeinek ülészeit általában évente egyszer hívják össze, nem pedig kétszer, ahogy az Alkotmány előírja.

Ki kell küszöbölni a szovjetek munkájából az ilyen hibákat, fogyatékoságokat, szorosabbra kell fűzni a szovjetek és a választók kapcsolatait, szigorúan ragaszkodni kell az Alkotmány minden tételéhez. A szovjetek figyelmét a gazdasági és kulturális építés konkrét kérdéseire kell irányítani, s ezeket a kérdéseket az ülésszakokon rendszeresen meg kell vitatni.

A kommunista építés feladatainak végrehajtásában fontos szerepe van a szovjet államapparátusnak. Államapparátusunk, természetét tekintve, igazi népi apparátus, amely a szovjet értelmiség — népükhöz, a kommunista építés ügyéhez hű emberek — nagy hadseregét foglalkoztatja. A szovjetapparátus útján valósul meg a szocialista állam gazdasági-szervező és kulturális-nevelő funkciója, valamint az országunk védelmi képességének növelésével kapcsolatos feladata. Jól szervezett, a néphez közelálló és pontosan dolgozó apparátus nélkül a szocialista építés semmilyen területét sem lehet irányítani. Ezért pártszervezeteink kötelessége, hogy közelebb kerüljenek a szovjetapparátushoz, szervező és eszmei-nevelő munkát végezzenek ennek az apparátusnak különféle területein dolgozó funkcionáriusok széles rétege körében.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa az apparátus munkájának megszervezésére vonatkozó lenini elvek alapján a legutóbbi két év alatt fontos intézkedéseket tett a közigazgatási és adminisztrációs apparátus struktúrájának egyszerűsítése, státuszainak csökkentése és munkájának megjavítása érdekében. Az életbeléptetett intézkedések nyomán a rendelkezésre álló adatok szerint a közigazgatási és adminisztrációs apparátus majdnem 750 000 fővel csökkent. Meg kell

mondani, hogy a közigazgatási és adminisztrációs apparátus még mindig aránytalanul nagy, fenntartására az állam óriási összegeket költ. A szovjet társadalomnak érdeke, hogy több ember dolgozzék az anyagi termelés területén — a gyárakban, a bányákban, az építkezéseken, a kolhozokban, a gép- és traktorállomásokon meg a szovhozokban, ott, ahol a nép gazdagságát létrehozzák.

Továbbra is folytatni kell a közigazgatási és adminisztrációs apparátus tökéletesítését. Ez nem mechanikus dolog, ennek együtt kell járnia az apparátus egyszerűsítésével, egész gyakorlati tevékenységének megjavításával, a tömegekkel való kapcsolatának szorosabbra fűzésével, a munkások, kolhozparasztok és értelmiségiek népes aktíváinak a gazdasági és a kulturális építés igazgatásába való bevonásával. Államapparátusunkban még sok a fölösleges láncszem, amely párhuzamosan ugyanazt a munkát végzi. A minisztériumok és a főigazgatóságok sok funkcionáriusa, ahelyett hogy a dolgozók tömegeit szerveznék a párt- és kormányhatározatok végrehajtására, továbbra is az irodákban kuksol, aktagyártással, bürokratikus aktatologatással üti agyon az időt. A legkiméetlenebb harcot kell vívni a bürokrácia, e tűrhetetlen rákfene ellen, amely nagy kárt okoz közös ügyünknek.

A párt és a kormány a legutóbbi években több minisztériumot szétválasztott, hogy a közigazgatási és adminisztrációs apparátus általános létszámának csökkentése mellett egyúttal közelebb vigye a gazdaság irányítását a vállalatokhoz, konkrétabbá tegye ezt az irányítást.

Nagy állami jelentőségük van a szocialista tervezés tökéletesítését szolgáló pártintézkedéseknek. Ezek közül külön meg kell emlékezni a tervező szervek átszervezéséről, a távlati és a folyó tervezés különválasztásáról, ami lehetővé teszi a népgazdasági tervek gondosabb kidolgozását és teljesítésük ellenőrzésének jobb megszervezését.

Meg kell mondani, hogy terveink még nem tükrözik maradéktalanul a szocialista gazdaság tervszerű, arányos fejlődésének törvényéből fakadó követelményeket, s ennek következtében az ország gazdaságában időleges, részleges aránytalanságok mutatkoznak, amelyek bizonyos mértékben hátráltatják több

gazdasági ág fejlődését. A feladat az, hogy elejét vegyük ilyen aránytalanságok keletkezésének, biztosítsuk a népgazdaság teljes mértékben tervszerű fejlődését. Tervező és gazdasági szerveink tanulmányozzák komolyan, és jelöljék meg több ötéves tervre szólóan a vezető népgazdasági ágak növekedésének perspektíváit.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy helyesen szervezzék meg a párt- és kormányhatározatok végrehajtásának ellenőrzését. Helytelen volna azt gondolni, hogy csak a hanyag dolgozókat kell ellenőrizni. A becsületes emberek munkáját is ellenőrizni kell, mert az ellenőrzés elsősorban rendszer, fegyelmezi a dolgozókat, megelőzi a hibákat, fokozza a dolgozóknak a rájuk bízott ügyért viselt felelősségét.

A központi és a helyi párt-, szovjet- és gazdasági szervek szervező munkájának leggyengébb pontja mind a mai napig az, hogy nem szervezik meg kielégítően a párt- és kormányutasítások végrehajtásának ellenőrzését. Nem birkózik meg ezzel a feladattal a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma sem. Nem eléggé valósítja meg Leninnek az állami ellenőrzésről szóló útmutatásait, nem veti fel az államapparátus tökéletesítésének nagy kérdéseit.

Nem lehet tovább túrni, hogy kontár módon szervezzék meg a párt- és a kormányutasítások végrehajtásának ellenőrzését. Gyökeresen át kell szervezni a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériumának munkáját, hogy behatóan tanulmányozza az államapparátus munkájának kérdéseit, az államapparátus struktúráját, ellenőrizze, hogyan hajtják végre az apparátus különböző láncszemei a párt és a kormány határozatait, felvesse a kormány előtt az államigazgatási munka megjavításának és racionalizálásának nagy, elvi kérdéseit.

A párt Központi Bizottsága nagy figyelmet fordított és fordít a szocialista törvényesség megszilárdítására. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a Szovjetállam ellenségei aljas aknamunkájukhoz megkísérlik kihasználni a szocialista törvényesség legparányibb meggyengülését is. Így járt el Berijának a párt által leleplezett bandája, amely ki akarta vonni az államvédelmi szerveket a párt és a szovjet hatalom ellenőrzése alól, e szerveket a párt és a kormány fölé akarta helyezni, a törvény-

telenség és az önkény állapotát akarta létrehozni ezekben a szervezetekben. Ez a banda ellenséges célokból hamis terhelő anyagot gyártott becsületes vezető funkcionáriusok és egyszerű szovjet állampolgárok ellen.

A Központi Bizottság megvizsgálta az úgynevezett „lenin-grádi ügyet”, és megállapította, hogy ezt az ügyet Berija és cinkosai gyártották azzal a céllal, hogy meggyengítsék a lenin-grádi pártszervezetet, befeketítsék e szervezet kádereit. A Központi Bizottság a „lenin-grádi ügy” alaptalanságának megállapítása után sok más kétes ügyet is megvizsgált. A Központi Bizottság gondoskodott arról, hogy igazságot tegyenek. A Központi Bizottság javaslatára rehabilitálták az ártatlanul elítélteket.

Mindebből a Központi Bizottság komoly következtetéseket vont le. Bevezettük az államvédelmi szervek munkájának megfelelő párt- és kormányellenőrzését. Jelentős munkát végeztünk annak érdekében, hogy kipróbált káderekkel erősítsük meg az államvédelem, a bíróság és az ügyészség szerveit. Teljes mértékben visszaállítottuk az ügyészi felügyelet jogait, és megerősítettük ezt a felügyeletet.

Pártszervezeteinknek, államszerveinknek és szakszervezeteinknek óberén kell őrködniök a szovjet törvények betartása fölött, le kell leplezniök és ártalmatlanná kell tenniök mindenkit, aki megsérti a szocialista jogrendet és a szovjet állampolgárok jogait, szigorúan meg kell akadályozniök a törvénytelenység és az önkény akár legkisebb megnyilvánulását.

Meg kell mondani, hogy több ügy felülvizsgálásával, illetve beszüntetésével kapcsolatban egyes elvtársakban bizonyos bizalmatlanság támadt az államvédelmi szervek dolgozói iránt. Ez természetesen helytelen és igen káros. Tudjuk, hogy csekista kádereink nagy többsége becsületes, közös ügyünkhöz hű dolgozók-ból áll, és bízunk ezekben a káderekben.

Ne feledjük, az ellenség mindig megkísérelte és ezután is meg fogja kísérelni, hogy elgáncsolja, hátráltassa a kommunizmus felépítésének nagy ügyét. A kapitalista környezet sok kémét és kártevőt küldött hozzánk. Naivság volna azt gondolni, hogy most az ellenség felhagy ezzel, s nem próbál majd minden módon ártani nekünk. Mindenki tudja, hogy az országunk elleni felforgató tevékenységet több tőkés állam reakciós körei nyíltan támogatják és reklámozzák. Elég megemlíteni, hogy az Egyesült

Allamok 1951 óta évente 100 millió dollárt költ a szocialista országok ellen irányuló felforgató tevékenységre. Ezért a szovjet népben minden módon fokozni kell a forradalmi éberséget, erősíteniünk kell az államvédelmi szerveket.

Pártunk egyik legnagyobb történelmi vívmánya, hogy a szocialista rendszerben új emberek, a kommunizmus aktív és öntudatos építői kovácsolódtak ki. De helytelen volna azt gondolni, hogy az emberek tudatából már teljesen eltűntek a kapitalista csökevények. Nagyszerű, szorgalmas szovjet családunkban sajnos még akadnak olyanok, akik nem vesznek részt a termelőmunkában, nem végeznek hasznos munkát sem a családban, sem a társadalomban. Vannak olyanok is, akik megrögzött módon megsértik a szocialista együttélés szabályait. A tömegek részvétele nélkül, csupán adminisztratív intézkedésekkel lehetetlen az ilyen torz jelenségekkel végezni. Itt nagy szerepe van a közvéleménynek. Olyan légkört kell teremteni, hogy a helyes magatartás szabályait, a szovjet erkölcs elveit megsértő emberek érezzék, hogy az egész társadalom elítéli tetteiket. Megingathatatlanul kell lennie Alkotmányunk egyik sarkalatos tételének: „A munka az SZSZKSZ-ben minden munkaképes polgárnak kötelessége és becsületbeli ügye, annak az elvnek alapján, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék.”

A párt-, szovjet-, komszomol- és szakszervezeti szervezetek állandó kötelessége, hogy tevékenyen végezzék a szovjet fiatalság és minden dolgozó nevelésének — a munka és a társadalmi tulajdon szocialista felfogása szellemében, a marxizmus-leninizmus nagy eszméi szellemében való nevelésének megtisztelő munkáját.

Eltársak! Pártunk ugyanakkor, amikor következetes békepolitikát folytat, egyik legfontosabb kötelességének tartja, hogy szüntelenül erősítse, a legkorszerűbb haditechnikával lássa el a Szovjetállam hős, dicsőségtől övezett Fegyveres Erőit — hadseregünket, haditengerészetünket, légierőnket, fejlessze tagjaik politikai öntudatát és katonai tudását. A szovjet nép bízhat benne, hogy Fegyveres Erőit a szovjet emberek békés munkáját éberen őrizve, becsülettel teljesítik a szocialista haza iránti kötelességüket. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

* * *

A Szovjetunió belső helyzete sohasem volt olyan szilárd és megingathatatlan, mint ma. A Kommunista Párt, a szovjet nép joggal büszke áldozatos munkájának nagyszerű gyümölcseire, a gazdaság és a kultúra valamennyi területén végzett alkotó munkájának eredményeire. De ne feledkezzünk meg arról, amire Lenin tanított: sohase elégedjünk meg az elért eredményekkel, összpontosítsuk figyelmünket és erőfeszítéseinket a megoldatlan feladatokra.

A szocialista gazdasági rend hatalmas előnyei, a társadalmi termelés fejlődésének gyors üteme lehetővé teszi, hogy a Szovjetország történelmileg igen rövid idő alatt megoldja a Szovjetunió előtt álló fő gazdasági feladatot — utolérje és túlszárnyalja a legfejlettebb tőkés országokat az egy főre eső termelés tekintetében. Ennek a feladatnak a teljesítése mindennél jobban biztosítja hazánkat és a szocialista országok hatalmas közösségét minden véletlennel és meglepetéssel szemben, lehetővé teszi, hogy a nép életszínvonalát olyan magasra emeljük, amely megfelel a szocialista társadalom nagy céljainak. E feladat megoldásának fontos szakasza a hatodik ötéves terv. Minden lehetőségünk megvan ahhoz, hogy az új ötéves tervet ne csak teljesítsük, hanem túl is teljesítsük. *(Hosszantartó taps.)*

Köztudomású azonban, hogy a lehetőség még nem valóság. Ahhoz, hogy a lehetőségeket valósággá változtassuk, a párt-, szovjet-, gazdasági, szakszervezeti és komszomol-szervezetek szíves és állhatatos szervező munkájára, az egész szovjet nép — hős munkásosztályunk, dicső kolhozparasztságunk, népi értelmiségünk megfeszített munkájára van szükség. *(Hosszantartó taps.)*

A belpolitika terén a legközelebbi években a következő legfontosabb feladatok állnak előttünk:

1. Szívósan és erőteljesen kell munkálkodni a szocialista társadalom anyagi-termelési bázisának kiszélesítésén, a nép-gazdaság minden ágában alkalmazni kell a legfejlettebb technikát, a hazai és külföldi tudomány és technika legújabb eredményeit, a termelésben élenjárók tapasztalatait.

2. A technikai fejlődés, elsősorban az ország messzemenő villamosítása, a munka és a termelés szervezésének erőteljes megjavítása alapján, a dolgozók saját munkájuk eredményében való anyagi érdekeltségének lenini elvét következetesen szem

előtt tartva — biztosítani kell a munkatermelékenység szakadatlan emelését.

3. Állandóan csökkenteni kell az ipari és a mezőgazdasági termékek önköltségét, szélesebb körben kell bevezetni az önálló elszámolást az ipari üzemek, a szovhozok s a gép- és traktorállomások munkájában, gondoskodni kell a legszigorúbb gazdaságosság megvalósításáról, az egy termékegységre fordított munka- és anyagmennyiség csökkentéséről, állandóan javítani kell a termékek minőségét.

4. A beruházási munka határozott javítása mellett gazdaságosan kell kihasználni a meglevő termelési kapacitást, fel kell kutatni és hasznosítani kell a népgazdaság valamennyi ágában, az üzemekben, építkezéseken, kolhozokban és szovhozokban mindenütt megtalálható újabb és újabb tartalékokat.

5. Továbbra is biztosítva az egész szocialista gazdaság alapjául szolgáló nehézipar fejlődésének minden mást megelőző ütemét, jelentősen növelni kell a közfogyasztási cikkek termelését, szüntelenül előre kell vinni a könnyű- és az élelmiszeripar fejlődését.

6. Az élenjáró kolhozok, szovhozok s gép- és traktorállomások tapasztalataira támaszkodva a hatodik ötéves terv végéig a szemestermények évi termelését 11 milliárd pudra kell emelni, jelentősen növelni kell a gyapot, a cukorrépa, a len, a burgonya, a zöldség és más mezőgazdasági termékek termelését. A hústermelést kétszeresére, a tejtermelést majdnem kétszeresére, a gyapjútermelést 82 százalékkal kell növelni.

7. Gondoskodni kell a dolgozók anyagi jólétének állandó növeléséről, kulturális színvonaluk állandó emeléséről, a munkanap megrövidítéséről hozott párthatározat szervezett végrehajtásáról, meg kell valósítani a dolgozók számára való lakásépítkezés nagyszabású programját.

8. Szívós munkával tökéletesíteni kell a szovjet államapparátus munkáját, az államapparátust csökkenteni kell és olcsóbbá kell tenni, határozottan véget kell vetni a bürokráciának és az aktatologatásnak, meg kell javítani a népgazdaság minden területének irányítását, el kell érni, hogy ez az irányítás a legnagyobb mértékben konkrét legyen, s gyakorlatilag segítse az elmaradó vállalatokat, kolhozokat, gép- és traktorállomásokat és szovhozokat abban, hogy az élenjárók színvonalára emelkedjenek,

9. Még nagyobb arányú kibontakozáshoz kell segíteni a munkások, kolhozparasztok és értelmiségiek millióinak kezdeményezését és alkotó aktivitását, harcosan kell szervezni, és irányítani kell az egész népnek a hatodik ötéves terv teljesítéséért és túlteljesítéséért indított szocialista munkaversenyét.

10. Állandóan erősíteni kell a munkásosztály és a kolhozparaszság nagy szövetségét, a Szovjetunió népeinek megbontathatatlan barátságát, az egész szovjet társadalom erkölcsi-politikai egységét, a dolgozók milliós tömegeit a szovjet hazafiság és a proletár nemzetköziség szellemében kell nevelni, még szorosabban kell tömöríteni őket dicső Kommunista Pártunk, a marxizmus-leninizmus győzelmes zászlaja körül. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

III.

A PÁRT

Elvtársak! A szovjet nép tudja, hogy hazánk a Kommunista Párt helyes politikájának, fáradhatatlan szervező munkájának köszönheti óriási sikereit. A Szovjetunió Kommunista Pártja a nép odaadó szolgálatával óriási tekintélyt vívott ki magának nemcsak hazánk dolgozói között, hanem a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomban is, Nyugat és Kelet néptömegei előtt is. A párt, politikája révén, igen nagy befolyást gyakorol a világesemények menetére.

1. A Kommunista Párt sorainak erősítése, a szovjet államban betöltött vezető szerepének növelése

A Szovjetunió Kommunista Pártja 1956 február 1-én 7 215 505 főt számlált, mégpedig 6 795 896 párttagot és 419 609 tagjelöltet. Ez a létszám csaknem a háromszorosa a XVIII. pártkongresszus idején nyilvántartott létszámnak, és 333 000-rel nagyobb, mint az SZKP XIX. kongresszusa idején. A párt a beszámolási időszakban szervezeti és eszmei-politikai téren tovább erősödött. Nagyobb lett a párttagság marxista-leninista felkészültsége. Sokat fejlődtek a pártkáderek, akik a párt- és állami vezetés döntő erejét képviselik.

Vlagyimir Iljics Lenin, lángeszű vezérünk és tanítónk azért

alapította, azért erősítette a Kommunista Pártot, hogy az a dolgozók hatalmas, lelkesítő és irányító ereje legyen a szabadságért, a nép boldogságáért és a kommunizmusért vívott harcban, Lenin a legélesebben szembeszállt minden olyan kísérlettel, amely csökkenteni vagy gyengíteni akarta a pártnak a szovjet állam rendszerében betöltött vezető szerepét. A Központi Bizottság mindig tántoríthatatlanul követte, és követi most is a pártról szóló lenini tanításokat. Ma elmondhatjuk, hogy a beszámolási időszakban pártunk szerepe az államépítésben, egész politikai, gazdasági és kulturális életünkben még jobban megnőtt.

A párt a szovjet állam további erősítéséért, a szocialista gazdaság és kultúra további fellendítéséért, a dolgozók anyagi jólétének növeléséért vívott harcban még szorosabbra fűzte kapcsolatait a tömegekkel, még jobban egybeforrott a néppel.

Helytelen volna azonban úgy tüntetni fel a dolgot, mintha pártunk számára a beszámolási időszak derült ég alatt, sima úton megtett diadalút lett volna. Természetesen, ilyesmiről szó sincs. Arattunk nagy győzelmeket is, de voltak balsikereink is; voltak nagy örömeink, de voltak bánataink is. Pártunk azonban nem szédült meg a győzelmektől, s a balsikerek nem csüggesztették el. Bátran és magabiztosan haladt és halad a maga választotta úton. *(Hosszantartó taps.)*

Röviddel a XIX. pártkongresszus után a halál elragadta sorainkból Ioszif Visszarionovics Sztálint. A szocializmus ellenségei arra számítottak, hogy esetleg fejvesztettség támad a párt soraiban, viszály tör ki vezetői között, s megrendül a párt bel- és külpolitikája. Ezek a számítások azonban csődöt mondtak. A Kommunista Párt még szorosabban tömörült Központi Bizottsága köré, s még magasabbra emelte a marxizmus-leninizmus mindenén diadalmaskodó zászlaját. *(Hosszantartó taps.)*

Az imperialisták különösen nagy reményeket fűztek megátalkodott ügynökökhöz, Berijához, aki hitszegő módon befurakodott a párt és az állam vezető pozícióiba. A Központi Bizottság erős kézzel véget vetett e veszélyes ellenség és cinkostársai bűnös, összeesküvő tevékenységének. Ez a párt nagy győzelme, a kollektív pártvezetés győzelme volt.

Az aljas, áruló banda szétfűzése tovább erősítette pártunkat, és elősegítette az országunk előtt álló feladatok sikeres megoldását. A párt még egységesebb lett. Az eszmei-politikai és

szervezeti egység — pártunk leggyőzhetetlenségének záloga. Ha a párt egységes, nem kell félnie semmiféle ellenségtől, semmiféle nehézségtől. Ha összeforrott erőként lép fel, amely rettenthetetlen a harcban, nem ingadozik politikai irányvonalának végrehajtásában, nem hátrál meg a nehézségek előtt, minden feladattal meg tud birkózni. Ma pártunk egységesebb, mint valaha; szorosan a Központi Bizottság köré tömörült, és biztos kézzel vezeti az országot a nagy Lenin mutatta úton. (*Viharos, hosszan tartó taps.*)

Pártunk egysége évek, évtizedek alatt kovácsolódott ki, s a nagyszámú ellenséggel vívott harcban nőtt és erősödött. A trockisták, buharinisták, burzsoá nacionalisták és a nép más esküdt ellenségei, a kapitalizmus visszaállításának bajnokai, kétségbeesett kísérleteket tettek arra, hogy belülről bomlasszák a párt sorainak lenini egységét, de valamennyien véres fővel takarodtak vissza.

A Kommunista Párt és vezető magva egységének alapját az egész szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége s a marxizmus-leninizmus megingathatatlan alapelvei alkotják. Pártunkba az emberek nem egyéni előnyök kedvéért, hanem a nagy célnak — a kommunizmus felépítésének megvalósításáért lépnek be. A párt vezető magva nem olyan emberekből áll, akiket személyi kapcsolatok vagy kölcsönös előnyök fűznek egymáshoz, a párt vezető magva olyan vezetők tevékeny kollektívája, akiknek kapcsolatai a kölcsönös elnézést vagy a személyes ellenségeskedést nem tűrő, elvi, eszmei alapokra épülnek.

Valahányszor kiderült, hogy a párt egyik vagy másik vezetője hibákat követ el munkájában, az SZKP Központi Bizottsága egyhangúlag tette meg a szükséges intézkedéseket a hibák kijavítására. Az SZKP Központi Bizottságának teljes ülésein, szemináriumokra való tekintet nélkül, bolsevik bírálatot mondtak egész sor pártszervezet és párttag tevékenységéről, még a Központi Bizottság egyes tagjainak tevékenységéről is. Egyes pártmunkásokat, akik nem igazolták a párt beléjük helyezett megtisztelő bizalmát, töröltek a Központi Bizottság tagjainak sorából. Aligha szükséges bizonyítani, hogy a párt egysége ezzel nem vesztett, hanem csak nyert.

Az elvi politika, tanítja Lenin, az egyedül helyes politika. Soha, semmiben, egyetlen lépéssel sem szabad eltérni az egész

párt érdekeitől: ez az a megingathatatlan elv, amely a kommunistákat vezérli a soraik egységéért vívott harcban. S amennyiben a beszámolóban felölelt időszak alatt újabb nagy sikereket értünk el, ez mindennél meggyőzőbben tanúsítja, hogy a párt és Központi Bizottsága jól óvták és erősítették a párt sorainak egységét. *(Hosszantartó taps.)*

A megtett út eredményeit értékelve bizvást elmondhatjuk, hogy a beszámolási időszakban pártunk Központi Bizottságának politikai vezetése a kellő színvonalon állt, a párt helyesen oldotta meg az állam- és pártépítés kérdéseit, hozzáértéssel vezette az országot a lenini úton.

A pártnak, Központi Bizottságának legfőbb feladata az volt, hogy biztosítsa szocialista hazánk gazdasági hatalmának további erősítését, még hozzáférhetetlenebbé tegye szent határait, még magasabbra emelje a szovjet emberek anyagi és kulturális színvonalát.

A mi Kommunista Pártunk kormányzó párt. Minden fontos ügy sikere döntő mértékben a pártirányítástól, helyi szervezeteinek tevékenységétől függ. Természetes, hogy az ország előtt álló feladatok megoldása érdekében elsősorban a pártszervezetek mozgósítása terén kellett nagy munkát végezni, fejleszteni kellett minden kommunistában a hibákkal szembeni kérlelhetetlenség szellemét.

A párt és az egész ország életében rendkívül fontos szerepet töltöttek be az SZKP Központi Bizottságának a beszámolási időszak alatt rendszeresen megtartott pléniumai. A Központi Bizottság ezeken az üléseken az egész párt, az egész nép előtt lenini őszinteséggel és elvhűséggel tárta fel a mezőgazdaság és az ipar fejlődésében mutatkozó komoly fogyatékokat, megjelölte a fogyatékok felszámolásának útjait, a népgazdaság további fejlesztésével, a dolgozók anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelésével összefüggő halaszthatatlan feladatok megoldásának útjait.

A Központi Bizottság, amikor megbírált a gazdasági építés terén észlelt fogyatékokat, abból indult ki, hogy a pártnak nem kell félnie, bátran a nép elé kell tárnia az igazságot, meg kell mondania, milyen hiányosságok és nehézségek hátráltatják előrehaladásunkat. Aki fél a hibák és fogyatékok beismerésétől, az nem forradalmár. Semmi okunk hiányosságaink

elkendőzésére, hiszen fő irányvonalunk helyes, a kommunista építés ügye jól halad előre és diadalmaskodni fog, fogyatékosság pedig annál kevesebb lesz, minél nagyobb lendülettel indulnak ellenük harcba a tömegek.

A Központi Bizottság felhívta a pártszervezeteket a bírálat és önbírálat erőteljes fejlesztésére, a végzett munka eredményeinek bíráló értékelésére, az öntömjénezés, az önelégültség és az elbizakodottság elleni erélyes harcra. Most sokkal kevesebb hiányosság ellen kellene harcolnunk, ha a pártélet egyes területein annak idején nem terjedt volna el az önelégültség, ha nem történtek volna kísérletek a való helyzet szépítgetésére. Az őszinte, elvi bírálat és önbírálat útja az a helyes út, amelyen haladva tovább erősíthetjük a pártot, a lehető legrövidebb idő alatt felszámolhatjuk a hiányosságokat, s a kommunista építés minden területén újabb sikereket vívhatunk ki.

A párt egységének további erősítése és a pártszervezetek aktivitásának fokozása megkövetelte, hogy a pártélet Lenin által kidolgozott szabályainak, melyeket a múltban gyakran megszegtek, újból érvényt szerezzünk.

Elsőrendű jelentőségű volt a kollektív vezetés lenini elvének visszaállítása és megszilárdítása. Az SZKP Központi Bizottsága azon volt, hogy jó példával járjon elől ebben a tekintetben. Mindenki látja, mennyire megnövekedett az utóbbi években a Központi Bizottságnak, mint pártunk kollektív vezetőjének a szerepe. A Központi Bizottság Elnöksége rendszeresen dolgozó kollektív szerv lett, amely figyelemmel kíséri a párt és az ország életének legfontosabb kérdéseit.

A Központi Bizottság annak érdekében, hogy még hatalmasabb arányú kibontakozáshoz segítse a kommunisták és az egész dolgozó nép alkotó aktivitását, gondoskodott az egyén történelmi szerepére vonatkozó marxista-leninista tanítás széles körben való ismertetéséről. A Központi Bizottság erélyes harcot indított a marxizmus-leninizmus szellemétől idegen személyi kultusz ellen, amely csodatevő hőssé varázsolja egyik-másik funkcionáriust, ugyanakkor pedig lebecsüli a párt és a néptömegek szerepét, s alkotó aktivitásuk alábbhagyására vezet. A személyi kultusz elterjedése csökkentette a kollektív vezetés szerepét a pártban, és olykor komoly mulasztásokat okozott munkánkban.

Párthimnuszunkban, az Internacionáléban ezeket a szavakat hallhatjuk:

„Senki sem szabadít meg minket, sem isten, sem hős, sem király! Vívjuk ki szabad életünket önkezünkkel, proletár!”* (*Viharos taps.*)

Ezek a mélyértelmű szavak helyesen, marxista módon tükrözik a tömegek forradalmi, építő szerepét, a kollektíva szerepét, A párt által vezetett és a marxista elmélettel felfegyverzett nép nagy, leküzdhetetlen erő, az új élet alkotója, a történelem alkotója. (*Hosszantartó taps.*)

A pártélet lenini elveinek megvalósítása nyomán fokozódott a pártszervezetek politikai aktivitása, szorosabbra fűződtek kapcsolataik a dolgozókkal, megnőtt a tömegbefolyásuk. Ez még jobban megnövelte a pártszervezetek erejét, a gazdasági és kulturális építőmunka feladatainak megoldásához szükséges harc-képességüket.

Pártunk fejlődése szempontjából tehát a beszámolási időszakot az jellemzi, hogy a párt egysége tovább erősödött, politikai és szervező szerepe fokozódott, tömegbefolyása megnőtt. A párt átfogó programot dolgozott ki a népgazdaság további fellendítésére és a dolgozók jólétének növelésére, az egész népet mozgósította e program végrehajtására, és komoly sikereket vívott ki a kommunista építés valamennyi frontszakaszán.

Pártunk ereje és tekintélye minden eddiginél jobban megnőtt, de azért most sem szabad engednünk, hogy önelégültség és „minden rendben van” hangulat legyen úrrá rajtunk. A további sikeres előrehaladás biztosítása érdekében ügyelnünk kell arra, hogy pártszervezeteink munkalendülete soha ne lankadjon, szakadatlanul javítanunk és tökéletesítenünk kell egész pártmunkánkat. Mindenekelőtt pedig emelni kell a pártban a szervező és ideológiai munka színvonalát.

2. A párt szervező munkája

A párt és Központi Bizottsága szervező munkája során mindig szem előtt tartja a nagy Leninnek azokat az útmutatásait, amelyek szerint az ország sikeres irányítása céljából érteni kell a tömegek meggyőzéséhez és a pártpolitika valóraváltásának

* Az Internacionálé ismert magyar szövegétől eltérő orosz szövegének szó szerinti fordítása. — Szerk.

gyakorlati megszervezéséhez. A párt arra összpontosítja erőfeszítéseit, hogy szervezeti vonalon biztosítsa feladatainak sikeres megvalósítását, hogy a gazdasági építés minden területén segítse a pártkádereket a gyakorlati szervező munka művészetének elsajátításában.

Lenin pártunk hatalomra jutásának első napjától kezdve állandó gondot fordított a pártmunka és a gazdasági tevékenység összekapcsolására. A nevezetes GOELRO-tervet, a gazdasági fejlődés tervét második pártprogramnak nevezte. „A mi pártprogramunk nem maradhat csupán a párt programja — mondta ezzel kapcsolatban Vlagyimir Iljics. — Ennek a programnak gazdasági építésünk programjává kell válnia, mert különben mint pártprogram is rossz. Ezt a programot ki kell egészíteni egy másik pártprogrammal, az egész népgazdaság újjáteremtésének és modern technikai színvonalra emelésének a munkatervével”¹.

Be kell vallanunk, hogy pártkádereinket az évek hosszú során át nem nevelték eléggé arra, hogy nagyfokú felelősséget érezzenek a gazdasági építés gyakorlati kérdéseinek megoldásáért. Ez azzal a következménnyel járt, hogy elterjedtek a gazdasági irányítás bürokratikus módszerei, elterjedt az íróasztal mellőli vezetés, sok pártmunkás nem foglalkozott igazi szervező munkával a gazdasági építőmunka területén, nem hatolt a gazdasági kérdések mélyére, s a tömegek szervezésének eleven ügyét nemegyszer fecsegésbe, mérhetetlen papírtengerbe fullasztotta.

A Központi Bizottság felszólította a pártkádereket, felszólított minden kommunistát, hogy törődjenek a gazdasági építőmunka konkrét irányításának kérdéseivel, vessenek véget a gazdasági problémák lebecsülésének, ismerkedjenek meg jobban a vállalatok, a kolhozok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok technikájával és gazdaságával, hogy alapos hozzáértéssel irányíthassák azok munkáját. Éles bírálatban részesültek azok a pártmunkások, akik a dolgok alapos tanulmányozása és az eleven szervező munka helyett továbbra is a gazdasági feladatokról való „általános” fecsegéssel és aktagyártással próbálkoztak. Leváltot-

¹ Lenin Művei. 31. köt. Szikra 1951, 531—532. old.

tak a vezető beosztásból jónéhány mai „mitrofanuskát”*, mert nem akarták megfogni a dolog végét.

A helyi pártszerveknek az ipari és mezőgazdasági termelés legfontosabb területein végzett szervező munkája az életbeléptetett intézkedések nyomán valamelyest megjavult. A gazdaság irányítása terén végzett munkájuk gyakorlatiasabbá, konkrétabbá és operatívabbá vált.

Sajnos, sok pártszervezetben a pártpolitikai munkát ostoba módon még ma is szembeállítják a gazdasági tevékenységgel. Itt-ott még találunk olyan, tisztesség ne essék szólván, „pártmunkásokat”, akik úgy vélik, hogy más a pártmunka és megint más a gazdasági és szovjetmunka. Az ilyen „funkcionáriusok” még panaszkodnak is, hogy elszakítják őket az úgynevezett „tisztá pártmunkától” és arra kényszerítik őket, hogy megismerkedjenek a gazdasággal, a technikával, az agrotechnikával, és tanulmányozzák a termelést.

A pártmunka feladatainak ilyen felfogása gyökerében hibás és ártalmas.

A Szovjetunió Kommunista Pártja kormányzó párt, s mindaz, ami szovjet hazánkban történik, az egész párt és minden egyes kommunista számára életbevágóan fontos. A kommunizmusnak nincs joga ahhoz, hogy kívülálló megfigyelő maradjon.

Ezért követeli meg a párt a pártkáderektől, hogy ne válaszsák külön a pártmunkát a gazdasági munkától, hogy konkrétan és hozzáértéssel irányítsák a gazdaságot. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy a pártszervezetek funkcióit összekeverjék a gazdasági szervezetek funkcióival, sem pedig azt, hogy a pártszervek kisajátítsák a gazdasági szervek munkakörét. Ez megszűntetné a személyi felelősséget, felelőtlenségre vezetne. Arról van szó, hogy a pártmunkát a tömegek szervezésére és nevelésére, a gazdaság pártirányításának megjavítására, a szocialista gazdaság szüntelen fejlesztésére, a szovjet nép jólétének növelésére, kulturális színvonalának emelésére kell összpontosítani.

Minden lehető módon tökéletesíteni kell a pártapparátust, hogy a szervező munkát a párt feladatainak színvonalára emelhesük. Ez az apparátus jelenleg még nehézkes. A pártapparátus

* Mitrofanuska — Fonvizen XVIII. századbéli orosz drámaíró egyik színdarabjának hőse, az agyonkényeztetett, tanulatlan, szemtelen úri csemete típusa. — Szerk.

tevékenységében még sok a formalizmus, amely minden tekintetben ártalmas, de különösen túrhetetlen ott, ahol emberekkel foglalkoznak. A pártapparátusban helyet foglaló képzett funkcionáriusok gyakran nem annyira szervező munkával, mint inkább különböző kimutatások, statisztikai adatok és jelentések gyűjtésével foglalkoznak, holott ezeket sokszor teljesen nélkülözni lehetne. Így az apparátus nemegyszer fölösleges munkát végez.

A pártszervező munkában a legfontosabb a tömegek körében végzett munka, a tömegek megszervezése a párt kitűzte gazdasági és politikai feladatok valóraváltásáért folytatott harcra. Véget kell vetni annak a túrhetetlen helyzetnek, hogy a pártapparátus sok funkcionáriusa nem a tömegek sűrűjében él, hanem bezárkózik az irodákba, határozatokat gyárt, s közben az élet elmegy mellette.

Ezzel kapcsolatban ismételten szólni kell a kolhozok irányításáról. A párt és a kormány a mezőgazdaság gyors ütemű fellendítésének minden anyagi és szervezeti feltételét megteremtette. Ezer meg ezer régebben elmaradott kolhoz rövid idő alatt az élenjárók közé került. De sok kolhoz fejlesztése lassabban megy, mint kellene. Ha például a mezőgazdaságnak olyan ágát vesszük, mint az állattenyésztés, azt láthatjuk, hogy minden területben vannak kolhozok, amelyek nagy sikereket értek el az állattenyésztés fejlesztésében — egy év alatt két-háromszorosára növelték a hús- és tejhozamot —, ugyanakkor pedig e kolhozok szomszédságában gyakran vannak elmaradó gazdaságok is, amelyek csak rendkívül gyenge eredményeket tudnak felmutatni.

Mi akadályoz bennünket abban, hogy maradéktalanul kihasználjuk a mezőgazdaság tartalékait, többek között az állattenyésztés fejlődésének tartalékait? A fő ok szervező munkánk gyengesége.

A gyenge irányítás abban nyilvánul meg, hogy sok kerületi funkcionárius nem foglalkozik konkrétan az egyes kolhozokkal, formálisan és hozzáértés nélkül irányítja a kolhozokat. Az ilyenek gyakran szem elől tévesztik a döntő kérdéseket: nem gondoskodnak külön-külön minden egyes gazdaság helyes, tervszerű fejlesztéséről, még mindig gyenge szervező munkát vé-

geznek az emberek között. Így aztán gyakran az a helyzet alakul ki, hogy az új hajtásai maguktól, spontán módon törnek utat. Rendben van ez így? Nincs. Tanulmányozni kell az élenjáró tapasztalatok lényegét, el kell menni a lemaradó kolhozba, a lemaradó brigádhoz, s mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a termelésben valóban hasznosítsák ezt az élenjáró tapasztalatot, s ennek a jó tapasztalatnak példáján meg kell mutatni a kolhozparasztoknak a munka helyes végzésének módját. Ez a legfontosabb az irányításban.

Még sok olyan dolgozó van vezető beosztásban, akit az „elfoglalt semmittevők” kategóriájába sorolhatunk. Az ilyenek első pillantásra igen tevékenyek, s valóban sokat is dolgoznak, de munkájuknak nincs értelme. Ülésznek a „harmadik kakasszóig”, aztán kirohannak a kolhozokba, összeszidják a lemaradókat, értekezleteket hívnak össze, s általánosságokat tartalmazó, rendszerint előre megírt beszédeket mondanak, felszólítják az egybegyűlteket, hogy „mutassák meg, mit tudnak”, „győzzenek le minden nehézséget”, „hajtsanak végre fordulatot”, „igazolják a bizalmat” stb. Bármennyire sűrög-forog is az ilyen vezető, az év végén kiderül, hogy a helyzet nem javult. Ahogy mondani szokták, az illető „majd megszakadt, mégsem haladt”. *(Élénkség a teremben.)*

Nagy baj az is, hogy sok párt- és szovjetfunkcionárius gyakorlati tevékenységében meggyökeresedett a vállalt kötelezettségek felelőtlen kezelése. Ha ellenőrizzük, hogyan teljesítik egyes területek, kerületek, kolhozok vagy szovhozok szocialista vállalásaikat, nagy eltérést tapasztalhatunk a szavak és a tettek között. De ellenőrzik-e egyáltalán a vállalások teljesítését? Nem. Általában nem ellenőrzik. Senki sem felelős sem anyagiilag, sem erkölcsileg a vállalások teljesítésének elmulasztásáért.

Meg kell mondanom, hogy sajtónk és rádiónk megdicséri azokat, akik nagy felajánlásokat tesznek, de azt már elhallgatja, ha a felajánlásokat nem teljesítik, bár a teljesítés minden feltétele adva volt. El kell érnünk, hogy az emberek fokozott felelősséget érezzenek vállalásaik teljesítéséért. Ha valaki szavát adja, tartsa meg, ha törik, ha szakad. Mint mondani szokták: „az ígéret szép szó, ha megtartják, úgy jó”.

A fentebbiekből az következik, hogy komolyan meg kell

javítanunk a szervező munkát, különösen a kerületekben, gondosan figyelemmel kell kísérnünk a káderek munkáját, a káderek fejlődését, segítenünk kell őket a tömegek körében végzett szervező munka művészetének elsajátításában.

Pártunk mindig nagy jelentőséget tulajdonított a kerületi párt- és szovjetfunkcionáriusoknak, mert sok tekintetben a kerületekben dől el a párt- és kormányutastások végrehajtásának sorsa. Pártunk nagy munkát végzett a kerületekben, s e munka nyomán sok kitűnő káder, igazi jó tömegszervező és vezető nőtt fel. De látnunk kell azt is, hogy sok kerületben a kerületi szervezetek munkájának színvonala korántsem felel meg napjaink követelményeinek.

Annak idején helyesen állapítottuk meg, hogy gyengék a gép- és traktorállomások káderei és a kolhozok vezető káderei. Pártunk megerősítette a gyenge láncszemeket, persze, nem olyan mértékben, hogy megelégedhessünk a már elért eredményekkel; tovább kell folytatnunk ezt a munkát. Jelenleg azonban a káderek gyengesége a legszembetűnőbb a kerületi láncszemekben — a kerületi pártbizottságokban, a kerületi szovjetek végrehajtó bizottságaiban; gyenge a kerületi pártbizottságok szervező munkája.

Ma, amikor a mezőgazdaság fellendítése óriási feladatok elé állítja országunkat, rendkívül nagy jelentősége van annak, hogy a kerületi szervezeteket tapasztalt és tehetséges káderekkel erősítsük meg. Hiszen a kerületi funkcionáriusok közvetlenül a falusi alapszervezetekben, a gép- és traktorállomásokon, a kolhozokban és a szovhozokban dolgoznak, és ők szervezik az anyagi értékeket létrehozó embereket. Így az egész ügy sikere sok tekintetben az ő tevékenységükön múlik.

El kell érünk, hogy a kerületi pártbizottságokban, a kerületi szovjetek végrehajtó bizottságaiban jól képzett kommunisták, energikus, a termeléshez értő tömegszervezők kerüljenek vezető munkára. A kerületi szervek vezetői a mezőgazdaság ismerete nélkül nem képesek végrehajtani az előttük álló feladatokat, s nem szerezhetnek tekintélyt a kolhoztagok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok dolgozói előtt.

A gazdasági építés pártmunkánk egyik fontos oldala. A vezető pártmunkások tevékenységét elsősorban a gazdaság fejlesztése

tésében elért eredményeik alapján kell megítélnünk, hiszen ők felelősek a gazdasági sikerekért. Azok a vezetők, akik ezt nem akarják megérteni, nem alkalmasak arra, hogy irányítsák a gazdaság fellendítéséért folytatott harcot; ezeket a pártmunkára nem eléggé felkészült embereket idejében le kell váltanunk. Tovább kell dolgoznunk azon, hogy a kerületi szervezeteket megerősítsük vezető káderekkel, egyrészt a kolhozokban és szovhozokban kitűnt helyi funkcionáriusok kiemelése útján, másrészt azon az úton, hogy a városokból és az ipari központokból vonunk be embereket a kerületi munkába.

Nyilvánvalóan rá kell térnünk arra, elvtársak, hogy anyagiilag is fokozottan felelőssé tegyük a vezetőket a reájuk bízott ügyért, oda kell hatnunk, hogy fizetésük bizonyos mértékig az elért eredményektől függjön. Ha teljesítik, vagy túlteljesítik a tervet, kapjanak többet, ha nem teljesítik, kevesebbet. Azt mondhatják erre egyesek, hogy hát pártmunkásokra vonatkozóan nem szabad ilyen munkabér-elvet megállapítani, mert a pártmunkásoknak az a hivatásuk, hogy pártszervező munkával, ideológiai munkával foglalkozzanak, s ez a munka nincs közvetlen kapcsolatban a gazdasági tevékenység eredményeivel. De hát mondhatjuk-e, hogy eredményes a pártszervező munka, ha nem befolyásolja jó irányban a termelést? Ha a pártszervező munkát és az ideológiai munkát a termelés megjavítását célzó feladatoktól különválasztjuk, akkor ez a munka üres szalmacséplés.

A pártszervező munkának nemcsak a falusi, hanem a városi pártszervezetekben is vannak hiányosságai. Igaz, hogy az iparban egészében véve jobb a helyzet. De itt is jó néhány elmaradó iparág és vállalat van az élenjárók mellett. Az elmaradás egyik oka az, hogy az ilyen vállalatok pártszervezetei nem harcolnak minden erejükkel az újért, a haladóért, nem küzdenek kérelmelhetetlenül a maradiság és a tespedés ellen.

A pártszervező munka színvonala óriási mértékben függ attól, mennyire felelnek meg formái a pártszervezetek előtt álló feladatoknak. Ebből az következik, hogy állandó gondot kell fordítani a pártszervek munkamódszereinek és felépítésének tökéletesítésére, ezeket a szerveket a mindenkori körülményeknek megfelelően módosítani kell. Ez nemcsak a helyi pártszervekre, hanem az SZKP Központi Bizottságára is vonatkozik.

Az elmúlt időszakban számos intézkedést tettünk a párt-

szervek átszervezése és káderekkel való megerősítése érdekében. A Központi Bizottság a párt falusi szervező munkájának megjavítása céljából szükségesnek tartotta a mezőgazdasági kerületek kerületi pártbizottságainak átszervezését. Minden pártbizottságban instruktorcsoport alakult, amelynek vezetője a gép- és traktorállomásügyi titkár lett. A párt e csoportok megalkotásánál abból indult ki, hogy ha a kerületi pártbizottság gép- és traktorállomásügyi titkára és instruktorai konkrét feladatokat kapnak arra nézve, hogyan szervezzék meg a párt politikai munkáját a kolhozok egy-egy csoportjában, az elő fogja segíteni a kolhozok munkájának megjavítását. Tehát szükséges volt az ilyen átszervezés.

Az átszervezés során azonban nem mindenütt érték el eredményeket. Mi ennek az oka? Egyesek úgy vélekednek, hogy a gép- és traktorállomásügyi kerületi titkár intézményének megalkotásával és az instruktorcsoportok létrehozásával a kerületi pártbizottság első titkára kiszorult a gép- és traktorállomások és kolhozok irányításából, s ennek folytán állítólag gyengült a kerületben a mezőgazdaság általános irányítása. Így azonban csak azok az emberek beszélnek, akik szeretnének visszatérni a vezetés régi módszereihez, amikor a falusi pártmunkában az egyéni felelősség hiánya nagymérvű volt.

A kerületi pártbizottságok és első titkáraik, a gép- és traktorállomásügyi titkárok és instruktorok munkájának helyes irányításával elérhetik a szervező tömegmunka megjavulását a kolhozokban. És ahol az átszervezést helyesen hajtották végre, ott az ügymenet megjavult.

A mezőgazdasági kerületek kerületi pártbizottságainak átszervezése nem mindenütt járt nagy eredményekkel, s ennek fő oka az, hogy számos kerületben a kerületi pártbizottságok gép- és traktorállomásügyi titkárainak és instruktorainak olyan pártmunkásokat tettek meg, akik szakmai és politikai felkészültségüknél fogva nem feleltek meg a kerületi pártbizottságok gép- és traktorállomásügyi titkáraival és instruktoraival szemben támasztott követelményeknek; a gyakorlatban gyengéknek bizonyultak.

Egyes elvtársak azt mondják, hogy újra át kell szervezni a kerületi pártbizottságokat. Ezt még meg kell gondolni. Szerintünk aligha volna célszerű az újabb átszervezés, Jobb, ha a

káderek megerősítése útján haladunk, s ott, ahol erre szükség van, az emberekkel bánni tudó, jó szervezőket választunk ki kerületi párttitkároknak. Arra kell törekednünk, hogy a pártvezetés még közelebb kerüljön a termeléshez, s így teljes mértékben felszámolhassuk az egyéni felelősség hiányát a pártmunkában.

A Központi Bizottság véleménye szerint eljött az ideje annak, hogy komolyan megjavítsuk az OSZFSZK területeinek és határterületeinek pártirányítását. Hiszen az OSZFSZK keretébe 78 határterület, terület, illetve autonóm köztársaság tartozik, amelyek mindegyike sajátos feltételekkel és adottságokkal rendelkezik. Az OSZFSZK területeinek, határterületeinek és autonóm köztársaságainak konkrétabb és operatívabb irányításához külön központi pártszervre van szükség. A Központi Bizottság e célból szükségesnek tartja az SZKP Központi Bizottsága OSZFSZK-irodájának létrehozását.

A szervező és a politikai pártmunka általános megjavításáért folytatott harcban a Központi Bizottság különösen nagy jelentőséget tulajdonít a káderek kiválasztásának és elosztásának, nagy gondot fordít ideológiai felkészültségük és szakismereteik növelésére. A párt büszke lehet arra, hogy nagyszámú kádert tudott nevelni, eszmeileg felvértezni és megedzeni a pártmunka, az állami és gazdasági munka különböző területeire.

De helytelen volna, ha nem látnánk meg a kádermunka komoly hibáit és fogyatékosságait. Elég például utalni arra, hogy pártiskoláink olyan funkcionáriusokat képeznek, akik egyáltalán nem ismerik a konkrét gazdasági munka alapjait. Át kell szervezni a káderek pártiskolai oktatását, mégpedig úgy, hogy a hallgatók a marxista-leninista elmélet alapos tanulmányozása mellett elsajátítsák a termelési alapismereteket is, a pártfőiskolák hallgatói pedig a felsőfokú marxista oktatás mellett gyakorlati ismereteket is szerezzenek az ipar vagy a mezőgazdaság valamelyik ágában, technikumi színvonalon.

Sok pártszerv tevékenységében feledésbe merült a pártnak az a követelménye, hogy a régi káderek helyes felhasználása mellett bátran ki kell emelni és vezető munkakörbe kell helyezni a munkában bevált fiatal pártmunkásokat.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a tényt sem, hogy számos pártszervnél és szovjetszervnél nemigen mernek nőket vezető munkakörbe állítani. Rendkívül kevés nő van vezető párt-

és állami funkcióban, kevés a nő a pártbizottságok titkárai között, a szovjetek végrehajtó bizottsági elnökei, az ipari vállalatok, kolhozok, gép- és traktorállomások és szovhozok vezetői között.

A káderek kiválasztásában és nevelésében mutatkozó komoly hiányosságok következtében, valamint az indokolatlan áthelyeztetések következtében rendkívül nagy a káderhullámmás. A pártszervek gyakran még formálisan értékelik a káderek jó és rossz tulajdonságait, sok esetben politikai és szakmai képzettségük figyelembevételére nélkül emelnek ki és helyeznek át pártmunkásokat.

A párt előtt álló feladatok sikeres megoldása szempontjából nagy jelentősége van annak, hogy helyesen osszuk el a kommunistákat a népgazdaságban. Visszás helyzet, hogy a népgazdaság számos ágában az ott dolgozó kommunisták jelentős része olyan munkát végez, amely nem függ össze közvetlenül a termelés döntő területeivel. A szénipari vállalatoknál például mintegy 90 000 kommunista van, s föld alatti munkán csupán 38 000 dolgozik. A mezőgazdasági vidékeken több mint 3 millió párttag és tagjelölt lakik, de e számnak alig a fele dolgozik közvetlenül a kolhozokban, gép- és traktorállomásokon, szovhozokban.

A helyi pártszervek szervező munkájában komoly mulasztás az, hogy nem fordítanak kellő figyelmet a párt növekedésének szabályozására, különösen a párt munkásmagvának növelésére. Határozottabban kell törekedni a párt összetételének minden eszközzel való javítására, s a Kommunista Pártba egyéni kiválasztás alapján elsősorban élmunkásokat, különösen a vezető szakmákhoz tartozó élmunkásokat, kiváló kolhozparasztokat és a szovjet értelmiség legjobbjait kell felvenni.

A munkások és alkalmazottak millióinak nevelésében és képzésében, alkotó erőiknek a termelés fellendítéséért és tökéletesítéséért folyó harcra való mozgósításában, a dolgozók anyagi jólétének növelésében, kulturális és műszaki színvonaluknak emelésében nagy szerep vár a szovjet szakszervezetekre. A szakszervezetek munkájának színvonala azonban szembeszökően elmarad az élet követelményeitől, a párt kitűzte feladatoktól. Szakszervezeti szerveinknek — köztük az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanácsnak — az a legnagyobb fogyatékoságuk, hogy nem elég harcosak, nincs bennük elég alkotó tűz,

nem elég gerincesek, elvhűségük nem elég szilárd, s nem elég kezdeményezők a sarkalatos, létfontosságú kérdések felvetésében, akár a munka termelékenységének fokozását szolgáló intézkedésekről, akár — mondjuk — a bérkérdésekről, a lakásépítésről, vagy a munkások és alkalmazottak szociális szükségleteinek kielégítéséről van szó. A vállalatoknál, mint tudjuk, kollektív szerződéseket kötnek. A szerződéseket lépten-nyomon megszegik, a szakszervezetek pedig hallgatnak, mintha minden rendben volna. Általában meg kell állapítani, hogy a szakszervezetek már nem vitáznak a gazdasági vezetőkkel, csend és béke honol köztük. Pedig az ügy érdekében nem kellene félni attól, hogy megromlanak a jó kapcsolatok. Néha egy kiadós vita is hasznos.

El kell érni, hogy a szakszervezetek a munkások és alkalmazottak milliós tömegei számára valóban az igazgatás és a gazdaságvezetés lenini iskolái, a kommunizmus iskolái legyenek. Teljesen nyilvánvaló, hogy ehhez a pártnak nagyobb gyakorlati segítséget kell nyújtania a szakszervezeti munka terén. A szakszervezetek használják fel jobban a termelési értekezleteket, a gazdasági aktívákat és a munkásoknak a termelés igazgatásában való részvételét biztosító egyéb formákat.

Az ország társadalmi életében fontos helyet tölt be dicső lenini komszomolunk. A komszomol, amely soraiban több mint 18 millió ifjút és leányt egyesít, tevékenyen részt vesz a gazdasági és kulturális építőmunkában, segít a pártnak a fiatalság kommunista szellemű nevelésében. A komszomolszervezetek tevékenységében, különösen ideológiai és nevelőmunkájukban azonban nagy fogyatékokosságok vannak. A komszomolszervezetek helyenként nem tudják bekapcsolni a fiatalokat a gyakorlati munkába, az eleve szervező munkát határozatokkal, a lát-szatsikerekkel való kérkedéssel helyettesítik. Hogy ezek a fogyatékokosságok megszűnjenek, elsősorban meg kell javítani a komszomol pártirányítását, mert ez erejének és alkotó aktivitásának fő forrása.

A párt szervező munkájának további javítása érdekében néhány, az élet diktálta módosítást kell végrehajtani az SZKP Szervezeti Szabályzatában. A tapasztalat azt mutatta, hogy a Szervezeti Szabályzat egyes rendelkezései nem felelnek meg a pártélet kialakult szabályainak. A területi pártbizottságokban,

a határterületi pártbizottságokban, a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságaiban, valamint a párt egyes kerületi és városi bizottságaiban a Szervezeti Szabályzatban előírt 3 titkár helyett mostanában 4—5 titkár működik. A pártszervezetek javaslatainak megfelelően módosítottuk a pártbizottságok üléseinek a Szervezeti Szabályzatban megszabott időpontjait. Ezt kifejezésre kell juttatni az SZKP Szervezeti Szabályzatában. A helyi pártszervek jogosan vetik fel a kérdést, hogy a pártértekezleteknek a Szervezeti Szabályzatban előírt időpontjait módosítani kell. Célszerű megállapítani, hogy a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusát, a határterületi, területi, körzeti és városi (a kerületi beosztású városokban) pártértekezleteket kétévenként hívják össze. A területi beosztású szövetségi köztársaságok (Ukrajna, Belorusszija, Kazahsztán, Üzbégisztán) Kommunista Pártjainak kongresszusait négyévenként lehet megtartani.

A múlt kongresszuson az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Pártellenőrző Bizottságot olyan Pártellenőrző Bizottsággá alakítottuk át, amelyet feljogosítottunk arra, hogy a köztársaságokban, határterületeken és területeken a helyi pártszervektől független meghatalmazottai legyenek. Az élet megmutatta, hogy a meghatalmazottak intézményére nincs szükség.

A párt Szervezeti Szabályzatának módosítására vonatkozó egyéb javaslatokkal nem foglalkozom, minthogy az erre vonatkozó tervezetet minden kongresszusi küldött megkapta.

Mindennapi munkánkban szigorúbban kell ügyelni arra, hogy minden pártszervezet, minden kommunista eleget tegyen a Szervezeti Szabályzat követelményeinek. A Szervezeti Szabályzat betartása az egész pártszervezői és pártpolitikai munka fellendítésének döntő feltétele.

3. Az ideológiai munka kérdései

Elvtársak! A kommunisták és az egész dolgozó nép marxista-leninista nevelése, a forradalmi elmélet alkotó továbbfejlesztése sikeres előrehaladásunk döntő feltétele.

A Központi Bizottság a beszámolási időszak folyamán számos intézkedést tett az ideológiai munka megjavítására. A marx-

izmus-leninizmus klasszikus műveinek kiadása sokkal nagyobb méreteket öltött. Megjelentek Marx—Engels Művei 30 kötetes második kiadásának első kötetei. Alighogy befejeződött Lenin Műveinek 35 kötetes negyedik kiadása, megjelent új kiadásban Vlagyimir Iljicsnek, a Kommunista Párt és a szovjet állam nagy alapítójának és vezérének életrajza. A marxizmus-leninizmus klasszikusainak tanulmányozása hozzásegít, hogy alaposabban megértsük a társadalom fejlődésének törvényeit, hogy világosabban lássuk a távlatokat, erősíti a szovjet emberekben a kommunizmus győzelmének bizonyosságát, és segíti a kommunizmus építésének ügyét. A kommunisták többet foglalkoznak a pártkongresszusoknak, a pártértekezleteknek, a központi bizottsági plénumoknak a párt által kidolgozott bel- és külpolitikát tükröző határozataival.

Fontos esemény volt a párt ideológiai életében a politikai gazdaságtan marxista tankönyvének megjelenése. A könyv mind hazánkban, mind külföldön közkézen forog.

Bár a marxizmus-leninizmus propagandája terén értünk el bizonyos eredményeket, az ideológiai munka egésze nem elégíthet ki bennünket. Jelenleg az a legnagyobb fogyatékosága, hogy nagyon elszakadt a kommunizmus építésének gyakorlattól.

A nagy Lenin már 1920-ban, amikor a propagandának a békés építésre való áttérés feltételei közti feladatairól beszélt, hangsúlyozta: „A régi típusú propaganda elmondja, példákön mutatja be, hogy mi a kommunizmus. De ez a régi propaganda egyáltalán nem kielégítő, mivel gyakorlatilag kell megmutatnunk, hogyan kell építeni a szocializmust. Az egész propagandát a gazdasági építés politikai tapasztalatára kell felépítenünk. Ez a legfőbb feladatunk és aki ezt a szó régi értelmében akarná venni, az elmaradottnak bizonyulna és nem vezetheti a parasz-
tok és munkások tömegeinek szóló propaganda munkáját. Legfőbb politikánknak most az állam gazdasági építésének kell lennie; több gabonát kell begyűjtenünk, több szénét kell termelnünk, el kell döntenünk, hogyan használjuk fel jobban ezt a gabonát és szénét... És erre kell felépítenünk az egész agitációt és az egész propagandát”¹.

¹ Lenin Művei, 31. köt. Szikra 1951. 383. old.

Egész tevékenységünkben ehhez a bölcs lenini útmutatáshoz kell igazodnunk. Amikor a marxista elmélet tanulmányozásával és továbbfejlesztésével szemben megnyilvánuló nemtörődömség ellen küzdünk, nem nézhetjük az elméletet a dogmatikusok, az élettől elszakadt emberek szemével. A forradalmi elmélet nem merev dogmák és formulák gyűjteménye, hanem harci vezérfonal a világot átalakító és a kommunizmust építő gyakorlati tevékenységhez. A marxizmus-leninizmus azt tanítja, hogy az elmélet halott, ha elszakítjuk a gyakorlattól, a gyakorlat pedig vak, ha nem világítja meg forradalmi elmélet.

Ismerik-e ezt a nagyon fontos tételt a pártfunkcionáriusok, és elsősorban az ideológiai fronton dolgozó funkcionáriusok? Igen, ismerik. Sokan még könyv nélkül is megtanulták. Mégis, lépten-nyomon találkozunk pártfunkcionáriusokkal, akik az ideológiai munkát elvontan, a kommunista építés gyakorlati feladatainak megvalósításáért vívott harctól elvonatkoztatva próbálják végezni. Sőt mi több, az ilyen pártfunkcionáriusok vulgarizálással, praktikizmussal, az elmélet jelentőségének lebecsülésével vádolják azokat, akik ideológiai tevékenységüknek a mindennapos gyakorlattal való összekapcsolására törekednek.

Kedvezőtlen a helyzet a gazdaságtudomány terén is. Erről tanúskodik az a tény, hogy közgazdászaink nem alkottak komoly műveket a szovjet gazdaság különböző kérdéseiről, nem vesznek részt az SZKP Központi Bizottsága által összehívott tanácskozások vitáiban, amelyeken pedig az ipar és a mezőgazdaság fejlesztésének igen fontos kérdéseit tárgyalják. Ez azt jelenti, hogy gazdaságtudományi intézeteink és dolgozóink alaposan elszakadtak a kommunista építés gyakorlatától.

A kommunizmus — mondotta Lenin — a kapitalizmus bilincseiből felszabadult és új életet építő milliók alkotó munkájából fakad. Ezt azonban nem mindenki érti meg. Akadnak még kommunisták, akik úgy gondolják, hogyha tartanak egy előadást a kommunizmusról, azzal eleget is tesznek a párt iránti kötelességüknek. Nekünk természetesen állandó feladatunk, hogy ismertessük a marxista-leninista tanítást, propagáljuk a kommunizmus építésének elméleti tételeit, de nem szabad csupán erre szorítkoznunk. A szovjet emberek propagandistáinktól és népnevelőinktől azt is elvárják, hogy nekik gyakorlati segítséget nyújtsanak, részletesen ismertessék a legjobb tapasztalato-

kat, okos tanácsot adjanak, hogyan kell ezt a tapasztalatot az adott üzemben, az adott kolhozban alkalmazni. Ehhez pedig a propagandistáknak és a népnevelőknek nemcsak a különböző elméleti tételeket, hanem a konkrét gazdasági helyzetet is ismerni kell, nem általánosságokban, hanem az ügy ismeretében kell beszélniök. Ez a lényeg.

Most, amikor hazánk a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet időszakát éli, különösen fontos, hogy a marxizmus klasszikusai műveinek tanulmányozása, a marxizmus-leninizmus elméletének magyarázása mellett, az elméletet a gyakorlatban is megvalósítsuk, és az anyagi és kulturális javak bőségének megteremtésére, az állampolgárok kommunista öntudatának növelésére törekedjünk. A talmudizmus és a betűrágás útjára téved, aki azt hiszi, hogy a kommunizmust csupán propagandával, a termelés növeléséért, a dolgozók jólétének emeléséért vívott mindennapos gyakorlati harc nélkül fel lehet építeni.

Véget kell vetni az üres politikai szócséplésnek, ami ellen Lenin is gyakran erőlyesen szót emelt. A szovjet emberek azt kívánják pártfunkcionáriusainktól, hogy a szót mindig tett kövesse náluk. Fibatkát sem ér az olyan kommunista, aki ugyan nagy szónoklatokat tud tartani a marxizmus-leninizmus jelentőségéről, de nem segít az embereknek, hogy ezt a nagy tanítást a gyakorlatban megvalósítsák. Az ilyen kommunistának nem lesz tekintélye a tömegek előtt, és nem vívja ki bizalmukat.

Egyes betűrágók úgy értelmezhetik a fenti megjegyzéseket, mint a marxista-leninista propaganda lebecsülését. Nem szükséges vitába szállni az ilyen betűrágókkal. A szovjet nép, amelyet a marxizmus-leninizmus tanítása vezérel, felépítette a szocializmust. Ez — világtörténelmi jelentőségű vívmány. A társadalmi fejlődés objektív törvényeinek ismeretére támaszkodva, a marxizmus-leninizmus történetét és elméletét állandóan tanulmányozva, teljesen ki kell használnunk a szocialista rendszer fölényét, hogy a kommunizmus hatalmas anyagi és termelési bázisának megteremtését minden lehető módon meggyorsítsuk, s a dolgozók szükségleteinek kielégítését szolgáló anyagi és kulturális javakat gyarapítsuk. Ezt várja tőlünk a szovjet nép, s ezt mindenképpen, a legrövidebb időn belül el kell érünk,

A marxista-leninista elmélet világította meg eddig is, s az fogja megvilágítani ezután is a nagy cél felé vezető utunkat. Csak egyre van szükség: a forradalmi elméletet nem dogmatikusan, hanem alkotó módon kell alkalmazni, s a kommunizmusért vívott gyakorlati harcban, az új történelmi tapasztalatok általánosítása és az eleven valóság tényeinek elemzése alapján tovább kell fejleszteni. Sajnos, ez a fontos munka nálunk még sok területen erősen elmarad.

Szem előtt kell tartanunk a következőt is. Lenin azt tanította, hogy a különböző időszakokban a marxizmusnak hol az egyik, hol a másik oldala kerül előtérbe. Ma, amikor társadalmunk a munka magas termelékenységéért, a Szovjetunió legfőbb gazdasági feladatának a megoldásáért harcol, a marxizmus elméletének gazdasági oldala, a konkrét gazdasági kérdések kerülnek előtérbe.

Propagandánk alapja az utóbbi tizenhét esztendő folyamán főként a párttörténet rövid tanfolyama volt. Pártunk dicső története a jövőben is a kéadernevelés egyik legfontosabb eszköze kell hogy legyen. Ezért meg kell írni a párttörténet népszerű, történelmi tényekre támaszkodó, marxista tankönyvét, amely tudományosan általánosítja a párt harcának — a kommunizmusért vívott harcnak a világtörténelmi tapasztalatait, és amely a párt történetét napjainkig tárgyalja.

Igen nagy jelentősége van napjainkban a marxizmus-leninizmus közgazdasági tanításainak, az ipar, a mezőgazdaság, az építőipar, a közlekedés és a kereskedelem konkrét gazdaságtani kérdéseinek. A marxista-leninista gazdaságtudomány kérdéseit szorosán össze kell kapcsolni a kommunista építés gyakorlatával, és propagandánk középpontjába kell állítani.

Kádereinknek a főiskolákon és a pártoktatás keretében történő oktatása és nevelése szükségessé teszi, hogy tankönyvet írassunk a marxizmus-leninizmus alapjairól, amely a marxista-leninista tanítás legfontosabb tételeit tömören, egyszerűen és világosan ismerteti. Íratnunk kell egy, a marxista filozófia alapjait népszerűen ismertető könyvet is. Ezeknek a könyveknek a tudományos materialista világszemlélet propagandája és a reakciós idealista filozófia elleni harc szempontjából nagy jelentőségük van.

Nagy munka vár ránk az új pártprogram tervezetének kidol-

gozásával kapcsolatban. Ez a programtervezet még nem készült el. Nyilvánvaló, hogy a programtervezetet országunk gazdasági és kulturális fejlesztésének távlati, több ötéves tervre kivetített tervével egyidejűleg kell kidolgozni.

A Központi Bizottságnak kellett helyreigazítania azoknak a funkcionáriusoknak az álláspontját, akik nézeteltérést idéztek elő, és összezavartak néhány világos s a párt által régen eldöntött kérdést. Vegyünk például olyan kérdéseket, mint a szocializmusnak a Szovjetunióban végbement felépítése és a kommunizmusba való fokozatos átmenet. Egyes funkcionáriusok cikkeiben és beszédeiben olyan hibás megfogalmazások szerepeltek, hogy mi még csak a szocializmus alapjait, a szocializmus fundamentumát raktuk le.

Tudjuk, hogy a szocialista rendszer már a Szovjetunió új Alkotmányának elfogadása idején (1936) győzelmet aratott és megszilárdult a népgazdaság minden ágában. Ez pedig azt jelenti, hogy a szocialista társadalom országunkban alapjában véve már akkor felépült, és azóta a szocialista termelési viszonyok szilárd alapján fejlődik. Ezért ha azt állítanók, hogy mi még csak a szocializmus alapjait raktuk le, ebben az országunk fejlődési távlataira vonatkozó döntő fontosságú kérdésben félrevezetnők a kommunistákat, és félrevezetnénk minden szovjet embert.

Ami a szocializmus fejlődésének kérdését illeti, ennek értelmezésében néha előfordul a másik véglet is. Vannak nálunk olyan funkcionáriusok is, akik a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenetről szóló tételt úgy értelmezték, hogy az felhívás a kommunista társadalom elveinek a mai szakaszban történő közvetlen megvalósítására. Egyes forrófejűek úgy vélték, hogy a szocializmus építése már teljesen befejeződött, és hozzáláttak a kommunizmusba való átmenet részletes menetrendjének kidolgozásához. Az ilyen utópista elképzelések miatt egyre kevésbé törődtek azzal a szocialista elvvel, amely előírja, hogy a dolgozókat anyagilag érdekeltté kell tenni munkájuk eredményében. Olyan indokolatlan javaslatokkal álltak elő, hogy sürgetni kell a szovjet kereskedelemnek közvetlen termékcsereivel való felváltását. Szóval, terjedni kezdett a „minden rendben van” hangulat és az önelégültség. Akadtak „bölcsek”, akik a könnyűipart kezdték szembeállítani a nehéziparral, s azt

bizonygatták, hogy a nehézipar elsődleges fejlesztésére csak a szovjet gazdaság korábbi fokain volt szükség, most viszont nem kell egyebet tennünk, mint fokozott ütemben fejleszteni a könnyűipart.

Érthető, hogy a párt erélyesen visszaverte a szocialista építés terén elért eredmények lebecsülésére irányuló próbálkozásokat, s a helyes útra térítette a tervkovácsolókat és álmódzókat, akik a reális valóságtól elszakadva a szocialista gazdaság fejlődésének sarkalatos kérdéseiben káros zűrzavart keltettek.

Csak javíthatatlan kérkedők hunyhatnak szemet afölött, hogy gazdasági tekintetben még nem szárnyaltuk túl a legfejlettebb tőkés országokat, hogy a termelés színvonala nálunk még nem elég magas ahhoz, hogy a társadalom minden tagjának jómódú életet biztosítson, hogy az ország gazdasági és kulturális építése terén még sok a fogyatékoság és a szervezetlenség.

Meg kell érteni, hogy az elméleti baklövések és az utópista illúziók akadályozzák a funkcionáriusokat a gyakorlati feladatok közt való eligazodásban, hamis hangokkal zavarják az ideológiai munkát.

A pártszervezetek kötelessége, hogy fokozzák az éberséget az ideológiai munkában, szigorúan óvják a marxista elmélet tisztaságát, erélyes harcot vívjanak a burzsoá ideológia maradványai ellen, fokozott erővel támadják az emberek tudatában megbúvó kapitalista csökevényeket, s leleplezzék e csökevények hordozóit.

Ezzel kapcsolatban nem szabad elhallgatni, hogy a különböző társadalmi és politikai rendszerű országok békés egymás mellett élésének lehetőségére vonatkozó feltétlenül helyes tételt egyes funkcionáriusok megpróbálják ideológiai térre átültetni. Ez káros eltévelyedés. Mi a békés egymás mellett élés és a kapitalizmussal való gazdasági verseny mellett foglalunk állást, de ebből semmiképp sem szabad arra a következtetésre jutni, hogy gyengíteni lehet a harcot a burzsoá ideológia ellen, az emberek tudatában megbúvó kapitalista csökevények ellen. Az a feladatunk, hogy fáradhatatlanok legyünk a burzsoá ideológia leplezésében, feltárjuk népellenes jellegét, reakciós mivoltát.

Abban a harcban, amelyet pártunk a régi világ idejüket múltá eszméi és elképzelései ellen, a kommunista ideológia terjesz-

téséért és megszilárdításáért vív, nagy szerepe van a sajtónak, az irodalomnak és a művészetnek. Az e téren elért jelentős eredmények megállapítása mellett meg kell mondani, hogy irodalmunk és művészetünk még sok tekintetben elmarad az élettől, a szovjet valóságtól, mely hasonlíthatatlanul gazdagabb, mint ahogy a művészet és az irodalom ábrázolja. Jogos a kérdés: nem lazult-e egyes íróink és művészeink kapcsolata az élettel?

Művészetünknek és irodalmunknak megvan a lehetősége, hogy nemcsak a tartalmi gazdagság, hanem a művészi erő és a mesterségbeli tudás tekintetében is kivívja — és ki is kell vívnia — az első helyet a világon. Nem szabad megbékélni a színtelen, sebtében összezsapott művekkel, ahogy egyes elvtársak a művészeti szervezetben, a szerkesztőségekben és kiadóknak teszik. A középszerű és a valóságot meghamisító műveket gyakran nem utasítják vissza kellőképpen, ez pedig árt a művészet fejlődésének és a nép művészeti nevelésének.

A film területén megállapíthatunk bizonyos haladást. Egyre több filmet gyártanak nálunk. A filmgyártás dolgozói azonban, a mennyiséget hajhászva gyakran nem elég igényesek a filmek eszmei és művészi színvonala tekintetében, jelentéktelen, figyelemre nem méltó jelenségekről gyengécske, felszínes műveket alkotnak. Az ilyen gyakorlatnak véget kell vetni, mert nem szabad megfélemedkezni arról, hogy a film a dolgozók kommunista nevelésének hatalmas eszköze.

A párt mindig harcolt és harcolni is fog a szovjet valóság hamis ábrázolása ellen, a szovjet valóság szépítgetésére, vagy ellenkezőleg, a szovjet nép vívmányainak lefitymálására és lebecsülésére irányuló kísérletek ellen. Az írók és a művészek alkotó munkásságát hassa át a kommunizmusért vívott harc szelleme. A művek öntsenek bátorságot és szilárd meggyőződést a szívekbe, fejlesszék a szocialista öntudatot és az elvtársi fegyelmet. Különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy az ideológiai, politikai és szervező munkában tovább növekedjen a sajtó szerepe.

Fontos feladat a falusi kulturális nevelőmunka megjavítása. A falun gyakran elhanyagolják a kulturális munkát, s nem használják fel kellőképpen a rádiót, a sajtót, a klubokat és a könyvtárakat. A kulturális intézmények munkájukban gyakran elszakadnak a kommunista építés gyakorlati feladataitól. A kultúr-

házak, klubok, könyvtárak, vörös sarkok a politikai tömegmunkában és a kulturális nevelőmunkában váljanak a pártszervezetek támaszpontjaivá. A mezőgazdaság további fellendítését célzó program megvalósításában fontos szerep hárul ezekre az intézményekre: segíteniök kell az élenjáró tapasztalatok népszerűsítését, az agrotechnika tanulmányozását.

Jobban használjuk fel az ideológiai munka eszközeit arra, hogy új sikereket arassunk a kommunista építésben. Pártunk állandó gondot fordít a káderek, a kommunisták, az egész dolgozó nép ideológiai felvértezésére.

A pártépítés, a szervezeti vezetés, az ideológiai és a politikai munka terén tehát a következő feladatok várnak ránk:

1. Ezután is minden lehető módon növelni kell a pártnak — a szovjet nép vezető és irányító erejének a szerepét a Szovjetunió egész állami, társadalmi, gazdasági és kulturális életében, még szélesebb alapokon kell fejleszteni és még szorosabbra kell fűzni a párt kapcsolatait a tömegekkel, el kell érni, hogy a pártnak még nagyobb tekintélye legyen; óvni és erősíteni kell a pártnak és vezető magvának egységét és összeforrottságát, szigorúan szem előtt kell tartani a pártban a kollektív vezetés elvét; még nagyobb arányokban kell fejleszteni a bírálatot és önbírálatot, bátran napvilágra kell hozni a gazdasági és kulturális építés különböző területein észlelhető hiányosságokat.

2. Fejleszteni kell a pártdemokráciát, s ezen az alapon fokozni kell a kezdeményezést és valamennyi pártszervezet, minden egyes kommunista felelősségét; a pártszervezetek szervező munkáját tökéletesíteni kell, és a kommunista építés gyakorlati feladatainak megoldására kell irányítani; meg kell javítani a káderek kiválasztása, nevelése és elosztása terén végzett munkát; növelni kell a szakszervezetek és a komszomol szerepét a kommunista építés feladatainak megoldásában.

3. Még magasabbra kell emelni a pártszervezetek ideológiai munkájának színvonalát, az ideológiai munkát a kommunizmus építésével összefüggő gyakorlati feladatok megoldásának szolgálatába kell állítani; biztosítani kell, hogy a kommunisták alkotóan sajátítsák el a párt elméleti és történelmi tapasztalatait; fokozni kell az éberséget az ideológiai munkában, kérlelhetetlen harcot kell folytatni a burzsoá ideológia ellen; fokozni kell a tömegek kommunista nevelése és az emberek tudatában meg-

búvó kapitalista csökevények leküzdése terén végzett munkát; ebből a célból teljesebb mértékben és hatékonyabban kell felhasználni az eszmei befolyásolás minden eszközét — a propagandát, az agitációt, a sajtót, a rádiót, a kultúrszervezeteket, a népművelési intézményeket, a tudományt, az irodalmat és a művészetet.

* * *

Elvtársak! Nagy és dicső utat tett meg a szovjet nép. Kommunista Pártjának vezetésével nagy történelmi vívmányokat ért el. Győzelmeinket a külső és a belső ellenség elleni kemény harcban vívtuk ki. A szovjet nép ezen az úton sok akadályt és nehézséget küzdött le. A szovjet nép következetesen és rendületlenül fáradozik az ország átalakítását, a szocialista gazdaság fejlesztését szolgáló nagyszerű tervek valóra váltásán.

A Szovjetunió sikerei örömmel és lelkesedéssel töltik el népünket és barátainkat. Kénytelen-kelletlen még ellenségeink is más hangot ütnek meg. Az első szovjet ötéves tervet gúnyolódva, a szocialista állam erőiben kételkedve fogadták, most viszont riadót fújtak. Ma már a vak is látja, milyen óriási eredményeket ért el a Szovjetunió munkásosztálya, dolgozó paraszt-sága, egész népe. Népünk kezébe vette sorsa intézését, a párt vezetésével megteremtette a világ első szocialista munkás- és parasztállamát, s most fáradhatatlanul munkálkodik a kommunista társadalom építésén, lelkesítő példát mutatva a világ minden népének. *(Hosszantartó taps.)*

A Szovjetországban most gyors ütemű fellendülés megy végbe. Képletesen szólva olyan hegyre, olyan magaslatra jutotunk, ahonnan már szabad szemmel láthatók a végső célhoz, a kommunista társadalomhoz vezető út nagy távlatai, *(Hosszantartó taps.)*

Nehéz és hihetetlenül göröngyös volt az út, melyet országunk elsőként tört e csúcs felé. A szovjet népet azonban nem rettentette vissza semmiféle nehézség, semmi sem törte meg erejét. A nehézségek leküzdése még jobban megedzette a szovjet föld dolgozóit a kemény és bátor harcban. A szovjet emberek a táplálkozás, a ruházkodás, a lakás, az életkörülmények stb. tekintetében egyaránt öntudatosan vállalták szükségleteik ki-elégítésének korlátozását. Bírálják bennünket, hogy a ruhák

szabásában nem mindig követjük az új párizsi divatot, hogy a szovjet emberek gyakran még rövid vattakabátban járnak, és ez rontja az alakjukat, de mi magunk is látjuk és elismerjük ezt.

Sok tekintetben önmegtartóztatók voltunk, de nem volt más választásunk. A legrövidebb időn belül meg kellett teremtenünk az erős szocialista ipart, az ország egész gazdaságának és védelmi képességének legfőbb alapját, gyökeresen át kellett alakítanunk a mezőgazdaságot, meg kellett teremtenünk az új, a népi értelmiséget, fel kellett építenünk a szocialista társadalmat, hogy a Nagy Október történelmi vívmányait megtarthassuk és megsokszorozhassuk.

Az ellenség nemegyszer megpróbálta kipuhatolni, mennyire szilárd és életképes a szocialista szovjet állam, de minden kísérlete kudarcot vallott, és a katonai kalandok szervezői nyakukat szegték. (*Viharos taps.*) A Szovjetállam gyarapszik, erősödik, hatalmas világító toronyként mutatja az egész emberiségnek az új világ felé vezető utat. (*Hosszantartó taps.*)

A Szovjetország most, a hatodik ötéves terv során újabb nagy lépést tesz előre. Továbbra is fejlesztjük a nehézipart, s ezzel növeljük a fogyasztási cikkek gyártó népgazdasági ágak fejlesztésének lehetőségét.

Pártunk alkotó erejének teljében van, s hatalmas energiával és rendíthetetlen akarattal tör a nagy cél — a kommunizmus felépítése felé. Az emberiség történetében nem volt és nincs magasztosabb és nemesebb cél. A kommunizmus teljes kibontakozáshoz segíti a társadalom termelőerőit; olyan társadalmi rendszer lesz, amelyben a társadalmi gazdagság minden forrása bőven fog buzogni, amelyben minden ember képességei szerint lelkesen fog dolgozni, és munkájáért szükségletei szerint fog a javakban részesülni. Ezen az alapon létrejönnek azok a feltételek, amelyek minden egyén, a kommunista társadalom minden tagja számára biztosítják a mindenirányú fejlődést. (*Hosszantartó taps.*)

Ezért van olyan hatalmas vonzóerejük a kommunizmus eszméinek, ezért hódítanak ezek az eszmék egyre újabb híveket. És nincs nagyobb ostobaság annál a koholmánynál, hogy az emberek kényszerből, külső nyomásra lépnek a kommunizmus útjára. Meggyőződésünk, hogy a kommunizmus eszméi győzelmet aratnak, és a burzsoá reakciók semmiféle „vasfüggő-

nye", semmiféle gátja sem akadályozhatja meg, hogy egyre újabb embermilliók körében terjedjenek el. (*Viharos taps.*)

Ugyanakkor szilárdan állást foglalunk a szocializmus és a kapitalizmus békés egymás mellett élése, gazdasági versenye mellett, következetesen folytatjuk a népek közti béke és barátság politikáját.

Pártunknak jócskán vannak ellenségei és rosszakarói, de sokkal több a kipróbált barátja és hű szövetségese.

Ügyünk legyőzhetetlen! Legyőzhetetlen, mert a nagy szovjet néppel együtt a testvéri népi Kínában, a népi demokratikus országokban százmilliók viszik előre. (*Viharos taps.*) Legyőzhetetlen, mert a nemzeti és gyarmati elnyomás alól felszabadult népek és országok lelkesen támogatják és rokonszenveznek vele. Legyőzhetetlen, mert az egész világ dolgozói támogatják. Senki sem félemlíthet meg bennünket, senki sem kényszeríthet bennünket állásaink feladására, arra, hogy lemondjunk a béke, a demokrácia és a szocializmus ügyének védelmezéséről. (*Viharos taps.*)

A jövő a mienk, mert biztosan haladunk az egyetlen helyes úton, melyet tanítónk, a nagy Lenin jelölt ki számunkra. (*Viharos, hosszantartó taps.*) Körülöttünk és barátaink körül az igazságos társadalmi berendezkedés, a demokrácia és a szocializmus eszméi lelkesítette emberek százmilliói tömörülnek.

A Szovjetunió Kommunista Pártja a marxizmus-leninizmus világot formáló tanításának zászlaja alatt elvezeti a szovjet népet a kommunizmus teljes diadalához. (*Viharos, hosszantartó, éljenzésbe átcsapó taps. Mindenki feláll.*)

AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA

P. G. MOSZKATOV ELVTÁRS
előadói beszéde

Elhangzott a február 15-i délelőtti ülésen

I.

Elvtársak! A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának beszámolójában Hruscsov elvtárs mélyrehatóan elemezte országunk nemzetközi helyzetét és belső életét, minden részletre kiterjedően megvonta azoknak a világtörténelmi jelentőségű győzelmeknek a mérlegét, amelyekkel pártunk XX. kongresszusát fogadta.

Ezek az eredmények a szovjet nép hősiek munkájának, pártunk óriási szervező tevékenységének köszönhetők.

Az SZKP Központi Revíziós Bizottsága a párt Szervezeti Szabályzata értelmében a beszámolási időszakban rendszeresen ellenőrizte a párt pénzgazdálkodását, felügyeletet gyakorolt az SZKP Központi Bizottságának apparátusában folyó ügyintézés, s a levelek, a bejelentések és a panaszok megvizsgálása felett. Ebben az időszakban érezhetően javult a pénzügyi és költségvetési munka mind az SZKP Központi Bizottságának apparátusában, mind a területi, határterületi, illetve köztársasági pártszervekben. Erősödött a pénzügyi fegyelem, megjavult a pártszerveknek a tagsági járulékok beszédésével kapcsolatos munkája.

A XIX. és a XX. kongresszus közötti időszakban bizonyos változások történtek a költségvetés bevételi oldalának összetételében. Az 1952. évi költségvetés bevételi oldalán a tagsági járulékokból származó bevételek részaránya 85 százalék, a kiadói tevékenységből származó bevételeké 12 százalék, az egyéb bevételeké 3 százalék volt, ezzel szemben 1955-ben a tagsági járulékok a bevételben 73 százalékkal, a kiadói tevékenységből származó

bevételek 26,3 százalékkal szerepeltek. Az egyéb bevételek részaránya 0,7 százalék volt.

A tagsági járulékokból származó bevételek csökkenését az idézte elő, hogy az SZKP-nak a XIX. pártkongresszuson elfogadott Szervezeti Szabályzata értelmében jelentősen csökkent a párttagok és a tagjelöltek havi tagsági járulékának mértéke.

Ezzel kapcsolatban a pártszervezetekre az a feladat hárult, hogy a tagdíj-beszédési munka javításával, a pártszervek kiadói tevékenységének bővítésével, továbbá az adminisztrációs és gazdasági kiadások csökkentésével növeljék a költségvetés bevételi oldalát.

A kiadói tevékenységből származó költségvetési bevétel növekedése azzal magyarázható, hogy a XIX. pártkongresszus óta a „Pravda” kiadó kiadásában megjelenő újságok példányszáma a másfélszeresére, a folyóiratok példányszáma pedig több mint kétszeresére nőtt. Ezenkívül a „Pravda” kiadó az SZKP KB határozata alapján 1954-ben megkezdte a *Partyijnaja Zsizny* c. folyóirat 500 000 példányban, 1955-ben pedig a *Junosztj* c. folyóirat 150 000 példányszámban való kiadását. Ugyanezen idő alatt jelentősen megnőtt a területi, határterületi és köztársasági újságok példányszáma is.

A pártszervek kiadói tevékenységből származó bevételek a beszámolási időszakban még nagyobbak lehettek volna, ha valamennyi újságnál biztosítva lett volna a rentabilitás. De csupán az OSZFSZK-ban 102 területi újság közül 43 központi támogatással fedezi kiadásait. A Központi Revíziós Bizottság szükségesnek tartja erre az illetékes vezető pártszervek figyelmét felhívni.

A Központi Revíziós Bizottság a beszámolási időszakban megállapította, hogy a vezető pártszervek a helyszínen rendszeresen ellenőrzik a tagsági járulékok beszédésével kapcsolatos munkát, és megteszik a szükséges intézkedéseket az e téren tapasztalható hiányosságok megszüntetésére. Jelentős segítséget nyújtanak a pártszerveknek a revíziós bizottságok is, amelyek a pénzügyi ellenőrzés mellett azt is felülvizsgálják, hogyan folyik a tagsági járulékok beszédése az alapszervezetekben.

De nem kevés olyan pártszervezet van még, amely nem tulajdonít kellő jelentőséget a tagdíjbeszédés helyes megszervezésének, és nem fordít kellő gondot erre a munkaterületre.

Egyes pártszervezetek nem magyarázzák meg a kommunis-
táknak az SZKP Központi Bizottsága által a tagsági járulék fi-
zetésére vonatkozóan kiadott utasításokat, s ezért előfordulnak
olyan esetek, hogy a párttagok nem fizetik be időben a tagsági
járulékot, vagy kisebb összeget fizetnek, mint amekkorát a párt
Szervezeti Szabályzata előír. Brjanszk, Kalinyin, Cskalov, Csu-
vas terület pártszervezetei és sok más területi pártszervezet re-
vizíós bizottságának beszámolójában szerepeltek ilyen tények.

Ha a kommunisták nem fizetik be idejében a tagsági járú-
lékot a párt pénztárába, ennek gyakran az a következménye,
hogy elszakadnak a párttól, sőt kizárják őket a párt soraiból.
Így például a Jaroszlavl területi revíziós bizottság a területi párt-
konferencián előterjesztett beszámolójában rámutatott arra, hogy
1954-ben és 1955 első kilenc hónapjában a kizárt párttagok egy-
ötödét azért zárták ki, mert rendszeresen elmulasztották a tag-
sági járulék fizetését. Ezt egyáltalán nem lehet rendjén valónak
tekinteni, s erre fel kell hívni valamennyi pártszervezetünk fi-
gyelmét.

Nem mindegyik párt-alapszervezetben tartják be a pártta-
goktól és tagjelöltektől beszedett tagsági járulékok takarékpénz-
tárba való befizetésének megállapított rendjét. Sok alapszerve-
zeti titkár, ahelyett, hogy betartaná az SZKP KB utasításait, s
a tagsági járulékokat, amint befolyznak, de legalább tíznaponként
egyszer, a falusi pártszervezeteknél pedig legalább havonként
egyszer befizetné a takarékpénztárba, csak komoly késéssel fizeti
be a beszedett tagsági járulékokat. Például a Tatár ASZSZK-ban
egyes pártalapszervezetek titkárai 13 hónapon át nem fizették
be a takarékpénztárba a tagságtól befolyt összegeket. A Kali-
nyingrád, Primorje, Pszkov, Udmurt területi és más területi re-
vizíós bizottságok beszámolóikban megemlítik, hogy a pártalap-
szervezetek titkárai nem utalják át időben a tagsági járulékokat.

A tagsági járulékoknak a takarékpénztárba való késedelmes
befizetése hátráltatja a pártkötségvetés bevételi tételeinek tel-
jesítését, és bizonyos mértékben megnehezíti a helyi pártszerve-
zetek fenntartására előírányzott és költségvetéssileg jóváhagyott
kiadások fedezését. Sok esetben a befizetés halogatása a tagsági
járulékok elsikkasztására vezet.

A revíziós bizottságok beszámolói szerint Gorkij, Omszk,
Szverdlovsk, Szmolenszk terület és más területek egyes párt-

szervezeteinél előfordult, hogy elsikkasztották a tagsági járulékokat. A pártszervezetek fordítsanak erre különösen nagy figyelmet, és mielőbb küszöböljék ki ezeket a jelenségeket, mert ilyesmi nem tűrhető tovább alapszervezeteink munkájában.

A költségvetés kiadási oldalára áttérve jelentenem kell a kongresszusnak, hogy azokat az összegeket, amelyeket az SZKP Központi Bizottsága a pártszervek rendelkezésére bocsát, általában közvetlen rendeltetésüknek és az előirányzatnak megfelelően használják fel. Meg kell jegyezni, hogy a párt 1956-os költségvetési kiutalásainak 94 százaléka a helyi pártszervek szükségleteire szolgál, s ez 3 százalékkal több annál az előirányzatnál, amely a Központi Revíziós Bizottságnak a XIX. pártkongresszus elé terjesztett beszámolójában szerepelt.

A beszámolási időszakban lényegesen megjavult az SZKP Központi Bizottsága apparátusának pénzgazdálkodása, csökkennek az apparátus fenntartására szolgáló kiadások. A XIX. és a XX. pártkongresszus közötti időszakban az SZKP Központi Bizottsága apparátusának létszáma 24,7 százalékkal csökkent.

A pártszervek státusában levő funkcionáriusok túlnyomó többsége a városi és a kerületi pártbizottságokban, s a pártalapszervezetekben dolgozik. Ha a helyi pártszervekben dolgozó funkcionáriusok együttes létszámát száznak vesszük, akkor a területi pártbizottságokban, a határterületi pártbizottságokban és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságaiban dolgozó funkcionáriusok létszáma mindössze 12,2 százalék, a városi pártbizottságokban, a városi és falusi kerületi pártbizottságokban, továbbá a pártalapszervezetekben dolgozó funkcionáriusok létszáma pedig 87,8 százalék.

Mint tudjuk, a pártköltségvetés fő kiadási tételeit pártpropagandára és agitációra, vezető párt- és állami funkcionáriusok képzésére, illetve továbbképzésére, a pártszervek céljaira szolgáló épületek építésére, illetve helyreállítására fordítják. A pártpropagandára előirányzott összegek jelentős részét a városi és kerületi pártbizottságok pártkönyvtárainak kiegészítésére fordítják. Ha a pártpropagandára fordított kiadásokat 100-nak vesszük, akkor a pártkönyvtárakra fordított kiadások 58 százalékot, a rövid tanfolyamokra és szemináriumokra fordított kiadások 23 százalékot képviselnek. A területi és a határterületi pártbizottságok, valamint a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjai

nak Központi Bizottságai által rendezett rövid tanfolyamokon és szemináriumokon évente közel 50 000 propagandista részesül oktatásban.

A pártoktatás rendszerében tekintélyes helyet foglalnak el a marxista-leninista esti egyetemek, amelyeknek hálózata szakadatlanul növekszik. Ez idő szerint 288 marxista-leninista esti egyetemen 149 000 ember tanul, ebből 80 000 párttag, 33 000 komszomoltag és 36 000 pártonkívüli.

A párt- és szovjetfunkcionáriusok képzése, illetve továbbképzése a köztársasági, határterületi és területi hároméves pártiskolákon, a területi pártbizottságok, a határterületi pártbizottságok és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai mellett működő egyéves tanfolyamokon, az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Pártfőiskolán és a Társadalmi Tudományok Akadémiáján történik. A XIX. és XX. pártkongresszus közötti időszakban az említett tanintézetekben több mint 34 000 ember részesült oktatásban, illetve továbbképzésben.

Mint fentebb már megállapítottuk, az SZKP Központi Bizottsága által kiutalt összegeket a helyi pártszervezetek közvetlen rendeltetésüknek megfelelően használják fel. Egyes pártszervezetek azonban a költségvetés egyes tételeire vonatkozóan megállapított kereteket rendszeresen túllépik, különösen az adminisztrációs és a gazdasági kiadások terén. A beszámolási időszakban többek között a Vlagyimir és Mordvin területi pártszervezetekben fordultak elő ilyen kerettúllépések. Ezt a pénzügyi és költségvetési fegyelem durva megsértésének kell tekinteni.

A párt Központi Bizottsága nagy segítséget nyújt a helyi pártszerveknek munkafeltételeik megjavításában. A beszámolási időszakban mintegy 700 millió rubel értékben 756 új épület épült kerületi pártbizottságok, városi pártbizottságok, területi pártbizottságok székházai, pártiskolák, könyvtárak, lakóhelyiségek céljaira. A területi és határterületi pártbizottságok, a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai többségükben rövid idő alatt, jó minőségben végeztették el a fent említett építkezéseket, és nem lépték túl a jóváhagyott költségelőirányzatokat.

Ugyanakkor azonban meg kell állapítani, hogy a pártszervezetek számos esetben komoly mulasztásokat követtek el és túl-

zásokra ragadtatták magukat a tervezés és az építkezés során, a helyiségek belső kiképzésénél felesleges díszítéseket alkalmaztak, ami jelentősen megdrágította az építkezést. Egyes területi pártbizottságok a helyi pártszerveknek szánt épületek építésénél nem tartják be a határidőket. Számos példa van rá, hogy három évig, sőt még hosszabb ideig épülnek a kerületek, különösen a mezőgazdasági kerületek pártbizottságainak épületei. A Kosztroma területi pártbizottság például már negyedik éve építteti a szuszanyinói, pavlinói, palkinói és piscugi kerületi pártbizottságok épületeit, s emellett jelentősen túllépi a költségvetési kereteket. Lassan halad az építkezés az Asztrahán és Dagesztán területi pártbizottság hatáskörébe tartozó létesítményeknél. Az Asztrahán területi pártbizottság építkezési költségkeretének 1954-ben csak 69 százalékát, 1955-ben pedig 57 százalékát használta fel. A Dagesztán területi pártbizottság a Központi Bizottság által építkezésre előírányzott összegeknek 1954-ben csupán 49 százalékát, 1955-ben pedig mindössze 38,3 százalékát használta fel.

A területi és határterületi pártbizottságok, a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai fordítanak kellő figyelmet a helyi pártszervek építkezéseinél tapasztalható hiányosságokra, és tegyenek intézkedéseket azok megszüntetésére.

Szeretnék kitérni a helyi pártszervek gazdasági és pénzügyi tevékenysége felett gyakorolt ellenőrző-revíziós munkára. Ezzel kapcsolatban jelentenem kell a kongresszusnak, hogy a pénzügyi revíziókon kívül, amelyeket a revíziós bizottságok, valamint a területi, határterületi pártbizottságok és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai a helyszínen tartanak, az SZKP Központi Bizottságának ügykezelési osztálya 1953-ban, 1954-ben és 1955-ben 111 területi, határterületi pártbizottságban, illetve szövetségi köztársasági Kommunista Párt Központi Bizottságában, 416 városi és kerületi pártbizottságban, továbbá 907 alapszervezetben ellenőrizte a pénzügyi és a gazdasági tevékenységet, meg a tagsági járulék beszédésével kapcsolatos munkát. Ezzel egy időben pénzügyi revíziókat tartottak a területi, határterületi, köztársasági pártiskolákon és a területi, határterületi, köztársasági újságok kiadóvállalatainál.

Röviden ezekben foglalható össze a pártszerveknek a beszá-

molási időszakban végzett pénzügyi és gazdasági tevékenysége. A feladat az, hogy a jövőben is lankadatlan figyelemmel kísérjük a pártszervek pénzügyi és gazdasági tevékenységét. Meg kell szüntetni a tagsági járulék beszédésével kapcsolatos munkában még meglevő hibákat, törekedni kell a tagsági járulék idejében történő és az előírásnak megfelelő fizetésére, meg kell javítani a pártszervek kiadói tevékenységét, gazdaságosan kell felhasználni a pénzösszegeket és csökkenteni kell a túlzott kiadásokat. A revíziós bizottságok a továbbiakban is ellenőrizték rendszeresen a pártszervek pénzügyi és gazdasági tevékenységét, kísérik figyelemmel a revízió alapján tett és a pártszervek elé terjesztett javaslataik megvalósítását.

II.

Eltársak! A Központi Revíziós Bizottság a beszámolási időszakban ellenőrizte az SZKP Központi Bizottsága több osztályának munkáját, megvizsgálta, mennyi idő alatt intézik el a dolgozók leveleit és panaszait. Az ellenőrzés azt mutatta, hogy a Központi Bizottság osztályai fokozott figyelmet fordítottak erre a munkaterületre, operatívabban oldották meg a levelekben és panaszokban érintett kérdéseket; sok levél, amely valamely szervezet vagy vállalat munkájának hiányosságairól számolt be, elősegítette e szervezetek munkájának megjavítását.

A területi, határterületi pártkonferenciákon, a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusain a területi, határterületi, illetve köztársasági revíziós bizottságok előadói beszámolóikban megállapították, hogy a helyi pártszervekben is jelentősen megjavult a dolgozók leveleinek, bejelentéseinek és panaszainak intézése. Csökkentették az elintézés idejét, rendet teremtettek az ügykezelés nyilvántartásában és ellenőrzésében. A területi, határterületi pártbizottságok és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai a titkársági, illetve pártvezetőségi üléseken gyakrabban tárgyalták a levelekkel és panaszokkal kapcsolatos munkát. De még nem minden szervezetben fordítanak kellő figyelmet a dolgozók leveleinek, bejelentéseinek és panaszainak megvizsgálására. Az SZKP Központi Bizottságához és Központi Revíziós Bizottságá-

hoz érkező levelek, bejelentések és panaszok megvizsgálása során kiderült, hogy az azokban érintett kérdések jelentős részét annak idején megvizsgálhatták volna az illetékes szervezetek vagy hivatalok. De minthogy e szervezetek és hivatalok egyes munkatársai sok esetben felületesen vizsgálják meg a leveleket, a bejelentéseket és a panaszokat, nem válaszolnak azokra kellő időben, nem oldják meg azokat mindig helyesen, a szovjet emberek kénytelenek panaszaikkal felsőbb szervekhez — nem egyszer az SZKP Központi Bizottságához is — fordulni.

Az SZKP Központi Bizottságához és a Központi Revíziós Bizottsághoz 1954—1955-ben beérkezett levelek, bejelentések és panaszok 25 százaléka munkaügyi kérdésekkel, anyagi, gyógykezelési és üdültetési segélyre vonatkozó kérdésekkel, társadalombiztosítási, ésszerűsítési és újítási kérdésekkel, vagyis olyan kérdésekkel foglalkozik, amelyeket idejében és eredményesen elintézhethnének a szakszervezetek, a gazdasági szervezetek és a szovjetek. Ezt megerősíti az a körülmény is, hogy 1954—1955-ben a Központi Bizottság a minisztériumoktól, a főigazgatóságoktól és különböző más szervezetektől több mint 145 000 választ kapott azokra a levelekre és panaszokra, amelyeket a párt Központi Bizottsága és a Központi Revíziós Bizottság továbbított ezekhez a szervekhez megvizsgálás céljából. A levelek és panaszok említett számából mintegy 94 000, vagyis 65 százalék pozitív megoldást nyert.

Ha tehát azok a szervezetek, amelyek a leveleket és panaszokat eredetileg kézhez kapták, figyelmesebben és idejekorán megvizsgálták volna azokat, és helyes döntést hoztak volna, akkor nem lett volna szükség azok további hosszú időt igénylő megvizsgálására, nem lett volna szükség arra, hogy a dolgozók e kérdésekben felsőbb szervekhez forduljanak.

A legutóbbi területi és határterületi pártértekezleteken, valamint a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusain több revíziós bizottság beszámolója sorolt fel példákat arra, hogy egyes pártszervezetek és szovjetszervezetek formálisan vizsgálják meg a dolgozók leveleit és panaszait. Ez mindenekelőtt az ivanovói, a penzai, a tambovi pártszervezetre vonatkozik.

A dolgozók az SZKP Központi Bizottságához és a Központi Revíziós Bizottsághoz intézett leveleikben, bejelentéseikben és

panaszaikban megemlítik, hogy sok minisztériumban és főigazgatóságnál koránt sincs minden rendjén a felek fogadásával kapcsolatban. A feleket rendszerint olyan munkatársak fogadják, akik nem tudják önállóan elintézni azokat a kérdéseket, amelyekben hozzájuk fordulnak a dolgozók. Emellett ahhoz, hogy a kérelmező bejusson egyik vagy másik vezetőhöz, gyakran nem kevés időt kell elvesztegetnie. Ezenkívül sok intézménynél olyan időpontra tűzik ki a fogadóórákat, amikor a munkások és alkalmazottak dolgoznak, és nem tudnak megjelenni az őket érdeklő kérdések megoldása céljából.

Ahhoz például, hogy valaki bejuthasson a Szovjetunió Közlekedési Minisztériuma panaszirodájának vezetőjéhez, külön belépőre volt szükség. Ugyanebben a minisztériumban nem lehetett külön belépő nélkül eljutni a politikai osztályra vagy a szakmunkás-osztályra, amelyeket naponta sok-sok vasúti dolgozó keres fel. A Közlekedési Minisztériumban egészen a legutóbbi idő-
kig ez volt a helyzet a felek fogadása terén.

Egészen nyilvánvaló, hogy ideje már erélyesen véget vetni a hasonló visszasságoknak, amelyek homlokegyenest ellenkeznek pártunk ilyen vonatkozású ismételt útmutatásaival. Az a feladat, hogy a dolgozók leveleinek, bejelentéseinek és panaszainak felülvizsgálásával kapcsolatban tapasztalható hibákat kiküszöböljük, s szigorú rendet teremtsünk a félfogadás terén minden párt-, szovjet-, gazdasági és egyéb szervezetben.

Ezzel kapcsolatban még egyszer utalnom kell Lenin arra vonatkozó útmutatására, hogyan kell foglalkozni a dolgozók leveleinek, bejelentéseinek és panaszainak megvizsgálásával. Lenin ismételten hangsúlyozta, hogy a dolgozók, amikor panaszt emelnek a szovjet intézmények rossz munkája miatt, lényegében alulról jövő ellenőrzést gyakorolnak. Lenin megkövetelte, hogy minden szovjet intézményt hasson át a dolgozók elsőrendű szükségleteinek kielégítéséről való gondoskodás, hogy minden egyes szovjet intézmény figyelmesen intézze a dolgozók bejelentéseit, és gyorsan reagáljon rájuk. Lenin mindig intette a pártot, hogy ne tűrje a bürokratikus munkamódszerek megnyilvánulását, megbélyegezte az egyes vezetőkre jellemző udvariatlanságot, önhitséget és kommunista gőgöt, hangsúlyozta, hogy a vezetés bürokratikus, formális, irodai módszerei nem férnek össze a szovjethatalom természetével, s hogy állandóan harcolni kell az akta-

tologatás, a hanyagság, a felelőtlenység ellen, a dolgozók szükségletei és igényei iránt tanúsított figyelmetlen és nemtörődöm magatartás ellen.

Elvtársak! A pártszervekhez érkező olyan levelekkel és panaszokkal egy sorban, amelyekben a dolgozók jogosan hívják fel a figyelmet egyes párt-, szovjet-, gazdasági és egyéb szervezetek munkájának hiányosságaira, vagy amelyekben haladéktalan megoldást igénylő kérdéseket vetnek fel, az SZKP Központi Bizottsága, a Központi Revíziós Bizottság és a kerületi pártszervek olyan — köztük névtelen — leveleket is kapnak, amelyeknek írói önző célokból ártatlan funkcionáriusokat próbálnak befekeztíteni, különféle alaptalan vádakat agyálnak ki, s rágalmazó koholmányaik ellenőrzésével a párt- és szovjetszervezetek számos dolgozóját terhelik.

Véleményünk szerint nem kell minden ilyesfajta levelet megvizsgálni. A párt- és egyéb szervezetek olyan állampolgárok leveleinek, bejelentéseinek és panaszainak megvizsgálására összpontosítsák figyelmüket, akik jogosan bírálják valamely szervezetünk hiányosságait, s hathatós segítséget akarnak nyújtani a pártnak és az államnak a párt-, szovjet-, gazdasági és más szervezetek munkájában észlelhető ilyen vagy amolyan mulasztások kiküszöbölésében. (Taps.)

Sajnos, vannak még nálunk egyes párttagok, akik olyan panaszokkal fordulnak a párt Központi Bizottságához és a Központi Revíziós Bizottsághoz, hogy a helyi párt- és szovjetszervek nincsenek segítségükre az elhelyezkedésben. Az ellenőrzés során kiderül, hogy ezek közül a párttagok közül sokat annak idején azért mentettek fel vezető vagy felelős tisztségükből, mert azt nem tudták ellátni és lejáratták magukat, de azért továbbra is ugyanolyan tisztségre tartanak igényt, amelyet korábban töltöttek be, s minden más munkát határozottan visszautasítanak. Ezek az emberek, akik saját hibájukból már huzamosabb ideje nem dolgoznak, különleges előjogokat követelnek maguknak, s várják, mikor hivatják őket, és ajánlanak fel nekik olyan jellegű munkakört, amely nem kevésbé jelentős, mint az, amelynek ellátása alól annak idején felmentették őket. Ideje felfigyelni az ilyen párttagokra; helytelen magatartásukat minden egyes esetben azok a pártszervezetek bírálják el, amelyeknek nyilvántartásában szerepelnek,

III.

Eltársak! A Központi Revíziós Bizottság megismerkedett az SZKP Központi Bizottsága mellett működő Pártellenőrző Bizottság ügyintézésével, s megállapította, hogy a Pártellenőrző Bizottság a XIX. pártkongresszus óta eltelt időben a párttagok és tagjelöltek több mint 44 000 fellebbezését és bejelentését vizsgálta meg.

De jelenteni kell a XX. pártkongresszusnak, hogy az SZKP Központi Bizottsága a XIX. pártkongresszus után felfedte a Pártellenőrző Bizottságnak azt a helytelen gyakorlatát, hogy sok esetben a kommunisták személyes ügyeit az illetékesek távollétében, a Pártellenőrző Bizottság egy-egy tagja, vagy a nem teljes létszámú Pártellenőrző Bizottság vizsgálta meg.

A Pártellenőrző Bizottság az utóbbi két évben jelentősen megjavította a hozzáérkező bejelentések és személyes ügyek megvizsgálásával kapcsolatos munkát, s egyre inkább kiküszöböli a korábban elkövetett hibákat.

Pártunk a beszámolási időszakban nagy munkát végzett a párttagok és tagjelöltek pártokmányainak kicserélésével kapcsolatban. A pártokmányok kicserélését az tette szükségessé, hogy a pártokmányokat a párt új, az SZKP XIX. kongresszusán elfogadott nevének megfelelően kellett kiállítani. A pártokmány-csere egyszersmind azt a célt is szolgálta, hogy rendet teremtsünk a kommunisták nyilvántartása terén.

A pártokmány-csere előkészítésének és lebonyolításának idején a területi pártbizottságok, a határterületi pártbizottságok és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságai megvizsgálták a pártügyvitel helyzetét, s ez lehetővé tette pártunk számára, hogy mindenütt szervezetten és az SZKP Központi Bizottsága útmutatásainak megfelelően bonyolítsa le a pártokmányok kicserélését. Ezzel kapcsolatban meg kell jelezni, hogy még nem minden pártszervezetben teremtettek kellő rendet a pártügyvitel terén. Egyes pártszervezetek nem tanúsítanak kellő igényességet a kommunistákkal szemben, nem oltják beléjük azt a tudatot, hogy felelősséggel tartoznak a tagsági könyvek és a tagjelölt igazolványok megőrzéséért, így sokszor előfordul a tagsági könyvek és tagjelölt igazolványok elvesztése. 1954—1955-ben kommunisták mintegy 30 000 pártok-

mányt vesztek el. Egyes kerületi és városi pártbizottságok nem vonják le a pártokmányok elvesztésének tényéből a kellő következtetéseket, és nem gondoskodnak az elveszett okmányok felkutatásáról.

A pártszervezetek feladata az, hogy továbbra is lankadatlan figyelmet tanúsítsanak a pártüggyvitel kérdései iránt, szigorúan tartsák be a kommunisták nyilvántartásának, a pártokmányok kiadásának és őrzésének az SZKP Központi Bizottsága által megállapított rendjét, rendszeresen magyarázzák meg a párttagoknak és tagjelölteknek, hogy felelősséggel tartoznak a pártnak a tagkönyvek és a tagjelölt igazolványok gondos megőrzéséért.

Eltársak! Pártunk azokkal az új, nagyszerű eredményekkel köszönti XX. kongresszusát, amelyeket a hazánk gazdasági életével és a nemzetközi kapcsolatokkal összefüggő történelmi jelentőségű feladatok megoldása terén elért.

Pártunk még összeforrottabban, a marxizmus-leninizmus eszmei fegyvereivel még jobban felvértezve köszönti XX. kongresszusát. És nem kétséges, hogy egész pártunk, a munkásosztály, a kolhozparasztság és a népi értelmiség aktívan, harcosszellemben fogja végrehajtani a XX. pártkongresszus határozatait, nagy hazánk további felvirágoztatása, a világ tartós békéjének biztosítása érdekében. *(Viharos taps.)*

AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYÉLVEI A SZOVJETUNIÓNÉP-GAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ 1956—1960. ÉVI HATODIK ÖTÉVES TERVHEZ

N. A. BULGANYIN ELVTÁRSNAK,
a Szovjetunió Minisztertanácsa elnökének előadói beszéde

Elhangzott a február 21-i délelőtti ülésen

Eltársak! A párt Központi Bizottsága megvitatás végett az SZKP XX. kongresszusa elé terjeszti a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik ötéves terv irányelv-tervezetét.

Mielőtt rátérnék a hatodik ötéves terv feladatainak ismertetésére, előbb az ötödik ötéves terv teljesítésének eredményeivel, s ezzel kapcsolatban gazdaságpolitikánk néhány elvi kérdésével kell foglalkoznom.

Hruscsov elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában pompásan vázolta fel azt az utat, amelyet országunk a XIX. pártkongresszus óta eltelt időszak folyamán megtett. Ez az időszak felöleli az előző ötéves terv nagy részét.

A beszámolóban a Szovjetunió nemzetközi és belső helyzetének, valamint pártunk tevékenységének mélyreható elemzése mellett helyesen és időszerűen van feltéve, s alaposan, minden szempontra kiterjedően van kidolgozva a marxista-leninista elmélet több igen fontos kérdése, nevezetesen a szocialista és a kapitalista világrendszer békés egymás mellett élése, a háborúk elhárításának lehetősége napjainkban, továbbá a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban.

A nagy Lenin felbecsülhetetlen eszmei gazdagságot hagyott ránk örököül azzal, hogy tüzetesen megjelölte az új társadalmi rend megteremtésének útjait és módszereit. Lenin azonban mindig azt követelte tanítványaitól, hogy ne legyenek a párt eszmei örökségének passzív őrzői, hanem alkotó módon fejlesszék tovább és gazdagítsák ezt az örökséget a társadalmi fejlődés új

feltételeinek, a történelem új tényeinek, a kommunizmust építő néptömegek tapasztalatainak tudományos elemzése alapján.

Lenin az osztályviszonyoknak és a mindenkori történelmi helyzet konkrét sajátosságainak pontos, tárgyilagos figyelembe vételét feltétlenül kötelezőnek tartotta a politika tudományos megalapozása szempontjából. Vlagyimir Iljics „Levelek a taktikáról” című, 1917 áprilisában megírt nagy jelentőségű munkájában, a régi elméleti megállapításokba és formulákba kapaszkodó, hátra, nem pedig előre néző doktrinéreket, bírálva, leszögezte: „Azt a vitathatatlan igazságot kell magunkévá tennünk, hogy a marxistának a való élettel, a valóság pontos tényeivel kell számolnia, nem pedig továbbra is a tegnap elméletébe kapaszkodnia, amely mint minden elmélet, a legjobb esetben is csak megjelöli az alapvetőt, az általánosat, csak megközelítően foglalja magában az élet bonyolultságát”¹.

A marxista-leninista elmélet hatalmas ereje abban rejlett, és abban rejlik, hogy mindig lépést tart az élettel, világos választ ad a társadalmi fejlődés során felmerülő új kérdésekre.

Lenin és a leninisták mindig azt tartották, hogy a marxista elmélet nem dogma, hanem a cselekvés vezérfonala.

A Központi Bizottság beszámolója e lenini követelmény szempontjából példát mutat arra, hogyan kell merészen kidolgozni a marxizmus-leninizmusnak azokat az aktuális kérdéseit, amelyek a jelenlegi körülmények között mind pártunk, mind a testvéri kommunista és munkáspártok számára nagy elméleti és gyakorlati jelentőségűek.

A Központi Bizottság beszámolója pártunk jövő munkájának nagyszabású programját tartalmazza, s ezt a programot annak a sziklaszilárd meggyőződésnek szelleme hatja át, hogy az ügy, amelyért harcolunk — a kommunizmus ügye, diadalmasodni fog. És az, hogy a Központi Bizottság beszámolójának vitájában teljes egység, a Központi Bizottság politikai vonalának és gyakorlati munkájának lelkes támogatása nyilvánult meg, e vonal helyességét, e munka eredményességét, pártunk gránitszilárd egységét és hatalmas erejét tanúsítja. (*Viharos taps.*)

A Központi Bizottság munkája a legutóbbi években azért volt eredményes, mert a Központi Bizottság állandóan szem előtt

¹ Lenin Művei, 24. köt. Szikra 1952. 27—28. old.

tartotta a pártunk kollektív vezetéséről szóló lenini útmutatásokat.

A párt Központi Bizottsága és Elnöksége élesen elítélte a marxizmus-leninizmus szellemével ellenkező, attól idegen személyi kultuszt, s minden kérdés eldöntésénél valóban érvényesítette a kollektív vezetés elvét, akár a nemzetközi politikára, akár országunk belső helyzetére, akár a párt belső életére vonatkozó kérdésről volt szó. Minden fontos határozatot beható és bíráló véleménycsere után hozott.

A kollektív vezetés lenini elvének és a pártélet szabályainak további betartása megóvjá a pártot a komoly hibáktól, és újabb sikereket biztosít számunkra a kommunista építés terén.

Pártunk erejének forrása a nagy néptömegekkel való megbonthatatlan kapcsolatában rejlik. A szovjet emberek tudják, hogy a párt a nép javáról, nagy hazánk felvirágzásáról való gondoskodást változatlanul mindennél előbbrevalónak tartja. Ezért bízik a szovjet nép határtalanul szeretett pártjában, és követi magabiztosan a győzelmes kommunista építés útján.

A Szovjetunió Kommunista Pártja számára nincs semmi, ami tevékenységének nagyobb elismerését jelentené, mint a nagy néptömegeknek ez a határtalan bizalma és támogatása. Ugyanakkor azonban a nép bizalma sokra is kötelezi pártunkat. Nem szabad megszedülnünk a sikerektől, nem szabad elbizni magunkat, nem szabad megpihennünk a babérokon, hanem még jobban kell dolgoznunk, még közelebb kell lennünk a néphez — ez a feladatunk.

A hős szovjet nép önfeláldozó munkája és pártunk gigászi szervező munkája révén nagy sikereket értünk el a népgazdaság minden ágának fejlesztésében. A párt XIX. kongresszusán az ötödik ötéves tervről elfogadott irányelveket sikeresen teljesítettük, és sok fontos mutatószám tekintetében túlteljesítettük.

Helytelen volna úgy tüntetni fel a dolgot, hogy ezt a nagy győzelmet könnyen és egyszerűen, erőfeszítések nélkül, a nehézségekkel vívott harc nélkül értük el. A párt nagy hiányosságokra jött rá a gazdasági építés számos területén — az iparban és a mezőgazdaságban egyaránt, de főképpen a mezőgazdaságban. E hiányosságokat bátran és nyíltan a nép elé tárta, s a néptömegek alkotó kezdeményezésének hatalmas erejét vetette latba a hiányosságok gyorsabb kiküszöbölése, azoknak az óriási

belső tartalékoknak felkutatása és hasznosítása érdekében, amelyekkel a szocialista népgazdaság valamennyi ága rendelkezik.

A párt, dicső munkásosztályunk és műszaki értelmiségünk munkaaktivitására támaszkodva, az ötödik ötéves terv folyamán a szocialista ipar újabb hatalmas fellendülését érte el. Az ötéves tervben az ipari termelés növelésével kapcsolatban kitűzött feladatot határidő előtt, négy év és négy hónap alatt teljesítettük. A népgazdaság fejlődése, akárcsak az előző ötéves tervek folyamán, a legutóbbi öt év alatt is a nehézipar elsődleges fejlődése alapján ment végbe, s a nehézipar termelése nagyobb mértékben nőtt, mint amennyit az ötéves terv előírt. A fogyasztási cikkek termelésének ötéves tervét is túlteljesítettük.

A mezőgazdaság az elmúlt öt év alatt lassabban fejlődött, mint a párt XIX. kongresszusának irányelvei előírták, és ezen a területen nem teljesítettük az ötéves tervben kitűzött feladatokat.

A mezőgazdasági termelés az SZKP KB teljes ülésein hozott intézkedések megvalósítása nyomán 1955-ben előrehaladt. Most szilárd meggyőződéssel mondhatjuk, hogy az e fontos népgazdasági ág gyors fellendítéséhez szükséges feltételekkel is rendelkezünk.

Az ötödik ötéves tervnek a vasúti és tengeri teherszállításra, meg a gépkocsi-fuvarozásra vonatkozó tervét túlteljesítettük.

Teljesítettük az ötéves tervet a népgazdasági beruházások tekintetében. A beruházások évről évre jelentősen növekedtek, ami megteremtette a társadalmi termelés további bővítésének és a népélet további növelésének alapját.

Túlteljesítettük az ötéves tervben a nemzeti jövedelem növekedésére, a munkások és alkalmazottak reálbérének emelkedésére és a kolhozparasztok jövedelmének növekedésére vonatkozóan kitűzött feladatokat, a kiskereskedelmi áruforgalom tervét túlteljesítettük. Az elmúlt évben a kiskereskedelmi áruforgalom több mint kétszerese volt az 1940. évinek. A kiskereskedelmi árak az ötéves terv folyamán 26 százalékkal, vagyis nagyobb arányban csökkentek, mint ahogyan a XIX. pártkongresszus irányelveihez készített számítások előirányozták.

Nagy arányokat öltött az elmúlt ötéves terv idején a lakásépítkezés. Csupán az állami terv szerint kiutalt összegekből

105 millió négyzetméter lakótér épült. Ezenkívül jelentős lakótér épült az üzemek lakásépítkezési alapjából és más nem központosított eszközökből. Sokat építkezett a városi lakosság is, saját pénzéből és állami hitel segítségével. A kolhozparaszság és a falusi értelmiség öt év alatt több mint kétmillió lakóházat építtetett. Az ország lakásalapja jelentősen megnövekedett, bár a lakásprobléma továbbra is igen súlyos.

Az elmúlt ötéves terv folyamán nagy eredményeket értünk el a kulturális építés terén. Alapjában teljesítettük a XIX. pártkongresszus irányelveinek azt a pontját, amely szerint a köztársaságok fővárosaiban és a nagyobb városokban át kell térni az általános középiskolai oktatásra. A főiskolák nagyszámú szakembert képeztek.

Újabb jelentős eredményeket ért el a szovjet tudomány, még jobban megnövekedett szerepe a gazdasági és a kulturális építőmunkában. Megnövekedett tudományunk nemzetközi tekintélye, bővültek és szorosabbra fűződtek a szovjet tudósok kapcsolatai más országok tudósaival.

Az ötödik ötéves terv során sok új kórház, üdülő, szanatórium, bölcsőde és óvoda épült. Magas volt a születési arányszám, és rendszeresen csökkent a lakosság halálozási aránya. A halálozási arányszám 1940-hez képest felénél is kevesebbre csökkent.

Külkereskedelmi téren a Szovjetunió az elmúlt öt év alatt valamennyi országot illetően tovább folytatta a gazdasági kapcsolatok kölcsönösen előnyös kibővítésének politikáját. Az elmúlt évben hazánk külkereskedelmi forgalma csaknem kétszerese volt az 1950. évinek. Bővültek és erősödtek kereskedelmi kapcsolataink a népi demokratikus országokkal. 1955-ben a népi demokratikus országokkal folytatott külkereskedelem az 1950. évi 10,6 milliárd rubel összeggel szemben elérte a 19,5 milliárd rubelt.

Egyes tőkés országokkal kedvezőtlen körülmények között folyt kereskedelmünk. Az Egyesült Államok, és nyomására több nyugat-európai ország is, megkülönböztető intézkedéseket léptetett életbe a Szovjetunióval való kereskedelem korlátozása, sőt beszüntetése céljából. Ennek ellenére sok tőkés ország jelentősen érdekelt volt abban, hogy eladja nekünk áruját, és meg-

vásárolja a mienket. A velük folytatott kereskedelmünk nem-
hogy csökkent volna, hanem még lényegesen növekedett is.

Az ötödik ötéves terv eredményes megvalósításával hazánk
nagy lépést tett előre a szocializmusból a kommunizmusba való
fokozatos átmenet útján. Jelentősen megnövekedett a Szovjet-
állam gazdasági és védelmi ereje, nemzetközi helyzete még job-
ban megszilárdult.

Az ötödik ötéves terv folyamán a Szovjetunió nem csupán
a gazdasági és kulturális építőmunkában ért el kimagasló sike-
reket, hanem békeszerető külpolitikája folytatásában, a nemzet-
közi feszültség enyhítéséért, az egész világ békéjéért vívott har-
cában is.

Ez alatt az idő alatt még jobban összeforrott, még erősebb
lett a nagy szocialista tábor. A szocialista építés útjára lépett
országok állami tervek alapján eredményesen fejlesztik gazda-
ságukat. Lelkesedéssel és hatalmas lendülettel valósítja meg
első ötéves tervét a nagy kínai nép. Teljesítik és túlteljesítik
távlati terveiket az európai népi demokratikus országok: Len-
gyelország, Csehszlovákia, Bulgária, Románia, Magyarország,
Albánia, s ugyanígy a Német Demokratikus Köztársaság. Jelen-
tős sikereket ért el gazdaságának fejlesztése terén a Mongol
Népköztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság és a
Vietnami Demokratikus Köztársaság.

Eredményesen haladnak a szocialista építés útján Jugoszlá-
via népei.

Az ötödik ötéves terv teljesítésének eredményei nagy öröm-
mel töltik el a szovjet embereket, hűséges barátainkat; a szo-
cialista tábor országainak dolgozóit és az egész haladó embe-
riséget. Ezeket az eredményeket nagy, megfeszített munka árán
vívta ki a dolgozó szovjet nép, amelyet a Kommunista Párt ve-
zet, élén a lenini Központi Bizottsággal. (Viharos taps.)

A HATODIK ÖTÉVES TERV FŐ FELADATAI

Vlagyimir Iljics Lenin örökül hagyta ránk azt az ismert tanítását, hogy nem lehet hosszú időszakot és komoly sikert szem előtt tartó terv nélkül dolgozni. Az öt éves tervek kidolgozásában és megvalósításában követett gyakorlatunk e lenini útmutatás teljesítése.

Terveink realitását az élet igazolta. A Szovjetunió minden öt éves terv után gazdasági fejlődésének új, magasabb fokára emelkedett, gazdagabb és erősebb lett, nemzetközi tekintélye nőttön-nőtt. A szocialista tervgazdaság előnyei lehetővé teszik számunkra, hogy a gazdasági és kulturális építés terén egyre átfogóbb feladatokat tűzzünk magunk elé.

A Szovjetunió, amikor hozzálát a hatodik öt éves terv megvalósításához, hatalmas és sokoldalúan fejlett szocialista termeléssel, nagy anyagi erőforrásokkal, és ami különösen értékes, városban és falun egyaránt nagyszámú szakképzett káderrel rendelkezik.

Országunknak, most már elsőrendű nehézipar birtokában, minden feltétele megvan ahhoz, hogy gyors ütemben fejlessze nemcsak a termelőeszközök, hanem a fogyasztási cikkek termelését is, jelentősen gyarapítsa a társadalmi gazdagságot, s ezzel újabb sikereket arasson a kommunista társadalom építésében.

A Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló hatodik öt éves terv fő feladatai abban foglalhatók össze, hogy a nehézipar elsődleges fejlesztése, a szakadatlan technikai haladás és a munkatermelékenység emelése alapján biztosítani kell valamennyi népgazdasági ág további hatalmas arányú fejlődését, valóra kell váltani a mezőgazdasági termelés rohamos fellendülését és ezen az alapon a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának jelentékeny emelkedését.

A népgazdaság fejlesztését szolgáló hatodik öt éves terv irányelveinek tervezetét tudományos alapon, a szocialista termelési mód objektív gazdasági törvényeinek követelményeit számba véve dolgoztuk ki.

A szocialista népgazdaság fejlesztésében, mint eddig is, a vezető szerep az iparé, elsősorban a nehéziparé, a termelőesz-

közök termeléséé lesz. A nehézipar elsődleges fejlesztése nélkül nem lehet biztosítani a népgazdaság minden ágában a bővített újratermelést, a szüntelen technikai haladást, a termelőerők lendületes fejlődését, a munka termelékenységének állandó emelkedését, nem lehet biztosítani országunk törhetetlen védelmi képességét, nem lehet növelni a nép jólétét. Erre tanít a marxista-leninista politikai gazdaságtan, ezt igazolja szocialista államunk fejlődésének minden történelmi tapasztalata.

A nehézipar elsődleges fejlesztésének lenini fő irányvonalához szilárdan és szüntelenül ragaszkodva, világtörténelmi jelentőségű győzelmeket arattunk, a múltban elmaradott agrárorszá-
gunkat messzemenően gépesített nagyüzemi mezőgazdasággal rendelkező, élenjáró ipari hatalommá tettük, felépítettük a szocialista társadalmat, és lépésről lépésre biztosan haladunk előre a kommunizmus felé. (Taps.)

Korunk jellemző vonása, hogy a technika a termelés minden ágában hihetetlen gyorsasággal fejlődik. A XIX. század még a gőz százada volt, s a XX. század — a villamosság százada — szemünk láttára hovatovább a termelőerők fejlődésének határtalan lehetőségeit magában rejtő atomenergia századává válik.

A XX. század legnagyobb felfedezését, az atomenergiát, nekünk, kommunistáknak, teljesen annak az ügynek a szolgálatába kell állítanunk, amelynek megvalósítása pártunk programjának végső célja — a kommunizmus felépítésének szolgálatába. Országunk az atomenergia békés felhasználásában más országok előtt halad. Ezt a vezető helyet a jövőben is szilárdan meg kell tartanunk.

Mint valamennyien tudják, a Központi Bizottság múlt év júliusi plénumán teljes élességében vetődött fel az a feladat, hogy meg kell gyorsítani a technikai haladást és az ipari munka termelékenységének emelkedését. A Központi Bizottság ülésének határozatai kifejezésre jutnak a hatodik ötéves terv irányelv-tervezetében is, amely azt a feladatot tűzi ki, hogy a népgazdaság minden ágában biztosítsuk a gyors technikai haladást, s ezen az alapon minden területen érjük el a munka termelékenységének emelkedését.

A hatodik ötéves terv egyik fő feladata a mezőgazdaság gyors fellendülésének biztosítása,

A lakosság növekvő élelmiszerszükségletének, továbbá a könnyű- és az élelmiszeripar növekvő nyersanyagszükségletének teljes kielégítése céljából sokkal gyorsabban kell fejlesztenünk a mezőgazdaságot, mint az ötödik ötéves terv idején. Erősen növelnünk kell a szemestermények, az ipari növények, a burgonya, a zöldségfélék és az állattermékek termelését.

Az ipar, a mezőgazdaság, a közlekedés, a kereskedelem — az egész népgazdaság további hatalmas fejlődése, a technika gyors előrehaladása és a munka termelékenységének emelkedése — ezek azok a fő feltételek, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy az új ötéves terv folyamán sikeresen valósítsuk meg a szocialista termelés fő célját, a nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának szüntelen emelését.

Az új ötéves terv teljesítése fontos szakasz lesz a Szovjetunió fő gazdasági feladatának megoldásában. Ez a feladat az, hogy békés gazdasági verseny útján az egy főre jutó termelés tekintetében történelmileg igen rövid idő alatt utolérjük és túlszárnyaljuk a legfejlettebb tőkés országokat.

E probléma gyökerei abban rejlenek, hogy a forradalom előtti földesúri-kapitalista Oroszország egész társadalmi és gazdasági rendje az akkori fejlett országokhoz képest történelmileg rendkívül elmaradott volt.

Lenin még az Októberi Forradalom előtt „A fenyegető katasztrófa és hogyan kell ellene harcolni” című cikkében igen erőteljesen hangsúlyozta, hogy gazdasági tekintetben utol kell érni és túl kell szárnyalni a legfejlettebb országokat. A szocialista forradalom után ez a feladat kifejezésre jutott Lenin számos útmutatásában, amelyek szerint a nehézipar fejlesztése szükséges feltétel ahhoz, hogy az ország termelőerői fejlődjenek, s hazánk gazdaságilag hatalmas állammá váljék.

A Szovjetunió az első két ötéves terv megvalósításával élenjáró ipari hatalommá vált, s az ipari termelés tekintetében már akkor világviszonylatban a második helyre került. Így létrejöttek azok a feltételek, amelyek lehetővé tették, hogy 1939 márciusában a párt XVIII. kongresszusa kitűzze a feladatot: gazdasági tekintetben, vagyis az egy lakosra eső ipari termelés tekintetében utol kell érni és túl kell szárnyalni a legfejlettebb tőkés országokat.

A hitleri Németország támadása a Szovjetunió ellen, a ránk-

kényszerített nehéz háború óriási kárt okozott hazánk népgazdaságának, és 10—11 évre visszavetette ennek a feladatnak, a Szovjetunió fő gazdasági feladatának a megoldását.

Ma, amikor nemcsak helyreállítottuk gazdaságunk háború előtti színvonalát, de messzire előre is jutottunk, népünk már nem olyan körülmények között fogja megoldani a Szovjetunió fő gazdasági feladatát, mint amilyenek a második világháború előtt voltak. A helyzet ma más, sokkal kedvezőbb számunkra. A Szovjetunió anyagi-műszaki bázisa jelentősen megnövekedett. Elég, ha annyit mondunk, hogy hazánk ipari termelése az elmúlt évben több mint három és félszer annyi volt, mint 1939-ben, amikor gyakorlatilag kitűztük a fő gazdasági feladat megoldását. A Szovjetunió évről évre növelte gazdasági erejét, s a termelés abszolút méreteit tekintve messze maga mögött hagyta a legfejlettebb európai tőkés országokat.

Amikor pártunk kitűzi azt a feladatot, hogy gazdasági tekintetben utol kell érünk és túl kell szárnyalnunk a legfejlettebb tőkés országokat, természetesen számításba veszi, hogy ezeknek az országoknak a gazdasági élete sem topogott egy helyben a háború óta. Az Egyesült Államokban az ipari termelés a háború előttihez képes mintegy megkétszereződött. Más tőkés országokban is növekedett a termelés. Tudjuk, hogy ezt a fejlődést ideiglenes, átmeneti tényezők tették lehetővé, hogy ez a fejlődés egyoldalú, nagyon ingatag, és főként azokra az iparágakra terjed ki, amelyek valamilyen módon a gazdaság militarizálásával függnek össze. Ez a fejlődés nem küszöböli ki, sőt kielezi a tőkés termelési módra jellemző alapvető ellentmondásokat. Mindez vitathatatlan. Mégis, világosan látnunk kell, hogy a Szovjetunió fő gazdasági feladatának megvalósításához a termelés jóval nagyobb arányú fejlesztésére van ma szükség, mint amelyet a háború előtt tervbe vettünk.

A Szovjetunió fő gazdasági feladatának megoldásában a jelenlegi szakasz sajátosságát jelenti az is, hogy a háború előtti időktől eltérően hazánk most abban a nagy történelmi korszakban oldja meg ezt a feladatot, amikor már nem egyetlen szocialista ország versenyez a tőkés világgal, hanem két világrendszer: a szocialista és a kapitalista világrendszer békés gazdasági versenye folyik.

Európa és Ázsialakosságának csaknem fele végleg és visz-

szavonhatatlanul szakított a kapitalizmussal. Az emberiség több mint egyharmada szilárdan a szocialista építés útjára lépett. Óriási, világtörténelmi jelentőségű tény ez.

A szocialista gazdasági világrendszerhez tartozó országok gazdasági fejlődésében természetesen megvannak az egyes országok történelmi múltjából és sajátos viszonyaiból következő sajátosságok. A szocialista tábor országai azonban — sajátosságaik mellett — egyek abban, ami az alapvető, ami a döntő. Közös vonásuk az, hogy mindezek az országok a szocializmus és a kommunizmus építésének útján haladnak; mindegyikben a marxista pártja vezette, s a parasztsággal szövetségben álló munkásosztály van hatalmon.

A szocialista tábor szuverén országai között a gazdasági kapcsolatok a kölcsönös, baráti együttműködésen alapulnak, melynek a területei széleskörűek és sokrétűek. Az egyes országok együttműködése abban jut kifejezésre, hogy közös érdekeiknek megfelelően a legésszerűbben használják ki gazdasági erőforrásaikat és termelési kapacitásukat, koordinálják az egyes népgazdasági ágak fejlesztési terveit, megvalósítják a termelés specializálását és a termelési kooperációt, kicserélik tudományos és műszaki vívmányaikat, élenjáró termelési tapasztalataikat stb. Ez a baráti együttműködés és kölcsönös segítségnyújtás a forrása a válságoktól, a munkanélküliségtől és a kapitalista rendszer más jellegzetes, gyógyíthatatlan bajaitól mentes szocialista világrendszer növekvő, gyarapodó gazdasági erejének.

A tőkés viszonyok uralmi területe jelentősen összeszűkült, amikor a második világháború nyomán számos ország levált a kapitalista rendszerről. Különösen nagy jelentősége van annak a ténynek is, hogy szemünk előtt hull szét az imperializmus gyarmati rendszere, amelynek elkerülhetetlen összeomlását Lenin világosan előre látta.

Ilyenformán a Szovjetunió és az egész szocialista tábor óriási előnyökkel rendelkezik a kapitalizmussal folytatott gazdasági versenyben. Ezek közül az előnyök közül az a döntő, hogy a szocialista gazdasági rendszer a termelőerők fejlődésének tág lehetőségeit biztosítja, messzemenően lehetővé teszi a társadalom anyagi javait és szellemi értékeit alkotó dolgozó milliók tehetségének és minden képességének kibontakozását.

E gigantikus, valóban határtalan lehetőségek minél telje-

sebb kihasználása érdekében fáradhatatlanul javítanunk és tökéletesíteniünk kell párt-, szovjet- és gazdasági szervezeteinknek az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság irányítása terén végzett egész munkáját. Vlagyimir Iljics Lenin annak idején azt kívánta, hogy kongresszusainkon több mérnök és agronómus szólaljon fel, hogy kongresszusaink és értekezleteink gazdasági sikereinket ellenőrző szervekké váljanak, ahol igazában tanulhatjuk a gazdasági építést. A párt és a szovjet nép valóra váltotta Lenin kívánságát.

Nézzék meg, elvtársak, a mi kongresszusunkat, nézzék meg, milyen érdemleges és konkrét volt a Központi Bizottság beszámolójának vitája, milyen részletekbe menően taglalták a küldöttek felszólalásaikban az ipar és a mezőgazdaság munkájának gyakorlati kérdéseit.

Ebben pártunknak, a párt Központi Bizottságának óriási szervező munkája mutatkozott meg. A Központi Bizottság az utóbbi években egyre kitartóbban munkálkodik azon, hogy kádereink figyelmét a termelés közgazdasági kérdéseire, az élenjáró tapasztalatok tanulmányozására, s a tapasztalatok nagy arányokban történő elterjesztésére irányítsa. Több konkrétságot! Ennek a lenini elvnek még sohasem volt ilyen döntő jelentősége. Ez ma munkánk fő szempontja a gazdaság irányítása terén.

A Kommunista Pártnak és az egész szovjet népnek szilárd meggyőződése, hogy a két rendszer történelmi versenyében a haladóbb, a szocialista rendszer lesz a győztes. Persze, a győzelem nem hull magától az ölünkbe. Ha győzni akarunk, továbbra is biztosítanunk kell minden népgazdasági ág fejlődésének gyors ütemét, a többi ország előtt kell járnunk a technika fejlesztése és a munkatermelékenység emelése terén, fáradhatatlanul javítanunk kell mindennapos szervező munkánkat.

A hatodik ötéves tervben kitűzött feladatok teljesítése még jobban megnöveli a Szovjetunió gazdasági erejét, s egyben elősegíti a hatalmas szocialista tábor minden országának további gazdasági fejlődését, az egész szocialista gazdasági világrendszer megszilárdulását.

A SZOVJETUNIO NÉPGAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSE A HATODIK ÖTÉVES TERV FOLYAMÁN

FELADATAINK AZ IPAR TERÉN

A népgazdaság minden ágának további fellendülése első sorban a szocialista ipar gyors fejlődésétől függ.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy az ipar termelésének a hatodik ötéves terv folyamán 65 százalékkal kell növekednie. Ez azt jelenti, hogy 1960-ban — a hatodik ötéves terv utolsó évében — hazánkban 3-szor akkora lesz az ipari termelés, mint 1950-ben és 5,3-szer akkora, mint a háború előtt, 1940-ben.

A hatodik ötéves terv legfontosabb feladatai az ipar terén abban foglalhatók össze, hogy első sorban kell előrevinni a vas- és színesfém-kohászat, az ásványolaj-ipar, a szénbányászat és a vegyipar fejlődését, biztosítani kell az erőműépítés lendületes ütemét és a gépgyártás, különösen a műszakilag tökéletes szerzőgépek, kovácsoló és sajtoló gépek, automata berendezések és műszerek gyártásának gyors növelését.

A termelőeszközök („A” csoport) termelését a hatodik ötéves terv idején egészében körülbelül 70 százalékkal kell növelni. A termelőeszközök termelése 1940-hez képest 6,6-szeresére fog növekedni.

A nehézipar hatalmas fejlődése és a mezőgazdasági termelés gyors fellendülése lehetővé teszi majd a közfogyasztási cikkeket gyártó iparágak fejlődésének meggyorsítását.

A fogyasztási cikkek gyártása körülbelül 60 százalékkal növekszik. 1960-ban a fogyasztási cikkek („B” csoport) termelése 3,5-szer akkora lesz, mint 1940-ben.

A hatodik ötéves terv megvalósítása révén a Szovjetunió 1960-ban több acélt, villamosenergiát, cementet, fűtőanyagot termel majd, mint most Anglia, Franciaország és Nyugat-Németország együttvéve. Az ipari termelés tekintetében a Szovjetunió jelentősen megközelíti majd az Egyesült Államokat.

Pártunk, mint mindig, ma is rendkívül nagy jelentőséget tulajdonít a *vaskohászatnak*, mert végeredményben ettől függ a népgazdaság valamennyi ágának fejlődése.

A hatodik ötéves terv idejére azt a feladatot tűzzük ki, hogy

jelentősen felemeljük a vas és az acél termelésének eddig elért színvonalát. 1960-ban hazánkban mintegy 53 millió tonna nyersvasat termelünk majd, vagyis 3,6-szer annyit, mint 1940-ben; 68 300 000 tonna acélt, vagyis 3,7-szer annyit, mint 1940-ben, 52 700 000 tonna hengerelt acélt, vagyis négyszer annyit, mint 1940-ben.

De nemcsak a vas- és acélgyártás növelésén múlik a dolog. A hatodik ötéves terv idején a kohászoknak lényegesen növelniök kell az ötvözött és gyengén ötvözött, valamint az elektroacélfajták és más finomacélfajták gyártását. Ennek nagy népgazdasági és honvédelmi jelentősége van. Lényegesen bővíteni kell továbbá a fémgyártmányok választékát, s fokozni kell a leg-gazdaságosabb hengerelt idomacélok termelését. Mindez lehetővé teszi, hogy hatékonyabban használjuk ki fémkészleteinket, csökkentsük a gépek és fémszerkezetek súlyát, s tökéletesebb be-
rendezéseket alkossunk.

Az ötödik ötéves terv folyamán a kohászok nem keveset fáradoztak azon, hogy a meglevő aggregátokkal több fémeket termeljenek. Ez jó eredményeket hozott, de ne feledjük, hogy a vaskohászat terén még mindig nagy tartalékok vannak.

A meglevő kapacitás jobb kihasználásának, az elavult be-
rendezések korszerűsítésének és a kohászati technológia töké-
letesítésének már egymagában biztosítania kell a hatodik ötéves
terv idején a nyersvastermelés előirányzott növekedésének több
mint egyharmadát, s az acélgyártás előirányzott növekedésének
körülbelül a felét.

A hatodik ötéves tervben komoly figyelmet szentelünk a
színesfém-kohászat fejlesztésének.

Nagy mennyiségű rézre, ólomra, alumíniumra lesz szükség az új villamoserőművekhez és távvezetékekhez, a hírközlő ká-
belhálózathoz, az akkumulátorokhoz, a vasútvonalak villamosí-
tásához és a népgazdaság egyéb szükségleteinek kielégítéséhez. Növelni kell a nikkel, a wolfrám, a molibdén, a niobium, vala-
mint más színes- és ritkafémek gyártását ahhoz, hogy tovább-
fejleszthessük a nagynyomású gőzturbinák, gázturbinák és egyéb
gépek előállításánál alkalmazott ötvözött acélok és hőálló ötvö-
zetek termelését.

Az új ötéves terv idején gyors ütemben kell fejleszteni a
színes- és a ritkafémek termelését, amit az irányelvek tervezete

elő is ír. A hatodik ötéves terv idején a színesfém-termelés évi átlagos növekedésének jóval felül kell múlnia az előző ötéves tervek alatt elért növekedést.

A színes- és a ritkafém-termelés növelése céljából fejleszteni kell az ércbázist, meg kell javítani a nyersanyagok komplex feldolgozását, és biztosítani kell a fémek teljesebb kivonását az ércekből.

A színesfém-kohászat dolgozóinak fontos feladata, hogy növeljék az elektronikának, a rádiótechnikának, valamint a hőálló ötvözetek termelésének fejlesztése szempontjából szükséges nagyon finom színes- és ritkafémek termelését.

Fűtőanyagipar. 1955-ben országunk fűtőanyag-mérlegében a szén részesedése 65 százalék, az ásványolajé 22,5 százalék, a földgázé 2,5 százalék volt. Mint látják, a fűtőanyag-mérlegben az ásványolaj, s különösen a gáz kis helyet foglal el. Márpedig a gáz és az ásványolaj a legolcsóbb és a leghatékonyabb fűtőanyagfajta. A földgáz kitermelésének önköltsége például egyenlő a szénkitermelés önköltségének. Ezenkívül az ásványolaj és a gáz sok vegyitermék értékes alapanyaga.

Ezzel kapcsolatban az ásványolaj- és gázipar fejlesztésének erőteljes meggyorsítására törekszünk. Az irányelvek tervezete szerint a szénbányászat termelését 1960-ig 1955-höz viszonyítva 52 százalékkal, az ásványolaj kitermelését 91 százalékkal, a gáz-kitermelést pedig majdnem 4-szeresére kell növelni.

A Szovjetuniónak jelenleg hatalmas és műszakilag jól felszerelt *szénbányászata* van.

A szénkitermelés azonban az ötödik ötéves terv idején elmaradt a népgazdaság szükségletei mögött, ami a vállalatok és a közlekedés fűtőanyag-ellátásában nehézségeket okozott. Különösen a Szovjetunió európai részében volt érezhető a szén-szükséglet és a szénkitermelés közötti különbség.

1960-ban 593 millió tonna szenet kell kitermelni, vagyis másfélszer annyit, mint 1955-ben. Ez igen komoly feladat, amelynek teljesítése nemcsak a népgazdaság szén-szükségletének kielégítését teszi lehetővé, hanem az állami szénkészletek növelését is.

A Donyec-medencei szénbányászat gyorsabb fejlesztését tervezzük, a keleti területekről az ország európai részébe irányuló

távolsági szénszállítások erőteljes csökkentése érdekében. A Donyec-vidéki szénmedencének továbbra is igen fontos szerepe lesz az ország fűtőanyag-ellátásában. 1960-ban a Donyec-medencében 212 millió tonna szenet, vagyis 77 millió tonnával többet kell termelni, mint 1955-ben. Mivel azonban a donyeci szénfajták drágák, kitermelésük nehezebb, önköltségük magas, a Donyec-medencei szénbányászat továbbfejlesztésén kívül bővíteni és erősíteni kell az ukrainai energiatermelést más energiaforrások révén is.

Ezzel kapcsolatban felmerül az ukrainai szénlelőhelyek — a Kirovográdnál melletti Alekszandrija, a Lvov—volhíniai, valamint a Dnyeper jobbpartján és a nyugati területeken levő többi lelőhely — nagyfokú kiaknázásának kérdése.

Messzemenően ki kell használnunk az Ukrajnában levő vízienergia- és földgáz-készleteket.

Az üzemben levő Dnyeperi és Kahovkai Vízierőműveken kívül a hatodik ötéves terv idején felépül a Kremencsugi és a Dnyeprodzerzsinszki Vízierőmű, megkezdődik a Kanyevi Vízierőmű építése. Tervbe vettük a nyugat-ukrainai földgáz-kitermelés jelentős fejlesztését is.

A kormány megbízta az Állami Tervbizottságot, hogy vizsgálja felül még egyszer az ukrainai vízierőforrások hasznosításának kérdését. Lehet, hogy ezen a téren további intézkedéseket kell majd tenni.

Az ukrainai vízierőmű-rendszer fejlesztésének és a földgáz-kitermelésnek nagy népgazdasági jelentősége van, mert bővíti az ország fűtőanyag- és energiaforrásait, s lehetővé teszi, hogy a drága Donyec-medencei szén nagy részét olcsóbb fűtőanyagokkal helyettesítsük.

A Szovjetunió keleti részében a hatodik ötéves terv keretében sok új ipari üzem, vízierőművet helyeznek üzembe, új vasútvonalakat építenek. Ezzel kapcsolatban jelentősen megnő a szükséglet kokszolható szénben és energiatermelés céljaira használható szénfajtákban.

A keleti vidékeken ilyen szénfajtákból óriási tartalékok vannak. Megvan rá a lehetőség, hogy kisebb befektetéssel építsünk bányauzemekeket, és olcsóbb szénhez jussunk, mint a Szovjetunió európai részében. Ráadásul sok lelőhelyen külszíni fejtést lehet alkalmazni. Feladatunk az, hogy jelentősen fejlesz-

szük a szénkitermelést a kuznyecki, a karagandai és a többi keleti szénmedencében.

Ásványolajból 1960-ban 135 millió tonnát, vagyis közel 4,5-szer annyit kell termelnünk, mint 1940-ben.

Az elmúlt öt éves tervek éve alatt létrejöttek nálunk az ásványolaj-ipar további gyors fejlesztéséhez szükséges feltételek. Új, hatalmas olajvidékeket tártak fel és kezdtek kiaknázni. Ennek folytán ipari ásványolaj-tartalékaink a háború óta több mint 4-szeresükre emelkedtek. Nagyszabású ásványolaj-ipari gépgyártást teremtettünk, amely az ásványolaj-ipart el tudja látni műszakilag tökéletes berendezéssel.

Eredményesen folyik az uráli és különösen a volgavidéki gazdag ásványolaj-lelőhelyek feltárása. 1960-ban ezeknek a vidékeknek kell szolgáltatniuk az ország egész ásványolaj-termelésének 75 százalékát.

Számunkra előnyös, ha gyors ütemben fejlesztjük az uráli és a volgavidéki ásványolaj-ipart. Az ásványolaj-kitermelés önköltsége ezeken a vidékeken harmad-, negyedannyi, mint a régi olajvidékeken.

Az a körülmény, hogy az ország keleti vidékein az ásványolaj-kitermelés gyors fejlesztésére törekszünk, természetesen nem azt jelenti, hogy most már kevesebb gondot fordíthatunk a régi ásványolaj-lelőhelyekre: Bakura és Groznijra, amelyek a legjobb ásványolaj-fajtákat adják az országnak.

A hatodik öt éves terv idején komolyan gondoskodnunk kell az ásványolaj-finomító ipar nagyarányú fejlesztéséről. Azon kell lennünk, hogy hatalmas, az eddigieknél háromszorta-ötszörte nagyobb teljesítőképességű ásványolaj-finomító üzemeket építsünk. Ez lényegesen olcsóbbá és gyorsabbá teszi az építést.

Az ásványolaj-kitermelés növelése terén előttünk álló nagy feladatok szükségessé teszik, hogy nagy arányokban térjünk át az ásványolaj és az ásványolaj-termékek csővezetéken való szállítására. A hatodik öt éves terv idejére több mint 14 500 kilométer távvezeték építését irtuk elő. A távvezetékek segítségével történő szállítás részaránya az ásványolaj és ásványolaj-termékek szállításában öt év alatt több mint 2,5-szeresére emelkedik.

Jelentős mértékben fejlődik a hatodik öt éves terv idején a gázipar. A gázkitermelés öt év alatt 40 milliárd köbméterre növekszik. Új gázlelőhelyek ipari kiaknázása kezdődik meg: a

sztavropoli, szelinkai (Harkov vidékén) és sztyepnovi (Szarátov vidékén) lelőhelyeké. Ezenkívül megtörténnek az előkészületek az Ob síkságán levő berezovói lelőhely kiaknázására. Körülbelül 9000 kilométer együttes hosszúságú távvezetékkel kell építeni.

A villamosítás. A párt Központi Bizottsága következetesen váltja valóra Leninnek az ország villamosítására vonatkozó útmutatásait.

1955-ben a Szovjetunió villamoserőművei összesen 170 milliárd kilowattóra villamosenergiát termeltek, 3,5-szer annyit, mint 1940-ben. Mindamellett az ország villamosenergia-szükségletét csak nehezen tudtuk fedezni.

A hatodik ötéves terv feladatul tűzi ki a villamoserőművek teljes kapacitásának gyorsütemű növelését, hogy népgazdaságunk növekvő villamosenergia-szükséglete teljes egészében kielégíthető legyen, és tartalék kapacitás álljon rendelkezésre. Míg az ipar össztermelése az öt év alatt 65 százalékkal növekszik, a villamosenergia-termelésnek 88 százalékkal, a villamoserőművek kapacitásának pedig 2,2-szeresére kell növekednie.

Országunk igen gazdag vízierergiában. A vízierőművek azért előnyösek, mert nem igényelnek fűtőanyagot, és a legolcsóbb áramot szolgáltatják.

A hatodik ötéves terv keretében nagy figyelmet fordítunk vízierőművek építésére. Az öt év alatt 2,7-szeresére nő a vízierőművek kapacitása.

A Szovjetunió európai részében folytatjuk a Volga és a Káma víziergiájának hasznosítását. A Kujbisevi, a Gorkiji, a Sztálingrádi, a Molotovi és a Votkinszki Vízierőmű építésének befejezésén kívül a Volgán megkezdjük a Szarátovi és a Csebokszári Vízierőmű, a Kámán pedig az Alsókámai Vízierőmű építését.

Szibériában hatalmas arányokban indulnak meg a nagy teljesítményű vízierőművek létesítésére irányuló munkálatok. Az Angarán épül a Bratszki Vízierőmű, a Jenyiszejen pedig a Krasznojarszki Vízierőmű. E vízierőművek mindegyikének teljesítménye 3 200 000 kilowatt lesz, s évente külön-külön annyi áramot termelnek majd, amennyit a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőmű együttvéve. A szibériai vízierőművek olcsó villamosenergiáját egész sor áramigényes termelési műveletnél kívánjuk felhasználni.

Ami a hőerőművek építését illeti, itt az a feladatunk, hogy nagy nyomású és magas hőfokú gőzzel működő, 100 000—150 000—200 000 kilowatt teljesítményű gépegységekkel felszerelt hatalmas villamoserőműveket létesítsünk. Az ilyen nagy villamoserőművek gazdaságilag előnyösebbek a kisebb teljesítményűeknél.

A hatodik ötéves terv idején számos elektromos hálózatot kell létesítenünk. A szovjet energetika fejlesztésének első éveiben egyes kerületeken belül valósult meg a villamoserőművek egyesítése elektromos hálózatok révén, vagyis egyes kerületek viszonylatában történt meg az úgynevezett együttműködő energetikai rendszerek kialakítása. A következő időszakban a kerületi energetikai rendszereket egyesítették és kerületközi energetikai rendszereket hoztak létre.

A hatodik ötéves terv azt az érdekes és jelentőségteljes feladatot tűzi ki, hogy a Szovjetunió egész európai részében oly módon hozzunk létre egységes energetikai rendszert, hogy a Kujbisevi és Sztálingrádi Vízierőművet 400 000 volt feszültségű távvezetékekkel összekötjük a központi, a déli és az uráli energetikai rendszerrel.

A Szovjetunló európai részének egységes energetikai rendszerébe bekapcsolt villamoserőművek 1960-ban a Szovjetunió egész áramtermelésének körülbelül a felét fogják szolgáltatni.

A hatodik ötéves terv idején lerakjuk az alapjait Közép-Szibéria egységes energetikai rendszerének, amely az Angarai és a Jenyiszeji Vízierőművet egyesíteni fogja a Kuznyeck-medencei, a Novoszibirszki, az Irkutszki és a Krasznojarszki Hő-, illetve Vízierőművekkel.

Az egységes energetikai rendszerek megteremtése jelentősen fokozni fogja a villamosenergia-ellátás megbízhatóságát, komolyan megjavítja majd a villamoserőművek üzemeltetésének gazdasági mutatószámait, és lehetővé teszi, hogy a sok, kevésbé gazdaságos közepes és kis teljesítményű erőmű helyett nagy villamoserőműveket építsünk, és olyan új kerületekben építsünk erőműveket, amelyek jelenleg villamosenergia-hiányban szenvednek.

A hatodik ötéves terv egyik kiemelkedő ténye lesz az atomerőművek széleskörű építése és felhasználása. Az irányelvek tervezete néhány atomerőmű építését irányozza elő: együttes tel-

jesítményük 2—2¹/₂ millió kilowatt, ami közel másfélszerese az ismeretes GOELRO-tervben előírányzott villamoserőművek össz-
teljesítményének.

A vegyiipar. Egyre növekszik a kémia szerepe és jelentősége különböző iparágaink és mezőgazdaságunk szempontjából. A vegyiipar gyors fejlődése már régen a technikai haladás elenged-
hetetlen feltétele lett.

Vegyiiparunk jelenlegi állapota nem elégíthet ki bennün-
ket, s ezért a hatodik ötéves terv a vegyiipar fejlesztésének meg-
gyorsítását irányozza elő.

Ennek az iparágaknak egyik legfontosabb feladata a szántó-
földi növények terméshozamának fokozását biztosító ásványi mű-
trágyák gyártásának növelése. Az ásványi műtrágyák gyártásá-
nak 1960-ban közel 20 millió tonnára kell emelkednie, ami 6,5-
szerese az 1940. évi termelésnek, s több mint 2-szerese az 1955.
évinek.

Meg kell szervezni a mezőgazdasági kártevők és növényi
betegségek elleni új, hatékonyabb vegyimérgek gyártását, vala-
mint gyomirtó szerek nagyarányú termelését, hogy lényegesen
csökkenthessük a gyomirtáshoz szükséges munkamennyiséget.

A vegyiiparnak fontos feladata, hogy olaj- és földgázból mi-
nél több szintetikus szeszt, műgumit, oldószert, lakkot, kiváló
minőségű szappanpótlót és egyéb vegyiipari cikket gyártson. Je-
lenleg erre a célra szemesterményeket, burgonyát és növényi ola-
jat használunk fel. Ha olaj- és földgázból gyártunk szintetikus
anyagokat, a hatodik ötéves terv idején lényegesen csökkenthet-
jük, a későbbiekben pedig teljesen megszüntethetjük a szemes-
termények és a növényi olaj ipari célokra való felhasználását.

A vegyiipar dolgozóinak nagy arányokban kell fejleszteniök
az olyan közszükségleti cikkek előállításához szükséges nyers-
anyagok gyártását, amelyen a műselyem, a lábbeli és a divat-
cikkek. A hatodik ötéves terv előírányzata szerint a műszál-
gyártáshoz szükséges műanyagok termelését 6-szorosára kell nö-
velni.

Bővíteni kell a gépgyártás, a rádiótechnika és a repülés szá-
mára szükséges szintetikus anyagok választékát, növelni kell
ezek gyártását, továbbá fejleszteni kell a jó minőségű villamos-
szigetelő anyagok és műanyagok termelését. Ezek alkalmazása

ugyanis lehetővé teszi, hogy csökkentjük a gépek és gyártmányok súlyát, s színesfémeket takarítsunk meg.

A népgazdaság még mindig nagy hiányt szenved gépkocsi-abroncsköpenyben.

A vegyiipar dolgozói az irányelv-tervezetben megállapított feladatot, amely szerint a gépkocsi-abroncsköpeny gyártását 2-szeresére kell növelni, tekintsék minimumnak.

A vas- és színesfém-kohászat, a fűtőanyag- és a vegyiipar fejlesztése hatalmas nyersanyagbázist követel. Országunk kitermelő ipara különféle hasznos ásványok óriási feltárt készleteivel rendelkezik. A Szovjetunió világviszonylatban az első helyen áll a feltárt vas- és mangánérc-, réz-, ólom-, bauxit-, nikkel-, wolfram-, kálisó- és foszfát-nyersanyag készletek terén.

A szélesen kibontakozó *geológiai kutató munkák* hatalmas új szén-, ásványolaj-, vas-, színes- és ritkafémérc- s más hasznos ásványkészletek felfedezésére vezettek, s e készletek alapján jönnek létre hatalmas nehézipari vállalataink.

El kell ismernünk, hogy geológusaink jó munkát végeznek. Az elmúlt öt éves terv idején jól dolgoztak, és szép eredményeket értek el. Így például Kusztanaj területen új, hatalmas vasérclelőhelyeket tártak fel, és energetikai célokra alkalmas szén-, továbbá bauxitot találtak, mégpedig az ipari felhasználás szempontjából rendkívül kedvező vidéken. E felfedezés jelentőségének megértéséhez elég annyit mondani, hogy a Geológiai és Ásványkincsvédelmi Minisztérium adatai szerint a kusztanaji lelőhely vasérckészletei felülmúlják az Urál felkutatott vasérc-készleteit, a Mágnes-hegyet is beleértve.

Az irányelvek kimondják, hogy a kusztanaji lelőhelyek alapján egy évi tízmillió tonna kapacitású vasérc- és egy nagy bauxitbánya-üzemet, továbbá egy alumíniumgyárat kell építeni, s meg kell szervezni az energetikai célokra felhasználható szén-fajták nagyarányú kitermelését.

A Jakut ASZSZK déli vidékén és a Bajkálontúli terület keleti részén a vasérc és a kokszolható szén új, nagy lelőhelyeire bukkantak.

Nagy jelentőségű az Ukrajna keleti részén. Sztavropol határterületén és az Észak-Urál vidékén levő hatalmas földgáz-lelőhelyek felfedezése.

A legutóbbi évek nagyszerű felfedezései közé számíthatjuk a Jakut ASZSZK gazdag gyémántlelőhelyeinek feltárását is.

Folytatni kell az ásványolaj, a gáz, a kokszolható szén, a vas, a színes- és ritkafémek, s más hasznos ásványok lelőhelyeinek kutatását és feltárását a különböző gazdasági területeken, elsősorban az ország keleti részén. Erre azért van szükség, hogy arányosabban helyezzük el az alapanyag-ipart, s a felkutatott hasznos ásványtartalékokkal hosszú időn át biztosítsuk a meglevő és az épülő vállalatok munkáját.

A gépipar. A Központi Bizottság tavaly júliusi plénumán a gépgyártási minisztériumok szigorú és teljesen igazságos bírálatot kaptak a műszaki szempontból tökéletes berendezések, készülékek és műszerek kidolgozásának és termelésének elmaradása miatt.

A gépiparnak, elsősorban a szerszámgép- és szerszámgyártásnak fejlődésében meg kell előznie a többi iparágat. Ezért a hatodik ötéves terv a gépipar és a fémfeldolgozó ipar termelésének 30 százalékos növelését írja elő.

A gépiparra az új ötéves terv idején nagy feladatok várnak. A gépgyárakat rövid időn belül el kell látni új, nagy teljesítményű berendezéssel. Elsősorban fémforgácsoló, kovácsoló és sajtoló gépekről, öntödei gépekről, automata és félautomata gépsorokról van szó.

Az ötéves terv folyamán a fémforgácsoló gépek gyártását csaknem 2-szeresére kell növelni. A szerszámgépipar egész termelésének legalább fele részben a legkorszerűbb fémforgácsoló gépekből kell állnia. Így a több állású aggregátsorok gyártását, amelyeken a munkadarabok egyidejűleg több szerszámmal munkálhatók meg, csaknem 2,5-szeresére, az automata üzembrészek és gyárak számára szükséges automata és félautomata gépsorok és berendezések gyártását mintegy 5-szörösére kell növelni.

Az ötéves terv időszakában a kovácsoló és sajtoló berendezések gyártását mintegy 2-szeresére, a nehéz sajtoló gépek gyártását legalább 4-szeresére kell növelni. Az elavult ejtőkalapácsok helyett be kell vezetni a több ezer tonna erőkifejtésű mechanikus kovácspréseket, ami lehetővé teszi a precíziós sajtolt darabok előállítását során az új, haladó technológia alkalmazását, a munkaigényesség és a fémfelhasználás erős csökkentését.

Az öntödékben a mintázók, az öntők, a tisztítómunkások nehéz és alacsony termelékenyséű kézi munkáját gépi munkával kell felváltani. Ezzel kapcsolatban 8-szorosára kell növelni a korszerű öntőberendezések gyártását, s az ország különböző vidékein nagy számban kell létesíteni specializált öntő részlegeket és öntödéket.

Az öntés új műszaki alapokra helyezésével olyan precíziós öntvények készülhetnek, amelyek már csak jelentéktelen gépi megmunkálást igényelnek. Ez a fémforgácsoló gépek tízezreit szabadítja fel, és sok százezer tonna, jelenleg forgácscsá váló fém megtakarítását jelenti.

Nem kevésbé fontos feladata a gépiparnak, hogy tökéletesebb berendezéseket gyártson más népgazdasági ágak részére.

A gépipar dolgozói biztosítsanak a kohászatnak nagy teljesítményű, különböző rendeltetésű, világviszonylatban a legjobb műszaki eredmények színvonalán álló gépesített és automata hengersorokat.

Új, nagy teljesítményű gépeket kell kapnia az érc- és szénbányászatnak. Az elmúlt ötéves terv idején létrehozták a 14 köbméteres markolóserlegű lépegető exkavátorokat. Ezek a gépek óránként 800 köbméter talajt mozgatnak meg. Az új ötéves terv folyamán a gépipar dolgozói biztosítsanak a kohászat, a szénbányászat és az építők részére még nagyobb teljesítményű exkavátorokat, amelyek óránként több mint 1200 köbméter talajt mozgatnak meg. Ezeknek az exkavátoroknak a kiszolgálásához 40—50 tonna teherbírású billenőgépkocsikra van szükség. A gépkösiiparnak ilyen hatalmas billenőgépkocsikat kell gyártania a hatodik ötéves terv időszakában.

Bonyolult feladatot kell megoldani a gépipar dolgozóinak a hőerőművek részére szükséges, nagy teljesítményű energetikai berendezések létrehozása terén. 200 000—300 000 kilowattos gazdaságos gőzturbinákat, óránként 900 tonna gőzt fejlesztő kazánokat kell tervezni, s be kell rendezkedni a gyártásukra. Az ilyen turbinablokkokban a gőznyomás a 300 atmoszférát, a gőz hőfoka a 650 fokot is eléri.

Az elmúlt öt év alatt az energetikai gépipar 105 000 kilowattos vízturbinákat gyártott a Kujbisevi Vízierőmű részére. A hatodik ötéves terv idején még nagyobb kapacitású turbinákat kell gyártania. A Bratszki Vízierőműhöz egyenként több mint

200 000 kilowattos turbinákra van szükség. Erről a gépről a következő összehasonlítás nyújthat valamelyes fogalmat: öt ilyen vízturbina együttes kapacitása egyenlő a forradalom előtti Oroszország valamennyi erőművének együttes kapacitásával; öt ilyen turbina három és félszer annyi villamosenergiát termel, mint a cári Oroszország összesen.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy az öt év alatt jelentősen kell növelni a gőz-, víz- és gázturbinák, a turbinákhoz szükséges generátorok, egészen óriási, 300 000 kilowatt kapacitású gőzturbinákhoz való új rendszerű, hidrogén hűtésű nagy generátorok gyártását.

Az erő- és szerszámgépek, s a különböző berendezések szerkesztésénél és gyártásánál a gépipar dolgozói fordítsanak különös gondot a fajlagos fémfelhasználás csökkentésére — a gépek konstrukciójának megjavítása, gazdaságos hengerelt idomprofilok alkalmazása és a fémeknek műanyagokkal való helyettesítése révén.

Nem oldhatjuk meg eredményesen a termelési folyamatok automatizálásának fontos feladatát, ha nem rendelkezünk megfelelő mennyiségű különféle tökéletes műszerrel, készülékkel és rádiótechnikai készítménnyel. Ezért a hatodik ötéves terv folyamán gyors ütemben kell fejleszteni a műszergyártást és a rádiótechnikai ipart.

A műszeripar termelési kapacitásának bővítésére 32 szakosított üzem épül, és megerősödik a tudományos-kutató és a laboratóriumi bázis.

Az iparág jobb vezetése érdekében a Gép- és Műszergyártási Minisztérium két minisztériumra oszlik: a Műszerek és Automatizálási Eszközök Gyártásának Minisztériumára és a Gépgyártási Minisztériumra.

A műszeripar egyik fontos és sürgős feladata, hogy kellő mennyiségben lássa el a tudományt és a termelést gyorsan működő számológépekkel. Ezek a gépek a kiszámítási műveletek és a termelési folyamatok automatizálásának új eszközei.

A rádiótechnikai ipar dolgozói fordítsanak különös figyelmet új, félvezetőkön alapuló kiváló minőségű műszerek szerkesztésére, amelyek sok esetben eredményesen helyettesítik a rádiólámpákat. A félvezetőkön alapuló műszerek sokkal kisebbek és

könnyebbek, mint a rádiólámpák, s megbízhatóbbá teszik a rádióberendezések, számológépek és más készülékek munkáját.

A félvezetőkön alapuló műszerek megérdemlik, hogy komolyan foglalkozzanak velük. A Rádiótechnikai Ipar Minisztériuma azonban tűrhetetlenül lassan vezeti be gyártásukat, a Színes-fémipari Minisztérium pedig teljesen elégtelen mennyiségben gyártat erre a célra vegyileg tiszta anyagokat.

Az ötödik ötéves terv idején jelentősen megnövekedett az *építőanyagok* termelése, a népgazdaság szükségleteit azonban még nem elégíti ki teljesen. Érezhető hiány mutatkozik cementben, falazó- és tetőfedő-anyagokban, sőt még ablaküvegben is.

A gyors, olcsó és jó építkezés érdekében — ezt ma már mindenki tudja — messzemenően kell alkalmazni a nagyipari módszereket, erősen kell növelni az előregyártott vasbetonelemek alkalmazását — ehhez pedig sok cementre van szükség.

1940-ben mintegy 6 millió tonna, 1955-ben több mint 22 millió tonna cementet gyártottunk, s 1960-ig 55 millió tonnára kell emelni a cementgyártást. Összehasonlítás kedvéért megemlíthetem, hogy az Egyesült Államok 1955-ben mintegy 52 millió tonna cementet gyártott.

A hatodik ötéves terv idején majdnem 6-szorosára fog növekedni az előregyártott vasbeton-szerkezetek gyártása, több mint 2-szeresére a befejező munkákhoz szükséges anyagok, a pala, az egészségügyi műszaki berendezések és egyéb építőanyagok gyártása.

Az *erdőipar*. A Szovjetunió a fakészletek tekintetében a világ leggazdagabb országa. Nálunk nagy arányokban folyik a fakitermelés. Például a múlt évben mintegy 300 millió köbméter fát termeltünk ki és szállítottunk el.

Ennek ellenére nincs elég faanyagunk, mégpedig mindezekelőtt azért, mert egyáltalán nem gazdaságosan használjuk fel. A világ egyetlen országában sem pazarolják úgy a fát, mint nálunk. Építőipari dolgozóink egy millió rubel értékű építő- és épületszerelő munkára 480 köbméter fát használnak fel, míg például barátainknál, a népi demokratikus országokban, lényegesen kisebb a felhasználás.

A fával takarékoskodni kell, mégpedig elsősorban úgy, hogy nagyobb arányokban alkalmazzunk betont és vasbetont.

A népgazdaság faellátásában mutatkozó fennakadások

egyik legfontosabb oka az, hogy a legfőbb fakitermelő, az Erdőipari Minisztérium, rendszeresen elmulasztja a terv teljesítését, s csupán az ötödik ötéves terv időszakában 80 millió köbméter szerfával maradt adósa a népgazdaságnak.

Márpedig az Erdőipari Minisztérium termelési bázisának fejlesztéséhez állandó segítséget kapott és kap. Az utóbbi öt év leforgása alatt 12,5 millárd rubelt ruháztunk be az erdőiparba. A fakitermelés legfőbb munkafolyamatainak gépesítése lényegesen fokozódott. Az Erdőipari Minisztérium azonban még mindig nem gépesíti megfelelően a munkaigényes kisegítő műveleteket, s így az erdőkben még sok a kézzel végzett munka.

A hatodik ötéves terv időszakában az Erdőipari Minisztériumnak 42 százalékkal kell növelnie a szerfa elszállítását, főleg az erdőben gazdag vidékeken, s ugyanott jelentősen kell fejlesztenie a fűrésztelepeket.

Az erdőipar igen fontos feladata a fakitermelési munkák komplex gépesítésének befejezése, az áttérés az egész éven át állandó munkásokkal folyó munkára.

Az erdőiparral szorosan összefügg *a papír- és a fafeldolgozó ipar.*

A hatodik ötéves terv új cellulózzgyárak, kartonlemezgyárak építését, valamint több meglevő cellulóz- és papírgyár újjáalakítását írja elő, ami lehetővé teszi a cellulóz- és papírgyártás számottevő növelését. A nyomdai papír és a rotációs papír gyártását több mint 1,5-szeresére, a kartonlemez gyártását 2,8-szeresére kell növelni.

Azelőtt javarészt erdős vidékeken építettünk cellulóz- és papírgyárakat, és nagy távolságokra, az ország minden részébe szállítottunk nagy mennyiségű papírt és kartonlemezt. A hatodik ötéves terv idején a nagy nádkészletek felhasználásával olyan vidékeken is kell építeni cellulóz- és kartonlemezgyárakat, ahol nincs erdő. Ez lehetővé teszi, hogy növeljük a papír és kartonlemez mennyiségét, és csökkentjük ezeknek a cikkeknek nagy távolságokra történő szállítását.

A papíriparnak nagy arányokban kell fejlesztenie a kartongöngyölegek gyártását, hogy a hatodik ötéves terv folyamán a fagöngyölegeknek körülbelül felerészét kartonlemezzel helyettesítsük. Ezáltal évente körülbelül 7 millió köbméter faanyagot takarítunk meg.

A hatodik ötéves terv időszakában meg kell oldani a könnyűipar és az élelmiszeripar kivétel nélkül valamennyi ágának nagyarányú fejlesztésével összefüggő feladatokat. Így újabb nagy lépést teszünk előre az iparcikkek és élelmiszerek fennakadás nélküli árusításának biztosítása terén. Ehhez minden feltétel adva van.

A gyorsan fejlődő nehézipar a már meglevő és az újonnan épülő könnyűipari vállalatokat egyaránt el fogja látni műszakilag tökéletes gépekkel és berendezéssel. Másrészt, a mezőgazdaság valamennyi ágának fellendítése lehetővé teszi majd, hogy erőteljesen fokozzuk a textil-, bőr-, cipő-, hús- és tejipar-
nak, valamint a konzervipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar más ágainak ellátását mindenfajta mezőgazdasági nyersanyaggal.

Az élelmiszeripari dolgozóknak nagymértékben kell növelniök a hús- és hústermékek, a vaj, a sajt, a tej és tejtermékek, a hal és haltermékek, a cukor és az édesipari készítmények, s a különféle konzervek gyártását. Ezzel kapcsolatban sok új vállalatot kell építeni a városokban és a mezőgazdasági nyersanyag-begyűjtés körzeteiben.

Fontos feladatok várnak a közszükségleti iparcikkeket gyártó vállalatok dolgozóira. Több mint másfélszeresére kell növelniök a lábbeli és a konfekcióipari cikkek gyártását, lényegesen több lenvásznat, különösen jó minőségű gyapjúszövetet kell előállítaniök, mert ezekből a keresletet nem elégítjük ki teljesen.

Különösen nagy arányban kell fejleszteni a műrost- és a műszálgyártást. A hatodik ötéves terv időszakában a műrostgyártást legalább háromszorosára, a műszálgyártást pedig ötszörösére kell növelni.

Nagy arányban kell növelni az óra, a kerékpár, motor-kerékpár, varrógép, háztartási mosógép, rádió s egyéb kulturális, kényelmi és háztartási cikkek gyártását.

A könnyűipar dolgozóinak az iparcikkek fokozottabb termelésével egyidejűleg biztosítaniök kell gyártmányaik minőségének jelentős javulását és kellő időben történő kibocsátását. A lakosság számára lehetővé kell tenni, hogy mindenkor az ideénynek, az évszaknak megfelelő ruházati cikket, fehérneműt, lábbelit vásárolhasson.

A könnyűipar és élelmiszeripar különböző ágainak dolgozói kötelesek törődni azzal, hogy jelentősen megjavuljon a termelési kapacitás kihasználása, messzemenően meghonosodjon az élenjáró technológia, lényegesen csökkenjen a termelésben a nyersanyagveszteség.

Ezek, elvtársak, a hatodik ötéves tervben az egyes iparágakra vonatkozóan kitűzött fő feladatok.

A TECHNIKA FEJLESZTÉSE AZ IPARBAN

4

Az előző ötéves tervek idején az ipari termelés technikája nálunk sokat fejlődött. De ma ez már korántsem elegendő. A technika nem topoghat egy helyben, szüntelenül előre kell haladnia. Csak az új technika messzemenő alkalmazásával emelhetjük rövid időn belül jelentősen a munka termelékenységét és növelhetjük a termelést. Ezért az irányelvek tervezetében az ipar további technikai fejlesztésére vonatkozóan kitűzött feladatok nagy jelentőségre tesznek szert.

A Központi Bizottság júliusi plénuma rámutatott arra, hogy az ipar területén a párt-, szovjet- és gazdasági szervezeteknek a népgazdasági terv teljesítésével együtt igen fontos feladata a termelés műszaki színvonalának erőteljes emelése, a fáradhatatlan harc a technikai haladásért.

De miben jut kifejezésre a mostani szakaszban az ipar technikai haladása?

A technikai haladás szorosan összefügg a villamosítással, s mindenekelőtt a gép- és berendezésállomány állandó tökéletesítésében, a legkorszerűbb gyártástechnológia bevezetésében, a gyártási folyamatok komplex gépesítésének és automatizálásának megvalósításában, a rendelkezésre álló nyersanyag- és energetikai források lehető legteljesebb és legésszerűbb felhasználásában, mindennek eredményeképpen pedig a kiváló minőségű árucikkek gyártásának szüntelen növekedésében jut kifejezésre.

De a technika — az erő- és szerszámgépek és más felszerelés — az éremnek csupán az egyik oldala. A technika helyes kihasználásához, a technikai haladás gyors ütemének biztosításához az szükséges, hogy állandóan gondoskodjunk jó szakmu-

kások, technikusok, mérnökök és tudósok képzéséről, szakadatlanul fejlesszük a tudományt, tökéletesítsük a termelés szervezését.

Számos példát idézhetnénk, amelyek a technikai haladásban elért jelentős sikereinket bizonyítják. Ma azonban nem erről kell beszélnünk. Erőfeszítéseinket most a hiányosságok kiküszöbölésére kell összpontosítanunk, és a hatodik ötéves terv folyamán biztosítanunk kell a gyors technikai haladást a nép-gazdaság minden ágában.

Gép- és felszerelésállományunk kérdésével kezdem.

Az első és a második ötéves terv idején vállalatainkat elláttuk az abban az időben legkorszerűbb felszereléssel, amelyet jórészt külföldről hoztunk be. Azóta több mint húsz év telt el. A háború alatt az ipar csak jelentéktelen mennyiségű új felszerelést kapott. A háború befejezése óta eltelt időszakban felszerelésállományunk új erő- és szerszámgépekkel gyarapodott, de szerszámgépállományunkban még mindig sok a régi esztergapad, amely percenként 150—400 fordulattal dolgozik — korszerű szerszámgépeink 1500—2000 fordulatszámával szemben. Nincs még elég félautomatánk és automatánk, sem korszerű esztergáló, fogaskerék-megmunkáló és csiszolópadunk, sem pedig elegendő korszerű kovácsoló-sajtoló gépünk.

Elmarad a korszerű színvonal mögött üzeink öntödei berendezése. Gépgyáraink többnyire olyan öntödei gépekkel rendelkeznek, amelyek harmad-negyedannyit termelnek, mint a korszerű félautomata és automata öntőgépek.

A hatodik ötéves terv során a gépiparban lényegesen fel kell újítanunk a fémmegmunkáló gépeket és öntödei berendezéseket, a könnyű- és élelmiszeriparban az üzemi berendezéseket, a közlekedésben a gördülőanyagot, a mezőgazdaságban a traktor- és gépállományt.

Az új típusú berendezések alkalmazása mellett erőteljesen hozzá kell látni a meglevő berendezések korszerűsítéséhez, teljesítményük növeléséhez.

A gépeknek és mechanizmusoknak erősebb motorokkal, s a munkát megkönnyítő és meggyorsító készülékekkel való ellátása lényegesen fokozza a szerszámgépek és más gépek termelékenységét. A berendezés korszerűsítése azonban még nem folyik kellő méretekben. A minisztériumok és a berendezést szál-

lító gyárak kevésbé segítik a berendezés korszerűsítésére szoruló üzemeket, s így az egyes üzemek gyakran saját erejük-ből, félig kisipari módon végzik el az egész munkát. De még így is komoly eredmények születnek.

Az Első Golyóscsapágy Gyárban például a több mint húsz éve dolgozó félautomata esztergapadokon megjavították egyes alkatrészek szerkezetét, s ezáltal a gépeket gyorsvágásra lehetett átállítani. Az eredmény az volt, hogy a gépek termelékeny-sége 25 százalékkal emelkedett, és lényegesen csökkent a selejt.

A berendezés korszerűsítése nagyon fontos, állami jelentő-ségű ügy. A párt- és gazdasági szervezeteknek fokozott figyel-met kell fordítaniuk erre a kérdésre.

Sok a tennivaló a hatodik ötéves terv időszakában az új, tökéletesebb *gyártási technológia* bevezetése terén is.

A következő példák jól szemléltetik, mennyire fontos fel-adatról van itt szó.

Számos gépgyárban még mindig elavult és kevésbé terme-lékeny technológiát alkalmaznak — acél- és nyersvasöntvénye-ket homokmintába öntenek és ejtőkalapáccsal kovácsolnak. Ilyen technológia esetén elkerülhetetlen a nagyobb munka-ráfordítás és az alkatrészek sok hulladékkal járó további jelen-tős mechanikai megmunkálása.

Ezzel szemben már több üzemben áttértek az öntés és a kovácsolás új, haladó módszereire, amelyek lehetővé teszik a munka termelékenységének megsokszorozását, s ugyanakkor ko-moly fémmegtakarítást eredményeznek. Ezek az új módszerek azonban lassan találnak utat a termelésbe.

Lássunk egy másik példát. A folyékony acélt mostanában nyersvasból készült mintákba öntik, s az öntvényeket előnyújtó-sorokon, majd szelvényhengerek sorokon, illetve lemezhenger-sorokon bocsátják át.

Ugyanakkor a Vörös Szormovo és a Novaja-Tulai Kohá-szati Üzem bevezette az acél folyamatos öntésének módszerét, amelynél a hengerlésre szánt munkadarabokat közvetlenül fo-lyékony acélból nyerik, s így elkerülik a mintákba való öntést és az előnyújtó-sorokon való hengerlést.

Ha ezzel a haladó módszerrel 1960-ban 12—15 millió tonna acélt öntünk, ami teljesen reális, akkor az Állami Műszaki Hiva-tal számítása szerint a hengerelt vas- és acéltermelést egymillió

tonnával lehet növelni, s mintegy kétmilliárd rubelt lehet megtakarítani.

A folyamatos acélöntéshez szükséges kiegészítő berendezés költsége nem egészen egy év alatt megtérül. Ezenkívül megszűnik az öntödei munkások nehéz kétkézi munkája, csökken a dolgozók száma és a fűtőanyag-felhasználás.

Vagy lássunk egy további példát. A vaskohászati üzemekben a horganylemezek túlnyomó többségét elavult, nem gépesített módszerrel gyártják. Ennek során egy tonna horganylemez meleghengerteléséhez, feldarabolásához és osztályozásához mintegy negyven munkaóra, egy tonna horganylemez forró ónozásához 20 kg ónra van szükség. Pedig a horganylemez hideghengertelésének és elektrolitikus ónozásának tökéletesebb és a Zaporozsszal-gyárban meghonosodott gyártási eljárása 25—40-ed részére csökkenti a munkaigényességet és mintegy kétötödére az ónfogyasztást.

A hatodik ötéves terv idején a technológiai folyamatoknál nagy arányokban kell alkalmazni a villamosságot és a kémiát, törekedni kell a rádióaktív sugárzások további ipari felhasználására, különösen az anyagok minőségének ellenőrzésénél és a termelési folyamatok irányításánál.

A fejlett technológiai folyamatok lényegesen emelik a munka termelékenységét, csökkentik a termelés önköltségét, és javítják minőségét. Határozottabban és gyorsabban kell alkalmazni a termelésben a legkorszerűbb technológiát.

A technikai haladás egyik fontos iránya *a nehéz és munkaigényes műveletek gépesítése*.

A párt és a kormány azelőtt is napirenden tartotta a gépesítés erőteljes fejlesztését. E téren már sokat tettünk. Mindamellet a termelés gépesítésének színvonala nálunk még mindig nem kielégítő, sok a kézi munka.

Szó volt itt a szénbányászatról. A háború utáni évek folyamán a szénipar valóban nagymértékben kapott új technikát, de a technika kihasználásában még mindig sok a hiányosság. A legkomolyabb hiányosság, hogy nem halad előre kellőképpen a komplex gépesítés bevezetése. Így a technológiai láncolatban hiányzik egyes munkaigényes műveletek gépesítése. Ez az egyik oka annak, hogy bár nagymennyiségű réselőgép, szénkombájn és más gép áll a szénbányászat rendelkezésére, a munka

termelékenysége továbbra is alacsony, a szén önköltsége pedig magas.

A komplex gépesítés ügye sok más iparágban, a közlekedésben és az építőiparban sem áll jobban.

Meg kell jegyezni, hogy a komplex gépesítés elhúzódását főleg az okozza, hogy egész sor termelési ág számára még mindig nem készültek el a szükséges gépkomplexumok, amelyek a kisegítő technológiai folyamatokat egyaránt elvégzik. A hatodik ötéves terv időszakában a gépipar dolgozóinak teljes erővel hozzá kell látniok e fontos feladat megoldásához.

Az irányelvek tervezete hangsúlyozza, hogy erősen fokozni kell a munkafolyamatok gépesítésének ütemét, az ipar minden ágában nagy arányokban kell megvalósítani a fő és kisegítő munkák komplex gépesítését. A tervezet külön figyelmet fordít a rakodási munkák komplex gépesítésére, mert e munkáknál jelenleg aránytalanul sok munkást foglalkoztatnak.

A technikai haladás következő, a gépesítéshez viszonyítva magasabb foka a *termelés automatizálása*.

Az automatizálás lényege az, hogy a termelési folyamat a munkás minimális fizikai munkaráfordításával megy végbe, a munkás felszabadul a nehéz munka alól, és feladata főleg a termelési folyamat menetének ellenőrzése. Az automatizálás segítségével egy vagy néhány munkás jelentős számú gépet és mechanizmust irányíthat. Az automatizálás során megváltozik a munkás munkájának jellege, úgy, hogy az mindinkább megközelíti a technikus és a mérnök munkáját.

A termelés messzemenő automatizálása példátlan távlatokat tár fel a munkatermelékenység emelkedése előtt, s a szocializmus viszonyai között elősegíti a dolgozók műszaki és kulturális színvonalának emelkedését. Az automatizálás ezenkívül biztosítja a termelés minőségének javulását, önköltségének csökkenését, fokozza a termelési folyamatok megbízhatóságát és folyamatosságát.

Csak automatizálás esetén lehet irányítani az atomerővel működő berendezések munkafolyamatait, s a vegyiipar és más iparágak számos olyan termelési folyamatát, amelyeket az ember nem irányíthat közvetlenül.

A Dnyeperi Vízierőmű példáján láthatjuk, hogy mit eredményez az automatizálás; itt műszakonként mindössze hat

ügyeletes kezel kilenc, összesen 650 000 kilowattos vízturbinát és egész sor más gépezetet. Az Üzbégisztáni Energetikai Művek (Uzbekenergo) ordzsonikidzei vízlépcsőjénél két-három ügyeletes egy központból négy vizierőművet irányít.

Az automatizálás igen gazdaságos a gépgyárakban. Korszerű automata-gépsoraink lehetővé teszik, hogy a munkások létszámát és a gyártmányok megmunkálására fordított munkaidőt egyötödére-egytizedére csökkentjük. Az automatizálást minden iparágban be kell vezetni. Ez a feladat vár a nehéz-, a könnyű- és az élelmiszeriparra egyaránt.

Az automatizálás megvalósításában különösen fontos szerepet kell juttatnunk az automata számológépeknek, amelyek automatikusan állapítják meg és biztosítják a termelési folyamat legelőnyösebb feltételeit, ezenkívül rögzítik és ellenőrzik a termékek minőségi előírásait.

Az automatizálás fejlesztése tehát nagy jelentőségű állami ügy, a minisztériumok és főigazgatóságok mégsem méltatják kellő figyelemre.

Az irányelvek tervezete feladatul tűzi ki, hogy az iparban nagy arányokban kell automatizálni a termelési folyamatokat, gyorsabban kell áttérni az egyes gépsorok és műveletek automatizálásáról egész üzembrészelemek és technológiai folyamatok automatizálására, s automata üzemek létesítésére, mert ezáltal soha nem látott mértékben emelhetjük a munka termelékenységét.

A minisztériumok és az Állami Műszaki Hivatal tegyenek határozottabb intézkedéseket az automatizálás bevezetésére valamennyi népgazdasági ágban.

A gépállomány felújítása, a gyártási technológia tökéletesítése, a gépesítés és automatizálás mellett feladatunk továbbá az új gépek, berendezések, anyagok és más cikkek *minőségének* javítása, hogy megfeleljenek a tudomány és a technika legújabb eredményeinek. Az elavult géptípusokat, berendezéseket és anyagokat idejekorán ki kell vonni a termelésből és újakkal kell helyettesíteni.

Meg kell mondani, hogy egyes közgazdászaink körében az a tudományellenes elmélet dívik, amely szerint a szocializmusban nem áll fenn a gépek erkölcsi kopása. Ez a káros elmélet helyet kapott a Nagy Szovjet Enciklopédia hasábjain is. Hir-

detői szerint a gépek erkölcsi kopása csak a kapitalista gazdaságra jellemző, a szocialista gazdaságban viszont „a technika fejlődése nem hoz létre »erkölcsi kopást«, s ezt az állóalapok amortizációjánál nem kell számításba venni”¹. (*Élénkség a tremben.*)

Nem nehéz belátni, hogy ez az „elmélet” a maradiság, a konzervativizmus igazolását szolgálja. Célja annak bizonyítása, hogy a szocialista társadalom szempontjából előnyös elavult, tehát olyan gépek használata, amelyek nem felelnek meg az élenjáró üzemeinkben elért legmagasabb műszaki színvonalnak. De ki ne tudná, hogy ha elmaradunk az új technika bevezetésében, akkor a társadalmi munkát pazaroljuk, és a munkatermelékenység emelkedését hátráltatjuk.

A technika fejlesztése társadalmi munkamegtakarítással jár, lehetővé teszi, hogy kisebb munkaráfordítással többet termeljünk. Ám egyes gyász-közgazdászaink nem annak a kérdésnek kidolgozásán munkálkodnak, hogy milyen hatékony gazdaságilag az új technika alkalmazása, amely biztosítja a szocializmusnak a győzelmet a kapitalizmussal való versenyében. Nem, ők erőnek erejével a szocialista gazdaság fejlődési törvényszerűségének rangjára akarják emelni az elavult gépek alkalmazását. Az ilyen „közgazdászokat” nem árt emlékeztetni Lenin bölcs szavaira: „A közgazdásznak mindig előre, a technikai fejlődés irányába kell tekintenie, különben nyomban lemarad, mert aki nem akar előre tekinteni, az hátat fordít a történelemnek. Itt nincs és nem is lehet középút”².

A technikai haladásban különösen nagy szerepe van a tudománynak.

A technikai haladás meggyorsításának szükségessége parancsolóan írja elő az elméleti kutatások nagyarányú fejlesztését, új, nagy tudományos felfedezések elérését és az élenjáró termelési tapasztalatok általánosítását. Ezen a téren komoly eredményeink vannak, de a tudományra most új, mégpedig igen nagy feladatok várnak.

Amikor kellő elismeréssel adózunk tudósainknak, mert felbecsülhetetlen hozzájárulásukkal előmozdították hazánk gazdasági fejlődését,

¹ Nagy Szovjet Enciklopédia. 2. köt. 291. old. (oroszul),

² Lenin Művei. 5. köt. Szikra 1953. 140. old.

sági és kulturális fellendítésének közös ügyét, igen fontos, hogy egyszersmind rámutassunk a tudományos munka szervezése és folytatása terén mutatkozó hiányosságokra.

Igy például nem nyugodhatunk bele abba, hogy bizonyos tudományos kutatóintézetek és egyes tudományos dolgozók évek hosszú során át meddő munkát végeznek. Sok tudományos kutatóintézetnek és tudományos dolgozónak gyenge a kapcsolata a termeléssel. Egyes tudományos intézményekben elbizakodottság és olyan hangulat kapott lábra, hogy náluk minden a legnagyobb rendben van. Használna az ügynek, ha az ilyen tudományos intézményekbe behatolna a bíráló és önbírálat friss szele, s kifejlődne a tudományos problémák alkotó megvitatása. Csak ezen az úton küszöbölhetők ki a tudomány fejlődését hátráltató hiányosságok, nevezetesen, csak így küzdhető le egyes tudósoknak az a helytelen törekvése, hogy monopóliumszerűen vezessenek bizonyos tudományágakat.

A technikai haladás ütemének meggyorsítása érdekében növelni kell a tudományos dolgozók számát olyan iparágakban, mint a gépgyártás, műszeripar vagy az elektrotechnikai ipar.

Gondoskodni kell a tudományos dolgozók képzésének megjavításáról. Itt az ideje, hogy lényegesen módosítsuk a tudományos káderek aspirantúra útján történő képzését, s igényesebbek legyünk a tudományos fokozatok és címek odaítélésénél. Egyszóval itt az ideje, hogy rendet teremtsünk ezen a fontos területen.

Sok tudományos szervezet jogosan és helyesen azt javasolja, hogy a tudományos kutatóintézetekben szélesítsék ki az igazgató jogkörét, mert a kialakult helytelen gyakorlat következtében az igazgatók jelenleg a tudományos káderek ésszerű felhasználásának és a tudományos kutatómunkák pénzellátásának elemi kérdéseit sem tudják megoldani.

A Központi Bizottság júliusi plénumán megtörtént a vállalati igazgatók jogkörének kiszélesítése. A Minisztertanácsnak hasonló határozatot kell hoznia a tudományos kutatóintézetek igazgatóira vonatkozóan.

Időnként valamennyi tudományos kutatóintézetben pályázatot kell kiírni a tudományos munkatársi helyek betöltésére, s ilyenformán lehetővé kell tenni, hogy tehetséges emberek kapcsolódjanak be a tudományos tevékenységbe, s a tudományos

kutatóintézetek megszabaduljanak azoktól, akik éveken át nem mutatnak fel értékes, gyakorlatilag hasznosítható eredményeket.

A tudomány még magasabb színvonalra emelése és a tudományos kutatómunkák lendületének fokozása érdekében friss erőket kell bevonni a tudományos munkába, szélesebb fronton kell elindulni a tudomány újabb csúcsainak meghódítására. De hogyan?

Ha csupán bővítjük a meglevő tudományos kutatóintézeteket, vagy újakat létesítünk, soká fog tartani a dolog, márpedig mi nem várhatunk. Ezért nagyobb arányokban kell bevonni a tudományos kutatómunkába a főiskolákat és az ipari minisztériumok kísérleti-szerkesztési osztályait. Kellőképpen meg kell erősíteni, s messzemenően fel kell használni a tudományos kutatómunkára a főiskolák és a kísérleti-szerkesztési osztályok laboratóriumait, továbbá az ipari laboratóriumokat. Ezen az úton haladva rövid idő alatt kiszélesíthetjük a tudományos kutatások frontját, s egyidejűleg lényegesen emelhetjük tudományos kádereink képzettségét.

A tudományos munka szempontjából nagy jelentőségű a rendszeres és átfogó tájékoztatás az egyes tudósok saját tudományágában és a rokon tudományágakban folyó munkáról. A tudomány nem fejlődhet széleskörű véleménycseré nélkül. Sok kérdésben azonban megnehezíti ezt a véleménycserét a fölösleges titkolózás. Az ésszerűtlen titkolózás párhuzamosságra vezet, s nem egy esetben csak arra jó, hogy a lelkiismeretlenül dolgozó tudományos munkatársak kivonják magukat a tudományos bírálat alól. (*Taps.*) Természetesen szó sincs arról, hogy ne maradjon titokban az, amit csakugyan titokban kell tartani.

Ésszerűen kell megszervezni tudományos intézményeink között a tapasztalatok és nézetek kicserélését, továbbá a tudományos tájékoztatást. Ki kell szélesíteni tudományos kutatóintézeteink kölcsönös kapcsolatait, valamint a külföldi tudományos kutatóintézetekkel és haladó tudósokkal való kapcsolataikat. Fokozni kell a külföldön megjelent műszaki könyvek vásárlását, és kiadását a Szovjetunióban. Javítani kell a műszaki tájékoztató szolgálatot a minisztériumokban, a tudományos kutatóintézetekben és a vállalatoknál, rendet kell teremteni a jó tapasztalatok kicserélésének megszervezése terén.

A tudományos intézményeknek országunkban kialakult rendszerét, amely körülbelül 3000 akadémiai és szakintézetet, tudományos kutatólaboratóriumot és egyéb tudományos intézményeket ölel fel, egyszer sem vizsgáltuk meg egészében, pedig valószínűleg korántsem a legésszerűbb, a leggazdaságosabb és a legtermékenyebb. Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában nagyon helyesen beszélt arról, hogy a tudományos kutatóintézetek és a főiskolák túlnyomó része indokolatlanul az ország központjában, különösen Moszkvában összpontosul. Az általa mondottakat az alábbi jellemző adatokkal egészíthetjük ki.

Moszkvában, Leningrádban, valamint Moszkva és Leningrád területén van elhelyezve a minisztériumokhoz és főigazgatóságokhoz tartozó tudományos kutatóintézetek több mint egyharmada, s a Szovjetunió Tudományos Akadémiájához tartozó tudományos intézmények kétharmada. Ezekben az intézményekben összpontosul a minisztériumokhoz és főigazgatóságokhoz tartozó intézetek tudományos dolgozóinak 60 százaléka, illetve a Tudományos Akadémia tudományos munkatársainak 85 százaléka.

A Szovjetunió Színesfémkohászati Minisztériumához tartozó tudományos kutatóintézetek kétharmada Moszkvában és Leningrádban van elhelyezve. Körülbelül ugyanez a helyzet a vegyipari, erdőipari, papíripari és faipari minisztériumok viszonylatában is.

Leningrádban van például a Szovjetunió Vaskohászati Minisztériumának tűzálló anyagokkal foglalkozó tudományos kutatóintézete. Moszkvában és Moszkva környékén van a Forgácsolási Szövetkezetek Központi Szövetségének vadászati tudományos kutatóintézete, a Mezőgazdasági Minisztérium lótenyésztési tudományos kutatóintézete, a Szovjetunió Szovhozügyi Minisztériumának kebelébe tartozó prémesállat- és marahalvástenyésztési országos tudományos kutatólaboratóriuma (*élénkség és derűtség a teremben*), meg sok más olyan intézet, amelynek nincs Moszkva és Leningrád vidékén termelőbázisa. Ugyanezt elmondhatjuk számos főiskoláról is.

A minisztériumok, az Állami Tervbizottság, az Állami Műszaki Hivatal és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája vizsgálják meg és oldják meg a tudományos kutatómunka jobb meg-

szervezésével összefüggő kérdéseket, s ugyanígy a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának rendszerében, az ipari minisztériumokhoz tartozó főiskolákon és tudományos kutatóintézetekben felmerülő kérdéseket. Nevezetesen terjesszék elő a tudományos kutatóintézetek és főiskolák helyesebb területi elosztására vonatkozó elgondolásaikat, különös tekintettel arra, hogy ezeket az intézeteket és főiskolákat közelebb vigyék a termelőbázisokhoz.

Országunkban a tudomány további fejlesztéséhez adva vannak a lehető legkedvezőbb feltételek. A nagy képzettségű tudományos dolgozók hatalmas serege áll rendelkezésünkre. A tudományos dolgozók égnék a vágytól, hogy tettekkel mozdítsák elő a népgazdaság fejlődését, hogy erőteljesen kivegyék részüket a kommunista társadalom építéséből. Csak okosan és helyesen kell megszervezni ezt a nagy erőt, s állandó segítséget kell nyújtani tudományos kádereinknek.

Az ipar technikai haladására vonatkozóan az irányelvek tervezetében kitűzött széleskörű program végrehajtása sok tekintetben függ attól, hogy milyen lendülettel fejlődik az ipar specializálása és az ipari kooperáció.

A nagy teljesítményű, korszerű technikát csak abban az esetben lehet teljes mértékben kihasználni, ha az azonos fajtájú cikkek tömegtermelését a folyamatos és a futószalagrendszerű gyártásmenet alapján szervezzük meg. Ezt a célt szolgálja a specializálás és az ipari kooperáció.

Az ötéves tervek idején iparunkban történtek bizonyos lépések a specializálás terén, de még sok a hiányosság. A Központi Bizottság múlt év júliusi plénumán részletesen bíraltuk e hiányosságokat, s az ipar specializálásának és az ipari kooperációnak kiszélesítésére nagyszabású intézkedéseket jelöltünk meg.

A plénium után az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa több gyakorlati intézkedést léptetett életbe a minisztériumok pontosabb profilozása érdekében. Ez vonatkozik a Diesel-motorok, a műszerek és néhány más cikk gyártására. De ez még nem elég.

Több minisztérium vezetői és a vállalati igazgatók között is sokan félnek a specializálástól és a széleskörű kooperációtól, mert ez a termelés kialakult szervezési formáinak bizonyos átalakításával jár.

Vannak olyan vezetők is, akik a specializálást szemmel láthatóan szeretnék elhalasztani arra az időre, amikor majd új, specializált gyárak épülnek, s azt szeretnék, ha a meglevő gyárakban maradna minden a régiben.

Nem szabad továbbra is beletörődni a jelenlegi helyzetbe. Erélyesen hozzá kell látni az ipar széleskörű specializálásának és az ipari kooperációnak megvalósításához, ésszerűen kell megszervezni a vállalatok termelési kapcsolatait, s a kooperációs szállítások tervének teljesítésénél szigorúan be kell tartani az állami fegyelmet.

Az irányelvek tervezete a termelés specializálására átfogó intézkedéseket irányoz elő. Mindenekelőtt kimondja, hogy ebben a tekintetben rendet kell teremteni a gépiparban. Az azonos fajtájú gépipari termékek gyártása ez idő szerint szét van forgácsolva különböző minisztériumok és főigazgatóságok között.

Igen fontos termékfajtákat gyártanak olyan minisztériumok és főigazgatóságok vállalatainál, amelyek egyáltalán nem tartoznak a profiljukhoz. Például a Mezőgazdasági Minisztérium gyáraiban készült a fémforgácsoló gépek 10 százaléka, a kovácsoló-sajtoló gépek 24 százaléka. A minisztérium gyáraiban készülő szerszámgépek gyakran műszakilag elmaradottak, önköltségük pedig magas, mivel kis sorozatban, tökéletlen technológiával készülnek.

Sok vállalat rengeteg öntvényt, kovácsolt munkát, fém-tömegcikket, szabványszerszámot és más tömegfogyasztási cikket saját erejéből drágán állít elő, anélkül, hogy biztosítani tudná kifogástalan minőségüket. Mindez azért történik, mert nincsenek specializált öntödék és kovácsoló-sajtoló üzemek, nem elég fejlettek a fémtömegcikket és a szerszámokat gyártó iparágak, s ugyanígy nem eléggé fejlett az elektródák, az összekötő csöidomok és sajtolók gyártása.

Az ipar egyes vezetői úgy vélik, hogy a specializálás feladata mindössze a választék szűkítéséből áll. Ez helytelen fel fogás. A technika fejlődésével a különböző cikkek és szabvány-méretek száma jóval gyorsabban nő, mint az új vállalatok száma. A feladat az, hogy minden üzem technológiai szempontból azonos fajtájú gyártmányokat állítson elő, s hogy minden téren bevezessük a munkadarabok és szerkezeti részegységek

egységesítését, megszervezzük specializált üzemekben való tömeggyártásukat.

Lenin nyomatékosan hangsúlyozta a specializált üzemek haladó szerepét. Ezzel kapcsolatban a következőket írta: „Ahhoz, hogy például az összetermék valamely részecskéjének előállítására irányuló emberi munka termelékenységse fokozódjék, elengedhetetlenül szükséges az, hogy ennek a részecskének termelése specializálódjék, olyan külön termeléssé váljék, amely tömegcikk termelésével van kapcsolatban, s ezért lehetővé teszi (és előidézi) a gépek stb. alkalmazását”¹.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy az ország különböző gazdasági körzeteiben specializált gyárakat és részlegeket kell létesíteni többek között öntvények, kovácsolt és sajtol munkadarabok, szabványszerszámok, pótalkatrészek, faalkatrészek, műanyagból készült alkatrészek, biztosító szerkezetek stb. előállítására. Kimondja továbbá, hogy automata futószalagokat és a gépesítéshez szükséges berendezéseket gyártó specializált üzemeket kell létesíteni.

A minisztériumok között ésszerűen kell elosztani az iparágakat, s egyúttal a specializált minisztériumok alá kell rendelni az azonos fajtájú gyártmányokat előállító vállalatokat, elsősorban a fémforgácsoló gépeket, kovácsoló-sajtoló berendezéseket, turbinákat gyártó üzemeket.

A párt Központi Bizottsága szükségesnek tartja, hogy az ország gazdasági körzetei és a nagy ipari központok szerint távlati tervet dolgozzanak ki az ipar specializálására és az ipari kooperációra. E terv kidolgozásában tevékenyen részt kell venniük a szövetségi köztársaságok, a határterületek és területek párt-, szovjet- és gazdasági szervezeteinek.

Iparunk további fellendítésének programja nagy munkát követel, megköveteli, hogy valamennyi vállalatnál felkutassák és a lehető legmesszebbmenően hasznosítsák a *belső tartalékokat*.

Egyes iparágakban korántsem használják ki eléggé a vállalatok kapacitását. Sok vállalat rendkívül lassan éri el tervezett kapacitását, rosszul használja ki berendezését, és túri a gépállás következtében előálló jelentős veszteséget.

¹ Lenin Művei. 1. köt. Szikra 1951, 96. old.

Az ipari minisztériumok és a vállalatvezetők nem gondoskodnak kellőképpen a vállalatok ütemes munkájának biztosításáról, a munkaidőveszteségek kiküszöböléséről és a segéd munkások munkájának jobb megszervezéséről. Ezeket a hiányosságokat erélyesen ki kell küszöbölni.

Az új technika alkalmazása az iparban, a „szűk keresztmetszetek” megszüntetése, a termelés szervezésének megjavítása, az üzemek és a termelési újítók tapasztalatainak széleskörű elterjesztése újabb lehetőségeket tár fel az iparvállalatok előtt, lehetővé teszi számukra, hogy ennek az ötéves tervnek idején még fokozottabb mértékben növeljék a termelést.

A Szovjetunió Állami Tervbizottságának számításai szerint 1960-ban a termelés jobb szervezése és a meglevő termelési kapacitások jobb kihasználása révén legalább 7 millió tonna nyersvasat, 11 millió tonna acélt, 70 millió tonna szenet, körülbelül 100 000 traktort, több mint 10 millió tonna cementet, 42 millió pár bőrlábbelit és a népgazdaság szempontjából fontos sok egyéb cikket kaphatunk.

Ha mindezeket a termékeket új üzemekben akarnánk előállítani, több mint 10 nagyolvasztót, 35 martinkemencét, 200 új szénbányát, 2 traktorgyárat, 17 cementgyárat és 8 cipőgyárat kellene építenünk. E vállalatok építésének költségei sok milliárd rubelt emésztenének fel.

Elvtársak! Országunk dolgozói közvetlenül érdekeltek a technika szakadatlan fejlődésében, mert ez a biztos eszköze a munkafeltételek megkönnyítésének és a munkatermelékenység emelésének — az egész társadalom érdekében.

A technikai haladás nemcsak a tudomány dolgozóinak, a mérnököknek és technikusoknak, a tudományos kutatóintézetek és géptervező irodák dolgozóinak ügye. Nem, ez mindnyájunk ügye: a párt-, szovjet- és gazdasági szervezeteké, a tudósoké, a mérnököké, a technikusoké, a munkásújítóké, az ésszerűsítőké és a feltalálóké. Munkálkodjanak hát vállvetett erőfeszítéssel a technikai haladás ügyének előbbre vitelén.

A párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa azon a véleményen van, hogy e fontos ügy érdekében minden erőnket latba kell vetni.

A szocialista gazdasági rendszer és a modern tudományos vívmányok a technika fejlesztésének korlátlan lehetőségeit tár-

ták fel előttünk. Nekünk szovjet embereknek, akiket nagy pártunk vezet, az a feladatunk, hogy teljes mértékben kihasználjuk ezeket a lehetőségeket, s a technikai haladás terén kivívjuk a vezetős szerepet. Ezt megtehetjük, és meg is kell tennünk. (Hosszszantartó taps.)

FELADATAINK A MEZŐGAZDASÁG TERÉN

A hatodik ötéves terv egyik fő feladata a mezőgazdasági termelés rohamos fellendítése.

Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában tüzetesen elemezte a mezőgazdaság helyzetét, és részletesen kifejtette, hogy milyen feladatokat tűz ki pártunk ezen a területen.

A beszámoló részletesen ismertette, hogy milyen intézkedéseket tett pártunk Központi Bizottsága a kolhozok, a gép- és traktorállomások meg a szovhozok irányítása terén elkövetett hibák és mulasztások kijavítására, s a szocialista mezőgazdaság erőteljes fellendítéséhez szükséges feltételek megteremtésére. A mezőgazdaság rohamos fellendítésére kidolgozott pártprogram a megvalósulás útján van.

A hatodik ötéves terv idején a mezőgazdaság össztermelésének mintegy 70 százalékkal kell növekednie, vagyis a mezőgazdasági termelés sokkal gyorsabb ütemben növekszik, mint az ötödik ötéves terv időszakában. A mezőgazdaság egyes, legfontosabb ágaira vonatkozóan az alábbi feladatokat tűzzük ki.

A szemesztermények teljes betakarított mennyiségét 1960-ig 11 milliárd pudra kell növelni. Ugyanakkor a kukorica vetésterületének 1960-ban el kell érnie legalább a 28 millió hektárt, és meg kell szervezni a hibrid kukoricavetőmag nagyarányú termelését, amivel jelentősen növeljük e növény terméshozamát.

11 milliárd pud szemesztermény betakarítása lehetővé teszi majd a lakosság növekvő gabonaszükségletének kielégítését, az állami tartalékok növelését, kellő tartalékok létesítését a kolhozokban, a baráti országokba irányuló kivitel bővítését és elegendő mennyiségű szemesztermény biztosítását az állatok takarmányozására.

Nagy feladatokat tűz ki a hatodik ötéves terv az ipari növények — a gyapot, a len, a cukorrépa termelésére vonatkozóan,

A lentermelést több mint egyharmadával, a gyapottermelést több mint 50 százalékkal kell növelni.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a cukorrépa-termelés bővítésére. Jelentősen növelni kell a cukorrépa terméshozamát és vetésterületét a legfontosabb cukorrépatermelő körzetekben és más olyan körzetekben, ahol ehhez megvannak a kedvező feltételek.

Pártunk Központi Bizottsága és a kormány nemrégiben fontos határozatot hozott a burgonya és a zöldségfélék termelésének növeléséről. A határozat átlagosan majdnem 3-szorosára emeli a burgonya beadási árát, és 1,7-szeresére a felvásárlási árát. A zöldségfélék beadási és felvásárlási ára átlagosan 70 százalékkal emelkedett. Számos más intézkedés is tervbe van véve, amelyek lehetővé teszik majd, hogy a kolhozok és a szovhozok előnyös feltételek mellett fejlesszék zöldség- és burgonyatermelésüket.

A városi lakosság burgonya-, zöldség- és tejellátásának megjavítása terén az a feladatunk, hogy a nagyvárosok és ipari központok körül bővítsük a meglevő tej-, zöldség- és burgonyaövezeteket, s újakat létesítsünk.

Az állattenyésztés terén a lakosság húsban, tejben és egyéb állattermékekben mutatkozó szükségletének kielégítése végett nagy mértékben kell növelni az állattermékek termelését.

A hústermelést, elsősorban a sertésenyésztés fejlesztése révén, 2-szeresére kell növelni. A kolhozokban és a szovhozokban nagy arányokban kell megszervezni a sertésenyésztést és a sertéshizlalást, s ugyanakkor messzemenően fel kell használni a marha- és birkahústermelés növelésére kínálkozó lehetőségeket.

A tejtermelést, mindenekelőtt a tehenek tejhozamának jelentős fokozása és a tehénállomány növelése révén csaknem 2-szeresére kell növelni.

Voronyezs, Tyernopol, Cseljabinszk, Kurszk terület és más területek kolhozainak tapasztalatai, amelyekben két év alatt 600—900 kilogrammal növelték a tehenek tejhozamát, azt mutatják, hogy kolhozaink, ha komolyan hozzálátnak a munkához, nagy tartalékokkal rendelkeznek a tejtermelés gyors növelése szempontjából.

A gyapjútermelést több mint 80 százalékkal kell növelni, mégpedig a finomgyapjas és félfinomgyapjas juhok tenyésztésé-

nek további fejlesztésével az OSZFSZK és Ukrajna régi juh-
tenyésztő kerületeiben, továbbá Kelet-Szibériában, Közép-
Ázsiában és a Kaukázusontúl.

Az állattenyésztés gyors fellendülésének fő feltétele a ta-
karmánytermelés. A feladat ezen a téren az, hogy teljes mérték-
ben biztosítsák az egész állat- és baromfiállomány takarmány-
szükségletét, s hogy a kolhozok takarmányt utaljanak ki a
kolhozparasztok egyéni tulajdonban levő jószágára számára. Igen
fontos, hogy a kolhozok és a szovhozok biztonsági takarmány-
alapot hozzanak létre.

A szilárd takarmánybázis megteremtésében tudvalevően
döntő szerepe van a kukoricának. A kukoricatermelés rohamos
növelése lehetővé teszi az állatállomány jobb ellátását koncent-
rált takarmánnyal, silózott takarmánnyal és zöldtakarmánnyal.

Azokon a vidékeken, ahol az évelő és az egynyári szál-
takarmány-növények jó termést hoznak, fejleszteni kell a szál-
takarmány-növények termelését.

Az irányelvek tervezete a mezőgazdasági termelés számot-
tevő fokozását irányozza elő a *szovhozokban*. A szovhozoknak
1960-ban 915 millió pud szemesterményt, másfélmillió tonna
húst, 6,8 millió tonna tejet, mintegy 80 000 tonna gyapjút kell
adniuk az államnak.

A szovhozoknak ésszerűbben kell kihasználniuk a rájuk bi-
zott földet, lényegesen csökkenteniük kell a termeléssel kapcso-
latos anyag- és munkaráfordítást, és nagy mértékben rentábilis
gazdasággá kell válniuk.

A hatodik ötéves terv idején egyre nagyobb mértékben
fogjuk ellátni a mezőgazdaságot a legkülönbözőbb, s egyre töké-
letesebb gépekkel.

Az öt év alatt a mezőgazdaság 1 650 000 traktort (15 lóerős
traktorokra átszámítva), ezen belül 680 000 univerzális traktort,
560 000 gabonakombájnt, 250 000 kukorica- és silónövény-
betakarító kombájnt és sok egyéb mezőgazdasági gépet kap.

Különös figyelmet érdemel a mezőgazdaság ellátása olyan
gépekkel, amelyekkel nagy arányokban lehet elvégezni a kalá-
szosok megosztott betakarítását. Ez a módszer a kalászosok be-
takarításánál a szemveszteség elleni harc igen fontos eszköze.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy öt év alatt 180 000
traktorvontatású aratógépet (rendrakót) és 400 000 (kombájnokra

szerelhető) felszedőkészüléket kell a mezőgazdaság számára szállítani, de ez a mennyiség nyilván nem lesz elegendő.

A napokban a kormány foglalkozott ezzel a kérdéssel, és megbízta az Állami Tervbizottságot, az Állami Gazdasági Bizottságot, a Mezőgazdasági Minisztériumot, a Szovhozügyi Minisztériumot, valamint a Traktor- és Mezőgazdasági Gépgyártási Minisztériumot, hogy foglalkozzanak tüzetesebben ezzel a kérdéssel, s állapítsák meg pontosan a mezőgazdaság gépszükségletét a kalászosok megosztott betakarítása esetén.

Ez igen fontos és előremutató feladat. Megoldásáért minden szükségeset meg kell tenni.

A különböző mezőgazdasági gépek tervbe vett nagyarányú szállításával iparunk nagyon komoly segítséget nyújt a mezőgazdaságnak. Mint tudjuk, a mezőgazdaságot 1929-ben kezdtük ellátni viszonylag nagy arányokban traktorokkal. Az első, a második, a harmadik és a negyedik ötéves terv idején a mezőgazdaság 1 375 000 traktort kapott. Most pedig államunk csupán a hatodik ötéves terv időszakában 275 000-rel több traktort szándékozik adni a mezőgazdaságnak, mint az első négy ötéves terv idején együttvéve.

Iparunk 1931-ben kezdett gabonakombájnokat szállítani a mezőgazdaságnak, s azóta, az 1955-ös esztendőt is beleértve, 505 000 darabot szállított. Most pedig mezőgazdaságunk csupán a hatodik ötéves terv idején 55 000-rel több gabonakombájnt kap, mint az előző 25 év alatt összesen. (Taps.)

De nem csupán a mennyiségről van szó. A lehető legnagyobb mértékben gazdaságos Diesel-traktorokat, gumikerekű traktorokat, legújabb szerkezetű kombájnokokat, a traktoros által közvetlenül kezelt függeszthető mezőgazdasági gépeket, a takarmányelőkészítéshez, az állattenyésztés munkaigényes folyamatainak gépesítéséhez stb. szükséges sok korszerű gépet fognak újonnan alkalmazni a mezőgazdaságban.

Mindez még magasabbra emeli majd a mezőgazdaság technikai színvonalát, s lehetővé teszi az egész mezőgazdasági termelés színvonalasabbá tételét.

Amikor a mezőgazdasági technika tökéletesítéséről van szó, feltétlenül beszélni kell egy fontos kérdésről — a villamosenergia felhasználásáról a mezőgazdaság, különösen az állat-

tenyésztés gépesítése terén. Valljuk be, hogy nem tettünk meg mindent a mezőgazdaság villamosítása érdekében.

Nem kis része van ebben a hibában a Mezőgazdasági Minisztériumnak, amely nem tartotta állandóan napirenden ezeket a kérdéseket. Mi több, a mezőgazdaság villamosítására előírányzott beruházásokat gyakran más célokra fordították.

A mezőgazdaság villamosítását részint úgy kell megvalósítani, hogy a kolhozokat és a szovhozokat bekapcsolják az állami villamoserőművek hálózatába, részint pedig olyanformán, hogy a kolhozok részvételével helyi villanytelepeket építenek.

Az irányelvek tervezete értelmében az ötéves terv időszakában kétszeresére kell növelni a villamosított kolhozok számát, s be kell fejezni a szovhozok meg a gép- és traktorállomások villamosítását. Ezzel kapcsolatban az iparnak több gazdaságos és az üzemeltetés szempontjából megbízható villamos meghajtású gépet kell gyártania a mezőgazdaság részére.

Igen fontos feladata a mezőgazdaságnak a hatodik ötéves terv idején a mezőgazdasági növények terméshozamának emelése. Ennek a feladatnak a megoldása sok tekintetben a műtrágyák alkalmazásán múlik. Az ötéves terv idején a mezőgazdaságnak szállított műtrágya mennyiségét legalább a kétszeresére kell emelni. Nagy arányokban kell megszervezni a talajjavításra használt tőzeg és mészipari kitermelését.

A mezőgazdaság elé kitűzött feladatok megkövetelik a gép- és traktorállomások munkájának további javítását, a kolhoz termelésében betöltött szerepük növelését, megkövetelik továbbá a kolhozok szervezeti és gazdasági erősítését, s a kolhozparasztnak által végzett munka termelékenységének emelését.

A párt Központi Bizottsága és a kormány számos intézkedést tett a gép- és traktorállomások munkájának megjavítása, a kolhoztermelés fejlesztésében betöltött szerepük növelése érdekében.

A párt Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa nemrég határozatot hozott, amely a gép- és traktorállomásokat teljes egészében felelőssé teszi a mezőgazdasági termékek begyűjtéséért a kolhozokban.

A gép- és traktorállomások munkájának további megjavítása szempontjából nagy jelentőségű lesz az, hogy fokozatosan áttérnek az önálló elszámolásra, amely fokozottan felelőssé

teszi a gép- és traktorállomási dolgozókat a kolhozokban végzett munkáért, növeli a gép- és traktorállomások gazdasági érdekelttségét a kolhoztermelés eredményében.

Elvtársak! A mezőgazdaság gyors fellendítésével összefüggő feladatok sikeres megoldása érdekében elengedhetetlenül szükséges az élenjáró kolhozok, gép- és traktorállomások és szovhozok tapasztalatainak messzemenő és sokoldalú hasznosítása. Ezek a tapasztalatok példát mutatnak arra, hogyan kell elérni a gyakorlatban a mezőgazdaság erőteljes fellendítését.

A kolhozparasztok, gép- és traktorállomási dolgozók, szovhozdolgozók és mezőgazdasági szakemberek nagy tömegei magukévá tették a mezőgazdaság rohamos fejlesztésének a párt által kitűzött feladatát, és minden lehetőséget felkutatnak az ötéves tervben megjelölt feladatok határidő előtti teljesítése érdekében.

E tekintetben minden támogatást megérdemel Voronyezs terület kolhozparasztjainak és más mezőgazdasági dolgozóinak értékes kezdeményezése. Ezek ugyanis számba véve tartalékait és lehetőségeiket, vállalták, hogy a hústermelést egy év alatt, a tejtermelést pedig másfél alatt a kétszeresére növelik.

A voronyezsiek hazafias kezdeményezése mindenfelé lelkes támogatásra talált. A kongresszuson felszólalt elvtársak, Kiri-csenko, Patolicsev, Brezsnyev, Kapitonov, Szuszlov, Ignatyev elvtárs és más küldöttek biztosították a kongresszust, hogy Ukrajna, Belorusszija, Kazahsztán, a Baskír Autonóm Köztársaság, Krasznodár határterület, Moszkva terület és más területek az irányelvek tervezetében a mezőgazdasági termelésre vonatkozóan megjelölt időpontnál jóval hamarabb tudják teljesíteni a hatodik ötéves tervet.

Népünk nagy örömmel fogadta ezeket a XX. pártkongresszus szónoki emelvényéről elhangzott kijelentéseket. Csak sikert kívánhatunk a köztársaságoknak, határterületeknek és a területeknek vállalásaik teljesítéséhez. (Taps.)

Nem kétséges, hogy a mezőgazdasági dolgozók a szocialista verseny még nagyobb arányú fejlesztésével, a párt- és szovjet-szervek irányításával és hathatós támogatásával sikeresen fogják teljesíteni és túlteljesíteni a hatodik ötéves tervben kitűzött feladatokat.

A népgazdaságnak a hatodik ötéves terv idején megvalósuló hatalmas fellendülése következtében lényegesen megnövekednek a szállítások.

A teherszállítás biztosításában továbbra is a *vasúti közlekedés* fogja játszani a fő szerepet. A vasúti közlekedésben egyedül a teherforgalom növekedése több mint 400 milliárd tonna-kilométer lesz, ami körülbelül vasútvonalaink 1940. évi teherforgalmának felel meg.

Ilyen nagyarányú teherszállítások lebonyolításához erősen fokozni kell a vasutak szállítóképességét. Ezért a vasúti közlekedés terén a legfontosabb feladat a műszaki színvonal további emelése.

A vasúti közlekedésben a technikai haladás fő iránya a vasutak átállítása villamos- és motorosvontatásra, a forgalmi irányítás széleskörű automatizálása és központosítása, továbbá a vasúti pályák korszerűsítése.

A párt Központi Bizottsága által a vasútvonalak villamosítására vonatkozóan jóváhagyott 15 éves keretterv szerint meg kell valósítani a villamosvontatásra való áttérést, a legfontosabb nagy teherforgalmú vonalakon, a hegyivonalakon, az intenzív utasforgalmi vasúti fővonalakon és a nagy ipari központok helyi érdekű vonalain.

A hatodik ötéves terv időszakában megvalósul a vasúti közlekedés technikai újjászervezési programjának első szakasza.

Összesen 8100 kilométer hosszúságú villamosított vasútvonal üzembehelyezését tervezzük. Ez 3,6-szer annyi, mint amennyit az ötödik ötéves tervben előírtunk. Be kell fejezni az ország szempontjából igen fontos Moszkva—Kujbisev—Cseljabinszk—Omszk—Novoszibirszk—Irkutszk vasúti fővonal villamosítási munkálatait. Ezenkívül villamosvontatásra állítjuk át a Moszkva—Harkov—Donyec-medence vasútvonalat és több más vonalat.

Nagy arányokban kell bevezetni a Diesel-mozdonyos vontatást. A Diesel-mozdonyos vontatással dolgozó vasútvonalak hosszát a hatodik ötéves terv folyamán 7000 kilométerről 25 000 kilométerre szándékozunk növelni.

A vontatás műszaki újjászervezésének biztosítania kell, hogy

1960-ban villamos mozdonyok és Diesel-mozdonyok bonyolítsák le a teherforgalom 40—45 százalékat, az 1955. évi 14 százalékkal szemben.

A vasúti közlekedésben fontos a vágányhálózat tökéletesítése. Az irányelvek tervezete kimondja, hogy a meglevő vágányhálózatban 65 000 kilométer új sint kell lefektetni, s ebből 58 000 kilométer sínnek nehéztípusúnak kell lennie. Ezenkívül nagy arányokban kell alkalmazni a vasbeton talpgerendákat. Ez azt jelenti, hogy az ország fő vasútvonalainak majdnem a felét új, nehezebb típusú sínekre állítják át, ami jelentősen növeli a vasutak szállítóképességét, csökkenti a pályák karbantartásához és javításához szükséges munka mennyiségét, és erősen csökkenti az üzemfenntartási költségeket.

A tervezet kimondja, hogy a vasútnak az öt év alatt legalább 2000 villamos mozdonyt, 2250 fővonali kétegységes Diesel-mozdonyt, 255 000 teherkocsit és 18 600 személykocsit kell kapnia.

Az irányelvek tervezete értelmében tovább kell bővíteni a vasúthálózatot. 6500 kilométer új vasútvonal építését és üzembehelyezését tervezzük, ami körülbelül kétszer annyi, mint amennyit a megelőző öt év alatt építettünk. Az alábbi fontos vasútvonalakat kell átadni a forgalomnak:

a Magnyitogorszk—Sztjerlitamak—Abdulino vonalat, mely a leginkább megterhelt Cseljabinszk—Ufa vasútvonalat megkerüli, és a dél-szibériai főútvonalat közvetlenül köti össze az ország európai részével;

a Sztálinszk—Abakan vonalat, a dél-szibériai fővonal fontos szakaszát, amelynek az a rendeltetése, hogy biztosítsa az ércszállítás a Kuznyeck-i Kohászati Kombinát számára, és a kőszén elszállítsa a tom-uszinszki lelőhelyről;

a Barnaul—Omszk vonalat, amely a túlterhelt Novoszibirszk—Omszk vasútvonal megkerülésével új kijárat a Kuznyeck-i medencéből az Urálba;

a Gurjev—Asztrahán vonalat, amely az orenburgi vonalat összeköti az ordzsonikidzeivel, s az Urál és a Kaukázus között 500 kilométerrel rövidíti meg a szállítások távolságát.

Vasútvonal építését tervezzük Alma-Atától az államhatárig, hogy új, rövidebb útvonalon teremtsünk összeköttetést Kína

nyugati vidékeivel. Ez lesz a harmadik vasúti fővonal, amely országunkat a Kínai Népköztársasággal köti össze.

Új vasútvonalak építésén kívül összesen körülbelül 6600 kilométer hosszúságú, vagyis 40 százalékkal több második vágányt kell lefektetni, mint az ötödik ötéves terv idején.

A *tengerhajózás* teherforgalmának az öt év alatt több mint a kétszeresére kell növekednie.

A Kínai Népköztársasággal, a népi demokratikus országokkal, Indiával, a Burmai Unióval és más államokkal való kereskedelmünk fejlődésével növekedni fog a szovjet hajók export-import teherszállítása. Jelentősen növekedni fog a teherszállítás a fekete-tengeri, a távol-keleti és más medencéink között, s több szállítást bonyolítunk le az északi-tengeri úton.

Tudósainknak az atomenergia terén elért eredményei lehetővé teszik, hogy tengerészeink és sarkkutatóink kezébe új eszközt adjunk a sarkvidék zordságának leküzdésére. A hatodik ötéves terv idején nagyteljesítményű, atommeghajtású jégtörő épül. Ez lehetővé teszi az északi-sarki hajózási idény meghosszabbítását, s a hajóközlekedést nehéz jégviszonyok között is biztosítja.

A tengeri hajóállomány jelentős mértékben bővül korszerű, új hajókkal. A tengerhajózásnak az öt év alatt összesen körülbelül 1 600 000 tonna űrtartalmú, vagyis 1,8-szer annyi teherhajót kell kapnia, mint az ötödik ötéves terv idején. Hatalmas, új tartályhajók, faanyagszállításra szolgáló hajók, Diesel-motoros és egyéb hajók épülnek. Ezért nagy figyelmet kell fordítanunk a hazai hajógyártás fejlesztésére.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy tökéletesíteni kell a tengeri kikötők műszaki felszerelését, és növelni kell átbocsátóképességüket.

A *folyamhajózás* teherforgalmának az öt év alatt 80 százalékkal kell növekednie. A folyamhajózás dolgozóinak lényegesen több szemesterményt, fát, ásványolajat, szenet és más tömegrakományt kell szállítaniok. Fontos feladat, hogy a folyamhajózás felhasználja a vízierőművek építése folytán a Volgán, a Kámán, a Dnyeperen és más folyókon létrejött új, mély víziutakat.

A Folyamhajózási Minisztérium a hatodik ötéves terv idején köteles megszüntetni a kikötők felszerelésének elmaradását, s

köteles biztosítani, elsősorban a Volgán, a Kámán és a szibériai folyókon, a kikötők fejlesztését.

A Folyamhajózási Minisztérium a tervezet szerint összesen 900 000 lóerő teljesítőképességű, korszerű teher-, vontató- és személyhajót, valamint több mint 2 millió tonna teherbírású uszályt kap. Minthogy országunkban 500 000 kilométer hajózásra és usztatásra alkalmas folyami útvonal van, a folyami szállítást erősen bővíteni kell, s ennek a szállításnak kell a legolcsóbbnak lennie.

A gépkocsi-fuvarozást tovább kell fejleszteni, és teherforgalmát az öt év alatt mintegy 2-szeresére, a személyszállítást pedig több mint a 3-szorosára kell növelni.

1960-ban az országnak 650 000 teher- és személyautót, illetve autóbust kell kapnia a gépkocsiipartól. Többszörösére növekszik a gépkocsik és a traktorpótkocsik gyártása. Az elavult gépkocsi-, autóbusz- és motortípusokat újabb, nagyobb hatásfokúakkal kell kicserélni.

A hatodik ötéves terv időszakában bővíteni kell a keményburkolatú gépkocsi-műutak építését és újjáépítését. Több cement-betonutat kell építeni, mert ezek szilárdabbak és tartósabbak az aszfalt-betonutaknál.

A légiközlekedés terén a tervezet azt a feladatot tűzi ki, hogy a teherfuvar 2-szeresére, a személyszállítást hozzávetőleg 3,8-szeresére kell növelni. A légiútvonalakon korszerű, nagy befogadóképességű, gyors utasszállító gépeket kell beállítani.

A hírközlés terén. Az irányelvek tervezete értelmében jelentősen fejleszteni kell a hírközlési eszközöket a korszerű technika alapján, és gondoskodni kell felújításukról. Így például az előirányzat szerint az öt év alatt legalább tízezer kilométer hosszúságú rádió-relé hálózatot kell kiépíteni, ami lehetővé teszi majd, hogy egyidejűleg egy irányban 1200 telefonösszeköttetést létesítsenek, továbbá, hogy nagy távolságra televíziós adásokat közvetítsenek.

A hatodik ötéves terv idején biztosítani kell, hogy az automata távbeszélő központok teljesítőképessége az ötödik ötéves tervhez képest mintegy megkétszereződjék. Az előirányzat szerint bővíteni kell a postai összeköttetés hálózatát, s fejleszteni kell a falvak telefon- és rádióhálózatát.

Hogy képet alkothassunk magunknak a hatodik öt éves tervben előirányzott beruházások arányairól, összehasonlítás kedvéért idézem az előző öt éves tervek népgazdasági beruházásainak következő adatait (1955 július 1-i árak).

Az állami beruházások összege az első öt éves terv idején 58 milliárd rubel, a második öt éves terv idején 132,5 milliárd rubel, a harmadik öt éves terv három és fél évében 131 milliárd rubel, a negyedik öt éves terv idején 311 milliárd rubel, az ötödik öt éves terv idején pedig 594 milliárd rubel volt.

A hatodik öt éves tervben előirányzott népgazdasági beruházások összege 990 milliárd rubel. (*Taps.*)

Mint a fenti adatokból kitűnik, a hatodik öt éves terv beruházásainak összege felülmúlja a negyedik és az ötödik öt éves terv együttes beruházásait.

Az egész népgazdaság beruházásainak 990 milliárd rubelre menő összegéből az iparnak több mint 600 milliárd rubel, vagyis 70 százalékkal több jut, mint az ötödik öt éves tervben. E beruházások zömét villamoserőművek, vegyipari, vas- és színesfémkohászati, ásványolajipari, szénipari, építőanyagipari és faipari üzemek építésére fordítjuk. Ezekbe az iparágakba a terv szerint több mint 400 milliárd rubelt ruházunk be.

A könnyű- és az élelmiszeripar különböző ágaiban a hatodik öt éves terv idején a beruházások összege 75 százalékkal nagyobb lesz az ötödik öt éves terv beruházásainál.

A közlekedés és a hírközlés fejlesztését szolgáló beruházások több mint 70 százalékkal növekszenek.

A mezőgazdaságban az állami beruházások összege meg fogja haladni a 120 milliárd rubelt, ami majdnem a kétszerese az ötödik öt éves terv idején beruházott összegnek. Ezenkívül a kolhozok maguk is körülbelül 100 milliárd rubelt ruháznak be.

Jelentősen növekednek a lakások és közművek építésére, az iskolák, kórházak, bölcsődék, óvodák és filmszínházak építésére szolgáló beruházások. Ezekre az építkezésekre az ötödik öt éves terv 120 milliárd rubeljével szemben több mint 200 milliárd rubelt irányozunk elő.

Nagyobb összegeket fordítunk új, nagyobb teljesítményű berendezések beszerzésére. A beruházások teljes összege 67

százalékkal növekszik, s ezen belül a berendezések és gépek beszerzésére szolgáló kiadások növekedése 80 százalékos lesz.

Az elmúlt években megteremtettük az építőipar hatalmas anyagi-termelési bázisát, és az építővállalatokat korszerű technikai felszereléssel láttuk el. Az építőkáderek szakképzett munkásokkal, mérnökökkel és technikusokkal gyarapodtak. Az építési munkák több mint 80 százalékát ma már szerződéses építési vállalatok végzik el.

A hatodik ötéves terv idején az új termelési egységek üzembehelyezésének hatalmas programját kell végrehajtani. Így például az újonnan üzembehelyezendő villamoserőművek kapacitása sokkal nagyobb, mint az eddigi ötéves tervek idején üzembehelyezetteké együttvéve. A szénbányászatban összesen 240 millió tonna szén kitermelésére alkalmas bányák és fejtések üzembehelyezését tervezzük. Ez lényegesen több, mint amennyit a negyedik és ötödik ötéves terv idején együttvéve üzembehelyeztünk.

Az új termelési egységek üzembehelyezésével összefüggő feladatok igen nagyok. Ezzel kapcsolatban meg kell mondani, hogy az elmúlt ötéves terv idején sok minisztérium és építővállalat nem tartotta be az új termelési egységek üzembehelyezésére vonatkozóan megállapított határidőt. Ennek véget kell vetni. Az új termelési egységek üzembehelyezésének terve legyen törvény minden minisztérium, főigazgatóság és vállalat számára. A tervet teljes mértékben és határidőre teljesíteni kell. Ennek érdekében hatékonyabban kell kihasználni a beruházásokra előirányzott anyagforrásokat és összegeket.

Az ötödik ötéves terv idején az építőipar dolgozói nem teljesítették az építkezési költségek csökkentésére vonatkozóan megszabott feladatokat. Sok építővállalatnál évről évre veszteségek és improduktív kiadások vannak.

A hatodik ötéves terv feladatul tűzi ki az építő- és szerelőmunkák költségének legalább 7 százalékos csökkentését, a munka jobb megszervezése, a munka termelékenységének emelése, és az általános költségek csökkentése útján. Ez körülbelül 30 milliárd rubel megtakarítást eredményez.

Építőipari dolgozóink nemrég az Egyesült Államokban, Angliában, Franciaországban, Olaszországban, Svédországban és más országokban jártak. Ottani tartózkodásuk idején sok újat és ér-

dekeset láttak. Építőipari dolgozóink kötelessége, hogy felhasználják a külföldi építőipari vállalatok legjobb tapasztalatait.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa nagy figyelmet fordít az építkezés kérdéseire, és számos határozatot hozott, amelyek az építkezések megjavításával kapcsolatos teendők megoldási programját tartalmazzák.

A párt Központi Bizottsága és a kormány fontos szervezeti intézkedéseket tett. Öt új építési minisztériumot létesített: Vilamoserőmű Építési Minisztériumot, Ásványolajipari-vállalat Építési Minisztériumot, Szénipari-vállalat Építési Minisztériumot, Közlekedési Építési Minisztériumot, Város- és Községépítési Minisztériumot. Az Építési Minisztériumot, valamint a Kohászati és Vegyipari-vállalat Építési Minisztériumot szövetségi-köztársasági minisztériumokká alakítottuk át.

Moszkvában, Leningrádban, Kievben összevonták az építőipari szervezeteket. Hatalmas területi építőipari szervezetek létesültek: a Glavmoszsztroj, a Glavleningrádsztroj, a Glavkievsztroj. Az összevonás lehetővé tette az igazgatási személyzet létszámának jelentős csökkentését, és az építkezés nagyipari módszereinek bevezetését szolgáló munka nagyobb arányú folytatását. Az összevonás előtt Moszkva, Leningrád és Kiev építőipari szervezetei évről évre adósak maradtak építési tervük teljesítésével, az összevonás óta viszont jól teljesítik. A három szervezet a munkatermelékenység emelésének feladatát 1955-ben túlteljesítette, s tavaly az előírányzathoz képest 70 millió rubellel csökkentette az építő- és szerelőmunkák költségét.

Szép eredményeket értek el az építőipari vállalatok összevonása révén a Don-menti Rosztovban, az Amur-menti Kom-szomolszkban és más városokban is.

Bár az építőipari vállalatok összevonásának előnyei nyilvánvalóak, ez a munka lassan halad előre. A különböző minisztériumok és főigazgatóságok keretében továbbra is számos apró párhuzamosan dolgozó és nem rentábilis építővállalat működik. Így például Szverdlovszkban 74, Novoszibirszkben 84 építőipari és szerelővállalat van.

Miért megy olyan lassan az építőipari vállalatok összevonása, holott az összevonás nyilvánvalóan célszerű?

Komoly akadályt jelent az, hogy sok minisztérium és főigazgatóság helytelenül, bürokratikusan, magánvállalkozók mód-

jára kezeli ezt a kérdést. Az építésügyi bizottság, véleményem szerint, szintén nem elég erélyes ebben a kérdésben.

Keményen le kell csapni ezekre a maradi nézetekre és az ilyen fontos állami ügyet akadályozó bürokratakra.

A beruházási építkezések terén igen fontos feladatok az építkezések időtartamának jelentős csökkentése, az anyagi eszközök nagyszámú építkezés közötti szétforgácsolásának megakadályozása, az erélyes harc a tervezésben és az építkezéseknél mutatkozó túlzások ellen, az építkezés nagyipari jellegének további fokozása előregyártott vasbeton-blokkok és kész épületelemek széleskörű alkalmazása útján, a komplex gépesítés messzemenő megvalósítása.

Növelni kell az építővállalatok teljesítőképességét, különösen a keleti vidékeken, kerületi vállalatokat kell létesíteni építőanyagok és épületelemek gyártására, határozottabban kell végrehajtani az építőszervezetek további összevonását, emelni kell az építkezések irányításának színvonalát, és meg kell szilárdítani az állami fegyelmet.

Az építőipari dolgozók javítsák meg a munkák minőségét, különösen a lakásépítés, a kulturális és szociális építkezés terén, csökkentsék az építési költségeket, biztosítsák az építőszervezetek és építővállalatok rentabilitását, használják ki teljes mértékben a rendelkezésre álló gépeket, teremtsenek rendet az építkezések anyag- és gépellátásában. Növelni kell a tervező-, tudományos-kutató és építőszervezetek szerepét és felelősségét a tudományos és műszaki vívmányoknak az építőiparban való alkalmazásáért.

Elvtársak! Ismertettem a hatodik öt éves tervnek az iparra, a mezőgazdaságra, a közlekedésre, a hírközlésre és a beruházásokra vonatkozóan kitűzött fő feladatait.

E nagyszabású, példátlan arányú feladatok teljesítése nagy lépéssel viszi majd előre egész népgazdaságunk fejlődését, növelni fogja anyag-, élelmiszer- és pénzügyi tartalékainkat, s még jobban megnöveli nagy hazánk gazdasági hatalmát.

III.

FELADATAINK A MUNKA TERMELÉKENYSÉGÉNEK TOVÁBBI EMELÉSE ÉS A TERMELÉS GAZDASÁGI EREDMÉNYESSÉGÉNEK MEGJAVÍTÁSA TERÉN

A technikai haladás meggyorsítását szem előtt tartó párt-irányvonalnak kifejezésre kell jutnia a munkatermelékenység jelentős emelkedésében. Csak ezen az alapon lehet biztosítani a szocialista termelés állandó és gyors fejlődését.

Országunk dolgozói a legmesszebbmenően érdekelve vannak munkájuk termelékenységének emelésében, hiszen a munka termelékenységének emelkedése az a szilárd alap, amely lehetővé teszi a munkások és alkalmazottak reálbérének emelkedését, a kolhozparasztnak jövedelmének növekedését, és az egész nép anyagi jólétének fokozódását.

A háború óta iparunkban a munka termelékenysége csaknem 2,3-szeresére, az építőiparban és a vasúti közlekedésben 2-szeresére növekedett. Az ötödik ötéves terv idején azonban nem teljesítettük teljes mértékben a XIX. pártkongresszusnak a munkatermelékenység emelésére vonatkozó irányelveit. Az iparban a munka termelékenysége az előirányzott 50 százalékhelyett 44 százalékkal, az építőiparban az előirányzott 55 százalékhelyett 45 százalékkal emelkedett. Nem teljesítettük a munkatermelékenység emelésének tervfeladatát a mezőgazdaságban sem.

A hatodik ötéves terv időszakában meg kell oldanunk a munkatermelékenység gyorsabb emelkedésének feladatát.

Az irányelv-tervezet szerint a tervidőszakban a munka termelékenységének az iparban legalább 50 százalékkal, az építőiparban pedig legalább 52 százalékkal kell emelkednie. Nagy feladatokat tűztünk ki a munkatermelékenység emelése tekintetében a mezőgazdaság és a közlekedés terén is.

A munka termelékenységének emelkedését a hatodik ötéves terv idején főleg azok az átfogó intézkedések biztosítják majd, amelyeket az új, korszerű technikának az iparban, a mezőgazdaságban, az építőiparban és más népgazdasági ágakban való alkalmazása, továbbá a munka műszaki ellátottságának ez úton történő fokozása érdekében hozunk. Elég rámutatni arra,

hogy az iparban az egy dolgozóra eső áramfogyasztás az ötéves terv folyamán több mint 50 százalékkal növekszik.

A munka termelékenységének emelésében nagy szerep vár a normák és a munkabérek rendezésére.

Normális helyzetnek tekinthető-e az, hogy sok gépgyárban a normákat még nagy munkaszervezési hibák és jelentős munkajódővesztesség esetén is 180—200 százalékra, vagy még nagyobb arányban teljesítik, ezzel szemben a munkatermelékenység emelésének tervfeladatait gyakran nem teljesítik. Például a Harkovi Szerszámgépgyárban 1955 folyamán a teljesítménynormákat átlagosan 190 százalékra, a munkatermelékenység emelésének tervét viszont csak 86 százalékra teljesítették.

Az ilyen normatúlteljesítésnek természetesen semmi köze az újítók, az élenjáró dolgozók eredményeihez, akiknél a normák nagyarányú túlteljesítése feltétlenül együtt jár a munka termelékenységének megfelelő emelkedésével.

A laza normák alkalmazása és az ezzel összefüggő jelentős túlteljesítésük azt a látszatot kelti, hogy az üzemben minden jól megy, s így a munkások, a művezetők és a mérnökök nem tudnak kellőképpen ügyelni a munkatermelékenység tényleges, hatékony emelésére. A teljesítménynormákat ma valójában nem a technika és a munkaszervezés elért színvonala határozza meg, hanem az a törekvés, hogy a normákat bizonyos bérszínvonalnak megfelelően állapítsák meg.

Nem tekinthetjük normálisnak azt a helyzetet, hogy a munkások keresetében a bértarifa szerinti rész mindössze 40—60 százalék, sok üzemben pedig még kevesebb. Az iparban hatádektalanul rendezni kell a bértarifa rendszert, ki kell küszöbölni a műszakilag megalapozott normák tömeges alkalmazásának minden akadályát.

Ezzel párhuzamosan ki kell küszöbölni azt az összevisszaságot, amely egyes iparágakban és gyakran ugyanabban a városban az azonos foglalkozású dolgozók bérezésében mutatkozik.

A munkabérrendszernek olyannak kell lennie, hogy biztosítsa a dolgozók személyes anyagi érdekeltségét a magas termelékenységű munkában, szakképzettségük színvonalának emelésében, s úgy kell felépíteni, hogy minden dolgozó munkája

mennyiségének és minőségének megfelelő díjazásban részesüljön.

Továbbá jelentősen meg kell javítani a mérnökök, a technikusok és a gazdasági vezetők premizálásának és bérezésének jelenlegi rendszerét, hogy — mint Hruscsov elvtárs a beszámolóban mondta — a dolgozók e kategóriájánál a munkabér egy része szigorúan függjön az illető műhely, vállalat, iparág munkájának fő termelési mutatóitól.

Tehát, elvtársak, ebben a tekintetben halaszthatatlan és rendkívül fontos feladat előtt állunk: rendet kell teremteni a munkások, az alkalmazottak, a mérnökök és a technikusok norma- és bérrendszere terén.

A minisztériumok és főigazgatóságok vezetőinek az Állami Munka- és Bérügyi Bizottsággal együtt erőteljesen hozzá kell látniok a Központi Bizottság júliusi plénumán erre vonatkozóan hozott határozatok végrehajtásához.

A népgazdaság további fejlesztésével kapcsolatos program megvalósításának nagyon fontos feltétele — a termelés önköltségének és a forgalmi költségeknek csökkentésével összefüggő feladatok teljesítése.

Az irányelvek tervezete értelmében az öt év alatt legalább 17 százalékkal kell csökkenteni az ipari termékek önköltségét, a vasúti szállítás költségét, valamint az állami és szövetkezeti kereskedelem forgalmi költségét. A termelési és a forgalmi költségek csökkenéséből származó megtakarításnak az öt év alatt — a népgazdaság valamennyi ágában — mintegy 500 milliárd rubelt kell elérnie. Ez az összeg több mint a fele annak az összegnek, amelyet az állam a hatodik ötéves terv idején beruházásokra fordít. Ezért az önköltség és a forgalmi költségek csökkentésével járó feladatok teljesítése döntő fontosságú népgazdasági feladat.

Az önköltségcsökkentési tartalékok hasznosítása és a felhalmozás növelésének hatékony forrásaivá változtatása érdekében a párt- és gazdasági szervezeteknek arra kell összpontosítaniuk fő figyelmüket, hogy megjavuljon az üzemek egész gazdasági tevékenysége, a vállalatok betartsák a takarékosági szempontokat és megszilárdítsák az önálló elszámolást. A párt- és gazdasági szervezetek ne tűrjék a bürokráciát, a lazaságokat, a munkaerő- és anyagpazarlást, gondoskodjanak a berendezés,

a nyersanyag, a segédanyagok, az üzemanyag és a villamos-energia felhasználásának megjavításáról, a fémek, a bőr, a természetes rost és az élelmiszer-nyersanyagok pótanyagainak messzemenő alkalmazásáról.

Pártunk főként azt követeli minden vezetőtől, hogy munkájában mindig a szocialista társadalom érdekeiből induljon ki, törekedjen az állami tervek következetes teljesítésére, s munkájával segítse elő a termelés növekedését, népünk jólétének fokozódását.

IV.

A NÉP ANYAGI ÉS KULTURÁLIS ÉLETSZÍNVONALÁNAK EMELESE

Eltársak! Pártunk tevékenységének legfőbb törvénye a nép jólétéről való fáradhatatlan gondoskodás. Az országunkban megvalósuló hatalmas gazdasági és kulturális építési tervek célja — a szovjet nép jólétének állandó növelése, a szovjet emberek kulturális színvonalának szüntelen emelése, anyagi és szellemi szükségleteik minél teljesebb kielégítése.

Ez a nagy cél áll előttünk a hatodik ötéves terv időszakában is. Az új ötéves terv egyik fő feladata a nép életszínvonalának további emelése, a lakásépítés bővítése, a kultúra, a közoktatás és az egészségvédelem fejlesztése.

Az ország gazdasági fejlődésének legáltalánosabb mutatója és a társadalmi gazdagság növekedésének forrása — a nemzeti jövedelem. A szocializmusban az egész nemzeti jövedelem igazi népi jövedelem. A hatodik ötéves terv idején a Szovjetunió nemzeti jövedelme mintegy 60 százalékkal növekszik.

A nemzeti jövedelem növekedése alapján növekedni fog a lakosság egyéni jövedelme is. A munkások és alkalmazottak reálbére a hatodik ötéves terv időszakában hozzávetőleg 30 százalékkal emelkedik. A kolhozparasztok általános pénzbeni és természetbeni jövedelme legalább 40 százalékkal fog növekedni, elsősorban a közös kolhozgazdaságból a munkaegységek alapján elosztásra kerülő jövedelem révén.

A Kommunista Párt vezette szovjet nép az elmúlt években odaadó munkájával óriási mértékben növelte az ország gazdasági erejét, hatalmas arányban gyarapította az ország társadalmi gazdagságát. Ez, mint tudják, lehetővé tette, hogy a párt Központi Bizottsága jóváhagyás végett rendkívül fontos intézkedéseket terjesszen a kongresszus elé a dolgozók életszínterének további emelésével és munkakörülményeik további javításával kapcsolatban. Ezek az intézkedések a következők:

emelni kell a dolgozók kisfizetésű csoportjainak bérét, s egyidejűleg végre kell hajtani a munkások és alkalmazottak bérezésének általános rendezését;

a hatodik ötéves terv folyamán, 1957-től kezdve, át kell térni a hétórás munkanapra, illetőleg egyes iparágakban az ötnapos munkahétre, nyolcórás munkanappal és két szabadnappal;

1956-tól kezdve szombaton és ünnepnap előtt két órával csökkenteni kell a munkanapot; a 16—18 éves serdülők számára visszaállítják a hétórás munkanapot;

gyökeresen meg kell javítani a nyugdíjellátás ügyét, jelentősen emelni kell a kisösszegű nyugdíjakat, s fokozottan kell gondoskodni a rokkantakról és az aggokról;

javítani kell a nők munka- és életkörülményeit, többek között hosszabb fizetett terhességi és szülési szabadságot kell biztosítani számukra;

az új tanévtől kezdve meg kell szüntetni a tandíjat a főiskolákon, a technikumokban és a középiskolák felsőbb osztályáiban.

Népünk lelkes helyesléssel fogadta a Központi Bizottság e javaslatait, s nem kétséges, hogy a XX. pártkongresszus egyhangúlag felveszi ezeket a hatodik ötéves terv irányelveibe, mint újabb fényes bizonyítékát annak, hogy a párt és a kormány fáradhatatlanul gondoskodik a szovjet nép életének javításáról. (Taps.)

A párt Központi Bizottságának és a szovjet kormánynak szilárd meggyőződése, hogy országunk dolgozói a munkaaktivitás újabb fokozásával válaszolnak erre a gondoskodásra, és minden erejüket megfeszítik a hatodik ötéves terv feladatainak teljesítése és túlteljesítése érdekében. (Taps.)

Elvtársak! A munkások, kolhozparasztok és értelmiségiek jövedelmének növekedésével együtt kell járnia a kereskedelem növekedésének, az állami és a szövetkezeti kereskedelem révén a lakosságnak eladott árumennyiség növekedésének.

A kiskereskedelmi áruforgalmat az ötéves terv idején 50 százalékkal kell növelni. A feladat azonban nemcsak az, hogy az áruforgalmat növeljük, hanem az is, hogy minőségi tekintetben megjavítsuk.

Éppen ezért az irányelv-tervezet kimondja, hogy gyorsabb ütemben kell növelni egyes élelmiszerek és más áruk, például a vaj, a hús, a tej, a sajt, a cukor, a gyapjúszövet, a lenvászon, a lábbeli, a bútor stb. eladott mennyiségét. Több kulturális és háztartási cikket — rádiót, televíziós készüléket, háztartási hűtőszekrényt, porszívót, háztartási mosógépet és személyautót fogunk eladni.

A kereskedelmi szervezeteknek jobban kell tanulmányozniuk a lakosság igényeit, s biztosítaniuk kell az áruk helyes elosztását, és idejében való eljuttatását a kereskedelmi hálózatba. A kereskedelmi szervezetek szervezzék meg munkájukat úgy, hogy az áruk országunk minden városában és községében a szükséges választékban legyenek kaphatók.

A hatodik ötéves terv a közétkeztetés gyors fejlesztését, az étkezdék és vendéglők hálózatának bővítését irányozza elő. Ezen a téren azt tartjuk szem előtt, hogy ne csak a dolgozók, hanem családtagjaik számára is biztosítsuk a közétkeztetést, mert ez megkönnyíti a nők munkáját. Bővülni fog az iskolai étkezdék és büfék hálózata.

Különösen nagy feladatok várnak ránk a hatodik ötéves terv időszakában a lakásépítés terén.

Mint tudjuk, az állam a háború előtt és a háború után is sok lakást épített. De, mint már mondtam, a lakáshiány továbbra is fennáll, s a lakásviszonyok megjavítását a párt és a kormány különösen szívén viseli.

A hatodik ötéves terv idején csupán az erre a célra előirányzott állami eszközökből összesen 205 millió négyzetméter, vagyis majdnem kétszer annyi lakótér építését tervezzük, mint amennyit az ötödik ötéves terv idején építettünk.

Az állam minden tekintetben fel fogja karolni és segíteni fogja azokat a dolgozókat, akik megtakarított pénzükből, illetve

állami kölcsönből saját házat kívánnak építeni. Fokozni kell a falusi lakásépítést. A kolhozoknak tevékenyen hozzá kell segíteniök tagjaikat, hogy saját eszközeikből, vagy szükség esetén kolhozhitel igénybevételével házat építsenek maguknak. Az előirányzat szerint a lakosság és a kolhozok jelentősen több építőanyagot — cementet, épületfát, fémeket, üveget, palát, falazóanyagot stb. vásárolhatnak.

A nagyszabású lakásépítési programmal kapcsolatban lényegesen növelni kell a bútorgyártást és javítani kell a bútorok minőségét.

Jelenleg nem elégítjük ki teljesen a lakosság bútorkeresletét. A bútoripar egyáltalán nem tud megbirkózni azzal a feladatával, hogy kielégítse a lakosság megnövekedett bútorszükségletét. Ezért a lakosság igényeinek figyelembevételével haldéktalanul meg kell szervezni a nem drága, de kényelmes és szép bútorok tömeggyártását, s növelni kell a kombinált bútorgyártását.

Ezenkívül gondoskodni kell arról, hogy ezután a lakóházak tervezésénél és építésénél irányozzák elő a lakások kényelmes beépített bútorral való felszerelését, s ezen a téren hasznosítsák a jó külföldi tapasztalatokat.

A kulturális építés terén igen fontos feladat a közoktatás további fejlesztése.

Országunkban megvalósult az általános hétosztályos oktatás. Az ötödik ötéves terv idején megkezdődött, a hatodik ötéves terv ideje alatt pedig a terv szerint alapjában a városokban és falvakban egyaránt megvalósul az általános középiskolai oktatás.

Ez a feladat a gyermekek és a fiatalok általános középiskolákban és középfokú szaktanintézetekben való oktatása útján fog megvalósulni. Ezzel egyidejűleg tovább fejlődnek a levelező és az esti általános iskolák, hogy a dolgozók termelőmunkájuk megszakítása nélkül fejleszthessék általános ismereteiket, s ilyenformán emelhessék műveltségi színvonalukat.

A középiskolák tizedik osztályát az öt év alatt 6 300 000-en, azaz több mint kétszer annyian végzik el, mint az ötödik ötéves terv időszakában.

A közoktatási szervek igen fontos feladata, hogy minden módon fejlesszék az iskolákban a politechnikai oktatást. Az öto-

dik ötéves terv idején e tekintetben csak az első lépéseket tettük meg. Be kell vallani, hogy a politechnikai oktatás megszervezése az iskolákban mindeddig nem kielégítő. Sok az olyan iskola, ahol nem oltják bele a tanulóba a munkakészséget, nem nevelik a tanulókat kellőképpen a munka megbecsülésére. Ezért sok ifjú és leány a középiskola elvégzése után nincs eléggé felkészülve a gyakorlati munkára.

Nagy munkát kell végezni az általános iskolák tanulmányi-anyagi bázisának erősítése érdekében. A hatodik ötéves terv idején állami pénzeszközökből hozzávetőleg 4 millió tanuló befogadására alkalmas új városi és falusi iskolák épülnek. Ez kétszer annyi, mint amennyi az ötödik ötéves terv folyamán épült. A falusi iskolák építésébe és felszerelésébe jobban be kell vonni a kolhozokat.

Az általános középfokú oktatás országunkban az egész nép ügye. E nagy műben a fő szerep a pedagógusoké. Jelenleg az általános iskolákban több mint 1 700 000 pedagógus működik. A pedagógusi hivatás nálunk egyike a legmegbecsültebb hivatásoknak. A pedagógus a kommunista társadalom jövődjének építőinek nevelője. A párt-, szovjet-, gazdasági és komszomolszervezetek kötelesek állandóan gondoskodni az iskolákról és a pedagógusokról.

Nagy feladatokat irányoz elő a hatodik ötéves terv a népgazdaságunk számára szükséges szakemberek képzése terén is.

Országunk jelenleg öt és félmilliót meghaladó szakember-sereggel rendelkezik. A szakemberek jelentik a mi aranyalapunkat, amelyre büszkék vagyunk, és amelyet megbecsülünk. A kapitalista államokban egyes közéleti személyiségek nem ok nélkül jegyzik meg, hogy országuk a szakember-képzés terén elmaradt mögöttünk.

A hatodik ötéves terv idején jóval több fő- és középiskolai végzettségű szakembert képezünk ki. Négymillió, azaz majdnem annyi szakembert szándékozunk képezni, mint a két elmúlt ötéves terv idején együttvéve.

A főiskolák a hatodik ötéves terv idején több mint 650 000 mérnököt adnak az iparnak, a közlekedésnek és az építőiparnak, illetve szakembert a mezőgazdaságnak. Ez kétszer annyi, mint amennyit az ötödik ötéves terv idején neveltek.

Nagy figyelmet fordítunk a tudomány és a technika új

ágai — az automatika, a telemechanika, a rádiótechnika és a rádiólokáció számára szükséges szakemberek, továbbá az atomenergia békés célokra való felhasználásához szükséges szakemberek képzésére.

Az új ötéves terv idején jelentősen kell fejleszteni a levelező és az esti oktatást a főiskolákon és a középfokú szakintézetekben. A tízosztályos iskolát végzett, és utána termelőmunkába álló fiatalok számának növekedése folytán kedvező feltételek jönnek létre abban a tekintetben, hogy ezután az esti és levelező szakiskolák növendékeit általános középiskolai végzettségű és a termelőmunkában gyakorlati tapasztalatokat szerzett fiatalokból válogathatjuk ki.

A gazdasági és kulturális építés feladatai megkövetelik, hogy szívélyesen munkálkodjunk a szakember-képzés színvonalának emelésén, s a szakembereket megismertessük a hazai és külföldi tudomány és technika legújabb vívmányaival. Az elméleti oktatást sokkal szorosabban kell összekapcsolnunk a termelésnek, a termelés gazdaságtanának és szervezésének közvetlen tanulmányozásával.

Népünk kulturális színvonalának emelését jelentős mértékben szolgálják a film, a sajtó, a rádió, a televízió fejlesztésére, valamint a könyvtárak, klubok és egyéb kulturális-felvilágosító intézmények munkájának megjavítására az irányelv-tervezetben körvonalazott intézkedések.

Gondoskodni fogunk a könyvkiadás megjavításáról és fejlesztéséről. Több könyv, folyóirat és újság fog megjelenni.

Az egészségvédelem terén a hatodik ötéves terv éveiben nagy feladatokat kell megoldanunk.

Az irányelv-tervezet az egészségügyi intézmények nagyarányú fejlesztését írja elő. Majdnem 3-szor annyi kórházat építünk, és 2,4-szer annyi új gyermekintézményt létesítünk, mint az ötödik ötéves terv idején. A bölcsődék és a napközi otthonok férőhelyeinek számát mintegy 45 százalékkal növeljük. Ez elősegíti majd a nők munka- és életkörülményeinek további javítását, nagyobb lehetőséget nyújt a nőknek arra, hogy részt vegyenek az ország gazdasági, kulturális, társadalmi és politikai életében.

Javítani kell a munkavédelmet, az üzemi betegségmegelőzést, a víz és a levegő szennyeződésének megakadályozására irá-

nyuló munkát. A városokban és falvakban egyaránt magasabb színvonalra kell emelni az egészségvédelmet.

Nagy és felelősségteljes feladatok állnak az orvostudomány előtt. A nép új felfedezéseket vár tőle.

Az egészségügy, az orvostudományi kutatóintézetek, a gyógyszer- és orvosi műszeripar dolgozóinak nagyobb lendülettel kell felkutatniuk és szélesebb körben kell alkalmazniuk az új gyógyászati és betegségmegelőzési eszközöket, tökéletesíteniük kell az orvosi műszereket.

A párt Központi Bizottsága és a kormány mindenkor támogatja, segíti az egészségügyi szerveket abban, hogy további intézkedéseket tegyenek a lakosság orvosi ellátásának fejlesztésére.

A dolgozók egészsége szempontjából nagy jelentősége van a testnevelésnek és a sportnak. Biztosítani kell, hogy a lakosság széles tömegei kapcsolódjanak be a testnevelésbe, s különösen a fiatalság körében nagy figyelmet kell fordítani a testnevelésre és sportra.

Pártunk mindent el fog követni annak érdekében, hogy a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelésére vonatkozóan a hatodik ötéves tervben körvonalazott átfogó program megvalósuljon.

V.

FELADATAINK A SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁGOK NÉPGAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉVEL ÉS A TERMELŐ- ERŐK TERÜLETI ELOSZTÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

Az ország népgazdaságának további hatalmas fellendülése szervesen összefügg a termelőerők helyes területi elosztásával.

A XIX. pártkongresszus irányelvei értelmében új vállalatok építésénél jobban figyelembe kell venni a területi elosztást, az ipart még közelebb kell vinni a nyersanyag- és üzemanyagforrásokhoz. A Központi Bizottság múlt év júliusában megtartott plénuma újból hangsúlyozta, hogy meg kell javítani a termelőerők területi elosztását.

Az iparosítási politika sikeres megvalósítása az óriási nyersanyag-, üzemanyag- és energetikai erőforrások hasznosítása kö-

vetkeztében a keleti körzetekben már a háború előtti időszakban új szénipari és kohászati bázis, nagy gépipar, alumíniumipar és vegyipar létesült, hatalmas vasútvonalak épültek. Ezzel biztosítottuk a termelőerők területi elosztásának gyökeres megjavítását. A Nagy Honvédő Háború idején a keleti körzetek, különösen az Urál és Szibéria ipara a Szovjet Hadsereg hatalmas ellátó bázisa volt, a negyedik ötéves terv idején pedig nagyban elősegítette a háború sújtotta vidékek gazdaságának helyreállítását.

Az ötödik ötéves terv éveiben elértünk bizonyos eredményeket a termelőerők területi elosztásában.

A párt az új ötéves terv időszakában ugyancsak erélyes intézkedésekkel fog gondoskodni a termelőerők területi elosztásának további javításáról, és a gazdasági körzetek gazdálkodásának komplex fejlesztéséről. Most is, akárcsak az elmúlt ötéves tervek során, a leggyorsabb ütemben a keleti vidékek gazdaságát kell fejleszteni. Ott óriási szén-, bauxit-, vízienergia, fa-, vasérc-, színes- és ritkafém, továbbá vegyianyagkészletek összpontosulnak.

A keleti vidékek óriási kincseit az eddigieknél nagyobb mértékben kell a népgazdaság szolgálatába állítani. A hatodik ötéves terv idején a keleti vidékeken a beruházások összege több mint a kétszeresére növekszik, s az egész ország beruházásainak körülbőlül a fele lesz.

1960-ban ezeken a vidékeken több szén kell kitermelni és több nyersvasat kell gyártani, mint amennyit a Szovjetunióban 1950-ben összesen termeltünk, illetve gyártottunk, a villamosenergia-termelésnek és a cementtermelésnek pedig jelentősen meg kell haladnia a Szovjetunió egész 1954. évi termelését. A hatodik ötéves terv éveiben az ország keleti részén több mint 100 gépgyár épül.

Az ország keleti részén biztosítani kell a szemestermények termelésének további fejlesztését. Az ötéves terv végén az Urálban, Szibériában és Kazahsztánban kétszer annyi szemesterményt kell betakarítanunk, mint 1954-ben, amikor pedig ezeken a vidékeken jó volt a termés.

A párt Központi Bizottsága és a kormány — mint ez Hruscsov elvtárs előadói beszédéből kitűnik — különösen nagy jelentőséget tulajdonít Szibéria további gazdasági fejlesztésének.

Már a régi Oroszország nagyjai is beszéltek Szibéria kime-

ríthetetlen kincseiről és nagy jövőjéről. Már Lomonoszov hangzott, hogy „Oroszország hatalmát Szibéria fogja megnövelni”. Ragyiscsev pedig erről a következőket írta: „Mily gazdag Szibéria természeti kincsekben! Milyen hatalmas vidék ez!... Mihelyt benépesül, nagy szerep vár rá a világ történelmében!”

Nagy elődeink álmai valóra válnak. Szibéria a szovjet hatalom évei alatt elmaradott agrárvidékből az ország egyik hatalmas ipari-agrárvidékévé vált.

A hatodik ötéves terv idején erre a rendkívül gazdag vidékre további nagy fejlődés vár.

Pártunk az ország termelőerőinek területi elosztása tekintetében a szövetségi köztársaságok gazdaságának általános fejlesztésére, kultúrájuk gyarapítására irányuló politikát folytat.

Minden szükséges feltétel megvan ahhoz, hogy a szövetségi köztársaságok gazdasági, politikai és kulturális szempontból szüntelenül fejlődjenek. A Központi Bizottság beszámolójának adataiból világosan kitűnik a szövetségi köztársaságok gazdaságának és kultúrájának fejlődése.

A szövetségi köztársaságok ezen a téren valóban hatalmas lépést tettek előre. Különösen öröndetes, hogy minden szövetségi köztársaságban kifejlődött a modern technikához értő, hazai szakemberek serege.

A párt Központi Bizottsága és a kormány az utóbbi időben több fontos szervezeti intézkedést léptetett életbe annak érdekében, hogy növekedjen a szövetségi köztársaságok szerepe a népgazdaság irányításában. A szövetségi köztársaságokban új szövetségi-köztársasági minisztériumok létesültek. Sok szénipari, erdőipari, ásványolajipari, kohászati, hús-, tej-, könnyű-, textil- és élelmiszeripari, építőipari, gépkocsi-fuvarozási és hírközlési vállalatot kivettek a központi szervek hatásköréből, s ezeket a vállalatokat a köztársasági szervek hatáskörébe helyezték. A köztársasági szervek az utóbbi időben több mint 11 000 iparvállalatot vettek át a központi szervektől.

A párt Központi Bizottsága mindezeknek az intézkedéseknek végrehajtása során abból a lenini elvből indult ki, hogy a központosított irányítással párhuzamosan fokozni kell a helyi szervek önállóságát, s fejleszteni kell kezdeményezésüket a gazdasági és a kulturális építés kérdéseinek megoldásában.

Minthogy igen sok gyár és üzem került át a központi szervek

hatásköréből a köztársasági szervek hatáskörébe, egyes föderatív-köztársasági minisztériumoknak szinte nem is maradt olyan vállalatuk, amelyet közvetlenül irányítanak. Ilyen körülmények között nyilvánvalóan megérett a központi apparátus jelentős csökkentésének kérdése, de ezen túlmenően napirendre került az a kérdés is, hogy célszerű-e egyes föderatív-köztársasági minisztériumok további fenntartása. *(Élénkség a teremben. Felkiáltások: Úgy van!)*

Nem lehet szó nélkül hagyni, hogy a gazdaság irányításában mutatkozó túlzott centralizálás megszüntetésével kapcsolatban hozott intézkedések az össz-szövetségi és a föderatív-köztársasági minisztériumok egyes vezetőinek ellenállásába ütköznek. Ezek a vezetők mindent a központból akarnak irányítani, mintha ők „felülről” jobban látnák a helyzetet, mint a szövetségi köztársaságokban működő vezetők.

A párt és a kormány mostani intézkedései, amelyekkel növeli a szövetségi köztársaságoknak a gazdasági és a kulturális építőmunka irányításában betöltött szerepét, teljesen megfelelnek a pártunk nemzetiségi politikájának alapjául szolgáló lenini elvnek.

Az az eszme, hogy meg kell teremteni a szabad, egyenjogú és szuverén nemzetek önkéntes közösségét megtestesítő Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségét — teljes egészében Vlagyimir Iljics Lenintől, pártunk és a szovjet állam nagy alapítójától származik. *(Taps.)* Ő bocsátotta szárnyra ezt az eszmét, ő alapozta meg és fejlesztette tovább. Lenin már akkor, 1922-ben óvott a túlzott központosítástól, a bürokratikus torzításoktól, mivel ezek akadályozhatják a szövetségi köztársaságok széleskörű, sokoldalú kezdeményezésének kibontakozását.

A nagy Leninnek ez az útmutatása ma is rendkívül fontos. Ezután is rendületlenül ezen az úton kell haladnunk, továbbra is növelni kell a szövetségi köztársaságok szerepét a gazdaság irányításában, az össz-szövetségi szervek hatásköréből bátrabban kell átadni vállalatokat a köztársasági szervek kezébe.

Ez konkrétabbá és operatívabbá teszi gazdaságunk és kultúránk irányítását, elősegíti a köztársaságok testvéri együttműködésének további erősödését. A túlzott központosítás megszüntetését, a szövetségi köztársaságok gazdaságirányító szerepének növelését célzó pártintézkedések egyszersmind azt is jelentik,

hogy államapparátusunk még közelebb kerül a tömegekhez. Pártunknak ezek az intézkedései új, fontos lépést jelentenek soknemzetiségű szocialista államunk fejlesztésének és erősítésének útján. (Taps.)

Amikor a köztársaságokban megszervezik a vállalatokat irányító apparátust, természetesen nem szabad vakon lemásolni az össz-szövetségi minisztériumokat. Razzakov elvtárs, Kirgizia Kommunista Pártja Központi Bizottságának titkára utalt itt erre.

Nemcsak Kirgiziában, hanem más köztársaságokban is előfordul, hogy jelentéktelen számú vállalat irányítására szövetségi-köztársasági minisztériumot létesítenek. Így például a Tadzsik Köztársaságban 27 főnyi apparátussal Könnyűipari Minisztériumot állítottak fel, amely mindössze hat vállalatot irányít (derűlség), a Turkmén Köztársaság Textilipari Minisztériuma pedig összesen tizet. Moldova Köztársaságban Erdőipari Minisztérium létesült 32 főnyi apparátussal. Ez a minisztérium mindössze nyolc vállalatot irányít, köztük négy erdőipari gazdaságot. Ezek közül kettő az OSZFSZK, illetve az Ukrán SZSZK területén van. (Derűlség.)

A szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak és az össz-szövetségi minisztériumoknak gondosan kell tanulmányozniuk ezt a kérdést, meg kell szüntetniök a túlzásokat, és el kell dönteniök, hogy célszerű-e bizonyos minisztériumok fenntartása az egyes köztársaságokban.

Teljesen helyesnek tartom azt a Hruscsov elvtárs előadói beszédében előterjesztett javaslatot, hogy irányadó köztársaságközi szervként hozzuk létre a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje Nemzetiségi Szovjetjének Gazdasági Bizottságát, és az készítsen elő megalapozott határozatokat a szövetségi köztársaságok gazdasági érdekeit érintő kérdésekben. Ezáltal jobban és alaposabban tudjuk majd tekintetbe venni az egyes szövetségi köztársaságok problémáit.

Az irányelv-tervezet valamennyi szövetségi köztársaság gazdaságának további hatalmas fejlődését irányozza elő. A párt Központi Bizottságát a hatodik ötéves terv irányelv-tervezetének kidolgozása során az a megfontolás vezette, hogy a kongresszusi irányelvekben a szövetségi köztársaságok számára csak a legfőbb ipari és mezőgazdasági feladatokat kell kitűzni.

A szövetségi-köztársasági kommunista pártok központi bizottságainak és a szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak feladata, hogy a kongresszusi irányelvek alapján részletesebben dolgozzák ki a hatodik ötéves terv gazdasági és kulturális intézkedéseit, és jóváhagyják a szövetségi köztársaságok fejlesztését szolgáló ötéves terveket.

Legyen a hatodik ötéves terv a szövetségi köztársaságok további gazdasági és kulturális felvirágoztatásának ötéves terve.

A szövetségi köztársaságok népgazdaságának továbbfejlesztésével és a termelőerők területi elosztásának megjavításával összefüggő feladatok teljesítése még jobban fellendíti majd minden egyes köztársaság gazdaságát, biztosítja a soknemzetiségű szovjet állam hatalmának további gyarapodását, a Szovjetunióban élő népek barátságának és testvéri együttműködésének erősödését. *(Hosszantartó taps.)*

Elvtársak! A hatodik ötéves terv sikeres teljesítése az emberek — munkások, kolhozparasztok, értelmiségiek önfeláldozó munkájától függ. Az SZKP Központi Bizottsága az irányelv-tervezet kidolgozása során tekintetbe vette sok ezer iparvállalat és kolhoz kollektívájának javaslatait. A városok és a falvak dolgozói tevékenyen részt vettek az ötéves tervre vonatkozó javaslatok előkészítésében és megvitatásában. Hazafias kezdeményezésük és sokoldalú termelési tapasztalatuk segítette a párt Központi Bizottságát abban, hogy pontosabban határozza meg a hatodik ötéves tervnek az egyes népgazdasági ágak fejlesztésére vonatkozó feladatait, s feltárja szocialista iparunk és mezőgazdaságunk hatalmas belső tartalékait.

A Központi Bizottság irányelv-tervezete, mint tudják, egy hónappal a kongresszus előtt megjelent a sajtóban. E hónap leforgása alatt pártkongresszusokon és pártértekezleteken, aktívüléseken és taggyűléseken, vállalatok, kolhozok, gép- és traktorállomások, szovhozok gyűlésein nagy érdeklődéssel vitatták meg az irányelv-tervezetet.

A Központi Bizottsághoz, a Szovjetunió Minisztertanácsához, a Szovjetunió Állami Tervbizottságához és a lapok szerkesztőségeibe rengeteg levél érkezett munkásoktól, kolhozparasztoktól, mérnököktől, technikusoktól, pedagógusoktól, orvosoktól,

tanulóktól, nyugdíjasoktól, a Szovjet Hadsereg katonáitól. Ezek a levelek a hatodik ötéves terv legkülönbözőbb kérdéseivel foglalkoznak.

Sok levélben van szó a munkaszervezés megjavításáról, az alacsony fizetési kategóriákba tartozó munkások bérének emeléséről. Sokan javasolták, hogy javítsuk meg a dolgozók kulturális és szociális ellátását, javítsuk meg a nyugdíjellátást, az egészségvédelmet, a városok és munkáslakótelepek közműekkel való ellátását. Mindeme javaslatokat a szocialista népgazdaság, a tudomány, a kultúra, a közoktatás további fejlesztéséről való gondoskodás hatja át.

Hazánk dolgozói egyöntetű helyesléssel fogadták a szovjet gazdaság hatalmas arányú fejlesztésének a hatodik ötéves tervben kitűzött nagyszabású programját, az irányelv-tervezet megvitatása során új, nagy népgazdasági tartalékokat hoztak felszínre, feltárták és joggal bírálták a fogyatékosságokat, s utat mutattak egész munkánk további megjavítására.

Tudvalevő, hogy a kongresszus irányelvei — céljuknak megfelelően — a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztése téren csak a hatodik ötéves terv időszakában megoldásra váró fő feladatokat tűzik ki. A kongresszus irányelvei alapján a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló ötéves tervet a minisztériumok és főigazgatóságok sokkal részletesebben, több mutatószámmal dolgozzák majd ki. Az egész Szovjetunióra vonatkozó ötéves tervnek és a szövetségi köztársaságok ötéves terveinek megszerkesztése során figyelembe kell venni a dolgozóknak, a pártszervezeteknek, a vállalatok, kolhozok, gép- és traktorállomások és szovhozok kollektíváinak nagyszámú értékes javaslatát.

A XX. pártkongresszus tiszteletére indított szocialista munkaverseny, amely az egész népet magával ragadta, ismételten megmutatta, milyen gazdag népünk szervező tehetségeiben, s milyen nagy az élenjáró tapasztalat jelentősége.

A párt-, szovjet-, szakmai és komszomolszervezeteknek kötelességük, hogy továbbra is minden eszközzel támogassák és fejlesszék a tömegek alkotó tevékenységét, hogy minél jobban fellendítsék és harcosan irányítsák a hatodik ötéves terv teljesítéséért, illetve túlteljesítéséért folyó szocialista versenyt a népgazdaság minden ágában. A munkások, kolhozparasztok, ér-

telmiségek milliós tömegeinek lelkesedését és kezdeményezését hozzáértő irányítással, a káderek helyes kiválasztásával, a végrehajtás rendszeres ellenőrzésével, vagyis pártunk egész szervező munkájával elő kell segítenünk és alá kell támasztanunk.

A Kommunista Párt az előző ötéves tervek teljesítése idején példát mutatott a hozzáértő irányításra és a jó szervező munkára. Nem kétséges, hogy pártunk most is minden tekintetben meg fog felelni feladatának. *(Taps.)*

A szervező munkának mindenekelőtt az állami fegyelem erősítésére, a tudomány és a technika legújabb vívmányainak a népgazdaságban való alkalmazására, az élenjáró tapasztalatok széleskörű elterjesztésére és a munka termelékenységének emelésére kell irányulnia.

Gazdaságunk valamennyi ága évről évre fejlődik és tökéletesedik. A termelésben egyre nagyobb teret hódít a korszerű, egyre bonyolultabb technika. Ezért annak, aki a jelenlegi körülmények között igazi szervező, a termelés igazi irányítója akar lenni, egyben szakembernek kell lennie, jól kell ismernie, alaposan kell tanulmányoznia munkaterületét, el kell mélyülnie munkája minden részletében. Csakis ilyen körülmények között lehet konkrétan, az ügy ismeretében vezetni.

Egyetlen vezető sem dolgozhat eredményesen, ha nincs szoros kapcsolata a tömegekkel, és nem támaszkodik a tömegekre. Figyelmesen meg kell hallgatni minden bíráló megjegyzést, gyorsan ki kell küszöbölni a napvilágra került hiányosságokat, minden erővel támogatni kell az újitókat, a feltalálókat, az ésszerűsítőket.

A szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége, népünk egységes felzárkózása a Kommunista Párt és a szovjet kormány mögé, a munkásosztály és a kolhozparasztság szövetségének, a szovjet népek testvéri barátságának további erősödése, mindez további sikereink záloga a nagy cél — a kommunista társadalom felépítése felé vezető úton. *(Taps.)*

A pártnak a hatodik ötéves terv időszakára kitűzött feladatai a szovjet rend hatalmas erejéről tanúskodnak. A szovjet rend a társadalmi termelés fejlesztésének, a népjólét növelésének korlátlan lehetőségeit rejtí magában.

A hatodik ötéves terv irányelv-tervezete a szovjet emberek vágyait és akaratát juttatja kifejezésre. A szovjet emberek

számára e nagyszerű dokumentumban foglalt minden egyes feladat azt tanúsítja, hogy a párt és a kormány fáradhatatlanul gondoskodik a nép jólétéről. A szovjet emberek tudják, hogy a hatodik ötéves terv teljesítésével újabb hatalmas lépést teszünk előre a szocialista gazdaság fejlesztésének útján, azon az úton, amelyen haladva megteremtjük országunkban a közfogyasztási cikkek bőségét, újabb hatalmas lépéssel visszük előre a kommunizmus építésének nagy ügyét. (Taps.)

Eltársak! A Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló hatodik ötéves terv nemcsak belpolitikai, hanem nemzetközi vonatkozásban is óriási jelentőségű. Megvalósult az, amit Lenin, pártunk és a Szovjetállam nagy alapítója előre látott: a Szovjetország, mindenekelőtt gazdaságpolitikája révén, egyre nagyobb befolyással van a világtörténelem menetére, az emberiség történelmének alakulására.

A szovjet nép a gazdasági és kulturális építőmunkában elért eredményeivel világszerte milliók barátságát vívta ki. A népek sikereinkben a Szovjetunió békés törekvéseinek kifejezését, a szocialista gazdasági rendszer nagy erejét és fölényét látják. A szocialista gazdasági rendszer korlátlan lehetőséget biztosít arra, hogy a termelőerők a dolgozó ember érdekeinek megfelelően fejlődjenek.

Ami a tőkés országok bizonyos köreit illeti, számukra minden ötéves tervünk olyan kellemetlen, egyszersmind azonban olyan reális tény volt, amellyel kénytelenek voltak számolni. Nem kétséges, hogy ötéves terveink jó néhány forrófejűt lehűtöttek, s a tőkés világ sok képviselőjének elbizakodottságát lelohasztották.

Minden új ötéves terv a szocializmus hadállásainak erősödését, a Szovjetállam hatalmának gyarapodását jelentette. Éppen ezért természetes, hogy ötéves terveink mindig óriási érdeklődést keltettek nemcsak barátaink egyre növekvő táborában, hanem ellenségeink körében is.

Az SZKP XX. kongresszusának a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezete, amely a sajtóban napvilágot látott, szintén élénk visszhangot keltett. Ez a visszhang azonban lényegesen különbözik attól a visszhangtól, amellyel első ötéves terveinket fogadták.

Önök közül bizonyára sokan emlékeznek arra, hogyan nyi-

latkoztak a burzsoá újságok, a kapitalista világ politikusai és közgazdászai az első szovjet ötéves tervekről. „Ábránd”, „utópia”, „propagandamesterkedés” mondták, és kórusban jóslgatták a tervek elkerülhetetlen kudarcát. Igaz, hogy amikor ezeket a terveket sikeresen teljesítettük, a hangnem megváltozott: a gúnyolódó és a sötétenlátó jövőmondók egyszerűen megrettentek, teljesen elvesztették a fejüket. S most, amikor már hatodik ötéves tervünk időszakába léptünk, még a Szovjetunió legnyilvánvalóbb rosszakarói sem mernek kétkedni új ötéves tervünk realitásában, nem merik e terv kudarcát jóslni. Még ezek is azt mondogatják, hogy a hatodik ötéves tervet teljesíteni fogjuk, és komolyan nyugtalankodnak emiatt. A burzsoá sajtót és a tőkés országok bizonyos köreit különösen az nyugtalanítja, hogy a hatodik ötéves terv nagy lépés a Szovjetunió fő gazdasági feladatának megoldásában.

Ami barátainkat, a nagy kínai népet, a népi demokratikus országok dolgozóit illeti, ők nagy örömmel és egyöntetű helyesléssel fogadták a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetét. És ez érthető is: az ötéves terv sikeres teljesítése nemcsak a Szovjetunió, hanem az egész szocialista világrendszer erősítését szolgálja, s új nagy győzelmekre vezeti a szocializmust építő népi demokratikus országokat. *(Hosszantartó taps.)*

Nagy örömmel állapítjuk meg, hogy indiai, burmai és afgán barátaink igen helyesen értelmezik békés gazdasági célkitűzéseinket.

A Szovjetunió gazdasági építését szolgáló nagyszabású tervek gazdasági és társadalmi rendünk lényegéből, abból az ideológiából fakadnak, amely valamennyi ország és valamennyi nép tartós békéjét és barátságát hirdeti.

A szocialista táborhoz tartozó országok következetes békeszerető külpolitikája nyomán a több éves nemzetközi feszültséget bizonyos enyhülés váltotta fel. Feltáruztak az egyetemes béke megszilárdulásának reális kilátásai.

A béke megszilárdítására irányuló javaslatainkat nem mindig fogadták kedvezően azok, akikhez e javaslatokat intéztük. Mélységesen sajnáljuk ezt, de eltökélt szándékunk, hogy állandóan újabb és újabb utakat keresünk a nemzetközi együttműködés megteremtésére. Ezután is következetesen és rendületlenül folytatjuk a békés egymás mellett élés lenini politikáját,

mert szilárd meggyőződésünk, hogy csakis ezen az úton lehet elérni az államok közti bizalom komoly megerősödését, és csak így lehet tartóssá tenni a békét. (Taps.)

Még szorosabbra fűzzük a testvéri kapcsolatokat és a barátságot a népi demokratikus országokkal, tovább bővítjük velük a közös érdekeken alapuló együttműködést. A jövőben is folytatni fogjuk az Egyesült Államokkal, Angliával, Franciaországgal és más országokkal való kapcsolatok megjavítására irányuló politikánkat, fejleszteni és erősíteni fogjuk a baráti együttműködést az Indiai Köztársasággal, Burmával, Afganisztánnal, minden olyan állammal, amelynek érdeke a béke fenntartása és megszilárdítása, minden országgal bővíteni fogjuk a gazdasági kapcsolatokat — a kereskedelemnek a kölcsönös előnyök elvét szem előtt tartó erőteljes fejlesztése alapján.

Elvtársak! A párt Központi Bizottsága által a hatodik ötéves terv időszakára kitűzött feladatok óriásiak. Nagy erőfeszítés és megfeszített munkát követelnek a párttól és az egész néptől.

Helytelen volna azt gondolni, hogy elég a feladatokat kitűzni és megmagyarázni, s azután minden magától megy, minden egyszerűen és könnyen megoldódik. Az életben ilyen nincs. A terv megvalósítása során sok nehézség merül fel. De nem kétséges, hogy le tudjuk küzdeni ezeket a nehézségeket, s becsülettel megbirkózunk a párt által kitűzött feladatokkal. (Hosszszantartó taps.) Ehhez megvan minden feltételünk és lehetőségünk.

Minden szükséges természeti erőforrás a rendelkezésünkre áll.

Van hatalmas termelési bázisunk, amelyet a szovjet nép erőfeszítései az előző ötéves tervek éveiben teremtettek.

Van sok tudósunk és szakemberünk, akik a legbonyolultabb tudományos és műszaki problémákat is meg tudják oldani.

Békés alkotó munkánkat megbízhatóan oltalmazza dicső Fegyveres Erőink. (Taps.)

Hős munkásosztályunk és dicső kolhozparasztágunk, nagy-szerű értemiségünk összeforrott az akarat és a cél rendíthetetlen egységében, tele van alkotó energiával, s szilárdan bízik erejében,

A szovjet népnek olyan kipróbált és bölcs vezetője van, mint a marxizmus-leninizmus nagy és halhatatlan tanításával felfértezett dicső Kommunista Pártunk. E halhatatlan tanítás lelkesít bennünket, ez világítja meg a ragyogó jövő — a kommunizmus felé vezető utunkat. *(Hosszantartó, szűnni nem akaró taps. Mindenki feláll.)*

A MANDÁTUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK

A. B. ARISZTOV ELVTÁRS ELŐADÓI BESZÉDE

Elhangzott a február 16-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Engedjék meg, hogy beszámoljak a kongresszusnak a Mandátumvizsgáló Bizottság munkájának eredményéről.

A XIX. pártkongresszus óta nem egészen három és fél esztendő telt el. A jelenlegi kongresszus tehát a párt Szervezeti Szabályzatában előírt határidőt betartva ült össze; a Szervezeti Szabályzat értelmében ugyanis a pártkongresszust négy évenként legalább egyszer össze kell hívni. Ennek nagy jelentősége van a pártélet fejlődése szempontjából, hiszen a kongresszus a párt legfelsőbb szerve.

A nagy Lenin, a Kommunista Párt megalapítója és vezére, kidolgozta a pártépítés elveit és a pártélet szabályait, s ezeknek az elveknek és szabályoknak az érvényesítése mindig biztosította pártunk megbonthatatlan eszmei-politikai és szervezeti egységét, magasfokú fegyelmét, megingathatatlan szilárdságát, biztosította a párt és a dolgozó tömegek kapcsolatának mind szorosabbá válását. Lenin azt tanította, hogy az egész párt és valamennyi párt-szervezet normális tevékenysége csak a kollektív vezetés elvének szigorú tiszteletbentartásával biztosítható, hogy a kollektív vezetés elengedhetetlen feltétele a kommunista építés során felmerülő feladatok helyes értelmezésének és sikeres megoldásának.

Mint tudjuk, az SZKP Központi Bizottságának 1953 júliusában tartott plénuma rávilágított arra, hogy a pártvezetés e legfontosabb elve a személyi kultusz következtében súlyos sérelmet szenvedett, s követelte, hogy rendületlenül tartsuk magunkat a lenini útmutatásokhoz: valósítsuk meg a kollektív pártve-

zetést a legfelsőbb szervektől a legalsóbbakig, minden eszközzel fokozzuk a pártszervezetek aktivitását, kezdeményezését és önállóságát.

A nemrégiben megtartott beszámoló és vezetőségválasztó taggyűlések, a kerületi, körzeti, városi, területi, határterületi pártkonferenciák és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusai a pártdemokrácia további kibontakozásának, a párttagság magasfokú aktivitásának jegyében zajlottak le, megmutatták a kommunisták ideológiai felkészültségének növekedését és bolsevik elvhűségét, tanúságot tettek a párttagság rátermettségéről és a hibákkal szembeni engesztelhetetlenségéről. Az egyszerű párttagok, a konferenciák és kongresszusok küldöttei behatóan megvitatták a vezető pártszervek munkáját, meghatározták a pártmunka gyakorlati feladatait gazdasági és kulturális téren, megválasztották a pártbizottságokat és a küldötteket az SZKP XX. kongresszusára.

A Mandátumvizsgáló Bizottság szükségesnek tartja közölni a kongresszussal, hogy a pártbizottsági tagok és az SZKP XX. kongresszusára jelölt küldötteknek megválasztása valamennyi területi, határterületi pártkonferencián, s ugyanígy a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusain pártunk megingathatatlan egységének jegyében folyt le.

A Mandátumvizsgáló Bizottság megállapította, hogy a XX. pártkongresszus küldötteinek választása valamennyi pártszervezetben a Szervezeti Szabályzat követelményeivel teljes összhangban ment végbe. A kongresszusi küldöttek választása zárt (titkos) szavazással történt. A meghatalmazások ellenőrzése azt mutatta, hogy minden megválasztott kongresszusi küldött megkapta a szükséges szavazattöbbséget. A választások megszabott rendjét sehol sem sértették meg. A Bizottság a kongresszuson jelenlevő valamennyi küldött meghatalmazását érvényesnek ismerte el.

* *

*

Eltársak! A Központi Bizottság az SZKP XX. kongresszusán részt vevő küldöttek választására ugyanolyan képviseleti arányt állapított meg, mint a párt előző, XIX. kongresszusa idején: minden ötezer párttag után egy küldött szavazati joggal, és minden ötezer tagjelölt után egy küldött tanácskozási joggal. Ennek megfelelően a párt XX. kongresszusára összesen 1355 szava-

zati joggal, és 81 tanácskozási joggal rendelkező küldöttet választottak. Hat, szavazati joggal rendelkező küldött kivételével — akik betegségük miatt maradtak távol — valamennyi megválasztott küldött jelen van a kongresszuson.

Az SZKP XX. kongresszusára 77-tel több küldöttet választottak, mint az előző kongresszusra, ami pártunk taglétszámának növekedésével magyarázható.

Jelenleg a Szovjetunió Kommunista Pártja 7 215 505 főt számlál, mégpedig 6 795 896 párttagot és 419 609 tagjelöltet. A XIX. pártkongresszus idején — 1952 október 1-én — a pártnak 6 013 259 tagja és 868 886 tagjelöltje volt, ami összesen 6 882 145 fő.

Ezekből az adatokból látható, hogy a XIX. pártkongresszus óta eltelt időszak folyamán a kommunisták létszáma 333 360 fővel növekedett. A párttagok száma ez alatt az idő alatt 782 637-tel nőtt, a tagjelöltek száma viszont 449 277 fővel csökkent, s ennek következtében a XX. kongresszusra 86-tal kevesebb tanácskozási joggal rendelkező küldöttet választottak.

Az a tény, hogy az SZKP tagjelöltjeinek száma az előző kongresszushoz képest a felénél is kevesebbre csökkent, azzal magyarázható, hogy a pártszervezetek jobban foglalkoznak a tagjelöltekkel, s ennek következtében a tagjelöltek jelentős részét, akik a XIX. kongresszusig letöltötték tagjelöltségi idejüket, felvették a Szovjetunió Kommunista Pártja tagjainak sorába.

Miről tanúskodnak a párt sorainak gyarapodásáról szóló adatok? Ezek az adatok arról tanúskodnak, hogy országunk dolgozói a Kommunista Pártban — Lenin szavaival élve — korunk esztét, becsületét és lelkiismeretét látják, benne látják kipróbált vezetőjüket a kommunista társadalom felépítéséért folytatott harcban. A tömegek bizalmát a párt tetteivel, helyes politikájával vívta ki.

A Kommunista Párt a munkásosztály szülötte; a pártot a nép hozta létre, s a párt híven szolgálja a népet. Ez a legmélyebb forrása a párt és a dolgozó tömegek közötti bensőséges kapcsolatnak, a párt és a nép megbonthatatlan egységének. Ezzel magyarázható a munkásosztály, a kolhozparaszság és a szovjet értelmiség legkiválóbb képviselőinek az a törekvése is, hogy pártunk soraiba lépjenek.

A kommunizmus anyagi-termelési bázisának megteremté-

sét szem előtt tartó bölcs lenini politikát, a nehézipar elsődleges fejlesztésének politikáját tükrözi az a körülmény, hogy az új és a régi ipari központok és kerületek egyaránt tovább gyarapodnak. Különösen szembetűnő példa erre az Urálban, Szibériában, Kazahsztánban és országunk sok más vidékén végbemenő gazdasági fejlődés.

Jellemző például, hogy a Kuznyecki-medence a széntermelés terén jelenleg a második helyet foglalja el az országban. Egyedül Cseljabinszk terület ma kétszer annyi fémeket termel, mint a forradalom előtti Oroszország egész fémkohászati ipara. A Baskír és a Tatár Autonóm Szovjet Szocialista Köztársaság gyors ütemben fejlődő fiatal ásványolaj-ipara az első helyek egyikére került az országban. Ugyanakkor eredményesen fejlődnek a régi iparvidékek is.

Az ipar fejlődésével együtt szakadatlanul növekszik a munkásosztály is ezekben az ipari központokban. Jelenleg az Urál iparának valamennyi ágában együttvéve csaknem kétszer annyi munkást és alkalmazottat foglalkoztatnak, mint 1940-ben. Ennek megfelelően gyarapodnak és erősödnek a pártszervezetek. A szverdlovszki pártszervezethez 119 784 kommunista tartozik, s ezeknek mintegy a fele az iparban dolgozik. A cseljabinszki pártszervezet 91 550, a kemerovói 78 302 párttagot tart nyilván. E pártszervezetek kommunistáinak több mint 40 százaléka ugyancsak az ipari termelésben dolgozik.

A kongresszuson a legnagyobb küldöttségek az ország legfontosabb iparvidékeit képviselik. Így a moszkvai pártszervezet 150, a leningrádi 66, a szverdlovszki 26, a gorkiji 21, a kujbisevi 20, a cseljabinszki 19, a Baskír és a Tatár ASZSZK pártszervezete 17—17, a molotovi és kemerovói pártszervezet 16—16 küldöttel képviselteti magát a kongresszuson.

Ukrajna Kommunista Pártjának pártszervezetei 191 szavazati joggal rendelkező küldöttet választottak a kongresszusra. A kievi területi pártszervezet 20, a sztálinói és a harkovi 18—18, a dnyepropetrovszki 15 küldöttet választott.

A többi szövetségi köztársaság Kommunista Pártjainak küldöttségei közül a legnagyobbak: az 50 tagú kazah, a 38 tagú grúz, a 33 tagú belorusz, a 30 tagú üzbég és a 26 tagú azerbajdzsán küldöttség.

A mostani kongresszuson először vesznek részt az OSZFSZK

keretében újonnan létesült területek — az Arzamasz, Balasov, Bjelgorod, Kamenszk, Kamcsatka, Lipeck és Magadan terület, valamint az Ukrán SZSZK-hoz tartozó Cserkasszi terület — pártszervezeteinek küldöttségei.

Országunk népeinek barátsága, a proletár internacionalizmus — a Kommunista Párt nemzetiségi politikájának megingathatatlan alapja. A kongresszusi küldöttek között vannak oroszok, ukránok, beloruszok, üzbégek, kazahok, grúzok, azerbajdzsánok, litvánok, moldvaiak, lettek, kirgizek, tadzsikok, örmények, türkmének, észtek, karélok, finnek, tatárok, baskiok, lengyelek, zsidók, burjátok, csuvasok, mordvinok, udmurtok, oszétek, komik, jakutok, marik és más nemzetiségű párttagok.

A kongresszus soknemzetiségű összetétele államunk népeinek megbonthatatlan barátságát jelzi, a nemzeti kérdés megoldásában követett lenini politika sikereiről tanúskodik, s azt mutatja, hogy a párt gondoskodik nemzetiségi káderek kineveléséről.

Hadd számoljak be a kongresszusnak a pártunk alapját képező pártalapszervezetek számáról. Jelenleg az alapszervezetek száma összesen több mint 350 000. A pártalapszervezetek száma az iparban 3870-nel, vagyis 43 061-re, a közlekedésben 1946-tal, az építkezéseken 1887-tel növekedett, ami az ipar, a közlekedés és az építőipar pártirányításának erősödéséről tanúskodik.

Mint tudjuk, a XIX. kongresszus óta eltelt időszakban pártunkban nagyszabású intézkedések történtek a mezőgazdaság gyors fellendítése érdekében. A mezőgazdaság további fejlesztését szolgáló nagyfontosságú intézkedések egyike a szűz- és parlagföldek művelés alá vétele volt. A Kommunista Párt felhívására az ország különböző vidékeiről a dolgozók százezrei jelentkeztek a szűzföldek meghódítására. Több száz új szovhoz alakult. Ezzel kapcsolatban lényegesen megnőtt a szovhozokban működő pártalapszervezetek száma. Csupán Kazahsztánban és az Altáj vidéken 338 új szovhoz-pártszervezet létesült.

Gyarapodott a pártalapszervezetek száma a kolhozokban is. A XIX. kongresszus idején 76 355 kolhoz-alapszervezet működött, ezzel szemben ma 80 015, vagyis 3660-nal nagyobb a számuk. Azt is meg kell mondani, hogy a kolhoz-pártszervezetek ma nagyobbak. 1952-ben csupán 5034 kolhoz-pártszervezetnek volt 26—100 tagja. Ma már több mint 6000 ilyen pártszervezet

működik. Vannak olyan alapszervezetek is a kolhozokban, amelyekhez több mint 100 párttag és tagjelölt tartozik.

Egyszersmind azt is meg kell mondani, hogy mindezideig 7356 kolhozban nincs pártszervezet, 10 850 kolhoz pártszervezete pedig kislétszámú, 3—5 tagot számlál. Ez arról tanúskodik, hogy sok területi és kerületi pártbizottság nem fordít nap nap után figyelmet arra, hogy a mezőgazdasági termelés élenjáró dolgozóinak és újítoinak, a legkiválóbb kolhozparasztoknak felvételével gyarapítsa a párt sorait.

Eltársak! Békepolitikát folytató kormányunk jelentősen csökkentette a fegyveres erők létszámát, s csupán 1955 folyamán 640 000 embert szerelt le a hadseregben és a hajóhadban. Ezzel kapcsolatban a Szovjet Hadseregben és a Haditengerészetben csökkent a pártalapszervezetek és a kommunisták száma. A hadseregből és a hajóhadból mintegy 145 000 kommunista viszsztatért a népgazdaságba, s most békés alkotó munkával foglalkozik.

* *
■

Eltársak! Kommunista Pártunk a vezető erő a Szovjetunió politikai, gazdasági és kulturális életének minden területén. Ez világosan kifejezésre jut a kongresszusi küldöttek összetételében is.

A kongresszus küldöttei között vannak párt- és szovjet-funkcionáriusok, ipari, közlekedési, építőipari, mezőgazdasági, kereskedelmi dolgozók, írók, művészek és tudósok, továbbá a Szovjet Hadsereg és a Haditengerészet pártszervezeteit képviselő elvtársak.

A kongresszuson részt vevő küldöttek között 506 párt-, 177 szovjet-, 12 szakszervezeti és 8 komszomolfunkcionárius van. A szavazati joggal rendelkező kongresszusi küldöttek¹ 1,4 százaléka központi pártszervekben, 16,6 százaléka területi, határterületi pártbizottságokban, illetve a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságaiban, 19,3 százaléka körzeti, városi, kerületi pártbizottságokban vagy alapszervezetekben dolgozó funkcionárius.

A jelenlegi kongresszuson lényegesen több az olyan küldött, aki közvetlenül vesz részt a termelőmunkában, mint az

előző, a XIX. pártkongresszuson. Foglalkozására nézve munkás 2,7-szer annyi, kolhozparaszt pedig 2-szer annyi vesz részt a jelenlegi kongresszuson, mint a XIX. kongresszuson. A szavazati joggal rendelkező kongresszusi küldöttek közül 438 közvetlenül a termelésben dolgozik, mégpedig 251 az iparban és a közlekedésben, 187 a mezőgazdaságban.

A kongresszus küldöttei közül 95 a Szocialista Munka Hőse, 60 a Szovjetunió Hőse címet viseli.

Elvtársak! Az országunkban végbement kultúrforradalom egyre nagyszerűbb gyümölcsöket érlel. A Szovjetállamnak nagyszámú értelmisége van. Ezzel kapcsolatban igen sokatmondóak azok az adatok, amelyek a kongresszusi küldöttek képzettség szerinti összetételére vonatkoznak. Az 1355 szavazati joggal rendelkező küldött közül 758 főiskolai, 116 még be nem fejezett főiskolai, 169 pedig középiskolai képzettséggel rendelkezik. Tehát a kongresszusi küldöttek mintegy 80 százalékának főiskolai, még be nem fejezett főiskolai, illetve középiskolai végzettsége van.

Nagy érdeklődésre tarthatnak számot a párttagság képzettség szerinti összetételére vonatkozó adatok. 1956 január 1-én 801 384 párttag és tagjelölt főiskolai képzettséggel, 256 856 pedig még be nem fejezett főiskolai képzettséggel rendelkezett. Tehát az SZKP tagjai és tagjelöltjei közül 1 058 240, vagyis a párt összlétszámának 14,7 százaléka rendelkezik főiskolai, illetve még be nem fejezett főiskolai képzettséggel. 1952-ben, az SZKP XIX. kongresszusa idején, a párttagok és tagjelöltek 11,8 százaléka rendelkezett főiskolai, illetve még be nem fejezett főiskolai képzettséggel. Az SZKP soraiban 1 593 505 kommunistának, vagyis a párttagok és tagjelöltek 22,2 százalékának van középiskolai végzettsége. 2 127 862 kommunista, vagyis a párttagság 29,7 százaléka nem teljes középiskolai végzettséggel rendelkezik.

A Szovjetunió igen nagy számban képez magasan kvalifikált szakembereket valamennyi foglalkozási ágban, s ezen a téren világviszonylatban is az első helyen áll. A szovjet értelmiség hatalmas munkát végez államunkban a tudomány fejlesztése, a technika tökéletesítése, a szocialista gazdaságban alkalmazható élenjáró és hatékony módszerek felkutatása, a közoktatás és a szovjet nép egészségvédelme terén. A Szovjetunió Kommunista

Pártjának soraiban 1 877 773 felsőfokú, illetve középfokú szak-
képzettséggel rendelkező szakember van.

Ezek az adatok az országunkban végbemenő hatalmas kul-
turális fejlődésről, a párttagság és az egész szovjet nép kulturá-
lis színvonalának szakadatlan emelkedéséről tanúskodnak. Egé-
szén bizonyos, hogy a legközelebbi években, a hatodik ötéves
terv feladatainak teljesítése nyomán, a szovjet emberek kultu-
rális színvonala még magasabbra emelkedik.

A küldöttek párttagságára és életkorára vonatkozó adatok
azt mutatják, hogy a pártszervezetek többsége a párt káderei-
nek kiválogatása és elosztása terén végzett gyakorlati munkája
során gondoskodik az idős és a fiatal káderek együttes foglal-
koztatásáról, bátran emel ki új funkcionáriusokat, figyelmes ma-
gatartást tanúsít a régi káderek iránt, és felhasználja sokesztén-
dős tapasztalatukat.

A szavazati joggal rendelkező küldöttek több mint egyötöd
része (20,3 százaléka) 40 éven aluli, 55,7 százaléka 40 és 50 év
között van, 24 százaléka 50 évesnél idősebb.

A pártkongresszus küldöttei közül mintegy 500-at az utóbbi
három évben felelősségteljesebb párt-, szovjet-, illetve gazdasági
munkára helyeztek át.

Pártunk és Központi Bizottsága különösen nagy figyelmet
fordít azokra a káderekre, akik az illegalitásban és a polgárhá-
ború éveiben kijárták a forradalmi harc kemény iskoláját. Erről
világosan tanúskodik az a tény, hogy kongresszusunk küldöttei
között ott találjuk a régi bolsevikokat, a régi leninistákat, a
harcban megedzett bolsevik gárda dicső képviselőit! A kommu-
nisták és a szovjet emberek valamennyien nagy tiszteletben
tartják pártunk és népünk dicső forradalmi hagyományait.

A kongresszuson 22 olyan küldött vesz részt, aki a Nagy
Októberi Szocialista Forradalom előtt, s 60 olyan küldött, aki
1917 és 1920 között lépett be a pártba. A kongresszus többi kül-
döttei párttagságukat tekintve a következőképpen oszlanak meg:
1921 és 1930 között lépett be a pártba 24,9 százalék; 1931 és
1940 között 34 százalék; 1941 és 1945 között 21,6 százalék; 1946-
ban vagy ennél később — 13,4 százalék.

Figyelmet érdemel az a kérdés, hogy milyen számban szere-
pelnek nők a kongresszus küldöttei között. A szavazati joggal
rendelkező kongresszusi küldöttek közül 193, vagyis a küldöt-

tek 14,2 százaléka nő. Az SZKP XIX. kongresszusán a küldöttek 12,3 százaléka, a XVIII. kongresszuson 9,1 százaléka volt nő. A legtöbb a nőküldött a következő szervezetek küldöttségében: az ivanovói küldöttségben 41,7 százalék, a rjazanyiban 30 százaléka, az azerbajdzsáni és a tatár küldöttségben 23—23 százalék. A nők fokozott aktivitással vesznek részt a társadalmi és a politikai életben, a termelő munkában, s ezzel kapcsolatban megnőtt számuk a párt soraiban. Sok nő felelős tisztséget tölt be a párt- és az állami apparátusban, az iparban és a mezőgazdaságban. Pártunknak 1 414 456 nőtagja van. A nők száma a pártban a XIX. kongresszus óta 95 488, a XVIII. kongresszus óta pedig 1 080 635 fővel gyarapodott.

Egyes pártszervezetekben a jelek szerint még nem fordítanak kellő figyelmet arra, hogy nőket vezető tisztségekre léptessenek elő. Csakis ezzel magyarázhatjuk azt a tényt, hogy a 15 szavazati joggal rendelkező küldöttből álló rosztovi küldöttségben csupán egy nő van, pedig a kommunista nők száma ebben a szervezetben 12 748. Az Örmény Kommunista Párt küldöttségének 14 tagja között csupán egy nő van, pedig az Örmény Kommunista Párt 14 876 női párttagot tart nyilván.

Eltársak, Vlagyimir Iljics Lenin megállapította: „Kétségtelen, hogy a munkásnők és parasztasszonyok között sokkal több a szervezőtehetség, mint amennyiről tudomásunk van, sokkal több az olyan ember, aki ért ahhoz, hogy valamilyen gyakorlati dolgot... megszervezzon...” Meggyőző erővel hangoztatta ezt előadói beszédében Hruscsov elvtárs is. Erről a lenini útmutatásról nem szabad megfeledkeznünk.

Engedjék meg, hogy beszámoljak a tanácskozási joggal rendelkező küldöttek összetételéről.

A kongresszusra megválasztott 81 tanácskozási joggal rendelkező küldött közül 19 pártfunkcionárius, 57 szovjet intézményekben és társadalmi szervezetekben, az iparban, a közlekedésben, az építőiparban és a mezőgazdaságban dolgozik. Több mint 50 küldött főiskolai, illetve még be nem fejezett főiskolai, 10 küldött középiskolai képzettséggel rendelkezik.

A tanácskozási joggal rendelkező küldöttek párttagságukat

¹ Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953. 438. old.

tekintve a következőképpen oszlanak meg: 1920 előtt lépett be a pártba 3,6 százalék; 1921 és 1930 között 11,1 százalék; 1931 és 1940 között 24,7 százalék; 1941 és 1945 között 30,9 százalék; 1946-ban vagy ennél később — 29,7 százalék.

Elvtársak! A XX. kongresszus küldötteinek összetételével kapcsolatban itt felsorolt adatok azt mutatják, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja még jobban megnövekedett, még erősebb lett, a dolgozó tömegek irányítása, az állami apparátus valamennyi szervének irányítása, továbbá az ipar és a mezőgazdaság irányítása terén új tapasztalatokkal gazdagodott, s a pártépítés lenini elve alapján fáradhatatlanul tökéletesíti munkáját. A párt nagy gondot fordít arra, hogy a szocialista gazdaság számára nagyszámú szervezőt neveljen és emeljen ki, olyan szervezőket, akik képesek a technikai haladásért az élvonalban küzdeni a népgazdaság valamennyi ágában.

A most folyó kongresszus fényes bizonyítéka annak, hogy a párt szilárd egységben forrott össze, ereje és tekintélye szakadatlanul növekedik, harcképessége fokozódik, s készen áll és képes arra, hogy a tömegeket újabb sikerekre vezesse a kommunista építés terén. A marxizmus-leninizmus nagy eszméi új teljesítményekre, új hőstettekre lelkesítik a Kommunista Pártot és a szovjet népet. *(Taps.)*

FELSZÖLÁSIKOR

J. A. FURCEVA ELVTÁRSNŐ BESZÉDE

Elhangzott a február 15-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Hruscsov elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában igen világosan és tüzetesen fejtette ki előttünk, hogy milyen legyőzhetetlen erőt testesítenek meg a marxizmus-leninizmus nagy eszméi a kommunista társadalom országunkban való felépítéséért vívott harcban.

Pártunk, a nagy Lenin által megjelölt utat követve, óriási szervező munkát végez. Azok az igen nagy jelentőségű politikai és gazdasági intézkedések, amelyeket a párt Központi Bizottságának vezetésével hajtottunk végre, még jobban megerősítették a szocialista rendszert, még szorosabbra fűzték a munkásosztály és a kolhozparasztság szövetségét, hazánk népeinek barátságát.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a Központi Bizottság munkája, mely állandóan a kommunista építés legfontosabb feladatainak megoldására irányul, az egész szovjet nép egyöntetű helyeslésére és támogatására talál. Meggyőződéssel mondhatjuk, hogy a szovjet emberek szívből jövő helyesléssel fogadják a párt Központi Bizottságának és a szovjet kormányának a népről való nagyszerű gondoskodását, amely hatalmas erővel jutott kifejezésre a kongresszusi beszámoló valamennyi tételében. Erre a gondoskodásra méltóképpen nagy szocialista hazánk üdvére szolgáló újabb munkagyőzelmekkel felelnek. (Taps.)

A moszkvai városi pártszervezet a párt Központi Bizottságának vezetésével és állandó támogatásával a párt és a kormány határozatainak sikeres megvalósítására irányította és irányítja az ipar, a közlekedés, a városgazdálkodás, a tudomány és a kultúra dolgozóinak erőfeszítéseit.

Moszkva ipara határidő előtt teljesítette az állami terv-

feladatokat, s az ötödik ötéves terv éveiben terven felül több mint 18 milliárd rubel értékű terméket termelt. Az ipari termelés színvonala ugyanazon az üzemtéren az ötéves terv időszakában 69 százalékkal növekedett, a munka termelékenységéé pedig 47,6 százalékkal emelkedett.

Jelenleg a fővárosi gyárakban és üzemekben intézkedéseket tesznek automata berendezések, futószalagrendszerű gépsorok bevezetésére, szakosítják a vállalatokat, új gépek, mechanizmusok és műszerek gyártására térnek át. Jól tudjuk azonban, hogy ez csak kezdete annak a hatalmas munkának, amely a moszkvai városi pártszervezetre vár.

Az üzemekben megvitatták a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetét, s kiderült, hogy a város ipara nagy tartalékokkal rendelkezik. A moszkvai városi pártszervezet feladatul tűzi ki, hogy a legközelebbi években a meglevő üzemtéren biztosítja az iparcikkek termelésének mintegy kétszeresére növekedését. Ehhez üzeinkben magasabb színvonalra kell emelni a termelés technológiáját és szervezését. Az elavult gépeknek újabb, nagyteljesítményű gépekkel való felcserélésével egyidejűleg különösebb költségek nélkül a meglevő gépi berendezések korszerűsítését, a termelés jobb megszervezését és az élenjáró kollektívák tapasztalatainak messzemenő hasznosítását is megvalósíthatjuk.

A moszkvai üzemeknek a gépkocsi-, szerszámgép-, transzformátor- és villanymotor-gyártás és egyéb ipari termékek gyártása terén, valamint a további technikai haladással összefüggő feladatok megoldása terén betöltött szerepére való tekintettel a Szovjetunió minisztériumainak, mindenekelőtt a Gépkocsiipari Minisztériumnak meg a Villamosipari Minisztériumnak konkrétan kell irányítaniok a moszkvai vállalatokat, és állandó támogatást kell nyújtaniok részükre.

A munkások, mérnökök, konstruktőrök és technikusok nagy aktivitása, merész alkotókészsége kellő alapot szolgáltat arra a feltevésre, hogy Moszkva ipara a pártszervezet irányításával a technikai haladás magasabb fokára emelkedik, és méltó módon járul majd hozzá a hatodik ötéves terv nagy célkitűzéseinek valóra váltásáért folyó harchoz.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében megkülönböztetett figyelmet fordított a lakásépítésre, a kulturális és szociális rendeltetésű építkezésre. A Központi Bizottság és a kormány állandó

gondoskodása következtében a legutóbbi ötéves terv időszakában Moszkva rekonstrukciójára és valamennyi városgazdálkodási ágának fejlesztésére több mint 20 milliárd rubelt, tehát kétszer annyit fordítottak, mint a megelőző ötéves terv éveiben. Az ötödik ötéves terv idején 4 305 000 négyzetméternyi lakótér, 147 iskola, 53 kórház, továbbá gyermekintézmények céljaira 338 épület épült. Ugyanakkor Moszkva lakosságának lakásellátása továbbra is egyik legfontosabb feladatunk marad, annak ellenére, hogy évente nagy mennyiségű lakóteret adnak át rendeltetésének.

A moszkvai szervezeteket — valljuk be — mulasztás terheli abban a Központi Bizottság beszámolójában is megemlített kérdésben, hogy az ország különböző területeiről sok munkaerőt hoztak Moszkvába, hiszen ezt a kérdést már korábban felvethették volna a felsőbb pártszervek előtt, s ezektől feltétlenül segítséget kaptak volna megoldásához.

A hatodik ötéves terv időszakában Moszkvában az előírányt szerint 9 millió négyzetméter lakótér épül. Ez kétszerese annak, amennyit az ötödik ötéves terv idején építettek. Emellett 200 iskola, összesen 17 000 ágygal rendelkező új kórházak, 22 000 férőhellyel rendelkező új mozik, továbbá sok más, kulturális és szociális rendeltetésű épület építése van tervbe véve.

A párt és a kormány azzal a megtisztelő feladattal bízta meg az építőmunkásokat, építészeket és szobrászokat, hogy építsék fel Moszkvában a Szovjet Palotát, Vlagyimir Iljics Leninnek, a Kommunista Párt és a szovjet állam megalapítójának nagy, korunkhoz méltó emlékművét. (*Taps.*)

A lakásépítés, a kulturális és szociális építkezés ilyen óriási méreteit csak az tette lehetővé, hogy hatalmas építőszervezeteket létesítettünk, és nagy vállalatokat hoztunk létre különböző vasbetonszerkezetek és építőanyagok gyártására. A Központi Bizottság és a kormány határozata értelmében felállított Moszkvai Építésügyi Főigazgatóság („Glavmoszsztroj”) tökéletesen igazolta, hogy a különálló építőszervezetek egy rendszerben való egyesítése nagy előnyökkel jár. A „Glavmoszsztroj” a múlt évben sikerrel birkózott meg a lakóházépítés, a kulturális és szociális rendeltetésű építkezés programjával, s ennek során az építkezési költségeket 90 millió rubellel csökkentette. A munka termelékenységé az 1954. évihez képest 12 százalékkal emelkedett.

Az épületek 62 százalékát előregyártott épületelemekből állították össze. Moszkvában vasbetonelemek előregyártására új üzemeket létesítettek, a meglevőket rekonstruálták, ami lehetővé teszi, hogy már ebben az évben 1,6 millió köbméter vasbetonelemet gyártsunk.

A városi pártszervezet igen fontos feladatának tartja, hogy biztosítsa az építés nagyipari módszereinek további kibontakozását, a tervezés javítását, az épületelemek és az építőanyagok gyártásának gyors ütemű fellendülését. Ez lehetővé teszi, hogy jelentősen meggyorsítsuk Moszkvában a lakásépítést, a kulturális és szociális rendeltetésű építkezést, s csökkentsük az építkezési költségeket.

A fővárosi városgazdálkodás fejlesztésére szolgáló beruházások összege a hatodik ötéves terv során több mint másfélszeresére növekszik. Ez lehetővé teszi, hogy újabb nagy városrendezési munkákat végezzünk.

Különösen nagy figyelmet érdemel a Sztavropol—Moszkva gázvezeték építése; ezt a gázvezetékét már ebben az évben, azaz a kitűzött határidő előtt egy évvel üzembe kell helyezni. Az a körülmény, hogy ezt a távvezetékét teljes kapacitással használatba vesszük, s növeljük a korábban épített gázvezetékek révén történő gázszolgáltatást is, lehetővé teszi, hogy Moszkva 1960-ban 4,5-szer annyi gázt kapjon, mint 1955-ben. Ennek folytán Moszkvában az évi szénfogyasztás 7 600 000 tonnáról 900 000 tonnára csökken.

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy felszabadul mintegy 400 000 olyan vasúti kocs, amelyet jelenleg a fűtőanyag Moszkvába szállítására használnak. Ezenkívül több százezer gépkocsi is felszabadul, amelyek ezt a fűtőanyagot a városban széthordják. Minden moszkvai villanytelepet, ipari üzemet, közüzemet és szociális intézményt szénfűtésről gázfűtésre állítunk át.

Az elmondottakból látható, milyen nagy jelentősége van az említett létesítmény megépítésének. A gázvezeték idejében való üzembehelyezése nagyrészt attól függ, hogy Sztavropol és Krasznodár határterületek, Rosztov, Vorosilovgrád, Voronyezs és Tula területek (ezeken halad át a vezeték) pártszervezetei milyen figyelmet fordítanak erre a létesítményre. Biztosak vagyunk benne, hogy ezek a pártszervezetek minden tőlük telhetőt elkövetnek, s biztosítani fogják ennek a hazánk fővárosa szem-

pontjából oly szükséges építkezésnek idejében való befejezését.

Moszkva számára igen fontos, hogy az új öt éves terv során befejeződik a földalatti vasút Frunze- és Scserbakov-vonalainak építése, s megkezdődik a Kalinyin-vonal építése, továbbá, hogy egy 109 kilométer hosszú, a fővárost gyűrűalakban körülvevő műút létesül. Ennek az útnak a megépítése lehetővé teszi majd a városi főútvonalak tehermentesítését a nagy átmenő gépkocsiforgalomtól.

A főváros rekonstrukciójával kapcsolatban kidolgozott hatalmas munkaprogram teljesítése nagy erőfeszítéseket igényel a moszkvai pártszervezettől és az illetékes gazdasági szervektől. Nem kétséges, hogy a moszkvai dolgozók hatalmas arányokban kibontakozó alkotó kezdeményezése és aktivitása folytán a fővárosi pártszervezet eredményesen birkózik majd meg a kitűzött feladatokkal. (Taps.)

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolója, s a hatodik öt éves terv irányelveinek tervezete a gazdasági és kulturális építés olyan hatalmas új feladatait állítja elénk, amelyek parancsolóan írják elő az irányítás megjavítását, a párt-, szovjet- és gazdasági szervek munkastílusának és munkamódszereinek tökéletesítését.

A XIX. kongresszus óta eltelt időszakban pártunk Központi Bizottsága számos fontos intézkedést léptetett életbe a párt-demokrácia fejlesztése, a pártszervezetek harckészségének fokozása, a párt- és állami apparátus munkájának megjavítása érdekében. Tanuljunk kitartóan a Központi Bizottságtól abban a tekintetben, hogy hogyan kell elvi alapon, operatíván és kifogástalanul megoldani az állami és a pártmunkával összefüggő legbonyolultabb kérdéseket. Ez lehetővé teszi számunkra a vezetési stílusunkban és módszereinkben még mutatkozó komoly hibák kiküszöbölését.

Moszkva sok intézményében lényegében még nem fejezték be a munkának a Központi Bizottság által támasztott követelményekkel összhangban álló átszervezését. Az apparátus csökkenése, a fölösleges levelezgetés kiküszöbölése, a tanácskozások és értekezletek számának csökkentése igen nagy jelentőségű dolog, de ez még csak a kezdet. A legfontosabb az, hogy növeljük az apparátus szervező szerepét, az egyes funkcionáriusok felelősségét a rájuk bízott ügyért. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha biz-

tosítjuk, hogy a pártszervezetek minden intézményt állandóan ellenőrizzenek, s egyszersmind segítsenek. Sajnos ez még gyakran nincs így.

A minisztériumok és főigazgatóságok tervező szervezeteinek nagy része Moszkvában összpontosul. Ezeknek a szervezeteknek köztudomásúan igen nagy szerepet kell betölteniök a további technikai haladás biztosításában.

Meg kell azonban mondani, hogy ezeknek az intézményeknek a pártszervezetei nem fordítanak kellő figyelmet a tervezés és az építés élenjáró tapasztalatainak általánosítására és hasznosítására. S mivel nem veszik kellőképpen figyelembe a tudomány és a technika legújabb eredményeit, s nem hasznosítják kellőképpen az élenjáró tapasztalatokat, olykor komoly hibák és tévedések csúsznak be a tervekbe. Ennek következtében több munkát és költséget kell fordítani az építkezésekre, s bizony gyakran megesik, hogy újonnan létesített üzemek műszaki szempontból elmaradottaknak bizonyulnak.

Az építőipari dolgozók 1954. évi országos értekezlete, Hruscsov elvtársnak ezen az értekezleten elhangzott felszólalása és a Központi Bizottság ezt követő útmutató határozatai különösen arra hívták fel a tervező szervezetek figyelmét, hogy a tervezés, többek között az ipari építkezések tervezése terén küszöböljék ki a túlzásokat. A moszkvai szervezetek példájából azonban arra következtethetünk, hogy ezen a téren még nem történtek meg a szükséges lépések. Számos minisztérium és sok tervező szervezet vezetője még ma sem fordít kellő figyelmet a gyárépítkezések típusterveinek elkészítésére. Bármennyire sajnálatos is, be kell vallanunk, hogy még az utóbbi években létesített moszkvai vasbetonelemgyártó üzemek is fémszerkezetek alkalmazásával és régi módszerekkel épültek.

Szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy sok moszkvai tervező szervezet igen rossz munkakörülmények között dolgozik. Ellenőrzésünk során kiderült, hogy legnagyobb részük olyan szűk helyiségekben dolgozik, amelyekben az egyes dolgozókra legfeljebb egy négyzetméter terület jut. A munkatársak közül többen otthon dolgoznak, sőt egyes intézményeknél az is előfordul, hogy több dolgozóra csak egy munkaasztal jut, s ezen felváltva dolgoznak. Szerintünk célszerű lenne a tervező szerveze-

tek egy részét áthelyezni Moszkvából az ország más ipari — és mezőgazdasági — központjaiba.

A tervező szervezetek munkájában előforduló komoly hiányosságok a tervek elkészítésének idejében és a tervezés színvonalában is megmutatkoznak. Ennek alátámasztására két, nézetem szerint jellemző, s egyben komoly intőjelül szolgáló példára hivatkozom.

A Begyűjtési Minisztérium 1946-ban engedélyt kapott, hogy Moszkvában egy nagy malom-kombinátot építsen. A kombinát tervét sokszor megváltoztatták. A tervet első ízben 1950-ben hagyták jóvá. Három évre rá hozzáfogtak az átdolgozásához, és két esztendő alatt, 1955 közepére, újra elkészítették. Majd ismét több változtatást eszközöltek a terven, amelyet még ma sem hagytak végleg jóvá.

Nézzük a másik példát. 1953 január 20-án a Szovjetunió Minisztertanácsa elrendelte, hogy biztosítani kell a fővárosi lakosság, továbbá a moszkvai iskolák, kórházak és más kulturális és szociális intézmények bútorral való ellátását. Ez a rendelet kimondta, hogy 1954-ben üzembe kell helyezni a bútorkombinát első részlegét, 1956-ban pedig teljesen be kell fejezni a kombinát építését. A Szovjetunió Papír- és Fafeldolgozóipari Minisztériuma nem fordított kellő figyelmet ennek a határozatnak a végrehajtására. A Moszkva számára igen fontos kombinát építésével kapcsolatos tervfeladatot Csisztyakov miniszterhelyettes elvtárs csak pontosan két év múlva, 1955 január 29-én hagyta jóvá. A minisztérium egyes funkcionáriusainak felelőtlen magatartása következtében nem tartották be a kombinát építésének határidejét.

Ezeket a példákat nemcsak azért hoztam fel, hogy megbíráljam a minisztériumokat, hanem azért is, hogy rámutassak a moszkvai pártszervezetek munkájában mutatkozó komoly fogyatékokra. A kerületi pártbizottságok, a városi pártbizottság, a minisztériumok pártszervezetei kötelesek lettek volna ellenőrizni e határozatok végrehajtását, és állhatatosan szorgalmazni megvalósításukat.

El kell ismernünk, hogy egyes pártszervezetekben nincs meg a kellő erély és képesség ahhoz, hogy felvegyék a harcot a bürokrácia és a formális ügyintézés konkrét megnyilvánulásai ellen, s hogy közvéleményt alakítsanak ki a kormányfeladatok

meghiúsulásában és az állami fegyelem megsértésében ténylegesen hibás személyekkel szemben.

Az apparátus csak akkor lesz tökéletes, ha mindent elkövetünk a káderek jobb kiválasztása, elosztása és nevelése érdekében. A párt- és állami apparátus vezető kádereinek a kommunizmus építésének feladatai által velük szemben támasztott követelmények magaslatán kell állaniuk.

Eltársak! A moszkvai pártszervezetben emelkedett a párt-propaganda színvonala, megszűntek a marxi-lenini elmélet számos tételének értelmezése tekintetében észlelt bizonyos torzítások, amelyek a propagandamunkában korábban előfordultak. A pártszervezetek erősebb kézzel irányítják a kommunisták marxista-leninista nevelését, és most különösen nagy figyelmet fordítanak a vezető káderek közgazdasági oktatására, az SZKP kongresszusain, konferenciáin és központi bizottsági plenumain hozott határozatok tanulmányozására. Valamelyest megjavult a tudományos, főiskolai, kulturális és művészeti dolgozók ideológiai nevelése. Meg kell azonban mondani, hogy a moszkvai városi pártszervezetben az ideológiai nevelést még nem emeltük arra a színvonalra, amelyet a pártunk előtt jelenleg álló óriási gazdasági feladatok megkövetelnek.

Ennek a munkának a legfőbb hiányossága — mint a párt Központi Bizottságának beszámolója is joggal hangoztatja — az, hogy elszakadt az élettől. Az ideológiai munkát gyakran úgy végzik, hogy nem kapcsolják össze azokkal a gyakorlati feladatokkal, amelyeknek teljesítésén a szovjet emberek az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, az államapparátusban, a tudomány és a kultúra különböző területein dolgoznak. Ha pedig az ideológiai munka nincs megfelelő kihatással az anyagi javak termelésének növelésére, gazdaságunk megjavítására, akkor nem éri el célját.

Mi vezető kádereinket, a kommunistákat és a pártonkívülieket egyaránt, gyakran buzdítottuk arra, hogy az iskolákban, a tanulókörökben, a szemináriumokon és az önálló tanulás keretében főként a párttörténetet tanulmányozzák, s igen ritkán hívtuk fel a figyelmüket arra, hogy sajátítsák el a marxizmus-leninizmus közgazdasági elméletét, a konkrét gazdaságtudományt. Ha emellett figyelembe vesszük, hogy a kommunisták nagy része éveken át a párttörténetnek csak a forradalom előtti

időszakát tanulmányozta, akkor világossá válik, hogy szerzett ismereteik nem nyújthattak nekik kellő segítséget a kommunizmus építésének gyakorlati munkájában.

Komoly hiányosságok észlelhetők az értelmiségiek eszmei nevelése terén, ami néha hátrányosan mutatkozik meg gyakorlati munkájukban.

A moszkvai pártszervezet jelenleg nagy munkát fejt ki annak érdekében, hogy megerősítse a pártoktatás egész rendszerét, szorosabbra fűzze az oktatás kapcsolatát az élettel, a gazdasági építés időszerű feladataival, az üzemek, a tudományos kutató-intézmények, az állami apparátus gyakorlati tevékenységével. Ennek során elsősorban arra törekszünk, hogy a káderek — különösen a vezető pártkáderek — a marxizmus-leninizmus közgazdasági elméletét és a konkrét gazdaságtant tanulmányozzák.

Ahhoz, hogy a propagandának a gazdasági építéstől való elszakadását leküzdhessük, szervezeti rendszabályokra is szükség van. Egészen nyilvánvaló, hogy ha nem foglalkozunk a propagandisták közgazdasági képzésével, akkor ezt a feladatot nem tudjuk megoldani. Ezért a moszkvai szervezetben most nagy munka folyik: megjavítjuk a propagandista káderek képzését, átszervezzük a szemináriumok rendszerét, munkaprogramjukat közgazdasági tematikával bővítjük.

Elvtársak! Az ideológiai munka színvonalának emelése, közelebb vitele az élethez, a párt szervező és politikai munkájának erősítése az üzemekben, az építkezéseken és az intézményekben, s ennek alapján valamennyi termelési ág gazdasági irányításának megjavítása — mindez hozzájárul majd ahhoz, hogy még több sikert érjünk el a népgazdasági feladatok megoldásában.

A moszkvai városi pártszervezet szeretett Kommunista Pártunk lenini Központi Bizottsága köré szorosan felzárkózva érkezett el a XX. pártkongresszushoz. A hatodik ötéves terv nagyszabású feladatokat tűz elénk, és nagyszerű távlatokat nyit meg előttünk. Moszkva kommunistái, dolgozói harcba indulnak e feladatok teljesítéséért, s az egész szovjet néppel együtt újabb sikereket vívnak majd ki az országunkban folyó kommunista építés során! *(Hosszantartó taps.)*

A. I. KIRICSENKO ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 15-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója a Szovjetunió belső és nemzetközi helyzetének mélyreható marxista-leninista elemzését tartalmazza, összefoglalja azoknak a páratlan történelmi győzelmeknek eredményeit, amelyeket a szovjet nép a Kommunista Párt és lenini Központi Bizottsága vezetésével kivívott.

A Központi Bizottság beszámolója mélyreható elméleti megállapításokat tartalmaz, tudományosan megalapozza a kommunista építésnek a jelenlegi történelmi körülmények között leglényegesebb kérdéseit, önkritikusan értékeli a Központi Bizottság tevékenységét, feltárja munkánk hiányosságait, és megjelöli e hiányosságok kiküszöbölésének útját.

A szovjet nép a párt által végzett munka eredményeinek tanulmányozása során látja, napról napra meggyőződik arról, hogy a Kommunista Párt, élén a Központi Bizottsággal, tántoríthatatlanul vezeti hazánkat a lenini úton, minden forradalmi energiáját, akaraterjét, szervezőtehetségét a kommunizmus építését szolgáló program megvalósítására összpontosítja.

Vlagyimir Iljics Lenin, a Kommunista Párt és a szovjet állam megalapítója rámutatott arra, hogy végeredményben a Szovjetunió gazdasági építőmunkájának sikerei határozzák meg a kommunizmusért vívott harcunk kimenetelét. *„Erre a térre tevődött át a harc világméretekben — mondotta Iljics. — Ha megoldjuk ezt a feladatot, akkor nemzetközi méretekben biztosan és véglegesen győztünk. Ezért a gazdasági építőmunka kérdései számunkra rendkívül nagy jelentőségre tesznek szert”*¹.

¹ Lenin Művel. 32. köt. Szikra 1953. 470. old.

A XIX. kongresszus utáni időszakot éppen a nagyszerű gazdasági feladatoknak, a kommunista építés feladatainak kitűzése és következetes végrehajtása teszi nevezetessé.

E feladatok sikeres megoldásában igen nagy jelentőségűek voltak pártunk Központi Bizottságának az iparral, a mezőgazdasággal, az építőiparral és a népgazdaság egyéb ágaival foglalkozó közismert, fontos határozatai.

A beszámoló foglalkozik a szocialista gazdaság és kultúra továbbfejlesztése terén elért bámulatos eredményeinkkel. Ami pedig a mezőgazdaságot illeti, itt különösen említésre méltó az a tény, hogy első ízben hajt komoly hasznot népünknek a szűz- és parlagföldek tíz- meg tízmillió hektárja, továbbá az, hogy a legutóbbi két-három évben nagy lépéssel haladtunk előre a szemes-termények, a hús, a tej, a vaj és más mezőgazdasági cikkek termelése terén.

A beszámolási időszakban pártunk ideológiai munkája is továbbfejlődött. A Központi Bizottság következetesen harcolt és harcol ma is a marxista-leninista elmélet tisztaságáért, a szocialista ideológia elveinek megszilárdításáért, s fáradhatatlanul harcol a kommunisták és az egész dolgozó nép eszmei neveléséért.

A Központi Bizottság, amely munkájában a marxizmus-leninizmus nagy örökségére támaszkodik s figyelembe veszi a tudomány és a gyakorlati élet új tényeit, az új történelmi feltételeket, a pártunk és a világ kommunista testvérpártjai által felhalmozott tapasztalatokat — továbbfejleszti, gazdagítja a marxista-leninista elméletet, bátran, következetesen veti fel és oldja meg a legbonyolultabb belpolitikai és nemzetközi problémákat.

Ha ebből a szempontból vizsgáljuk a Központi Bizottság beszámolóját, megállapíthatjuk, hogy ez a beszámoló — amelyben a két rendszer békés egymás mellett élésével, a korunkban fenyegető háborúk elhárításának lehetőségével, a szocializmusba való átmenetnek a különböző országokban lehetséges formáival összefüggő, életbevágóan fontos kérdéseknek, valamint számos más, a világ munkás- és kommunista mozgalma szempontjából rendkívül jelentős kérdésnek további tüzetes elméleti elemzését találjuk — a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazásának ragyogó példája.

A Központi Bizottságnak a XX. pártkongresszus elé terjeszt-

tett beszámolójában foglalt tételek, a kongresszus határozatai, a Központi Bizottság januári, júliusi és más teljes üléseinek határozatai, a kommunista építőmunka során felmerült gyakorlati kérdések mélyreható elméleti általánosításának e példaképei, e programot nyújtó, nagy elméleti és közgazdasági jelentőségű dokumentumok — gazdagítják az alkotó marxizmus-leninizmus fegyvertárát.

Az SZKP XIX. és XX. kongresszusa között eltelt időszakban még szorosabb lett a párt és a nép egysége, tovább gyarapodtak hazánk nagy erői — a munkásosztály és a parasztság szövetsége, a szovjet népek nagy barátsága, még jobban megszilárdult a gazdaság szocialista rendje, fokozódott az emberek jóléte, s emelkedett kulturális színvonaluk.

Pártunk, mely állandóan erősíti kapcsolatait a tömegekkel, pontosan kifejezi azt, amit a nép felismer, amit kíván és amire törekszik. A szovjet nép akaratának, létérdekeinek és törekvéseinek új kifejezője a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete. Ez a történelmi jelentőségű program biztosítja a Szovjetország és valamennyi nemzeti köztársaság további rohamos gazdasági és kulturális fellendülését.

Eltársak! Mindannyian látjuk, és nagy örömmel állapítjuk meg, hogy pártunk az utóbbi években tovább erősítette sorainak egységét, tovább fokozta harcképességét a párt fő irányvonalaért folytatott harcban. Látjuk, milyen vaskövetkezetességgel valósulnak meg a gyakorlatban a pártvezetés Lenin által kidolgozott elvei.

A Központi Bizottság sokoldalú tevékenysége során teljesen megvalósította a kollektív vezetés elvét. Ez adta Központi Bizottságunknak az erőt ahhoz, hogy helyesen és idejében tűzze ki a legfontosabb időszakos feladatokat, s azokra összpontosítsa a párt és a nép erőfeszítéseit.

Megnövekedett a Központi Bizottság szervező szerepe. A Központi Bizottság szívós és alapos szervező munkával következetesen alátámasztotta a kidolgozott politikai vonalat. Meg kell mondani, elvtársak, hogy a fő feladatok megoldásánál a Központi Bizottság tevékenységének egyik legfontosabb segítője a párt-, szovjet- és gazdasági szervek valamennyi láncszemének magasabb színvonalra emelt szervező munkája volt.

A Központi Bizottság nagy aktivitással és energiával har-

colt külpolitikánk lenini elveinek diadaláért. Számos, nagy fontosságú külpolitikai kérdést ragyogóan oldottunk meg. Gondolok itt a Szovjetunió és Jugoszlávia rendellenes, egészségtelen viszonyának megszüntetésére, valamint sok más ismert kérdés megoldására.

A béke megszilárdításának, a nemzetközi együttműködés erősítésének ragyogó fejezete a nagy szovjet nép képviselőinek indiai, burmai és afganisztáni utazása. Mindeddig egyetlen történelmi korban sem volt példa arra, hogy államférfiak olyan nyíltan beszéltek volna százezrekkkel és tízmilliókkal a haladó emberiség sorsa szempontjából óriási jelentőségű problémákról, mint ahogyan ezt Indiában, Burmában és Afganisztánban Hruscsov és Bulganyin elvtárs tette. (*Taps.*)

Pártunk és kormányunk a bonyolult nemzetközi helyzetben rövid idő alatt hatalmas lépéssel vitte előre a béke megszilárdításának, a nemzetközi együttműködés erősítésének, a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság vezette szocialista tábor további erősítésének ügyét.

A kommunizmus az egész emberiség viszonylatában napirendre került. A szocializmus egyik országban a másik után arat győzelmet. Beteljesednek Lenin prófétai szavai: minden nemzet elérkezik a szocializmushoz, a kapitalizmus pedig elpusztul, és nincs olyan erő, amely megmenthetné a pusztulástól.

Elvtársak, az ukrán nép, Ukrajna Kommunista Pártja még szorosabbra zárva sorait az SZKP Központi Bizottsága körül, a marxizmus-leninizmus eszméihez híven, a hazafias büszkeség és a Kommunista Párt iránti hála érzésével fogadta az SZKP XX. kongresszusát. Szovjet-Ukrajna dolgozói a gazdasági és a kulturális építőmunka valamennyi területén elért újabb eredményekkel érkeztek el a pártkongresszushoz.

Közismertek azok az eredmények, amelyeket Ukrajna Kommunista Pártja és az ukrán nép az utóbbi években elért, ezért az Ukrán SZSZK gazdasági és kulturális fejlődésének csupán egyes kérdéseivel kívánok foglalkozni.

Ukrajna, amely igen nagy ipari, nyersanyag- és energetikai tartalékokkal rendelkezik, fontos helyet foglal el a Szovjetunió gazdaságában. Ukrajna jelenleg az egész Szovjetunió széntermelésének 32 százalékát, nyersvas-termelésének csaknem a felét, acél- és hengerelt acél-termelésének 37 százalékát, vasérc-

termelésének csaknem 60 százalékát, gépgyártásának több mint negyedét adja.

A Donyec-medence bányászai több mint ötször annyi szén- és vasércet hoznak ma felszínre, mint 1913-ban. Ugyancsak 1913-hoz képest a nyersvas-termelés csaknem meghatszorozódott, az acél és a hengerelt acél termelése több mint hatszorosára növekedett. Nagy fejlődést ért el a köztársaság gépipara és fémfeldolgozó ipara. Ezeknek az iparágaknak együttes termelése a forradalom előtti színvonalhoz viszonyítva körülbelül 96-szorosára emelkedett.

Az Ukrán SZSZK határidő előtt, négy év alatt elérte az ipari termelésnek az ötödik ötéves tervben előirányzott színvonalát.

Az elmúlt ötéves terv idején 142 szénbányát, 37 nagyolvasztót és martinkemencét, 18 henger-, illetve csőhengersort, 7 gépgyárat, számos nagy erőművet és más létesítményt helyeztek üzembe.

Ukrajnában hatalmas energiabázis jött létre. A köztársaság ma tizenötször annyi villamosenergiát termel, mint 1913-ban az egész cári Oroszország.

A nehézipar fejlesztése terén elért eredmények megteremtették a könnyű- és élelmiszeripar továbbfejlesztésének feltételeit.

Ukrajnában egyre nagyobb arányú ipari építkezés, lakásépítkezés, szociális és kulturális építkezés folyik. E munka megvalósításában jelentős szerepet töltöttek be az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió Minisztertanácsának ismert határozatai. Hruscsov elvtárs előadói beszédében hangsúlyozta, hogy gazdaságosan, fölösleges pazarlás nélkül építkezzünk. Szeretnék egy példát felhozni erre. Nálunk, Ukrajnában csupán az építkezési tervdokumentáció egy részének felülvizsgálása során 1,6 milliárd rubel összegű fölösleges, cikornyákra és más szükségtelen díszítő elemekre előirányzott tételeket találtunk és töröltünk. Ebből az összegből típusterek alapján 450 iskolát vagy több mint egymillió négyzetméternyi lakóterületet lehet építeni.

Nagy eredménnyel járt az építőipari vállalatok összevonása.

Ukrajna kolhozparasztjai, mezőgazdasági gépkezelői és szovjetiparosok az SZKP KB januári teljes ülésén kitűzött feladatok

toknak, továbbá más ismert párt- és kormányhatározatoknak a végrehajtása során jelentősen növelték a legfontosabb mezőgazdasági termékek termelését. Az elmúlt évben a köztársaság túlteljesítette a szemestermények, a napraforgó, a zöldségfélék stb. termelési tervét.

A kukorica, amelynek előnyei ma már köztudomásúak, Ukrajnában az egyik legfontosabb szemestermény lett. A kukorica vetésterületének jelentős növelése következtében megnőtt a köztársaság szemestermény-termelése és nagyobb lett az állattenyésztés rendelkezésére álló takarmánykészlet.

Ukrajna kolhozainak és szovhozainak minden eddiginél jobb eredményeket sikerült elérni a cukorrépa-termelés terén is. Hektáronként átlag 202 mázsa cukorrépát takarítottak be. Ez azt jelenti, hogy minden hektár cukorrépa föld 156 pud cukrot fog adni. Az elmúlt év folyamán a köztársaságban 1 092 000 hektár területen vetettek cukorrépát.

Ukrajna tervbe vette a kukorica és a cukorrépa vetésterületének további növelését.

A szemestermény-termelés növekedése lehetővé tette Ukrajna kolhozai és szovhozai számára, hogy ne csak teljesítsék, hanem jelentősen túl is teljesítsék az állami gabona-beadási terveket. Ukrajna terven felül több mint 160 millió pud gabonát adott be az államnak, a beadás keretében csupán búzából 396 millió pudot bocsátott az állam rendelkezésére. Jelentős túlteljesítés mutatkozott a napraforgó, a len, a kender, a gyümölcs, a zöldségfélék, az illóolaj-növények stb. beadása terén.

Megszülettek az első jelentős eredmények az állattenyésztés elmaradásának leküzdése és az állatállomány hozamának emelése terén. A kolhozok és a szovhozok 1955-ben túlteljesítették a tej, a hús, a gyapjú és a tojás begyűjtési és felvásárlási tervét. E termékekből többet bocsátottak az állam rendelkezésére, mint az előző években.

Növekedett a kolhozparasztok munkaegységeinek természetbeni és pénzbeni díjazása.

A köztársaság termelőerőinek gyors ütemű fejlődése nyomán szakadatlanul fokozódik az egész ukrán nép jóléte, emelkedik kulturális színvonala. A nép egyre jobban él.

A köztársaság általános és középiskoláiban, továbbá szakiskoláiban és főiskoláin jelenleg mintegy 7 millióan tanulnak.

Ukrajnában ma minden tízezer lakosra 180 főiskolai és technikai hallgató jut, vagyis több, mint bármelyik kapitalista országban.

A kulturális forradalom óriási vívmánya a nagyszámú népi értelmiség megteremtése. Szépen fejlődik az ukrainai szovjet irodalom és művészet.

Minek köszönheti mindezt Ukrajna? A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének, a munkás- és paraszthatalom létrejöttének, szabad, szuverén állami létének, annak, hogy szövetségben és barátságban él valamennyi szovjet szocialista köztársaság testvérnépével, annak, hogy országunkban diadalmaskodott a Kommunista Párt lenini nemzetiségi politikája.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében leszögezte: mindent megtettünk és meg fogunk tenni azért, hogy gyarapodjon, fejlődjön valamennyi szövetségi köztársaság nemzeti gazdasága, hogy még jobban felvirágozzék formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúrájuk.

Az ukrán nép alkotó munkájában állandóan érzi az SZKP Központi Bizottsága és a szovjet kormány óriási segítségét.

Ma bizvást elmondhatjuk, hogy valóra váltak Lenin próféta szavai, melyeket a békés építőmunkára való áttérés küszöbén — 1921-ben — intézett az Ukrainai Szovjetkongresszushoz. Lenin üdvözlétében annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy az ukrán munkások és dolgozók megszilárdítják „az Ukrán Köztársaságot az ellenség minden mesterkedése és fondorlata ellenére”¹.

Ukrajna gazdasági, politikai és kulturális felvirágzása a pártnak a népek barátságáról vallott nagy eszméit tükrözi. Lenin közel négy évtizede Ukrajna munkásaihoz és parasztjaihoz intézett levelében meghagyta Oroszország és Ukrajna kommunistáinak és egész dolgozó népének, hogy éljenek szoros barátságban „és mutassanak példát az egész világ dolgozóinak a különböző nemzetekhez tartozó munkások és parasztok igazi, szilárd szövetségére”². Ukrajna kommunistái és minden ukrán dolgozó, akár csak az OSZFSZK kommunistái és minden dolgozója, akár csak országunk minden egyes népe, szentül teljesítik Lenin meg-

¹ Lenin Művei. 32. köt. Szikra 1953. 146. old.

² Lenin Művei. 30. köt. Szikra 1953. 293—294. old.

hagyásait. A Szovjetunió népeinek barátsága szilárd, mint a gránitszikla; méltó példamutatás ez az egész világ dolgozóinak, *(Taps.)*

Persze, nem mindenkinek van ínyére az ukrán nép és a Szovjetunió többi népe közti testvéri szövetség és szoros barátság, nem mindenkinek tetszik Szovjet-Ukrajna rohamos gazdasági és kulturális fejlődése. Itt elsősorban az ukrán nép külföldi ellenségeire gondolok, akik semmiképpen sem tudnak belenyugodni abba, hogy Szovjet-Ukrajna elérhetetlenné vált a kirablására vágyó imperialista hódítók és bérenceik — a nép haragja elől elmenekült és egyes kapitalista országokban menedéket talált ukrán burzsoá nacionalisták számára.

Nem olyan régen New Yorkban „Ukrajna a XX. században” címmel megjelent egy hazugságokkal, rágalmakkal és vad koholmányokkal teli fércmű. Az áll benne, hogy Ukrajna ipara 1951-ben alig érte el az 1912. évi színvonalat, és csak félgyártmányokat állít elő, a Dnyeprogesz pedig csupán propaganda jellegű jelkép Ukrajna számára, minthogy — úgymond — a Dnyeperi Vízierőmű által termelt áram mind Moszkvába kerül. *(Élénkség a teremben.)*

Ennek az üres fecsegésnek a szerzője nem más, mint egy bizonyos Clarence Manning, a Columbia-egyetem professzora, régi amerikai kém, a szovjetellenes rágalmak szakembere. Mint látják, a hazudozás hevében még távvezeték is épített a Dnyeperi Vízierőműtől Moszkváig, hiszen ilyen távvezeték — mint tudják, a valóságban nem létezik. Nyilvánvaló, hogy ez a hazugsággyáros önmagáért nem érdemli meg a figyelmet, igazságot nem várhatunk tőle. Kutyából nem lesz szalonna. *(Derültség, taps.)* De vajon miért ugat olyan mérgesen az ukrán népre? Mint kiderül azért, hogy eleget tegyen gazdái parancsának. Hazudozásának végén felhívja az amerikai imperializmus nyugati partnereit, hogy szakítsák el Ukrajnát a Szovjetuniótól.

Egy ukrán közmondás azt tartja: „Hiába ugatja a kutya a holdat, az attól nem fog elhalványulni.” *(Derültség.)* Az ukrán nép jól tudja, hogy a szovjet hatalom zászlaja alatt vívta ki szabadságát és függetlenségét, hogy csak a szovjet köztársaságok családjában legyőzhetetlen, és hogy ebben a családban nem kell félnie az ellenség semmilyen próbálkozásától.

Az ukrán dolgozók azzal is tisztában vannak, hogy Ukrajna

népgazdasága, tudománya és kultúrája a közeljövőben még magasabb fokra emelkedik. Ez a jövőben világosan kirajzolódik előttünk a hatodik ötéves tervben, a kommunizmus hazánkban való felépítésének nagyszerű terveiben.

A mostani ötéves terv az Ukrán SZSZK termelőerőinek további nagyarányú fejlődését hozza magával. Jelentősen megnövekszik a széntermelés, a nyersvas, az acél és a hengerelt acél termelése, a gépek és egyéb nehézipari termékek gyártása. A köztársaság az ötéves terv időszakában újabb nehézipari, könnyű- és élelmiszeripari vállalatokkal, új erőművekkel gazdagodik. Ukrajnában a szemesztermények termelése 1960-ban eléri a 2,1 milliárd pudot. Jelentősen fokozódik a cukorrépa, a zöldségfélék, a burgonya és egyéb szántóföldi növények termelése.

Különösen nagy feladatok állnak köztársaságunk előtt a hús és a tej termelésének növelése terén. Hruscsov elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában hangsúlyozta, hogy a párt előtt a legutóbbi időben felmerült feladatok közül egyik legnehezebb és ugyanakkor leghalaszthatatlanabb feladat az állattenyésztés további fejlesztése, az állattermékek termelésének és begyűjtésének növelése.

Szeretnék kissé részletesebben foglalkozni azzal, hogyan oldják meg ezt a kérdést Ukrajnában. A köztársaság kolhozai és szovhozai a pártszervezet irányításával kidolgozták az SZKP Központi Bizottsága januári teljes ülésén hozott határozatok végrehajtását szolgáló intézkedéseket, számbavették lehetőségeiket, meglevő tartalékaikat, és elhatározták, hogy azt a színvonalat, amelyet a teljes ülés 1960-ra irányoz elő a köztársaság számára az állattermékek termelése terén, 2—3 évvel a határidő előtt eléri, mégpedig a tej- és sertéshús-termelési előirányzatot már 1957-ben, a többi állattermékre vonatkozóan megszbott előirányzatot pedig 1958-ban teljesítik. Ezeket a feladatokat be is vettük az új ötéves tervbe. S hogy ezek mennyire nagy és felelősségteljes feladatok, az kitűnik már a következő adatokból is: Ukrajna 1960-ban az egész Szovjetunió hústermelésének körülbelül 25 százalékát, sertéshús-termelésének körülbelül 30 százalékát, tejtermelésének 23 százalékát fogja adni. Az előirányzat szerint országos viszonylatban az ötéves terv végére meg kell kétszerezni a hústermelést, az ukrán kolhozok és szovhozok ezzel szemben már 1956-ban kétszeresére növelik a hús-

termelést a múlt évihez képest, a sertéshús-termelést pedig a múlt évihez képest ~~meg~~háromszorosozzák.

A köztársaság kolchozaiban és szovchozaiban az ötéves terv végéig az 1955. évihez viszonyítva a hústermelés 3,1-szeresére, a sertéshús-termelés pedig 4,4-szeresére, sőt a kolhozokban közel hatszorosára nő.

A hústermelés ilyen lényeges és gyors növelése, mint Hruscsov elvtárs hangsúlyozta, csupán a sertésitenyésztés fejlesztése révén valósítható meg. Ez valóban így van, mert ez az állattenyésztési ág hozza meg leggyorsabban a gyümölcsseit.

A köztársaság kolhozai és szovchozai a múltban évente körülbelül kétmillió sertést hizlaltak, ezzel szemben ezidén már körülbelül nyolcmillió sertést fognak hizlalásra a kolhozok, a szovhozok és más állami gazdaságok.

Ehhez azonban nem elég nagy a sertésállományunk. Ezért 1956-ban az egymillió törzsállománybeli anyakocán kívül még legalább 700 000 kocasüldőt hizlalás előtt egyszeri fialtatásra állítunk be, s ennek révén 14 millió malacot nyerhetünk. Emellett a köztársaság kolhozai és szovchozai azáltal, hogy bevezetik az anyakocák téli-tavaszi csoportos fialtatását, az év első felében nyerik a szaporulat legalább 70 százalékát, ezt olcsó nyári takarmányokon nevelik fel, s a termés betakarítása után felhízalják és átadják az államnak.

Sok kolhozban és szovhozban jelenleg nincs elég ól a sertéshizlaláshoz. Ezzel kapcsolatosan a köztársaságban már most nagy arányokban folyik a félig nyitott típusú, hizlaló-teres sertésólak építése. Ez lehetővé teszi a hizlalás nagy méretekben való megszervezését, s lényegesen olcsóbbá teszi a sertéshús-termelést.

Valamennyi kolhozban, szovhozban, az üzemek gazdaságaiban kidolgozták az é tervek feltétlen teljesítését biztosító intézkedéseket, továbbá kidolgozták a sertés hizlalására, vágására és a húsbeadásra vonatkozó havi terveket.

A sertéshús-termelés növelésével egyidejűleg gondoskodunk a borjú- és báránynevelésnek, a szarvasmarha- és juhállomány legeltetésének és hizlalásának, a húsbaromfi-tenyésztésnek s ezen belül a viziszárnyas-tenyésztésnek a tökéletesítéséről. A hatodik ötéves terv előirányzata szerint a köztársaság kolhozai és szov-

hozaí sok gépesített baromfitenyésztő-telepet és ketreces baromfi-hízlaldát létesítenek, s még az idén több mint 200 ilyen telep, illetve hízlalda épül.

Ukrajna pártszervezetei, a szovjet- és mezőgazdasági szervezetek nagy munkát végeznek a kolhozokban, a gép- és traktorállomásokon és a szovhozokban a tejtermelés további jelentős növelése érdekében. A köztársaság tehenészetei túlteljesítették 1955. évi fejési tervüket. A kolhozokban a tehenek átlagos tejhozama az 1954. évihez képest 217 kilogrammal, az össztejtermelés pedig 919 000 tonnával, vagyis 38 százalékkal nőtt. 1956-ra a tejtermelés további növelését irányoztuk elő. A kolhozok 1,5-szer annyi tejet fognak termelni, mint a múlt évben. Már meg is mutatkoztak a kezdeti eredmények. Az új gazdasági év eltelt négy hónapjában a köztársaság kolhozaiban az össztejtermelés az előző év azonos időszakához képest megkétszereződött, az egy takarmányozott tehenre eső tejhozam pedig 158 kilogrammal növekedett. Ebben az időszakban a mezőgazdasági haszonterület minden száz hektárjára számítva 22,5 mázsa tejet fejtek a köztársaság kolhozaiban.

Mint tudjuk, a tej- és hústermelés növelésében döntő szerepe van a takarmánynak. Ezért a köztársaság kolhozai és szovhozai tervbe vették, hogy 1956-ban további egymillió hektárral bővítik, vagyis több mint hétmillió hektárra növelik a kukorica vetésterületét. Egyéb intézkedéseket is előirányoznak a takarmánytermelésre vonatkozóan.

Ukrajna Kommunista Pártjának XIX. kongresszusa, a kolhozgyűlések, a gép- és traktorállomások és szovhozok dolgozóinak gyűlései, a pártaktívaülések, valamint az élenjáró mezőgazdasági dolgozók köztársasági tanácskozása az irányelv-tervezet megvitatása során egyöntetűen kifejezésre juttatták, hogy igyekeznek határidő előtt teljesíteni a hús- és tejtermelésre vonatkozó terveket.

A köztársaság kolhozai és szovhozai ezért felülvizsgálják az állattermékek termelésére vonatkozó, korábban összeállított terveket, újabb tartalékokat és lehetőségeket keresnek, továbbá új versenyszerződéseket kötnek. Kiváló állattenyésztőink lelkesedéssel fogtak hozzá a hús- és tejtermelés növeléséhez. Nálunk, s nyilván a többi köztársaságban is, valamennyi terület, kerület, kolhoz, gép- és traktorállomás és szovhoz versenyez egymás-

sal a szemesztermények, a hús, a tej és egyéb mezőgazdasági termékek termelésének növeléséért.

Közbevetőleg szeretném feltenni a kérdést, hogy vajon miért nem versenyeznek egymással a köztársaságok, s az a néhány, amelyik versenyben áll, miért nem versenyez a nyilvánosság előtt? Ukrajnában igen sok kolhozparaszt, szovhozdolgozó meg gép- és traktorállomási dolgozó fejezte ki azt az óhaját, hogy meg kell szervezni a köztársaságok versenyét.

Hruscsov: És kivel szeretnék versenyezni?

Kiricsenko: Megmondom. Ukrajna versenyezhetne az OSZFSZK-val, hiszen ez a két legnagyobb köztársaság. (Taps.) Miért ne? Véleményem szerint először is abban versenyezhetnénk, hogy a mezőgazdasági haszonterület száz hektárját alapul véve ki termel több állatterméket, például tejet. Az OSZFSZK-ban tudvalevően kedvező feltételek vannak a tejtermelés nagyarányú növeléséhez.

Hruscsov: Úgy van.

Kiricsenko: Az OSZFSZK a hústermelést tekintve nehezen versenyezhet az USZSZK-val, mivel nekünk jobb a takarmánybázisunk.

Jó volna, ha a különböző köztársaságok területei versenyeznenek egymással. Véleményem szerint ez csak hasznára válna az országnak. A versenybe bekapcsolódhatnak más köztársaságok is. Ez jelentős mértékben elősegítené az új ötéves terv nagy feladatainak sikeres teljesítését.

Hruscsov: Úgy van.

Kiricsenko: Elvtársak! Nagyszabású feladatok állnak a Kommunista Párt és a Szovjetállam előtt. E feladatok eredményes megoldására fel kell használni minden tartalékot, mozgósítani kell minden dolgozót, egész népünket, tömeges szocialista munkaversenyt kell indítani. Nehéz lenne túlbecsülni a verseny jelentőségét. Vlagyimir Iljics Lenin a versenyt a szovjet társadalom hatalmas előrelendítő erejének tartotta, amely lehetővé teszi, hogy a versenyt „valóban széles, valóban tömegmérétekben alkalmazzák, hogy valóban a dolgozók többségét vonják be az olyan munkába, ahol megmutathatják, hogy mit tudnak, ahol kifejleszthetik képességeiket”¹.

¹ Lenin Művei. 26. köt. Szikra 1952. 418. old.

Ukrajna Kommunista Pártja behatóan foglalkozott a szemes-
termények, az állattermékek és egyéb mezőgazdasági termékek
termelésének növeléséért indított szocialista munkaverseny fej-
lesztésével, s tavaly el is ért bizonyos eredményeket. Sok ezer
kolhozban jelentősen megjavult a munka, a kolhozparasztok
újabb tizezrei kerültek az élenjárók sorába.

Ugyanakkor a mezőgazdaságban folyó szocialista munka-
verseny szervezeti kérdéseinek tanulmányozása során felfedtük
a nagyarányú tömegmozgalom számos lényeges fogyatékoságát,
s ezekről szeretnék beszélni, mivel ezek a fogyatékoságok alkal-
masint másutt is előfordulnak.

Miben állnak ezek a fogyatékoságok? A versenyt sok eset-
ben elbürokratizálják, a verseny szervezésében sok a sablon, a
formalizmus, a kampányszerűség, sok a hűhó, az értekezletesdi,
mondhatnám egyszerűen: sok az üres fecsegés. A felajánlások
gyakran formálisak, a felajánlók nem veszik figyelembe a reá-
lis, konkrét lehetőségeket, a tartalékok felhasználását. S ami a
legnagyobb hiba: gyakran, igen gyakran túlságosan nagy felaján-
lásokat tesznek, amelyeknek teljesítésében senki sem hisz. Még-
hozzá ez a jelenség kezd tömegméreteket ölteni.

Ennek oka az, hogy amikor egyéni vagy kollektív felaján-
lásokat, sőt mi több „feszített” felajánlásokat tesznek, akkor a
párt- és szovjetszervek vezetői, az újságok — mint ezt Hruscsov
elvtárs beszédében megállapította — széltében-hosszában dicsé-
rik azokat, akik nagy felajánlásokat tesznek. Ez pedig előnyös
és kellemes azok számára, akik ilyen felajánlásokat tettek, hi-
szen — ha csak rövid időre is — népszerűekké válnak; a párt-
és szovjetvezetők ennek révén ugyancsak jól és nyugodtan él-
nek, „felülről” — ahogy mondani szokták — senki sem hábor-
gatja őket, nem tesznek nekik megjegyzéseket, hogy a felaján-
lások kicsinyek, nem elég feszítettek, sőt ellenkezőleg, lépten-
nyomon dicsérik az ilyen vezetőket. Ezt pedig jól kihasználják
a helyszínen a kerületek és kolhozok egyes vezetői.

Köztársaságunkban ellenőriztünk számos olyan kerületet,
kolhozt, brigádot és munkacsapatot, amelyek éveken át mindig
nagy felajánlásokat tettek, s megállapítottuk, hogy azokat so-
hasem teljesítették, s ezt senki sem kérte tőlük számon.

A versenyben álló dolgozók rendszerint egész óvra szóló fel-
ajánlást tesznek, s ez a vezetőknek jó ürügy arra, hogy megvár-

ják az év végét, anélkül, hogy napról napra befolyást gyakorolnának a verseny menetére, s hogy csak utólag rögzítsék a végeredményeket.

Ezt a hibát kijavítjuk. Ma már az egész évre tett felajánlások konkrétak, fel vannak bontva munkafolyamatokra, munkaidőszakokra — dekádokra, hetekre stb., vagyis alkalmazkodnak az egyes munkafajtákhoz. Így például a fejőnő, amikor felajánlja, hogy egy év alatt egy-egy tehénnél ennyi meg ennyi tejhozamot ér el, akkor a körülmények és takarmánykészletek figyelembevételével azt is rögzíti, hogy mekkora tejhozamot vállal januárra, februárra, májusra, a többi hónapra, sőt akár az egyes dekádokra. Ezáltal a közvélemény nemcsak ellenőrizheti és befolyásolhatja a felajánlás teljesítését, hanem maguk a versenyzők is figyelemmel kísérhetik a verseny menetét, idejében kijavíthatják a hibákat. Ez fegyelemre szoktatja az embereket, ráneveli őket arra, hogy felajánlásaikat minden körülmények között teljesítsék.

Nálunk eddig az volt a gyakorlat, hogy erős az erőssel, gyenge a gyengével, élenjáró terület élenjáró területtel versenyzett, az élenjáró terület is magához hasonlót választott versenytársul. Ilyen alapon versenyeztek a kolhozok is. A kolhozokban, a kerületekben, sőt a területeken is akadnak olyan vezetők, akik gyengébb, mint mondani szokták, „szegényebb” vetélytársat keresnek, megkötik a versenyszerződést, és már előre dörzsölik a kezüket: „Majd adunk mi neki, kétvállra fektetjük.” Pedig, őszintén szólva, nincs kit kétvállra fektetni. A szegény vetélytárs már régóta fekszik, inkább fel kellene emelni. (*Derültség.*) Ezeket a kérdéseket most megvizsgáltuk, és a hibákat kijavítottuk.

A szocialista munkaverseny során tett felajánlásokból eddig csaknem teljesen hiányoztak az önköltségi mutatók. Csupán mennyiségi felajánlásokat tettek. Ez pedig egészen helytelen. Az ukrán pártszervezetek most azt szorgalmazzák, hogy minden munkaverseny-szerződésben, minden felajánlásban ott szerepeljen: hány munkaegységet fordítanak egy termékegység termelésére.

Gyakran előfordul, hogy hiba történik a verseny győzteseinek meghatározásánál. Nem egy példa van rá, hogy két kolhoz, vagy két kerület versenyez egymással, mindketten rossz eredményekkel végzik az évet, egyik sem teljesítette felajánlásait,

még terveit sem, de valamelyiknek némileg jobbak a mutatószámai, így hát ezt „kikiáltják” a verseny győztesének. Az ügy elbukott, győztes mégis van. (*Derűltség.*)

Mi olyan rendet vezettünk be, hogy a verseny győztese csak az a kolhoz, szovhoz vagy kerület lehet, amely teljesítette, illetve túlteljesítette tervét, és jobb eredményeket ért el versenytársainál szocialista felajánlásainak teljesítése során.

A versenyszervezés terén tapasztalható hibákat úgy javítjuk ki, hogy kellő segítséget nyújtunk a versenyzőknek a felajánlások teljesítésében, a gyűléseken és a sajtóban megbíráljuk azokat a vezetőket, akik nem törődnek a versennyel, s azokat a versenyzőket, akik nem teljesítik felajánlásaikat. Most mindenütt nagy munka folyik a szocialista verseny szervezésében mutatkozó hibák kijavítása érdekében. Szükség esetén új versenyszervezőket kötnék. Ukrajna Kommunista Pártjának Központi Bizottsága most azt követeli a miniszterektől, a hivataltól, a területi, városi és kerületi párttitkároktól, hogy személyesen foglalkozzanak a versenyszervezés kérdéseivel, nyújtsanak segítséget a felajánlások teljesítésében, ösztönözzék az élenjárókat, terjesszék a kiváló munkamódszereket, s zárkóztassák fel a lemaradókat.

A munkaversenyben, ebben az egész népet magával ragadó tömegmozgalomban tűrhetetlen a bürokratizmus, a formalizmus, tűrhetetlenek azok a súlyos hibák és torzítások, amelyek csökkentik a verseny hatékonyságát és nagy alkotó erejét. Szerintünk a verseny ügyének most nagyobb, komolyabb figyelmet kell szentelni, mivel a versenynek óriási szerepe lesz az előttünk álló feladatok teljesítésében.

Köztudomású, hogy milyen nagy jelentősége van a szocialista munkaversenyben az élenjáró módszer alkalmazásának. Erről szó esett a beszámolóban is. A munkásosztály, a kolhozparaszttság, egész népünk az ötéves tervek teljesítése során messze-menően felhasználta az élenjárók tapasztalatait.

Az új, az élenjáró népszerűsítésére az állam a mezőgazdaságban is nagy összegeket fordít. Nézzük csak meg: milliós példányszámban adnak ki könyveket, brosúrákat, száz meg száz filmet készítenek, számos előadást és beszámolót tartanak, az újságok és folyóiratok hasábjain széles körben népszerűsítik a kiváló munkamódszereket. A kiváló kolhozokba kirándulásokat

szerveznek, értekezleteket, szemináriumokat tartanak, amelyeken a legjobb dolgozók beszámolnak tapasztalataikról. Az élenjáró tapasztalatok népszerűsítésére építettük a csodálatos Összszövetségi Mezőgazdasági Kiállítást.

Az élenjáró tapasztalatok népszerűsítésére fordított állami kiadások kétségtelenül megtérülnek. De vajon mindenütt rendjén mennek-e a dolgok? Sajnos, korántsem mindenütt. Sok olyan területi és kerületi vezető, kolhozelnök, brigádvezető, munkacsoport-vezető van, aki ugyan felkeresi az élenjárókat, megnézi a filmeket, meghallgatja az előadásokat és elmegy a mezőgazdasági kiállításokra, de tűri, hogy a dolgok a régi kerékvágásban menjenek, nem alkalmazza az élenjáró módszereket.

A gyakorlatban nálunk gyakran előfordul, hogy a kerületben van két-három dicséretre méltó élenjáró kolhoz, a környékbeli kolhozok azonban elmaradnak, gazdaságuk vontatottan fejlődik. Sőt, sok kolhoznak évtizedek óta vannak élenjáró munkacsoportjai, élenjáró brigádjai, de maga a kolhoz továbbra is az elmaradó kolhozok között van. Ez, sajnos, nem nyugtalanít egyes kerületi vezetőket. Évek óta minden egyes értekezleten, ülésen, plénumon, kongresszuson, konferencián egy és ugyanazon élenjáró kolhozok, egy és ugyanazon élenjáró dolgozók nevét ismételtetjük.

A párt-, szovjet- és gazdasági szervezetek sok vezetője számára mindmáig nem vált fontos párt- és állami kötelességgé az élenjáró tapasztalatok alkalmazása a termelésben. Márpedig enélkül most nem lendíthetjük fel gazdaságunkat.

El kell érniünk, hogy — mint Lenin követelte — a példa átvétele legyen általános, és váljon kötelezővé. Ez az. Kötelező legyen, nem pedig önkéntes dolog. Azokat a vezetőket, akik nem törődnek az élenjáró tapasztalatok alkalmazásával, kényszeríteni kell az élenjáró munkamódszerek bevezetésére. Ezt követelik az állam érdekei.

Az élenjáró tapasztalatok alkalmazása terén más hiányosságokkal együtt, nálunk is fellelhetők ezek a hiányosságok. Most komolyan hozzáfogtunk ezek megszüntetéséhez.

Az élenjáró termelési tapasztalatok alkalmazásának problémáival Ukrajna Kommunista Pártjának nemrég megtartott XIX. kongresszusa behatóan foglalkozott. A kongresszus a párt-, szovjet- és gazdasági szervezetek fontos feladatává tette, hogy

1956 az élenjáró mezőgazdasági tapasztalatok általános elterjesztésének éve legyen. Ez a feladat konkrétan azt jelenti, hogy amennyiben a kerületben vannak élenjáró kolhozok (márpedig ilyenek nálunk minden kerületben vannak), a kerület vezetői kötelesek megismertetni e kolhozok élenjáró munkamódszereivel a kerület valamennyi mezőgazdasági artelját. A kerületekben, a gép- és traktorállomásokon, a kolhozokban vannak élenjáró munkacsapatok, traktoros- és növénytermesztő brigádok, állattenyésztő-telepek. A kerület, a gép- és traktorállomás, a kolhoz vezetőinek elsőrendű kötelessége, hogy ezek munkatapasztalatainak alkalmazása révén az élenjárók színvonalára emeljenek minden kolhozot, minden gép- és traktorállomást, minden brigádot, minden munkacsapatot.

Elvtársak! Szeretnék néhány szót szólni a mezőgazdasági termékek önköltségéről. Tudvalevő, hogy a szocialista társadalomban a technika szakadatlan fejlődése biztosítja a munka termelékenységének állandó emelkedését, ami a rendszeres önköltségcsökkentés döntő feltétele.

A szocialista gazdálkodás szempontjából döntő jelentőségű, hogy minél kevesebb munkaerő- és anyagráfordítással minél több jóminőségű terméket állítsunk elő. E feladat sikeres megoldása egyik fontos feltétele annak, hogy győzelmet arassunk a kapitalizmussal vívott gazdasági versenyben. Mint tudjuk, az önköltségcsökkentés a szocialista felhalmozás fő formája, objektív szükségszerűség, a szocialista gazdaság fejlődésének törvényszerűsége.

Ennek ellenére sok párt-, szovjet- és gazdasági funkcionárius nem fordít kellő figyelmet a termékek önköltségének csökkentésére. Különösen rosszul szervezik a munka- és anyagráfordítás csökkentéséért folytatott harcot a mezőgazdaságban. Sok kolhozvezető nem gazdálkodik a közös gazdaságban a jó gazda gondosságával, semmi mással nem törődik, csak a nagy terméseredményekkel és az állattenyésztés magas hozamával. Ezek a kolhozvezetők rendszerint nem elemzik a termékek önköltségét, nem gondolnak arra, mennyibe kerül a termék az államnak, illetve a kolhoznak, s hogyan lehetne azt olcsóbbá tenni. A számítások azt mutatják, hogy például Poltava terület kolhozaiban 1954-ben egy mázsa szemestermény termelésére 39 százalékkal, egy mázsa cukorrépa termelésére 20 százalékkal,

egy mázsa hús termelésére 6 százalékkal több munkaegységet fordítottak, mint a szomszédos Harkov területen, ahol a talaj- és éghajlati viszonyok azonosak.

Sok kolhozban ellenőrzés nélkül pazarolják a munkaegységeket, fekduzzasztják az adminisztrációt, ami jelentősen megdrágítja a mezőgazdasági termelést.

A mezőgazdasági termékek önköltségének csökkentése céljából a köztársaság kolhozai és gép- és traktorállomásai most igyekeznek csökkenteni az igazgatási apparátust, felülvizsgálják a teljesítmény-előírásokat, s számos más intézkedéssel javítják a munka szervezését.

Hogy a kerületek és területek milyen megtakarításokat érnek el az igazgatási apparátus csökkentése révén, azzal nincs módomban részletesen foglalkozni, de annyit mondhatok, hogy köztársasági viszonylatban sok százmillió rubelt takarítunk meg.

A mezőgazdasági munkák gépesítési színvonalának jelentős emelése, a mezőgazdasági tudomány eredményeinek széleskörű alkalmazása, a föld ésszerű kihasználása megteremti a feltételeket ahhoz, hogy minden száz hektár mezőgazdasági területről a lehető legkisebb munka- és anyagrafordítással a lehető legnagyobb mennyiségű terményt nyerjük.

A mezőgazdasági termékek önköltségének meghatározása kérdésében nincs minden rendben, elvtársak, a mi közgazdaságtudományunkban. Mint tudjuk, sok közgazdászunk tagadta az értéktörvény érvényesülését a kolhozokban, és arra a véleményre jutott, hogy az érték kategóriáját egyáltalán nem alkalmazhatjuk a kolhozokban termelt termékekkel kapcsolatban. Pedig az értéktörvény felhasználásának — éppúgy, mint az iparban — a kolhoz gazdaságos vezetésében is rendkívül nagy jelentősége van. Joggal vethetjük szemükre agrárszakembereinknek, közgazdászainknak, egész közgazdaságtudományunknak és a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának, hogy mindmáig nem oldották meg a mezőgazdasági termelés sok időszerű gazdasági kérdését, elsősorban a kolhoztermékek termelési költségeivel és önköltségének csökkentésével összefüggő kérdéseket.

A mezőgazdasági termelés fokozását célzó feladatoknak a legkisebb anyag- és munkaráfordítással történő megoldásában döntő szerep hárul a gép- és traktorállomásokra. Minthogy azonban a gép- és traktorállomások pénzellátása független at-

tól, hogyan teljesítik az állami terménybeadási tervet a természetbeni díjazásból, sok állomás vezetője nem tanulmányozza behatóan a gazdasági kérdéseket, nem számítja ki, mibe kerülnek az államnak ezek a termékek.

Sok gép- és traktorállomás vezetője abban a törekvésében, hogy minél több hektáron végeztesse el a szerződéses szántást, megfélemedezik arról, hogy a legfőbb dolog a lehető legnagyobb termés elérése, nem foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy csökkenjen az állomásnak az egy mázsa termékre és az egy mázsa természetbeni díjazásra eső munkaráfordítása, nem foglalkozik az állomás jövedelmezőségének növelésével kapcsolatos kérdésekkel.

Jelentősen csökkenteni kell a természetbeni díjazásból befolyó termékek egy egységére eső állami kiadásokat. Ez pedig megköveteli a technika jobb kihasználását, a mezőgazdasági termelés minden ágának nagyobb arányú gépesítését, elsősorban a földművelés és az állattenyésztés munkaigényes folyamatainak gépesítését, megköveteli annak biztosítását, hogy a mezőgazdasági gépkezelők teljesítsék, illetve túlteljesítsék az egy műszakra előírt teljesítményelőírásokat.

Helyesebben és ésszerűbben kell az egész év folyamán kihasználni a gép- és traktorállomások állandó kádereit, törekedni kell a gépjavítások jelentős olcsóbbá tételére, az üzemanyag- és más anyagok gazdaságos felhasználására.

Véleményem szerint ezek a kérdések komoly figyelmet érdemelnek a pártszervezetek — különösen a helyi pártszervezetek — részéről.

Most igen fontos munka a tavaszi vetés jó és idejében történő előkészítése, mert ez alapozza meg az ideai termést. Ukrajna pártszervezete komoly figyelmet fordít erre a kérdésre. A köztársaság kolchozaiban, gép- és traktorállomásain és szovchozaiban nagy munka folyik a vetőmag-előkészítés, a traktorállomány és más gépek előkészítése, a trágyakihordás, a vetéshez és a növényápoláshoz szükséges munkaerő biztosítása terén.

De a legfőbb, meg kell mondanom, az a körülmény, hogy a kolhozok és szovhozok az idén első ízben a kukorica egész — több mint 7 millió hektárnyi — vetésterületét kizárólag egyforma nagyságú és formájú vetőmaggal fogják bevetni.

Eltársak! Ukrajna kommunistái egyöntetűen helyeslik az

SZKP Központi Bizottságának irányvonalát és tevékenységét. Ezt mutatták a nemrég lezajlott pártértekezletek, ezt mutatta Ukrajna Kommunista Pártjának kongresszusa. Mindenütt ki-
tűnt, hogy a köztársaság pártszervezetei rendíthetetlenül felzár-
kóztak az SZKP Központi Bizottsága mögé.

Az egész ukrán nép ugyancsak egyöntetűen helyesli pár-
tunk Központi Bizottságának irányvonalát és tevékenységét. Különösen meggyőzően tanúsítják ezt azok a gyűlések, amelyek-
ken a munkások, a kolhozparasztok és az értelmiségiek megvi-
tatták a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetét.

Szovjet-Ukrajna dolgozói mélységesen átérzik, milyen
nagyszerű feladatok várnak rájuk, ezért erőt nem kímélve, be-
csülettel fognak munkálkodni a Szovjetunió Kommunista Pártja
XX. kongresszusán születő történelmi jelentőségű határozatok
végrehajtásán. *(Hosszantartó taps.)*

N. A. MUHITGYINOV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 15-i délelőtti ülésen

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolója világosan és meggyőzően tárta elénk a Kommunista Párt bel- és külpolitikájának eredményeit, összegezte a szovjet népnek az SZKP XIX. kongresszusa óta kivívott harci sikereit és nagyszerű győzelmeit, felfedte munkánk hiányosságait, s kifejtette pártunknak a kommunizmus építésére irányuló további tevékenységéhez alapul szolgáló programot. Az SZKP Központi Bizottsága szilárdan, magabiztosan vezeti a pártot és az országot a nagy Lenin mutatott úton. A Központi Bizottság plenumainak történelmi jelentőségű határozatai ragyogó távlatokat nyitottak népünk előtt, megmutatták a népgazdaság és a kultúra továbbfejlesztésével kapcsolatos fontos kérdések eredményes megoldásának útját és eszközeit. Az ötödik ötéves terv határidő előtti teljesítése nyomán a Szovjetállam még erősebb, még hatalmasabb lett, nemzetközi tekintélye megnövekedett. Pártunk egysége törhetetlen, kapcsolata a néppel megbonthatatlan, a munkásosztály és a kolhozparaszság szövetsége, a Szovjetunió népeinek testvéri barátsága szilárdabb, mint valaha.

Pártunk legfőbb elve a nép javáról való szüntelen gondoskodás. A beszámolási időszak folyamán jelentősen emelkedett a dolgozók anyagi és kulturális életszínvonala. A Központi Bizottság új, nagyszabású intézkedései, amelyekről Hruscsov elvtárs beszámolt a kongresszusnak, tovább növelik a nép anyagi jólétét. Üzbegisztán pártszervezete és minden dolgozója lelkes helyesléssel fogadja ezeket az intézkedéseket, s a népgazdasági tervek teljesítéséért és túlteljesítéséért vívott harc új munkás-sikereivel válaszol szeretett Kommunista Pártunknak a népről való gondoskodására.

A Kommunista Párt biztosította a lenini nemzetiségi politika eredményes megvalósítását. A Szovjetunióban elértük valamennyi — nagy és kis — nemzet nem csupán jogi, hanem tényleges — gazdasági és kulturális egyenjogúságát, véglegesen és visszahozhatatlanul megszűnt a nemzeti elnyomás, nyoma sem maradt. Pártunk nemzetiségi politikájának diadalára az egyik világos példa az Üzbég SZSZK, ahol mindörökké vége szakadt a múlttól örökölt gazdasági, politikai és kulturális elmaradottságnak, sokoldalúan fejlett szocialista ipart és kollektív mezőgazdaságot hoztunk létre. A köztársaságban szakmunkáskéaderek nevelődtek, kialakult a nemzeti értelmiség, felvirágozott az üzbég nép kultúrája.

Az elmúlt öt év alatt Üzbegisztán ipari termelése 62 százalékkal növekedett. Különösen nagy mértékben növekedett a gépgyártás, a szénbányászat, a kohászat, a vegyipar és a textilipar termelése. Tovább fejlődött a gyapottermelés, az állati termékek termelése és a mezőgazdaság többi ága.

Az üzbég nép hatalmas vívmánya a népes ipari munkásság és nemzeti műszaki értelmiség kialakulása. A forradalom előtt Üzbegisztán egész iparában mindössze 16 000-en dolgoztak, ma viszont csupán a Taskenti Textilkombinátnak mintegy 20 000 dolgozója van. A köztársaságunk szocialista iparában foglalkoztatott munkásosztályunk létszáma jelenleg meghaladja a 300 000 főt. A forradalom előtt az üzbég nép teljesen írástudatlan volt. A sokmillió lakosságú roppant területen egyetlen főiskola sem volt. Nem volt egyetlen üzbég mérnök sem. Ma Üzbegisztánnak 112 000 főiskolát vagy szakközépiskolát végzett szakembere van, a tudományos kutatóintézetekben több mint 6000 tudós dolgozik.

A termelőerők ilyen soha nem tapasztalt arányú fejlődése, a dolgozók anyagi jólétének ilyen növekedése, kulturális színvonaluk ilyen emelkedése mindnyájunkat joggal tesz büszkévé szocialista hazánkra, s a külföldi népeket is bámulattal tölti el. Csupán az elmúlt két évben 122 küldöttség, 59 ország 1700 küldötte látogatta meg köztársaságunkat. A nálunk járt Onkar Nath Thakur, az Indiai Béketanács alelnöke, így nyilatkozott: „Ha semmi mást, csak Üzbegisztán eredményeit értékeljük, már ez egymagában is rendkívül kedvező színben tünteti fel előttünk a szovjet rendet. A kimagasló vívmányokhoz tartoznak elsősor-

ban a nemzetek és fajok egyenlősége terén elért egyedülálló sikerek. Üzbegisztán ragyogó példája az egykor elmaradott népek gyors fejlődésének, ragyogó példa mindazok számára, akik szabadon, kasztrendszer és kizsákmányolás nélkül akarnak élni, akik egyenlők akarnak lenni az egyenlők között, és mindörökre véget akarnak vetni a faji ismérvek és a bőr színe szerinti megkülönböztetésnek."

Paul Tubier tábornok, Algir város volt polgármestere, aki személyesen tanulmányozta életünket, „Üzbegisztán szovjetköztársaság” című könyvében a következőket írja: „A mai helyzetben, amely válságos a gyarmatbirodalmak számára, amelyek nem tudták sem előrelátni, sem előkészíteni az elnyomott népek felszabadulását, érdemes tanulmányozni a probléma szovjet megoldását... Ésszerű és szükséges lenne elgondolkodni Üzbegisztán tanulságán és nagy példáján, ahol az egykor terméketlen földek ma bőséges termést adnak... s ahol a hajdan elmaradott lakosság a kultúra minden áldását élvezi. Nem isten kegyelme, hanem egy más rendszer adott ezen a messzi közép-ázsiai vidéken vizet a gyapotnak és szabadságot az embereknek.” (Taps.)

Köztársaságunk gazdasági életének fellendülése, kultúrájának virágzása, az üzbég nép anyagi jólétének növekedése — mindez a nagy orosz nép vezette valamennyi szovjet nép hatalmas testvéri segítségének eredménye; mindez annak a gyümölcse, hogy a Kommunista Párt megvalósítja a zseniális lenini nemzeti-ségi politikát. (Taps.)

Elvtársak! A párt kitűzte azt a nagy feladatot, hogy gazdasági tekintetben, vagyis az egy lakosra eső termelés tekintetében is utolérjük és túlszárnyaljuk a legfejlettebb tőkés országokat. E feladat megoldását illetően az üzbég dolgozók elsősorban a gyapottermelés lehető legnagyobb mérvű növelését tekintik a haza iránti kötelességüknek. Az SZKP XX. kongresszusának a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezete kimondja, hogy Üzbegisztán gyapottermelését 1960-ig az 1955. évihez képest másfélszeresére kell növelni. Véleményünk szerint ez a feladat teljesen reális. Köztársaságunk pártszervezete mindent megtesz teljesítése érdekében. Ehhez azonban arra van szükség, hogy jelentősen emeljük a gyapottermelés pártirányításának színvonalát.

Üzbegisztánnak nagy lehetőségei vannak a gyapottermelés

fejlesztésére, de ezeket a lehetőségeket távolról sem használtuk ki teljes mértékben. A gyapottermelés irányításában számos komoly hiba történt. Ezek abban állottak, hogy megfeledkeztünk a szocialista földművelés fő feladatáról, a terméshozam emeléséről. Hosszú ideig lebecsültük a gyapottermesztés új, haladó módszereit, nem hajtottuk végre kellőképpen a föld termőképességének növelésére, a vízellátás javítására és a talajjavításra irányuló komplex intézkedéseket, nem szerveztük meg helyesen a munka díjazását és a bőséges technika hatékony kihasználását. Így aztán, ha a gyapottermés 1950-hez képest 277 000 tonnával emelkedett is, a terméshozam terén köztársaságunk évek hosszú során át egy helyben topog, és nem teljesíti a gyapotbegyűjtési terveket. Az SZKP Központi Bizottsága segített abban, hogy felismerjük az elkövetett hibákat, és megtaláljuk a gyapottermelés továbbfejlesztésének útjait.

Üzbegisztánnak 1956-ban 2 900 000 tonna gyapotot kell termesztenie, ami 400 000 tonnával több a tavaly ténylegesen beadott gyapotnál. 1955 decemberében Hruscsov és Bulganyin elvtársak részvételével megtartottuk a köztársaság élenjáró mezőgazdasági dolgozóinak értekezletét, amely a fenti terv teljesítése érdekében a kolhozok, a szovhozok, s a gép- és traktorállomások következő intézkedéseit hagyta jóvá: körülbelül 1 millió hektár területen négyzetes-fészkés módszerrel kell vetni a gyapotot, ami lehetővé teszi a kétirányú gépesített művelést, majd 1957-ben minden üzbég kolhozban és szovhozban teljesen át kell térni erre a haladó agrotechnikai módszerre; 1956-ban legalább 400 000 hektár, 1957-ben 800 000 hektár területen kell megvalósítani a gyapot ápolásának és betakarításának komplex gépesítését, 1958-ban pedig be kell fejezni a komplex gépesítést az egész vetésterületen, s ezen az alapon el kell érni a gyapottermesztési munka termelékenységének megkétszereződését.

Köztársaságunkban a kolhozok és a szovhozok mintegy 40 százaléka nagyon alacsony, hektáronként 15 mázsán aluli gyapottermést ér el. Ezeknek a kolhozoknak és szovhozoknak a gazdasága elhanyagolt állapotban van. Ha ezekben a gazdaságokban legalább a köztársasági átlag színvonalára emeljük a terméshozamot, az lehetővé teszi számunkra, hogy legalább 300 000—400 000 tonnával több magvasgyapotot termeljünk. Ezért Üzbegisztán pártszervezete az élenjáró gazdaságok további fejlesztése-

ről való gondoskodás mellett a fő figyelmet az elmaradó gazdaságok felzárkóztatására fogja összpontosítani, hogy két év múlva ne legyen a köztársaságban egyetlen olyan kolhoz és szovhoz sem, amelyben a hektáronkénti gyapottermés 20 mázsa alatt van.

A gyapottermelés fejlesztése során elért eredményekben nem kis szerepük volt az ország tudósainak. A szovjet növény-nemesítők létrehozták a legfontosabb gyapottermelő vidékek követelményeinek megfelelő fajtákat, a tudósok kidolgozták a magas terméshozam elérésének agrotechnikai módszereit. A gyapottermelés további növelésének feladata azonban parancsolóan írja elő a tudományos kutatómunka lényeges megjavítását. Van köztársasági Tudományos Akadémiánk, van Össz-szövetségi Gyapottermelési Tudományos Kutatóintézet, Öntözési Kutatóintézet, az Öntözéses Földművelés Gépesítési és Villamosítási Intézet, s ezek a kísérleti gazdaságok és állomások sűrű hálózatával rendelkeznek. De ez a sok tudományos intézmény egymástól elszigetelten dolgozik, sok a párhuzamos kutatás, nem eléggé fejlesztik a gyapottermelés tudományos alapjait, a gyapot biológiájának elméleti kérdéseit, a különböző vidékek és területek körülményeinek megfelelő új, haladó agrotechnikai rendszereket. Különösen nagy a lemaradás a nemesítés, a vetőmag-termesztés, továbbá a növénybetegségek és a mezőgazdasági kártevők elleni védekezés problémáinak kidolgozása terén. Egyáltalában nem folyik kielégítő munka a gyapottermelés számára szükséges új traktorok és gépek szerkesztése és gyártása tekintetében. Nem megfelelő a gyapottermesztés gazdaságtanával, a kolhoz- és szovhoztermelés komplex fejlesztésével foglalkozó tudományos munka.

Köztársaságunk pártszervezete felelős a tudományos intézmények munkájának súlyos hiányosságaiért. Egyúttal komoly követelményekkel kell fellépünk a Szovjetunió Tudományos Akadémiájával és különösen a Mezőgazdasági Tudományos Akadémiával szemben, amelyek nyilvánvalóan nem veszik számításba, hogy a gyapottermesztés nagy tudományos problémáinak megoldásához a tudományos kutatószervezetek egyesült erőfeszítésére, az ország legjobb tudósainak aktív részvételére van szükség. A Szovjetunió Tudományos Akadémiájának és a Lenin Mezőgazdasági Tudományos Akadémiának egyesíteniük kell a szövetségi köztársaságok tudósainak és a tudományos kutatóintéze-

teknek a tevékenységét, közvetlenül be kell kapcsolódnia a gyapottermelés nagy problémáinak kidolgozásába. Hasznos lenne, ha a közeljövőben országos gyapottermesztési tudományos értekezletet tartanának, s erre meghívnának külföldi tudósokat is. Ennek az értekezletnek az lenne a feladata, hogy összegezze az eredményeket, és kidolgozza a gyapottermesztéssel kapcsolatos tudományos kutatómunkák fejlesztésének módjait.

Nálunk a gyapottermelés teljes egészében öntözéses földművelésen alapul. Az üzbég nép az öntözéses földművelés terén sokévszázados tapasztalatokkal rendelkezik. Különösen nagy fejlődésnek indultak a vízgazdálkodási munkálatok a szovjet hatalom éveiben. Üzbegisztánban csupán a háború utáni években 1200 millió rubelt fordítottak erre a célra. Ennek ellenére a vízgazdálkodás jelenlegi helyzetét nem tarthatjuk kielégítőnek. Nálunk még számos kerület, sőt terület van, ahol nem oldották meg a teljes vízellátás problémáját, és körülbelül 1 millió hektárnyi öntözéses földön talajjavítási szempontból kedvezőtlen a helyzet. A csatorna- és öntözőhálózat műszaki létesítményekben rendkívül szegény, ennek következtében a vízkészleteket nem használják ki gazdaságosan, elpazarolják, s ez gyakran az öntözéses földek elmocsarasodására, illetve elszikesedésére vezet. Mindez hátráltatja a gyapot terméshozamának növelését és az öntözéses területek bővítését.

A hatodik ötéves terv időszakában a köztársaság vízgazdálkodási beruházásaira 2700 millió rubelt irányoztak elő. De a beruházási keret önmagában véve nem oldhatja meg a problémákat. Gyökeresen meg kell javítani a vízgazdálkodást, az öntözéses földművelés irányítását. Üzbegisztán pártszervezete helytelennek tartja, hogy a köztársaságban ellanyhult a vízgazdálkodás iránti figyelem, s éppen most tesz megfelelő intézkedéseket e fontos munkaterület irányításának megjavítására, hiszen a vízgazdálkodás az öntözéses földművelés alapja. Meg kell jegyeznünk, hogy a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma nem értékeli kellőképpen a vízgazdálkodás jelentőségét az öntözéses földművelést folytató köztársaságok szempontjából. A vízgazdálkodás irányítása országos méretekben a Mezőgazdasági Minisztérium Vízgazdálkodási Főigazgatóságának kezében összpontosul, ez a főigazgatóság azonban a helyi szervezetektől elszakadva végzi munkáját, nem állnak rendelkezésére eszközök és nincse-

nek jogai, nem gyakorol kellő befolyást a helyi ügyekre. Márpedig az öntözéses földművelés nagy helyet foglal el az ország gazdaságában.

A víz nem ismeri a közigazgatási határokat. A nagy folyók és más öntözési források rendszerint átnyúlnak egyik köztársaságból a másikba. Rendkívül fontos tehát, hogy a szövetségi szervek összehangolják a köztársaságok tevékenységét, és egyesítsék erőfeszítéseiket. A vízgazdálkodási szervek jelenleg kellő mértékben rendelkeznek gépi felszereléssel, káderekkel, s így most ki lehet tűzni az öntözéshez szükséges vízkészletek komplex kihasználásának feladatát. Ugyanakkor a Szir-Darja, az Amu-Darja, a Zeravsan és más folyók energiájának és vízmennyiségének komplex kihasználására készült terveket, amelyeket a tervező szervezetek már régen összeállítottak, mind a mai napig senki sem vizsgálta meg és egyetlen egy sincs közülük jóváhagyva. Ennek következtében az egyes köztársaságok gyakran egyoldalúan csupán a helyi szükségletekből kiindulva oldják meg a kérdéseket, ez pedig az állam anyagi eszközeinek nagyfokú improduktív elfecsérlésére, s a vízmennyiség és a vízienergia ésszerűtlen felhasználására vezet. Véleményünk szerint itt az ideje, hogy alaposan felülvizsgáljuk a vízgazdálkodási szervek struktúráját és helyzetét a vízgazdálkodás irányításának megjavítása céljából, s az állam és a kolhozok által rendelkezésre bocsátott óriási eszközök és anyagi erőforrások hatékony felhasználásával biztosítsuk az öntözéses földművelés hozamának további emelkedését.

A kérdés állami szempontból való helyes megoldásának rágyogó példája az a határozat, amelyet az SZKP Központi Bizottsága hozott az Éhség-sztyeppe öntözésének fejlesztéséről. A közelmúltban a Kazah SZSZK Legfelsőbb Szovjetje törvényt hozott arról, hogy átadja Üzbegisztánnak az Éhség-sztyeppe területének jelentős részét. Az Éhség-sztyeppe körülbelül 1 millió hektár összefüggő területet képez, amelynek földje igen termékeny. Ennek a területnek jórészen a vízhiány miatt századokon át nem volt élet. Az Éhség-sztyeppe gazdasági jelentősége abban rejlik, hogy itt rövid idő alatt, aránylag kis ráfordítással, több százezer hektár földet lehet hasznosítani, s ezáltal olyan összefüggő gyapottermő területet lehet létesíteni, amely méreteit tekintve egyedülálló. Az Éhség-sztyeppe hasznosításának nagy ál-

lami jelentőségéről tanúskodik az a tény is, hogy Vlagyimir Iljics Lenin még 1918 május 17-én aláírta a Népbiztosok Tanácsának azt a rendeletét, amely szerint az Éhség-sztyeppén 500 000 gyeszjatyina földet művelésbe kell venni, s a kezdeti munkálatokra ki kell utalni 50 millió rubelt. Most az SZKP Központi Bizottsága újból felvetette ezt a kérdést, és egyik központi feladatként tűzte a gyapottermelők elé, hogy rövid idő alatt vegyék művelés alá teljes egészében az Éhség-sztyeppét.

Az üzbég nép a bosztandiki és Éhség-sztyeppeti földek igazi barátságot kifejező átadásáért háláját fejezi ki a munkaszerető, dicső kazah népnek. (*Taps.*) E nagy, állami fontosságú kérdés megoldásáért, amely biztosítja a köztársaság termelőerőinek további fejlődését, az üzbég nép mélységes háláját és köszönetét fejezi ki a szovjet kormánynak és szeretett Kommunista Pártunk Központi Bizottságának. (*Taps.*)

Üzbegisztán és Kazahsztán gyapottermelői az altáji, a szibériai és a kazahsztáni szűzföldek hasznosításának példájára minden erejüket latbavetik, hogy a legközelebbi években az Éhség-sztyeppé pusztáit virágzó vidékké, a szovjet gyapottermelés új hatalmas területévé változtassák. (*Taps.*) Reméljük, hogy az össz-szövetségi szervezetek, köztük a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériuma, Szovhozügyi Minisztériuma, Városi és Falusi Építészeti Minisztériuma, Gépkocsiközlekedési és Ütügyi Minisztériuma, az Állami Gazdasági Bizottság, az Állami Tervbizottság, az Össz-szövetségi Lenini Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága és a Fogyasztási Szövetkezetek Központi Szövetsége megadja nekünk a kellő segítséget ebben az igen fontos munkában.

Eltársak! Üzbegisztán kommunistái, a XX. pártkongresszus történelmi jelentőségű határozataival felvértezve, továbbra is ott haladnak majd a marxizmus-leninizmus nagy eszméinek teljes megvalósításáért, a kommunizmus teljes diadaláért harcolók első soraiban. (*Taps.*)

D. T. SEPILOV ELVTÁRS FELSZÓLALÁSA

Elhangzott a február 15-i délutáni ülésen

Elvtársak! A Központi Bizottságnak a Kommunista Párt XX. kongresszusa elé terjesztett beszámolója mélyrehatóan, mindenre kiterjedően, marxista-leninista módon elemzi a mai nemzetközi helyzetet. A beszámoló tudományosan általánosítja gazdasági, állami és kulturális életünk építésének eredményeit, s egyszersmind kitűzi a legközelebbi évek nagyszabású népgazdasági feladatait, és továbbfejleszti a marxista-leninista elmélet fontos tételeit. Ezek a tételek a tudományos kommunizmus eszméinek győzelméért folyó további harc távlatait tárják fel.

A Központi Bizottság beszámolójában az új iránti fogékonyság, az alkotó kutatás és kezdeményező szellem, a fogyatékoságokkal szembeni engesztelhetetlenség, vagyis azok a tulajdonságok nyilvánulnak meg, amelyek a lenini stílusú pártvezetést jellemzik, s a Központi Bizottság és pártunk egész tevékenységét áthatják.

Ez valóban így van. Nézzük a nemzetközi kapcsolatokat. Hányszor kezdeményezett merészen, és hány fontos lépést tett ebben a viszonylatban az utóbbi időben a Központi Bizottság, hogy elérje a nemzetközi feszültség enyhülését. És ennek meg is voltak a kedvező eredményei, melyeknek hatását Kelet és Nyugat néptömegei már érzik.

Nézzük a belpolitikát. A Központi Bizottság a szocialista gazdaság különböző területeinek helyzetét igen józanul és kritikusan értékelte, gazdaságunk mélyében óriási kiaknázatlan tartalékokat tárt fel, és nagyszabású építőmunkára mozgósította a Szovjetország dolgozóit, hogy a hazánk gazdagságának és hatalmának alapját alkotó szocialista termelés minden ágában újabb

hatalmas fellendülést érjünk el. A Központi Bizottságnak ez a kezdeményezése, akárcsak a pártnak a tömegek körében végzett óriási szervező és nevelő munkája, szép eredményeket hozott.

Van egy döntő és objektív jele annak, hogy pártunk politikája helyes, és hogy az egész állam legfőbb érdekeit, a nép érdekeit fejezi ki: a dolgozó tömegek a párt minden intézkedését egyöntetűen támogatják, s a munkásosztály, a kolhozparaszság, a szovjet értelmiség a legszorosabban tömörül a párt, annak Központi Bizottsága körül. (Taps.)

Nem kétséges, hogy kongresszusunkkal együtt az egész párt, az egész szovjet nép, a világ minden haladó embere lelkes helyesléssel fogadja a Központi Bizottság beszámolóját, mely világosan bizonyítja a marxizmus-leninizmusnak, ennek az örökké élő és örökké fejlődő tanításnak hatalmas és diadalmas erejét. (Taps.)

Hruscsov elvtárs erőteljesen és meggyőzően domborította ki előadói beszédében a két ellentétes rendszer — a szocialista és a kapitalista rendszer fejlődésének törvényszerűségeit. A történelmi fejlődés egész menete vitathatatlanul igazolta a nagy Leninnek azt a tételét, hogy korunk a tőkés rendszer bomlásának és pusztulásának, s az új, szocialista rendszer keletkezésének és rohamos fejlődésének a korszaka. Ma már nem elég azt mondani, hogy a kapitalizmus többé nem egységes, világot átfogó rendszer. Ez a tétel csak a második világháború nyomán bekövetkezett világtörténelmi fordulatig volt helytálló. A szocialista viszonyok ma már nemcsak nálunk jutottak uralomra, hanem több európai és ázsiai országban is: a szocializmus fejlődő, erősödő világ-rendszerré vált.

A második világháború előtt a szocialista rendszerhez a földkerekség területének 17 százaléka, lakosságának körülbelül 9 százaléka, s a világ ipari termelésének mindössze 7 százaléka tartozott. A szocialista tábor országai jelenleg a földkerekség területének több mint 25 százalékan terülnek el, lakosságuk a világ népességének több mint 35 százaléka, ipari termelésük pedig az egész világénak körülbelül 30 százaléka.

Nincs példa a történelemben arra, hogy bármelyik társa-

dalmi alakulat olyan ütemben váltotta volna fel a megelőzőt, mint a szocialista rendszer. Valóban, a feudalizmusnak több mint 200 esztendőre volt szüksége ahhoz, hogy előnyeit a rabszolgatartó gazdasági rendszerrel szemben bebizonyítsa, és uralkodó termelési móddá váljék. A tőkés gazdasági rendszernek körülbelül másfél évszázadra volt szüksége ahhoz, hogy a hűbéri rendszerrel szemben bebizonyítsa előnyeit, az ipari fejlődés magas színvonalát érje el, és világrendszerre váljék. A szocialista rendszer egy évszázad harmadrésze alatt nemcsak a kapitalizmussal szembeni teljes fölényét bizonyította be, hanem ugyanakkor szakadatlanul felfelé ívelő világrendszerre is vált.

Ezek a történelmi tények. A burzsoázia ideológusai azonban a tények ellenére is cáfolni próbálják azt a tudományos megállapítást, hogy a jelenkori kapitalizmus rothadó és halódó kapitalizmus, s egészségesnek és virágzóknak igyekeznek feltüntetni. Nemrég az Egyesült Államok elnökének a kongresszushoz intézett január 5-i levelében ezt olvashattuk: „Gazdasági életünk... úgy felvirágzott, mint még soha.”

Igaz ez? Lássuk a számokat. Az elmúlt 26 év alatt az ipari termelés a tőkés világban 93 százalékkal, tehát nem egészen 2-szeresére, ezzel szemben a Szovjetunióban több mint 20-szorosára növekedett. Mindenekelőtt azonban az a kérdés, hogy *milyen* alapon érte el a tőkés ipar ezt az igazán szerény növekedést? Hruscsov elvtárs elemezte előadói beszédében azt a négy fő tényezőt, amely ezt a csekély növekedést lehetővé tette. Szeretnék tüzetesebben foglalkozni az egyik tényezővel.

Nézzük a legfejlettebb tőkés országot, az Egyesült Államokat, ahol az ipari termelés az említett negyedszázad alatt 134 százalékkal növekedett. A tények azt bizonyítják, hogy a termelés növekedésének rugója a *militarizálás* volt, hogy a második világháború az amerikai monopóliumoknak aranybányát jelentett, s az ipari termelés éppen ennek következtében 1943-ban érte el legmagasabb színvonalát. De az amerikai ipar nyomban a háború után kénytelen volt majdnem 30 százalékkal csökkenteni termelését. Azután kétszer, 1948—1949-ben és 1953-ban, válságjellegű visszaesés állt be, s az Egyesült Államok ipara most alig valamivel haladja meg az 1943-as színvonalat.

Az amerikai monopóliumok mesterségesen, a fegyverkezési hajsza fokozásával, a gazdaság militarizálásával próbálják gaz-

dasági konjunktúrát előidézni. A nemzeti jövedelem hatalmas részét az állami költségvetés útján katonai megrendelések fedezésére fordítják. Jelentékenyen erősödnek az állami-monopolista kapitalizmus különböző formái. Hatalmas tömegű készáru- és nyersanyagkészleteket improduktív katonai célokra használnak fel, vagy stratégiai tartalék formájában holtkészletként tárolnak. A háború utáni években az Egyesült Államok katonai kiadásainak teljes összege meghaladta a 340 milliárd dollárt.

Az óriási fegyverkezési kiadások múlhatatlanul az állami költségvetések krónikus deficitjére vezetnek, és bomlasztják a valutarendszereket. A forgalomban levő pénz mennyisége 1954-ben Angliában 3,5-szer, az Egyesült Államokban 4,7-szer, Kanadában 6-szor, Franciaországban 23-szor, Olaszországban 80-szor, Japánban 200-szor annyi volt, mint a háború előtt. A pénzegység reálértéke 1954-ben 1938-hoz viszonyítva a következőképpen alakult: az amerikai dolláré 46 százalék, az angol font sterlingé 31 százalék, a francia franké 3,7 százalék, az olasz líráé 2 százalék, a japán jené alig 0,5 százalék. A különböző állami és magánadósságok összege az Egyesült Államokban 1955-ben (amerikai források szerint) több mint 600 milliárd dollár volt. Ez az összeg az Egyesült Államok egész nemzeti gazdagságának több mint kétharmada.

Mindez a tőkés fejlődés jelenlegi szakaszának törvényszerű vonását tükrözi: a kapitalizmus állandó militarista ösztökélésre szorul. A helyzet az, hogy a milliárdos állami katonai megrendelések és a közvetlen katonai agressziók — természetesen csak ideig-óráig — fel tudják tartóztatni a gazdasági válság kitörését, sőt egy időre a kialakulását is félbe tudják szakítani. Így történt ez az Egyesült Államokban a koreai háborúval kapcsolatban. Így történik most is, a nyugat-német hadosztályok felállítása és felfegyverzésére irányuló nagyszabású tervek végrehajtásának megkezdésével kapcsolatban. De más dolog a válság kitörését ideig-óráig feltartóztatni, és megint más dolog az objektív gazdasági törvények érvényesülését leküzdeni.

Lumner haladó amerikai közgazdász erről a következőket írja: „A gazdasági válságok ellen a haditermeléshez mint csodaszerhez folyamodó monopoltőke a kábítószerélvezőre emlékeztet, aki a kábítószer hatására eleinte kellemesen érzi magát, később azonban olyan fájdalmas utóhatás következik, amelyet csak

új, nagyobb kábítószeradag képes csillapítani. A kellemes érzés minden újabb adaggal gyengül, ezzel szemben a következmények egyre fájdalmasabbak, míg a kábítószerrek rabja az egyre gyakoribb és egyre nagyobb méregadagokkal végül is elpusztítja szervezetét.”

A háború utáni időszak gazdasági fejlődése a tőkés fejlődés *egyenlőtlenségének* és *ugrásszerűségének* további fokozódására vezetett. A gazdaság messzemenő militarizálása, amit a dolgozó tömegek kizsákmányolásának fokozása révén hajtanak végre, valamint az adóterhek növekedése a fizetőképes kereslet még nagyobb arányú csökkenésére, a fogyasztási cikkeket gyártó termelési ágak pangására, a város és a falu ellentéteinek éleződésére, az egész gazdaság egyoldalú fejlődésére vezet, s elkerülhetetlenül súlyos gazdasági válság és más társadalmi megrázkódások feltételeit készíti elő.

A gazdasági nehézségek fokozódása során különösen heves harc bontakozik ki a nyersanyagforrásokért és az árupiacokért. A belső tőkés piacok a munkásosztály viszonylagos és abszolút elnyomorodásának és a parasztság tönkremenetelének törvénye, e törvény érvényesülése folytán egyre jobban összeszűkülnek, s ugyanakkor az a körülmény, hogy számos ország a szocialista fejlődés útjára lépett, s hogy folytatódik az imperializmus gyaratati rendszerének szétesése — a *külső* piacok összeszűkülésére vezetett. Az a tény, hogy az amerikai monopóliumok a világ különböző országainak történelmileg kialakult piaci kapcsolatait szántszándékkal megszakították, s akadályokat gördítenek a szocialista országokkal való kereskedelem útjába — még jobban kiélezi a piac-problémát, és csökkenti a monopóliumok manőverezési lehetőségeit. Az imperialista erőknél — elsősorban az Egyesült Államoknak és Angliának — a piacokért és nyersanyagforrásokért vívott harca éppen ezért vált rendkívül hevesvé, most pedig két további hatalom, a háborús megrázkódások után talpraálló Nyugat-Németország és Japán is bekapcsolódott a harcba.

Ez a helyzet a tőkés rendszer fejlődése tekintetében, ha a külső konjunkturális jelenségek mögött rejlő és a *mélyben* végbemenő folyamatokat vizsgáljuk. Ezért most — a húszas évek közepének időszakától eltérően — nem beszélhetünk a kapita-

lizmus stabilizációjáról, még részleges, feltételes és korlátozott stabilizációjáról sem.

Ebből azonban nem szabad azt a vulgarizáló következtetést levonni, hogy a tőkés termelés hanyatlása töretlen vonalú. A marxisták-leninisták mindig határozottan elutasították a kapitalizmus „stagnálásának” elméletét, azt a hibás és tudománytalan nézetet, hogy a kapitalizmus rothadása az imperializmus korában a termelőerők „megrekedését”, mindennemű technikai fejlődés megállását jelenti.

A maximális profit utáni hajsza és a piac összeszűkülése példátlanul kiélezi a tőkés országok és monopóliumaik konkurrenciáját, a konkurrencia pedig elkerülhetetlenül lökést ad az állótőke felújításának. Több iparágban jelentős technikai fejlődés megy végbe, új, nagy teljesítményű berendezéseket vezetnek be, és sokféle találmányt alkalmaznak. Lenin hangsúlyozta, hogy az imperializmusra két tendencia harca jellemző. Az egyik a technikai pangás, a rothadás, az ellentétes tendencia pedig — a monopóliumok konkurrenciaharca és a lehető legnagyobb profitért folytatott hajszájuk folytán — a technika fejlődése.

A tőkés monopóliumok támadása a dolgozók létérdekei ellen, a legfontosabb tőkés országokban kialakult nagyarányú teljes és részleges munkanélküliség, a drágaság óriási növekedése, a kisárutermelők tönkremenetelének meggyorsulása és az adóterhek növekedése elkerülhetetlenül kiélezi a munka és a tőke ellentétét, s fokozza a dolgozó tömegek harcát a fegyverkezési verseny politikája, a tőkés elnyomás egész rendszere ellen.

* * *

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolójából kitűnik, hogy ugyanakkor, amikor a tőkés rendszer fő központjaiban — a gyarmatosító anyaországokban — kiéleződnek az ellentmondások, egyszersmind a hatalmas gyarmati világ népei által szabadságukért és függetlenségükért folytatott világtörténelmi jelentőségű harc is kibontakozik.

Lenin megmondta: „A kapitalizmus olyan világrendszerre fejlődött, amelyben maroknyi «előrehaladott» ország gyarmati elnyomásban tartja és pénzügyileg fojtogatja a föld lakosságának óriási többségét”¹.

¹ Lenin Művei. 22. köt. Szikra 1951. 197. old.

A kapitalizmus a gyarmati elnyomás óriási piramisát hozta létre. Ennek csúcsán néhány fehér fajú hatalom helyezkedett el, lejjebb a különböző országok kaptak helyet ahhoz mérten, hogy mennyire függnék a gyarmatosító „urak”-tól, az építmény egész terhe pedig tűrhetetlen nyomással a minden emberi jogtól megfosztott páriánépekre nehezedett.

A XX. századforduló előtt kialakult helyzetet rendkívül szemléletesen jellemezte Cecil Rhodes, az imperializmus neves ideológusa, a brit birodalom „apja”, aki a gyarmattartók határtalan hódításvágyát szóltatta meg írásaiban. Ez az ember a következőket írta: „A világot majdnem teljesen felosztották, a maradékot most osztják fel, most hódítják meg és gyarmatosítják. Milyen kár, hogy nem tudunk eljutni az éjszakai mennybolton ragyogó csillagokig! Gyakran eszembe jut, hogy, ha lehetne, anektálnám a bolygókat. Szomorúan látom, hogy oly szépen ragyognak, de oly távol vannak.” (*Derűltség.*) Az imperialista elnyomók a gyarmati rendszert örökösnek tekintették és normális, „természetes” állapotnak tartották. Lord Dalhousie angol főkormányzó elbizakodottan jelentette ki: „Ameddig a Nap az égen ragyog, az angol zászló is lobogni fog... Burma felett.”

A történelem megmutatta, hogy a gyarmatosítók nem jutottak el a csillagokig, s a földgolyón, a gyarmati világ hatalmas területein egyre magasabbra csapnak a nemzeti felszabadító mozgalom hullámai.

Az imperializmusra és hátországára rendkívül súlyos csapást mért az Októberi Szocialista Forradalom. A gyarmati népek rabságának óriási piramisa a szemünk láttára omlik össze. 1939-ben még 1500 millió ember élt gyarmati és függő országokban. Ma már több mint 1200 millió ember lerázta a gyarmati és félgyarmati függőség jármát.

A nagy Kína szétzúzta az imperializmus és a hűbéri elnyomás béklyóit, s az új élet útjára lépett. Igaz ugyan, hogy egyesek nem ismerik el a Kínai Népköztársaságot, de mint a nép joggal mondja, a nagy kínai revolúciónak nincs szüksége az amerikai rezolúcióra. (*Viharos taps.*) Lerázta a gyarmati rendszer jármát és kivívta nemzeti függetlenségét India, a földkerekség második legnagyobb lakosságú országa, továbbá Indonézia, Egyiptom, Burma és több más ország is. Megindult az Arab-Keleten, Afrikában és a latin-amerikai országokban élő népek újjá-

születésének hatalmas folyamata. A gyarmati elnyomás egész gyalázatos rendszere recseg-ropog.

De nem szabad megfeledkezni arról, hogy a gyarmati rendszer fenntartása mellett kardoskodó erők nem akarnak belenyugodni vereségükbe, szeretnék visszafelé forgatni a történelem kerekét. Meg akarják vetni lábukat az ázsiai és afrikai övezet fontos hídfőin, a Közel- és Közép-Keleten, s megpróbálják egymás ellen uszítani az ázsiai és az arab népeket.

Afrikának fontos szerep jutott a gyarmatosítók terveiben. John Gunther amerikai újságíró az afrikai kérdésről szóló könyvében azt írja, hogy ez a kontinens „a nyugati világ számára nemcsak stratégiai helyzete és fontos nyersanyagokban való bővelkedése folytán életbevágó jelentőségű, hanem azért is, mert ez az utolsó határunk. Ázsia nagy része elveszett, marad Afrika”.

A gyarmati rendszer ideológusai rendszerint azt hangoztatják, hogy az imperialista hatalmaknak a gyarmati országokban „civilizáló küldetésük” van. A neokolonializmus politikáját az elmaradott és fejletlen országoknak nyújtott gazdasági és kulturális „segítség” hazug leplébe burkolják. De a gyarmati és a függő országok igazi helyzetét semmilyen lepel sem fedheti el. Mit jutattak a gyarmatosítók például Afrikának? Afrika lakosságának túlnyomó többsége írástudatlan. Így például Nigériában minden 133 000 lakosra, Transvaalban minden 150 000 lakosra jut egy orvos. Egy angol folyóirat számításai szerint Nyasszaföldön az afrikaiak átlagbére az adók leszámítása után 20—40 százaléka a helyi létminimumnak. Észak-Rhodesiában az afrikai bányász bére az azonos munkát végző európai bányásznak csak csekély töredéke. A külföldi gyarmatosítók mesés profitokat vágnak itt zsebre.

A gyarmati uralomnak van egy másik nagy kiterjedésű övezete is, amelyről a tőkés világ jelenlegi urai nem szívesen lebentik fel a fátyolt. A latin-amerikai országokról van szó. Legtöbbjüket a hatalmas amerikai monopóliumok agrár-nyersanyag szállító függvényévé változtatták, s gazdaságukat rendkívül egyoldalú, torz fejlődésre kényszerítették. A lakosság életszínvonala sok latin-amerikai országban hallatlanul alacsony. Például Peruban, ebben a dél-amerikai köztársaságban az amerikai sajtó adatai szerint az átlagos életkor alig haladja meg a 30 esztendőt.

Latin-Amerikában összpontosul az Egyesült Államok közvetlen külföldi tőkebefektetéseinek több mint egyharmada, s az amerikai monopóliumok Latin-Amerikában bezsebelt profitjának átlagos rátája kétszerese az Egyesült Államokban kialakult átlagprofitrátának. Semmi csodálni való sincs hát azon, hogy az észak-amerikai monopóliumok oly nagyon ragaszkodnak latin-amerikai kiváltságaikhoz, s mint az 1954. évi guatemalai események bizonyítják, a közvetlen intervenciótól sem riadnak vissza, hogy a járomban sínylődő népek megmozdulását elnyomják.

Így fest a valóságban az uralom és alárendeltség rendszere a kapitalizmus országaiban. Ezért a legnagyobb álszenteskedés és a fogalmak lényegének, az emberi lelkiismeretnek a megcsúfolása az imperializmus ideológusainak az a próbálkozása, hogy a tőkés kizsákmányolás világát, a gyarmati elnyomás világát „szabad világnak” nevezik.

Elvtársak! A történelmi fejlődés egész menete igazolta, hogy a szocialista társadalmi rendszer vitathatatlan fölényben van a tőkés rendszerrel szemben.

Valóban, nézzük például a gazdasági fejlődés ütemét. A legutóbbi 26 esztendő alatt (1930-tól 1955-ig) az ipari termelés növekedésének évi átlagos üteme a következőképpen alakult: a Szovjetunióban 12,3 százalék, az Egyesült Államokban 3,3 százalék, Angliában 2,4 százalék, Franciaországban 0,9 százalék. A kép még feltűnőbb, ha 11 háború előtti és 9 háború utáni esztendőt, azaz 20 olyan évet hasonlítunk össze, amelyben a két világ gazdasága háború nélkül, hogy úgy mondjuk, normális körülmények között fejlődött. Ebben az időszakban az ipari termelés növekedésének évi átlagos üteme így alakult: a Szovjetunióban 18 százalék, az Egyesült Államokban 2,8 százalék, Angliában 3,5 százalék, s Franciaországban 2,5 százalék. Ez azt jelenti, hogy a szocialista gazdaság 5—7-szer, sőt még többször olyan gyorsan fejlődik, mint a kapitalista gazdaság.

Pontosan ezen a történelmileg bebizonyított tapasztalaton, a marxista közgazdasági elmélet szilárd alapján nyugszik az a sziklaszilárd meggyőződésünk, hogy a két rendszer gazdasági

versenyében a szocializmusé lesz a győzelem (*taps*), hogy a Szovjetunió történelmileg igen rövid idő alatt teljesíti fő gazdasági feladatát: az egy főre jutó termelés tekintetében utóléri és túl szárnyalja a legfejlettebb tőkés országokat.

A szocialista rendszer a termelőerők rohamos fejlődését, a kizsákmányolás és az élősdifogyasztás kiküszöbölését, a gazdasági válságoknak, a társadalmi gazdagság tékozlásának megszüntetését jelenti. A szocialista rendszer olyan rendet jelent, amelyben a társadalmi termelés célja az ember a maga szükségleteivel, a nép jóléte. Ez az első és legmélyebb oka annak, hogy a szocializmus eszméi Nyugat és Kelet százmillióira oly nagy vonzóerőt gyakorolnak.

Másodszor, ez a vonzóerő onnan ered, hogy a szocialista rendszer megteremtette a különböző nemzetiségű népek nagy testvériségét, s a legmélyebb mélységből a történelemalkotás magaslatára emelte, sorsuk gazdáivá tette a kapitalizmus által meggyötört és fojtogatott kizsákmányolt néprétegeket. Mi csodálni való van hát azon, hogy az egyszerű emberek szerte a világon a jobb életbe vetett minden reményüket a szocializmus eszméivel kapcsolják össze!

Harmadszor, a szocializmus eszméinek nagy vonzóereje azon alapszik, hogy a szocializmus a békének és a népek — a nagy és a kis népek — barátságának zászlóvivője. Mi csodálni való van hát azon, hogy a néptömegek a tőkés járom, a háborús kalandok politikája ellen vívott harcukban világszerte mindinkább a béke és a szocializmus zászlaja alá tömörülnek!

A szocializmus eszméi egyre nagyobb tömegeket hódítanak meg, s a dolgozó emberiség hatalmas előrelendítő erejévé lettek. Másrészt egyre felismerhetőbben tűnnek elő a tőkés társadalmi rendszer és az imperialista ideológia gyógyíthatatlan betegségei és fekélyei. Éppen a két rendszernek ez a két ellentétes fejlődési iránya határozza meg, hogy úgy mondjuk a tőkés világ *ideológiai stratégiájának* lényegét is.

Mi ennek a stratégiának a lényege? *Első irányzatát* az jellemzi, hogy a jelenkori kapitalizmus hangadói mindenekelőtt valamiféle „népi stílusban” próbálják kimázolni a kapitalizmus épületének homlokzatát, és nagy betűkkel írják rá: „szabad világ”. Olyan csalogató tüzeket szeretnének gyújtani a homlokzatán, amelyeket szembe lehet állítani a szocializmus eszméinek

hatalmas világítótornyaival. Egy John Fisher nevű amerikai tollforgató „Az Egyesült Államok általános terve” című könyvében meg is írja ezt: „A cél, az eszmény, vagy, ha úgy tetszik, a délibáb hiányzik nekünk, amely Nyugaton lángra gyújthatná a szíveket.”

Dulles jelenlegi amerikai külügyminiszter 1950-ben megjelent „Háború vagy béke” című könyvében a következőket olvashatjuk: „Valami nincs rendjén a mi országunkban... Nincs elég igaz, dinamikus hitünk. Enélkül pedig minden egyéb alig segít rajtunk. Ezt a hiányt nem pótolhatják sem a politikusok, bármilyen tehetségesek is, sem a diplomáták, bármilyen éleslátásúak is, sem a tudósok, bármilyen találékonyak is, sem a bombák, bármennyire pusztítók is.”

Milyen eszményt akarnak hát kiagyalni a jelenkori kapitalizmus szellemi fegyverhordozói, hogy álcázzák a kapitalizmus épületének homlokzatát, milyen „dinamikus hitre” vágyakoznak? Az utóbbi években ilyen újsütetű ideálként jelentkezett az úgynevezett „új kapitalizmusról”, vagy amint az imperialista ideológusok egyre gyakrabban nevezik, „népi kapitalizmusról” költött dajkamese. E dajkamese szerint a régi kapitalizmus kiűlt. Barley közgazdász szerint a XX. században „kapitalista forradalom” ment végbe. Ez — úgymond — gyökeres változásokat hozott a gazdaságban és az osztályviszonyokban. Egyes burzsoá közírók ezt az „új kapitalizmust” „tervgazdálkodásos” vagy „teljes foglalkoztatottságú kiegyensúlyozott gazdasággal rendelkező” kapitalizmusnak tüntetik fel. Mások azt állítják, hogy az „új kapitalizmus” maga hozta létre az „egyensúlyozó erőt” a kapitalizmusnak a monopóliumok garázdálkodása folytán előidézett gyarlóságai ellen. Ismét mások megegyeznek abban, hogy az „új kapitalizmus” tőkések és munkások nélküli kapitalizmus, mert — úgymond — a tőkések is és a munkások is dolgoznak, csak éppen különböző területeken.

Az Egyesült Államokban az „új kapitalizmusról” költött dajkamesét hivatalos állami tantétel rangjára emelték. A „népi kapitalizmus” reklámozását az Egyesült Államokban a kormány külön tájékoztató ügynökségére bízták. Washburne, ennek az ügynökségnek egyik vezetője nemrégiben figyelemreméltó kijelentést tett: „Igen fontos — mondotta —, hogy van egy kifejezésünk, amely megmutatja a jelenlegi amerikai kapitalizmus

és a száz évvel ezelőtti, Marx-korabeli európai kapitalizmus különbségét. Ez a kifejezés a „népi kapitalizmus.” A tájékoztató ügynökség még külön kiállítást is rendezett „Népi kapitalizmus” címmel, s ezt az egész világ vásárain be fogják mutatni. A „népi kapitalizmus” azonban ugyanolyan badarság, mint a sült jég! (Derűltség.)

Milyen nagy a szocializmus eszméinek vonzóereje, ha a kapitalizmus elaggott, sőt rothadó testét tekintélyes államférfiak és szellemi fegyverhordozók még a tőkés világ erődjében, az Egyesült Államokban is kénytelenek a „népiesség” tógájába burkolni!

Az imperialista politikusok az északatlanti tömb, a SEATO, a bagdadi paktum és a többi katonai tömb alakítását az „atlanti egység”, az „európai közösség” és egyebek fügefalevelével leplezik. E lepel mögül a legkülönbözőbb módokon és szakadatlanul rohamozzák a nyugati és keleti országok nemzeti szuverenitásának elvét.

Az agresszív hatalmak a gyarmati országokkal kapcsolatosan is így álcázzák magukat. Az imperialisták valaha nyílt sisakkal léptek fel, és gátlástalan cinizmussal beszéltek a gyarmatosítás igazi céljairól. Johnson Hickes, közismert angol államférfi például annak idején kereken kijelentette: „Nem az indiaiak kedvéért ígáztuk le Indiát. Tudom, a hittérítők gyűlésein azt beszélik, hogy azért hódítottuk meg, mert javítani akarunk az indiaiak helyzetén. Ez álszenteskedés. Azért ígáztuk le Indiát, hogy az angol áruk számára piacunk legyen. Indiát karddal hódítottuk meg, és karddal is kell megtartanunk.”

Most más idők járnak. A mai gyarmatosítók a hatalmas nemzeti felszabadító mozgalmak láttán kendőzni kénytelenek terjeszkedési politikájukat, az agresszív tömbök összetákolásának politikáját, s ezért a gyarmati népek „barátainak”, „védelmezőinek” tüntetik fel magukat. Csakhogy egyre nehezebb félrevezetniük az iga alatt görnyedő lakosságot. Az „Al-Gumhurija” című egyiptomi lap nemrégiben Eisenhower és Eden nyilatkozatáról a következőket írta: „Elmúltak azok az idők, amikor a közép-keleti országok ügyeit Londonban, Párizsban és Washingtonban vitatták meg, és a közép-keleti politika a nyugati politikusok akarata szerint változott... A Közép-Kelet népei kivívták függetlenségüket, és problémáikat külföldi beavatkozás nélkül

maguk is meg tudják oldani. Nincs szükségük sem gyámokra, sem tanítókra.”

Az agresszív erők ideológiai stratégiájának *második iránya* abban áll, hogy befeketíteni és kiforgatni igyekeznek a tudományos szocializmust, s a szocialista tábor országainak nagy tetteit, a felszabadító mozgalmak lényegét hamis színben igyekeznek feltüntetni.

Az egyik legelnyűttebb fogásuk az, hogy megpróbálják eltorzítani a szocialista táborhoz tartozó országok külpolitikájának békeszerető jellegét, s ezeket az országokat úgy tüntetik fel, mintha fenyegetnék a békét, az agresszív imperialista országokat pedig békeangyaloknak ábrázolják. Egyben olyan képtelen állításokkal hozakodnak elő, hogy az a marxista tétel, mely szerint a kapitalizmus helyébe elkerülhetetlenül a szocializmus lép, nem egyeztethető össze a két rendszer — a kapitalista és a szocialista rendszer békés, egymás mellett élésének lehetőségéről szóló megállapítással.

Nem, ez a két megállapítás teljes összhangban van. Lenin felfedezte és részletesen kifejtette azt a törvényt, hogy az imperializmus korában a tőkés országok gazdaságilag és politikailag egyenlőtlenül fejlődnek. A szocializmusra való áttérés feltételei az egyes országokban különböző időben érnek meg, az egyes országok a tőkés rendszerről különböző időben válnak le, ez pedig azt jelenti, hogy földgolyónkon a kapitalista államok és a szocialista államok *egyidejű fennállása elkerülhetetlen*. Akár tesszik az egyeseknek, akár nem, ez történelmi törvényszerűség.

Tudjuk, a burzsoá országokban sokan vannak, akik úgy vélik, hogy a kapitalizmus jobb a szocializmusnál. Mi, szovjet emberek, akárcsak világszerte a dolgozók milliói meg milliói, az ellenkezőjét valljuk. Meggyőződésünk, hogy a két rendszer történelmi versenyében a szocializmusé a végső győzelem, mert a szocializmus a magasabbrendű, a haladóbb társadalmi rendszer.

Magától értetődik, hogy ideológiai kérdésekben, programkérdésekben nem ajánlunk kompromisszumot a kapitalizmusnak. A kapitalista és a szocialista világnézetet nem lehet összebékíteni. De a két rendszer békés egymás mellett éléséhez erre nincs is szükség. Tudósainknak, a toll művészeinek, ideológiai életünk valamennyi munkásának az a feladatuk, hogy megmutassák és feltárják a szovjet szocialista ideológia nagyságát, hogy a szov-

jet embereket a proletár internacionalizmus szellemében, a népek barátságának szellemében, a rabság, az elnyomás, a gazdasági rendszer, a nemzeti és faji megkülönböztetés minden formájával szembeni kérlelhetetlenség szellemében neveljék. És mi ezt ingadozás nélkül, határozottan és következetesen megteesszük. Ugyanakkor élesen elutasítjuk a „hidegháború” módszerét, mely olyan kelendő lett a reakció ideológusainak fegyvertárában. Azt a vitát, hogy melyik rendszer jobb, a kapitalizmus vagy a szocializmus, nem lehet erőszakkal eldönteni, nem lehet a „hidegháború” módszerével eldönteni.

A Szovjetállam, a szocialista tábor valamennyi országa azt javasolja, hogy ne a csatatéren mérjük össze erőnket, ne ott mutassuk meg ennek vagy annak a társadalmi rendszernek az előnyeit, hanem a békés gazdasági építés porondján versengve. Aki pedig elveti ezt az elvet, az valójában a háborúért száll síkra, bármennyire ismételteti minden hangnemben a „béke” szót, vagy a legújabb megfogalmazást: „béke a háború küszöbén”.

A marxista-leninista elmélet fentebb ismertetett tételei a „forradalom exportjával” kapcsolatos kérdés hírhedt beállítását is teljesen megcáfolják. Minden burzsoá ideológiai felfogástól eltérően éppen a marxizmus bizonyította be, hogy a forradalmak nem megrendelésre, nem egyes emberek kívánságára törnek ki, hanem a történelmi fejlődés törvényszerű menete következtében.

„Persze — mutatott rá Lenin — vannak emberek, akik azt hiszik, hogy a forradalom egy idegen országban rendelésre, meg-egyezés alapján megszülethet. Ezek az emberek vagy esztelenek, vagy provokátorok... Mi tudjuk, hogy a forradalmakat nem lehet sem rendelésre, sem meg-egyezés alapján csinálni, hogy a forradalmak akkor törnek ki, amikor a tízmilliók eljutnak arra a következtetésre, hogy így tovább élni nem lehet”¹.

A tudományos kommunizmus elmélete azt tanítja, hogy az áttérés a tőkés termelési módról a szocialista termelési módra, a munkásosztály vezetése alatt végbemenő forradalmi folyamat. Ez különbözteti meg a marxistákat a reformistáktól és az oppor-tunistáktól, akik az egyik termelési módról a másikra való fokozatos, evolúciós áttérés védelmének leple alatt a valóságban a

¹ *Lenin Művei*. 27. köt. Szikra 1952, 491. old.

tőkés rendszert védelmezik. De maguknak a *forradalmi* átalakulásoknak különböző formái vannak.

Elytársak! Hazánk volt az első ország a világon, amely szakított a kapitalizmussal, és a szocializmus útjára lépett. Évszázadok és évezredek múlnak el, de a hálás emberiség mindig dicsőíteni és tisztelni fogja Oroszország munkásosztályát, a kommunisták hős pártját, a halhatatlan Lenint, mert az emberiség felszabadító harcának szent zászlaját magasra emelték, és a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmének kivívásával új korszakot nyitottak a világtörténelemben: megnyitották a kommunizmus korszakát. (*Viharos, hosszantartó taps.*)

E hatalmas fordulat óta csaknem négy évtized telt el. A világhelyzet gyökeresen megváltozott. Kialakult a demokrácia és a szocializmus országainak hatalmas tábor, ahol a kommunizmus eszméit százmilliók vallják világnézetüknek. Egyre nagyobb arányokban bontakozik ki a gyarmati és a függő országok népeinek az imperialista elnyomás elleni győzelmes harca. Azokban az országokban, ahol a kapitalizmus még uralmon van, az embermilliók szívvel-lélekkel vonzódnak a szocializmushoz. Vajon azok a munkások, akik Angliában a Labour Pártot, a trade-unionsokat követik, nem a szocializmus hívei? Nem is szólva Franciaország és Olaszország harcos és dicső munkásosztályáról, mely annyiszor bizonyítékát adta a szocialista eszmények iránti odaadásának. (*Taps.*)

Ilyen körülmények között csak a marxizmus formalista és dogmatikus értelmezői gondolhatják, hogy egy olyan mélyreható fordulat, mint amilyen az egyik társadalmi rendről a másikra való áttérés, egyazon minta, egyazon sablon szerint mehet végbe mondjuk Dániában és Brazíliában, vagy Svédországban és Malájföldön. Ez a marxizmus *lényegének*, alkotó szellemének eltorzítása. A történelem mindenben igazolja a nagy Lenin előrelátását: „a forradalom fejlődése a különböző országokban különféle formák között, más-más ütemben megy végbe (és nem is mehet végbe másként)”. Minden az egyes országok konkrét viszonyaitól függ.

Az európai népi demokratikus országokban végbement mélyreható társadalmi átalakulások során mindegyik országban

¹ Lenin Művei, 28. köt. Szikra 1952. 63. old.

sok újat és sajátosat teremtett a néptömegek, a kommunista és munkáspártok alkotó ereje. Még inkább kitűnik sajátoszerű voltaival a szocialista forradalom menete Kínában. A Kínai Kommunista Párt a népi hatalom forradalmi megvalósítása után a marxizmus-leninizmust alkotóan alkalmazva, arra a következtetésre jutott, hogy — mint Mao Ce-tung elvtárs mondta — a kínai viszonyok között „békés módszerekkel, azaz a meggyőzés, a nevelés módszereivel nemcsak az egyéni tulajdont lehet szocialista, kollektív tulajdonnal felváltani, hanem a tőkés tulajdont is”. A kínai állam, miután elszigetelte és ártalmatlanná tette a komprádor burzsoáziát, a nép esküdt ellenségét, lépésről lépésre szocialista tulajdonná alakítja át a magántulajdon különféle formáit.

A könyvmoly-marxisták szerint a kizsákmányoló tulajdon szocialista tulajdonná változtatásának ez az elképzelése szinte a marxizmus-leninizmus elveinek megcsúfolása. Valójában ez az alkotó marxizmus-leninizmus a gyakorlatban, a marxista dialektikának a konkrét kínai viszonyokra való mesteri alkalmazása, amit a hős Kínai Kommunista Párt oly bátran és bölcsen valósított meg. *(Viharos taps.)*

Nem kétséges, hogy a milliók alkotó ereje a jövőben a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenetnek még változatosabb formáit hozza majd létre.

Ennek folytán igen nagy elméleti és gyakorlati jelentőségűek Hruscsov elvtárs előadói beszédének „A jelenlegi nemzetközi fejlődés néhány elvi kérdése” című részében kifejtett tételei, a különböző országokat illetően a szocializmusba való átmenet formáiról szóló tételeket is beleértve.

Magától értetődik, hogy az olyan országok konkrét viszonyai között, ahol a burzsoá diktatúrának erős reakciós-hivatalnoki apparátusa alakult ki, ahol a szoldateszka fejlett, és ahol a kizsákmányoló osztályok elkeseredett ellenállást fognak kifejteni a társadalom új, szocialista alapon való átalakításáért harcoló dolgozókkal szemben — a proletárdiktatúra erőszakos rendszabályokkal lesz kénytelen megtörni ezt az ellenállást. Ilyen körülmények között elkerülhetetlenné válhatnak az osztályharc legélesebb formái. Ezeket a kizsákmányoló osztályok kényszerítik rá a munkásosztályra.

Lenin azonban ismételten hangsúlyozta, hogy „a proletár-

diktatúra... nemcsak erőszak a kizsákmányolókkal szemben, sőt nem is legfőképpen erőszak”¹. A polgárháború — az osztályharc legélesebb formái egyáltalán nem elkerülhetetlenek minden országban, minden helyzetben. Marx és Engels utalt arra, hogy a munkásosztály az általános választójogot át tudja változtatni „a rászedés eszközéből, mert eddig ez volt, a felszabadulás eszköze”². Engels ezzel kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a munkásosztály a dolgozó parasztság tömegeinek és a lakosság más kizsákmányolt rétegeinek támogatását megnyerve, kifejlődhet „oly döntő hatalommá... mely előtt valamennyi más hatalomnak meg kell hajolnia, akár akarja, akár nem”³.

A mostani, új nemzetközi helyzetben több ország tekintetében olyan helyzet is teljesen elképzelhető, hogy a munkásosztály, élén kommunista élcsapatával, maga köré tömörítve a dolgozókat, minden haladó erőt, a parlamentet forradalmi harcban az igazi demokrácia szervévé, a nemzet túlnyomó többsége érdekében cselekvő szervvé változtatja. A leninizmus a konkrét helyzet konkrét számbavételét követeli.

Korunk egyik jellemző vonása, hogy egyes országokban a szocialista forradalom „a minden rendű és rangú elnyomottak és elégedetlenek” tömegharcával kapcsolódik egybe. A nagy Lenin elvetette azt a „vaskalapos és nevetséges” nézetet, amely szerint a szocializmus úgy váltja fel a kapitalizmust, hogy „az egyik helyen felsorakozik az egyik hadsereg, és azt mondja: «Mi a szocializmust akarjuk», egy másikon pedig felsorakozik egy másik, és azt mondja: «Mi az imperializmust akarjuk», és ez lesz majd a 'szociális forradalom!’”⁴ A valóságban az történik, hogy a kapitalizmus általános válsága közepette a kapitalizmus roskadozó épületét különböző oldalakról alámosó és aláásó sok szocialista és nem-szocialista áramlat és irányzat egyesül a népi felszabadító harc hatalmas áradatában.

Különböznek-e egymástól ezek az áramlatok és irányzatok hajtóerőik, ideológiájuk és közvetlen célkitűzéseik szempontjából? Kétségtelenül különböznek. A szocializmus eszméinek vonzóereje annyira megnövekedett, hogy a proletárforradalmárokon

¹ Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953. 426—427. old.

² Marx—Engels. Válogatott művek. 1. köt. Szikra 1949. 106. old.

³ Ugyanott, 112. old.

⁴ Lenin Művei, 22. köt. Szikra 1951. 373. old.

— a marxistákon kívül olyan politikusok, csoportok és pártok is a szocializmus hívének vallják magukat, akik, illetve amelyek a szocializmust nem a forradalmi marxizmus elveinek megfelelően értelmezik, de készek harcolni az imperializmus ellen, a munkásosztály és az egész dolgozó nép létfontosságú érdekeiért. Éppen ezért van az, hogy a különbségek és a nézetek sok esetben másodrangúvá válhatnak és válnak is, mihelyt kitűnik, hogy a tőkés elnyomás ellen, a szabadságért és a demokráciáért vívott harcban közös az érdek.

A kommunisták elvi ellenségei a szektás szűklátókörűségnek és korlátoltságnak. Arra törekednek, hogy korunk tömegmozgalmainak minden formája és minden árnyalata egyetlen imperialistaellenes áradatban egyesüljön. A szociális elnyomás ellen, a gyarmati rendszer ellen, a békéért és a demokráciáért vívott harcban megoldódik valamennyi elnyomott nép leghőbb vágya — akár az arab, akár az ázsiai vagy a latin-amerikai országok népeiről, akár katolikus, akár protestáns, buddhista vagy mohamedán dolgozókról van szó.

Az *egység* nagy jelszavának még sohasem volt ilyen hatékony és általános jelentősége. Mi a munkások sorainak egységét akarjuk, és barátsággal, proletárszolidaritással nyújtunk kezét valamennyi munkásszervezetnek és pártnak, mindenkinek, aki hajlandó segíteni a munkásosztályt abban, hogy becsülettel teljesítse történelmi küldetését. (*Taps.*)

* * *

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolója és a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete újabb hatalmas feladatokat tűz ki a gazdasági és a kulturális építés terén. 1960-ban a nyersvastermelést a háború előtti, az 1940. évi termelés 3,6-szeresére, az acéltermelést 3,7-szeresére, az ásványolaj-kitermelést 4,3-szeresére növeljük. Az országot új, gigászi üzemek sűrű hálózata fogja borítani. Elég, ha az új ötéves terv olyan óriási létesítményét említjük, mint a 3 200 000 kilowatt kapacitású Bratszki Vízierőmű. Teljesítőképessége ötszörösen múlja felül a szovjet energetika olyan óriásáét, mint a Dnyeperi Vízierőmű. A mezőgazdaságnak 1960-ban legalább 11 milliárd pud szemesterményt kell szolgáltatnia. A szocialista gazdaságnak mily titáni ereje tárul fel ezekben a számokban!

Népünk anyagi jólétének növelése, kulturális színvonalának emelése útján is nagyot haladunk. Meg kell oldani a hétérás munkanapra való áttérést, a nemzeti jövedelemnek körülbelül 60 százalékos növelését, a munkások és alkalmazottak reálbérének, s a kolhozparasztnak jövedelmének jelentős növelését. Az ország, amelyet nemrég még a műveletlen Oroszországnak neveztek, az új ötéves terv során városban és falun egyaránt megvalósítja az általános középfokú oktatást.

Elvtársak! Természetesen még sok megoldatlan nagy és bonyolult feladat vár ránk. A munka termelékenysége még mindig alacsony, sok gépet, műszert és árucikket még ma is rosszabb minőségben és drágábban gyártunk, mint a külföld, nehéz probléma a lakáskérdés. Vannak nálunk nehézségek, vannak ellentmondások. De pártunk tudja, merre kell haladni, s a nehézségek és ellentmondások leküzdésével megoldja e feladatokat.

Az anyagi és szellemi javak bőségének mielőbbi megteremtése érdekében az egész párt- és állami munkát határozottan meg kell javítani, tökéletesíteni kell a gazdaság irányításának formáit és módszereit, s a párt egész ideológiai munkáját jobban kell végezni. A szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet körülményei között egyre nagyobb a marxista-leninista elmélet szerepe és jelentősége, mert a kommunizmus nem spontán módon valósul meg, hanem a szovjet emberek millióinak munkája hozza létre — az objektív gazdasági törvények követelményeivel teljes összhangban, a Kommunista Párt által e törvények alapos ismerete és helyes felhasználása alapján kidolgozott tervek és útmutatások szerint. Ez azt jelenti, hogy a gazdasági fejlődés törvényszerűségeinek megismerése, a marxista elmélet tételeinek gyakorlati megvalósítása, a tömegek gyakorlati tevékenységében elért eredmények általánosítása, a legjobb tapasztalatok elterjesztése az ideológiai munka rendkívül fontos feladata.

A marxista elmélet arra tanít, hogy az anyagi lét, az anyagi javak termelésének módja az a döntő erő, amely a társadalom fő vonásait, fejlettségének színvonalát, egész szellemi életét meghatározza. Ez azt jelenti, hogy bármilyen fontos is ez a feladat, nem szabad beérni a marxista-leninista elmélet *magyarázásával*. Mi kommunisták nem passzív őrzői vagyunk a marxista-leninista örökségnek, nem vagyunk ideológiai levél-

tárosok. Az olyan ideológiai munka, amely nincs kapcsolatban a gazdasági és kulturális építés égető feladatival — vagy ismert igazságok és tételek talmudista, betűragó ismételtetésévé, vagy üres fecsegéssé és hosszannázássá válik. Az, aki méltó munkása akar lenni az ideológiai területnek, arra törekszik, hogy a gazdasági és a kulturális építés terén újabb sikerek szülessenek, hogy fejlődjön a szovjet emberek szocialista öntudata, s ezen az alapon emelkedjék a szén, az acél, az ásványolaj, a villamosenergia, a gépek, a szemestermények, a vaj, a hús, a zöldségfélék, a burgonya termelése, s népünk élete anyagi és kulturális javakban bővelkedő életté váljék.

Ezzel kapcsolatban nyomatékosan szeretném hangsúlyozni, hogy mindezek eléréséhez valóban új módon, valóban gazda módjára kell megszervezni az élenjáró tapasztalatok népszerűsítését és elterjesztését. A termelési újítók tapasztalatainak népszerűsítése és a termelésben való széleskörű alkalmazása egyenes út a bőség felé. Engedjék meg, hogy ennek fontosságát néhány egyszerű példával szemléltessem.

A „Kuzbasszugoly”-kombinát kombájnbrigádjainak átlagos havi termelése 1955 negyedik negyedében 7944 tonna volt, s ugyanakkor a „Leninugoly” tröszt „Poliszajevszkaja—1” szénbányájának egyik brigádja októberben több mint 22 000 tonna, novemberben több mint 20 000 tonna, decemberben pedig több mint 25 000 tonna szenet termelt. Ha a kombinát minden szénbányája elérné ennek a brigádnak termelési színvonalát, az a Kuznyeck-medence széntermelésének megháromszorozódását jelentené.

Nézzük a mezőgazdaságot. A szemestermények hozama több területen az egyes években hektáronként nyolc—tíz mázsa között ingadozik, sőt olykor ennél is kevesebb. Ugyanakkor Kirovográdnál területen tavaly átlag 21 mázsa szemesterményt takarítottak be a kalászosokkal bevetett terület egy-egy hektárjáról, a terület 388 növénytermesztő brigádja pedig hektáronként 25—30 mázsa terméseredményt ért el. Dnyepropetrovszk területén a kalászosokkal bevetett egész területről hektáronként átlag 20,7 mázsát takarítottak be. Még nagyobb terméseredményt ért el Odessza terület berjozovkai kerületének az a kolhoza, amelynek elnöke Poszmitnij elvtárs. A hektáronkénti terméseredmény ebben a kolhozban 1800 hektáron 35 mázsa, azaz 210 pud volt.

Mellőzve a csúcseredményeket, s azt az országunk bármelyik vidékén teljesíthető, minden tekintetben reális feladatot tűzve magunk elé, hogy szemesterményekből hektáronként nem 210 pudot, mint Poszmitnij elvtárs arteljében, hanem 100 pudot érjenek el, de ezt *mindenütt* biztosítsák — a jelenlegi vetésterületről évente *több mint 12 milliárd pud szemesterményt* takarítanánk be!

Eltársak! Ezer meg ezer tény bizonyítja, hogy még óriási kihasználatlan tartalékaink vannak. Iparunk a munkatermelékenység emelésének ötéves tervét nem teljesítette, s ezért csupán az ötéves terv utolsó évében negyven milliárd rubel értékű termékkel maradt adósa gazdaságunknak. Negyven milliárd! Vagy lássunk egy másik példát: gépipari dolgozóinknak és vezető mezőgazdasági funkcionáriusainknak a technika fejlesztése tekintetében tanúsított közönye miatt nálunk mindezideig az erőgépekhez kapcsolt, vontatásos mezőgazdasági eszközök dominálnak. A most több mint egymillió főt számoló gépkezelők túlnyomó részének felszabadítása csak akkor válik lehetővé, ha a vontatásos gépekről áttérünk a függeszthető mezőgazdasági eszközök alkalmazására, amit több fejlett tőkés országban már réggen megvalósítottak.

Ilyen hatalmasok azok a tartalékok, amelyekkel rendelkezünk, s amelyeket tudományos intézményeink, közgazdászaink, mezőgazdászaink, propagandistáink, íróink és sok esetben gyakorlati funkcionáriusaink is meglehetősen gyakran figyelmen kívül hagynak.

A népgazdaság minden területén sok ezer élenjáró dolgozó és újíto, a munka sok ezer hőse tűnt fel, akiknek sikereire méltán büszke az egész nép. A hősookról beszélve azonban időnként megfeledkezünk arról, hogy országunk gazdasági fellendítése nem a legkiválóbbak csúcseredményeitől függ, hanem attól, hogy a népgazdaságban dolgozók egész *tömegének* munkatermelékenysége emelkedjék. Az élenjárók sikereivel gyakran megfér a kirívóan alacsony munkatermelékenység, olykor pedig az emberi munkaerő és az anyagi eszközök valóságos tékozlása is. Engedjék meg, hogy ezzel kapcsolatban felolvassam Vlagyimir Iljics Lenin 1922 április 12-i keltezésű, eddig még nem közölt levelét. Ebben a levélben Lenin a következőket írja:

„Nálunk az a legrosszabb, hogy túlságosan sok az általános elmélkedés a sajtóban, és a politikai locsogás, s ugyanakkor igen hiányos a helyi tapasztalatok *tanulmányozása*. A helyi szerveknél is, a felsőbb szerveknél is igen erős irányzatok küzdenek a helyi tapasztalatok hű ismertetése és igazságos értékelése ellen...

Törekedjünk egyre több és több konkrétságra a helyi tapasztalatok, a részletek, az apróságok, a gyakorlat, a gyakorlati tapasztalatok tanulmányozásában, mélyüljünk el az igazi életben, a kerületi, járási és falusi életben egyaránt; vizsgáljuk meg, hogy hol, kinek és miért (milyen módszerekkel) sikerül a feneketlen nyomor és pusztulás ellenére elérni igazi, ha még oly csekély javulást; ne féljünk feltárni a hibákat és a hozzá nem értést; népszerűsítsünk, *tegyünk közismertté* és állítsunk példaképül a többiek elé minden erővel minden valamennyire is kiemelkedő helyi dolgozót. Minél több ilyen munkát végzünk, minél jobban elmélyülünk az eleven gyakorlatban... annál több siker születik majd sajtónk és egész építőmunkánk megjavítása terén...

Kommunista üdvözlettel Lenin." (Taps.)

Meg kell mondani, hogy kádereink egy része hajlamos a kommunista gögre, az elbizakodottságra, a tömegek hatalmas alkotó képességének, a külföld tudományos és műszaki eredményeinek lebecsülésére. Ez a hangulat akadályozza kádereinket abban, hogy magukévá tegyék az életből merített tapasztalatokat, s hogy ennek segítségével a legkiválóbb dolgozók és vállalatok eredményeit, a technikai haladás úttörőinek eredményeit, s a tudomány és a technika világviszonylatban elért eredményeit a kommunizmus építésének szolgálatába állítsák.

Határozottan és minél előbb le kell küzdeni az effajta hangulatokat. Pártunk ugyanakkor azt is megköveteli az ideológia területén dolgozóktól, hogy még szenvedélyesebben, még engesztelhetetlenebbül küzdjenek az eszmeietlenség, az apolitikusság, a burzsoá ideológiának minden megnyilvánulása ellen. Ideológiai munkánk legyen valóban alkotó.

* * *

Elvtársak! Pártunk XX. kongresszusa az egész szovjet nép figyelmének középpontjában áll. Világszerte barátaink százmil-

líóinak szíve és tekintete fordul kongresszusunk felé, mert nem egyszer volt már alkalmuk meggyőződni arról, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártjának kongresszusai nemcsak a szovjet nép életében jelentenek fontos mérföldkövet, hanem az egész világ fejlődésére is óriási hatást gyakorolnak.

A XX. pártkongresszus történelmi jelentősége — óriási. A párt legfelsőbb szerve a maga egész nagyságában kitűzte a jelenlegi időszak halaszthatatlan feladatát: az egy főre eső termelés tekintetében utól kell érni és túl kell szárnyalni a legfejlettebb tőkés országokat. Versenyre hívjuk a tőkés világot a békés gazdasági és kulturális építésben. Teljes mértékben meg vagyunk győződve róla, hogy új, fiatal, virágzó rendszerünké lesz a diadal. A kommunisták szava sohasem tér el tetteiktől, mert a Kommunista Párt által kitűzött feladatok mindig a halaszthatatlan történelmi szükségszerűséget, a néptömegek létérdekeit, a társadalmi haladás követelményeit fejezik ki.

Pártunk kiapadhatatlan energiával telve, hatalmas alkotó tervekkel, életigenlő derűlátással lép az új ötéves terv időszakába.

Hány olyan politikai csoport és párt lépett a világ színterére az utóbbi évtizedek során, amely nem állta ki az idő próbáját, és vagy teljesen csődbe jutott, vagy szánalmasan tengődik! Csak a mi Kommunista Pártunk, amely kis lenini gárdaként kezdte pályáját, vált korunk sokmilliós, hatalmas pártjává. Ennek az a magyarázata, hogy pártunk két éltető forrásból meríti erejét. Az egyik a marxizmus-leninizmus örökifjú és mindent legyőző tanítása, mely a párt egész gyakorlati tevékenységét táplálja, s amelyet a gyakorlat állandóan gazdagít, a másik forrás a párt megbonthatatlan és egyre erősödő kapcsolata a nagy néptömegekkel.

A halhatatlan Lenin két évszázad határán teremtette meg a bolsevik pártot. A nagy korszak nagy pártot szült. És tény, hogy a lenini párt hős tettei korunk dicsőségét és becsületét, az egész haladó emberiség büszkeségét és reménységét jelentik. *(Taps.)*

A leninizmus a jelenkor harci zászlajává, százmilliók ideológiájává, az új élet, a világosság, a haladás felé törő néptömegek hatalmas előrelendítő erejévé vált.

Éljen a leninizmus! *(Viharos, hosszantartó taps.)*

L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 15-i délutáni ülésen

Eltársak! Nagy örömmel hallgattuk az SZKP Központi Bizottságának a XX. pártkongresszus elé terjesztett beszámolóját. Hruscsov elvtárs beszámolójában rendkívül világosan és mélyrehatóan ismertette pártunknak a beszámolási időszakban végzett sokrétű tevékenységét.

A Központi Bizottság beszámolója a marxizmus-leninizmus álláspontjáról világította meg a Szovjetunió nemzetközi és belső helyzetének nagy és bonyolult kérdéseit, rámutatott a szovjet népnek a Kommunista Párt vezetésével elért kimagasló sikereire, bolsevik őszinteséggel fedte fel a párt- és állami szervek tevékenységében észlelhető fogyatékokat, s ez biztosítja egész munkánk további megjavítását.

A XIX. pártkongresszus óta eltelt több mint három évet a párt és a nép nagyszabású alkotó munkája töltötte be. Ezek az esztendőik óriási történelmi jelentőségű események jegyében zajlottak le. A Központi Bizottság magasra emelte a leninizmus zászlaját, s még szorosabban tömörítette köréje pártunkat és népünket. Nagyszabású intézkedéseket dolgozott ki az ipar és a mezőgazdaság területén, s biztosította a párt és az ország előtt álló feladatok sikeres megoldását.

A szovjet emberek óriási lelkesedéssel fogadják a szovjet nép anyagi és kulturális színvonalának további emelését szolgáló új, történelmi jelentőségű intézkedéseket.

A kommunizmus építésének valamennyi területén kivívott sikerek természetesen nem maguktól hullottak az ölünkbe; mindez annak a nagy szervező munkának az eredménye, amelyet pártunk és Központi Bizottsága végez. A beszámolási időszakot

a gazdasági és kulturális építés párt- és állami irányításának magas színvonala jellemezte; a párt- és állami szervek irányító munkája hasonlíthatatlanul konkrétabbá és szakszerűbbé vált. Az ilyen vezetés ragyogó példáját mutatja nekünk a Központi Bizottság, a Kommunista Párt harci vezérkara, a szovjet nép kollektív vezetője. (Taps.)

A Központi Bizottság valóra váltja a kommunizmus építésének a párt által kidolgozott programját, s az élettel szorosan összefonódó lenini politikát folytat, amely a társadalmunk fejlődése során napirendre került szükségletek pontos számbavételén alapul. Erélyesen küzd a maradiság, a betűragás és a talizmánosság megnyilvánulásai ellen, s tág teret enged mindennek, ami új, ami haladó.

Minden pártszervezet, minden dolgozó teljes egészében megérti, milyen óriási jelentőségűek a Központi Bizottság plenumai, amelyeken nagy számban vettek részt pártaktivisták és gazdasági funkcionáriusok.

Az utóbbi időben végrehajtott nagyszabású intézkedések közül különösen jelentős az, hogy a Központi Bizottság megszilárdította a szocialista állami törvényességet, amelyet pártunk és népünk ellenségei, mint tudjuk, meggyengítettek, sőt egyes láncszemeiben alá is ástak.

Pártunk és egész népünk tudja, milyen kiapadhatatlan energiával, milyen bölcsen, mennyire lenini módon irányítja a Központi Bizottság elnöksége államunk külpolitikáját, abból a fő feladatból kiindulva, hogy biztosítani kell a népek közötti békét, a különböző társadalmi és gazdasági rendszerű országok békés egymás mellett élését, a béke és szocializmus táborának továbbbi erősítését. Ezen az úton haladva világtörténelmi jelentőségű sikereket vívtunk ki,

Az utóbbi éveket az jellemezte, hogy nagymértékben fokozódott hazánk népeinek politikai és munkaaktivitása. Ebben az nyilvánul meg, hogy az egész nép helyesli és támogatja pártunk kül- és belpolitikáját.

Eltársak! A párt és a kormány nagy figyelmet fordít valamennyi szocialista köztársaság gazdaságának és kultúrájának fejlesztésére. Ez jól látható Kazahsztán példáján is, amelynek gazdasága az utóbbi években új, magasabb színvonalra emelkedett. Kazahsztán dolgozói a párt Központi Bizottságának veze-

tése alatt, a Központi Bizottság óriási segítségével jelentős sikereket értek el a gazdasági és a kulturális élet fellendítése terén. A köztársaság ipari termelése az előző ötéves terv folyamán 1,3-szeresére, ezen belül a széntermelés 62 százalékkal, a nyersréz-termelés 79 százalékkal, az ólomtermelés 2,2-szeresére, a horganytermelés 2,5-szeresére, az áramtermelés pedig 2,2-szeresére növekedett.

De még mindig nem állíthatjuk, hogy teljesen kihasználjuk a lehetőségeinket. Kazahsztán a természeti kincsek, az ásvány-lelőhelyek tekintetében a Szovjetunió egyik leggazdagabb vidéke. Földjének méhe a Szovjetunió ólomkészletének kétharmadát, réz- és kadmium-készletének körülbelül felét rejtí magában, ezenfelül óriási vasérc, szén és ásványolaj tartalékaink is vannak. Kazahsztán a hasznos ásványok gazdag kincsesára. Minden lehetősége megvan arra, hogy a Szovjetunió egyik leghatalmasabb ipari és energetikai bázisa legyen. A párt Központi Bizottsága és a kormány figyelembe is veszi ezt a körülményt, és jelentősen növeli a köztársaság népgazdasági beruházásait. Ezeknek a beruházásoknak összege a legutóbbi két évben 17,5 milliárd rubel, azaz másfélszer olyan nagy volt, mint az egész negyedik ötéves terv időszakában.

A hatodik ötéves terv a XX. pártkongresszus irányelv-tervezetének megfelelően mintegy 78 milliárd rubel beruházást irányoz elő a köztársaság számára, ami 1,7-szeresen múlja felül a negyedik és ötödik ötéves terv beruházásainak együttes összegét.

A köztársaság népgazdasági beruházásainak nagymérvű növelése kötelességünkkel teszi, hogy a lehető legmesszebbmenően gondoskodjunk ezeknek az eszközöknek a leghatékonyabb felhasználásáról. Ezzel kapcsolatban szeretnék néhány megjegyzést tenni a Vaskohászati és a Színesfémkohászati Minisztérium, továbbá a tervező szervek munkájára vonatkozóan. Nézetünk szerint komoly hiányosságok vannak Kazahsztán természeti kincseinek kihasználása terén. Bár a köztársaságban olyan, a maguk nemében egyedülálló érclelőhelyek vannak, ahol a technikai haladás szempontjából igen jelentős, értékes fémek — molibdén, wolfram, vanádium — található, a köztársaság érc-ki-termelő vállalatainak fejlesztése csak lassú ütemben halad, a

meglevő vállalatok pedig egyáltalán nem mondhatók tökéleteseknek.

A köztársaság színesfémiparának komoly hiányossága az, hogy a kitermelt ércek feldolgozásánál nagymennyiségű hasznos alkotóelem vész kárba. A tökéletlen technológia folytán és a megfelelő berendezések hiánya következtében az ércekből nem vonják ki a kobaltot, az indiumot, a galliumot, a szelént és más ritka fémeket. Ez ismét csak azt mutatja, hogy mennyire fontos azoknak a határozatoknak a végrehajtása, amelyeket a Központi Bizottság júliusi plénuma a színesfémkohászati vállalatok komplex fejlesztéséről hozott.

A köztársaság kohászati kombinátjaiban a kénsavüzemek hiánya miatt — holott az ezekhez szükséges berendezések gyártásához országunkban jól értenek — évente több mint 250 000 tonna kén megy veszendőbe.

Csak lassú ütemben jönnek létre Kusztanaj területen a szokolovszkszárközi érclelőhely kiaknázására hivatott vállalatok, annak ellenére, hogy az uráli kohászati üzemek nyersanyagellátása szempontjából életfontosságú ezek gyors üzembehelyezése.

Egyelőre nincsenek megoldva kellően óriási foszforitvasérckészleteink feltárásának kérdései sem. Pedig ezek a készletek rendkívül gazdag bázisai lehetnének az olcsó fém gyártásának, s a szibériai és a kazahsztáni szűzföldek hasznosításához igen szükséges nagymennyiségű foszfor-műtrágya (Thomas-salak) előállításának. Jóllehet ezek a kérdések nem első ízben merültek fel, sem a minisztériumok, sem Lomako és Seremetyev miniszter elvtársak, sem a tervező szervek nem tesznek megfelelő intézkedéseket a kazah ipar komplex fejlesztése érdekében, noha a vezetésük alatt álló minisztériumok ehhez minden szükségeset megkapnak az államtól.

Eltársak! Külön kell hangsúlyoznom azt az óriási munkát, amelyet pártunk a Központi Bizottság vezetésével a mezőgazdaság gyors fellendítése érdekében végzett. Ha végrehajtjuk az SZKP Központi Bizottsága által kidolgozott programot, azaz a hatodik ötéves terv időszakában 11 milliárd pudra növeljük a szemestermények termelését és kétszeresére vagy több mint kétszeresére az állattermékek termelését, hatalmas lépéssel jutunk előbbre a kommunizmus felé vezető úton. Pártunk még so-

hasem oldott meg ilyen nagyszabású feladatokat a mezőgazdaság terén, s főleg nem ilyen rövid idő alatt.

A mezőgazdaságban az egyik legjelentősebb intézkedés a szűz- és parlagföldek hasznosítása. Ez a nagy eszme — mint Hruscsov elvtárs helyesen megállapította — általános helyeslésre talált, fokozta a tömegek kezdeményező kedvét és energiáját, az egész nép ügye lett.

A szűzföldek hasznosításában nagy szerep jutott Kazahsztánnak. A köztársaság pártszervezete harci pártfeladatként fogta fel a szűzföldek hasznosításáról hozott történelmi jelentőségű párt- és kormányhatározatot. E feladat teljesítése közben nagy iskolát járt ki, jelentősen megjavította a dolgozók körében végzett szervező és politikai munkáját, ami előmozdította a szűz- és parlagföldek hasznosításával kapcsolatos terv sikeres teljesítését. Köztársaságunkban a két évre előirányzott 15,3 millió hektár helyett 18 millió hektár szűz- és parlagföldet törtek fel, vagyis 2,7 millió hektárral teljesítették túl a tervet. (Taps.)

Eltársak! Ennek a nagy állami jelentőségű feladatnak a megoldását az tette lehetővé, hogy a Központi Bizottság elnöksége és a szovjet kormány állandó figyelmet fordított e fontos ügyre, s felbecsülhetetlen, sokoldalú segítséget nyújtott Kazahsztánnak.

A szűz- és parlagföldek hasznosítása révén a köztársaság vetésterülete ezidén 27 millió hektárra nő, míg 1953-ban még csak 9 700 000 hektár volt. Huszonhárom millió hektárt vetünk be kalászosokkal. Ezen belül búzával körülbelül 18 millió hektárt, vagyis jó négyszer annyit, mint 1953-ban.

A köztársaság kolhozai és szovhozai tovább folytatják a szűzföldek hasznosítását. Ezidén még legalább 1,5 millió hektár új földet szándékoznak feltörni.

A vetésterület jelentős kiszélesítése lehetővé teszi Kazahsztánnak, hogy még ebben az évben körülbelül 1400 millió pudra emelje a szemestermények termelését.

Ily módon Kazahsztán a párt akaratából, az SZKP Központi Bizottságának vezetésével hazánk egyik legnagyobb szemestermény termelő vidéke lesz.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében a szűzföldekről szólva rámutatott ennek az intézkedésnek a gazdasági előnyeire. Ezzel kapcsolatban szeretnék néhány adatot felhozni. Kazahsztán szűz-

földjein 337 új gabonaszovhoz alakult. A szovhozok vetésterülete 11 millió hektárra, s részarányuk az állami gabonabeadásban már a folyó évben 62 százalékra növekszik. 1945-től 1954-ig a kazahsztáni szovhozokban a szemestermények mázsánkénti átlagos önköltsége alacsonyabb volt, mint más köztársaságok szovhozaiban, s a szovhozok országos viszonylatban vett átlagos önköltségénél is alacsonyabb volt. Az utóbbi években a kazahsztáni szovhozok tovább csökkentették a szemestermények önköltségét. 1954-ben — amikor másfélmillió hektár szűzföldet vettünk művelés alá — 1 mázsa szemestermény önköltsége 4 rubellel csökkent az előírányzathoz képest.

Hasonló a helyzet a köztársaság kolhozaiban is. A Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának adatai szerint 1953-ban a kazahsztáni gép- és traktorállomások és kolhozok egy mázsa szemestermény termelésére együttesen átlag 45 százalékkal kisebb összeget fordítottak, mint általában a Szovjetunió gép- és traktorállomásai és kolhozai; 1954-ben pedig már 48 százalékkal volt kisebb a ráfordítás, mint országos viszonylatban.

Az utóbbi években feltört szűzföldek megművelése, s a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok munkájában fellelhető komoly hiányosságok megszüntetése lehetővé teszi majd a Kazahsztánban termelt gabona önköltségének további csökkenését.

A köztársasági pártszervezet, azoknak az útmutatásoknak alapján, amelyeket a Központi Bizottság a propágandának és a propaganda meg a kommunista építés gyakorlata közötti kapcsolatnak a jelentőségére vonatkozóan adott, most nagy arányokban szervezi meg a párttagok, s valamennyi szovhoz-, gép- és traktorállomási és kolhozdolgozó közigazdasági képzését, ami elő fogja mozdítani ezeknél a szervezeteknél a gazdasági tevékenység megjavulását.

Kazahsztán pártszervezete úgy véli, hogy most, amikor a köztársaságban 27 millió hektárra nőtt a vetésterület, a szemestermény-termelés további növelésének legfőbb tartaléka valamennyi mezőgazdasági növény terméshozamának emelése. Ezen a téren nálunk még sok a hiányosság. A szűzföldek hasznosításával kapcsolatban haladéktalan megoldásra váró kérdés az olyan gazdálkodási rendszer kidolgozása, amely tekintetbe veszi minden egyes kolhoz és szovhoz helyi adottságait. Ezáltal

biztosítható a föld legjobb kihasználása és a talaj termőerejének fenntartása. Ez nagy és bonyolult feladat. Kérjük a Szovjetunió Tudományos Akadémiáját, a Lenin Mezőgazdasági Akadémiát, a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumát és a Szovjetunió Szovhozügyi Minisztériumát, hogy segítsenek nekünk megoldani ezt a fontos kérdést, s ilyenformán sikeresen valósíthassuk meg a szűzföldek hasznosításának nagy ügyét.

Elvtársak! A hatodik ötéves terv első tavasza előtt állunk. Nagy jelentőségűek lesznek ezévi munkánk eredményei a párt által a mezőgazdaság terén kitűzött feladatok sikeres teljesítése szempontjából. Kazahsztán pártszervezete megfeszített erővel dolgozik, hogy a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok felkészüljenek a tavaszi vetésre. A mezőgazdaság dolgozói versennyel készültek a XX. pártkongresszus méltó megünneplésére, és jelentős munkát végeztek, hogy előkészítsék a talajt az ideai termés alá. Több mint 22 millió hektár földet szántottak fel. Ez lehetővé teszi, hogy a tavaszi növényeket csaknem teljes egészében előre felszántott földbe vessük. A köztársaság gépészei ezidén már 25 000-rel több traktort javítottak ki, mint az előző év azonos időszakában, s a napokban fejezik be az egész gépállomány teljes kijavítását. Pártszervezetünk egész munkájával azt akarja biztosítani, hogy a tavaszi vetés kitűnő minőségben való elvégzése ne vegyen igénybe 10 munkanapnál hosszabb időt.

Hruscsov elvtárs az SZKP Központi Bizottságának beszámolójában hangsúlyozta, hogy a párt előtt álló legégetőbb és igen nehéz feladatok egyike az állattenyésztés további fejlesztése és az állattermékek termelésének növelése. Kazahsztán a Szovjetunió egyik nagy állattenyésztő vidéke. A köztársaság pártszervezete azon van, hogy végrehajtsa a párt határozatait, és gondoskodik e fontos gazdasági ág irányításának megjavításáról. Kazahsztánban megnövekedett a hús, a tej, a gyapjú stb. termelése és beadása. 1955-ben az 1953. évinél 154 000 tonnával több húst, 100 000 tonnával több tejet és 6500 tonnával több gyapjút gyűjtöttek be.

Meg kell azonban mondanom, hogy Kazahsztánban az állattenyésztés fejlesztése terén a helyzet továbbra is nehéz, és egyelőre még nem kielégítő. Az állattermékek termelésének növelését illetően a rendelkezésre álló lehetőségeket még nem

használják ki kellőképpen, s ezért az SZKP Központi Bizottsága teljes joggal bírálta Kazahsztán pártszervezetének munkáját.

A köztársaság pártszervezete kitartóan dolgozik a szilárd takarmányalap megteremtésén. A takarmányhiány volt ugyanis a kazah állattenyésztés fejlesztését gátló egyik fő ok. Ezt a feladatot elsősorban úgy oldjuk meg, hogy növeljük a szemestermények termelését, s egyúttal jelentősen bővítjük a kukorica vetésterületét. A kukorica vetésterülete már ebben az évben meg fogja haladni az 1,5 millió hektárt. A múlt év őszén több mint 400 000 hektáron vetettek rozst takarmánynak. A kolhozok ezidén tervbe vették, hogy legalább 5 millió tonna takarmányt silóznak. Pártszervezetünk jobban foglalkozik majd az állattenyésztési káderekkel, kommunistákkal és komszomoltagókat fog irányítani ebbe a gazdasági ágba.

A szántóföldi takarmánytermelés kiszélesítésére tett intézkedések mellett nagy jelentősége lesz annak is, ha helyesen tudjuk megoldani az újabb nyári és téli legelőterületek vízellátásának és hasznosításának kérdését. Az SZKP XX. kongresszusának irányelv-tervezete kimondja, hogy a hatodik ötéves terv során Kazahsztánban 43 millió hektár legelőterület vízellátását kell biztosítani. A vízgazdálkodási szervezetek meglevő hálózata és műszaki ellátottsága nincs összhangban a kitűzött feladatokkal. Ennek következtében a legelők vízellátásával összefüggő kérdéseket a legutóbbi időkig kezdetlegesen, szakszerűtlenül oldottuk meg. Kérjük az Állami Tervbizottságot, az Állami Gazdasági Bizottságot, a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumát és a Szovjetunió Szovhozügyi Minisztériumát, hogy legyenek segítségünkre ennek a köztársaság kolhozai és szovhozai szempontjából életbevágóan fontos kérdésnek a megoldásában.

Eltársak! Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója nagyra értékelte Voronyezs terület mezőgazdasági dolgozóinak hazafias kezdeményezését. Ezt a dicső kezdeményezést lelkesen támogatják köztársaságunk kolhozparasztjai, szovhozdolgozói, gép- és traktorállomási dolgozói. Kazahsztán kolhozainak és szovhozainak módjukban áll már 1957-ben megkészserezni a tejtermelést, s még 1958-ban elérni az 1960-ra előirányzott hús- és gyapjútermelési színvonalat. Ehhez megvannak nálunk a lehe-

tőségek, amit az a tény tanúsít, hogy köztársaságunk kolhozparasztjai és szovhozdolgozói a párt- és kormányhatározatok végrehajtásán munkálkodva már az új gazdasági év első négy hónapjában az előző év azonos időszakához képest több mint 30 százalékkal növelték a tejtermelést — jöllehet az 1955. évi erős aszály rendkívül megnehezítette a jószág átteleltetését.

Eltársak! A XX. kongresszus a Kommunista Párt és a Szovjetállam életének fontos szakaszát összegezi, s a párt történetében kimagasló helyet foglal majd el, mint olyan kongresszus, amely országunk kommunista építésének további nagyszabású programját tűzte ki. A kongresszus határozatai pártunk minden szervezete számára harci akcióprogramot jelentenek.

Kazahsztán pártszervezete minden eddigénél összeforrottabban és a lenini Központi Bizottság iránti határtalan odaadással eltelve érkezett el a párt XX. kongresszusához. Nagy politikai iskolát járt ki az utolsó években az SZKP Központi Bizottságának vezetésével, s még jobban megerősödött, megedződött, harc-képessége tovább növekedett.

A kazahsztáni pártszervezet a Központi Bizottságnak és a Központi Bizottság elnökségének kipróbált, bölcs vezetése alatt erejét nem kímélve fog harcolni a kongresszus történelmi jelentőségű határozatainak végrehajtásáért, a kommunizmus építését szolgáló nagy tervek sikeres valóra váltásáért. (Taps.)

M. A. SZUSZLOV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 16-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Hruscsov elvtárs előadói beszédében világosan, mélyrehatóan és kimerítően ismertette pártunknak a beszámolási időszakban végzett tevékenységét, a Központi Bizottság vezetésével elért kiemelkedő sikereit, s kifejtette, hogy milyen feladatok várnak a pártra a kommunizmus újabb győzelmeiért vívott harcban.

Mindenki láthatja a Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága által végzett munka eredményeit. E munka gondos mérlegelése alapján a pártkongresszus, egész pártunk és minden szovjet ember teljes joggal lehet büszke ezekre az eredményekre, s a legnagyobb megelégedés érzésével hagyhatja azokat jóvá. (Taps.)

Központi Bizottságunk teljes mértékben megfelelt azoknak az óriási feladatoknak, amelyeket a XIX. és a XX. pártkongresszus között meg kellett oldania; a belpolitikában és a külpolitikában egyaránt a párt helyes, igazi lenini fő irányvonalát jutatta érvényre. (Taps.)

Lenin azt tanította, hogy a párt politikája csak akkor lehet eredményes, ha számol az időszerű követelményekkel, ha éber figyelemmel kíséri az életet. Ha a beszámolási időszakot ebből a szempontból vizsgáljuk, elmondhatjuk, hogy ezekben az években a párt, a Központi Bizottsággal az élén, igen szoros kapcsolatban állt az élettel, a néppel, nagy éleslátással ítélte meg a belső és a külső helyzetet, helyesen ragadta meg az időszerűvé vált problémákat, s alkotóan látott mind a gazdasági, mind a politikai kérdések megoldásához.

A Központi Bizottság beszámolójában teljes mértékben kifejezésre jut az az alkotó, harcos szellem, mely a párt munkáját

a XIX. kongresszus óta jellemezte, teljes mértékben kifejezésre jut az a nagy aktivitás és kezdeményezőerő, mellyel Központi Bizottságunk a pártot és a szovjet népet sikeresen mozgósította a párt politikai irányvonalának megvalósítására. (Taps.)

A beszámoló felsorolja a szocializmus építésének hazánkban és a népi demokratikus országokban elért nagyszerű eredményeit, s annak a harcnak a sikerét, amelyet a világ haladó erői a nemzetközi feszültség enyhítéseért, a népek nemzeti függetlenségéért és demokratikus jogaiért, a tartós békéért és az egyetemes biztonságért folytatnak. A beszámoló számai és adatai, elméleti tételei és politikai következtetései országunk dolgozói és az egész világ haladó erői számára megannyi forrásul szolgálnak a béke, a demokrácia és a szocializmus végleges diadalába vetett hitüknek.

A Központi Bizottság beszámolója ugyanakkor — a leninizmus hagyományaihoz híven — sem a párt, sem a nép előtt nem titkolja munkánk hiányosságait, gyenge pontjait és megoldatlan feladatait. Ez azt jelenti, hogy pártunk nem pihen meg a babérain, hanem újabb nagyszabású feladatokat tűz maga elé. Az elvégzett munka bíráló értékelése a bolsevik vezetés elengedhetetlen feltétele. Csakis így lehet elkerülni a munkában az egyhelyben topogást, csakis így lehet biztosítani az állandó törekvést a haladásra, az újra, a tökéletesebbre, az élenjáróra. Erre tanított bennünket a nagy Lenin:

„A lényeg az, hogy ne elégedjünk meg azzal a hozzáértéssel, amelyhez eddigi tapasztalatunk segítségével jutottunk, hanem *feltétlenül* menjünk tovább, *feltétlenül* törekedjünk többre, *feltétlenül* térjünk át a könnyebb feladatokról a nehezebbekre. Enélkül általában minden haladás lehetetlen, s lehetetlen a haladás a szocialista építés terén is”¹.

HARC A TARTÓS BÉKÉÉRT, A SZOCIALIZMUSÉRT

Eltársak! A mai nemzetközi fejlődés sajátosságainak és az emberiség haladó erőire váró feladatoknak alapos megértéséből következett az a rendkívüli aktivitás, amelyet pártunk a beszámolási időszakban a szovjet állam külpolitikája terén kifejtett.

¹ Lenin Művei. 28. köt. Szikra 1952. 190. old.

Nem volt ezekben az években a világ népeit foglalkoztató egyetlen olyan fontos nemzetközi probléma sem, amelyben a Szovjetunió ne hallatta volna szavát, amelynek megoldásához nagymértékben hozzá ne járult volna.

Ezen a téren a párt az aktív, a vezető erő szerepét vállalta, arra törekedett, hogy gyakorlatilag, konkrétan szervezze meg minden olyan kérdés megoldását, amelytől a béke sorsa függ. A Szovjetunió aktív békepolitikája és a békeszerető országok közös akciói következtében sok kérdés megoldásában jelentős előrehaladás történt. Ma más kérdésekben is a Szovjetunió javaslatai a legreálisabbak, legépítőbbek, s nem a mi hibánk, ha ezek a kérdések mindeddig még nem oldódtak meg.

A szovjet állam szilárd elvhűséggel, s egyszersmind a lehető legrugalmasabban érvényesítette a pártunk által kidolgozott külpolitikát. Határozottan visszautasított minden diktatórikus kísérletet, de kész volt elfogadni minden olyan egyezséget, amely az érdekek kölcsönös figyelembevételén alapult.

A Szovjetunió és a többi békeszerető erő aktív harca két fontos eredménnyel járt. Az első: a nemzetközi feszültségben hosszú évek óta először állt be bizonyos enyhülés. Jelenleg a földön seholsem dúl háború, s már ez egymagában is a nemzetközi helyzetben bekövetkezett lényeges változásokról tanúskodik. A második: a béke, a demokrácia és a szocializmus erőinek pozíciói jelentősen megerősödtek. Erősen megnövekedett a Szovjetunió és a szocializmus egész táborának nemzetközi tekintélye és befolyása. Ugyanakkor az imperialista tábor pozíciói jelentősen meggyengültek. Ma már olyanok is kénytelenek ezt elismerni, mint Acheson úr, volt amerikai külügyminiszter, aki — a *Washington Post and Times Herald* tudósítása szerint — nemrégiben kijelentette: „Ha körülnézünk, nehezen találunk olyan területet, ahol az elmúlt néhány esztendő eseményei a helyzetet ne a mi hátrányunkra változtatták volna meg.”

A béke még jobban megszilárdult az utóbbi időkben, amikor a Szovjetunió és az ázsiai békeszerető országok baráti kapcsolata és együttműködése kiszélesedett. A béke erői a tőkés országokban is gyarapodtak. Ezt bizonyítja például a legutóbbi francia választások eredménye. A baloldali pártok mind a lakosság körében, mind a parlamentben számottevően kiterjesztették és megszilárdították pozícióikat.

Természetesen helytelen lenne, ha beérnénk az elért eredményekkel. Még sokat kell tennünk ahhoz, hogy a nemzetközi feszültség eddigi enyhülését tartós békévé változtassuk. A népek békeharcát még magasabb fokra lehet és kell is emelni, különösen, mert bizonyos nyugati körök kísérletet tesznek a „hidegháború” felújítására.

A Szovjetunió továbbra is azt a lenini tételt követi, amely szerint a szocialista és a kapitalista rendszer békésen élhet egymás mellett. A Szovjetunió fáradhatatlanul harcol a nemzetközi feszültség további enyhítéséért, a béke megszilárdításáért, mert ez teljes mértékben megfelel népeink érdekeinek, a szocializmus érdekeinek.

A belső és a nemzetközi fejlődés sarkalatos kérdéseiről szóló kongresszusi vita fényénél még világosabban látjuk mai harcunk történelmi jelentőségét. Korunk a népek életében végbe menő óriási változásoknak, az imperialista rendszer bukásának és a szocialista világrendszer kialakulásának kora, s a kongresszus hozzásegít bennünket, hogy még jobban megértsük, milyen irányban fejlődnek e kor eseményei.

Óriási jelentőségűek a mai nemzetközi fejlődésnek azok az elvi kérdései, melyeket Hruscsov elvtárs előadói beszédében felvetett: a két rendszer békés egymás mellett élése, a háború elhárításának lehetősége napjainkban, a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban és a szociáldemokrata pártokhoz való viszony.

E kérdéseknek Hruscsov elvtárs előadói beszédében történt megvilágítása konkrét példája annak, hogyan kell alkotóan alkalmazni és továbbfejleszteni a marxizmus-leninizmus nagy tanítását. Hruscsov elvtárs — a jelenlegi nemzetközi helyzet és a nemzetközi helyzetben a háború óta végbement világtörténelmi változások marxista értékelése, s pártunk, a kommunista testvérpártok és az egész nemzetközi munkásmozgalom újabb tapasztalatainak általánosítása alapján — meggyőző választ adott a világ népeit foglalkoztató létfontosságú kérdésekre. (Taps.)

A mai történelmi helyzetben új módon kell feltenni a háború elkerülhetetlenségének kérdését, másképpen, mint az első és a második világháború előtt — hangsúlyozta Hruscsov elvtárs. A nemzetközi küzdőtéren most az erőviszonyok gyökeresen megváltoztak — nem a háború, hanem a béke híveinek ja

vára. Minthogy fennáll az imperializmus és nem szűnt meg a háborúk kitörésének gazdasági alapja, természetesen nem szűnt meg az a veszély sem, hogy a legreakciósabb monopolista körök háborús kalandokba kezdenek, különösen a szocializmus országai ellen. Ezért ebben a vonatkozásban a legkisebb gondatlanság is megengedhetetlen. Nem szabad előfordulni, hogy gyengüljön a figyelem az ország védelmi képességének további fokozásával kapcsolatos kérdések iránt. A háborúk azonban most nem végzetszerűek, nem elkerülhetetlenek. Ma, az új történelmi viszonyok között hatalmas erők vannak, amelyek komoly eszközökkel rendelkeznek ahhoz, hogy megakadályozzák az imperialistákat a háború kirobbantásában, ha pedig mégis megkísérelnék, szétzúzzák az agresszorokat, s a háborúval együtt egyszer s mindenkorra eltemessék a tőkés rendszert, azt a társadalmi rendet, amely a lakosság túlnyomó többségét — a dolgozókat nem csupán kégyetlen kizsákmányolásra, tényleges jogfosztottságra, a nyomor meg a koplalás szenvedéseire kárhoztatja, hanem egyszersmind időszakonként szörnyű, véres háborúkba sodorja. *(Hosszantartó taps.)*

Ezekkel az új történelmi feltételekkel az imperialista kormányköröknek is okvetlenül számolniuk kell. Mindamellett a katonai agresszió megakadályozása természetesen nem történhet automatikusan. A háborús veszélyt csak elszánt harccal lehet elhárítani, s a békéért vívott harc csak akkor lehet eredményes, ha minden békeszerető erő összefog, és a legnagyobb aktivitással küzd a háború és az agresszió veszélye ellen, ha éberséget tanúsít a háborús provokátorokkal szemben, ha idejében leleplezi mesterkedéseiket, és a népeket a mozgósított készenlét állapotában tartja.

Az a tudat, hogy a háborúk napjainkban nem végzetszerűek, nem elkerülhetetlenek, nem elháríthatatlanok, kétségtelenül elősegíti majd a békeharcosok sorainak további növekedését, és még nagyobb lelkesedéssel tölti el a béke minden hívét.

Nem kevésbé jelentősek azok a Hruscsov elvtárs előadói beszédében kifejtett tételek sem, melyek szerint a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban különfélék.

A nemzetközi helyzetben bekövetkezett világtörténelmi változások most nemcsak a tartós békéért, hanem a szocializmusért vívott harc és a nem szocialista országoknak a szocializmusba

való átmenete számára is kedvezőbb feltételeket teremtettek, s egyszersmind hozzájárultak az átmenet formáinak különféle ségéhez a különböző országokban.

A szocialista rendszer születésének és fejlődésének történelmi tapasztalatai ma már számos országban gyakorlatilag igazolták Leninnek azt a zseniális előrelátását, hogy ugyanakkor, amikor a szocializmushoz vezető út alapján véve és a legfontosabbat tekintve azonos és közös a különböző országokban — a szocializmusba való átmenet nem lesz teljesen egyforma, s minden nemzet sajátos jelleget ad a demokrácia ilyen vagy olyan formájának, a proletárdiktatúra ilyen vagy olyan változatának, a társadalmi élet különféle területein végbemenő szocialista átalakulások ilyen vagy olyan ütemének.

Ez a tapasztalat igazolta, hogy a szocializmusba való átmenet biztosításához az állam politikai irányítását az élcsapat vezette munkásosztálynak kell átvennie. A forradalmi marxisták főképpen a szocializmusba való átmenet e fő, döntő felállításának az elismerésében különböznek a reformistáktól. Az állam politikai vezetését azért kell a munkásosztálynak átvennie, hogy a tőkés osztályt — a konkrét körülményektől függően rövidebb vagy hosszabb idő alatt — megfosszák a termelőeszközöktől, s a termelőeszközöket társadalmi tulajdonba vegyék, hogy visszaverjék a megdöntött kizsákmányoló osztályok minden néven nevezendő restaurációs kísérletét, s megszervezzék a szocialista építést.

Emellett az élet igazolta, hogy ugyanakkor, amikor a szocialista országok alapján véve és a legfontosabbat tekintve egységesek, s egymás tapasztalatait és segítségét, különösen a Szovjetunió tapasztalatait és segítségét testvériesen, kölcsönösen felhasználják — az államhatalomban való döntő részvételnek a munkásosztály által történő kivívása során és a szocialista építés terén egyaránt sok alkotó sajátságosúságot mutatnak.

Természetesen felmerül a kérdés: hogy s mint lesz a jövőben? Lehetségesek-e a szocializmusba való átmenet újabb formái? Ez elsőrendű fontosságú kérdés. A népek feltartóztatlanul törekszenek a szocializmus felé, a szocializmus eszméinek vonzóereje napról napra fokozódik, és még jobban fog fokozódni abban az arányban, ahogyan a szocializmus hazánkban, Kínában és valamennyi népi demokratikus országban további

sikereket ér el. Ilyen körülmények között sok ország haladó embereinek feltétlenül el kell gondolkodniuk saját népeiket illetően a szocializmusba való átmenet útjairól.

Hruscsov elvtárs tökéletesen helyes, marxista választ adott erre a nagyon fontos kérdésre. Egészen valószínű, hogy a szocializmusba való átmenet a tőkés országokban a jövőben még fokozottabb sajátságosságokat mutat majd fel, hogy a szocializmusba való átmenetnek a mai történelmi helyzet kedvezőbb általános feltételeit és az egyes országok konkrét sajátosságait tükröző újabb formái jelennek majd meg.

Helytelen lenne azt állítani, hogy a szocializmusba való átmenet minden körülmények között elkerülhetetlenül polgárháborúval jár. Sok függ attól, milyenek az erőviszonyok az illető országban és a nemzetközi küzdőtéren. Sok függ a forradalmi osztályok szervezettségének és öntudatosságának fokától, s a reakciós osztályok ellenállásának erejétől. Amikor Oroszország proletariátusa saját országában a forradalmi fordulatot vezette, az imperialista hatalmak egyesült frontjával találta magát szemben. Most ebben a tekintetben a haladó erőknek a különböző országokban kedvezőbb kilátásai vannak. Most új körülmények állnak fenn magukban a tőkés országokban is. Ezekben az országokban a politikai harc központi kérdése ma a béke, a demokratikus szabadságjogok és a nemzeti függetlenség megvédeése. Ilyen körülmények között a munkásosztálynak és politikai pártjainak teljes mértékben megvan a lehetőségük arra, hogy egységes, demokratikus platform alapján maguk köré tömörítsék a nemzet túlnyomó többségét — a parasztságot, a kispolgárságot, az értelmiséget, sőt a burzsoázia hazafias érzelmű köreit is, ez pedig kétségtelenül megkönnyíti a munkásosztály győzelmének feltételeit.

De még így is az a helyzet, hogy számos tőkés országban, ahol különösen nagyok a reakciós erők, s különösen erős a katonai és rendőri gépezet, a szocializmusba való átmenet a kizsákmányoló osztályok eszeveszett ellenállásával, s ennél fogva a munkásosztály éles forradalmi harcával jár majd együtt. Ugyanakkor egyes más tőkés országokban, ahol kevésbé hatalmasak a reakciós erők, s kevésbé erős a katonai és rendőri gépezet, a szocializmusba való átmenet során nincs kizárva a forradalom békés lefolyása sem. Nevezetesen nincs kizárva a munkásosztály

békés hatalomrajutásának lehetősége a parlamenti többség meghódítása és a parlamentnek igazi népi parlamentté változtatása révén. Az ilyen parlament, a proletariátus, a dolgozó parasztok, az értelmiség és a lakosság valamennyi haladó rétegének forradalmi tömegmozgalmára támaszkodva, megtörheti a reakciós erők ellenállását, s végrehajthatja a társadalom szocialista átalakítását.

A kommunizmus ellenségei úgy tüntetik fel a kommunis-tákat, mint akik mindig és minden esetben a fegyveres felkelés, az erőszak és a polgárháború hívei. Ez a kommunistáknak és az általuk képviselt munkásosztálynak ostoba megrágalmazása. A kommunisták az egész munkásosztállyal együtt előnyben részesítik az egyik társadalmi rendszerről egy másikra való áttérés lehető legkevesebb megrázkódtatással járó formáit. Ez magától értetődik. Ennek az átmenetnek a formái azonban, mint Hrus-csov elvtárs itt kimutatta, a konkrét történelmi körülmények-től függnék, s emellett a békésebb vagy erőszakosabb módsze-rek nem is annyira a munkásosztálytól, hanem annak az ellen-állásnak a fokától és formáitól függnék, amelyet a megdöntött, s nagy vagyonuktól, politikai hatalmuktól és egyéb kiváltsá-gaiktól önként megválni nem hajlandó kizsákmányoló osztályok kifejtének.

A Központi Bizottság beszámolójában ki van fejtve pár-tunk elvi álláspontja a szociáldemokrata pártokhoz a mostani szakaszban való viszonyt illetően.

Kétségtelen, hogy a nemzetközi munkásmozgalom megosz-tottsága a mai viszonyok között, amikor az új háború veszélye elleni harcra a népek minden erejét egyesíteni kell, kétszeresen is túrhetetlen. Az élet számos olyan nagy jelentőségű kérdést vetett fel, amelyekben érintkezési pontjaink vannak a szociál-demokratákkal, tehát lehetővé válik velük ezekben a kérdések-ben az érdemleges kapcsolat-felvétel, a közeledés és az együtt-működés. Ennek lehetősége mindenekelőtt abból következik, hogy a mostani körülmények között a munkásmozgalom előtt fő feladatokként olyan feladatok állnak, mint a béke, a nemzeti szabadság és a demokrácia védelme. Sok tőkés országban a mun-kástömegek erősen balra tolódnak. A szocialista pártok, a keresz-tény szakszervezetek és más szervezetek egyszerű tagjainak óriási többségét békevágy tölti el.

Fel kell tennünk, hogy az egység eszméje a munkásosztály különböző osztagait egyre erősebben ragadja majd magával, s gyakorlati eredményekre vezet. Ez azonban nem magától megy végbe, és sokban függ majd tőlünk, kommunistáktól, megfelelő irányú aktivitásunktól.

A Központi Bizottság beszámolójában az időszerű nemzetközi problémákra vonatkozóan kidolgozott elméleti tételek felbecsülhetetlen jelentőségűek. Kétségtelenül óriási szerepük lesz a haladó erők gyarapodása szempontjából, segítséget fognak nyújtani mindazoknak a haladó erőknek, amelyek a tartós békéért, az idejét múlta kapitalizmusnak egy olyan új, haladó társadalmi renddel való felváltásáért küzdenek, amely a népet megszabadítja a kizsákmányolástól, a háborúktól, a társadalmi és a nemzeti elnyomás minden formájától. (*Viharos taps.*)

A PÁRTSZERVEZŐ MUNKA AZ ÚJ FELADATOK SZÍNVONALÁN

Eltársak! Nem kisebb aktivitással és kezdeményező erővel oldotta meg a párt a beszámolási időszakban az ország belső fejlődésével összefüggő kérdéseket. Ennek az aktivitásnak az volt az alapja, hogy a párt világosan látta az ország további fejlesztésének szükségleteivel kapcsolatban napirendre került problémákat.

A párt bátran feltárta a gazdasági, állami és pártmunka különböző területein észlelt hiányosságokat. A párt Központi Bizottsága több teljes ülésen a mezőgazdaság gyors fellendítésének és az ipar területén folyó munka megjavításának nagyszabású programját dolgozta ki. A párt újabb erőfeszítésekre, a kolhozok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok és az iparvállalatok munkájának átszervezésére szólította fel a dolgozókat, s óriási szervező munkát fejtett ki. Bátran elmondhatjuk, hogy az iparosítás és a kollektívizálás óta pártunk még nem hajtott végre olyan hatalmas arányú gazdasági intézkedéseket, mint amilyenek most vannak országunkban a megvalósulás útján. Az a körülmény, hogy két év alatt több mint 30 millió hektárral — több európai ország együttes vetésterületének megfelelő nagyságú földdel — tudtuk növelni az ország vetésterületét, arról tanúskodik, hogy pártunknak most már a legnagyobb feladatok megoldásához is megvan az ereje.

Pártunk hatalmas munkája megtermi gyümölcseit. A mezőgazdaságban megtettük az első nagy lépést a szemestermények és az ipari növények termelésének növelése, az állattenyésztés fejlesztése terén, megteremtettük a feltételeket ahhoz, hogy a legközelebbi években erősen, az ország növekvő szükségleteit kielégítő mértékben növelhessük a mezőgazdasági termékek termelését. Az ipar terén az a körülmény, hogy az ötéves tervet négy év és négy hónap alatt teljesítettük, azt mutatja, hogy népgazdaságunknak ebben az ágában is óriási tartalékok tárnak fel.

Az elért sikerekre támaszkodva most új gigászi feladatokat tűzhetünk ki. Most gyors ütemben fejleszthetjük nemcsak a nehézipart, az egész népgazdaság alapját, hanem a fogyasztási cikkek termelését is, jelentősen gyarapíthatjuk a társadalmi gazdagságot, s ezen az alapon tetemesen növelhetjük a néptömegek jólétét. A kongresszusnak a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezete ezeket a feladatokat tűzi ki. A hatodik ötéves terv megvalósítása a szocialista gazdaság újabb nagy sikereit hozza magával, országunk újabb nagy lépése lesz a fogyasztási cikkek bőségének megteremtése, a kommunizmus építése terén.

Eltársak! A szovjet nép nagy lelkesedéssel, még hatalmasabb munkalendülettel fogadja a párt Központi Bizottságának Hruscsov elvtárs által bejelentett intézkedéseit, amelyek a hatodik ötéves terv folyamán tovább javítják majd a szovjet emberek létfeltételeit és életkörülményeit. A hatodik ötéves terv során minden munkás és alkalmazott áttér a hétórás munkanapra, a szén- és az ércbányászatban a külszín alatti munkák fő munkafolyamatainál foglalkoztatott dolgozók, továbbá a serdülők számára pedig hatórás munkanap lép életbe — bércsökkentés nélkül; a legközelebbi időben a szombati és az ünnep előtti napokon két órával megrövidül a munkaidő; a munkások és az alkalmazottak alacsony fizetésű csoportjainak munkabére emelkedik, rendezik a nyugdíjkérdést, erősen bővül (az ötödik ötéves tervhez képest megkétszereződik) a lakásépítkezés, megjavul az éttermek és a többi közszolgáltatási intézmény munkája. Mindezek az intézkedések magasabb színvonalra emelik a szovjet emberek jólétét. A pártnak gondja volt mindenkire: a dolgozókra, reménységünkre és jövőnkre — a fiatalságra, a

munka veteránjaira, a nőkre, a gyermekekre, minden emberre, amint ez a szocialista társadalomban el is várható.

A tervbe vett intézkedések élénk visszhangot keltenek külföldön. Minden becsületes ember velünk együtt örül. De vannak olyanok is, akiknek ez nem tetszik. Az új szovjet ötéves terv közzététele bizonyos köröket kihozott a sodrúkból. Ezek a körök már nem kételkednek abban, hogy ezt a szovjet ötéves tervet teljesíteni fogjuk. Ezt most mindenki elismeri. Más dolog miatt rettegnek. Nyíltan írt erről nemrég W. Douglas, az Egyesült Államok legfelsőbb bíróságának tagja. „Ha Oroszország biztosíthatja a békét akár csak egy évtizedre is — írta —, lényegesen emelheti az életszínvonalat az országban. Ezzel óriási hatást gyakorolhat Ázsiára, de Európára is... Egy mosolygó, békés, virágzó Oroszország a legnehezebb nemzetközi probléma.”

Douglas úr a két társadalmi rendszer békés gazdasági versenye láttán szemmel láthatóan elveszti nyugalmát, s mi nem szándékozunk őt megnyugtani. Csak azt kell megjegyeznünk, hogy a békés, virágzó Oroszország egyáltalán nem „nehéz nemzetközi probléma” a világ egyszerű dolgozó emberei számára, akik méltán látják a Szovjetunió dolgozóinak sikereiben a béke, a demokrácia és a szocializmus nagy ügyének győzelmeit. *(Hosszantartó taps.)*

A hatodik ötéves terv fontos szakasz lesz a két rendszer békés gazdasági versenyében. E szakasz sajátossága az, hogy a Szovjetország most minden szükséges feltétel birtokában történelmileg igen rövid idő alatt megoldhatja a Szovjetunió fő gazdasági feladatát, az egy főre jutó termelés tekintetében utolérheti és túlszárnyalhatja a legfejlettebb tőkés országokat.

Ehhez azonban az ország egész népgazdaságát új, magasabb műszaki színvonalra kell emelni, hogy biztosíthassuk a munka termelékenységének jelentős fokozódását. Ez most a legfőbb, ami szükséges ahhoz, hogy a szocializmus első legyen a kapitalizmussal folytatott versenyben. Ezzel kapcsolatban a termelés közgazdasági kérdései olyan jelentőségre tesznek szert, mint még soha.

Magasabb színvonalra kell emelni a gazdaság irányítását, a minisztériumoknak, továbbá a vállalatok, a kolhozok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok vezetőinek a munkáját.

Ilyen körülmények között különösen nagy követelmények merülnek fel a pártszervezetek munkája tekintetében is.

Pártunk a XX. kongresszusra egységesebb és összeforrottabb, mint valaha. A párt helyes politikai irányvonala, a dolgozók érdekeit szolgáló tevékenységének kifogyhatatlan ereje az egész szovjet népet még szorosabban tömörítette a párt köré, mint eddig, még szorosabbra fűzte a munkásosztály és a parasztság szövetségét, országunk népeinek megbonthatatlan, nagy barátságát.

A párt eszmei és szervezeti egysége a párt erejének és szilárdságának fő feltétele, s ugyanakkor minden sikerének forrása. A Kommunista Párt csak sorainak egysége révén tudta sikeresen megoldani a kül- és belpolitika kérdéseit, irányítani a gazdasági és kulturális építést.

A párt egységének megszilárdulását, aktivitásának, kezdeményező készségének és harcképességének fokozódását nagymértékben elősegítette az, hogy a pártélet lenini szabályai és a pártvezetés lenini elvei, melyek a XIX. kongresszus előtt gyakran csorbát szenvedtek, újból érvényre jutottak.

A XIX. kongresszus előtt elterjedt a marxizmus-leninizmus szellemétől idegen személyi kultusz elmélete és gyakorlata, ami a pártmunkának a szervezés és az ideológia terén egyaránt sokat ártott. A személyi kultusz elmélete és gyakorlata kisebbitte a néptömegeknek és a pártnak a szerepét, lebecsülte a kollektív vezetést, aláásta a pártonbelüli demokráciát, elfojtotta a párttagok aktivitását, kezdeményező készségét és öntevékenységet, egyesek munkájában az ellenőrzés hiányára, felelőtlenségre, sőt önkényre vezetett, gátolta a bírálat és önbírálat kibontakozását, s a kérdések egyoldalú, gyakran pedig egyenesen hibás megoldására vezetett.

A kollektív vezetés lenini elvének érvényre juttatása a pártépítés legfőbb alapjának helyreállítását jelenti. Pártunk eleven, öntevékeny szervezet. A vezetés kollektivitása, a pártszervek választhatósága és beszámolási kötelezettsége, a bírálat és önbírálat fontos feltétele annak, hogy a kezdeményezés megnyilvánulhasson, a munkában mutatkozó hibákat és hiányosságokat feltárhassuk, a hibák kiküszöbölési módját felkutathassuk, és fejleszthessük a kommunisták aktivitását.

A kollektív vezetés elvének visszaállítása jelenleg minden fokon, a Központi Bizottságtól az alapszervezetekig eredményesen folyik; erről tanúskodik a bírálat és önbírálat mind nagyobb

kibontakozása, a legfontosabb kérdések kollektív megvitatása és eldöntése a pártszervekben. A legcsekélyebb kétség sem fér ahhoz, hogy a Központi Bizottságban teljesen visszaállítottuk a kollektív vezetés elvét. A legfontosabb kérdéseket most már a Központi Bizottság rendszeresen megtartott teljes ülése dönti el — ez a széleskörű és testületileg működő központi pártszerv, mely a kommunista társadalom építésének döntő frontszakaszával a legszorosabb kapcsolatban van. A Központi Bizottságnak a marxizmus-leninizmusra támaszkodó kollektív tapasztalata biztosítja a párt és az ország helyes vezetését, s a párt sorainak meggingathatatlan egységét. (Taps.)

A személyi kultusz káros elméletét és gyakorlatát teljesen le kell küzdeni, s minden pártszerv munkájában szigorúan érvényesíteni kell a kollektív vezetés elvét. Minden pártfunkcionáriusnak jól meg kell értenie a kollektív vezetés elvének jelentőségét, mert ez az elv a párt egységének, a helyes politika kidolgozásának és sikeres megvalósításának, a káderek helyes nevelésének és az egész pártmunka még nagyobb arányú fellendülésének egyik legfontosabb feltétele.

A párt egybeforrottsága, szervezettsége és harcképessége sok tekintetben tagságának összetételétől függ.

A párt nem vesz fel mindenkit, aki soraiba kíván lépni. Az élenjárókat, a legaktívabbakat veszi fel, s a felvételt aszerint szabályozza, hogy tevékenységének egyik vagy másik szakaszában milyen feladatokat kell megoldania. Az iparosításnak és a mezőgazdaság kollektivizálásának időszakában a párt elsősorban munkásokat és parasztokat vett fel. A háború alatt a pártba való felvételnél azok részesültek előnyben, akik a front első vonalában harcoltak. Aligha szorul bizonyításra, hogy most, amikor az anyagi javak termelésének nagyfokú növelése kerül megoldásra, ésszerű, ha elsősorban az anyagi javak közvetlen termelőinek — a munkásoknak és a kolhozparasztoknak a felvételére helyezzük a hangsúlyt. (Taps.)

Mi a helyzet a pártba való felvétel terén? Meg kell állapítani, hogy az utóbbi két év alatt az előző évekhez képest a pártba felvettek között megnőtt a munkások és a kolhozparasztok aránya.

Sok pártszervezetben azonban az új párttagok között igen alacsony a munkások és a parasztok aránya. Gyakran előfor-

dul, hogy majdnem azonos körülmények közt az egyik párt-szervezetben sokkal kevesebb munkást és parasztot vesznek fel, mint a másokban. Szverdlovszk és Novoszibirszk terület majdnem azonos mértékben ipari jellegű. De míg a szverdlovszki pártszervezetben az 1955-ben felvettek között a munkások aránya 47,2 százalék, addig a novoszibirszki pártszervezetben ez az arány 32,2 százalék. Omszk területen az új párttagok 31,7 százaléka kolhozparaszt, Sztálingrád területen csupán 11,4 százaléka. Mivel magyarázható az, hogy Novoszibirszk területen kevesebb munkást vettek fel a pártba, mint Szverdlovszk területen, Sztálingrád területen pedig kevesebb kolhozparasztot, mint Omszk területen? Semmi mással, mint hogy Novoszibirszk és Sztálingrád terület pártszervezetei nem fordítanak kellő figyelmet a tagfelvétel kérdésére. Ez, sajnos, több más pártszervezetre is vonatkozik.

Ne feledjük, hogy az ügy sikere jelentős mértékben a pártszervezet tagságának összetételétől függ. A pártszervezeteknek a tagfelvétel szabályozása tekintetében fokozott követelményeket kell támasztaniuk, törekedniük kell arra, hogy az új párttagok közt észrevehetően növekedjék a munkások és a kolhozparasztok aránya.

Nem szükséges külön hangsúlyozni a szervező munka nagy jelentőségét. Elsősorban éppen a szervező munkától függ az ügy sikere, a hatodik ötéves terv hatalmas gazdasági feladatainak sikeres megoldása. Ezért vetődik fel olyan élesen — főképp a kerületekben — az a kérdés, hogy lényegesen emelni kell az irányítás színvonalát.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében feltárta a helyi vezető pártszervek munkamódszereiben észlelhető súlyos fogyatékos-ságokat, amilyenek a bürokratikus, íróasztal mellőli vezetés, a gazdaság alapos tanulmányozása nélküli irányítás, a hozzánem-értés, ami miatt nem tudják mozgósítani a dolgozókat a fogyatékos-ságok kiküszöbölésére és a nehézségek leküzdésére, nem tudják megszervezni az élenjárók és újítok tapasztalatainak, a tudomány eredményeinek széleskörű alkalmazását az ipari és a mezőgazdasági termelésben.

Miután a Központi Bizottság megkövetelte a bürokratikus, íróasztal mellőli vezetés módszereinek erélyes felszámolását, a területi, határterületi, városi és kerületi pártbizottságok mun-

kájában egyaránt némi javulás mutatkozott. Csökkent az ülések és az értekezletek száma. A pártfunkcionáriusok kezdtek gyakrabban ellátogatni az üzemekbe, kolhozokba, gép- és traktorállomásokra, szovhozokba, s igyekeztek több segítséget nyújtani a munka megszervezéséhez ott a helyszínen. De ebben az irányban még igen keveset tettünk. Sajnos, még most is szép számmal akadnak olyan pártszervek, amelyeknél a lázas üléselés és az aktagyártás, nem pedig a tömegek körében végzett szervezés veszi igénybe a funkcionáriusok idejének és erejének java-részét. S nem nehéz kitalálni, mi az ilyen munkastílus eredménye. Az emberek üléseznek, aktát aktára halmoznak, de a dolog csak nem halad előre. Ignatyenko elvtárs, a belorusszijai Vityebszk terület mehozi kerületi pártbizottságának titkára a múlt-kori területi pártértekezleten a következőket mondotta: „Ide-stova tíz éve annak, hogy bennünket és több más kerületet minden ülésen és értekezleten bírálják elmaradásunkért. Ez alatt a kerületben 19 kerületi pártbizottsági titkár és 6 kerületi végrehajtó bizottsági elnök váltotta egymást. Kerületünkben 9 bizottság vizsgálta és tanulmányozta a helyzetet, de a kerület elmaradó volt és ma is az. Gyakorlatilag a kerület sem a területi pártbizottságtól, sem a területi végrehajtó bizottságtól nem kap konkrét segítséget.”

A párt alapszervezeteiben is terjed az aktagyártás betegsége, mégpedig gyakran a kerületi pártbizottságok segítségével, melyek a gyűlésekről és az értekezletekről „részletes” jegyzőkönyveket, ezerféle jelentést, kimutatást stb. követelnek. Ennek következtében egyik-másik alapszervezeti titkárnak nem az emberekkel való foglalkozás a legnagyobb gondja, hanem az aktagyártás, ami idejének legnagyobb részét felemészti.

Nézzük meg például az egyik ilyen titkárnak, Rusztamov elvtársnak a munkáját. Rusztamov elvtárs az Azerbajdzsán SZSZK samhori kerületében levő Kirov kolhoz párttitkára. Asztalán és a polcokon nagy halomban tornyosulnak az irodai dossziék és füzetek. Naplót vezet a pártcsoportok munkájáról, a nők, az ifjú kommunisták közt végzett munkáról, a komoszomolnak nyújtott segítségről, a bejelentésekről és a panaszokról, a kommunistáknak adott megbízatásokról, a pártoktatásról, a kultúrscsoportok munkájáról. Ilyen felíratú dossziéi vannak: „Faliújság”, „Harci rölapok”, „Állattenyésztési verseny”,

„Földművelési verseny”, „Az erdősítést támogató kör”. A népnevelők munkáját három füzetben tartja számon: „A népnevelői munka nyilvántartása”, „A politikai tömegmunka nyilvántartása”, „A népnevelők napi feladatai”. Képzeld el, milyen töméntelen sok idő kell mindehhez az irkafirkához, ami a titkárt óhatatlanul elvonja az eleven szervező munkától. Közben a kolhozban a fejők és a pásztorok közt semmiféle nevelőmunka sem folyik. A tényszerlegeken nyoma sincs a gépesítésnek, nincs napi beosztás és takarmányadagolás. Az állattenyésztés hozama rendkívül alacsony: a tehenek évi fejési átlaga csupán 484 liter. Hát persze, a titkári dossziék egyetlen cseppnyi tejet sem adtak. Ebből a szempontból reménytelenül meddőnek bizonyultak. *(Derűltség, taps.)*

A pártapparátus munkáját meg kell javítani, gyökeresen ki kell irtani az íróasztal mellőli vezetés módszerét. A párt-szervezetek dolgozzanak a tömegek között, foglalkozzanak konkrétan, az ügyek alapos ismeretére támaszkodva a gazdasági építés irányításának kérdéseivel. Végezzenek olyan szervező munkát, amely valóban népszerűsíti az élenjáró tapasztalatokat és a tudományos eredményeket, s valóban elősegíti alkalmazásukat minden vállalat, minden kolhoz, minden gép- és traktorállomás, minden szovhoz munkája során.

Csökkenteni kell a pártapparátus személyzetét is oly módon, hogy az apparátus kisméretű, de szakképzett funkcionáriusokból álljon. A Központi Bizottság 25 százalékkal csökkentette apparátusát. Úgy gondolom, hogy ez csak a további csökkentés kezdete. Napirendre kell tűzni és végre kell hajtani a pártapparátus csökkentését a határterületi és a területi pártbizottságokban, a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak Központi Bizottságaiban, s ugyanígy a városi és a kerületi pártbizottságokban. Ez csak hasznára válhat munkájuknak.

Ezzel kapcsolatban hadd szóljak néhány szót a közhivatalok politikai osztályairól. A politikai osztályok annak idején, ott, ahol megalakultak, bizonyos pozitív szerepet tölthettek be, de most édeskevés feladatuk van, s ugyanaz a munkakörük, mint a területi pártszerveknek. Hruscsov elvtárs joggal szólt a vasúti közlekedés elmaradottságáról. Ezért az elmaradottságért természetesen a vasútpolitikai osztályok dolgozói is felelősek. Kinek kellett volna felvetni a vasúti közlekedés elmaradottságának

kérdését, ha nem nekik? De hallatták-e a hangjukat, szóltak-e akár csak egyetlen szót is a közlekedés műszaki fejlesztése érdekében? Nem. Nyilvánvalóan itt az ideje, hogy felszámoljuk a politikai osztályokat. (Taps.)

VÉGET KELL VETNI ANNAK A KÁROS JELENSÉGNEK, HOGY AZ IDEOLÓGIAI MUNKA ELSZAKAD AZ ÉLETTŐL

Elvtársak! Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában tüzetesen ismertette a pártszervezetek ideológiai munkáját.

Az ideológiai munka jelenlegi legfőbb fogyatékoságát abban jelölte meg, hogy ez a munka nagyon elszakadt az élettől, nem tudja általánosítani és a tömegek közt elterjeszteni a kommunista építés legjobb, az életben bevált formáit, s nem harcol elég aktívan a haladásunkat gátló negatív jelenségek ellen. Helyes és jogos a bírálat.

A párt az ideológiai munkát a kommunizmus építésére irányuló tevékenységének szerves részeként fogja fel. Az ideológiai munka fő rendeltetése a kommunizmus építésének gyakorlati segítése, a munka termelékenységének emelése, a tömegek szocialista tudatának erőteljes fejlesztése, az emberek tudatában megbúvó kapitalista csökevények, továbbá a burzsoá ideológia és erkölcs elleni lankadatlan harc, a dolgozóknak, s nem utolsósorban a vezető kádereknek felvértezése a marxista-leninista elmélettel, és a marxista-leninista elmélet alkotó továbbfejlesztése.

Ámde ideológiai munkánk nem foglalkozik kellőképpen ezeknek a nagy feladatoknak a megoldásával. Jelentős mértékben meddő; egy és ugyanazon ismert formulák és tételek szajkózásává válik, s gyakran betűragókat, az élettől elszakadt dogmatikusokat nevel.

Propagandánk jórészt a múlttal, a történelemmel foglalkozik — napjaink kérdéseinek rovására. Emellett pártunk történetét úgy tanították, hogy a történelmi tapasztalatok nem segítették a mai kérdések helyes megértését. Rosszul állunk a közgazdasági ismereteknek, továbbá az élenjáró munkások, mérnökök, kolhozparasztok, élenjáró üzemek, kolhozok, szovhozok és munkacapatok munkatapasztalatainak terjesztésével.

Olyan helyzet állt elő, hogy a pártoktatási hálózatban a kommunisták milliói hosszú éveken át tanulmányozták sorjában a narodnyikok, az ökonomisták, a bundisták téves nézeteit, de nem tanulták meg, hogyan kell harcolni az emberek tudatában nálunk észlelhető kapitalista csökevények ellen, s hogyan kell leleplezni a nemzetközi küzdőtéren manapság jelentkező ideológiai ellenfeleinket; elmulasztották tanulmányozni az országban végbemenő gazdasági folyamatokat, az újítók, az élenjáró üzemek és kolhozok tapasztalatait, a tudományos eredményeket, amelyek elősegítik a lehető legeredményesebb gazdálkodást, a munka termelékenységének emelését, az anyagi javak termelésének növelését és a kommunista építés más feladatainak sikeresebb megoldását.

Azt, hogy ez a helyzet egészségtelen, sok egyszerű kommunista is felismeri. Jól mondta Ignatov elvtárs, a Sztálingrád területen levő mihajlovkai gép- és traktorállomás kombájnzevezője: „Már tizenharmadik éve tanulmányozom a tanulókörben a párttörténetet. Tizenharmadszor magyarázzák nekünk a propagandisták a Bundot. Hát nem akad nálunk fontosabb dolog, mint a Bund bírálása? *(Derűltség.)* Bennünket gép- és traktorállomásunk, kerületünk és területünk ügyei érdekelnek. A jelennek és a jövőnek akarunk élni, propagandistáink meg úgy begabalyodtak a narodnyik és a bundista ügyekbe, hogy sehogysen tudnak kikecmeregni belőlük.” *(Derűltség, taps.)*

A pártpropaganda tehát kezdte elveszteni harcos bolsevik szellemét.

Propagandistáink többsége alig tud eligazodni a szocialista termelés közgazdasági kérdéseiben. A propagandistákat igen gyakran olyan emberek vezetik és nevelik, akik szintén nem ismerik a termelést, vagy csak egészen általános elképzelésük van róla. Mi a megoldás? Az, hogy a propagandamunkába, különösen a közgazdasági ismeretek oktatásába messzemenően vonjuk be gazdasági, párt- és szovjetvezetőinket.

Fokozottabb követelményeket kell támasztani a propagandistákkal szemben. Nem számuk növelését kell erőszakolni, hanem azokat kell kiválasztani, akik propagandánkat valóban össze tudják kapcsolni a gazdasági és kulturális építés gyakorlati feladataival.

Ugyanakkor állandóan foglalkozni kell a propagandisták-

kal is, nem szabad elfelejteni, hogy a legjobb propagandisták is „elfásulnak” és „besavanyodnak”, ha a pártszervek nem vezetik őket, nem irányítják figyelmüket az időszerű feladatokra, nem segítik munkájukat tanácsokkal, s nem látják el őket konkrét adatokkal és tényanyaggal. A propagandisták képzésének és továbbképzésének rendszerét úgy kell átszervezni, hogy megszerezzék a szükséges ipari és mezőgazdasági ismereteket.

Az elszakadás az élettől, a gyakorlattól, és a lemaradás sajnos nemcsak propagandánknak, hanem jelentős mértékben elméleti frontunknak is hibája.

Nézzük például a közgazdaságtudományt. A jelenlegi szakaszban társadalmunk gazdasági fejlődésének mélyreható folyamatait kell elsősorban vizsgálni, s ezt a feladatot kell a marxista eszmék tanulmányozásának és fejlesztésének középpontjába állítani. Ez nem azt jelenti, hogy kevesebb figyelmet kell fordítani a párt régi forradalmi tapasztalatainak tanulmányozására vagy a marxista-leninista filozófiára. De a szovjet társadalom fejlődésének olyan szakaszához érkeztünk, amikor a fő figyelmet a közgazdaságtudomány tanulmányozására és kidolgozására kell összpontosítani, mert a szocialista gazdaság objektív fejlődéstörvényeinek megismerése teszi elsősorban lehetővé, hogy ezeket a törvényeket felhasználjuk a kommunizmus építésének meggyorsítása érdekében.

Ezen a téren öröndetes esemény a Politikai Gazdaságtan tankönyv megjelenése. A tankönyv azonban egymagában nem elég, és sajnos, még igen kevés olyan komoly tudományos mű jelent meg, amely alkotóan taglalja a gazdasági folyamatokat.

Egyes közgazdászok műveiben súlyos hibák találhatók. A pártnak kellett kiigazítania több gyász-közgazdász felfogását, akik olyan antimarxista nézeteket terjesztettek, hogy lassítani kell a nehézipar fejlesztésének ütemét. Komoly kárt okozott azoknak a közgazdászoknak az álláspontja, akik tagadták a technikai felszerelés erkölcsi kopásának kategóriáját a szocializmusban, ami a technika viszonylatában a maradiság, a konzervativizmus elméleti igazolását jelentette.

A közgazdászok nem tanulmányozzák kellőképpen az értéktörvény hatását a szocialista termelésben. Abban, hogy építészaink túlzásokra ragadtatták magukat, s nem számoltak a nép filléreivel, abban, hogy a gép- és traktorállomásokon, a kol-

hozokban gyakran még nem számítják ki, mibe kerül egy mázsa gabona, egy mázsa hús, kétségtelenül közrejátszott az is, hogy a közgazdászok nem dolgozták ki az értéktörvény konkrét hatásának kérdését gazdaságunk viszonylatában.

Elhanyagolták a konkrét népgazdasági ágak közgazdasági kérdéseinek tudományos kidolgozását. A Szovjetunióban több mint 40 olyan tudományos kutatóintézet van, amelynek az a feladata, hogy a mezőgazdasági termelés gazdaságtanát tanulmányozza. Ezek azonban igen keveset tettek a kolhozok és a szovhozok gazdag tapasztalatainak általánosítása terén. Mérhetetlenül elhúzódik a mezőgazdasági gazdaságtan, és az ipargazdaságtan tankönyvének kiadása.

A filozófiában is tapasztalható az elméleti munka elszakadása életünktől, a kommunista építés időszerű feladataitól.

Közgazdászaink és filozófusaink egy részénél, főleg a gyakorlattól való elszakadás következtében, igen elterjedt a betűrágás és a dogmatizmus. A betűrágás rákfénéjének nem csupán az a lényege, hogy azok, akik ebben a betegségben szenvednek, ha kell, ha nem kell idézetekkel hozakodnak elő, hanem az, hogy igazságuk legfőbb kritériumának a gyakorlat helyett a tekintélyek egyes kijelentéseit tartják. Elvesztik a konkrét valóság tanulmányozása iránti érzéket. Mindent az idézetek kiválogatása és a velük való mesterkedés művészete pótol. Az idézetektől való legkisebb eltérést az alaptételek revíziójának tartják. A betűrágók efféle tevékenysége nemcsak terméketlen, hanem káros is. (Taps.)

Nem kétséges, hogy a dogmatizmus és a betűrágás elterjedését nagyban elősegítette a személyi kultusz. A személyi kultusz hívei a marxista elmélet fejlesztését csupán egyes egyéneknek tulajdonították, s teljesen rájuk bízta magukat. Szerintük minden más halandónak csak elsajátítania és népszerűsíteni kell azt, amit ezek az egyes egyének alkotnak. Ilyenformán azt a szerepet, melyet a forradalmi elmélet fejlesztésében pártunk és a testvérpártok kollektív gondolkodása betölt, nem vették figyelembe, s nem tanulmányozták a néptömegek kollektív tapasztalatának szerepét sem.

A párt sohasem nyugodott bele a dogmatizmusba, de most különösen kiéleződött az ellene vívott harc. A mi korunkban a

marxizmus alkotó fejlesztése időszerűbb, mint valaha. Országunkban a kommunizmus, a népi demokratikus országokban a szocializmus építése napról napra újabb meg újabb kérdéseket vet fel, melyekről az elméletnek is el kell mondania a magáét. Az egész világon gigászi méretű változások történnek, sok kérdés most új módon vetődik fel. Mindez megköveteli, hogy ne maradjunk el az élettől, hogy az új problémákat tudományosan kidolgozzuk, s a marxizmust tovább gazdagítsuk és fejlesszük. A marxizmus alkotó jellegéről szólva Lenin hangsúlyozta, hogy „Marx elméletét egyáltalán nem tekintjük befejezett és érintetlen valaminek; ellenkezőleg, meggyőződésünk, hogy ez az elmélet csak alapköveit rakta le annak a tudománynak, amelyet a szocialistáknak minden irányban tovább kell fejleszteniök, ha nem akarnak elmaradni az élettől”¹.

Ez a feladat vár ránk, elsősorban közgazdászainkra és filozófusainkra. A párt azt várja tőlük, hogy a szocialista építésnek a Szovjetunióban és a népi demokratikus országokban felhalmozódott hatalmas tapasztalatait általánosítva és a jelenkori kapitalizmusban végbemenő folyamatokat behatóan elemezve nagy jelentőségű tudományos műveket alkossanak, melyekkel elméleti segítséget tudnak nyújtani szovjet-, gazdasági és pártkádereinknek. Természetesen, amikor a marxisták arról beszélnek, hogy az új gyakorlat és a tudományos vívmányok általánosítása alapján tovább kell fejleszteni a forradalmi elméletet, ezt mindig úgy értelmezik, hogy a marxizmus-leninizmus megingathatatlan elvei alapján kell ezt a feladatot megoldani, engesztelhetetlen harcot folytatva minden olyan kísérlet ellen, amely ezeknek az elveknek a revíziójára irányul.

Ideológiai munkánk hiányosságai fölöttébb komolyak. A párt ebbe nem törődhet bele.

A legfelsőbb pártszervektől az alapszervezetekig minden pártszervezetnek feladata, hogy kiküszöbölje ezeket a hiányosságokat, s biztosítsa ideológiai munkánk gyökeres megváltozását. Úgy kell dolgoznunk, hogy az ideológiai munka az élet, a gyakorlat, a kommunista építés konkrét kérdéseibe kapcsolódjék, s a propaganda meg az agitáció főképpen olyan feladatokkal foglalkozzék a legtűzetesebben, amelyek az anyagi javak

¹ Lenin Művei. 4. köt. Szikra 1953. 215—216. old.

termelésének növelése érdekében az üzemekben és a kolhozokban megoldásra várnak.

Állandóan törődni kell a dolgozók szocialista öntudatának fejlesztésével, meg kell válaszolni időszerű és égető kérdéseiket, nem szabad megengedni, hogy alább hagyjon a harc az emberek tudatában megbúvó kapitalista csökevények ellen, s erélyesen le kell leplezni az imperialista burzsoázia reakciós ideológiáját. A nemzetközi feszültség további enyhítésére és a béke megszilárdítására törekedve nem szabad csökkentenünk, hanem ellenkezőleg, evégett is fokoznunk kell a burzsoá ideológia, az imperializmus és a gyarmati rendszer bírálását, meggyőző példákkal és tényekkel le kell lepleznünk az imperializmus agresszív ideológiáját és politikáját, s a kapitalista rendszer kizsákmányoló mivoltát. Ezzel a pusztulásra ítélt rendszerrel állítsuk szembe a szocialista rendszert, mutassuk ki óriási előnyeit, hirdessük fennkölt elveit és nagy céljait.

El kell érnünk, hogy az ideológiai munkát ismét a párt által évtizedek során kifejlesztett harcos bolsevik szellem és céltudatosság hassa át, s ez a munka valóban a kommunizmus győzelméért vívott harc feladatait szolgálja.

A párt továbbra is különösen nagy gondot fog fordítani a propagandára és a marxista-leninista elméletnek az új tapasztalatok alapján történő alkotó továbbfejlesztésére, mert az elmélet egész politikánk és egész tevékenységünk tudományos alapja, a sikeres kommunista építés nélkülözhetetlen vezérfonala.

* * *

Eltársak! Ennek a kongresszusnak a történelmi jelentősége szinte felbecsülhetetlen. A kongresszus a kommunizmus építésének olyan nagyszerű távlatait tárja fel pártunk, az ország, a szovjet nép előtt, hogy szinte repes az ember szíve az örömtől és a büszkeségtől. Milyen nagyszabású feladatok várnak ránk, és milyen kimeríthetetlen lehetőségeink vannak sikeres megoldásukra! Milyen gyönyörű élet nyílik meg a szovjet emberek előtt! A nem is távoli jövőben még sokkal hatalmasabb és erősebb lesz szocialista hazánk, politikai, gazdasági és kulturális tekintetben egyaránt. S vele együtt fejlődik, erősödik és

virágzik majd a többi testvéri szocialista ország, az egész nagy szocialista közösség! *(Hosszantartó taps.)*

E csodálatos távlatok előtt pártunk gránitszilárd egységben áll, tele roppant alkotó aktivitással és harci készséggel. Pártunk az egész szovjet nép osztatlan szeretetét és támogatását élvezi. Fegyvere a marxizmus-leninizmus bölcs, legyőzhetetlen tanítása.

Nem kétséges, hogy a párt a XX. kongresszus után újabb nagy győzelmeket fog aratni abban a harcban, amelyet hazánk további felvirágoztatásáért, a népek békéjéért, a kommunizmus diadaláért vív. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

A. I. MIKOJAN ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 16-i délutáni ülésen

Elvtársak! Teljesen egyetértek a párt Központi Bizottságának beszámolójával. Engedjék meg, hogy a Központi Bizottság tevékenységének csupán néhány területével foglalkozzam.

A Központi Bizottság beszámolója az emberiség jelenkori történetéből merített új tényeket és eseményeket vizsgálja. A Központi Bizottság a marxizmus-leninizmus fényével világítja meg ezeket a tényeket és eseményeket, s a társadalmi fejlődés törvényeivel és e törvényeknek a mai körülmények közötti felhasználásával kapcsolatban számos nagy elvi jelentőségű merész elméleti következtetésre jut. A beszámoló a marxista elmélet döntő fontosságú kérdéseit a mai helyzetnek megfelelően veti fel. A levont következtetések nemcsak elméleti jellegűek, hanem *programjellegűvé* is válnak, hatalmas gyakorlati jelentőségre tesznek szert a kommunizmusnak a fejlődés következő szakaszaiban folytatandó helyes politikája szempontjából. Ilyenformán a beszámoló a marxizmus-leninizmus komoly gazdagítása, értékes hozzájárulás a társadalom fejlődéséről szóló marxista-leninista tudományhoz. (*Taps.*)

A Hruscsov elvtárs előadói beszédében foglalt következtetések és elméleti tételek azt mutatják, hogy Központi Bizottságunk hozzá, mint legtapasztaltabb, a Kommunista Párt gazdag történelmi tapasztalataival felvértezett szervhez méltó módon — nem egyszerűen a marxizmus-leninizmus ismert elméleti tételeit ismételve. A Központi Bizottság a társadalmi fejlődéstörvények megismerésének nagyszerű marxista módszerét követve értelmezi, marxista módon magyarázza a társadalmi fejlődés mai eseményeit.

Ugyanakkor olyan következtetésekkel gazdagítja a munkás-

osztály fegyvertárát, amelyek nemcsak annak a harcnak tényeit és eseményeit általánosítják és magyarázzák, amelyben Marx, majd Lenin élt és működött, hanem a tőkés, valamint a szocialista országokban később bekövetkezett eseményeket is. E kérdések rendkívüli fontosságára és időszerűségére való tekintettel legyen szabad az alábbiakban foglalkoznom egyikkel-másikkal.

A Központi Bizottságnak és Elnökségének munkáját az elmúlt három esztendőben mindenekelőtt az jellemezte, hogy pártunkban *hosszú szünet után létrejött a kollektív vezetés.* (Taps.)

Pártunknak most olyan szilárdan összekovácsolódott vezető kollektívája van, amelynek ereje nemcsak abban rejlik, hogy sok esztendő forradalmi harcában és munkájában egybeforrott elvtársakból áll — bár természetesen ez is igen fontos —, hanem főként abban, hogy ez a kollektíva a pártépítés és a pártvezetés lenini eszméit, lenini elveit követve rövid idő alatt elérte a pártélet lenini szabályainak visszaállítását az egész vonalon. (Taps.)

A kollektív vezetés elve elemi fontosságú a proletárpárt, a lenini típusú párt számára. Ez régi igazság, mégis hangsúlyozni kell, mert nálunk mintegy 20 éven át tulajdonképpen nem volt kollektív vezetés, virágzott a személyi kultusz, amelyet már Marx, majd Lenin is elítélt, s ez a személyi kultusz szükségképpen hátrányosan befolyásolta a párt helyzetét és tevékenységét. És most, miután az elmúlt három esztendő alatt a lenini elvszerűség és a lenini egység alapján helyreállott a Kommunista Párt kollektív vezetése, teljes egészében érezhető a lenini vezetési módszerek jótékony hatása. S éppen ez az a fő forrás, amely a legutóbbi években új erőt adott pártunknak. Ez egyézersmind fontos előfeltétele volt azoknak az eredményeknek, amelyekről Hruscsov elvtárs előadói beszédében szó esik, és záloga annak, hogy a párt még biztosabban, még sikeresebben halad majd a kommunizmus felépítésének útján. (Taps.)

A Központi Bizottság az utóbbi években, mint a beszámolóból kitűnik, más halaszthatatlan és égető kérdések között nagy figyelmet fordított arra, hogy biztosítsa az ipar, mindenekelőtt a nehézipar gyors fejlődését, hogy az iparban, a közlekedésben, a mezőgazdaságban, a kereskedelemben nagyobb lendülettel

folytassák a harcot a technika fejlesztéséért, a munka magas termelékenységeért, az ipari termékek kiváló minőségéért.

A fő probléma a mezőgazdaság elmaradásának megszüntetése, az ipar és a mezőgazdaság fejlődése között az elmaradás nyomán keletkezett, s országunk szempontjából fölöttébb veszélyes aránytalanság kiküszöbölése volt, hiszen ennek az aránytalanságnak további kihatásai igen komolyan akadályozták volna fejlődésünket. Ezt a feladatot egész sor intézkedés életbeléptetésével, így a kolhozparasztnak anyagi érdekeltségének fokozása, a szűz- és parlagföldek hasznosítása útján oldottuk meg. Két év alatt 33 millió hektár új földet tettünk termővé. Álmodhatunk-e valaha is ilyesmiről?

És mi történik ugyanakkor az amerikai mezőgazdaságban? Az Egyesült Államok kormánya ezidén januárban az elnöki üzenetben olyan programot terjesztett a kongresszus elé, amely a vetésterület 10 millió hektáros csökkentését helyezi kilátásba. Ez nem egyéb, mint mezőgazdasági termelőerők közvetlen megsemmisítése, a kapitalizmus rothadásának egyik legszembetűnőbb új megnyilvánulása. Úgy látszik, az Egyesült Államokban is felvetődik a szűz- és parlagföldek kérdése, csak hogy éppen fordítva, amerikai módra. A földek feltörése helyett ők a megművelt földeket változtatják parlaggá, szűzfölddé. *(Élénkség a teremben.)* És ez olyan országban történik, amely „a világ vezetésére” tart igényt, méghozzá olyan időpontban, amikor az Egyesült Nemzetek Szervezetének hivatalos adatai szerint a tőkés világban egyre több ember szűkölködik élelmiszerekben. Ezeknek a nélkülözőknek a száma az 1939-es 31 százalékkal szemben ma már elérte a világ lakosságának 59 százalékát. Ugyanakkor pedig az Egyesült Államokban 10 millió hektárnyi vetésterület parlaggá változtatását javasolják.

A következő kiragadott példa is megmutatja, mi rejlik a „világuralmi” törekvések mögött: a Közel-Keleten 1955-ben az amerikai és az angol monopóliumok 150 millió tonna ásványolajat termeltek. Ez mindössze 240 millió dollárjukba került. Potom pénz ez ennyi olajért. Tiszta hasznuk viszont 1 milliárd 900 millió dollár volt, vagyis egy esztendő alatt megtérült a közel-keleti olajvidéken eszközölt teljes tőkebefektetésük. Kuveitben pedig negyed év alatt annyi volt a profit, mint az egész idő alatt befektetett tőke. Az Egyesült Államok ásványolaj-ipará-

ban legalább hat-hét esztendő kellett volna ahhoz, hogy a befektetett tőke megtérüljön.

Ha az ásványolajból származó teljes jövedelem megmaradna jogos tulajdonosuknak, vagyis az araboknak és más közel-keleti népeknek, akkor ezek a népek igen gyorsan leküzdhetnék a nyomort, és rohamléptekkel pótolhatnák gazdasági és kulturális fejlődésükben mindazt, amit a külföldi tőke sok esztendő kegyetlen kizsákmányolása miatt elmulasztottak.

Ez a hírhedt „világuralmi törekvés” megnyilvánul a kizsákmányolás új, burkolt formáinak kiagyálásában is. Sok ázsiai és afrikai nép megszabadult a gyarmati függőségtől, de az amerikai és az angol monopóliumok garázdálkodása miatt exportpiacaikon, mint maguk az elmaradott országok népei mondják, méltánytalan árakat kényszerítenek rájuk, vagyis az exportárak és az importárak közötti sajátos „olló” szorítójába fogják be ezeket a népeket. Ilyenformán ezek a népek ugyanazért az áru-mennyiségért most (az ENSZ adatai szerint) 40 százalékkal kevesebb importárut kapnak, mint az évszázad elején. Ez hát az elmaradott országokról való „gondoskodás”, ez hát a nekik nyújtott „segítség”!

Visszatérve mezőgazdaságunk fejlesztéséhez, meg kell mondani, hogy a mezőgazdaság helyzetének megjavítására az említetteken kívül más intézkedéseket is teszünk: a vetésterületet ésszerűen osztjuk el a legfontosabb növények között, a mezőgazdasági munkákat komplex módon gépesítjük, megjavítjuk a mezőgazdaság szervezeti irányítását, megváltoztatjuk a mezőgazdasági tervezés rendszerét. Megszüntettük az ügyre káros bürokratikus központi tervezést, és magukra a kolhozokra bíztuk, hogy elkészítsék az egyes növények vetésterületére és termés hozamára, az állatállományra és az állatok hozamára vonatkozó terveket. A központ feladata most csak az, hogy megállapítsa az állami begyűjtés, illetve felvásárlás mennyiségét.

Mindeme intézkedések biztosítják a mezőgazdaság gyors fellendülését, gazdaságunk aránytalanságainak felszámolását, és jelentős mértékben erősítik a munkásosztály szövetségét a parasztsággal.

Már sikerült emelnünk a mezőgazdaság termelékenységét, s ennek következtében jelentékenyen növelnünk az élelmiszerek és a közszükségleti iparcikkek termelését.

Feladatul tűztük ki, hogy a hatodik ötéves terv végére csaknem 3,5-szer annyi közfogyasztási cikket, s ezen belül 3,2-szer annyi húst és halat, 5,6-szer annyi konzervet, 3,9-szer, azaz csaknem négyszer annyi vaját, 3-szor annyi cukrot, 14-szer annyi selyemkelmét, 3-szor annyi gyapjuszövetet, 22-szer annyi varrógépet, 12-szer annyi órát stb. termelünk, mint a háború előtt, 1940-ben.

A ma leginkább szűkében levő tömegfogyasztási cikkek termelésének ilyen gyors ütemű növelése azzal magyarázható, hogy pártunk Központi Bizottságának gondot okoz a kereskedelem terén számos helyen tapasztalható fennakadás, és az egyes cikkekért való sorbanállás. Megtörténik, hogy felteszik a kérdést: hát valóban elkerülhetetlenek a kereskedelemben a fennakadások, valóban elkerülhetetlen a sorbanállás a hiánycikkekért? Valóban velejárói ezek a szocialista kereskedelemnek? Természetesen nem. Ilyesmire akkor kerül sor, amikor nincs meg a kellő egyensúly az árukészlet és a lakosság fizetőképes kereslete között.

A szocialista társadalomban a keresletnek meg kell előznie az árukínálatot. Az állandóan növekvő kereslet előre lendíti az árutermelést. Az egész kérdés a megelőzés mértékében rejlik. Ha a felhalmozott árutömeg és a lakosság pénzbeni jövedelme között jelentős szakadék támad, az aránytalanságot idéz elő a forgalom terén, kedvezőtlenül hat a szovjet kereskedelemre, sorbanállást és fennakadást okoz egyes áruk eladásánál, kellemetlenséget szerez a lakosságnak, rontja a vevők kiszolgálását, és megnehezíti az áruk minőségének javításáért folytatott harcot.

Most minden lehetőségünk megvan arra, hogy megszüntessük ezt az aránytalanságot. A helyes tervezés lehetővé teszi, hogy a jövőben megakadályozzuk a forgalom ilyen aránytalanságát, s mindjárt az ötéves terv első esztendeiben megszüntessük a helyenként észlelhető sorbanállásokat és fennakadásokat. Ezzel az a célunk, hogy biztosítsuk a vásárlók kényelmét, emeljük a kereskedelem színvonalát, javítsuk a vásárlók kiszolgálását, az egész árutömeget a kiváló hazai és külföldi minták színvonalára, az egész kereskedelmet és a közétkeztetést pedig új, magasabb, a szocialista társadalom követelményeinek megfelelő színvonalra emeljük. (Taps.)

A kereslet és a kínálat helyes arányának kialakítása érdekében gyors ütemben növeljük a hiánycikkek termelését, s a

jövőben olyan árleszállítási politikát folytatunk, amely biztosítja, hogy az árak leszállítása csakis az árutömeg gyarapodásának és a lakosság fizetőképes kereslete növekedésének arányában történjék.

Nyíltan be kell ismernünk, hogy üzleteink és éttermeink működése még nem üti meg a legmagasabb külföldi mértéket. Azért kell ezt elismernünk, hogy újabb erőfeszítéseket tegyünk, s mielőbb megfelelő színvonalra emeljük a kereskedelmet és a vendéglátóipart. Ennek során ki kell szélesítenünk az üzletek és az éttermek hálózatát, mert kevés üzletünk és éttermünk van. Korszerűvé kell tennünk, át kell szerveznünk ezeket: mind az éttermekben, mind pedig az üzletekben be kell vezetni az önkiszolgálást. Általánosan be kell vezetni az automatákat. Amerikában jelenleg mintegy kétmillió automata működik, nálunk viszont csak itt-ott egy-egy. Az automaták bevezetésével a vevő kényelmét szolgáljuk, csökkentjük a forgalmi költségeket, emeljük a kereskedelmi dolgozók munkájának termelékenységét.

A kereskedelem és a vendéglátóipar gyökeres megjavítása céljából be kell fejeznünk a kereskedelmi vállalatok igazgatásának decentralizálását, a vállalatokat át kell adnunk a helyi szovjeteknek, be kell vonnunk a legtevékenyebb munkásokat, alkalmazottakat és háziasszonyokat a kereskedelem és a vendéglátóipar mindennapos ellenőrzésének és állandó javításának munkájába. Ugyan kik ellenőrizzék és érzék el a hiányosságok kiküszöbölését, ha nem ők, akik elsősorban látják a kereskedelem minden hiányosságát? A szakszervezeteknek döntő szerepet kell vállalniuk az ellenőrzésben, a helyi szovjeteknek pedig meg kell szüntetniük a feltárt fogyatékoságokat.

Központi Bizottságunk tevékenységének fontos területe volt továbbá — a kérlelhetetlen harc a bürokratikus centralizálás ellen, és a lenini demokratikus centralizmus teljes visszaállítása; a szovjet nemzetek szövetségének, a szövetségi köztársaságok szuverén jogainak oltalmazása és erősítése, a hatáskörükbe tartozó, de korábban helytelenül a központban összpontosított ügyek átadása a szövetségi köztársaságoknak, hogy azok intézzék; többek között jelentős számú iparvállalat most bekövetkezett átadása a központi szervek hatásköréből a helyi szervek hatáskörébe; a helyi szovjetek és vállalatok jogkörének növelése, a munkástömegek bevonása a gazdasági tervek kidolgo-

zásában és megvizsgálásában való messzemenő részvételbe, s a termelés igazgatásával összefüggő kérdések megoldásában való hatékonyabb részvételbe; az államapparátus csökkentése és egyszerűsítése; a következetes küzdelem a kommunista gőg, az elbizakodottság, a hiú kérkedés és a kirakatpolitika ellen, amelyek már oly sokat ártottak nekünk; a harc a bírálatért és önbírálatért; teljes mértékben függetlenül attól, hogy kiről van szó.

Egyéb nagy jelentőségű intézkedések között meg kell említeni az Állami Tervbizottság két részre — a távlati tervezés és a folyó tervezés állami bizottságára osztását, aminek az a célja, hogy a jövő szükségleteit helyesen kapcsolják össze napjaink szükségleteivel, s ez a két szerv a gazdaságon belüli aránytalanságok megakadályozása érdekében kölcsönösen ellenőrizze egymást.

Mivel tudjuk, milyen sokat törődött Lenin a gazdaság fejlesztésének tervszerűségével, biztosak lehetünk benne, hogy a Központi Bizottságnak az Állami Tervbizottság átszervezéséről hozott határozata a jelenlegi körülmények között megfelel azoknak a követelményeknek, amelyeket Lenin annak idején az Állami Tervbizottsággal szemben támasztott.

A tőkés világban a gazdaságon belüli arányok spontán módon, a konkurrencia, a termelési anarchia és a válságok révén alakulnak ki. Ettől eltérően a szocialista gazdaságban az arányokat a szervezett társadalom akarata, a gazdasági fejlődés objektív törvényeinek követelményein alapuló tudományos tervezés állapítja meg. Ezért a helyes, tudományosan megalapozott tervezéstől függ a fejlődés tervszerűsége, s a gazdaságon belüli komoly aránytalanságok megakadályozása.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében nemcsak arról szól, amit elvégeztünk. A Központi Bizottság beszámolója és a hatodik öt éves terv irányelveinek tervezete nagy és részletes programot terjeszt a kongresszus elé, amely a kommunizmus felé való előrehaladás meggyorsítását szolgálja. Szó van ebben a programban az ipar és az egész népgazdaság fejlesztésének útjairól, arról, hogy mit kell tennünk az életszínvonal további, a szocialista rend növekvő lehetőségeivel összhangban álló jelentős emelkedésének biztosítása érdekében.

Amikor azt a feladatot tűzzük ki, hogy az egy főre jutó ter-

melés tekintetében utol kell érni és túl kell szárnyalni a tőkés országokat — a leggazdagabb tőkés országoknak az egy főre jutó fogyasztás terén való utolérését és túlszárnyalását, a legkülönbébb közfogyasztási cikkek teljes bőségének országunkban való megteremtését szolgáló feladatot tűzzük magunk elé. (Taps.)

Egész sor nagy fontosságú szociális intézkedésről is szó van, amelynek a munkanap megrövidítése, az alacsony fizetésű munkás- és alkalmazott-kategóriák bérének emelése, segítségük a gyermekek nevelése terén, az idős szülők eltartását szolgáló erőfeszítések megkönnyítése, az aggok számára létesítendő állami otthonok létesítése és megfelelő nyugdíj biztosítása révén, az oktatás ingyenessége, a bölcsődék és óvodák széles hálózatának kiépítése, iskolai internátusok létesítése, az iskolai reggeliztetés bevezetése és a közétkeztetés átfogó hálózatának megszervezése. Végül idetartoznak a lakáskérdés gyorsított megoldását, az egészségvédelem és a közoktatás megjavítását szolgáló intézkedések.

Az alacsony fizetésű munkások és alkalmazottak bérének emelése gazdaságunk néhány aránytalanságának megszüntetését jelenti. Megszűnik az a túlzott különbség, amely az alacsony fizetési kategóriákba tartozó munkások és alkalmazottak munkabére és a magas fizetési kategóriákba tartozók munkabére között tapasztalható. Abban az időszakban, amikor mi parasztországban iparosítottunk, ez a különbség természetes volt, mert előmozdította magas képzettségű szakmunkás-káderek gyors kialakulását, amelyekre az országnak igen nagy szüksége volt.

Most, amikor kiválóan képzett, magas kulturális színvonalon álló munkásosztályunk van, amely évről évre hét- és tízosztályos iskolát végzettekkel gyarapszik, a különbség — bár meg kell maradnia — kisebb lesz, ami fejlődésünk új színvonalából következik, és lépést jelent előre a kommunizmus felé való előrehaladás útján.

Mindezek — a kommunizmus csirái. Ezek nyitják meg a kommunista életforma felé vezető utat. S mindez örömmel és lelkesedéssel tölt el valamennyiünket. Hadd tudják meg ezt azok a fennhéjázó amerikaiak is, akik kérkednek mostani gazdagságukkal, „amerikai életformájukkal”, lépjenek velünk versenyre ezen a téren, és győződjenek meg róla, hol tesznek többet a nép javára, kinek az életformája bizonyul jobbnak. A fegyverkezési

verseny helyett keljenek ilyen versenyre. Nekünk, szovjet embereknek, de az amerikai népnek is, az ilyen verseny jobban megfelel. (Taps.)

A KÜLPOLITIKA EGYES KÉRDÉSEI

A szovjet külpolitika, különösen a múlt esztendőben átütő sikereket aratott. A párt vezető kollektívája itt is új, friss légkört teremtett, szilárd elvi alapokon nyugvó, tevékeny és rugalmas, mérsékelt, nyugodt hangú, szitkozódás nélküli külpolitikát folytatott, a különböző társadalmi rendszerű országok békés egymás mellett élésére vonatkozó megingathatatlan érvényű lenini meghagyásokból indult ki, s fő céljának azt tekintette, hogy megszüntesse a háborús veszélyt és biztosítsa az egész világ békéjét.

Sok burzsoá politikus meglepetésére kormányunk nem félt őszintén nyilatkozni több olyan nemzetközi vonatkozású tényről, amelyeket illetően külpolitikánkban a múltban valamilyen hiba történt, s egyes esetekben a mi hibánkból éleződtek ki a kapcsolatok. A szovjet kormány biztos léptekkel halad azon az úton, amely külpolitikai munkánk hiányosságainak felszámolásához vezet. Ez a legvilágosabban a Szovjetunió és Jugoszlávia kapcsolatainak rendezéséből látható. Természetesen olyan lépésekre, amelyeket a Központi Bizottság a XIX. és a XX. kongresszus között a jugoszláv kérdésben tett, csak igazi leninisták képesek. Most jól látható, mennyire helyesek voltak ezek a bátor lépések, mily gyümölcsözőknek bizonyultak a béke és a szocializmus sorsa szempontjából. (Taps.)

Több más intézkedés — kínai és finnországi katonai támaszpontjaink megszüntetése, a népi demokratikus országokban működő vegyes vállalatok megszüntetése, az Ausztriával kötött békeszerződés stb. — ugyancsak politikánk bátorságáról, elvszerűségéről, más országok szuverén jogainak tiszteletben tartásáról, politikánk aktivitásáról, s egyszersmind eredményességéről tanúskodik.

Külpolitikánk a marxizmus-leninizmus tanításának megfelelően a helyzet konkrét sajátosságainak, a reális erőviszonyoknak figyelembevételén, s egyszersmind az egyes országok politikáját illetően egy meghatározott időszakban és mindenekelőtt a számunkra fő kérdésben — a békeharc kérdésében mu-

tatkozó különbségek és árnyalatok helyes értékelésén alapul. Emellett félredobtuk diplomáciánk, külkereskedelmi és gazdasági szerveink munkájának egyes megcsontosodott formáit, amelyeket idegen államokkal és polgáraikkal szemben alkalmaztak, megszüntettük a szovjet társadalmi és állami szervezetek elszigeteltségét a külvilágtól; kiszélesítettük a szovjet és külföldi államférfiak, pártvezetők és társadalmi szervezetek kapcsolatait.

Az országok közötti kapcsolatok meglazulásáért bizonyos amerikai agresszív köröket terhel a felelősség. Ezek azonban maguk helyett másokat próbáltak hibáztatni, a szovjet emberek nyakába akarták varrni a felelősséget. Kiagyalták azt a mesét, hogy a Szovjetunió „vasfüggönnyel” zárta el a határokat. Ugy tálalták ezt fel, mint annak a jelét, hogy „a szovjet rendszer gyenge”, hogy mi félünk mindentől, ami bekövetkezhet, ha a szovjet emberek külföldiekkel érintkeznek. Ennek során egészen addig az állításig mentek, hogy az ilyen érintkezés megrázkód-tathatja államrendszerünket.

Sikerült gyorsan szétoszlatnunk ezt a dajkamesét, és széleskörű kapcsolatokat létesítenünk a külföldi országokkal mind állami, társadalmi vonalon, mind pedig a művészet, az idegenforgalom, a sport stb. terén.

Egyes országokkal, a demokratikus országokkal igen jól fejlődik a kölcsönös érintkezés, és nagy kilátásai vannak a további fejlődésre. Néhány más országgal, például az Egyesült Államokkal, az amerikai nép, és több amerikai társadalmi szervezet hő kívánsága ellenére az úgy az amerikai külügyminisztérium nyílt ellenállása miatt vontatottan halad.

Idézhetünk egy igen érdekes példát. Tavaly Moszkvában vendégeskedtek az amerikai éttermek képviselői. Megtekintették a város nevezetességeit, sorra járták az őket érdeklő vállalatokat, éttermeket, étkezdéket. Mi fel sem vetettük azt a kérdést, hogy a kölcsönösség elve alapján a mi embereink is látogassanak el az Egyesült Államokba. Egyszerűen az történt, hogy az amerikai vendégek, akik nagyon meg voltak elégedve vendéglátásunkkal, meghívták a moszkvai éttermi szakembereket, hogy látogassanak el hozzájuk, ismerkedjenek meg az amerikai vendéglátóipari vállalatok munkájával. Így kezdett kialakulni az érintkezés. Nemrégiben a moszkvai vendéglátóipari vállalatok öt dol-

gozója éppen készülődött az amerikai útra, amikor az amerikai külügyminisztérium váratlanul közölte, hogy amerikai utazásuk nem kívánatos. (*Élénkség, derűltség a teremben.*) Mint látható, az amerikai külügyminisztérium vezetői számára még a mi szakácsaink és inyesmestereink is veszélyesek. (*Derűltség, taps.*) Azt, hogy kik vannak az érintkezés mellett és kik ellene, ebből az apró esetből is mindenki láthatja.

Szavainkkal és tetteinkkel lelepleztük azt a hazugságot, amelyet a külföldi ellenséges körök terjesztettek a szovjet politika agresszivitásáról, és bebizonyítottuk külpolitikánk mélysegesen békeszerető jellegét. Megsemmisítő csapást mértünk az olyan ostoba koholmányokra, hogy mi félünk érintkezni a külföldiekkel.

Nevetséges még elgondolni is, hogy a kommunisták félhetnek a kapitalista országokkal való érintkezéstől. Hol jobb a társadalmi rendszer: a Szovjetunióban vagy a tőkés országokban? Kinek az eszméi magasztosabbak, a mi marxista-leninista eszméink vagy a kapitalista világ eszméi? Igaz ugyan, hogy a kapitalista világnak megvoltak a maga nagy eszményei a francia forradalom idején, de létének alkonyán haladó eszmék nélkül maradt. A régi eszmények elavultak, újak pedig, amelyek az emberiség haladását szolgálnák, a kapitalista rendszerben most nincsenek, és nem is lehetnek, mert ez a rendszer túlélte magát és már a történelem uszályában kullog. (*Élénkség a teremben, taps.*)

Nevetséges dolog, amikor Nyugaton a szabadsággal és a demokráciával kérkednek. Hogyan is lehetne összehasonlítani a burzsoá demokráciát a proletárdemokráciával, a szocialista demokráciával, az egész nép demokráciájával, amely az embernek teljes és igazi szabadságot biztosít, ugyanakkor, amikor a burzsoá demokrácia a formális egyenlőség mellett szentesíti és védelmezi az ember ember által való kizsákmányolását.

Tökéletesen helytálló a Központi Bizottság beszámolójának az a megállapítása, hogy a szovjet szocialista demokratizmus hasonlíthatatlanul magasabbrendű bármi néven nevezendő burzsoá demokráciánál.

Csak a munkásosztálynak, a mai társadalom vezető erejének, csak a Kommunista Pártnak, a proletárideológia hordozójá-

nak vannak és lehetnek haladó eszméi. A marxizmus-leninizmus eszméinél nincsenek haladóbb eszmék. (Taps.)

Elmúlt már az az idő, amikor a szovjet szocialista ország elszigeteltségben élt, amikor oázis volt a kapitalista környezetben. Ma már egészen más a helyzet. Jelenleg a tőkés államok rendszere mellett fennáll a szocialista államok rendszere is; ezeket az országokat az örök barátság szálai, a történelmi sors közössége, az egyetemes béke biztosítására irányuló egységes törekvés fűzi egymáshoz. Ma már egyetlen jelentősebb nemzetközi kérdés sem oldható meg csupán a nyugati nagyhatalmak akaratával, a Szovjetunió, Kína és a többi szocialista ország véleményének figyelmen kívül hagyásával. A szocialista világ nagy ereje nemcsak abban rejlik, hogy ma már tizenhárom európai és ázsiai ország közel egymilliárd lakosa építi a szocializmust, a szocializmus erejét gyarapítja az is, hogy több olyan országban, ahol a tőke uralkodik, a szocializmus eszméi meghódították a dolgozó lakosság hatalmas tömegeit, s velük együtt az emberiség többségét. A világ lakosságának nagyobb része a szocializmus zászlaja alatt tömörül: vagy építi a szocializmust (a Szovjetunióban már felépült), vagy harcol a szocializmus felépítésének jogáért.

Száz évvel ezelőtt Marx és Engels ezeket írta: „Kísértet járja be Európát — a kommunizmus kísértete.” A kommunizmus ma már nem kísértet, hanem testet öltött valóság, amelyet a dolgozók milliói érzékelnek és magukénak tartanak, amely biztos léptekkel, feltartóztatlanul halad előre nemcsak Európában, hanem az egész világon, és hangos szóval hirdeti, hogy él. (Taps.) A kommunizmus eszméinek az emberi társadalom egész jelenkori életére gyakorolt befolyása mérhetetlenül megnőtt.

Ma már bátran állíthatjuk, hogy az emberiség túlnyomó többsége együtt harcol velünk az imperializmus és a gyarmati rendszer ellen, a háború és a háborús veszély ellen, a népek békéjéért, szabadságáért és függetlenségéért. És ez az oka annak, hogy a béke és a háború, a szocializmus és a kapitalizmus erőviszonyában világszerte gyökeres változás ment végbe. Ma már egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy a kapitalizmus erősebb a szocializmusnál, csak azért, mert több gazdag, jól felfegyverzett ország továbbra is kapitalista ország. *Az emberiség tudatában a szocializmus már most hasonlíthatatlanul erősebb a kapitalizmusnál.*

Ezért nem kell félnünk a szocializmus és a kapitalizmus eszméinek harcától, ezért van az, hogy pártunk és képviselői, Hruscsov és Bulganyin elvtárs a párt nevében indiai, burmai és afganisztáni látogatásuk során oly bátran kipellengérezték a gyarmati rendszert, és nyíltan kijelentették, hogy a háború ellen, de a két társadalmi rendszer versenye mellett vagyunk, amellett, hogy a két világnézet a békés egymás mellett élés körülményei között ideológiai harcot vívjon egymással. (*Taps.*)

Ha már az egymás mellett életről van szó, röviden szeretném érinteni a nemzetközi kereskedelem kérdését is. Az amerikaiak annak az önmaguk kiagyalta koholmányának a rabjai, hogy ha korlátozzák a kereskedelmet a szocializmus országaival, akkor sikerülhet nekik valamelyest hátráltatni a Szovjetunió, Kína és a többi népi demokratikus ország fejlődését.

Ebben azonban már Nyugaton is aligha bizik valaki, mert mindenki látja, hogy a jelenlegi helyzetben a szocialista világ-gazdaság csaknem mindent termel, amire szüksége van, a legfontosabb áru-fajtákat illetően pedig fedezi a szocialista világ-gazdasági rendszerhez tartozó országok mostani szükségletét. És ha jobban megnézzük, például azt látjuk, hogy a nyugati országok, amelyek a Kínával való kereskedelmet megtiltották és ezzel megkötötték saját kezüket, önmaguk zárták ki magukat egy olyan fontos ügyből, mint Kína iparosítása, noha ez mindannyiukat megmenthette volna a termelés összezsugorodásától az elkerülhetetlen válság idején.

Szilárd meggyőződésünk, hogy *a tartós békés egymás mellett élés elképzelhetetlen kereskedelem nélkül*, hogy a kereskedelem a két világpiac kialakulása után is jó alap a békés egymás mellett élés számára. A két világpiac — a szocialista és a kapitalista világpiac fennállása nemcsak hogy nem zárja ki, hanem éppen ellenkezőleg, feltételezi az országok közötti fejlett, kölcsönösen előnyös kereskedelmet valamennyi ország viszonylatában. E kérdés helyes értelmezésének a két világ egymás mellett élése szempontjából elvi, gyakorlati és gazdasági jelentősége is van.

Mi abból indulunk ki, hogy a kapitalista országokkal folytatott kereskedelem előnyös mindkét fél számára, és magában hordja a továbbfejlődés objektív feltételeit. Ez magából a társadalmi munkamegosztás szükségszerűségéből, abból az általáno-

san ismert tételből következik, hogy nem minden országban egyformán előnyös a különféle termékfajták termelése. Egyik országban könnyebben gyártanak bizonyos termékeket, a másik országban pedig másokat; különböző az egyes iparágak fejlettségi foka, különböző a munkásosztály tapasztalatainak, a termelési hagyományoknak stb. a befolyása. Ebben az értelemben a nemzetközi kereskedelem mindig a népek közötti ésszerű munkamegosztás kifejezése volt, sőt ma egyre növekvő mértékben az.

A SZOCIALISTA FORRADALOM BÉKÉS FEJLŐDÉSI ÚTJÁNAK LEHETŐSÉGE EGYES ORSZÁGOKBAN

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolójában felvetett elméleti kérdések közül a legidősebb és a legfontosabb az a kérdés, hogy a szocialista forradalom feltétlenül mindig, minden országban és minden körülmények között fegyveres felkelés útján megy-e végbe, vagy lehetséges a forradalom békés fejlődése is?

Helytálló-e az az elterjedt nézet, hogy a szocialista forradalom mindig véres polgárháborúval jár?

E kérdések már csak azért is fontosak, mert a kapitalizmus ideológusai és propagandistái a kommunistákat olyan vérszomjas embereknek tüntetik fel, akik mindig és mindenütt erőszakra törekednek, ha törik, ha szakad polgárháborút igyekeznek kirobbantani. Mindezt a proletariátus diktatúrájára jellemző, a kommunizmusért vívott harccal elkerülhetetlenül együtt járó eszmének nyilvánítják. Ebből próbálták és próbálnak a szocializmus eszméi felé ösztönösen vagy tudatosan vonzódnó néptömegek számára félelemgerjesztő, szörnyű rémet összetákolni, ezzel akarnak rettegést kelteni a népekben.

Mi a mi véleményünk ezekről a kérdésekről? Hruscsov elvtárs előadói beszéde világos választ adott erre.

Tudvalevő, hogy a bolsevikok az első világháborúig a fegyveres felkelésben látták az oroszországi forradalom győzelméhez vezető utat. Az első világháború tombolása közepette a bolsevikok azt a jelszót adták ki, hogy az imperialista háborút polgárháborúvá kell változtatni. Álláspontunk helyes és életképes volt, mert az imperialista háború polgárháborúvá változtatása volt az

egyetlen eszköz, amellyel meg lehetett állítani a világméretű mézszárlást, ki lehetett vívni a népek békéjét és szabadságát.

Oroszország dolgozói a Februári Forradalom következtében olyan demokratikus szabadságjogokat vívtak ki maguknak, amilyeneket még az Egyesült Államokban, az akkor legdemokratikusabbnak számító országban sem ismertek. Lenin figyelembe vette a megváltozott helyzetet, és nevezetes Áprilisi Téziseiben kiadta a jelszót, hogy a munkásosztály békés úton, a szovjetek többségének megnyerésével, vegye át a hatalmat és váltsa valóra a szocialista forradalmat.

A forradalom békés fejlődésének jelszavát csak az 1917 júliusi események után vonták vissza, mert a helyzet megváltozott, amikor az Ideiglenes Kormány a Petrográd utcáin békésen tüntető munkásokra lövetett. A Kornilov-összeesküvést előkészítő burzsoázia erőszakára erőszakkal kellett válaszolni, és felkeléssel kellett megszerezni a hatalmat.

Az Októberi Forradalom valójában csaknem békésen ment végbe, mert addigra a szovjetek kongresszusán és sok szovjetben forradalmi többség alakult ki. Ez tette lehetővé, hogy a szovjetek komoly vérontás nélkül vegyék kézbe a hatalmat.

Lenin és a bolsevikok Október után sem akartak polgárháborút, erőszakot. Nem. A párt azonnal kijelölte Oroszország békés fejlődésének útját. Sőt, Lenin megegyezést javasolt gazdasági téren azokkal az orosz és külföldi tőkésekkel, akik hajlandók a szovjethatalom ellenőrzése alatt dolgozni. Javasolta, hogy adjanak koncessziókat a külföldi tőkéseknek, és legyenek államkapitalista típusú vállalatok.

Hogyan kezdődött hát a polgárháború, amely népünknek annyi szenvedést okozott?

Az egész világ tudja, hogy a polgárháború tüzének gyújtogatói az imperialista hatalmak voltak, hogy a véres polgárháborút nem a forradalom, hanem az ellenforradalom robbantotta ki, hogy az nem a bolsevikok akaratából, hanem akaratuk ellenére tört ki.

Milyen következtetéseket kell levonni a fentiekből? Mikor, mely esetekben volt igaza Leninnek?

Akkor, amikor az első világháború előtt és a világháború időszakában fegyveres felkelést hirdetett, és az imperialista háború polgárháborúvá változtatását követelte? Vagy akkor, ami-

kor a Februári Forradalom első hónapjaiban a forradalom békés fejlődésének jelszavát adta ki? Vagy talán akkor, amikor a júliusi események után ismét a fegyveres felkelés jelszavát tűzte napirendre?

Mikor volt hát igaza, mely esetekben? A válasz csak egy lehet: Leninnek mindezekben az esetekben igaza volt.

Lenin egyetlen egy esetben sem indult ki dogmákból, nem ragaszkodott az érvényüket veszített jelszavakhoz, hanem az élet szükségszerűen változó követelményeiből indult ki. Lenin a valóságos osztályerőviszonyok pontos figyelembevételével, e viszonyok továbbfejlődési irányának alapos ismeretében fogalmazta meg a mindenkori jelszavakat. Így és csakis így szabad eljárni a marxistának, mert másképpen a jelszavak holt dogmává válnak, s akadályozzák a proletárpártot a mozgalom irányításában. Lenin mindig aggódott emiatt, és hangsúlyozta, hogy „minden jelszónak megvan az a sajátsága, hogy a kelleténél jobban megmerevedik”¹.

Ez volt a helyzet országunkban. Elvileg más országokat illetően is ez volt Marxnak, Engelsnek és Leninnek erről a kérdésről vallott felfogása — mindig hangsúlyozták, hogy minden a fejlődési szakasztól, az osztályerőviszonyoktól, a konkrét helyzettől függ.

Marx a múlt század 70-es éveiben azon a véleményen volt, hogy Európában minden valóban népi forradalomnak előzetes feltétele „a bürokratikus katonai államgépezet szétzúzása”. Kivételt csak Anglia és az óceánontúli országok tekintetében tartott lehetségesnek, ahol a munkásosztály abban az időben a parlamenti többség kivívása révén békés úton hatalomra juthatott. Amszterdamban 1872-ben egy gyűlésen Marx a hatalom kivívásáról ezt mondotta:

„Sohasem állítottuk, hogy e cél elérésének eszközei feltétlenül egyformák. Tudjuk, hogy számolni kell az egyes országok intézményeivel, szokásaival és hagyományaival; és nem tagadjuk, hogy vannak országok, mint Amerika, Anglia s ha jobban ismerném az önök intézményeit, talán hozzájuk sorolhatnám Hollandiát is, amelyekben a munkások békés eszközökkel érhetik el céljukat. De ha ez így van, akkor azt is el kell ismernünk, hogy a kontinens legtöbb országában forradalmunk emeltyűjeként az

¹ Lenin Művei, 28. köt. Szikra 1952. 225. old.

erőnek kell szolgálnia; az erő az, amelyhez bizonyos időpontban folyamodnunk kell, hogy véglegesen megteremtsük a munka uralmát”¹.

Így értelmezte Marx a forradalom fejlődésének útjait a különböző országokban.

Lenin 1917-ben azt írta, hogy a monopolkapitalizmus új körülményei között Marxnak ez a korlátozása érvénytelen, mivel Angliában és az Egyesült Államokban megerősödött a rendőrhivatalhókról apparátus; élesen bírálta Kautskyt és a többi reneget, akik megpróbálták Marx fent említett kijelentéseibe belekapaszkodni, a „békés utat” hirdették, s ezt ráadásul a maguk módján, reformista módon minden országra és minden fejlődési szakaszra érvényes elvként értelmezték, s megpróbálták letéríteni a proletariátust a hatalomért vívott forradalmi harc útjáról.

Így tehát a hatalom kivívásának módja a különböző országokban, különböző időben, különböző nemzetközi helyzetben nem lehet egyforma. Minden a konkrét osztályerőviszonyoktól, a munkásosztálynak és ellenfelének szervezettségi fokától, attól függ, hogy a munkásosztály tud-e szövetségeseket szerezni, első sorban meg tudja-e nyerni a parasztságot; ugyanakkor számolni kell az egyes országok intézményeivel, szokásaival, hagyományaival is.

Lenin ezzel kapcsolatban a következőkre hívta fel a figyelmet:

„Marx nem kötötte magát — és a szocialista forradalom jövőendő vezetőit — a fordulat bizonyos formáihoz, útjaihoz és módjaihoz, mert nagyon jól tudta, milyen rengeteg új probléma fog akkor felmerülni, hogy mennyire megváltozik a fordulat folyamán az egész helyzet, milyen gyakran és milyen erősen változik a helyzet a fordulat folyamán”².

Íme, így értelmezte, így fogta fel Lenin a proletariátusnak a forradalmi harcban követendő taktikáját.

Marx és Lenin véleménye szerint történelmileg úgy alakult a helyzet, hogy az országok nagy többségében a proletárhatalom kivívásának törvénye, fő útja a fegyveres felkelés lesz, s a békés utat a dolgozók számára kedvező kivételnek tekintették, de sohasem hagyták figyelmen kívül az ilyen békés út lehetőségét. Lenin

¹ Marx—Engels Művei. 13. köt. 1. kiad. 2. rész. 669. old. (oroszul):

² Lenin Művei. 32. köt. Szikra 1953. 360. old.

mindig hangsúlyozta, hogy „a munkásosztály persze szívesebben venné békés úton kezébe a hatalmat”¹.

Igen fontos rámutatni arra, hogy Lenin véleménye szerint azokban az esetekben is, amikor a proletariátus kénytelen erőszakhoz folyamodni, a forradalom állandó, fő jellegzetessége és győzelmeinek feltétele a szervező, az alkotó, nem pedig a romboló munka.

Lenin J. M. Szverdlovról mondott emlékbeszédében kijelentette:

„Kétségtelen, hogy e nélkül a vonás nélkül — forradalmi erőszak nélkül — a proletariátus nem győzhetett volna, de nem férhet kétség ahhoz sem, hogy a forradalmi erőszak a forradalom fejlődésének csak bizonyos pillanataiban, csak meghatározott, különleges körülmények között volt a forradalom szükség szerű és jogos módszere. E forradalom sokkal mélyebb és állandóbb sajátsága és győzelmeinek feltétele a proletártömegek, a dolgozók megszervezése volt és marad. A dolgozó millióknak ebben a megszervezésében rejlik a forradalom legkedvezőbb feltétele, győzelmeinek legmélyebb forrása”².

Lenin halála óta a világhelyzet lényegesen megváltozott. Ez az, ami lehetővé teszi Központi Bizottságunknak, hogy ugyanarról az elvi, marxista-leninista álláspontonról az új helyzetben új módon vesse fel a különböző országokat illetően a szocializmusba való átmenet formáinak kérdését.

A nemzetközi helyzetben végbement gyökeres változás fő tényezője a hatalmas szocialista tábor létrejötte és növekedése, erősödése. A Szovjetunióban felépült a szocialista társadalom, gyors léptekkel haladnak a szocializmus építésének útján a hatalmas Kína, a népi demokratikus országok. A szocialista világrendszer létrejött, megerősödött, fejlődik, ezzel szemben a kapitalista világrendszer válságos helyzetben van, meggyengült, egyik állását a másik után veszti el.

Szétesőben van a gyarmati rendszer, a kapitalizmus egykori fontos tartaléka. A szabad fejlődés útjára léptek India, Burma, Indonézia, Egyiptom népei, szabadságra és teljes függetlenségre tör Ázsia, Afrika, Latin-Amerika gyarmati és függő országainak

¹ Lenin Művei. 4. köt. Szikra 1953. 283. old.

² Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953. 78. old.

valamennyi népe. A tőkés országokban fokozódott a munkásosztály szervezettsége és megnőtt osztályöntudata.

És most, amikor a forradalom jelenlegi útjainak kérdését vizsgáljuk, kötelesek vagyunk az egyes országokban és világméretekben tapasztalható osztályerőviszonyok pontos számbavételéből kiindulni, mint Marx és Lenin a maga korára vonatkozóan tette. Mindenki előtt világos, hogy korunkban egyetlen ország sem fejlődhet elszigetelten, anélkül, hogy más országok bizonyos fokig ne befolyásolnák.

Már Lenin előre látta, hogy egy kis tőkés országban több szocialista ország fennállása esetén békés úton valósulhat meg az átmenet a szocializmusba. Lenin megmagyarázta, hogy nemcsak ennek az egy, egymagában vett országnak az osztályerőviszonyait, hanem a szomszédos országokban győzelemre jutott szocializmust is figyelembe kell venni.

Mindebből kifolyólag a Központi Bizottság beszámolója le is vonja azt a következtetést, hogy a jelenlegi viszonyok között egyes országokban a szocializmusba való átmenet békés útja — reális lehetőség. Más szóval, a munkásosztálynak egyes országokban az ottani osztályerőviszonyok és a fent jellemzett kedvező általános helyzet következtében lehetősége nyílik arra, hogy szövetségben az általa vezetett parasztsággal, egyesítse a nép többségét, és békés úton, fegyveres felkelés, polgárháború nélkül, a meglevő parlamenti intézményeket felhasználva, hatalomra jusson. A forradalom fejlődésének békés útja természetesen csak a munkásosztály ereje, szervezettsége és osztályöntudata eredményeként lehetséges.

Más esetekben, amikor a burzsoáziának erős katonai és rendőri apparátusa van, uralmának védelmében valószínűleg fegyveres harcot kényszerít a proletariátusra, s erre a proletariátusnak jó előre fel kell készülnie.

A Központi Bizottság kérdésfeltevésének helyességéről meggyőznek a forradalmi marxizmus-leninizmusnak az életben beigazolódott elméleti tételei. Lenin halála óta több mint tíz országban győzött a szocialista forradalom. Hogyan történt ez?

Lássuk Kínát. Ebben a nagy országban évtizedeken át polgárháború dúlt. Itt a forradalmi hadseregek hosszú időn át tartó súlyos, véres harcokat vívtak a külföldi imperialisták ellen, a földesurak és a komprádor burzsoázia ellenforradalmi erői ellen.

A proletariátus és Kommunista Pártja, miután vezető helyet vívott ki az országban, és az antifeudális, antiimperialista forradalomban fegyveres harccal győzött, biztosította a szocialista átalakulásokhoz békés úton való átmenet lehetőségét.

A leninizmus meghódította Kína millió meg millió legjobb fiának eszét és szívét, s megmutatta a kínai népnek a szocializmushoz vezető igaz utat. *A leninizmus kínai talajon is sudárba szökkent, a nagy kínai forradalom tapasztalataival gazdagodott. (Taps.)*

Kívánjuk a kínai kommunistáknak, hogy teljes sikerrel építsék a szocializmust ebben a hatalmas keleti országban. *(Taps.)*

Sajátos képet mutatott a forradalom menete Jugoszláviában; amikor a fasiszta Németország háborút kezdett a Szovjetunió ellen, a Jugoszláv Kommunista Párt élére állt a fasiszta rabság ellen indított felkelésnek: a jugoszláv burzsoázia egy része emigrált, nem vett részt a fasizmus elleni harcban, másik része csatlakozott a fasizmushoz, a megszálló rendszer kiszolgálója lett. Ezért a fasizmus ellen viselt jugoszláv partizánháború egybeolvadt a Jugoszláviát eláruló burzsoázia és földbirtokosság elleni polgárháborúval.

A jugoszláv kommunisták pártjával és a szocializmust sikeresen építő jugoszláv néppel való, egyre erősödő barátságunknak és testvéri szövetségünknek a jugoszláv forradalom győzelme a forrása. *(Taps.)*

Másként ment végbe a forradalom Csehszlovákiában. A háború után kialakult kedvező helyzet alapján itt a szocialista forradalom békés úton haladt; a kommunisták jutottak hatalomra, miután nemcsak a dolgozók hozzájuk közelálló pártjaival, hanem az általános nemzeti frontot támogató polgári pártokkal is szövetségre léptek. Csehszlovákia népei a forradalom békés fejlődésének útján győzedelmeskedtek.

A maga módján, de szintén polgárháború nélkül jutott el a szocialista forradalom győzelméhez Bulgária, Románia, Magyarország, Lengyelország és a többi népi demokratikus ország munkásosztálya.

Ilyenformán a történelem megcáfolhatatlanul bebizonyította a kommunizmus tanítómestereinek igazát, akik előre látták, hogy a forradalom nemcsak fegyveres felkelés útján, hanem békés úton is fejlődhet,

A kapitalista országok kommunista testvérpártjainak rendelkezésére áll az ismeretek kimeríthetetlen kincsháza: a marxizmus-leninizmus elmélete; rendelkezésükre állnak saját gazdag és tanulságos gyakorlati tapasztalataik, valamint a Szovjetunió, Kína és a többi népi demokratikus ország történelmi győzelmeinek tanulságai.

Akadhatnak olyan gyász-teoretikusok, betűragók, vagy politikailag iskolázatlan emberek, akik felteszik a kérdést: ha így áll a dolog, mi a különbség a marxizmus és a reformizmus között, nem siklottunk-e át a revizionisták útjára?

A reformisták és a revizionisták mindig arra törekedtek és ma is csak arra törekednek, hogy a munkásosztály harcát leszűkítsék az apró reformokért, az apró-cseprő engedményekért folyó küzdelemre; hogy a tőkés rendszer uralmának megingathatatlan fenntartása mellett valamennyire könnyítsenek a kapitalizmusban élő munkások életviszonyain. Lényegében mindig a kapitalizmus szószólói voltak és azok ma is, nem revolucionisták, hanem evolucionisták, akik lemondanak a forradalomról, arról, hogy a dolgozók megszerezzék a hatalmat, úgy gondolják, hogy apró, morzsányi „vívmányokkal” hosszú évek során valamikor mégiscsak el lehet jutni a szocializmushoz. Egyesek közülük talán nem is gondolnak arra, hogy ezzel félrevezetik a népet, de ezt teszik. *(Élénkség a teremben.)*

Tudvalevő, hogy egyes szocialista pártok megszerezték a parlamenti többséget, sőt több országban szocialista kormány volt és van ma is. Ámde itt is csak arra szorítkoznak, hogy egyes kisebb engedményeket harcoljanak ki a munkások javára, és nem építenek semmiféle szocializmust. Arra van szükség, hogy a társadalom állami irányítása a munkásosztály kezébe kerüljön, hogy a munkásosztály ne csak szervezetiileg, hanem politikailag is, elméletileg is fel legyen készülve a szocializmusért való harcra, ne elégedjék meg a kapitalisták asztaláról lehulló morzsákkal, hanem a többség megszerzése után vegye kezébe a hatalmat, és szüntesse meg a fő termelőeszközök magántulajdonát.

A történelmi materializmus arra tanít, hogy a kapitalizmusnak szocializmussal, az osztálytársadalomnak osztály nélküli társadalommal való felváltása — forradalmi ugrás. Ez az átmenet lényegében azt jelenti, hogy az egyik társadalmi rendet forradalmi úton felváltja egy másik társadalmi rend. Ennélfogva a ka-

pitalizmusból a szocializmusba vezető mindennemű átmenet, a társadalmi viszonyokban végbemenő fordulat: forradalom, többé vagy kevésbé éles forradalom, de forradalom, amelyen minden nép keresztülmegy. A hatalom átvétele a nép által, a termelőszközök magántulajdonáról a termelőszközök társadalmi tulajdonára való áttérés — hatalmas történelmi fordulat.

Ezért nem szabad a reformizmussal összekeverni azt a kérdést, hogy lehetséges-e a forradalom békés fejlődésének útja egyes országokban. Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy *a forradalom — akár békés, akár nem békés — mindig forradalom lesz*, a reformizmus pedig mindig meddő egyhelyben topogás. Ezért a munkásosztálynak, hogy győzhessen, lankadatlanul harcolnia kell a reformizmus és a soraiban mutatkozó reformista illúziók ellen.

ELKERÜLHETETLEN-E A HÁBORÚ?

Figyelmet érdemel a Központi Bizottság beszámolójának az a része, amely a háborúk elkerülhetetlenségének, a két rendszer tartós és békés egymás mellett élésének kérdését elemzi.

A leninizmus tudvalevően a következő megállapításból indul ki: az imperializmus legbelső lényege, hogy konfliktusokat és háborúkat szül az egymással versengő, a piacokért és a gyarmatok újrafelosztásáért harcoló államok között. Amíg fennáll az imperializmus, fennáll ez a törekvés is, fennáll a háború veszélye is.

Lehetséges-e a mai körülmények között háború az imperialista hatalmak vagy az imperialista hatalmak csoportosulásai között? Igen, lehetséges.

Egy másik kérdés. Fennáll-e a veszélye annak, hogy az imperialista államok megtámadják a szocializmus országait? Kétségtelenül fennáll. Míg a szocializmus az egész világon nem jut döntő fölénybe a kapitalizmussal szemben, ez a veszély fennáll.

Ilyenformán felvetődik a következő kérdés: végzetzerű, elkerülhetetlen-e ma az újabb háború, vagy más szóval: meg lehet-e akadályozni a háborút vagy sem? A Központi Bizottság beszámolója világosan válaszol erre a kérdésre.

Az új viszonyok között is érvényes az a lenini tétel, hogy amíg fennáll az imperializmus, fennmarad a háborúk keletkezé-

sének gazdasági alapja is. De a háború nem végzetszerű, nem elkerülhetetlen. A kérdést bizonyos történelmi feltételek, a fejlődés jelenlegi szakaszában kialakult nemzetközi erőviszonyokat jellemző feltételek határozzák meg. Ezek a feltételek a második világháború után keletkeztek és erősödtek meg.

A háború ellen, a béke oldalán áll ma a Szovjetunió, a népi Kína és a többi népi demokratikus ország. Sziklaszilárdan állnak. Nagy erő ez, amellyel feltétlenül számolni kell. A gyarmati elnyomás alól felszabadult ázsiai és afrikai népek, az olyan országok mint például India, szintén ellenzik a háborút, békét akarnak. Csak nemrégiben szabadultak fel az idegen uralom alól, és joggal tartanak attól, hogy egy új háború ismét a gyarmati rendszer jármába hajthatja őket. Saját erejükből, szabadon akarnak fejlődni, nincs szükségük háborúra, békére van szükségük, hogy biztosítsák felvirágzásuk útját. Ebben, a béke ügyében ezek az országok és népek szövetségeseink.

Sok európai országnak, például Franciaországnak, Olaszországnak fejlett, a nép körében óriási befolyással rendelkező munkásosztálya van, amely békét akar, ellenzi a háborút.

A többi ország munkássága, parasztsága, dolgozó népe, értelmiségének javarésze, burzsoáziájának egy része nem kíván újabb háborút: ismerik a háború pusztító erejét, keserű tapasztalatokat szereztek a múlt háborúban. Ez komoly és igen fontos tényező.

De vannak, mondjuk, nagy imperialista monopóliumok — például az Egyesült Államokban —, amelyek számára a háború nem áldozatokat, hanem ellenkezőleg, extraprofit-forrást jelentett. Ezek nem ellenzik a háborús terveket, noha az amerikai nép ellene van a háborúnak. Az imperialista monopóliumokat azonban a közvéleményen, a szocializmus országainak nagy katonai erején kívül még egy új, fontos körülmény is visszatartja: nemcsak az amerikaiaknak van atom- és hidrogénbombájuk, hanem a Szovjetunióknak is, és megvannak az eszközei is ahhoz, hogy e bombákat repülőgépeken vagy rakéták útján eljuttassa a földkerekség bármelyik pontjára.

Még nem volt olyan háború, amikor idegen országok bombája vagy lövedéke amerikai földre, amerikai városokra és gyárrakra hullott volna; nem is hullhatott, mert nem volt ehhez megfelelő technika, nem volt erre lehetőség. Most reális lehetőség

van erre. Amerikai agresszió esetén viszonzásként hidrogénbom-
bák eshetnének amerikai városokra is, és az amerikai imperialis-
ták nem rejtőzhetnének el, s gyáraikat sem tudnák elrejtetni e
bombák elől. Ez alkalommal a háború számukra nem a gazdago-
dás forrása lenne, a háború csak pusztulást és megsemmisülést
hozna rájuk.

Mi úgy véljük, hogy ha valaki hidrogén- vagy atombombát
próbálna ledobni, az emberiség legjobbjai nem hagynák elpusz-
tulni a civilizációt, azonnal összefognának, kényszerzubbonyt
húznának az agresszorokra, és véget vetnének mindennemű há-
borúnak, de egyszersmind a kapitalizmusnak is. (*Hosszuntartó
taps.*)

A hidrogén- és atomháború nagy pusztításokat okozhat, de
nem vezethet az emberiségnek vagy civilizációjának megsemmi-
sülésére; egy ilyen háború az elavult és kártékony rendet, az
imperialista szakaszt élő tőkés rendet semmisítené meg.

A tartós béke biztosításának döntő eszköze: a leszerelés, a
hidrogén- és atombombák megsemmisítése, a békés egymás mel-
lett élés. Mi ezért harcolunk és fogunk harcolni továbbra is.

De mindaddig, amíg az Egyesült Államok ellenzi az atom-
és hidrogénfegyver betiltását, amíg nem sikerül elérni a lesze-
relést, kénytelenek vagyunk a kellő színvonalon tartani fegyver-
zetünket, beleértve a tudomány és a technika legújabb vívmá-
nyain alapuló korszerű fegyverfajtákat is.

Minél erősebb a szocializmus tábor, annál nagyobbak az
esélyek, hogy a világot átfogó békemozgalom győzedelmeskedik,
és hogy az agresszorok nem mernek háborút kirobbantani.

Ezért mondja a Központi Bizottság beszámolója, hogy a há-
ború nem végzettszerű, nem elkerülhetetlen. A történelem olyan
szakaszba lépett, amikor — bár továbbra is fennáll a háborús
veszély, és kitörhet a háború — létrejöttek a feltételek és létre-
jött a lehetőség a háború kirobbantásának megakadályozására,
s nem csupán a tartós béke, hanem a szilárd béke biztosítására
is, azzal a kötelező feltétellel, hogy a népek szakadatlanul har-
colnak a békéért, a háborús veszély megszüntetéséért, és éberek
az esetleges agresszióval szemben.

Amikor a tartós békéről és a tartós egymás mellett élésről
beszélünk, egyesek joggal kérdezik: vajon meddig tart majd ez a
tartós béke, ez a tartós egymás mellett élés?

Ellenségeink úgy értelmezik ezt a kérdést, hogy mi végeredményben a háború hívei vagyunk, háború révén az egész világra ki akarjuk terjeszteni a kommunizmust, csak hogy egyelőre — úgy mond — nem vagyunk felkészülve erre, és ideig-óráig békés egymás mellett élést kívánunk azzal, hogy amikor jól felkészültünk, támadást indítsunk, és fegyverrel juttassuk diadalra a kommunizmust. Ezek ellenségeink ellenünk irányuló „elméleti koncepciói”. Nem egyéb ez politikánk megrágalmazásánál. A kommunizmusnak nincs szüksége háborúra, a kommunizmus ellenzi a háborút, a kommunizmus eszméi háború nélkül is győzedelmeskednek! (*Taps.*)

Mi nemcsak azért helyezkedünk ilyen álláspontra a háborúval szemben, mert a szovjet emberek humánusak, mert baráti érzelmeket táplálnak valamennyi nép iránt. A kommunista építés sikerének érdekei, a nép helyzetének javításáért vívott harc érdekei szöges ellentétben állnak a fegyverkezési verseny politikájával, azzal, hogy katonai célokra fecséreljék a szellemi, emberi és anyagi erőket.

A szovjet hatalomnak megszületésekor első határozata a béke dekrétum volt. Lenin, a szovjet kormány feje, szüntelenül azon fáradozott, hogy megteremtse a békét, a diplomáciai és a kereskedelmi kapcsolatokat minden országgal.

Lenin kijelentette: „Számunkra a legnagyobb kincs a béke megőrzése”¹. „Oroszország munkásai és parasztjai mindennél többre becsülik a béke áldásait”². „Mi szövetséget akarunk kivétel nélkül minden országgal”³.

Lenin 1920 februárjában ezt mondta: „Az amerikai kapitalisták hagyjanak minket békében. Mi nem bántjuk őket”⁴.

Leninnek a békével kapcsolatos szavai és meghagyásai szentek számunkra. Mi készek vagyunk ezeket újra meg újra elismertetni. (*Taps.*) Barátaink jól ismerik e kijelentéseket. Hallják meg, értsék meg és értékeljék helyesen ellenségeink is, akik útját állják annak, hogy valóra váljék a népek óhaja, megvalósuljon a tartós barátság a szovjet néppel.

A béke biztosítja számunkra, hogy a legrövidebb időn belül felépüljön a kommunizmus országunkban és a győzedelmeskedő

¹ *Lenin Művei.* 32. köt. Szikra 1953. 110. old.

² *Lenin Művei.* 33. köt. Szikra 1953. 137. old.

³ *Lenin Művei.* 30. köt. Szikra 1953. 367. old.

⁴ Ugyanott, 366. old.

szocializmus országaiban. A háború csak akadályozhatja gazdasági fejlődésünket, erre példa a Nagy Honvédő Háború is.

A kommunizmus eszméi előbb-utóbb utat törnek maguknak minden nép szívéhez, és diadalmaskodnak az egész világon.

A háború és a béke kérdéséről a Központi Bizottság beszámolójában található helyes marxista-leninista elemzés történelmi jelentőségű a társadalmi erők részéről a háború ellen, a békéért vívott világméretű harc további megszervezése szempontjából, s egyre nagyobb és nagyobb mértékben fogja előmozdítani az emberiségnek ezt a nagy közös ügyét.

EMELJÜK MAGASABB SZÍNVONALRA AZ IDEOLÓGIAI MUNKÁT

Szeretnék néhány gondolatot kifejteni kommunistáink ideológiai munkájával kapcsolatban.

Tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy az elméleti munka nem kielégítő helyzete részben azoknak a körülményeknek tudható be, amelyek hosszú évek során át hatással voltak a tudományos és az ideológiai munkára. De kétségtelen, hogy az ideológiai fronton tapasztalható jelentős elmaradásunkért bizonyos fokú felelősség e front munkásait is terheli.

Sajnos az utóbbi tizenöt-húsz esztendőben nálunk keveset, igen keveset merítettek a lenini eszmék kincsestárából, akár az ország belső életének, akár a nemzetközi helyzet jelenségeinek megértéséről és megmagyarázásáról volt szó. Ez természetesen nem azért történt így, mintha a lenini eszmék elavultak vagy elégtelenek lettek volna a mai helyzet értelmezésére.

A leninizmus, amely a marxizmus alkotó továbbfejlesztése az imperializmus és a proletárforradalmak korára, mindig meg fogja őrizni tudományos elméleti értékét, politikai erejét és gyakorlati jelentőségét.

Leninnek a társadalmi fejlődés törvényszerűségeiről szóló zseniális tanítása sok mai jelenség helyes felismerésének felbecsülhetetlen forrása. Lenin nélkül nem lehet ezeket a jelenségeket megérteni. Lenin nélkül nem érthető meg a mai világ helyzete, nem érthetők meg a rothadó kapitalizmus fejlődésének törvényszerűségei az imperializmus korában, nem érthető meg a proletárforradalom sorsa, nem érthetők meg a győzelmes szocializmus és a kommunizmus építésének útjai,

Pártunk, a párt Központi Bizottsága, a külföldi kommunista és munkáspártok a leninizmus örökké élő tanításaira támaszkodva alkotó módon alkalmazzák ezt a tanítást a társadalmi fejlődés jelenlegi időszakában tapasztalható konkrét események és jelenségek elemzése során, s ezzel gazdagítják a marxizmus-leninizmust.

Az SZKP Központi Bizottságának beszámolója világosan elemzi a kapitalizmus jelenlegi helyzetét. A tőkés országok ipari termelése a legutóbbi időszakban bizonyos növekedést mutat. De ez a növekedés a tőkés termelés ellentmondásainak további éleződése, a tőkés gazdaság ingatagságának fokozódása jegyében történt. A tőkés gazdaság a túlfeszítettség állapotában van, a gazdasági válság kirobbanását rejtje magában. Tovább folytatódik a tőkés rendszer gyengülése. Világtörténelmi jelentőségű folyamat megy végbe, amelynek során csökken a kapitalizmus és nő a szocializmus részaránya a világ gazdaságban.

Bizonyára mindannyiunkat érdekel a kapitalizmus jelenlegi helyzete, az a kérdés, hogy képes-e a kapitalizmus a rothadás és az általános válság korszakában egyáltalán fejlődni. Lehetséges-e ma és holnap a technikai haladás és a termelés növekedése a tőkés országokban?

A marxizmus-leninizmustól idegen a kapitalizmus teljes pangásának elmélete. Nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy a kapitalizmus általános válsága a tőkés országokban a termelés fejlődésének és a technikai haladásnak megszűnéséhez vezet.

A mai tőkés gazdaság állapotát elemmezve aligha lehet segítségünkre, és aligha helyes Sztálinnak „A szocializmus közgazdasági problémái a Szovjetunióban” című művében az Egyesült Államokra, Angliára és Franciaországra vonatkozó ismert megállapítása, hogy tudniillik miután a világpiac kettészakadt, „ezekben az országokban a termelés csökkenni fog”. Ez az állítás nem magyarázza meg a mai kapitalizmus bonyolult és ellentmondásos jelenségeit, nem magyarázza meg azt a tényt, hogy több kapitalista ország termelése miért nőtt meg a háború után.

Mint már a Központi Bizottság beszámolója is leszögezte, Lenin 1916-ban az imperializmusról írt művében zseniálisan megvilágította az imperializmus törvényszerűségét, és kimutatta, hogy a kapitalizmus rothadása nem zárja ki a termelés gyors nö-

vekedését, hogy egyes iparágak, egyes országok az imperializmus korszakában hol nagyobb, hol kisebb mértékben majd ezt, majd azt a tendenciát mutatják.

A tények amellet szólnak, hogy ezek a lenini tételek sem egyik, sem másik részükben nem tekinthetők elavultaknak.

Egyébként nem lehet eltekinteni annak megállapításától, hogy a „Közgazdasági problémák” egyes más tételei, szigorúan utána járva a dolgoknak, szintén rászorulnak közgazdászaink beható tanulmányozására és a marxizmus-leninizmus szempontjából való kritikai felülvizsgálatukra.

A történelem menete arról tanúskodik, hogy a marxizmus-leninizmus valamennyi elvi tétele változatlanul beigazolódik az imperializmus fejlődésének szakaszában is. Ez az általános megállapítás azonban kevés. Kötelességünk konkrétan tanulmányozni, hogy mikor, hol, milyen mértékben és miképpen történik ez.

Jelentős mértékben elmaradunk a kapitalizmus jelenlegi szakaszának tanulmányozásában, nem foglalkozunk a tények és a számadatok mélyreható elemzésével, munkánk gyakran arra korlátozódik, hogy agitációs célokból kiragadunk egyes tényeket a közelgő válság előjeleire, a dolgozók elnyomorodására vonatkozóan, de nem értékeljük alaposan, részletekbe menően a külföldi országok életében mutatkozó jelenségeket. A Szovjetunió és a népi demokratikus országok gazdaságát tanulmányozó közgazdászaink gyakran a felületi jelenségeknél maradnak, nem hatolnak a mélyre, nem bocsátkoznak komoly elemzésbe és értékelésbe, elkerülik az egyes országok fejlődési sajátosságainak megvilágítását.

De ki is foglalkozzék voltaképpen nálunk e kérdések komoly kidolgozásával? A háború előtt volt egy világgazdasági és világpolitikai intézetünk, de ezt is felszámolták. A Tudományos Akadémia keretében működő közgazdasági intézet pedig egymagában nem birkózik meg, de nem is birkózhat meg a szocializmus és a tőkés országok gazdaságának tüzetes tanulmányozásával. Van ugyan a Tudományos Akadémia keretében egy másik intézet is, amely a keleti kérdésekkel foglalkozik, de arról elmondhatjuk, hogy miközben napjainkban az egész Kelet felébredt, ez az intézet mindmáig az igazak álmát alussza. (*Élénkség a teremben, derűltség.*)

Legfőbb ideje, hogy ez az intézet is felemelkedjék napjaink követelményeinek színvonalára.

Nehezen érthető az is, miért szüntették meg a 139 éven át működő moszkvai Keleti Intézetet, még hozzá éppen olyan időben, amikor fejlődnek és erősödnek kapcsolataink a Kelettel, amikor a keleti országokkal való gazdasági, politikai és kulturális kapcsolatok elmélyülése következtében mérhetetlenül megnőtt a szovjet közvélemény érdeklődése a Kelet iránt, amikor szükségünk van keleti nyelveket tudó, a keleti országok gazdasági és kulturális életét ismerő emberekre.

Feltétlenül figyelmet kell fordítani arra a tényre, hogy — mint mondják — az Egyesült Államokban csaknem két tucat tudományos intézmény foglalkozik a szovjet gazdasági élet tanulmányozásával. Nem beszélek arról, hogyan és tulajdonképpen mit is tanulmányoznak ezek az intézetek, de tény, hogy ott nagyszámú közgazdász foglalkozik a Szovjetunió gazdasági fejlődésére vonatkozó anyag gyűjtésével és tanulmányozásával.

Közgazdászaink kollektívájának komoly sikere a Politikai Gazdaságtan tankönyv kibocsátása, majd a tankönyv második, bővített kiadása. Helytelen volna azonban elhallgatni, hogy a tankönyvnek a kapitalizmus mai fejlődési szakaszát tárgyaló fejezetei, köztük a ciklikus válságok jellegének és időszakiségének kérdése, továbbá a szocializmus politikai gazdaságtanának kérdései még alaposabb tanulmányozásra és tökéletesítésre szorulnak.

Köztudomású, milyen rengeteg statisztikai adatot gyűjtött Marx minden ország, köztük Oroszország gazdasági életéről, míg levonta zseniális következtetéseit. Köztudomású, mily titáni munkát végzett Lenin az országok gazdasági fejlődésére vonatkozó, akkoriban szűkös, de igen fontos statisztikai adatok felkutatása terén, hogy megírhatta könyvét a kapitalizmus fejlődéséről Oroszországban, s hogy ugyanilyen kutatómunkát végzett akkor is, amikor az imperializmusról szóló könyvét készítette elő.

Statisztikai adatokban most gazdagabbak vagyunk, mint valaha, gazdagabbak vagyunk minden más országnál. A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok alapos kiválogatása, rendszerezése, elemzése és általánosítása nélkül nem lehet szó semmiféle tudományos gazdasági munkáról.

Sajnos, a statisztikai adatokat még mindig hét lakat alatt

örzik Sztarovszkij elvtársnál a Központi Statisztikai Hivatalban. A közgazdászokat még mindig megfosztják az adatok feldolgozásának lehetőségétől, és ezek a közgazdászok kénytelenek betűragással, a régi formulák, régi adatok szajkózásával foglalkozni. Ez az egyik oka annak, hogy nem látható közgazdászaink alkotó munkája. (Taps.)

Nem lehet figyelmen kívül hagyni Leninnek a statisztika jelentőségéről tett megjegyzéseit. Lenin még 1918 elején ezeket írta:

„A statisztika a kapitalista társadalomban kizárólag «hivatalos személyek» vagy szakemberek szűk körének volt a dolga, -- nekünk be kell vinnünk a statisztikát a tömegek közé, népszerűsíteniünk kell”¹.

Sajnos, az a benyomása az embernek, hogy Lenin megállapítása a „hivatalos személyekről” most is áll a statisztika néhány olyan képviselőjére, akinek fejében még megtalálhatók a régi társadalom ilyen csökevényei. (*Élénkség a teremben.*)

A Központi Bizottság beszámolója világosan beszél *propagandamunkánk* nem kielégítő helyzetéről. Ennek az az egyik fő oka, hogy a marxizmus-leninizmust nálunk rendszerint csak a „Párttörténet rövid tanfolyama” alapján tanulmányozzák. Ez természetesen helytelen. A marxizmus-leninizmus eszmei gazdagságát nem lehet beleszorítani pártunk történetének korlátozott témakeretébe, még kevésbé a „Párttörténet rövid tanfolyamának” témakeretébe. Kíváncsok, hogy erre a célra külön elméleti tankönyvek készüljenek a különböző felkészültségű elvtársak részére. Ez az első feladat. Másodszor, a „Párttörténet rövid tanfolyama” nem elégíthet ki bennünket, már csak azért sem, mert ez a rövid tanfolyam nem világítja meg pártéletünk legutóbbi, csaknem húsz esztendejének eseményeit. Vagy talán igazolható valamivel az a körülmény, hogy a párt legutóbbi két évtizedének története nincs feldolgozva?

Továbbá, ha történészeink igazán mélyrehatóan kezdenék tanulmányozni pártunk történetének a szovjet időszakban végbement eseményeit és tényeit, beleértve azokat is, amelyeket a „Rövid tanfolyam” megvilágít, ha annak rendje és módja szerint kutatnának a levéltárakban, a történelmi okmányok között és

¹ Lenin Művei. 27. köt. Szikra 1952. 256. old.

nem csupán az újsággyűjteményekben, akkor most, a leninizmus álláspontjáról jobban megvilágíthatnának több olyan ténnyt és eseményt, amelyet a „Rövid tanfolyam” kifejt.

Egy másik kérdés. Rendjén való-e, hogy csaknem negyven évvel Október után az Októberi Forradalom és a Szovjetállam történetéről sem rövid, sem átfogó marxista-leninista tankönyvvel nem rendelkezünk, amely szépítgetés nélkül megmutatná a szovjet hazának nemcsak a felszíni jelenségeit, hanem egész sokrétű életét?

S milyen hatalmas elméleti és politikai jelentősége lenne egy olyan tankönyvnek, amely tüzetesen megvilágítaná a világ első nagy szocialista államának keletkezését és fejlődését! Milyen nagy jelentősége lenne ennek kádereink és az egész haladó emberiség számára is! (*Hosszantartó taps.*)

Ideológiai munkánknak talán legelmaradottabb területe a pártunk és a szovjet társadalom történetének feltárása tekintetében végzett tudományos munka.

Hiszen nálunk a legutóbbi időkig forgalomban voltak, sőt vitathatatlan hitelességűnek számították olyan történelemkönyvek, amelyek nagy pártszervezeteinknek, a kaukázusontúli és a bakui pártszervezetnek a történetét taglalták, s amelyek célzatosan csoportosították a tényeket, egyes személyeket önkényesen felmagasztaltak, másokat pedig egyáltalán nem említettek meg, másodrendű eseményeknek meg nem érdemelt jelentőséget tulajdonítottak, más, fontosabb tényeket semmibe vettek, lebecsülték a bolsevik párt forradalom előtti lenini Központi Bizottságának vezető és irányító szerepét.

Mindezideig nem rendelkezünk igazi marxista művel a polgárháború időszakából sem. Több megjelent könyv nagy hiányságokkal küzd, nem képvisel tudományos értéket, egyes könyvek pedig talán még káros hatásúak is.

Akadnak történészek, akik az 1918—1920-as polgárháború egyes bonyolult és ellentmondásos eseményeit nem az osztályerőviszonyok terén bizonyos időszakokban bekövetkezett változásokkal, hanem egyes akkori pártvezetők állítólagos káros tevékenységével magyarázzák, s ezeket a pártvezetőket több évvel a leírt események után helytelenül a nép ellenségeinek nyilvánítják.

Egy moszkvai történész egyenesen odáig ment, hogy kijelentette: ha az ukrán pártvezetők között nem lett volna Antonov-Ovszejenko vagy Koszior elvtárs, lehetséges, hogy nem lett volna mahnoizmus és grigorjevizmus, egyes időszakokban Petljurának nem lett volna sikere, nem fordultak volna elő túlzások a kommunák bevezetésében (mellesleg szólva ez abban az időben nemcsak ukrán jelenség volt, hanem általános volt a pártban), s Ukrajnában, úgymond, mindjárt rátértek volna arra a vonalra, amelyre az egész párt és az ország a nép következtében lépett.

Az ilyen történetfirkálásnak semmi köze a marxista történetíráshoz. Sokkal inkább hasonló ez a történelmi események idealista, az eszereknél szokásos értelmezéséhez. Azt hiszem, akadnak majd ukrán történészek, akik sokkal jobban megírják majd az ukrán szocialista állam keletkezésének és fejlődésének történetét, mint egyes moszkvaiak, akik ezzel foglalkoznak, de akik talán jobban tették volna, ha hozzá sem nyúlunk. (*Derült-ség a teremben.*)

Néhány szót kellene szólni *filozófusainkhoz* is. Nekik is meg kell érteniök, hogy nem állnak jobban, sőt még nagyobb a tartozásuk a párttal szemben, mint a történészeknek és a közgazdászoknak.

Foglalkozni kívánok *jogászaikkal* is. Meg kell jegyezni, hogy a szovjet jogtudomány, a törvényhozás és a perrendtartás a szovjet hatalom első időszakában, Lenin életében és néhány évig halála után gyorsabban fejlődött a marxizmus-leninizmus eszméinek, a proletár szocialista törvényesség alapjainak megfelelően, amelyek helyesen tükröződtek pártunk programjában.

A későbbi időszakról nem állíthatjuk ugyanezt, s ez jogos aggodalmat keltett az SZKP Központi Bizottságában. A párt szükségesnek tartotta, hogy haladéktalanul beavatkozzék ebbe, hogy helyrehozza a dolgot, abból kiindulva, hogy a maga teljességében meg kell szilárdítani a lenini szocialista törvényességet, amiről egyébként szó esik a Központi Bizottság beszámolójában.

Országunk gazdasági és politikai vonatkozásban óriási magaslatoakra emelkedett. Most a gazdaság további, még nagyobb fellendítésének programja áll előttünk.

Pártunkban óriási számban vannak elméletileg képzett közgazdászok, történészek, filozófusok és jogászok, akik alaposan betanulták a marxizmus-leninizmus klasszikusait. Ezeket az is-

mereteket igen kis mértékben adják tovább, nem érezhető nálunk mélyreható marxista-leninista alkotó munka.

Teoretikusaink többsége különféle régi idézetek, formulák és tételek ismételtetésével és össze-vissza forgatásával foglalkozik.

De mi a tudomány alkotó szellem nélkül? Skolasztika, tan-
gyakorlat, nem pedig tudomány. A tudomány ugyanis mindenek-
előtt alkotás, valami újnak a létrehozása, s nem az előzők ismét-
eltetése. (Taps.)

Elméleti, tudományos dolgozóinknak minden erejüket arra
kellene fordítaniok, hogy tanulmányozzák valóságunknak, a
Szovjetunió és a külföld gazdasági és társadalmi fejlődésének
újabb eseményeit és jelenségeit, alaposan tanulmányozzák e té-
nyeket és jelenségeket a marxizmus-leninizmus alapján, s így
gazdagítsák a marxizmus-leninizmus eszmei kincsestárát.

Reméljük, hogy a XX. pártkongresszus komoly ösztönzést
jelent majd az ideológiai front dolgozóinak, reméljük, hogy an-
nak rendje és módja szerint hozzákezdenek az alkotó tudomá-
nyos munkához. Nagyon sok a tennivaló, a nép javát szolgáló
nehéz, érdekes és megtisztelő feladat.

Tudják meg az ideológiai front munkásai: a párt nem tűr-
heti, hogy továbbra is elmaradjanak az élettől. A közgazdászok-
nak, a történészeknek, a filozófusoknak, a jogászoknak lépést
kell tartaniok a párttal, életünkkel, kötelességük megszüntetni a
tudományos munka elmaradottságát, kötelességük gondoskodni
a marxizmus-leninizmus alkotó továbbfejlesztéséről.

* * *

Elvtársak! A beszámoló arról a nagy munkáról tanúskodik,
amelyet a Központi Bizottság, az egész Kommunista Párt, egész
szovjet népünk a XIX. és a XX. pártkongresszus között végzett,
meggyőzően mutatja, hogy a helyes úton járunk a kommunista
építés nagy ügyét illetően.

A kollektív vezetésre és a Kommunista Párt egységére tá-
maszkodva a Központi Bizottság bátran feltárta az elmúlt évek-
ben felhalmozódott hibákat és hiányosságokat, s erélyes kézzel
fogott hozzá ezek kijavításához és felszámolásához a politikai
tevékenység, a gazdasági és kulturális építőmunka, a pártépítés

minden területén. Ebben van Központi Bizottságunk munkájának igazi lenini vonása.

Túlzás nélkül elmondhatjuk, hogy Lenin halála óta a XX. pártkongresszus a legfontosabb kongresszus pártunk történetében. *A lenini szellem és a leninizmus hatja át egész munkánkat és minden határozatunkat, mintha Lenin élne és közöttünk volna. (Viharos, hosszantartó taps.)*

Tudjuk, mennyire nyugtalanította Lenint, mielőtt eltávozott tőlünk, az a gondolat, hogy milyen sors vár pártunkra és a forradalomra. A legjobban a párt szakadásától, a munkásosztály és a parasztság szövetségének megbomlásától félt. Gondosan kereste az eszközöket, ennek is, annak is a megakadályozására. Meggyőződése volt, hogy a párt sorainak, a párt vezetésének egysége, a munkásosztály és a parasztság szövetségének fenntartása és erősítése a kommunizmus ügyét legyőzhetetlenné teszi. Hogy örülne Lenin, ha most, 32 esztendő múltán láthatná, mennyire megvan pártunk sorainak és vezetésének szervezeti és politikai egysége, mennyire virágzanak a marxizmus-leninizmus eszméi, mennyire megbonthatatlan és erős a munkásosztály szövetsége a kolhozparasztsággal, ha látná, hogy nemcsak esküszünk Lenin nevére, hanem minden erőnkkel át is ültetjük az életbe Lenin eszméit és szentül teljesítjük meghagyásait. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

Pártunk XX. kongresszusa, a kongresszus határozatai, a Központi Bizottság beszámolója nagy és lelkes visszhangot keltenek a pártban, a Szovjetországban, külföldi barátaink körében. A párt és az ország előtt álló új, hatalmas feladatokat meg fogjuk valószínűsíteni. Ebben a legkevésbé sem kételkedünk, ezt biztosra vesszük barátaink is, hagyjanak hát fel a kétkedéssel ellenfeleink is.

A kommunizmus felé való előrehaladásunk biztosítéka mindenekelőtt abban rejlik, hogy — mint halhatatlan vezérünk és tanítónk, Lenin mondotta — „A világ legcsodálatosabb erejére támaszkodunk: a munkások és parasztok erejére.” *(Viharos, szünni nem akaró taps.)*

G. M. MALENKOV ELVTÁRS BÉSZÉDE

Elhangzott a február 17-i délutáni ülésen

Elvtársak! Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában összefoglalta annak a nagy alkotómunkának az eredményeit, amelyet a szovjet nép Kommunista Pártunk kipróbált vezetésével a XIX. pártkongresszus óta végzett. Ezek az eredmények arról tanúskodnak, hogy a Szovjetunió mind nemzetközi téren, mind az ország belső életében újabb eredményeket ért el.

A Szovjetunió nemzetközi téren a Kínai Népköztársasággal és valamennyi népi demokratikus országgal szoros együttműködésben nagy sikereket aratott a béke védelmének és megszilárdításának nagy ügyével kapcsolatban.

Az elmúlt éveket az jellemzi, hogy a Szovjetunió következetesen érvényesítette a valamennyi állammal való kapcsolatok és békés viszony fejlesztését szem előtt tartó irányvonalat. Minden nép látja azt az aktivitást, amelyet a Szovjetunió az egyetemes béke megszilárdítása terén kifejtett. A Szovjetunió tettekkel, szemléltetően és meggyőzően bizonyította be, hogy külpolitikáját szigorúan a különböző társadalmi berendezkedésű országok békés egymás mellett élésének lenini elve vezérli. A Szovjetunió békekezdeményezéseivel és következetesen békés politikájával jelentősen megerősítette országa és az egész szocialista tábor nemzetközi helyzetét.

Az ország belső életében az elmúlt időszakot a népgazdaság újabb fellendülése és a szovjet emberek anyagi jólétének fokozódása jellemzi. A Kommunista Párt hatalmas munkája révén megnőtt szocialista államunk ereje, még jobban megerősödött a szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége és a Szovjetunió népeinek testvéri barátsága, megszilárdult a szovjet törvényesség és a szocialista demokrácia.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében teljes joggal állapította meg, hogy a beszámolási időszakban a párt Központi Bizottságának politikai vezetése megfelelt a nagy követelményeknek, hogy a párt helyesen oldotta meg az állam- és pártépítés kérdéseit, s hozzáértéssel vezette az országot a lenini úton.

A népgazdaság fejlesztésében a XIX. pártkongresszus óta elért eredmények összegezése arról tanúskodik, hogy a Szovjetunió népgazdaságának fejlődési üteme továbbra is olyan mérvű, amelyet a tőkés országok nem ismernek. A Szovjetunió népgazdaságának fejlődésében nincs megállás, s ez a fejlődés a békés építés programjának megvalósításán alapul.

A Kommunista Párt Leninnek, vezérünknek és tanítómes-terünknek útmutatásai szellemében következetesen folytatja a Szovjetunió egyre fejlettebb, egyre hatalmasabb ipari országgá változtatására irányuló politikát. Azok a sikerek, melyeket a Szovjetunió elért, valóban óriásiak. Ezeket a sikereket annak köszönhetjük, hogy pártunk és Központi Bizottsága állandóan gondoskodott és gondoskodik a népgazdaság valamennyi ágának fejlődéséhez, a szovjet emberek anyagi és kulturális jólétének további növekedéséhez alapul szolgáló nehézipar erőteljes fejlesztéséről. A nehézipar elsődleges fejlesztésének irányvonala pártunk fő irányvonala volt és marad.

Az elmúlt évek jellegzetessége annak a programnak a megvalósítása, melynek során konkrét intézkedéseket hajtottunk végre több igen fontos népgazdasági ág elhanyagoltságának megszüntetése érdekében, biztosítottuk a technikai haladást a szocialista építés minden területén, jelentős intézkedéseket tettünk a mezőgazdaság fellendítése céljából. A párt széles arcvonalon céltudatos harcot folytat a szocialista földművelés és állattenyésztés gyors és sokoldalú fejlesztéséért. A nagy hibák feltárása, a mezőgazdaság központi és helyi irányításának komoly megjavítása, a kolhozok és a kolhozparasztok anyagi érdekelttségét szem előtt tartó elv következetes és helyes alkalmazása, az e területen tapasztalható hibák erélyes kiküszöbölése — mindez máris szép eredményeket hoz, s kétségtől rövid idő alatt lehetővé teszi a mezőgazdaság elmaradásának megszüntetését és rohamos fejlődésének biztosítását.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében nemcsak összefoglalta a megtett út nagyszerű eredményeit, hanem azokat a hatalmas

feladatokat is felvázolta, amelyeket pártunknak és a szovjet népnek meg kell oldania. Az előadói beszéd kijelöli a kommunizmus anyagi és technikai bázisának további megerősítéséhez vezető utakat és módokat, termelőerőink fejlesztésének fő feladatait, részletezi a szovjet emberek anyagi és kulturális életszínvonalának további emelésére szolgáló legfontosabb pártintézkedéseket. Azok az elvi tételek, amelyeket az előadói beszéd a két rendszer békés egymás mellett élésének, a háború jelenlegi elhárítási lehetőségének és a szocializmusba való átmenet különböző formáinak kérdésével kapcsolatban felvetett, teljes mértékben összhangban állnak a marxi-lenini tanítással, a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazását és továbbfejlesztését jelentik a mai új körülmények között.

Ami a pártéletet illeti, kétség sem fér hozzá, hogy az egész párt óriási örömmel fogadta a Központi Bizottság által a beszámolási időszakban hozott fontos intézkedéseket, amelyek arra irányultak, hogy erélyesen véget vessenek a pártélet és a pártvezetési módszerek zavaró rendellenességeinek, biztosítsák a pártvezetés és a pártélet lenini elveinek és szabályainak hiánytalan érvényesülését, szigorúan betartsák a pártvezetés legfőbb elvét: a vezetés kollektivitásának elvét. Mindenki előtt világos, milyen óriási, mennyire életbevágó elvi jelentősége van annak a szilárd politikának, amelyet a Központi Bizottság a marxizmus-leninizmus szellemétől idegen személyi kultusz ellen folytat. Az előadói beszéd joggal hangsúlyozta, hogy a személyi kultusz a marxista-leninista tanítás eltorzítása. Ez az eltorzítás óhatatlanul a párt és irányító központja szerepének lebecsülését, a párttagság alkotó aktivitásának elfojtását eredményezi. Szükségtelen bizonyítani, hogy a kollektív vezetés módszereinek gyengítése, s még inkább megszüntetése, az egyén szerepére vonatkozó marxista felfogás eltorzítása, a személyi kultusz — mindez az egyszemélyi határozatok megfellebbezhetetlenségéhez, önkényhez vezetett, s egy bizonyos időszakban károsan befolyásolta a párt és az ország vezetését.

Csakis a kollektív politikai tapasztalat, a marxi-lenini elmélet tudományos alapjára támaszkodó Központi Bizottság kollektív bölcsessége biztosítja a kommunizmus építésének helyes irányítását, csakis ez teszi megingathatatlanná a párt sorainak egységét,

Pártunkat sorainak egybeforrottsága, a néppel való elszakíthatatlan kapcsolata teszi erőssé és hatalmassá. Biztosak vagyunk rendszerünk szilárdságában és fölényében, s, ezért bátran fejlesztjük a bírálatot és az önbírálatot. Pártunk számára a nép érdekei a legfontosabbak. Minden mást ezeknek az érdekeknek kell alárendelni. A Központi Bizottság érdeme, hogy a lenini elveket szem előtt tartva, közös ügyünk javára feltárja a hibákat, akárki követte is el azokat, s személyre való tekintet nélkül határozottan helyreigazít mindenkit, aki e hibákat elköveti.

Nemcsak barátaink, hanem ellenségeink is megértik, hogy a kommunizmus építésének sorsa szempontjából milyen döntő jelentőségű pártunk sorainak és vezetésének egysége. A Szovjetunió ellenségei mindig arról ábrándoztak, hogy a Kommunista Párt soraiban és vezetésében viszály tör ki. De mindig csúfos kudarcot vallanak, amikor arra számítanak, hogy köztünk szét-húzás támad. Köztudomású, hogy az imperialisták nagy reményeket fűztek Berijához, pártunk és népünk ádáz ellenségéhez. Az imperializmus e megátalkodott ügynökének és cinkosainak leleplezése pártunk nagy győzelme, a kollektív pártvezetés nagy győzelme volt. A párt még szorosabban tömörítette sorait a Központi Bizottság, pártunk irányító kollektívája köré, amely a marxizmus-leninizmus zászlaja alatt a kommunizmus nagy győzelmei felé vezeti a szovjet népet.

És most is új erőt és bizonyosságot önt valamennyiünkbe a lenini elveken alapuló pártegységnek és összeforrottságnak az az igazi bolsevik légköre, amely kongresszusunkon uralkodik. *(Viharos taps.)*

Nem kétséges, hogy pártunk sikeresen oldja meg az előtte álló feladatokat, s biztos kézzel vezeti országunkat a szovjet nép javát és boldogságát szolgáló új győzelmek felé.

A VILLAMOSÍTÁS — A MUNKATERMELÉKENYSÉG EMELÉSÉNEK IGEN FONTOS FELTÉTELE

Eltársak! A Szovjetunió fő gazdasági feladatának megoldása megköveteli a termelés további óriási bővítését, aminek elsősorban a munkatermelékenység lényeges emelkedésén kell alapulnia,

A beszámolóban és a hatodik ötéves terv irányelveinek a kongresszus elé terjesztett tervezetében a párt Központi Bizottsága a nagy Lenin útmutatásaival teljes összhangban újra meg újra aláhúzza, hogy a munkatermelékenység emelésének feladata jelenleg teljes, döntő jelentőségében merül fel előttünk. A legfejlettebb tőkés országokat gazdasági tekintetben csak akkor szárnyalhatjuk túl, ha megsokszorozzuk termelésünket, de ez csak kis részben valósítható meg a munkaerő számbeli növelése útján. Ipari termelésünk növekedésének már a hatodik ötéves terv idején 85 százalékban a munkatermelékenység emelkedéséből kell származnia.

A termelés szakadatlan bővítésével együtt a munkatermelékenység rendszeres és gyors emelése a Szovjetunióban a nép növekvő szükségleteinek kielégítését szolgáló fő eszköz, s egyben fő eszköze annak is, hogy az egy főre eső termelés tekintetében túlszárnyaljuk az Egyesült Államokat.

A tőkés rendszerrel folytatott békés gazdasági versenyünk igen lényeges tartalma a munka magasabb termelékenységéért vívott harc. E versenyben győzelmesen kell megnyilvánulniok az új társadalmi rend előnyeinek.

A szocialista és a kapitalista tábor békés egymás mellett élése — a két társadalmi világrendszer gazdasági versenye, s ennek a versenynek eredményei döntik el végső fokon az egész emberiség történelmi sorsát. Szilárd meggyőződésünk, hogy e nagy történelmi versenyben a szocializmus kerül ki győztesen. E meggyőződésünk alapja a szocialista rend tudományosan felismert fölénye, egy olyan társadalmi rendnek az előnyei, amely a termelőeszközök társadalmi tulajdonára támaszkodik, amelyben nincs kizsákmányolás, nincs faji és osztályegyenlőtlenség, s amely képes arra, hogy a dolgozók milliós tömegeinek szükségleteit a legmagasabb színvonalon kielégítse.

A marxizmus-leninizmus tanítása szerint e versenyben a szocializmus győzelmének gazdasági alapja a szocialista rendnek az a képessége, hogy biztosítani tudja a munka termelékenységének a kapitalizmusénál magasabb színvonalát. Ma szembeötlőbb, mint valaha annak a lenini tételnek a jelentősége, amely szerint „a kapitalizmust azzal lehet véglegesen legyőzni és az-

zal fogjuk véglegesen legyőzni, hogy a szocializmus a munkának új, sokkal magasabb fokú termelékenységét hozza létre”¹.

A történelmi fejlődés egész menete teljes mértékben igazolja, hogy helyes ez a nagyszerű tétel, melyet Lenin merészen akkor vetett fel, amikor országunk a legsúlyosabb gazdasági zűlőméltség állapotában volt, amikor a munka termelékenysége a legmélyebbre süllyedt.

Alig több, mint egy harmadszázad telt el azóta, hogy népünk végrehajtotta a Nagy Októberi Szocialista Forradalmat, s az emberi társadalom történetében először hozzálátott a szocializmus építéséhez. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy milyen körülmények között birkóztak meg a szovjet emberek rövid történelmi időszak alatt a szocialista társadalom felépítésének alkotómunkájával. Az országot kimerítette az első imperialista világháború. A fiatal szovjet köztársaságra rákényszerített véres harc, melyet a polgárháború éveiben a régi rendszert fegyveresen támogató tizennégy tőkés hatalom intervenciója ellen vívott, még jobban megrendítette országunk népgazdaságát. Mindenkinek frissen él még emlékezetében hazánk történetének egyik legsúlyosabb időszaka, a második világháború, amikor a fasiszta Németország rablótámadása következtében súlyos kárt szenvedett iparunk, mezőgazdaságunk, közlekedésünk, egész népgazdaságunk.

És új társadalmi rendszerünk az ilyen, nyilvánvalóan kedvezőtlen feltételek ellenére megmutatta, hogy a munkatermelékenység emelkedésének gyorsabb ütemét tudja biztosítani, mint az ipari szempontból legfejlettebb tőkés országok. A Szovjetunióban a munka termelékenysége ma nyolcszorosa az 1913. évi-nek. Ugyanezen idő alatt az Egyesült Államokban a munka termelékenysége 2,2-szeresére, Angliában 1,4-szeresére, Franciaországban 1,75-szorosára emelkedett.

Azt mondhatják, hogy Oroszországban 1913-ban a munkatermelékenység színvonala alacsony volt, s így a Szovjetunióban elért gyors emelkedésen nem lehet csodálkozni. Az igaz, hogy Oroszországban 1913-ban a munkatermelékenység színvonala egykilencede volt az Egyesült Államokénak, 20,4 százaléka Angliáénak, 21,3 százaléka Németországénak, s nem egészen egy-

¹ Lenin Művei. 29. köt. Szikra 1953. 435. old.

harmada Franciaországénak. Ám a Szovjetunióban a munkatermelékenység emelkedésének üteme olyan volt, hogy a munkatermelékenység színvonalát tekintve, magunk mögött hagytuk Angliát és Franciaországot, bár egyelőre elmaradunk az Egyesült Államok mögött.

A munkatermelékenységnek nálunk elért gyors emelkedése a szocialista termelési mód fölényének az eredménye, s annak a nagy alkotómunkának a nyomán következett be, melyet pártunk az egész népgazdaság műszaki felújítása és az ország villamosítása érdekében végzett.

Tudjuk, milyen óriási jelentőségűnek tartotta Lenin az ország villamosítását. Nevezetes formulája: „*A kommunizmus egyenlő szovjet hatalom plusz az egész ország villamosítása*” — mindennél világosabban mutatja, hogy milyen döntő szerepet tulajdonított vezérünk és tanítónk az energetika fejlesztésének a kommunizmus építésében.

Lenin azt tanítja, hogy a villamosítás alapul szolgál a kommunizmus anyagi-technikai bázisának létrehozásához. A Kommunista Internacionálé III. kongresszusán mondott előadói beszédének téziseiben a következőket írta: „A szocializmus anyagi alapja csakis a gépi nagyipar lehet, amely a mezőgazdaság átszervezésére is képes. Nem szorítkozhatunk azonban erre az általános tételre. Ezt konkretizálnunk kell. A legmodernebb technika színvonalának megfelelő és a mezőgazdaság átszervezésére képes nagyipar az egész ország villamosítását jelenti”¹.

Lenin műveiből és a lenini tanításon alapuló párthatározatokból tudjuk, hogy az egész ország villamosítása nemcsak hatalmas villamosenergetikai bázis létrehozását, hanem egyszerűs mind a népgazdaság valamennyi ágának a legkorszerűbb technika alapján való átalakítását is jelenti. Lenin a komszomol III. kongresszusán ezeket mondta:

„Tudjuk, hogy a kommunista társadalmat nem lehet felépíteni, ha nem ébresztjük új életre az ipart és a mezőgazdaságot, mégpedig nem úgy, ahogy régen volt. Modern alapokon kell új életet teremtenünk az iparban és a mezőgazdaságban, a tudomány legeslegújabb vívmányainak megfelelően. Önök tudják, hogy ez az alap a villamosság, hogy csak ha majd az egész or-

¹ Lenin Művei. 32. köt. Szikra 1953, 493. old.

szág, az ipar és a mezőgazdaság minden ága villamosítva lesz, csak ha majd ezt a feladatot önök teljes egészében magukévé tesszik, csakis akkor lesznek képesek felépíteni a maguk számára azt a kommunista társadalmat, amelyet a régi nemzedék nem tud felépíteni”¹.

Még egy dokumentumra emlékeztetem önöket, amelynek tanúskodása szerint Lenin a párt-, szovjet- és gazdasági szervezetektől megkövetelte, hogy rendkívül nagy figyelemmel foglalkozzanak az ország villamosítási programjának megvalósításával kapcsolatos gyakorlati feladatok megoldásával. Arra az utasításra gondolok, melyet a Munka és Honvédelem Tanácsa a helyi szovjet intézményeknek adott, s amelynek „Villamosítás” című fejezetében Lenin kérdőre vonja a helyi szerveket.

„Megvan-e a helyi kormányzósági és kerületi könyvtárban az «OSZFSZK villamosítási terve», a VIII. Szovjetkongresszuson mondott előadói beszéd? Hány példányban? Ha nem, akkor világos, hogy a VIII. Szovjetkongresszus ottani küldöttjei vagy becsstelen emberek, akiket a pártból ki kell szórni, s el kell távolítani minden felelős állásból, vagy olyan semmittevők, akiket börtönbüntetéssel kell megtanítani kötelességteljesítésre (a VIII. Szovjetkongresszuson 1500—2000 példányt osztottak szét a helyi könyvtárak részére).

Milyen rendszabályokat léptettek életbe a VIII. Szovjetkongresszuson a villamosítási terv széleskörű propagandájára vonatkozóan hozott határozat végrehajtása érdekében? Hány cikk jelent meg erről a helyi lapokban? Hány beszámolót tartottak? Hányan jelentek meg ezeken a beszámolókon?

Mozgósították-e az ilyen beszámolók tartására és az oktatás céljaira mindazokat a helyi funkcionáriusokat, akik a villamosítás terén elméleti vagy gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek? Hány ilyen funkcionárius van? Hogyan végzik munkájukat? Felhasználják-e az előadásokon, illetve az oktatásban a helyi vagy a közelfekvő villanytelepeket? Ezeknek a száma?

Hány tanintézetben folyik, a VIII. Szovjetkongresszus határozatának megfelelően, a villamosítási terv tanítása?

Történt-e valami gyakorlati lépés, s ha igen, mi történt en-

¹ Lenin Művel, 31. köt. Szikra 1951. 292. old.

nek a tervnek a végrehajtása érdekében, vagy a tervben nem szereplő villamosítási munkák érdekében?

Van-e helyi villamosítási terv, és meghatározták-e a munkálatok sorrendjét?”¹

Ilyen élesen vetette fel Lenin 1921-ben, zilált körülmények között azt a problémát, hogy az ország villamosításának ügyét állandó figyelemmel és gondoskodással kell kezelni.

A villamosítás lényegének és jelentőségének lenini értelmezése a villamosenergia népgazdasági szerepének éleslátó megítéléséből következik. A villamosenergia a legújabb technikának és a munkatermelékenység emelésének alapja. Az eleven munkával való takarékoskodás és a munkatermelékenység emelése során a villamosenergia átalakító szerepe elsősorban abban rejlik, hogy ez a legtökéletesebb bázisa a munka gépesítésének, s egyúttal a legtökéletesebb energiahordozó a fontos technológiai folyamatokban.

Éppen ezért a munkatermelékenység emelkedésének fokmérője és egyik legfontosabb tényezője az, hogy az egyes munkafolyamatoknál mennyi villamosenergiát használnak fel. Azonkívül megállapított ténynek tekinthetjük, hogy a munkatermelékenység emelkedése szempontjából döntő jelentőségű az egy dolgozóra eső villamosenergia-fogyasztásnak a munkatermelékenység emelkedését túlszárnyaló növekedése.

Ha erre vonatkozóan felmérjük a tőkés országok tapasztalatait, a következő példákat hozhatjuk fel. Az Egyesült Államokban 1939—1953 között a feldolgozó iparban a munkatermelékenység 31 százalékkal emelkedett, ezzel szemben az egy munkásra jutó áramfogyasztás 60 százalékkal nőtt; az Egyesült Államok közgazdasági irodalmában adatokat találunk arra vonatkozóan, hogy az amerikai iparban 1962-ig 84 százalékkal kell növekednie az egy munkásra jutó áramfogyasztásnak ahhoz, hogy a munka termelékenysége az 1950. évihez képest 35 százalékkal emelkedjék. Az angolok, akiket az amerikaiak szorongatnak az exportpiacokon és magában Angliában, elmaradásukat elsősorban azzal magyarázzák, hogy náluk nem elég magas a villamosítás színvonala, s azon a véleményen vannak, hogy az

¹ *Lenin Művei*, 32. köt. Szikra 1953. 427. old.

angol iparnak az amerikainál jelentősen alacsonyabb munkatermelékenysége főként erre vezethető vissza.

Elmaradásunk az Egyesült Államok mögött a munka termelékenysége tekintetében szorosan összefügg a munka még nem kielégítő villamosításával.

A Központi Bizottság beszámolójának megállapítása szerint mi még nem értük el azt, hogy az energetikai kapacitás növekedése megelőzze az egész népgazdaság fejlődését. Az ötödik ötéves tervnek a XIX. pártkongresszuson elfogadott irányelvei az ipar össztermelésének 70 százalékos növekedését, a villamosenergia termelésének pedig 80 százalékos növekedését írták elő. Ténylegesen azonban az ipar össztermelése és a villamosenergia termelése egyaránt 85 százalékkal nőtt, vagyis az ötödik ötéves terv időszakában a villamosenergia-termelés növekedése nem előzte meg az ipari termelés növekedését.

Az energetikai bázis fejlesztésének a termelés növekedéséhez képest nem kielégítő üteme kétségtelenül fékezőleg hatott a munkatermelékenység emelkedésére.

A párt feladatul tűzte ki az energiatermelő kapacitás olyan arányú további növelését, hogy az energiatermelés fejlődése megelőzze a többi iparág fejlődését. Más szóval, a népgazdaság fejlesztését úgy kell terveznünk, hogy az energetikai rendszerekben évről évre létrejöjjenek a szükséges tartalékok. Figyelembe kell venni, hogy a legközelebbi években rohamosan fog emelkedni az ipar villamosenergia-szükséglete, különösen az áramigényes üzemek: a vaskohászati üzemek, az alumíniumgyárak, a különleges ötvözeteket előállító üzemek és egyéb áramigényes termelési ágak gyors ütemű fejlődése folytán. Azt is tekintetbe kell venni, hogy a legközelebbi években szükségképpen rohamosan fog emelkedni a közlekedés, a mezőgazdaság, a közművek és a háztartások áramfogyasztása is,

**A SZOVJETUNIÓBAN MINDEN SZÜKSÉGES FELTÉTEL MEGVAN
AHHOZ, HOGY AZ ORSZÁG TÖRTÉNELMILEG IGEN RÖVID IDŐ
ALATT UTOLÉRJE ÉS TÚLSZÁRNYALJA AZ EGYESÜLT ÁLLAMO-
KAT A VILAMOSENERGIA-TERMELES TEKINTETÉBEN**

A beszámolóban körvonalazott távlatok, valamint a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete, melyet a Központi Bizottság megvitatás végett a XX. pártkongresszus elé terjesztett, hatalmas előrehaladást jelent országunk villamosítása szempontjából. Öt év leforgása alatt 150 milliárd kilowattórával növekszik a villamosenergia-termelés. Az előirányzat szerint az ipari termelés 1960-ig 65 százalékkal, az „A” csoporthoz tartozó iparágak termelése 70 százalékkal, a gépgyártás és a fémfeldolgozó ipar termelése 80 százalékkal fog növekedni, míg ugyanakkor a villamosenergia-termelésnek 88 százalékkal kell növekednie.

Az energiatermelés fejlesztésének ez az üteme lehetővé teszi a népgazdaság valamennyi ágának fokozott villamosítását, továbbá biztosítja, hogy az iparban a munkatermelékenység mintegy 50 százalékos emelésének tervfeladata mellett az egy munkásra eső áramfogyasztás 65 százalékkal növekedjék.

Villamosítási terveink kidolgozása során feltétlenül figyelembe kell vennünk, hogy ez idő szerint, mint tudjuk, a villamosenergia-termelés színvonala tekintetében a Szovjetunió elmarad az Egyesült Államok mögött.

Természetesen felmerül a kérdés: milyen feltételek birtokában és milyen alapon állíthatjuk, hogy a Szovjetunió aránylag rövid idő alatt képes leküzdeni elmaradását, biztosítani a népgazdaság és a lakosság áramszükségletének teljes kielégítését, utolérni, majd túlszárnyalni az Egyesült Államokat a villamosenergia-termelés tekintetében?

Mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy országunk korszerű energetikai alapja teljes egészében a Szovjethatalom éveiben létesült. Köztudomású, hogy a forradalom előtti Oroszország üzemanyag- és energetikai gazdasága igen elmaradott volt, s ésszerűtlenül volt megszervezve. A villamoserőművek kapacitása 1913-ban nem haladta meg az egymillió kilowattot, s mintegy 1,9 milliárd kilowattóra áramot termelt. Ugyanakkor az Egyesült Államok hatmillió kilowatt beépített teljesítményű erőművel rendelkezett, 22 milliárd kilowattóra áramtermeléssel,

Huszonhét évbe telt (1913—1940), amíg az Egyesült Államok áramtermelését 22 milliárd kilowattóráról 170 milliárd kilowattórára növelte. A Szovjetunió ahhoz, hogy áramtermelését ugyanilyen mértékben növelje — a háborús éveket beleértve —, húsz esztendőre volt szüksége (1935—1955). Ebben az időszakban hat évet fordítottunk arra, hogy helyrehozzuk azokat a súlyos károkat, amelyeket energiatermelésünknek a fasiszta rablók okoztak, vagyis hogy villamosenergia-termelésünket ismét a háború előtti színvonalra emeljük. Ha ezt tekintetbe vesszük, le kell szögeznünk, hogy a Szovjetunió 14 évre — vagyis alig fele annyi időre, mint az Egyesült Államoknak — volt szüksége ahhoz, hogy áramtermelését 22 milliárd kilowattóráról 170 milliárd kilowattórára növelje.

A Szovjetunió áramtermelése az első ötéves terv elején 52,6 százaléka volt Olaszországnak, 38,4 százaléka Franciaországnak, 33 százaléka Angliának, 17,9 százaléka Németországnak, 4,8 százaléka az Egyesült Államokénak, s még az olyan kis ország, mint Svájc is több áramot termelt 1928-ban a Szovjetuniónál.

Gyökeres változásokat hoztak az első és a második ötéves terv évei, amikor újjáépítettük a villamosenergia-termelést és létrehoztuk a népgazdaság villamosenergetikai bázisát. A GOELRO-terv előirányzatát 1930-ra teljesítettük. Újabb évtized múlva a Szovjetunió Európa első helyéért és a világ második helyéért versenyzett Németországgal. A Szovjetunió ma világviszonylatban szilárdan tartja a második helyet és körülbelül annyi villamosenergiát termel, mint Európa két iparilag legfejlettebb állama: Nagy-Britannia és Nyugat-Németország együttevén.

Amikor országunk hozzálátott energetikai bázisának létrehozásához, még nem volt saját energetikai gépgyártása. Az erőművek minden fontosabb berendezését — a turbinákat, kazánokat, transzformátorokat, készülékeket — külföldről kellett beszerezni. Olykor nem volt meg az a lehetőségünk sem, hogy a külföldi technika legjobb vívmányait használjuk fel. Ma már saját hatalmas turbina-, kazán- és elektrotechnikai iparunk van. Gyáraink most már a legkorszerűbb berendezéseket tudják tervezni és gyártani. Szovjet emberek szovjet gyárakban készítették el az első 150 000 kilowattos turbinákkal dolgozó hőerőmű-

vet, a hatalmas volgai vízierőművek óriási turbináit, generátorait, transzformátorait, a világ leghosszabb és legnagyobb teljesítményű távvezetékének, a 400 kilovoltos Kujbisev—Moszkva távvezetéknek a felszerelését. A szovjet villamossági gépgyárak termelési kapacitása nemcsak saját belső szükségleteinket elégti ki, hanem azt is lehetővé teszi, hogy nagy segítséget nyújtsunk a Kínai Népköztársaságnak, sok népi demokratikus országnak, és más országokba is exportáljunk energetikai berendezéseket.

Az ország energiaforrásokkal való ellátottságát illetően, ami döntő feltétel, állíthatjuk, hogy a Szovjetunió annyi energiaforrással rendelkezik, amennyi lehetővé teszi, hogy az energetikát az Egyesült Államok energetikai színvonalánál magasabb színvonalra emelje.

Az olyan energiaforrások, mint a szilárd fűtőanyag, ásványolaj, földgáz és vízienergia felkutatott készlete a Szovjetunióban egyezményes fűtőanyagban számítva 1590 milliárd tonna, míg az Egyesült Államokban 1550 milliárd tonna. Európában (a Szovjetunió nélkül) 730 milliárd tonna, Angliában 175 milliárd tonna, Nyugat-Németországban 245 milliárd tonna. Emellett tekintetbe kell venni, hogy a Szovjetunióban jóval kisebb mértékben van kikutatva a föld méhe, mint az Egyesült Államokban és Európában, tehát a mi energetikai kincseink még koránt sincsenek teljesen felderítve, s legértékesebb részüket nálunk jóval kisebb mértékben aknázták ki, mint az Egyesült Államokban és Európában.

Ami a Szovjetunió hasznosítható vízienergiáját illeti, ez 1700 milliárd kilowattóra tehető, a vízienergia legnagyobb hatásfokú része pedig, amelynek hasznosítása főként nagy vízierőművekkel lehetséges, 1200 milliárd kilowattóra becsülhető. Nemzetközi szakkifejezéssel élve, ez a hidro-villamosenergia gazdasági potenciálja. Ez a potenciál Európában (a Szovjetunió nélkül) 514 milliárd kilowattóra, az Egyesült Államokban 491 milliárd kilowattóra, Kanadában 325 milliárd kilowattóra becsülhető. A Szovjetunió vízienergia-készletei tehát a gazdasági potenciál tekintetében majdnem egyenlők Európa, az Egyesült Államok és Kanada együttes vízienergia-készletével.

Ezenkívül tekintetbe kell venni még a következő nem csekély fontosságú, helyesebben igen fontos körülményt. Külföl-

dön, különösen az Egyesült Államokban és Kanadában, főleg a vízienergiakészletek legnagyobb hatásfokú részének kihasználásával fejlődött a vízienergetikai építkezés, mégpedig kedvező építési feltételek mellett. A vízierőművek alapzatát sziklák nyújtották. A Szovjetunióban, történelmi adottságok miatt, elsősorban a síkságok vízienergia-készleteit hasznosítottuk, s ennek folytán a vízierőműveket laza talajra kellett építeni. A szovjet szakemberek kidolgozták a nem-sziklás alapzatú vízierőmű-építkezés műszaki alapjait. A síksági folyókon a vízierőművek építése viszonylag nagy beruházásokat igényelt, s az amerikai vízierőművekhez viszonyítva kisebb hatásfokkal járt.

Az Egyesült Államok már jelentős mértékben hasznosította legnagyobb hatásfokú vízienergia-készleteit. Az Edison-intézet becslése szerint a gazdaságosan kihasználható szelvényeket, különösen az ország keleti részében, már mind hasznosították.

A Szovjetunió előnyben van abban a tekintetben, hogy legnagyobb hatásfokú vízienergia-készletei, amelyek a keleti országrészekben találhatók, gyakorlatilag még érintetlenek. Ugyanez áll a fűtőanyag-készletekre is. A Szovjetunió óriási szénkészletekkel rendelkezik, különösen a keleti vidékeken, ahol ezekhez a készletekhez jóformán még hozzá sem nyúltak.

Ezzel kapcsolatban külön ki kell emelni, hogy az előadói beszédben Hruscsov elvtárs nagy súlyt helyezett termelőerőink területi elhelyezésének kérdésére.

Valóban, a termelőerők helyes földrajzi elhelyezése fő gazdasági feladatunk gyorsabb és sikeresebb megoldása szempontjából igen fontos kérdés. Mint tudjuk, pártunk fő irányvonala — a termelőerők területi elhelyezése tekintetében — a keleti országrészek ipari fejlesztésének fokozását követeli. Ezen a téren lényeges sikereket értünk el. Meg kell azonban állapítani, hogy az ötödik ötéves terv folyamán olyan nyersanyagban és energiában gazdag vidékeknek, mint Szibéria és a Távol-Kelet, jelentéktelen mértékben növekedett a részaránya az össz-szövet-ségi ipari termelésben. A villamosenergia-termelésben ezeknek a vidékeknek a részaránya az utóbbi években gyakorlatilag jóformán nem változott.

Ahhoz, hogy gyökeresen megjavítsuk az ipar és az energetika területi elhelyezését, emeljük a munka termelékenységét, és lerövidítsük az Egyesült Államok gazdasági megelőzéséhez

szükséges időt, nagy arányokban kell hasznosítani a népgazdaság számára Szibéria óriási természeti kincseit.

A helyzet az, hogy a Szovjetuniónak Kelet-Szibériában, s elsősorban az Angara és a Jenyiszej folyó vidékén valóban páratlan vízierergia-, fűtőanyag- és nyersanyag-készletei vannak. Itt halmozódik fel az egész ország energetikai készleteinek több mint 40 százaléka. Kelet-Szibéria folyóinak — a Jenyiszejnek, az Angarának, a Lénának, a Vityimnek stb. — vízierergia-készletei felülmúlják az olyan vízierergiában rendkívül gazdag több országokét, mint az Egyesült Államok, Kanada és Japán. Kütönösen alkalmas energetikai kihasználásra az Angara és a Jenyiszej. A kormány által az Angara kihasználására vonatkozóan jóváhagyott tervszerint ezen a folyamon összesen több mint tízmillió kilowatt kapacitású vízierőműveket kell létesíteni, mintegy 70 milliárd kilowattóra áramtermeléssel. Még ebben az évben üzembe helyezik az angarai vízlépcső első vízierőművét, a 660 000 kilowatt kapacitású Irkutszki Vízierőművet. Ennek a vízierőműnek a duzzasztógátja felemeli a Bajkál-tó szintjét; óriási víztároló képződik, melynek révén megfelelően szabályozható a víz adagolása a lejjebb fekvő vízierőművekhez. Megindultak a világ legnagyobb vízierőművének, a Bratszki Vízierőműnek építési munkái.

Még hatalmasabb vízierőműveket létesítenek a Jenyiszej folyón, amelyek együttes kapacitása mintegy 20 millió kilowatt lesz, 130 milliárd kilowattóra teljesítménnyel.

Az Angarán és a Jenyiszejen a tervek szerint épülő vízierőművek együttes áramtermelése jelentősen túlszárnyalja a Szovjetunió valamennyi erőművének 1955. évi áramtermelését, s felér évi 120 millió tonna fűtőanyag kitermelésével. Ezt az energiát az átlagos évi áramtermelés egy kilowattójára eső 35—40 kopejka beruházással nyerik, s az itt előállított energia önköltsége kilowattóránként körülbelül 1 kopejka lesz, vagyis fele-harmad akkora, mint a Szovjetunió más vidékein épült vízierőművéké.

Az Angara—Jenyiszej vidéken nagy szénlelőhelyek vannak, amelyek alkalmasak külszíni fejtéssel való kitermelésre. Ezen a vidéken a szénkitermelési munka termelékenysége 2—2,5-szer olyan magas, mint a Szovjetunió külszíni fejtéssel végzett egész széntermelésének átlagos munkatermelékenysége. A Kanszk—Jenyiszej vidéki és az Irkutszk—Cseremhov vidéki szén önkölt-

sége egyharmad-egyötöd része a Szovjetunió más nagy szénmedencéiben tapasztalt önköltségnek. Az olcsó fűtőanyag felhasználásával nagy hatásfokú hőerőművek épülhetnek: mindegyiknek a kapacitása eléri a másfélmillió kilowattot.

Szibéria, s különösen Szibéria keleti része, nemcsak energetikai készletekben gazdag, hanem nyersanyag-készletekben is, amelyek biztosíthatják a nehézipar fontos ágainak nagyarányú fejlődését. Ezen a vidéken igen nagy készletek vannak vasércből, az alumínium, magnézium, nikkel, kalcium-karbid, mügumi, klór és egyéb termékek előállításához szükséges nyersanyagokból. A vidék természeti kincseihez azonban — mondhatjuk — jóformán még hozzá sem nyúltak. A nefelint, bauxitot, magnetitet, vasércet stb. még egyáltalán nem hasznosítják.

Szibéria gazdasági fejlesztésének legfontosabb eleme az Angaza—Jenyiszej vidék és a Kuznyecki-medence legfőbb villamoserőműveit és ipari gócpontjait magában foglaló hatalmas szibériai energetikai rendszer kiépítése. Az összesen 6,4 millió kilowatt kapacitású Bratszki és Krasznnojarszki Vízierőmű üzembehelyezése után 400 kilovolt feszültségű távvezetéseket építenek a Bratszki Vízierőmű és az Irkutszk—Cseremhovi energetikai rendszer, majd a Bratszki Vízierőmű és a Krasznnojarszki Vízierőmű között (a Tajset—Kanszk vidéken keresztül), végül a Krasznnojarszki Vízierőmű és a Kuznyecki-medence között. Nagyfeszültségű távvezetések kapcsolják majd össze továbbá a Bratszki Vízierőművet más nagy vízierőművekkel, az angarai Uszty—Ilimszki és a Bogucsani, egyenként hozzávetőleg 3 millió kilowatt kapacitású, valamint a Jenyiszej folyón épülő mintegy 5 millió kilowattos vízierőművel. Az összesen több mint 50 millió kilowatt kapacitású vízi- és hőerőműveket felölelő hatalmas szibériai energetikai rendszer világviszonylatban a legnagyobb hatásfokú energiaforrás, mely hatalmas tényezője ipari fejlődésünknek és népgazdaságunkban a munkatermelékenység jelentős emelésének. E rendszer villamosenergia-termelése 15—20 év alatt 250—300 milliárd kilowattórát érhet el, s az energiaigényes hatalmas komplex gyártási folyamatokhoz, az alumínium, a magnézium, a titán, a ferroötvözetek stb. gyártásához szükséges olcsó energia biztosítása mellett lehetőség nyílik arra is, hogy a szibériai energetikai rendszer 30—40 milliárd kilo-

wattóra villamosenergiát szolgáltatasson az Urálnak, s így módon gyökeresen megjavítsa az Urál energiamérlegét.

A Szovjetunió a szocialista gazdaság valamennyi ágához hasonlóan az energetika terén is szilárdan rálépett az új, magasabb technikai színvonalon megvalósuló fejlesztés útjára.

Elsősorban arról van szó, hogy áttérünk nagy gőznyomású és nagy kapacitású gépcsoportokkal felszerelt hatalmas villamoserőművek építésére. Már a legutóbbi ötéves terv során egész sor 500 000—600 000 kilowattos hőerőmű épült. De most ezzel nem elégedhetünk meg. Még nagyobb kapacitású — 900 000—1 200 000 kilowattos — hőerőművek építésére van szükség. Már megkezdtuk ilyen villamoserőművek építését, közvetlenül a fűtőanyag-termelő vidékeken. Ezekben a villamoserőművekben 150 000—200 000—300 000 kilowattos turbinaaggregátokat és nagy kapacitású gőzkazánokat állítunk fel. A nagy villamoserőművek építésének nemcsak az az előnye, hogy az építkezés a közepes kapacitású villamoserőművekhez viszonyítva sokkal olcsóbb, hanem az is, hogy ezáltal jelentősen meggyorsul az energetikai kapacitás növelésének üteme. Az Egyesült Államokban az utóbbi évek gyors energetikai fejlődését főként azáltal érték el, hogy 150 000—260 000 kilowattos nagy turbinaaggregátokkal felszerelt hőerőműveket építettek. Villamossági gépiparunk kötelessége, hogy a terv előirányzatainak megfelelően mielőbb kezdje meg hatalmas turbinaaggregátok és gőzkazánok sorozatgyártását oly módon, hogy bármilyen teljesítményű turbinára egy-egy gőzkazánt lehessen beállítani. Ez nagy mennyiségű fűtőanyag és tekintélyes összegű beruházás megtakarítását biztosítja.

A szovjet energetika gyors fejlesztése érdekében a műszaki politika legfontosabb feladata a villamoshálózatok fejlesztése és az energiaszolgáltató rendszerek egyesítése. Az energetikai rendszereket összekötő távvezetékek rendkívül gazdaságosak. Elegendő megemlíteni, hogy például az uráli és a központi energetikai rendszerekben mintegy 500 000 kilowattal csökkenthető az együttes beépített kapacitás azáltal, hogy a két rendszer nem egy időben kapja a maximális terhelést, s a két rendszer egyesítése révén lehetővé válik a szükséges tartalék csökkentése.

Ha a Szovjetunió európai részében egységes energetikai rendszert létesítünk, ez biztosítja a népgazdaság áramellátásának maximális rugalmasságát és gazdaságosságát, s ebben az értelemben az energetikát magasabb műszaki színvonalra emeli,

Hatalmas távlatok nyíltak meg előttünk azáltal, hogy tudósaink és mérnökeink újabb hihetetlenül gazdag energiaforrást tártak fel: a nukleáris energiát. Ez az energiaforrás, amelynek békés felhasználásában a Szovjetunió megelőzte a többi országot, beleértve az Egyesült Államokat is, további nagy lehetőségeket nyújt az energetikai kapacitás növelésére. A világ első atomerőművének üzembe helyezése és üzemeltetése során szerzett tapasztalatok, valamint a szovjet tudósok és mérnökök újabb kutatásai lehetővé tették számos hatalmas atomerőmű tervezésének és építésének megindítását. Előnyben vagyunk ezen a téren abban a tekintetben is, hogy a szocialista gazdaság körülményei a lehető legnagyobb mértékben elősegítik az atomenergia messze menő bekapcsolását az ország békés fejlődési célokat szolgáló általános energia-mérlegébe.

Ha tehát az elmúlt időszakot vesszük tekintetbe, a Szovjetunió bebizonyította, hogy az Egyesült Államoknál jóval rövidebb idő alatt képes elérni a villamosenergia-termelésnek és az egész energetikai gazdaság fejlettségének összehasonlítható színvonalát. A mostani ötéves terv időszakában újabb hatalmas lépéssel visszük előre a villamosítást, olyan tervet valósítunk meg, amelynek alapján a villamosenergia-termelés majdnem kétszeresére emelkedik.

A Szovjetuniónak most saját hatalmas, egyre fejlődő energetikai gépipari bázisa van. Országunkban gyakorlatilag kimeríthetetlenek a természetes energiaforrások, amelyeknek hasznosítása mind sikeresebben halad előre. A szakképzett munkások, szakemberek, tudósok nagy seregével rendelkezünk, akik biztosítani tudják a termelés szakadatlan műszaki tökéletesítését. Mindez lehetővé teszi az energetikának arra a színvonalra emelését, amelyen már teljes mértékben kielégítheti a népgazdaság valamennyi ágának és a lakosságnak a villamosenergia-szükségletét.

Bátran állíthatjuk, hogy a Szovjetunió számára teljesen reális és aránylag rövid idő alatt megoldható feladat az Egyesült Államok túlszárnyalása a villamosenergia-termelés tekintetében,

Elvtársak! Olyan időben élünk, amikor páratlan világossággal mutatkozik meg a marxizmus-leninizmus összefüggése a kor gyakorlati feladataival. A marxizmus-leninizmus arra tanít, hogy a valóságot forradalmi fejlődésében kell vizsgálni. Minden újabb történelmi fordulatnál különös erővel nyilvánul meg a marxizmus-leninizmus, e leghaladóbb tanítás termékenyítő hatása a világ civilizációjának menetére, az emberi társadalom fejlődésének minden területére.

Milyen mély igazságként hangzanak, különösen ma, Lenin következő szavai: „A filozófia története és a társadalomtudomány története teljes világossággal mutatja, hogy a marxizmusban nyoma sincs semmiféle «szektásságnak», holmi begubózott, megcsontosodott tanításnak, amely az egyetemes civilizáció fejlődésének országútjától *távol* jött létre”¹.

Az egyetemes civilizáció jelenkori, a tudomány fejlődésével és a technika tökéletesedésével összefüggő legfontosabb vívmányai rendkívül szemléltetően igazolják annak a marxista tételnek a helyességét, amelynek lényege Lenin kifejezése szerint az, hogy „a kapitalizmus technikája napról napra egyre jobban és jobban *túlnő* azokon a társadalmi viszonyokon, amelyek a dolgozókat bérabszolgaságra kárhoztatják”².

Napjainkban — mint a Központi Bizottság beszámolója joggal hangsúlyozza — a kapitalizmus fő ellentmondása: a modern termelőerők és a tőkés termelési viszonyok közti ellentmondás még jobban kiéleződött.

A marxista tanítás történelmi szerepe annak az igazságnak tudományosan megalapozott kimutatásában rejlik, hogy a munka győzelme a tőke felett elkerülhetetlen. „A tőkés rendszer fokozza a munkásoknak a tőkétől való függését, de egyszermind létrehozza az egyesített munka óriási hatalmát... A kapitalizmus győzött az egész világon, de ez a győzelem csak előjátéka a munka győzelmének a tőke fölött”³. Így fejezte ki

¹ Lenin Művei 19. köt. Szikra 1955. 3. old.

² Ugyanott, 42. old.

³ Ugyanott, 7. old.

Lenin a kapitalizmus virágzásának szakaszában, az oroszországi forradalmi mozgalom hajnalán az emberi társadalom életében oly páratlanul nagy jelentőségű felfedezésnek a lényegét, azt, hogy Marx felfedezte azokat a társadalmi erőket, amelyek képesek felszabadítani az emberiséget a tőkés elnyomás alól.

Egy emberöltő óta világjelentőségű események és tények igazolják a kommunisták pártjának tevékenységét vezérlő marxista-leninista tanítás helyességét és hatalmas életerejét.

A marxizmus filozófiája a dialektikus materializmus. „A természettudomány legújabb felfedezései — a rádium, az elektrónok, az elemek átalakulása — fényesen igazolták Marx dialektikus materializmusát, szemben a polgári filozófusok tanaival, akik «újra» visszatérnek a régi, rothadt idealizmushoz” — írta Lenin a XX. század elején¹. Az atomenergia felfedezése, az atomban rejlő erő megzabolázása és hasznosítása arról tanúskodik, hogy napjainkban az anyag újabb tulajdonságait ismertük meg, s ez nagy diadala a marxista dialektikának, amely Lenin szavaival élve „a fejlődésről szóló tanítás legteljesebb, legmélyebb és minden egyoldalúságtól mentes formája, az örök fejlődésben levő anyagot tükröző emberi tudás viszonylagosságáról szóló tanítás”².

A marxizmus-leninizmus igazi diadala az, hogy ma már számos, összesen több mint 900 millió lakosú országban összeomlottak a társadalom kapitalista pillérei, és sikeresen folyik a társadalom új, szocialista alapokon történő átalakítása. Korunk fő jellegzetessége a Központi Bizottság beszámolójának megálapítása szerint az, hogy a szocializmus túlnőtt egy ország keretein és világrendszerre vált.

Számos olyan ország van velünk jószomszédi és baráti viszonyban, amely nem tartozik a szocializmus táborához. Közülük sokan tevékenyen harcolnak a békéért, szembeszállnak a gyarmati rendszerrel; némelyikük iparilag még nem eléggé fejlett; ezek figyelmesen tanulmányozzák más országok tapasztalatait, keresik-kutatják a népeik anyagi életszínvonalának minél gyorsabb emelkedését elősegítő társadalmi és technikai eszközöket. Ezeknek az országoknak békeszerető politikája komolyan

¹ Ugyanott, 4—5. old.

² Ugyanott, 4. old.

csökkenteni annak lehetőségét, hogy az imperialista körök egy újabb háborús kalandba kezdjenek.

A néptömegeknek a békéért, a leszerelésért, a békés egymás mellett élésért minden országban egyre nagyobb arányokban kibontakozó mozgalma — hatalmas erő, amellyel az imperialista hatalmaknak feltétlenül számolni kell. Szemünk láttára erősödik a béke híveinek nagy baráti együttműködése. Erősödik és terebélyesedik, leküzd minden szektás előítéletet és korlátot, egyesíti, tömöríti a jóakarátú és erkölcsi kötelességérzettől áthatott embereket. A békeharcosok milliőinak tömeges ébersége olyan új jelenség a történelemben, amely igen nagy lehetőségeket tár fel a béke biztosítása és megszilárdítása szempontjából.

Amint látjuk, a nemzetközi küzdőtéren a béke és a szocializmus erői annyira megnövekedtek, a kapitalista rendszer annyira megrendült, hogy a két rendszer — a szocializmus és a kapitalizmus nagy versenyében a haladó embereknek világszerte minden okuk megvan a bizakodásra, arra, hogy derűsen nézzenek a holnap elébe, és magabiztosan folytassák harcukat az emberiség szebb jövőjéért. Az események az új társadalmi rend javára, a szocializmus javára fejlődnek. A kapitalizmus nem elég erős ahhoz, hogy legyőzze a szocializmust. A Központi Bizottság beszámolója nyomatékosan hangsúlyozza, hogy a társadalom fejlődéséről szóló marxista-leninista tanításnak — amelyet a kommunista világnézet ellenfelei megpróbálnak mindenképpen kiforgatni — maga a lényege kizárja a társadalmi viszonyok új formájának, az új társadalmi rendnek kívülről, erőszakos úton történő bárminemű rákényszerítését más népekre. A tudományos szocializmus elméletétől, amely a szovjet népet vezérli, teljesen távol áll az olyan törekvés, hogy a társadalmi élet valamely formáját, a kormányzat egyik vagy másik formáját más népekre ráerőszakolják.

A marxizmus-leninizmus azt tanítja, hogy gyökeres társadalmi átalakulás, az áttérés egyik társadalmi rendszerről egy másik társadalmi rendszerre csak akkor lehetséges, amikor ehhez megérték a szükséges objektív és szubjektív feltételek, s amikor valamely ország népe meggyőződött a társadalom megváltoztatásának szükségességéről, és törekszik erre.

A szovjet államot változatlanul a marxista-leninista tudomány e tételei vezérlik. Rosszindulatú koholmány „a forradalom

exportja", „a kommunista terjeszkedés", „a szovjet kommunizmus veszélye" és minden efféle állítás, amelyet az agresszív politika képviselői vég nélkül szajkóznak.

Számunkra a barátság és a jószomszédi kapcsolatok politikája, a békés egymás mellett élés és a különböző társadalmi rendszerű országok közti gazdasági verseny elvei nem átmeneti jellegű, vagy esetleges elvek. Ez a politika és ezek az elvek a tudományos szocializmus alaptételeinek szilárd fundamentumára támaszkodnak, s azoknak a kapcsolatoknak egész története, melyeket a Szovjetunió kis és nagy, közeli és távoli országokkal tart fenn, ezeknek az elveknek a szilárdsága mellett szólnak.

Ne tévesszük azonban szem elől, hogy a békés egymás mellett élés kétoldalú dolog, s nemcsak a Szovjetuniótól függ, hanem a kapitalista világ országaitól is. Éppen ezek az országok sértették meg a békés egymás mellett élés elvét, arra számítva, hogy az első imperialista háborúban hazánk elcsigázódott, s könnyű zsákmányuk lesz. Köztudomású, hogy az amerikai és angol kormánykörök a Nagy Októberi Forradalom győzelmére messzemenő kivételes intézkedésekkel válaszoltak. Megszervezték hazánkban a fegyveres intervenciót. Vagyis alighogy megszületett a fiatal munkás-paraszt állam, alighogy megkezdődött a szovjet társadalmi rend kialakulásának első szakasza, a befolyásos amerikai és angol körök máris támadást indítottak ellene, s a nemzetközi reakció élére állva igyekeztek elfojtani a forradalmat, feldarabolni és gyarmati helyzetbe dönteni az országot. A Szovjetország viszont egész történelme folyamán mindig szigorúan a békés egymás mellett élés politikáját követte.

A szocializmust nem lehet fegyverek erejével a népekre rákényszeríteni, mint ahogy a régi, idejét múlt társadalmi rendet nem lehet sokáig fegyverek erejével megvédeni és fenntartani.

Lenin azt tanítja, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet, mint olyan történelmi folyamat, amelynek során az egyik társadalmi világrendszert egy másik váltja fel — a szocializmus és a kapitalizmus huzamos egymás mellett élésének és gazdasági versenyének egész korszaka.

A békés versenyben meggyőződésünk szerint a szocializmus fog győzni, de nem a „forradalom exportja" útján, nem ágyúkkal és behatolással, hanem azáltal, hogy a munka társadalmi

szervezetének a kapitalizmusénál magasabbrendű típusát képviseli, s ezért sokkal magasabb életszínvonalat tud biztosítani az emberiségnek, mint a kapitalizmus. A szocializmus fog győzni, mert a szocializmus a béke, a barátság és a kölcsönös segítség szálaival egybekapcsolt emberek társadalmát jelenti, míg a kapitalizmus pusztító háborúkat és kizsákmányolást, elnyomorodást és nélkülözést, társadalmi és faji elnyomást hoz az embereknek.

A társadalmi fejlődés tudományos elmélete alapján és az emberi társadalom történelmi fejlődésének tapasztalatai alapján tudjuk, hogy a tőkés rendszernek magasabbrendű társadalmi alakulattal, a szocializmussal való felváltása — szükségszerű. Hogy mikor és hogyan következik ez be, milyenek lesznek a szocializmusba való átmenet formái — e kérdések eldöntése maguknak a tőkés országok népeinek a dolga. Csak ők határozhatják meg államuk sorsát. A Szovjetunió és a demokratikus tábor országai semmiképpen sem szándékoznak beavatkozni más államok belügyeibe.

Ezért a békés versenynek nem okvetlenül szükséges perspektívája az, hogy fegyveres versengésbe — azaz háborúba csap át, illetve hovatovább háborúvá fejlődik, s nem is szabad ilyen perspektívájának lennie.

A békés egymás mellett élés elve összhangban van a Szovjetunióknak a nemzetközi kapcsolatok terén követett igazi céljaival és szándékaival, s az emberiség számára lehetővé teszi egy újabb világháború elkerülésének lehetőségét, míg a békés egymás mellett élés ellenfeleinek álláspontja csupán egy perspektívát nyújt: a háború perspektíváját.

Minden népnek tudnia kell, hogy a béke huzamos biztosítása lehetséges, ha a nemzetközi kapcsolatok alapja a békés egymás mellett élés elve lesz, amelyet elsőnek Lenin, a szovjet állam megalapítója vetett fel és dolgozott ki elméletileg. A békés egymás mellett élés lehetőségének lenini tétele — a szovjet külpolitika talpköve.

A békés egymás mellett élés kérdésénél arról van szó, hogy elkerülhetetlen-e napjainkban az egyes országok közötti háború társadalmi rendjük különbözősége folytán, vagy nem elkerülhetetlen. A szocialista tábor országainak képviselői erre azt felelik, hogy a háború elkerülhető. Ezért azt javasolják, hogy te-

gyék az országok közötti kapcsolatok alapjává a békés egymás mellett élés elvét.

Ezzel kapcsolatban újra meg újra fel kell hívni a figyelmet arra az igen fontos tételre, amellyel Hruscsov elvtárs előadói beszédében megindokolta, hogy a háború nem elkerülhetetlen, hogy a háborút el lehet és el kell hárítani. Ez a tétel korunk új jellegzetességének marxista-leninista elemzéséből, abból a tényből következik, hogy az imperializmus már nem mindent átfogó világrendszer. A szocializmus táborá, azok a társadalmi és politikai erők, amelyeknek nem érdekük a háború, olyan erők, hogy kellő szervezettség esetén rákényszeríthetik az imperialistákat arra, hogy mondjanak le a háborúról, ha pedig az imperialisták mégis ki akarják robbantani a háborút, a béke erői megsemmisítően vissza tudják verni a békebontó kalandor kísérleteket.

Kellő figyelmet szentel a beszámoló a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok kérdéseinek. Ez érthető is. A nemzetközi feszültség megszüntetése, a fegyverkezési hajszá felszámolása, az újabb háború veszélyének elhárítása, a népek békéjének biztosítása — mindez nagymértékben függ attól, hogy sikerül-e kiküszöbölni a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti kapcsolatok terén észlelhető rendellenességeket, és szilárdan rálépni a szovjet és az amerikai nép közötti barátság fejlesztésének útjára.

A beszámoló rámutatott arra, hogy a Szovjetunió és az Egyesült Államok kölcsönös kapcsolatainak komoly megjavítását célzó kezdeményezésünk még nem talált kellő megértésre és támogatásra az Egyesült Államokban. Ez arról tanúskodik, hogy az Egyesült Államokban nagy befolyásuk van azoknak, akik a rendezetlen kérdéseket háború útján szeretnék megoldani, s hogy ezek az emberek még mindig erős nyomást gyakorolnak az elnökre és a kormányra. Mi azonban remélni szeretnénk —, mint Hruscsov elvtárs mondotta —, hogy békés törekvéseinket helyesebben értékelik majd az Egyesült Államokban, és ez az úgy kedvező fordulatot vesz.

Magától értetődik, hogy a két rendszer békés egymás mellett élésének irányvonala semmiképpen sem fér össze az úgynevezett „erőpolitikával”, sem azzal a politikával, mely egyes

államoknak tudatosan más államok ellen irányuló zárt katonai csoportosulásait hozzá létre.

A békés egymás mellett élés előfeltétele az együttműködés és a kölcsönös kapcsolatok; ezzel szemben az „erőpolitika”, a zárt katonai csoportosulások politikája a szakadás elmélyítését, a nézeteltérések kiélezését, egyes államoknak más államokkal való szembeállítását tartja szem előtt.

Az „erőpolitika” hívei azt állítják, hogy ez a politika az „erőegyensúlyt” kívánja biztosítani a világpolitikai küzdőtéren, s az a célja, hogy ezen az alapon lehetetlenné tegye az új háborút, megszilárdítsa a békét és a nemzetközi biztonságot. De egészen világos, hogy az ilyen kijelentések merőben hamisak. Valójában az „erőpolitika” a nemzetközi feszültség fő oka, s fejlődése a legsúlyosabb következményekkel jár. Egészen nyilvánvaló, hogy amikor egy államcsoport gátlástalan fegyverkezési hajszát folytat és egy másik államcsoport stratégiai bekerítésére törekszik, annak közelében hídfők és katonai támaszpontok rendszerét építi ki — a fenyegetett országok előtt teljes nagyságában merül fel az a feladat, hogy minden lehető eszközzel gondoskodjanak nemzetközi biztonságuk védelméről, biztosítsák és következetesen fenntartsák az állandó és növekvő túlsúlyt a maguk oldalán. Az „erőegyensúlyt” „erőpolitikával” elérni — ez az eszme mélységesen téves és veszélyes. A nemzetközi „erőversenynek” éppen az a legfőbb jellegzetessége, hogy kizárja az „erőegyensúly” lehetőségét, s egyenes úton világháborúhoz vezet. Meggyőzően tanúsítja ezt a történelmi tapasztalat is. Századunk elején két koalíció vívott egymással harcot az erőtúlsúlyért: Németország, Ausztria—Magyarország és Olaszország koalíciója (a hármas szövetség) és Anglia, Franciaország, Oroszország koalíciója. Mivel végződött ez a harc? Az első világháborúval. A harmincas években a „hármastengely” (Németország—Olaszország—Japán) harcolt az erőtúlsúlyért a nyugati hatalmakkal. Mivel végződött ez a harc? A második világháborúval.

A békés egymás mellett élés politikáját sehogyan sem lehet összeegyeztetni az „erőpolitikával”.

Az „erőpolitika”, a zárt katonai tömbök politikája azoknak kell, akik támadást terveznek a béke ügye ellen. Mi a magunk részéről jobbnak látjuk a háborút támadni, arra törekszünk, hogy

ne legyen háború, hogy diadalmaskodják a béke ügye, s gondoskodunk arról, hogy a népeket félre ne vezessék.

Ezért a Szovjetunió az „erőpolitikával” tudvalevőleg az egyetlen helyes politikát, az egyetlen olyan politikát állítja szembe, amely megakadályozhatja az új világháborút: a békés egymás mellett élés, a hatékony és általános leszerelés politikáját, a kollektív biztonság teljes értékű rendszerének politikáját.

Hón óhajtott célunk az, hogy a nemzetközi kapcsolatokból száműzzük a háborút, hogy biztosítsuk a béke olyan megszilárdítását, amely mellett az emberiség nyugodtan és biztosan nézhet a holnap elébe, s kizárólag a civilizáció lehető leghathatósabb fejlesztésére összpontosíthatja beláthatatlan alkotó lehetőségeit.

Ez a mi perspektívánk, a béke fenntartásának és megszilárdításának perspektívája, amelyben hiszünk és amiért minden békeszerető néppel szoros együttműködésben a legnagyobb állhatatossággal fogunk harcolni. Ha pedig az imperializmus táborának kalandorai megpróbálják megbontani a békét és fellobbantani egy harmadik világháború tűzvészét, magukra vessenek. Nem kétséges, hogy egy harmadik világháború a kapitalista világrendszer teljes bukására vezet. *(Hosszantartó taps.)*

Eltársak! Valóban nagyszerű korban élünk. Nagyszerű mindenekelőtt azért, mert a néptömegekben világszerte sarjad és erősödik az a hit, hogy sikeresen meg lehet oldani a kommunista világnézet követői által kitűzött legfőbb feladatot, meg lehet szervezni az emberek együttélését a földön úgy, hogy a népek békében éljenek és virágozzanak.

A szovjet emberek bátran és bizakodva tekintenek jövőjük elé. Szovjet népünk — a béke, a demokrácia és a szocializmus táborának minden népével szoros barátságban, a marxizmus-leninizmus nagy forradalmi eszméivel egységbe forrasztott Kommunista Pártunk kipróbált vezetésével, szorosan Központi Bizottsága köré tömörülve — újabb győzelmek felé halad a kommunista társadalom felépítéséért vívott harcban. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

V. M. MOLOTOV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 18-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában átfogó és világos képét rajzolta meg azoknak az eseményeknek, amelyeknek a XIX. kongresszust követően tevékeny részesei voltunk. Ez a beszámoló általánosította pártunknak a jelenlegi időszakban szerzett harci tapasztalatait, a marxista-leninista elmélet alapján behatóan elemezte a jelenlegi nemzetközi helyzetet, s kijelölte pártunk és a szovjet nép új, hatalmas feladatait.

Népünk dicső útra tekinthet vissza. Már a háború előtt alapjában felépítette a szocialista társadalmat, most pedig a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet feladatait valósítja meg. Utunkon ismételtén olyan nehézségekkel kellett megbirkóznia, amelyeknek leküzdése rendkívüli erőfeszítést, néha pedig, különösen a háborús időszakban, hatalmas áldozatokat is követelt.

Tudjuk azt is, hogy még nagy, megoldatlan feladatok állnak előttünk. De hazánk szilárd léptekkel halad előre, s Kommunista Pártja vezetésével sikeresen oldja meg a kommunizmus győzelméhez vezető úton felmerülő egyre újabb és egyre bonyolultabb feladatokat.

A szovjet nép sikeresen teljesítette az ötödik ötéves tervet, jelentékenyen túlteljesítette annak a népgazdaság fejlesztésével kapcsolatban kitűzött fontos feladatait. Most a hatodik ötéves terv új, óriási feladatai kerültek napirendre, s mi valamennyien biztosak vagyunk benne, hogy ezeket is sikeresen megoldjuk.

Nagy államunk hatalmának és életerejének alapja a mi lenini pártunk teremtetten munkás-paraszt szövetség. (Taps.)

Napjainkban a munkásosztály és a kolhozparaszság hatalmas és megbonthatatlan szövetsége szocialista társadalmunk nagyszerű erkölcsi-politikai egységének fundamentuma, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségében élő népek barátságának és testvériségének fundamentuma.

Pártunk a XIX. kongresszus óta sokat tett annak érdekében, hogy még szorosabbra fűzze a munkásosztály és a kolhozparaszság szövetségét. Joggal állottak a párt figyelmének középpontjában a mezőgazdaság fellendítésének kérdései. Különleges oka volt ennek, nevezetesen az, hogy a mezőgazdaság szemmel láthatóan elmaradt a népgazdaság általános fejlődése, az ipar gyors fellendülése mögött.

A párt és a szovjet kormány egész sor fontos új intézkedést léptetett életbe avégett, hogy biztosítsa a lakosság növekvő élelmiszerszükségletének, s az élelmiszeripar és a könnyűipar növekvő mezőgazdasági nyersanyag-szükségletének mielőbbi kielégítését. Ezek közé tartozik mindenekelőtt: a kolhozok és a kolhozparasztok, a gép- és traktorállomások meg a szovhozok anyagi érdekeltségének fokozása a mezőgazdasági termelés növelésében, s e termékek árának megfelelő rendezése; a mezőgazdaság gépesítésének fokozására és a műtrágyagyártás növelése terén kifejtett munka; a kolhozok, a gép- és traktorállomások meg a szovhozok szervezeti erősítésére irányuló intézkedések, különösen pedig az, hogy vezető tisztségekre új, szakképzett dolgozókat, továbbá agronómusokat, gépészeket stb. küldtek a kolhozokba; a falusi pártszervezetek további erősítése. Különösen nagy jelentőségük volt a szűz- és parlagföldek hasznosításával kapcsolatos merész terv végrehajtása során elért sikereknek, amelyek következtében a vetésterület, elsősorban a kalászosok vetésterülete 33 millió hektárral növekedett. Új módon vetődött fel a kukorica vetésterületének erőteljes növelése, ami rendkívül nagy jelentőségű az állattenyésztés gyors fellendítése szempontjából. Ezek az intézkedések egész sor más intézkedéssel együtt mezőgazdaságunk fejlődésének új perspektíváit tárták fel, s a kolhozparaszság egységes támogatásával találkozunk.

Meg kell állapítani, hogy a párt és a szovjet kormány különös figyelmet fordít a kolhozparaszság jólétének növelésére. A kommunista építés feladatainak megfelelően az állami tervek ki mondják, hogy a jólét tekintetében a falvak életszínvonalának

egyre közelebb kell kerülnie a városi életszínvonalhoz. Ismeretes, hogy az ötödik ötéves terv időszakában a kolhozparasztok reáljövedelme 50 százalékkal, a munkások és alkalmazottak reálbére pedig 39 százalékkal növekedett. A hatodik ötéves terv szerint a továbbiak során a kolhozparasztok jövedelmének átlag legalább 40 százalékkal, a munkások és alkalmazottak reálbérének átlag mintegy 30 százalékkal kell növekednie. A pártnak ez a politikai irányelve összhangban van a munkás-paraszt szövetség további erősítésének érdekeivel, biztosítja államunk még nagyobb mérvű megerősödését.

Pártunk szüntelenül gondoskodik az ipar és a közlekedés erőteljes fejlesztéséről és fellendítéséről. Ennek során a párt szüntelenül hangsúlyozza a nehézipar fejlesztésének elsődleges jelentőségét, minthogy a nehézipartól függ a mezőgazdaság és más népgazdasági ágak fejlődése, szocialista hazánk védelmi képességének erősítése, a népjólét további fokozása.

Az elmúlt időszakban a párt különösen az ipar műszaki színvonalának emelésére összpontosította erőfeszítéseit. Ennek során kiderült, hogy sok kihasználatlan lehetőségünk van a munka termelékenységének emelésére és az ipari termelés növelésére. Mindenekelőtt arra van szükség, hogy iparunk előállítsa a szükséges mennyiségű, valóban korszerű, a lehető legtökéletesebb berendezést, hogy a vállalatok régi berendezéseit idejében újjal cseréljék ki. Mindez összefügg azzal is, hogy a termelés szervezését messzemenően megjavítsuk. A Központi Bizottság plénumán és több, a vállalatok vezető kádereinek részvételével, s tudományos és műszaki káderek fokozottabb bevonásával tartott tanácskozáson sok termelési-szervezési fogyatékoságot tártak fel, és megjelölték az ipar újabb, még komolyabb sikereinek biztosításához vezető utakat. Ennek a Központi Bizottság irányításával végzett munkának nagymértékben elő kell mozdítania az ipar és az építőipar fellendítésének ügyét.

Biztosítani kell továbbá a szükséges ütemszerűséget az üzemek munkájában, mert enélkül nem lehet elérni sok gazdasági veszteség megszűnését és az ipar még fokozottabb tervszerűségét.

Hruscsov elvtárs előadói beszédéből tudjuk, hogy a hatodik ötéves terv során iparunk és intézményeink áttérnek a hétórás munkanapra. Ebben, valamint a munkások és az alkalmazottak reálbérének további komoly emelésében, s több más intézkedés-

ben is megmutatkozik, hogy pártunk mindenkor különösen nagy gondot fordít a dolgozók életének javítására.

A párt őszintén és bátran feltárja a gazdasági és a kulturális építés valamennyi területén előforduló nagy hiányosságokat. A párt minden módon arra törekszik, hogy megjavítsa és egyidejűleg csökkentse az államapparátust, s biztosítsa a legszigorúbb törvényességet. A párt mindenben a munkások, kolhozparasztnak és értelmiségiek támogatására és tevékeny közreműködésére támaszkodik.

I. A NEMZETKÖZI HELYZET TERÉN BEKÖVETKEZETT GYÖKERES VÁLTOZÁSOK ÉS AZ ÚJABB HÁBORÚK ELHÁRÍTÁSÁNAK LEHETŐSÉGE

A második világháború igen komolyan próbára tette a szovjet szocialista társadalmi és államrendet. És ez a próba megmutatta, hogy a nép odaadó támogatását élvező szocialista állam kimeríthetetlen szellemi és anyagi erőforrásokkal rendelkezik.

Jóllehet a Szovjetunió azoknak az államoknak a sorába tartozik, amelyek a második világháború fő terhét viselték, hazánk a háború befejezése után rövid idő alatt újból a népgazdaság rohamos fellendülésének és a lendületes kulturális építésnek útjára lépett. Tudjuk, hogy a szocializmust építő népi demokratikus országok is sikeresen oldják meg feladataikat.

A Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és a többi szocialista ország viszonya szilárd baráti alapon, a fő célok egységének jegyében fejlődik. A szocialista országok rendületlen előrehaladását a kommunista és munkáspártok kipróbált vezetése biztosítja. A legutóbbi idők eseményei közül feltétlenül ki kell emelni Kína sikereit a szocializmus építésében. Ezek az óriási sikerek valóban méltók a nagy kínai néphez. (*Hosszantartó taps.*) Mindez lehetővé tette, hogy kialakuljon a béke, a demokrácia és a szocializmus hatalmas tábor.

E tábor létrejöttének rendkívül komoly nemzetközi jelentősége van. Az e táborhoz tartozó országok tapasztalata azzal, hogy megmutatja a szocialista építés útjainak különféleségét, példátlan mértékben kiterjeszti a szocializmus befolyásának lehetőségeit és arányait. Ez a tábor ugyanakkor biztos támasza annak a hárcnak, amelyet a tőkés országok munkásosztálya és egész dol-

gozó népe folytat jogaiért és élete megjavításáért. A gyarmatok és a függő országok népei tudják, hogy e tábor ereje, e tábor továbbbi erősödése óriási jelentőségű szabadságuk és nemzeti függetlenségük kivívása és megszilárdítása szempontjából. (Taps.)

Jelenleg a kapitalista világrendszer mellett fennáll a szocialista világrendszer is. A történelem napirendre tűzte e rendszerek békés egymás mellett élésének kérdését. Természetesen számolni kell azzal, hogy a két rendszer között elkerülhetetlenek a nézeteltérések és a viták. Ezért világos választ kell adni arra a kérdésre, hogy milyen úton-módon kell megoldani a meglevő és az események során jelentkező vitás kérdéseket.

Erre csak két út van: vagy a tárgyalások, a nézeteltérések békés rendezése, vagy a háború. Más út nincs. A Szovjetunió és valamennyi többi szocialista ország határozottan elutasítja a háború útját. Arra törekszünk, hogy a szembenálló rendszer hívei is elismerjék a két rendszer békés egymás mellett élésének elvét, és nem kíméljük erőnket, hogy tárgyalásokkal oldjuk meg a napirendre került és a felmerülő nemzetközi problémákat, s ilyenformán elősegítsük a békének és a népek biztonságának fenntartását és megszilárdítását. (Hosszantartó taps.)

Ezzel kapcsolatban külön is hangsúlyoznunk kell, hogy N. Sz. Hruscsov elvtárs előadói beszéde idejében veti fel a mai nemzetközi fejlődés több elvi kérdését, többek között azt a kérdést, hogy lehetséges-e a háborúk elhárítása napjainkban. Sok millió embert sújtott a két világháború. Az emberek jól ismerik a háború véres következményeit, a mérhetetlen szenvedéseket és áldozatokat. E két háború következtében több mint 80 millió ember pusztult el vagy vált nyomorékká. A jelenleg kialakult feltételek között egy újabb világháború mérhetetlenül pusztítóbb és veszélyesebb lenne. A következtetés csak egy lehet: mindent meg kell tennünk, hogy az egész emberiség érdekében megvédelmezzük a békét. Egyetlen lehetőséget sem szabad elszalasztanunk, rá kell világítanunk a béke ellen irányuló mesterkedésekre, s le kell leplezni ezeket a mesterkedéseket, egyesíteni kell a népeket, szorosabbra kell zárni soraikat az imperializmus agresszív erői ellen, a béke, a népek barátsága és együttműködése érdekében. (Taps.)

Valamennyien jól ismerjük azt a lenini tételt, hogy ameddig imperializmus van, elkerülhetetlenek a háborúk. Az imperializ-

mus uralmának körülményei között az államok csak erőszak-
kal, azaz végső soron háborúval oldhatják meg ellentéteiket.

A marxizmus-leninizmus azt tanítja, hogy egyrészt az impe-
rializmusban megvan a háborúk gazdasági alapja, másrészt az
imperializmus maga szüli azokat a társadalmi erőket, amelyek
igyekeznek véget vetni az imperialista háborúknak és magának
az imperializmusnak. Az ilyen társadalmi erők bizonyos körülmények
között kellő erővel rendelkeznek ahhoz, képessé válnak
arra, hogy megakadályozzák a háborúkat, hogy véget vessenek
az imperialista háborúknak. Ezért helytelenek azok az elgondo-
lások, hogy a háborúk végzetszerűek, elkerülhetetlenek.

Természetesen az imperializmus fennállása folytán a jelen-
legi körülmények között is fennáll egy újabb világháború ve-
szélye, nem is szólva más háborús konfliktusokról.

De más a helyzet akkor, amikor fennáll a háborús veszély,
és nincs erő, vagy legalábbis nincs elég nagy erő ahhoz, hogy
szembeszálljon ezzel a veszéllyel. És megint más a helyzet, ha
az ilyen erők — méghozzá nem is kis erők — már kikovácsolód-
tak, s létrejöttükkel előállt a háború elhárításának reális lehe-
tősége. *(Taps.)*

Természetesen okvetlenül figyelembe kell venni azt is, hogy
az imperializmus legagresszívabb körei olyan terveket szövöget-
nek, hogy majd visszafelé forgatják a történelmi fejlődés kere-
két. Köztudott, hogy az ilyenfajta törekvéseket fejezték ki a „fé-
kentartási” tervek, s különösen a szocialista országok elleni ag-
resszió szellemével áthatott „felszabadítási” tervek. De más do-
log ilyenfajta fantasztikus terveket szőni arra, hogy a kapitaliz-
must a szocializmus országaiban erőszakosan visszaállítsák,
és egészen más dolog az, hogy van-e lehetőség e tervek meg-
valósítására a jelenlegi körülmények között, miután a Szovjet-
unió fennállásának és fejlődésének egész története oly ragyogóan
bebizonyította e tervek irrealitását. *(Hosszantartó taps.)*

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy az első és különösen a má-
sodik világháború óta mélyreható változások történtek a nemzet-
közi helyzetben. Ma minden értelmes ember látja, mennyire
megváltoztak az osztályerőviszonyok, a politikai erőviszonyok,
mennyire meggyengültek az imperializmus pozíciói, és men-
nyire megerősödtek a szocializmus, s vele együtt sok más, a há-
ború ellen fellépő erő pozíciói. Mindennek alapján arra a követ-

keztetésre juthatunk, hogy abban a kérdésben, lesz-e háború vagy nem, most teljesen más a helyzet, mint a legutóbbi világháború előtt, nem is beszélve az 1914—1918. évi háború előtti helyzetről.

Annak idején, az első világháborút megelőző időszakban, a munkásosztály szocialista pártjai feladatul tűzték ki a háború megakadályozását. A „háborút a háború ellen” jelszó már akkor mélyen behatolt a tömegekbe, sok országban magával ragadta a munkásosztály széles rétegeit. Az első imperialista világháború kirobbanásának döntő időpontjában azonban a nemzetközi proletariátust politikailag meggyengítette és dezorganizálta a II. Internacionáléhoz tartozó pártok vezéreinek árulása. Csupán a mi bolsevik, lenini pártunk védelmezte következetesen az imperializmus és az imperialista háború kérlelhetetlen ellenségeinek álláspontját, a többi országban csak egyes szocialisták maradtak hívek a proletár nemzetköziséghez. Tudjuk azt is, hogy pártunknak ez az álláspontja rendkívül fontos szerepet játszott nemcsak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmében, hanem az első világháború gyorsabb befejezésében is.

A második világháborút megelőző időszakban a Szovjetunió következetesen védelmezte a béke érdekeit, és arra buzdított más államokat, hogy egyesüljenek egy újabb világháború kitörésének megakadályozására. Noha a második világháborút a német fasizmus és agresszív szövetségesei mindenki szeme láttára készítették elő, más államok nem mutatkoztak hajlandónak arra, hogy magukévá tegyék a Szovjetuniónak egy újabb háború megakadályozása érdekében előterjesztett javaslatait. Sőt, megpróbálták a Szovjetunió ellen fordítani a német fasizmus agresszív erőit, és mint tudjuk, azt tervezték, hogy „*mással kapartatják ki a gesztenyét a tűzből*”.

A Szovjetunió — az akkor egyetlen szocialista állam — és a más országokban vele rokonszenvező, békeszerető emberek ereje nem volt elegendő ahhoz, hogy megghiúsítsa az imperializmus legagresszívabb országainak háborús terveit.

Ilyen körülmények között meg is kezdődött a második világháború.

E háború eredményei megmutatták, mennyire igaza volt Leninnek, aki már 1915 közepén ezt írta:

„A háború tapasztalata, mint a történelem minden válságá-

nak, az emberi élet minden nagy csapásának, nagy fordulatának a tapasztalata, egyeseket eltompít és megtör, másokat viszont felvilágosít és megacéloz, és az utóbbiak száma és ereje a világtörténelem tanulsága szerint — egyes eseteket kivéve, amikor egyik vagy másik állam hanyatlóban és pusztulóban volt — általában nagyobb mint az előbbieké¹.

A második világháború még az elsőnél is nagyobb mértékben világosított fel és acélozott meg sok millió embert.

A második világháború során és befejezése után több országban olyan új társadalmi és politikai erők születtek, álltak talpra és tömörültek, amelyeknek megjelenése a történelem küzdőterén gyökeresen megváltoztatta a nemzetközi politikai helyzetet. A háború a népeket hihetetlen erőfeszítésekre készítette, s ugyanakkor hatalmas változásokra vezetett a politikai életben, különösen az európai és ázsiai országokban.

Most két világtábor áll fenn, s az ezekhez tartozó államok társadalmi és államrendjüket tekintve gyökeresen különböznek egymástól. Az imperialista világtábor mellett létrejött a szocialista világtábor, amely Európában és Ázsiában több mint 900 millió embert egyesít, azaz a földkerekség lakosságának több mint egyharmadát tömöríti. Az imperialista tábor országaiban a döntő szerep továbbra is azoké az osztályoké és csoportosulásoké, amelyek arra törekednek, hogy akár egy újabb háború ki-robantása árán is fenntartsák uralmi és kiváltságos helyzetüket. A szocialista tábor országaiban egészen más a helyzet.

Egyes imperialista országokban a legagresszívabb körök új háború előkészítésén mesterkednek, a szocialista tábor országai viszont a béke fenntartásában és megszilárdításában, a békéért, a népek barátságáért és együttműködéséért vívott harc szervezésében látják fő feladatukat. Éppen ezért a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és a többi népi demokratikus ország nemcsak saját országaik népeinek, hanem valamennyi többi népnek is legfontosabb, legféltettebb, a szó szoros értelmében létfontosságú érdekeit fejezik ki, amennyiben természetesen a valóságos néptömegekről van szó.

A béke kérdésében az egyes országok társadalmi és államrendjétől függetlenül valamennyi nép érdeke egybeolvad az

¹ Lenin Művei, 21. köt. Szikra 1951. 210. old.

egyetemes béke, a népek közötti barátság és együttműködés ügyét önfeláldozóan védelmező szocialista tábor országainak érdekeivel.

Nem szabad lebecsülnünk a háborús veszélyt, nem szabad olyan ábrándokba ringatnunk magunkat, hogy békénk és nyugodt életünk minden körülmények között biztosítva van. Mindig ébereknnek kell lennünk és éles szemmel kell figyelnünk az imperialisták agresszív terveit. Nem szabad azzal áztatnunk magunkat, hogy az imperialisták hallgatnak a jó szóra és békés tervekkel meggyőzhetőek. Ezeknek csak abban az esetben van jelentőségük, ha egyúttal helyes bel- és külpolitikát is folytatunk, ha emellett a dolgozók mindegyik szocialista államban egyetlen baráti családdá forrnak össze, ha bensőségessé válik ezeknek az államoknak népei között a barátság és a kölcsönös segítség testvéri szövetsége, ha más országok népeiben ezután is növekszik a rokonszenv a békét és a nemzetközi együttműködést szolgáló politikánk iránt, ha még jobban gondoskodunk a népek jólétének növeléséről és mindazokról a feltételekről, amelyek kellő mértékben megfelelnek a szocialista államok valóságos biztonságának szavatolásához szükséges követelményeknek. (Taps.)

De nem szabad lebecsülnünk erőnket, a béke megvédése és biztosítása terén számunkra kínálkozó sok lehetőséget sem. Ez akadályozna bennünket abban, hogy a béke fenntartása és megszilárdítása érdekében felhasználjuk mindazokat az erőket, amelyek a második világháború után a földkerekség minden részén feltűntek és állandóan növekednek. Másrészt a háború után kialakult új helyzet kellő megértése, továbbá az újabb háború megakadályozására és a béke megvédésére törekvő népekben rejlő anyagi és szellemi erők hatalmas arányú növekedésének felismerése rendkívül nagy felelősséget ró reánk azért, hogy ezek az erők valóban elő legyenek készítve és meg legyenek szervezve, erősödjenek és fejlődjenek a béke, a népek közötti barátság és együttműködés érdekében, az újabb háború megakadályozása érdekében.

Most a szocializmussal ellenségesen szemben álló erők táborában is jól tudják, hogy mi felmérhetetlen anyagi lehetőségekkel és technikai vívmányokkal rendelkezünk — köztük a leg-hatalmasabb és legkülönbélebb, legújabb típusú fegyverfajtákkal is — ahhoz, hogy szükség esetén kellőképpen álljuk a sarat. (Vi-

haros, hosszantartó taps.) Gondolnunk kell arra, hogy ellenfeleink feladtak sok olyan illúziót, amelyben még nemrégiben ringatták magukat. S gondoskodnunk kell arról, hogy az anyagi és technikai erő tekintetében — beleértve a biztonság szavatolásának és az agresszióval szembeni ellenállásnak valamennyi elengedhetetlen és legtökéletesebb eszközét — még erősebbek, szervezettebbek és hatalmasabbak legyünk. *(Hosszantartó taps.)* Lehetőségeink nem kisebbek, mint a másik tábor lehetőségei. Anyagi erőforrásaink, legújabb technikai vívmányaink, óriási embertartálékunk és népeink elmélyült barátsága, erkölcsi-politikai egysége a szocializmus táborának legyőzhetetlenségébe vetett biztos tudattal töltenek el bennünket. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

Ez most már annyira nyilvánvalóvá vált, hogy hatással kellett lennie azokra a körökre is, amelyek még mindig háborús terveket szövögetnek világuralmuk kivívására. E tervek a jelenlegi nemzetközi helyzetben elvesztették minden reális értelmüket, és mindenekelőtt azokra nézve veszedelmesek, akik újabb világháborút próbálnak kirobbantani. Ezenkívül a tőkés országok üzleti köreiben is akadnak nem csekély számban olyanok, akiktől távol áll a kalandorság és a politikai felelőtlenség, akik előnyösebbnek tartják az államok közötti gyakorlati, gazdasági kapcsolatok fejlesztését, tekintet nélkül a társadalmi rendszerek különbözőségére. E kapcsolatok fejlesztésének rendkívül nagyok a lehetőségei.

Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról, hogy a történelmi megpróbáltatások idején ugyancsak döntő szerepe van a népnek, a nép szoros egységének és ügye igazába vetett hitének. Népünk ezt különösen meggyőzően bizonyította be a polgárháború és a Nagy Honvédő Háború hősi éveiben, amikor a szovjet állam léte vagy nem léte forgott kockán és amikor népünk nemcsak megvédte szocialista hazáját, hanem hatalmas sikerekkel a szocializmus erőinek további gyarapodását is biztosította.

Most teljes joggal beszélhetünk az egész szocialista tábor népeinek szakadatlanul erősödő erkölcsi-politikai egységéről. A szocialista országok népei egységesek, barátságuk fejlődik, erősödik, szuverén és független országok szoros és minden térre kiterjedő testvéri együttműködésévé válik. Ez a helyzet nagymértékben megsokszorozza minden egyes állam erejét és lehetősé-

geit. Mindezzel feltétlenül számolnia kell annak az agresszornak, amely támadást merészelné indítani egyik vagy másik szocialista ország ellen. (Taps.)

A béke megvédésének kérdésében a nemzetközi helyzet olyan, amilyenről 10—15 esztendővel ezelőtt csak ábrándozhattunk.

Nemcsak arról van szó, hogy már a múlté az az időszak, amikor a Szovjetunió az egyetlen, méghozzá ellenséges kapitalista környezetben levő szocialista állam volt, s hogy ma már felépült a béke hatalmas bástyája, európai és ázsiai országoknak a szocialista tábora. A béke védelmének kérdésében e tábor határain túl is gyarapszik szövetségeseink száma.

A jelenlegi viszonyok között a béke ügye mellett nemcsak a szocializmus zászlaja alatt felsorakozott népek szállnak síkra. Nem csekély az olyan más államok száma sem — különösen azok körében, amelyek tegnap még teljes mértékben az imperializmustól függtek, és csak most tértek rá a nemzeti élet önálló útjára —, amelyek nyíltan állást foglalnak az agressziós tervekkel szemben. Ezeknek az országoknak a népei és kormányai megértik, hogy az agresszív köröknek háború előkészítésére és katonai tömbök összetákolására irányuló politikája veszélyezteteti kivívott függetlenségüket.

Ezzel kapcsolatban feltétlenül beszélni kell a gyarmati rendszer napjainkban végbemenő szétesésének világtörténelmi jelentőségéről. A független ázsiai és afrikai államok létrejöttéhez hozzájárul a béke és a nemzetközi együttműködés erősödéséhez. Elég megemlíteni azt az öt békés alapelveket, amelyet India és a Kínai Népköztársaság hirdetett meg a népek szabadságának, függetlenségének és békés egymás mellett élésének előmozdítása céljából, s amely azután világszerte oly széles körökben talált lelkes fogadtatásra. Feltétlenül meg kell itt emlékeznünk a 29 ázsiai és afrikai ország bandungi értekezletéről. Ez az értekezlet megmutatta, hogy mennyire megnőtt a nemzetközi ügyekben ama ázsiai és afrikai országok népeinek szerepe, amelyek — ha még nem is mindenütt teljesen — lerázták magukról a gyarmati ígát.

A kibontakozott gyarmatellenes mozgalom igen nagy tömegeket ragadott magával Ázsiában, s egyre nagyobb arányokban kezd kibontakozni Afrikában is. Ezek a tömegek helyzetük

megjavítására törekednek, s azon vannak, hogy e cél érdekében megragadják a legelső kínálkozó alkalmat, a legmesszebbmenően kihasználják a legelső kedvező lehetőséget. Nem érdekük egy újabb háború, sőt, ezeket a tömegeket az imperializmus és az imperialista háború elleni harc szelleme hatja át.

Köztudomású, hogy a tőkés országokban is nagy arányokat öltött a néptömegek háborúellenes mozgalma, a békemozgalom. Ebbe a mozgalomba nemcsak az öntudatos munkások, a parasztság és az értelmiség jelentős körei kapcsolódtak be, hanem mind nagyobb számban csatlakoznak hozzá a burzsoázia soraiból kikerülő emberek is. A békemozgalommal egy sorban olyanok is sokan vannak, akik nem vesznek ugyan részt ebben a mozgalomban, de szót emelnek mellette, mert tudják, hogy milyen felmérhetetlen veszedelmet jelent egy újabb világháború.

Soha nem álltak még az agresszorok útjában oly nagy nehézségek terveik keresztülvitelében, mint most. A támadók most nem számíthatnak arra, hogy a népek engedelmes alázattal és megadóan nézik majd politikájuk megvalósítását. De azért ne bízzuk el magunkat, ne számítsunk arra, hogy majd magától is megoldódik a béke védelmének ügye.

Tudjuk, mily hatalmas és mennyire különböző eszközöket vehetnek még igénybe az imperialisták a fegyverkezési hajszájuk folytatására és a háborús hisztéria szítására, hogy ebben a légkörben újabb agresszív háborús terveket szőjenek. Tudjuk, mily széles körben használják fel e cél érdekében a burzsoá sajtót, rádiót, mozit és a többi propagandaeszközt. Mindezt nem szabad lebecsülnünk, mert csak úgy érhetjük el, hogy ne gyengüljön, hanem ellenkezőleg — messzemenően erősödjék a népek ellenállása a háború előkészítésére irányuló minden újabb tervvel szemben. Ezután az ediginél sokkal többet kell tennünk annak érdekében, hogy minden országban állandóan fokozódjék a társadalom élenjáró erőinek és a nagy tömegeknek az újabb háború megakadályozására irányuló aktivitása és összeforrottsága.

Korántsem állíthatjuk, hogy már mindent megteszünk az új háború lehetetlenné tétele érdekében. Még gyakran vagyunk olyan szokások és sablonok rabjai, amelyek a múltban, a második világháború előtt alakultak ki, s amelyek most gátolják a háborúellenes küzdelem átfogóbb és hatékonyabb új formáinak

kibontakozását. Nemegyszer még lebecsüljük a háború utáni időszakban felmerült új lehetőségeket. Ez a hiányosság megmutatkozott a Külügyminisztérium munkájában is, s erre idejében rámutatott pártunk Központi Bizottsága. Ezt fel kell számolni, véget kell vetni annak, hogy lebecsüljük azokat a hatalmas lehetőségeket, amelyekkel a békének és a népek biztonságának védelme terén rendelkezünk. E lehetőségek alapja a szocialista világtábor kialakulása és szakadatlan erősödése; a gyarmati és a függő népek felszabadító harcának példátlan fel lendülése; a tőkés országokban kialakult harcos munkásmozgalom és a munkásosztály nemzetközi szolidaritása, a széleskörű demokratikus békemozgalom; a demokratikus ifjúsági és nőszervezetek tevékenysége, valamint a béke védelmében a háború ellen irányuló tömegharc más formái. (Taps.)

Pártunk külpolitikájában abból indul ki, hogy a legkomolyabban számba kell venni a konkrét feltételeket, fel kell ismerni az adott helyzetet, a történelmi fejlődés távlatait. Az elvi szilárdság és a rugalmasság lenini összekapcsolása a külpolitikai irányvonal érvényesítése során — ez az, ami biztosítja pártunk sikerét a nemzetközi feladatok megoldásában.

Az a törekvésünk, hogy megvédjük a békét és megakadályozzuk az újabb világháborút, a szocializmus országainak legyőzhetetlen együttműködésére és az olyan nem szocialista országok mind hathatósabb támogatására támaszkodik, amelyek ellenzik a katonai tömböket, mert ilyen tömbök alakítása ellenkezik a béke érdekeivel, s amelyek állást foglalnak az államok társadalmi és államrendjükre való tekintet nélküli békés egymás mellett élésének elve mellett. Köztudomású, hogy milyen nagy jelentőségű a béke megszilárdítása szempontjából az olyan országok álláspontja, mint India, Burma, Indonézia, Egyiptom stb.

A háború hívei által forralt tervek megghiúsításáért vívott harcunkban lenini módon kell figyelembe vennünk azt a tényt, hogy a különböző támadó tömbök részvevői között egyre növekvő gazdasági és politikai ellentétek vannak, amelyek elkerülhetetlenek olyan viszonyok között, amikor az ilyen tömbök legerősebb részvevői partnereik rovására imperialista pozícióik megszilárdítására törekednek. Az említett ellentétek gyengítik az agresszív erőket, és növelik a béke megvédésének lehetőségét;

A békéért és az új háború veszélye ellen vívott harc érdekei megkövetelik, hogy mind a kommunista, mind a szocialista pártok figyelmének középpontjába a munkásosztály egységének megteremtése kerüljön. A munkásosztálynak feltétlenül le kell vonnia a tanulságot abból, hogy az agresszív erők már két ízben használták fel sorainak megosztottságát világháború előkészítésére és kirobbantására. Ez a megosztottság akkor, amikor oly létfontosságú kérdésről van szó, mint a népek megmentése egy újabb háború fenyegető veszélyével szemben — nem indokolható azzal, hogy a kommunisták és a szocialisták nem egyféleképpen értelmezik a szocializmusért vívott harc útjait és eszközeit. A nemzetközi proletárszolidaritás leküzdhetetlen akadállyá válik a háború erői előtt, ha a munkásosztály biztosítja sorainak egységét. Nem lesz háború, ha a munkásosztály valóban egyesíti erőit, s mindvégig kitart a béke megvédésének elkötelezett szándéka mellett. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

II. A SZOVJETUNIO HARCA A BÉKÉÉRT ÉS A NEMZETKÖZI BIZTONSÁGÉRT

Mivel Hruscsov elvtárs előadói beszéde részletesen elemezte a nemzetközi helyzetet, itt már fölösleges foglalkozni azokkal a folyó eseményekkel és intézkedésekkel, amelyekben az elmúlt időszak során a szovjet kormány békés kezdeményezései megnyilvánultak. Csak azt tehetjük, hogy nyomatékosabban mutatunk rá az elmúlt esztendő egyes eseményeinek és általános külpolitikai irányvonalunknak hatalmas jelentőségére a nemzetközi feszültség enyhülése szempontjából.

Itt kell megemlítenünk a baráti kapcsolatok helyreállítását Jugoszlávia testvéri népével. E kapcsolatok most mindjobban fejlődnek nemcsak a szovjet és a jugoszláv állam, hanem a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdításának javára is. Ha továbbra is fennmaradt volna a Szovjetunió és Jugoszlávia néhány éven át tartó egészségtelen viszonya, ez csak a béke ellenségeinek malmára hajtotta volna a vizet.

Ugyancsak idetartozik az osztrák államszerződés és az Ausztria örökös semlegességéről szóló egyezmény megkötése. Ezt jóvá kellett hagyniuk azoknak az államoknak is, amelyek oly kitartóan újabb és újabb támadó katonai tömböket tákolnak

össze Európában és a világ más részein. A Szovjetunió és a Német Szövetségi Köztársaság diplomáciai kapcsolatának megteremtése, a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság baráti kapcsolatainak további elmélyítésével együtt, ugyancsak az európai béke megszilárdítását szolgálja. Nagy visszhangot keltettek a Szovjetunióknak az európai kollektív biztonsági rendszer megteremtésével kapcsolatban előterjesztett javaslatok. A szovjet kormány teljes mértékben támogatja a Kínai Népköztársaságnak az ázsiai kollektív biztonság érdekében tett javaslatait. A Szovjetunió folytatja következetes harcát a fegyverzet csökkentéséért és az atomfegyver eltiltásáért.

Külön kell foglalkozni a tavaly júliusi genfi négyhatalmi kormányfői értekezlettel. Ez az értekezlet világosan megmutatta, hogy milyen reális lehetőségek vannak a nemzetközi feszültség enyhítésére, s hogy milyen módon lehetne megjavítani a Szovjetunió és a másik tábor vezető országainak viszonyát. De az események további alakulása azt mutatta, hogy e viszony megjavítása még nem kevés akadályba ütközik. Ezeket az akadályokat a Szovjetunióval és a többi szocialista állammal szemben elkerülhetetlen kudarcra kárhoztatott „erőpolitika” rövidlátó hívei támasztják.

Köztudomású, hogy mindenekelőtt az Egyesült Államok bizonyos köreinek ösztönzésére hozzák létre az európai, amerikai, délkelet-ázsiai, közel-keleti és közép-keleti, valamint több más támadó katonai tömb egész sorát. Ismerjük ebben a tekintetben az Egyesült Államok és Anglia vezette, északatlanti tömbnek nevezett katonai csoportosulás különleges szerepét. Éppen bizonyos amerikai körök fokozott nyomására olyan sürgős a NATO-hoz és más támadó tömbökhöz tartozó több állam kormányának a fegyverkezési hajszája, a katonai kiadások növekedése, ezért szorítják az adóprést, ezért szítják a háborús hisztériát a lakosság körében, ezért terjesztenek olyan rágalmakat, hogy a Szovjetunióknak, a Kínai Népköztársaságnak és a népi demokratikus országoknak agresszív szándékai vannak.

A hitlerizmus összeomlása és a békeszerető Német Demokratikus Köztársaság létrejötte után az európai földrészen most nincs olyan agresszív állam, amely a jelenlegi körülmények között új világháború kirobbantására szánná el magát, támadást indítana a Szovjetunió vagy a népi demokratikus or-

szágok ellen. Elmúltak már azok a háború előtti éveket jellemző idők, amikor a hitlerista Németország Európában lépésről lépésre haladva kirobbantotta a második világháborút. Nem lehet azonban szó nélkül elmenni Nyugat-Németország újrafelfegyverzésének tervei mellett. Nyugat-Németországot már bevonták olyan támadó katonai csoportosulásokba, mint az északatlanti tömb és a nyugateurópai katonai szövetség. Nyugat-Németország újrafelfegyverzése minden kétséget kizáróan fokozza az ellentéteket és növeli az összeütközések lehetőségét, beleértve az imperialista országok ellentéteit és konfliktusainak lehetőségét is.

Új kor köszöntött a Keletre is. A militarista Japán vere-seget szenvedett, és létrejött a Kínai Népköztársaság, amely be-bizonyította, hogy képes megvédeni nemzeti érdekeit, s követ-kezetes békepolitikát folytat. Ma Ázsiában nincs olyan agresz-szív hatalom, amely ki merne robbantani egy harmadik világ-háborút. Ha figyelmen kívül hagyjuk Dél-Koreát, Ázsiában az agresszió veszélyének az a fő forrása, hogy Tajvan szigetét ame-rikai katonai támaszponttá változtatták. Ez a támaszpont tel-jesen szükségtelen lenne, ha nem lennének agresszív tervek a nagy Kína ellen.

A tények azt mutatják, hogy számos akadály van a nem-zetközi feszültség további enyhítésének útjában. De a Szovjet-unió a régebbi és az újra meg újra felmerülő akadályok elle-nére változatlanul arra törekedett és törekszik most is, hogy to-vább javítsa viszonyát más államokkal.

A mi álláspontunk az, hogy minden államot, s elsősor-ban a nagyhatalmakat — a köztük levő nézeteltérések ellenére — egyesíteni kell annak a körülménynek, hogy valamennyinek érdeke a béke fenntartása.

Mindenki előtt nyilvánvaló, hogy az egyetemes béke biz-tosításának ügye nagymértékben függ a Szovjetunió és az Egyesült Államok viszonyának gyökeres megjavításától. Úgy véljük, hogy ebben a szovjet nép, az amerikai nép, s természe-tesen a többi állam népei is egyaránt érdekeltek. Ennek figye-lembevételével a szovjet kormány Bulganyin elvtársnak Eisen-howerhoz, az Egyesült Államok elnökéhez intézett ismert üze-netében szovjet—amerikai barátsági és együttműködési szerző-dés megkötését javasolta. E javaslat amerikai fogadtatása arról

tanúskodik, hogy az Egyesült Államokban most erősek ama körök híveinek pozíciói, amelyek a rendezetlen kérdéseket nem tárgyalások, hanem háború útján kívánják megoldani, s hogy ezek a körök bizonyos befolyással vannak az elnökre és a kormányra. De hiszen az amerikai nép érdekei, éppúgy, mint a többi nép érdekei is, a békéről való fokozott gondoskodást követelik meg. Ilyen körülmények között feltételezhetjük, hogy a szovjet—amerikai viszony megjavítása érdekében tett erőfeszítéseink kellő megértésre találnak majd az Egyesült Államokban.

A szovjet kormány az Egyesült Államokhoz intézett javaslattal ismét bebizonyította, hogy őszintén kívánja a béke és az általános biztonság javát szolgáló baráti szovjet—amerikai együttműködést. Ez összhangban áll az Egyesült Nemzetek Szervezetének szellemével és céljaival, azzal a törekvéssel, hogy terjesszék ki valamennyi ország együttműködését.

Változatlan az a törekvésünk is, hogy megjavítsuk viszonyunkat Nagy-Britanniával. Hazánk vezető államférfiainak küszöbönálló angliai utazása új lehetőséget nyújt a kölcsönös megértés megjavítására, továbbá arra, hogy együttes erőfeszítéseket tegyünk a nemzetközi feszültség további enyhítése céljából.

A Szovjetunió baráti kapcsolatokra törekszik Franciaországgal is, amelynek mostani kormánya határozottan kifejezésre juttatta, hogy kívánja a francia—szovjet viszony megjavulását. Minthogy a francia kormány ennek során különös érdeklődést tanúsított a leszerelés iránt, arra törekszünk, hogy Franciaországgal együttesen bizonyos haladást érvünk el a probléma megoldásában. Feltételezhető, hogy a demokratikus erők megerősödése a legutóbbi parlamenti választásokon elő fogja ezt segíteni.

A mi államunk mindig híve volt és ma is híve annak, hogy fejlessze baráti kapcsolatait minden országgal, a nagy és a kis országokkal egyaránt. Nevezetesen reméljük, hogy lehetnek ilyen kapcsolatai Törökországgal, Iránnal, Pakisztánnal és Japánnal is. Ezeknek az országoknak a létérdekeivel feltétlenül összhangban van az, hogy jó viszonyuk legyen a Szovjetunióval.

Pártunk és szovjet kormányunk a békeharc minél nagyobb

arányú kiszélesítése érdekében ezt a harcot a nemzetközi feszültség enyhítésének zászlaja alatt indította el. Ez a politika — a nemzetközi feszültség enyhítésének politikája — a békeharc sajtószzerű megnyilvánulása a jelenlegi körülmények között. A nemzetközi feszültség enyhítésének politikája a békeharc legközérthetőbb és legrugalmasabb módszere, s a mostani körülmények között a legnagyobb lehetőséget nyújtja a különböző társadalmi rétegek megnyerésére, tekintet nélkül politikai nézeteik különbözőségére. Ez a politika a békeharcot eddigi keretein túlmenően lényegesen kiszélesíti, mégpedig azáltal, hogy a gazdasági és kulturális érdekeknek, az állami és társadalmi szervek közötti kapcsolatoknak, s ezeken túlmenően a magán-személyek közötti kapcsolatoknak területét egyaránt felöleli.

A nemzetközi feszültség enyhítéséhez nemcsak a diplomata-tak és a politikusok járulhatnak hozzá, hanem a gazdasági szakemberek és a kultúra művelői is, akár mint államuk hivatalos képviselői, akár pedig mint olyan magánemberek, akik elősegítik az országok baráti kapcsolatainak és együttműködésének kifejlesztését az állami, a társadalmi és a magánélet valamelyik területén. Az agresszív körök nem ok nélkül léptetnek most életbe annyi sok különféle intézkedést az államok közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlődésének megakadályozására. Persze az sem véletlen, hogy némelyik országban oly sok akadályt gördítenek a leghagyományosabb tudományos, műszaki, s általában a kulturális kapcsolatok fejlesztésének útjába.

* * *

Eltársak! Pártunk és a szovjet kormány mindig híven őrzi a béke érdekeit. Hazánk külpolitikáját a Kommunista Párt és Központi Bizottsága irányítja. Elsősorban ez biztosítja a sikereket a Szovjetunió nemzetközi pozícióinak megerősítésében és a világ békéjének megvédésében. (Taps.)

Az ország belső életében kivívott komoly sikereink és a fontos külpolitikai eredmények egyaránt azzal függnek össze, hogy a Központi Bizottság a XIX. pártkongresszus után megvalósította a kollektív vezetés lenini elvét. (Taps.) A Központi Bizottság az egész párt támogatásával határozottan szembeszállt a marxizmus-leninizmustól idegen személyi kultusszal, amely egy bizonyos időszakban oly negatív szerepet játszott. Mély

meggyőződésünk, hogy ez a kongresszus teljes egészében jóvá hagyja ezt az elvi álláspontot. (Taps.)

A párt vezetősége a nemzetközi feszültség enyhítése és a szovjet állam pozícióinak megerősítése érdekében igazán merész kezdeményezést tanúsított, és számos fontos lépést tett.

Pártunk Központi Bizottsága és Elnöksége a múltban talán sohasem foglalkozott ilyen tevékenyen a külpolitika kérdéseivel, mint az elmúlt időszakban. Mindannyian emlékszünk például a Hruscsov, Bulganyin és Mikojan elvtárs vezette kormányküldöttség jugoszláviai utazására, amikor gyökeres fordulatot értek el a szovjet—jugoszláv viszonyban; Bulganyin és Hruscsov elvtárs indiai, burmai és afganisztáni utazására, amely komoly sikerekre vezetett az említett államokkal — kormányaikkal és népeikkel való baráti kapcsolataink fejlesztése terén. Meg kell emlékezni a Német Szövetségi Köztársasággal, majd a Német Demokratikus Köztársasággal folytatott moszkvai tárgyalásokról, a tavaly ősszel Finnországgal, Norvégiával és más országokkal folytatott tanácskozásokról is. Jóval gyakoribbá váltak a vezető szovjet államférfiak találkozásai külföldi államférfiakkal, külföldi küldöttségekkel és külföldi lapok képviselőivel. Mindez arról az aktivitásról tanúskodik, amelyet vezető szovjet államférfiak és pártvezetők az utóbbi időben külpolitikai téren kifejtettek. Ennek köszönhetjük azokat a kedvező eredményeket, amelyek elősegítették a nemzetközi feszültség valamelyes enyhülését, és megteremtették ezen a területen a további sikerek bizonyos lehetőségét. (Taps.)

A párt és a szovjet kormány bizonyos sikereket ért el a béke biztosításában. E sikerek alapja: népünk és az egész szocialista tábor anyagi és szellemi erőinek szüntelen növekedése.

Ez azt jelenti, hogy minden szovjet ember, a szocialista tábor országainak minden egyes állampolgára eredményes munkájával, a gyárakban, a kolhozokban elért sikereivel, nemcsak nagy jelentőségű, hanem mindennapi apró munkájával is hozzájárul állama és az egész szocialista tábor erősítéséhez, s egyúttal a béke és a nemzetközi biztonság alátámasztásához és megszilárdításához. (Taps.) Amikor a gyárakban a munka termelékenységének emelésére törekszünk, amikor a kolhozokban vagy a szovhozokban újabb sikereket tudunk elérni a termés- hozam növelése vagy az állattenyésztés hozamának fokozása te-

rén, akkor teljes joggal vagyunk büszkék ezekre a kommunizmus építésében elért sikerekre. Ezek az eredmények egyszerűen alapul szolgálnak az egész szocialista tábor erejének és nemzetközi pozícióinak gyarapításához, s ezzel megteremtik a népek békés és nyugodt életének biztosításához szükséges döntő feltételeket. *(Taps.)*

A gazdasági és kulturális építésben elért sikereink világszerte lelkesedéssel töltik el a népeket. A világ minden népe örül ezeknek az eredményeknek, mert azt a meggyőződést merítik belőlük, hogy számukra is van olyan biztos, már sok millió ember megjárta út, amely az új, boldog élet felé vezet. Szerte a világon gyarapszik barátaink és szövetségeseink száma, akik hozzánk, kommunistákhoz hasonlóan a béke biztosítását akarják, véget akarnak vetni az imperialista háborúknak, s egyre jobban meggyőződnek arról, hogy az új háború megakadályozásában ma nagyon sok függ a népek öntudatosságától és aktivitásától.

A Szovjetunió, a szocialista tábor többi országával együtt a békéért és a kommunizmus diadaláért vívott harc élvonalában küzd. Soraink még sohasem voltak ennyire összeforrottak, még sohasem voltunk ennyire bizonyosak a végleges győzelemben. *(Viharos taps.)*

A zászló, mely alatt győztünk és győzni fogunk — a marxizmus-leninizmus zászlaja. E zászló alatt haladunk előre, újabb sikereinknek, a kommunizmus diadalának biztos tudatában.

Nagy építőmunkánk és következetes békeharcunk összhangban van minden nép, az egész emberiség érdekeivel! *(Viharos, hosszantartó taps.)*

G. K. ZSUKOV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 18-i délelőtti ülésen

Eltársak! Az az óriási politikai aktivitás és munkalendület, mellyel a szovjet nép pártunk XX. kongresszusát fogadja, arról tanúskodik, hogy határtalanul bízunk a nép érdekeiért, a kommunizmus országunkban való diadalmaskodásáért és az egész világ békéjéért fáradhatatlanul küzdő Kommunista Párt politikájában, s teljes mértékben támogatja ezt a politikát. (Taps.)

A Fegyveres Erők tagjai, akárcsak az egész szovjet nép, szeretett Kommunista Pártjuk köré szorosán felzárkózva fogadták a XX. kongresszust. A szovjet harcosok határtalanul hűek a néphez, a Kommunista Párthoz és a szovjet kormányhoz, s mindig készen állnak arra, hogy becsülettel és méltón teljesítsék katonai kötelességüket, megvédjék szeretett hazájukat. (Taps.)

Eltársak! A párt és a kormány mindent megtesz, hogy fenntartsa a békét, erősítse a népek közötti bizalmat és barátságot. A szovjet kormány a nemzetközi feszültség enyhítése és az államok közötti bizalom megteremtése érdekében javasolta a fegyverzet csökkentését, a tömegpusztító fegyverek eltiltását, s egyszersmind konkrét intézkedéseket tett fegyveres erőinek csökkentésére. A szovjet kormány tavaly augusztusban elhatározta, hogy 640 000 fővel csökkenti a Szovjetunió Fegyveres Erőinek létszámát. Jelentem a XX. kongresszusnak, hogy a Honvédelmi Minisztérium ezt a határozatot pontosan a kitűzött határidőre teljes mértékben végrehajtotta. (Taps.)

Kormányunk a hadsereg létszámának csökkentésén kívül 1956-ban majdnem tízmilliárd rubellel csökkenti a katonai kiadásokat. Port-Arthur és Porkkala-Udd katonai támaszpontokról csapatainkat kivontuk és leszereltük.

A népi demokratikus országok — Lengyelország, Csehszlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária és Albánia — a nemzetközi feszültség enyhítésére és az államok közötti bizalom megteremtésére törekedve, követték a Szovjetunió példáját, s összesen 180 000 fővel csökkentették fegyveres erőik létszámát. Mindez azt jelenti, hogy a Szovjetunió és a népi demokratikus országok nem szavakkal, hanem tettekkel törekednek a nemzetközi feszültség enyhítésére. *(Taps.)*

A szovjet nép rendületlenül hisz a nemzetközi együttműködés lenini politikájának diadalában, mert ez az egyetlen helyes politika. Arról, hogy miképpen vélekednek a népek a békés együttműködés lenini politikájáról, meggyőzően tanúskodik az az őszintén szívélyes fogadtatás, amelyben India, Burma és Afganisztán népei az ezeket az országokat meglátogató Hruscsov és Bulganyin elvtársat részesítették. *(Taps.)*

A szovjet népnek azonban figyelembe kell vennie, hogy a tőkés államok agresszív körei ellenállással fogadják a nemzetközi együttműködés politikáját. A nemzetközi feszültség egyik fő oka az Egyesült Államok „erőpolitikája”, amely fegyverkezési hajszára, a szocialista tábor ellen irányuló katonai tömbök és zárt csoportosulások rendszerére vezet. A fő kapitalista országok a nemzetközi feszültség valamelyes enyhülése ellenére sem csökkentették fegyveres erőik létszámát. További erőfeszítéseket tesznek a tömbök kibővítésére, a katonai költségvetések növelésére és a fegyverkezési hajsza folytatására.

A most már a Német Szövetségi Köztársaságot is felölelő északatlanti tömb tanácsának decemberi ülősszaka úgy döntött, hogy a NATO hadseregét atomfegyverrel kell felszerelni, Nyugat-Európában tovább kell növelni a légierőket, és meg kell gyorsítani Nyugat-Németország felfegyverzését. Az amerikai és az angol politikusok a legnagyobb súlyt Nyugat-Németország fegyveres erőire helyezik, úgy számítanak rájuk, mint a nyugat-európai szárazföldi csapatok fő erejére. Nem sajnálják a pénzt arra, hogy a leggyorsabban felfegyverezték, s többek között atomfegyverrel lássák el a nyugatnémet hadsereget. Ugyanakkor gondoskodnak arról is, hogy a létrehozandó nyugatnémet hadsereg már most harci tapasztalatokat gyűjthessen. Heusinger volt hitlerista tábornok, jelenleg a Német Szövetségi Köztársaság legfelső katonai tanácsának elnöke, ebből a célból azt javasolja,

hogy használják fel „az Algériában és Marokkóban kínálkozó kedvező alkalmat”, mivel ott a nyugatnémet csapatok „igazi harci körülmények között” vehetnek részt kiképzésben.

Nyugat-Németország egyik vezető katonai személyiségének ezek a béke szempontjából veszélyes elgondolásai teljes összhangban vannak azzal a tervvel, hogy a nyugatnémet katonaság keretében olyan különleges ejtőernyős alakulatokat kell szervezni, amelyek a NATO-főparancsnokság rendelkezésére állnak majd az úgynevezett „helyi konfliktusokban” való felhasználásuk céljából. Pontosabban szólva, ezek a nyugatnémet ejtőernyős alakulatok a gyarmati rabság ellen harcoló, a nemzeti függetlenségért küzdő népek elnyomására készülődnek.

Ilyenformán Nyugat-Németországban ismét feltámadnak azok az agresszív erők, amelyek a közelmúltban Európa népeinek és magának a német népnek is mérhetetlen szenvedést, fájdalmat és nyomorúságot okoztak. Úgy látszik, hogy Nyugat-Németországban nem minden vezető államférfi és politikus vonta le a szükséges tanulságokat abból a nemzeti katasztrófából, amelyet a német népnek Hitler és sugalmazói, a német militaristák bűnös kalandorpolitikája következtében el kellett szenvednie.

Ami a német népet illeti, biztosak vagyunk benne, hogy nem felejtette és nem felejtí el a hiába kiontott vért, a fájdalmat és a nyomorúságot, amelyet a bűnös fasiszta vezetők által előkészített háború okozott neki. Biztosak vagyunk benne, hogy a német nép a béke méltó harcosa lesz, és nem engedi meg, hogy hazája földjén új háborút robbantsanak ki. *(Taps.)*

A Távol-Keleten majdnem ugyanilyen erőfeszítéseket tesznek a japán militarizmus feltámasztására, annak ellenére, hogy a japán nép nem kívánja ezt, mivel saját tragikus tapasztalatából ismeri a Hirosimára és Nagaszakira ledobott atombombák pusztító erejét.

A nemzetközi feszültség másik fontos oka az, hogy az Egyesült Államoknak idegen területeken katonai támaszpontjai vannak. Az amerikai kormány számos európai, ázsiai és afrikai támaszpontjának egyikét sem szüntette meg, sőt kibővíti meglévő támaszpontjait, és újakat épít.

Az amerikai államférfiak mindezeket a támaszpontokat védelmi jellegűeknek igyekeznek feltüntetni. De minden katonai-

Iag képzett ember előtt világos, hogy a saját ország területétől több ezer kilométerre levő katonai támaszpontok nem szolgálhatnak védelmi célokat. Ugyanakkor azt is le kell szögezni, hogy azoknak az államoknak a kormányai, amelyek katonai támaszpontok céljára az amerikaiak rendelkezésére bocsátják országuk területét, a tűzzel játszanak, feláldozzák országuk népeinek nemzeti érdekeit, veszélyeztetik honfitársaik életét, mert a fegyveres harc logikája szerint ezeket a támaszpontokat szükségszerűen viszonttámadások érik, függetlenül attól, hogy melyik ország területén vannak. (Taps.)

Dulles, az Egyesült Államok külügyminisztere nem is olyan régen a sajtóban magasztalta országának külpolitikáját. A közismert tények ellenére azt bizonygatta, hogy az „erőpolitika”, az atombombával való nyílt fenyegetőzés segítette elő a koreai és az indokínai hadműveletek megszüntetését, és akadályozta meg Tajvan térségében a hadműveletek megindulását. Meg is fogalmazta a „hidegháború” sajátos elméletét: „álljunk a háború küszöbén... de ne háborúskodjunk”. A világ és az Egyesült Államok haladó közvéleménye egyaránt kellőképpen elítélte ezeket a béke szempontjából káros eszméket.

Szeretném felhívni a figyelmet egyes amerikai személyiségek mind gyakrabban hangoztatott kijelentéseire. Ezek szerint az Egyesült Államok fegyveres erővel, atombombák bevetésével kész segíteni Csang Kaj-seket abban, hogy továbbra is megszállva tartsa Tajvan kínai szigetet és más kínai partmenti szigeteket.

Mint tudjuk, Tajvan szigete csak a Kínai Népköztársaságé, sorsáról csak a Kínai Népköztársaság, a kínai nép dönthet, nem pedig Csang Kaj-sek és nem az Egyesült Államok kormánya. Háborús fenyegetésekkel a kínai népet nem lehet megijeszteni, mert ez a nép nem ijedős, és amint már bebizonyította, helyt tud állni magáért. (Viharos taps.) A kínai népnek más államok beavatkozása nélkül, magának kell eldöntenie ügyeit. Őszintén üdvöznénk az Egyesült Államok kormányát, ha az Eisenhower és Eden úgynevezett „washingtoni nyilatkozatában” deklarált, „az ember szabadságjogairól” szóló szavakról áttérne a tettekre, s nem avatkozna többé Kína belügyeibe és más államok ügyeibe. (Taps.)

Sajnos, a tőkés államok nemzetközi kapcsolatainak egész

gyakorlata arról tanúskodik, hogy a kapitalista államok bizonyos köreinek nem a tartós béke, a népek közötti bizalom és barátság megteremtése az érdeke, hanem az, hogy fegyverkezési versenyt folytassanak, pánikot idézzenek elő, és bizalmatlanságot keltsenek a szocialista tábor országaival való békés egymás mellett élés lehetőségét illetően.

Ezzel kapcsolatban kötelességemnek tartom, hogy röviden beszámoljak a kongresszusnak a legnagyobb kapitalista államok, elsősorban az Egyesült Államok fegyveres erőinek fő fejlődési irányairól.

A legnagyobb figyelmet ezek az államok az atomfegyverre, a különféle robbanóerejű atomfegyvertípusok egész sorának előállítására, továbbá az atomfegyver felhasználási módjainak, a légierő, a haditengerészet, a tüzérség és rakétaeszközök segítségével történő felhasználási formáinak kidolgozására fordítják.

Az Egyesült Államok a katonai tömbök rendszerében monopolizálja a nagy hatósugarú repülőgépekből és atombombát szállító repülőgépekből álló légierő létesítését, s ennek bevetését főképp a Szovjetunió körül elhelyezkedő légítámaszpontokról tervezi. A katonai tömbök többi tagjaira a szárazföldi csapatok, a harcászati légierő és a segédcsatatok felállítását bízta, s ugyanakkor a legnagyobb fontosságot a nyugatnémet fegyveres erők megalakításának tulajdonítja. A szárazföldi csapatokat páncél-elhárító lövegekkel, rakétafegyverekkel és atomtüzérséggel erősíti meg. A legnagyobb figyelemben az atomháború hadművelleti módszereinek tanulmányozását részesíti.

A haditengerészeti felkészülés terén arra fordítják a fő figyelmet, hogy megteremtsék a nagy távolságokra történő tengeri szállítások biztosítására, a partraszállásra szolgáló eszközöket, a tengeralattjáró elhárítás és az anyahajókon szállított légierő eszközeit. A hajókat és a tengeralattjárókat rakétafegyverekkel szerelik fel.

Az amerikai politikai és katonai személyiségek nyilatkozataiban az utóbbi időben egyre gyakrabban bukkan fel az a gondolat, hogy az amerikai stratégiának az atomfegyver felhasználásán kell alapulnia, mint ők mondják — „taktikai célokból”, vagyis a harcmezőn és a hadszíntereken folyó hadműveletek keretében.

Mi rejtőzik az ilyen okoskodások mögött? Ezek az urak,

szem előtt tartva, hogy Amerika földrajzilag távol fekszik Európától, arra törekednek, hogy az atomfegyvert elsősorban európai területen, természetesen Amerika ipari központjaitól minél messzebb vessék be.

Az amerikai monopolisták nyilván tisztában vannak az atom-viszonttámadás realitásával, és nincs kifogásuk az ellen, ha a fegyveres harc során ez a halálthozó fegyver a velük szövetséges országokban — Nyugat-Németországban, Olaszországban, Franciaországban, Angliában és másutt — embermilliókat és óriási értékeket pusztít el.

Megvalósulhatnak-e az „agyafúrt stratégiák” eme tervei? Nem, nem valósulhatnak meg. Ma már nem lehet viszonttámadás veszélye nélkül háborút viselni. Ha valaki atomtámadást akar intézni az ellenséges terület ellen, el kell készülnie arra, hogy válaszul ugyanolyan vagy esetleg még nagyobb csapás éri.

A háború — két fél teljes erővel folytatott harca. A XVIII. és a XIX. század katonai büntetőexpedícióinak és gyarmati háborúinak kora a múlté. De az európai népek is aligha akarják saját pusztulásuk árán megmenteni azoknak az óceánon túli monopolistáknak a jólétét, akik arról álmodoznak, hogy a jövőben is mással kapartatják ki a gesztenyét a tűzből, mint a múlt háborúban tették.

Elvtársak! A Szovjetunió senkit sem fenyeget, és senkit sem akar megtámadni. De mivel még nem jött létre a fegyveres erők csökkentéséről és az atomfegyver eltiltásáról szóló egyezmény, mivel még nem valósult meg az európai kollektív biztonság, és a tartós békének nincsenek szilárd biztosítékai, kénytelenek vagyunk olyan fegyveres erőkkel rendelkezni, amelyek képesek megbízhatóan védelmezni hazánk érdekeit, hogy az ellenség semmilyen provokációja se érhesse bennünket váratlanul. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

A békés munkával elfoglalt szovjet nép kénytelen számolni a kapitalista országok háborús készülődéseivel. Ha a nemzetközi helyzet enyhülni fog, ha létrejönnek a béke új biztosítékai, készek leszünk tovább csökkenteni fegyveres erőinket.

A szovjet Fegyveres Erők fejlesztése terén abból indulunk ki, hogy a jövő háborújának módszerei és formái sok tekintetben különbözni fognak minden előző háborútól. A jövő háborúját, ha kitör, a légierők, a különféle rakéta- és tömegpusztító fegyve-

rek — atom-, hidrogén-, vegyi- és baktériumfegyverek — tömeges alkalmazása fogja jellemezni. De abból indulunk ki, hogy a legújabb fegyverek, köztük a tömegpusztító fegyverek sem csökkentik a szárazföldi hadseregek, a haditengerészet és a légierő döntő jelentőségét. Erős szárazföldi csapatok, stratégiai és taktikai légierő és korszerű haditengerészet, s ezeknek jól megszervezett együttműködése nélkül nem lehet korszerű háborút viselni.

A párt és a kormány áradhatalanul gondoskodik hazánk védelmi képességéről, s ennek köszönhető, hogy a szovjet Fegyveres Erők gyökeresen átalakultak, s minőségileg messze maguk mögött hagyják a Nagy Honvédő Háború végén elért színvonalat. A szovjet gazdaság megnövekedett lehetőségei, mindenekelőtt a nehézipar hatalmas eredményei lehetővé tették hadseregünk, légierőnk és haditengerészetünk felszerelésének elsőrendű haditechnikával való felújítását. A csapatok szervezetét és kiképzését összhangba hoztuk a legújabb haditechnika alkalmazásának feltételeivel.

Fegyveres Erőinken belül lényegesen megnőtt a légierő és a légvédelmi csapatok aránya. Megvalósult a hadsereg teljes gépesítése és motorizálása. A szovjet Fegyveres Erőknek most különféle atom- és hidrogénfegyverei, különféle típusú hatalmas rakéta- és lökhajtásos fegyverei, köztük messzehordó rakétái vannak. (*Taps.*) A lövészalakulatokat új, hatékonyabb fegyverekkel szereltük fel, és teljesen motorizáltuk. Állományukba szervezetileg kiváló minőségű harckocsikat és rohamlövegeket soroltunk. A gépesített és a harckocsizó alakulatok harci erejüket, manőverezési képességüket és önálló hadműveletekre való alkalmasságukat tekintve felülmúlják a múlt háború gépesített és harckocsizó alakulatait. A tüzérség minőségének megjavításában nagy sikereket értünk el.

A párt Központi Bizottsága és a kormány megkülönböztetett figyelmet fordít a légierőnek, mint a hazánk biztonságát szolgáló egyik legfontosabb eszköznek a fejlesztésére. Jelenleg elsőrendű lökhajtásos légierővel rendelkezünk, olyannal, amely az agresszor támadása esetén minden feladatot meg tud oldani. (*Taps.*)

A haditengerészet fejlesztése során abból indulunk ki, hogy a jövő háborújában a tengeri hadszíntéren folyó harc mérhetetlenül nagyobb jelentőségű lesz, mint az elmúlt háborúban. Hadi-

tengerészetünk jelenleg a hadsereggel és a légierővel együtt megbízhatóan tudja védelmezni hazánk tengeri határait.

Tekintettel a levegőből fenyegető reális veszélyre, különösen a messzehordó rakétákra, valamint a stratégiai lökhajtásos légierő fejlődésére, nagy munkát végeztünk az ország légvédelmének megszervezése érdekében. Jelenleg a légvédelem korszerű, a hang sebességénél gyorsabb vadászpilóta gépekkel, kiváló légvédelmi tüzérsséggel, légvédelmi rakéta fegyverekkel és más légvédelmi eszközökkel rendelkezik.

Engedjék meg, elvtársak, hogy a Fegyveres Erők harcosainak nevében őszinte elismeréssel adózzam tudósainknak, a honvédelmi ipar konstruktőrjeinek, munkásainak, mérnökeinek és technikusainak, akik önfeláldozó és kezdeményező munkájukkal kiváló minőségű technikát és fegyverzetet biztosítanak a Szovjet Hadsereg, Légierő és Haditengerészet számára. *(Taps.)*

A legutóbbi években a szárazföldi csapatok, a légierő és a haditengerészet tekintetében egyaránt nagy munkát végeztünk, hogy a csapatokat megtanítsuk az atomfegyver és a többi új harci eszköz alkalmazásával folyó hadviselés művészetére. A Fegyveres Erők minden fegyvernemének alakulatai és egységei megszerezték a kellő gyakorlatot, amellyel bonyolult szárazföldi, légi és tengeri viszonyok között meg tudják oldani harci feladataikat.

A Nagy Honvédó Háborúban aratott győzelmeinket nagymértékben a marxizmus-leninizmus elméletét következetesen szem előtt tartó szovjet hadtudomány fölénye biztosította. A szovjet hadtudomány a háború utáni időszakban általánosítani tudta a háború tapasztalatait és a technika ezt követő fejlődését, s ennek alapján helyes irányt tudott adni Fegyveres Erőink építésének és kiképzésének.

Tekintettel a műszaki tudomány további fejlődésére, új pusztító és haditechnikai eszközök megjelenésére, ezután is elengedhetetlenül szükséges, hogy idejében meghatározzuk a fegyveres harc legcélszerűbb módszereit és formáit, ezeket sokoldalúan tanulmányozzuk és alkalmazzuk csapataink kiképzésében.

Úgy véljük, hogy a haditechnika, legyen bár a leghatékonyabb, egymagában nem döntheti el a harcok és a hadműveletek kimenetelét, egymagában nem vívhatja ki a győzelmet. A fegy-

veres harc kimenetelét a jövő háborúiban is a haditechnikát tökéletesen elsajátító, a háború céljainak igazságában hívő, kormányuk iránt rendületlenül hű és népük érdekeinek megvédelmezésére mindig készen álló emberek fogják eldönteni. (Taps.)

A Fegyveres Erők parancsnokai, politikai szervei és párt-szervezetei a XIX. kongresszus óta a Központi Bizottság vezetésével újabb sikereket értek el a személyi állomány politikai és katonai nevelésében. De még igen sokat kell tennünk a csapatok között folyó egész politikai és pártmunka megjavításáért, arra kell törekednünk, hogy ez munka szoros kapcsolatban legyen a gyakorlati feladatokkal: a csapatok harci felkészültségének fokozásával és a katonai fegyelem megszilárdításával.

A szovjet Fegyveres Erőknek olyan tapasztalt káderei vannak, akik sikeresen tudják megoldani a csapatok kiképzésének és nevelésének feladatait. A Honvédő Háború gazdag harci tapasztalataival rendelkező felsőbb parancsnokaink, az alakulatok és az egységek parancsnokai, érdemes marsallok, tábornokok és tisztek, sokszor bebizonyították, hogy a harcban és a hadműveletekben sikeresen tudják vezetni a csapatokat. (Taps.)

Örömmel kell megállapítanom, elvtársak, hogy a Fegyveres Erők harcképességének fokozásában lényeges szerepe van annak a körülménynek, hogy a legutóbbi években behívott fiatalság, általános műveltségénél, műszaki és kulturális színvonalánál fogva, rövidebb idő alatt tudja elsajátítani a bonyolult, korszerű haditechnikát.

A Fegyveres Erők létszámának csökkentése következtében a jövőben a besorozottak egy részét nem hívják be csapatszolgálatra. Gondoskodnunk kell arról, hogy a behívástól mentesülő fiatalok a hadseregen kívül is megszerezhessék a honvédelmi kötelesség teljesítéséhez szükséges katonai ismereteket. Ezért tovább kell javítani a DOSZAAF munkáját. A lenini komzszomolnák, az Oktatásügyi Minisztérium iskoláinak és a munkaerő-tartalékok szakiskoláinak mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy országunk fiatalságát fokozott fizikai szívósságra, fegyelmezettségre, a munkához való kommunista viszony szellemében, a nép iránti szeretet és odaadás szellemében neveljék, ráneveljék arra, hogy állandóan kész legyen becsülettel helytállni szocialista hazánkért. (Taps.)

A hátszág védelmének feladata még sohasem volt olyan

égető kérdés, mint a jelenlegi körülmények között. A szovjet emberek biztonságának érdekei további erőfeszítéseket követelnek a helyi légoltalom szervezetének megjavítása és az egész lakosságnak a polgári szervezetek útján történő megfelelő kiképzése céljából.

Elvtársak! A Szovjetunió Fegyveres Erőivel együtt állnak a békének és népeik biztonságának őrhelyén a nagy Kínai Népköztársaság és a többi népi demokratikus ország fegyveres erői. *(Hosszantartó taps.)* Fegyveres Erőink és szövetségeseink hadseregei igazi testvéri, barátián összetartó családját alkotják azoknak a harcosoknak, akik népük ragyogó jövőjéért küzdenek, és életük árán is készek megvédelmezni népük létérdekeit. Ez a mi erőnk, ezért vagyunk fölényben a kapitalista tábor fegyveres erőivel szemben. *(Viharos taps.)*

Legyen szabad biztosítanom, elvtársak, szeretett Kommunista Pártunk XX. kongresszusát, a szovjet kormányt, egész népünket, minden barátunkat arról, hogy a Szovjetunió Fegyveres Erői mindig készek becsülettel, méltón teljesíteni kötelességüket a haza iránt. *(Viharos, hosszantartó taps.)*

L. M. KAGANOVICS ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 18-i délutáni ülésen

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolójának éppúgy, mint magának a XX. kongresszusnak a jelentősége messze túlterjed a párt keretein, országunk határain. Ez azzal magyarázható, hogy pártunk annak a hatalmas szovjet államnak a vezetője, amely nagy szerepet játszik a nemzetközi politikában és amely egyre döntőbb befolyást gyakorol a világesemények menetére. De magyarázható azzal is, hogy a XX. kongresszus a kommunizmus építésének — amit a szovjet nép pártunk vezetésével folytat — új, igen fontos szakaszában ült össze.

A Központi Bizottság beszámolója, amelyet Hruscsov elvtárs mondott el, fényesen, meggyőzően bizonyítja, hogy milyen kimeríthetetlen alkotó erővel rendelkezik hatalmas, a nép szeretetét élvező bolsevik pártunk. *(Taps.)*

A beszámolóban tárgyalt időszak pártunk és országunk életének bonyolult és nehéz időszaka volt.

Emlékezzünk vissza arra, hogy nem sokkal a XIX. kongresszus után a Szovjetunió ellenségei, a kommunizmus ellenségei, a béke ellenségei aljasul arra számítottak, hogy pártunkban, a párt vezetésében válság, a munkásosztály és a parasztság között, szeknemzetiségű államunk népei között széthúzás támad.

Most az egész világ látja, milyen csúfos kudarcot vallottak — immár hányadszor — az imperialista urak és hisztériás jóvendőmondóik egyaránt.

A hatalmas hétmilliós párt gránitszilárd egységben összeforrvá, a kollektív vezetés elvét következetesen megvalósító lenini Központi Bizottság és annak elnöksége köré tömörülve érkezett el XX. kongresszusához. *(Viharos taps.)*

Minden eddiginél bensőségesebbé vált a munkásosztály és a kolhozparaszttság szövetsége és országunk népcinek barátsága. A szovjet nép még szorosabban zárkózott fel pártunk mögé.

A párt és Központi Bizottsága a kipróbált bolsevik módszer — a bátor bírálat és önbírálat — segítségével megtalálta a párt és az ország nagy jelentőségű és igen bonyolult, létfontosságú kérdéseinek helyes megoldását.

Bátran és erélyesen lelepleztük és felszámoltuk Berija fasiszta provokátor bandájának bűnös tevékenységét. Ezzel a párt és a szovjet állam még jobban megerősödött.

Elvi következetességgel és gyakorlati alapossággal feltártuk azt a komoly aránytalanságot, amely egyrészt az ipar fejlődése és a nép szükségletei, másrészt a mezőgazdaság elmaradása között mutatkozott, kidolgoztuk és bizonyos mértékben már meg is valósítottuk a mezőgazdaság terén észlelt hibák kijavítására irányuló intézkedéseket.

Még nagyobb jelentőséget kapott az ipar, a közlekedés és a mezőgazdaság technikai fejlesztésének problémája. Intézkedéseket dolgoztunk ki az ipar helyzetének megjavítása és hibáinak kiküszöbölése érdekében.

A jelenlegi viszonyok és a mostani helyzet marxista-leninista elemzése alapján a szovjet külpolitikában, a békeharcban bátor, nagy, aktív kezdeményezést tanúsítottunk.

A fő eredmény, amelyet a XX. kongresszus számbavehet, az, hogy a Szovjetunió népei a párt vezetésével, az ország iparosítása és a mezőgazdaság kollektivizálása terén kivívott sikerekre támaszkodva, sikeresen és határidő előtt teljesítették a népgazdaság fejlesztésének ötödik ötéves tervét.

Újabb nagy lépést tettünk előre a népjólét növelésének és a kommunizmus diadalmas építésének útján.

A nagy Kínai Népköztársaság és a többi népi demokratikus ország: a Lengyel Népköztársaság, a Csehszlovák Köztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Román Népköztársaság, a Bolgár Népköztársaság, az Albán Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Mongol Népköztársaság és a Vietnami Demokratikus Köztársaság még szorosabbra fűzte az örök testvéri barátság szálait a Szovjetunióval — a hatalmas szocialista tábor fő vezető erejé-

vel. A szovjet állam a békéért, a világ népeinek biztonságáért és barátságáért vívott harcban nagy győzelmeket aratott.

A párt legfelsőbb szervének, a XX. kongresszusnak minden alapja megvan arra, hogy nagy megelégedéssel hagyja jóvá a pártot és az egész népet a nagy Lenin útján sikeresen vezető Központi Bizottság tevékenységét. *(Hosszantartó taps.)*

I.

A Központi Bizottság beszámolója világosan megmutatta és marxista alapossággal elemezte azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket a párt az általános békéért, a nemzetközi biztonságért, a népek barátságáért, a különböző társadalmi és politikai rendszerű államok békés egymás mellett éléséért vívott harcában elért.

Külpolitikánk sikereit annak köszönhetjük, hogy a Központi Bizottság helyesen alkalmazta és következetesen megvalósítja a bölcs lenini politikát.

Pártunk külpolitikájának ereje abban van, hogy mélységesen tudományos, az imperializmus, mint halódó és rothadó kapitalizmus lenini elemzésén alapul. Pártunk és a kormány a világgazdaság és a világpolitika fejlődésének törvényszerűségeit feltárva, az osztályerőviszonyok nemzetközi méretű változásait felmérve idejében tűzi ki és sikeresen oldja meg az egyre újabb és újabb feladatokat, erősíti a Szovjetunió és az egész szocialista tábor pozícióit, ez pedig az imperializmus pozícióinak gyengülését jelenti.

Lenin, pártunk és a szovjet állam nagy vezére hangsúlyozta, hogy miután az Októberi Forradalom győzelme következtében a világ két ellentétes rendszerre, szocialista és kapitalista rendszerre szakadt, a világpolitika két irányban fog fejlődni: az egyik irány a történelem által halálra ítélt kizsákmányoló osztályoknak azt a törekvését juttatja kifejezésre, hogy fenntartsák „saját” országuk munkásosztálya és dolgozó tömegei feletti uralmukat, és rabigában tartásuk más országok leigázott és elnyomott népeit.

A másik irány a munkásosztálynak és az elnyomott népeknek azt a szilárd elhatározását fejezi ki, hogy a kizsákmányolá-

son, rabságon és elnyomáson alapuló, háborúkat, válságokat, munkanélküliséget, tömegnyomort és éhínséget szülő társadalmat olyan új társadalommal váltsák fel, amelyben a társadalmi és nemzeti elnyomás alól felszabadult szabad és független népek a béke, a testvéri együttműködés, egymás megbecsülése és a kölcsönös segítség alapján fejlesztik kapcsolataikat.

Marx Károly, a proletariátus nagy tanítómestere, tudományosan kimutatta az ilyen társadalom megvalósulásának elkerülhetetlenségét. „Ellentétben a régi társadalommal, amelynek velejárója a gazdasági nyomor és a politikai téboly — egy új társadalom születik, melynek nemzetközi elve a béke, mert minden nemzetnél ugyanaz az elv uralkodik: a *munka!*”¹

A világesemények egész menete igazolja a tudományos kommunizmus megalapítóinak helyes előrejelzését. Újabb bizonyítékokkal szolgál e tekintetben a Központi Bizottságnak a XX. kongresszus elé terjesztett beszámolója.

A párt XIX. és XX. kongresszusa közötti időszakban óriási mértékben megnövekedett a Szovjetunió nemzetközi tekintélye és a világeseményekre gyakorolt befolyása, erősödtek a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság vezette szocialista tábor országainak nemzetközi pozíciói, helyreálltak a baráti és testvéri kapcsolatok Jugoszláviával.

Másrészt a kapitalizmus általános válsága kiéleződött, minden eresztekében recseg-ropog az imperializmus gyarmati rendszere.

A világban végbement gyökeres változások következtében még jobb kilátásokkal, még kedvezőbb feltételek mellett, még erőteljesebben harcolhatunk a különböző társadalmi és politikai rendszerű államok békés egymás mellett éléséért, a háború megakadályozásáért.

Ezért a Központi Bizottság Hruscsov elvtárs által elmondott beszámolója a marxizmus-leninizmust alkotóan, nem pedig dogmatikusan, dialektikusan, nem pedig metafizikusan alkalmazva, a végbement változásokat számbavéve, helyesen vet most fel új módon fontos kérdéseket. Ezek a kérdések: a békés egymás mellett élés, a háború elhárításának lehetősége és a szocializmusba való átmenet formái és útjai. Mindez szorosan összefügg egymással.

¹ Marx—Engels. Válogatott művek. 1. köt. Szikra 1949. 472. old.

Döntő jelentősége van a háború és a béke kérdésének, mert ez égető, létfontosságú kérdés az egész földkerekség tíz- és százmilliói számára, akik a XX. században két világháborút éltek meg.

Természetesen a háború okainak, főképpen az imperializmus korában háborút előidéző okoknak az értelmezésében továbbra is marxista-leninista osztályállásponton vagyunk.

A szovjet államtól osztálytermészeténél fogva egészen távol áll az a törekvés, hogy háborút indítson ideológiájának, társadalmi és politikai rendszerének a népekre kényszerítéséért, a vitás nemzetközi kérdések fegyveres eldöntéséért, vagy éppen séggel idegen területek elfoglalásáért és más népek leigázásáért,

Ami az imperializmust illeti, természeténél fogva sajátja, hogy háborúkat idéz elő, de nem mindig képes érvényre juttatni ezt a sajátosságát, mert maga hozza létre saját ellenlábását, a munkásosztályt, amely fékezi az imperializmus bestiális sajátosságainak megnyilvánulását, és szükség esetén elfojtja majd az imperializmusnak ezt a természetét.

Az új háborúk kirobbantásának útjában álló döntő erőt a népek alkotják. Ez az erő, a népek békeakarata, az új, pusztító világháború kitörésének megakadályozására irányuló szilárd elhatározása, az utóbbi időszakban mérhetetlenül megnőtt. Ezért feltétlenül helyes a jelenlegi erőviszonyokból levont ama következtetés, hogy a háború nem végzetszerű, nem elkerülhetetlen. Meggyőződésünk, hogy ha a népek kezükbe veszik a béke megőrzésének ügyét és végig kitartanak mellette, a béke fennmarad és tartós lesz! (Taps.)

Ugyanakkor a világ népeinek — elsősorban pedig a szovjet népnek — nem szabad megfélemedezniük az imperializmus reakciós erőinek kalandor jellegéről, s a legnagyobb éberséget kell tanúsítaniuk.

A háború megakadályozásának lehetősége, amire törekszünk, annál realisabb lesz, minél jobban leleplezzük az imperializmus reakciós agresszív erőit, minél jobban harcolunk a leszerelésért, és amíg nem jön létre a leszerelésről szóló megegyezés, erősítjük hazánk védelmi képességét, tökéletesítjük dicső Fegyveres Erőinket, s a Szovjetuniót egyre inkább az általános békének, a biztonságnak, a népek barátságának hatalmas és megbízható bástyájává építjük ki! (Hosszantartó taps.)

Történelmi jelentősége van annak, hogy a barátság szoros szálaival összefűzött nagyhatalmak: a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, az Indiai Köztársaság és sok más ország küzdenek azért, hogy társadalmi és politikai rendszerükre való tekintet nélkül minden állam békésen éljen egymás mellett.

Lenin „Inkább kevesebbet, de jobban” című cikkében a világfejlődés távlatait elemezve harminchárom évvel ezelőtt ezeket írta:

„A harc kimenetelét végeredményben az határozza meg, hogy Oroszország, India, Kína stb. a világ lakosságának óriási többségét alkotja. S az utóbbi évek folyamán éppen a föld lakosságának ez a többsége sodródik bele rendkívüli gyorsasággal a felszabadulásért folyó harcba, úgyhogy ebben az értelemben a kételynek még csak árnyéka sem férhet ahhoz, hogy mi lesz a világot átfogó harc végső megoldása. Ebben az értelemben a szocializmus végleges győzelme tökéletesen és feltétlenül biztosítva van”¹.

Most az egész világ látja, hogyan teljesedik be Vlagyimir Iljics Leninnek, az emberiség lángelméjének ez a tudományos jóslata is. (*Viharos taps.*)

Ha Lenin láthatta volna, hogyan fogadták India népei Hruscsov és Bulganyin elvtársat, a szovjet szocialista állam küldötteit, és milyen politikai közeledés valósult meg a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság és az Indiai Köztársaság között, örömmel mondta volna: „Ez az, amiről álmodoztam.” (*Taps.*)

Nagy jelentőségű, hogy a tőkés országokon belül élesednek az osztályellentétek, fokozódik a munkásosztálynak és a nagy néptömegeknek nemcsak gazdasági érdekeikért, hanem a fegyverkezési verseny ellen, a békéért, a nemzetközi feszültség enyhítéséért vívott harca is.

A munkásosztály egyre erősebben vonzódik az egységhez, a hazafias és demokratikus erőknek a nemzeti függetlenség védelmén, a külföldi imperializmusnak való behódolás elutasításán alapuló egyesüléséhez. Különösen fényesen nyilvánult ez meg Franciaországban és Olaszországban, ahol a Kommunista Párt a parlamenti választásokon ragyogó győzelmet aratott, amelynek őszintén örül pártunk és az egész szovjet nép! (*Taps.*)

Mi — mint mindig — forradalmi osztályálláspontunkat

¹ Lenin Művei. 33. köt. Szikra 1953, 502—503. old.

valljuk. A szocializmusnak elkerülhetetlenül fel kell váltania a kapitalizmust, csakis a szocializmus menti meg a népeket a ki-
zsmányolás, az elnyomás, a nyomor, a háborúk, a válságok, a munkanélküliség¹ stb. borzalmaitól.

De a szocializmusba való átmenet formáinak kérdését konkrétan, az egyes országokra alkalmazva, az új történelmi tapasztalatok figyelembevételével kell megoldani.

Kína és a népi demokratikus országok nagy tapasztalataira gondolok. Ezekben az országokban a népi hatalom a proletariátus, a dolgozó tömegek forradalmi tömegmozgalmára támaszkodva, a parlamenti formákat is felhasználva — amelyeket új tartalommal: népi demokratikus tartalommal tölt meg —, dadalmasan építi a szocializmust. A szovjet nép és pártunk tiszta szívből örül testvéreink történelmi győzelmének. Ezt a győzelmet olyan döntő feltétel biztosította, mint a forradalmi élcsapatát követő munkásosztály politikai vezetése. (Taps.)

Mindez csak azért vált lehetővé, mert a Szovjetunióban győzött a szocializmus. Most, amikor az emberiségnek majdnem felét felölelő országok a szocializmus erődjévé lettek, kedvező feltételek alakultak ki ahhoz, hogy egyes országok meghatározott feltételek között polgárháború nélkül is áttérhessenek a kapitalizmusról a szocializmusra.

Ilyen körülmények között véleményünk szerint lehetséges a parlamenti formák felhasználása, mégpedig a dolgozók politikai vezetését megvalósító, forradalmi élcsapatát követő proletariátus forradalmi tömegmozgalmára támaszkodó szilárd többség kivívása révén.

A mai történelmi körülmények között különös jelentőségre tesznek szert a lenini stratégiai és taktikai elvek, különösen azok, amelyeket Lenin a „*Baloldaliság*» — a kommunizmus gyermekbetegsége” című nagy fontosságú művében fejtett ki.

Lenin tanítása szerint a kommunisták feladata az, hogy „a kommunizmus általános és alapvető elveit alkalmazni tudjuk az osztályok és pártok közötti viszonyoknak arra a *sajátosságára*, a kommunizmus felé való objektív fejlődésnek arra a *sajátosságára*, amely minden egyes országot jellemez, és amelyet tudni kell tanulmányozni, fellelteni és eltalálni”¹. Lenin hangsúlyozta azt is, milyen fontos, hogy „képesek legyünk minden néven ne-

¹ Lenin Művei. 31. köt. Szikra 1951. 80—81. old.

vezendő új és régi formát a kommunizmus győzelmének teljes és végleges, döntő és visszavonhatatlan eszközévé tenni”¹.

A mai nemzetközi fejlődés elvi kérdéseinek felvetése a Központi Bizottság beszámolójában rendkívül nagy elméleti és gyakorlati politikai jelentőségű, nemcsak pártunk, hanem valamennyi testvéri kommunista és munkáspárt számára is.

Testvérpártjaink kiemelkedő sikereket érhetnek el, ha fegyelembe veszik a megváltozott nemzetközi helyzetet, és a munkásosztály növekvő egységvágyára, valamennyi valóban demokratikus haladó erőnek arra a törekvésére támaszkodnak, hogy egyesüljön a nemzeti függetlenségért, a társadalmi haladásért, a békéért, a háború ellen vívott harcban.

Szívből sikert kívánunk a testvéri kommunista és munkáspártoknak a munkásosztály egységének kivívásában, a békéért, a szocializmusért folyó nagy harcukban. (*Taps.*)

Nem kételkedhetünk abban, hogy a XX. pártkongresszus jóváhagyja azokat az elvi kérdéseket, amelyeket a Központi Bizottság Hruscsov elvtárs által elmondott beszámolója felvetett. A kongresszusnak ez a döntése tovább erősíti pártunk és a szovjet állam pozícióit abban a küzdelemben, amelyet a békés egymás mellett élésért, a háború elhárításaért, a világ valamennyi népének barátságáért, a munkásosztálynak a szocializmusért vívott harcban való egységéért folytat. (*Viharos taps.*)

II.

Elvtársak! Megerősítettük és megjavítottuk nemzetközi helyzetünket azáltal is, hogy a fejlődés magas fokán álló iparra támaszkodva, először, nemcsak hogy nem maradtunk el, hanem bizonyos szempontokból meg is előztük az Egyesült Államokat a honvédelem számára szükséges legkorszerűbb eszközök előállításában, s másodszor, erősítettük az ország belpolitikai helyzetét, komoly sikereket értünk el a mezőgazdaság és az ipar fejlesztésében.

A Központi Bizottság a XIX. pártkongresszus után bolsevik elvhűséggel és eréllyel számos nagy történelmi jelentőségű mezőgazdasági határozatot dolgozott ki, fogadott el és valósít

¹ Ugyanott, 95. old.

meg. A Központi Bizottság négy plénumon foglalkozott a szemestermények termelésének és az állattermékek termelésének növelésével, a szűz- és parlagföldek művelés alá vételével, a kolhozok és szovhozok további erősítésével.

A párt és az állam erőit és eszközeit azért összpontosítottuk a mezőgazdaság nagyarányú fellendítésének biztosítására, mert a háborúban nagy károkat szenvedett mezőgazdaság nehéz helyzetben volt.

Azok közül az intézkedések közül, amelyeket a Központi Bizottság a XIX. pártkongresszus után elfogadott, különösen jelentősek a nagy kiterjedésű szűz- és parlagföldek hasznosítására, a kolhozoknak káderekkel való megerősítésére vonatkozó határozatok. Egész sereg gazdasági intézkedés eredményeképpen jelentősen fokozódott a kolhozparasztnak anyagi érdekeltsége a kolhoztermelés növelésében. A párt szorosabbra fűzte a munkáosztály és a parasztság lenini szövetségét.

A gép- és traktorállomások és a szovhozok dolgozói ma már országunk munkáosztályának elég nagy csapatát alkotják. Magukat a gép- és traktorállomásokat jelentősen megerősítették, sok korszerű géppel látták el. A hatodik ötéves terv a mezőgazdaság technikai felszerelésének nagyarányú növelését irányozza elő, s ezt a feladatot mindenképpen teljesíteni kell.

A Központi Bizottság most fő feladatul tűzi ki a termés-hozam jelentős emelését minden kolhozban és szovhozban, különösen a sűrűn lakott vidékeken. Jelentősen fokozni kell a mezőgazdaság műtrágyaellátását, s ennek érdekében növelni kell a vegyipar szerepét. Ezzel a kérdéssel már az ötéves terv megvalósítása során foglalkoznunk kell, hogy felteljesítsük a kitűzött feladatokat.

A párt és Központi Bizottsága nagy és fontos dolgot valósított meg, amikor a kolhozok erősítése érdekében mintegy 30 000 felelős állású funkcionáriust a lemaradó kolhozok elnöki tisztségének betöltésére küldött.

A kollektivizálásért vívott harc idején falura küldött 25 000 munkás, továbbá a gép- és traktorállomások és szovhozok politikai osztályának munkatársai túlnyomórészt politikai szervezők voltak. Most olyan funkcionáriusokat küldtünk falura, akik a politikai tapasztalat mellett mérnöki és agronómiai ismeretekkel is rendelkeznek. Továbbra is minden módon támogatni kell őket,

fejleszteni kell szaktudásukat, s nem szabad elveszíteni velük a kapcsolatot. Pártunknak ez a fontos szervezési intézkedése így nagy eredményekre vezet majd a szocialista mezőgazdaság további fellendítése terén.

Az ipar tekintetében a párt Központi Bizottsága és a kormány több nagyszabású intézkedést dolgozott ki és valósított meg. Ezek biztosították azoknak a feladatoknak eredményes teljesítését és túlteljesítését, amelyeket a XIX. pártkongresszus az ötödik ötéves tervre előirányzott.

Különösen nagy jelentőségű volt az SZKP Központi Bizottságának 1955 júliusi plénumán hozott határozat, amely megmutatja az elvi utat a szocialista iparnak, különösen a nehéziparnak — mint az egész gazdaság fejlődését, az ország védelmi képességének erősítését, a mezőgazdaság fellendítését és a közfogyasztási cikkek előállítását ipar fejlődését biztosító megingathatatlan alapnak — további fejlesztéséhez.

Ez az út a technika fejlesztésének útja, amely az új technikának s a tudomány hazai viszonylatban és világviszonylatban elért eredményeinek széleskörű alkalmazásán és ennek révén a munkatermelékenység jelentős emelésén alapul. A Központi Bizottság ipari és mezőgazdasági határozatainak, a hatodik ötéves terv feladatainak megvalósítása biztosítja szocialista gazdaságunk még hatalmasabb arányú fellendülését, hazánk gyorsabb áttérését a szocializmusról a kommunizmusra.

III.

Hazánk népgazdaságának fejlődése, a nehézipar további hatalmas fejlődése, a mezőgazdaság fellendítését szolgáló nagyarányú párt- és kormányintézkedések megvalósítása, a közfogyasztási cikkek termelésének növelése — a szocialista gazdaság minden eddiginél nagyobb arányú fellendülése szorosan összefügg a közlekedés további fellendítésével, sőt jelentős mértékben attól függ.

Közlekedésünk, éppúgy mint dicső iparunk és fellendülő mezőgazdaságunk, jelentős eredményekkel köszönthette a párt XX. kongresszusát.

Bár közlekedésünk alapján kielégíti a népgazdaság szál-

lítási szükségleteit, helytelen volna szemethüynyi afelett, hogy a vasutak munkájában vannak hiányosságok, és hogy már most nagy túlterheltség mutatkozik a szállításoknál. A vagonoknak a teherszállítók közti elosztásában még mindig nem számoltuk fel a „jegyrendszert”. A túlterheltség elsősorban az uráli, a szibériai és a Donyec-medencei vonalakon, továbbá ezek szárnyvonalain mutatkozik meg. Ugyanakkor óriási mértékben növekszik a rakománytömeg.

A gazdasági élet szállítási szükségleteinek teljes kielégítéséért a közlekedési dolgozóknak, elsősorban a vasutasoknak növelniök kell a vonalak szállító- és átbocsátó-képességét, és különösen a közlekedés műszaki elmaradottságának felszámolására, a közlekedés rekonstrukciójára és munkájának megjavítására kell erőfeszítéseiket összpontosítaniok.

A párt Központi Bizottsága helyesen és határozottan vetette fel a vasutak villamosvontatásra való gyorsütemű átállításának kérdését. Ez a vasúti közlekedés műszaki újjáalakításának és a legfejlettebb technika alapján történő fejlesztésének igen fontos láncszeme.

A vasutak villamosításával kapcsolatban elfogadott 15 éves terv a legfontosabb, nagy teherforgalmú vonalak — a Moszkvától délre és keletre vezető vasútvonalak, a hegyi vonalak, a nagy teherforgalmat és utasforgalmat lebonyolító főútvonalak és a nagyvárosok körüli helyiérdekű vasutak villamosvontatásra való átállítását irányozza elő.

A vasutak villamosítása, a Diesel-motoros mozdonyok bevezetése igen fontos tényező a vasutak szállítóképességének növekedése szempontjából. Az 5700 lóerő teljesítőképességű új, nyolctengelyes villamos mozdony 3500—4000 tonna súlyú szerelvényeket vontat majd óránként 90 kilométer maximális, mérsékelt emelkedőn pedig óránként 42—43 kilométeres sebességgel. 1960-ban a jelenlegi 14 százalékkal szemben a vasutak egész teherforgalmának 40—45 százalékat villamos- és Diesel-motoros vontatással fogjuk lebonyolítani.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében helyesen bírálta a vasutasokat és vezetőiket a vasutak villamosításában és az új technika bevezetésében mutatkozó elmaradás miatt.

Meggyőződésem, hogy a vasutasok bolsevik módon fogadják a Központi Bizottság igazságos bírálatát, forradalmi lendület-

tel látnak a villamosvontatás bevezetéséhez, a nagyszerű villamosítási terv megvalósításához, s biztosítják a Szovjetunió vasúti közlekedésének további fellendülését.

Magától értetődik, hogy a vontatás újjáalakításával együtt a vasúti közlekedés minden ágában alkalmazni kell a legkorszerűbb technikát, másképpen a villamosítás nem jár teljes eredménnyel. A vonatforgalom szabályozásában fokozottabb mértékben kell alkalmazni az automatikát: az önműködő térközbiztosító berendezéseket, a központosított forgalomirányítást, a váltóberendezések villamosítását és központosítását, a gurítódombok villamosítását, az önműködő vonatmegállító berendezéseket, az állomások rádió- és televíziós összeköttetését stb. Jelenleg 120 000 váltókezelőnk van. Ha végrehajtjuk a váltóberendezések villamosítását, jóformán egyre sem lesz szükség. S a szakma megszüntetésével együtt megszűnik a szólásmondás is: „Mindennek a váltókezelő az oka.” (*Élénkség a teremben.*)

A legújabb és legkorszerűbb technika: a központosított forgalomirányító berendezés. Ennek segítségével a forgalomirányító egyetlen helyről maga gondoskodhat egy maximum 200 kilométeres vonalszakasz 15—20 közbeeső állomásán a vonatok átbocsátásáról, a jelzőberendezések és váltóberendezések beállításáról. Ezeken az állomásokon fölöslegessé válik majdnem az egész forgalomirányító személyzet, köztük valamennyi váltókezelő is, csupán az állomásfőnök marad meg.

Az önműködő térközbiztosító berendezések és a központosított forgalomirányítás alkalmazásának lépést kell tartania a villamosítás és a távfűtés fejlődésével.

Szükség van száz tonnáig terjedő teherbírású vasúti kocsikra, több nyitott és univerzális teherkocsira. A mezőgazdaság fejlődésével jelentősen megnövekszik a szállítandó zöldségfélék, gyümölcsök, hús és egyéb gyorsan romló teherárak mennyisége. Ez szükségessé teszi a hűtővonatokat, a mechanikus hűtésű vasúti kocsik széleskörű alkalmazását.

Nagyon égetővé vált a személyszállító kocsik kérdése. A személyszállító kocsik több mint 40 százaléka elavult szerkezetű, a helyiérdekű és elővárosi szerelvényeken sok a régi, kényelmetlen és elhasznált kocsi. Ki kell dolgozni a régi személyszállító kocsik kicserélésének tervét, s minden módon javítani kell a sze-

mélyszállítást, meg kell kezdeni a személyszállító kocsik felszerelését légszabályozó berendezésekkel.

Ezzel egyidejűleg tovább kell növelni a vasútvonalak és az állomások átbecsátó-képességét, második vágányokat kell lefektetni és új vasútvonalakat kell építeni, elsősorban ott, ahol nagy az áruforgalom, vagy ahol újonnan indult meg a forgalom. Így például 1960-ig új vonalakat kell építeni: Magnyitogorszk—Szerlitamak—Abdulino között, amely nyugat felé közvetlen kijáratul szolgál Dél-Ural és Karaganda teheráru számára; Kurgan—Szinarszkaja—Krasznoufimszk kerület között, amely tehermentesíti a szverdlovszki vasútvonalat; Alma-Ata kerület és az országhatár között, amely új irányban teremt összeköttetést a Kínai Népköztársasággal stb.

A legnehezebb problémát a vágányok jelentik, mivel határt szabnak a nagy teljesítményű mozdonyok és a nagy teherbírású vasúti kocsik alkalmazásának, a forgalmi sebesség fokozásának. Újjá kell alakítani a vasútvonalakat, meg kell gyorsítani a kisebb teherbírású régi vágányoknak nehezebb, nagy teherbírású sínekre való kicserélését, s a homokágyazatot zúzottkő-ágyazattal kell felcserélni.

Nem kisebb a víziközlekedés problémája sem. A szocialista gazdaság egyik fontos előnye az, hogy szinte a Szovjetunió egységes közlekedési hálózatává válva, a lehető leggazdaságosabban, tervszerűen működhet együtt és kooperálhat a közlekedés valamennyi ága.

A szállítások terén még mindig alacsony az olcsó szállítási fajtáknak — a vízi- és a csővezetékes szállításnak a részaránya. Különösen rosszul használják ki a helyi szállításokra az úgynevezett kis folyókat.

A Volga hajózási létesítményeinek gyökeres rekonstrukciója ellenére az új hajózható csatornákat és víztárolókat, új víziutakat egyáltalán nem használják ki megfelelően. Türelhetlen az, hogy a hajózási idényben a Volgával és más folyamokkal párhuzamos vasútvonalakon tíz- meg tízmillió tonna teheráru szállítanak. A Távol-Keletre irányuló távolsági vasúti szállítások csökkentésére igen nagy lehetőséget nyújt a sarkvidéki víziút jobb kihasználása és a Fekete-tengerről kiinduló hosszútávú parti hajózás keretén belül a teherszállítás megnövelése.

Az egységes, összefüggő és kölcsönösen együttműködő köz-

lekedési hálózat megteremtése lehetővé teszi a szállítások olcsóbbá tételét és a szállítási út megrövidítését, de ehhez meg kell erősíteni a víziközlekedést.

A Folyamhajózási és a Tengerhajózási Minisztérium vezetői nagyobb aktivitással és kitartással foglalkozzanak a hajópark tökéletesítésével és újjáalakításával, a korszerűbb, nagyobb sebességgel közlekedő, nagyobb kapacitású, tökéletes motoros teher- és személyszállító hajók elterjesztésével.

A víziközlekedés legelmaradottabb részét a kikötő- és a rakodóberendezések alkotják, amelyekkel még jobban elmaradtunk, mint a hajókkal. Nagy munkát kell végezni a kikötő- és a rakodóberendezések fejlesztése érdekében.

Gépkocsi-fuvarozásunk kocsiállományában kevés a nagyteljesítményű kocsi, különösen pedig a pótkocsi. Be kell vezetni a tíz-húsz tonna teherbírású, sőt annál nagyobb tehergépkocsik alkalmazását.

Meg kell mondanunk, hogy kevés korszerűsített műutunk van. A műúthálózat fejlesztése megoldásra vár. A helyi kezdeményezésnek igen nagy szerepet kell játszania az utak építésében, karbantartásában és fenntartásában. Az egyes főigazgatóságoknak alárendelt tehergépkocsik szállításainak csökkentése révén meg kell növelni a közhasználatú gépkocsik szállításának részarányát az egész gépkocsi-fuvarozásban.

Á közlekedés műszaki újjáalakítására várva nem szabad alábbhagynia a harcnak a vasúti, a folyami, tengeri és gépkocsi-közlekedés tartalékainak jobb kihasználásáért, mert ellenkező esetben nem biztosíthatjuk a szállítás feladatainak megoldását.

A szállítással összefüggő feladatok hiánytalan teljesítése érdekében takarékoskodni kell magukkal a szállításokkal is, átfogóbban és alaposabban kell kihasználni a szocialista gazdaság előnyeit a szállítással való takarékoskodásnál: biztosítani kell a termelőerők jobb területi elhelyezését, az ipar közelebbi vitelét a nyersanyagforrásokhoz és a fogyasztás helyeihez, az egyes vidékek komplex fejlesztését, növelni kell a termékek feldolgozását a helyszínen, ami a szállítás és az értékesítés jobb megtervezésével együtt lehetővé teszi az egymást keresztező, az ismételt, a távolsági és egyéb ésszerűtlen szállítások megszüntetését. Ez a hatodik ötéves terv egyik fontos és jelentős feladata.

A közlekedés nagy feladatainak teljesítése céljából jelentő-

sen meg kell javítani a közlekedési építkezést, be kell vezetni az építkezés nagyipari módszereit, meg kell javítani a tervezést, meg kell gyorsítani az üzembehelyezés idejét, és ami a legfontosabb, olcsóbbá kell tenni az építkezést.

A közlekedés műszaki újjáalakításának elsősorban a forgalmi sebesség fokozására kell jelentősen kihatnia, aminek nagy népgazdasági jelentősége van.

A sebesség növelése csökkentí a szállítás önköltségét, jelentős megtakarítást tesz lehetővé a szállítási költségekben, és további vasúti kocsikat, mozdonyokat, hajókat, gépkocsikat szabadít fel az áruforgalom lebonyolítására, s ami a legfontosabb: növeli a vasutak és kikötők átbocsátó-képességét.

A közlekedés forgalmi sebességének megnövelése óriási mennyiségű anyagi erőforrást szabadít fel a forgalom területéről, meggyorsítja az áruforgalmat, időben közelebb hozza a termelés helyét a fogyasztás helyéhez. Tehát megkönnyíti az ipari kooperációt, és lehetővé teszi, hogy a termelőeszközöknek a szállításból való gyorsabb kikerülése révén több termékhez jussunk, a személyszállításnál biztosítja, hogy az utasok időt nyerjenek, amit termelőmunkára és pihenésre használhatnak fel.

IV.

A gyorsaság és az időmegtakarítás problémájának általános népgazdasági jelentősége van. Marx azt írta, hogy „végeredményben az időmegtakarításra vezethető vissza minden megtakarítás... Az időmegtakarítás éppúgy, mint a munkaidő tervszerű elosztása a különböző termelési ágak között, az első gazdasági törvény a kollektív termelés alapján”¹.

Ennek különösen nagy jelentősége van abban a történelmi korszakban, amelyben megvalósítjuk a nagy Lenin jelszavát: gazdasági tekintetben, vagyis az egy főre jutó termelés tekintetében utol kell érni és túl kell szárnyalni a fő kapitalista országokat.

A jelszó meghirdetése óta eltelt esztendőkből — kivéve a háború idejét, mikor a fő feladat az volt, hogy utolérjük Hitlert

¹ Marx—Engels Archívum. IV. köt. 119. old. (oroszul).

Berlinben és a pokolba küldjük, amit dicső hadseregünk nagy-
szerűen végre is hajtott — jelentősen előrehaladtunk az utol-
érés és túlszárnyalás feladatának megvalósításában, és csökken-
tettük a legfőbb tőkés országok mögötti elmaradásunkat az egy
főre jutó termelés terén.

Az utolérés és a túlszárnyalás megvalósítását az biztosítja,
hogy a Szovjetunió népgazdasága gyorsabb ütemben fejlődik,
mint a tőkés országoké, s hogy a szocializmus fejlődéstörvényei
mások, mint a kapitalizmuséi.

A szocialista gazdaság elsősorban azért gazdaságosabb a tő-
kés gazdaságnál, mert nem ismeri a kapitalizmus természetéből
— a válságokból, munkanélküliségből, termelési anarchiából és
konkurrenciából — következő termelési és forgalmi vesztesé-
geket.

Bár nálunk is sok a veszteség mind a termelésben, mind a
forgalomban, mi ismerjük a veszteségek csökkentésének útját, és
sikeresen harcolni fogunk a veszteségek csökkentéséért és meg-
szüntetéséért. Ez az út: a gazdaságosság minden területen. A
gazdaságosság továbbra is a párt, a szovjetapparátus, az egész
népgazdaság munkájának egyik legfontosabb feladata. Arról van
itt szó, hogy csökkenteni kell az improduktív tevékenységre for-
dított kiadásokat, az igazgatási költségeket, csökkenteni kell az
apparátust és meg kell javítani munkáját, csökkenteni kell azo-
kat a forgalmi és közlekedési költségeket, amelyekből nem ke-
letkeznek új anyagi javak.

A legfontosabb és legnagyobb dologról van itt szó: arról,
hogy takarékoskodjunk a termelésben az eleven és holt munká-
val. Ez a szocialista termelés egyik legfontosabb minőségi mu-
tatójában: az önköltség csökkenésében jut kifejezésre.

A fő gazdasági feladat megoldását csak az biztosíthatja, ha
nálunk magasabb lesz a munka termelékenysége, mint a kapita-
lizmusban.

A jelenkori kapitalizmus dicsőítői sokat fecsegnek mostaná-
ban arról a jelszóról, hogy a munkatermelékenységet a gyár-
tulajdonosok és a munkások „ipari egységének szellemében” kell
emelni. Régi nóta ez új változatban, hiszen a munkatermelé-
kenység a tőkéseket nem mint az egész társadalom életének
megjavítására szolgáló eszköz, hanem mint a tőkés extraprofit
növelésének eszköze érdekli.

Számunkra, a szocialista tábor számára a munkatermelékenység emelkedése döntő jelentőségű a népgazdaság termelésének növelése szempontjából, ami a nép anyagi jólétének fokozását szolgálja.

A nagy Lenin már 1919-ben kijelentette, hogy az új társadalmi rend győzelme szempontjából a legfontosabb, a legfőbb a munka termelékenysége. A munka termelékenységében látta a szocializmus győzelmének döntő, egyetemes feltételét, a nagyiparban megtestesülő egész új anyagi bázist, a néptömegek kultúrájának, a munkafegyelemnek és a szaktudásnak, a jobb munkaszervezésnek a fellendülését, vagyis *a párt és a szovjet állam egész technikai, gazdasági, szervezési, kulturális és politikai tevékenységének összességét.*

Viszonylag rövid történelmi időszak telt el, amióta Lenin meghirdette ezt a jelszót. Azóta nagyot haladtunk megvalósításában. 1955-ben a munka termelékenysége a Szovjetunió iparában nyolcszorosan, a munkanap megrövidülésének számításba vételével pedig tízszeresen múlta felül az 1913. évit.

De még többet is elérhettünk volna, ha a legutóbbi ötéves terv időszakában minden üzem és az egész ipar teljes mértékben eleget tett volna a munkatermelékenység emelésére vonatkozó feladatnak.

A munkatermelékenység emelése terén fellelhető tartalékok realizálása érdekében természetesen gyorsabban kell bevezetni az új technikát. A Központi Bizottság a beszámolási időszakban különösen ráirányította erre a figyelmet: külön értekezletet hívott össze, egybehívta az ipari funkcionáriusok aktív értekezletét, mélyrehatóan elemezte a kérdést a Központi Bizottság 1955 júliusi plénumán, levelet intézett a pártszervezetekhez a szóbanforgó kérdés tárgyában.

Az ötéves tervek idején a népgazdaságban nagymértékben alkalmaztuk az új technikát. Ez lehetővé tette a legfontosabb munkaigényes műveletek gépesítését. Igen sok ipari munkás mégis mindmáig kézi munkát végez. Ennek nemcsak az az oka, hogy nem elég a gép, s nem halad kielégítően az új gépek szerkesztése és gyártása, hanem az is, hogy sok gépesítettnek számító iparágban gyakorlatilag csak néhány fontosabb műveletre terjed ki a gépesítés.

A szénbányák például állandóan kapnak gépeket, külön-

bőző mechanizmusokat, elsősorban szénkombájnokokat, de a többi fejtési munkát és a külszíni munkát kézzel végzik.

Egy szénkombájnnal 14 tagú brigád dolgozik; közülük ketten dolgoznak a kombájnon, tizenketten pedig kézi munkával végzik a kisegítő műveleteket.

A palaiparban a termelés „előkelőbb” része gépesített, a munkák háromnegyed része azonban nincs gépesítve.

Az erdőiparban a döntés gépesített. Egyetlen fűrészcsésze annyi fát dönt ki egy nap, hogy húsz gallyazómunkás járkál utána fejéssel és gallyazza le a törzset kézi munkával.

Fő feladatunk tehát a gépesítés terén a komplex gépesítés bevezetése.

A termelés automatizálásának a munkatermelékenység emelésének jelentős tényezőjévé kell válnia. A Moszkvai Első Állami Csapágygyárban az automata gépsorok bevezetése, a műveletek gépesítése és automatizálása, haladó technológia és új berendezések alkalmazása lehetővé tette, hogy az ötödik ötéves terv időszakában az üzemben 60 százalékkal emelkedjék a munka termelékenysége, s az üzem teljes termelése a háború előttihez viszonyítva megkétszereződjék, jóllehet, időközben a munkások száma 29 százalékkal csökkent.

Automata gépsorok bevezetésén és automata üzemek létesítésén kívül széles körben meg kell valósítanunk a meglévő üzemek technikai újjáalakítását, elsősorban újfajta berendezés alkalmazását, az elavult berendezés korszerűsítését és kicserélését. Ez tág lehetőségeket biztosít a gyors munkamódszerek alkalmazására és a munkatermelékenység emelésére.

Az új technika bevezetése, a nehéz és munkaigényes műveletek gépesítése nemcsak az iparra, a közlekedésre és az építőiparra, hanem a mezőgazdaságra is vonatkozik.

V.

Bármilyen nagyszerű is azonban az új technika — emberi munka nélkül halott. A munkának a termelőeszközökre gyakorolt aktív hatása viszont a munka társadalmi formájától függ. Az, hogy a gépek többet vagy kevesebbet termelnek, nemcsak a gépektől függ, hanem legalább ugyanannyira a munka jellegé-

től is, azaz attól, hogy ez a tőkés társadalomban végzett kényszermunka-e, vagy szabad munka a szocialista társadalomban.

Hazánkban és a szocializmust építő országokban a termelési viszonyok teret nyitnak a társadalmi termelés fejlődése előtt, és megteremtik a dolgozó tömegek alkotó munkalendületének állandó kibontakozásához, a szocialista munkaverseny kifejlődéséhez szükséges feltételeket. Lenin nagy fontosságú állami feladatnak minősítette a verseny szervezését.

A Szovjetunióban a szocialista munkaverseny az egész nép ügyévé vált. Sikereink jelentős mértékben a tömegjellegű szocialista munkaverseny eredményei.

Ám helytelen volna észre nem venni, hogy ezeken a vitathatatlan eredményeken kívül sok súlyos hiányosság is van még, amely akadályozza és a jövőben még inkább akadályozhatja a szocialista munkaverseny fejlődését. A legfőbb hiba az, hogy sok termelési ágban nemigen terjesztik el az újitóknak, a szocialista munkaverseny élharcosainak kiváló tapasztalatait.

Néhá adatokat hoznak fel arra, hogy az egyéni munkatermelékenység színvonalát tekintve mi még elmaradunk az Egyesült Államok mögött. Ugyanakkor azonban tény az is, hogy a mi termelési újitóink az ipar és közlekedés egész sor ágában elérték, jó egynéhány esetben pedig felül is múlták az Egyesült Államokban a megfelelő szakmákban elért munkatermelékenységet. Ez azt bizonyítja, hogy az újitók tapasztalatainak messze-
menő hasznosításával gyorsan utolérhetjük és túlszárnyalhatjuk az Egyesült Államokat a munkatermelékenység színvonala tekintetében is. De az üzemekben, sőt a minisztériumokban is széltében-hosszában bürokratikusán kezelik az újitók módszereinek tömeges alkalmazását.

Businszkij és Velicsko élenjáró szénkombájn-kezelő elvtársak és brigádjaik a karagandai medencében az egy kombájnra eső havi teljesítményt 26 000 tonnára növelték, azaz csaknem háromszorosára annak, amit a karagandai medencében átlag elértek, és csaknem ötszörösére a minisztérium hatáskörébe tartozó üzemekben elért átlagos teljesítménynek. Az említett elvtársak ezt nem fizikai megerőltetéssel, hanem kombájnjuk tökéletesítésével és a munkafolyamat megjavításával érték el. Ezek a brigádok kétszer annyit keresnek, mint a többi karagandai szénkombájn-kezelő brigád,

Ha a Szénbányászati Minisztérium nagy arányokban alkalmazná ezt az élenjáró módszert, akkor a szénipar további több tízmillió tonna szenet adhatna évente csupán a kombájnokat alkalmazó fejtési helyekről, az itt dolgozó munkások munkatermelékenységére pedig több mint 60 százalékkal emelkedne.

Sok hasonló esetet sorolhatnék fel. De csupán még egy érdekes példát említek. Szeminszkij elvtársra, a kievi Krasznij Ekszkavátor gyár esztergályosára, a XX. pártkongresszus küldöttére gondolok.

A gyorsforgácsolásnak olyan nagyszerű élenjáró kezdeményezői dolgoznak nálunk, mint Bikov elvtárs és Bortkevics elvtárs, de én most Szeminszkij elvtársról beszélek, mégpedig azért, mert ő a szokásos, országszerte elterjedt esztergapadon dolgozik. És már tíz esztendeje ötszörösen-hatszorosan túlteljesíti normáját. Ezt főleg a mellékidő csökkentésével érte el az alkatrészek megmunkálásánál.

A gépidő minden esztergályosnál rendszerint 20—35 százalék, a mellékidő pedig 65—80 százalék. Szeminszkij elvtársnál fordított a helyzet: a gépidő 65—70 százalék, a mellékidő pedig csak 30—35 százalék. Szeminszkij elvtárs ezt egyszerű, de kiváló, saját maga tervezte készülékek és szerszámok alkalmazásával éri el, amelyek gépesítik és automatizálják az alkatrészek megmunkálását.

Szoros kapcsolatban áll ezzel Szeminszkij elvtárs munkabére is, ő ugyanis két és félszer annyit keres, mint amennyi ugyanebben a kievi gyárban az esztergályosok átlagos keresete.

Beszélgettem Szeminszkij elvtárssal, s ő a következőket mondotta: Ha minden esztergályost ellátnának megfelelő gyorsan működő készülékekkel, szerszámokkal, és megteremtenék számukra az ütemesebb munka feltételeit, akkor valamennyien ugyanúgy dolgozhatnának, mint én, és az esztergályosok munkatermelékenysége kétszeresére-háromszorosára emelkedne.

Semmivel sem igazolható, hogy elsősorban a gépgyártási minisztériumok ilyen tétlenül és hanyagul kezelik ezt a nagyszerű ügyet. Ők jól ismerik ezt is, meg a többi újítási javaslatot is, de akadályozza őket a gazdasági szakemberek körében még mindig előforduló hanyagság, tunyaság és bürokratizmus.

Az igaz, hogy a gazdasági vezetőknek megvannak a nehézségeik az újítók módszereinek elterjesztésénél és bevezetésénél,

de ezeket a nehézségeket jó gazdasági vezetéssel teljesen le lehet győzni.

Az államnak kell kézbevennie az élenjáró termelési módszerek alkalmazásának ügyét, törvénnyé kell tenni a nagy Lenin útmutatásának megfelelően, aki azt mondotta: „A példa ereje a munka megszervezésének előbb erkölcsi, azután pedig kötelezően követendő mintaképe legyen”¹.

A szocialista munkaverseny jelenlegi fejlődési szakaszának sajátosságait a népgazdaság műszaki ellátottságának jelentős növekedése, a munkásosztály kulturális és műszaki színvonalának emelkedése és a munkatermelékenység magasabb színvonalra határozza meg.

Ezen új körülmények közepette nőttek fel a termelés újítói, és meg is változtak. A szocialista munkaverseny új, jóval magasabb fokra emelkedett. Ez magasabb színvonalú irányítást és szervezést is követel.

Ennek ellenére súlyos hibák vannak a tömeges szocialista verseny szervezésében. A legfőbb hibák a következők: vétenek a lenini követelmények ellen, amelyek értelmében biztosítani kell a versenyeredmények nyilvánosságát és összehasonlíthatóságát. A versenyeredmények népszerűsítése alábbhagyott. A munkások kevesebb egyéni felajánlást tesznek, s ez azzal a következménnyel jár, hogy csökken az egyes emberek erkölcsi felelőssége a kollektíva előtt tett szocialista felajánlásért.

Erkölcstelen és anyagilag nem eléggé jutalmazza a versenyben elért eredményeket. Kevéssé használják az erkölcsi buzdítás számtalan formáját, s meg kell állapítani, hogy a termelésben elért kiváló eredményeikért csak nagy ritkán tüntetik ki érdemérmekkel és érdemrendekkel a munkásokat, a verseny legjobbjait. Gyakran előfordul, hogy helytelenül osztják el az alapokat, amelyeket a vállalatok az országos munkaverseny eredményei után kapnak.

Elég ritkán értékelik kellőképpen azoknak a műszakiaknak a kezdeményezését, akik nagy munka árán teszik lehetővé a kiváló munkások sikereit. Ez a fogyatékoság különösen tűrhetetlen a verseny jelenlegi szakaszában, amikor a munkások egyszerűen nem érhetnek el eredményeket a technika és a techno-

¹ Lenin Művei, 27. köt. Szikra 1952, 198. old.

lógia tökéletesítésében, a munka és a gyártás szervezésének javításában a műszakiakkal való szoros együttműködés, a műszakiak irányítása nélkül.

A szocialista munkaversenyt gátló jelentős munka- és gyártásszervezési hibákat elsősorban az jellemzi, hogy a hónap, sőt a munkanap folyamán is egyenetlen a termelés üteme, a hónap utolsó dekádjában hajrázásra kerül sor, a munkaidőből általában annyi megy veszendőbe, hogy az átlagosan egy ipari munkásra számítva, naponként egy, másfél, sőt két órát is jelent.

Ezek a hiányosságok különösen tűrhetetlenekké válnak most. Pártunk fontos határozatot hozott a hétórás munkanap bevezetéséről. Bízunk abban, hogy a szovjet munkás pártjának e történelmi jelentőségű határozatára a haza javáért és a kommunizmus sikeréért végzett hősi munka még nagyobb lendületével válaszol. (*Taps.*)

De ennek a lendületnek realizálásához meg kell szüntetni a ma még meglevő óriási munkaidő-veszteséget. E jelentős fogyatékok megszüntetése megköveteli, hogy a gazdasági vezetők, de a pártszervezetek és a szakszervezetek is, alaposan megjavítsák irányító munkájukat.

Elsősorban a gazdasági vezetők felelnek a vállalat normális, ütemes, fennakadás nélküli munkájának biztosításáért. Az egyes gazdasági vezetőknek nemcsak a gyártás technikájával és szervezésével kell foglalkozni, hanem közvetlenül foglalkozniuk kell a szocialista munkaversennyel is, az emberekkel is, figyelmesen kell törődniük az emberek igényeivel. A gazdasági vezető keresse és találja meg a kapcsolatot az emberekkel, a pártszervezettel, a szakszervezettel és a többi szervezettel, ne várjon addig, míg azok találnak kapcsolatot vele.

Minden egyes gazdasági vezetőnek kötelessége, hogy a pártszervezetekkel és a szakszervezetekkel együtt foglalkozzék a munkafegyelem színvonalának emelésével, s ugyanakkor erőteljesen segítse elő a számos fegyelemsértés okainak megszüntetését, mégpedig úgy, hogy normális lakás- és életkörülményeket, munkavédelmi feltételeket stb. teremtsen a munkások és alkalmazottak számára.

Különösen hangsúlyozni kell a gazdasági szakemberek szerepét a nagy jelentőségű termelési értekezletek megtartásában. A termelési értekezletek természetét szocialista rendünk lé-

nyege határozza meg. Csakis a mi társadalmunkban képzelhető el, hogy a munkástömegek ilyen közvetlen formában vegyenek részt a termelés igazgatásában.

A jól megszervezett és rendszeresen megtartott termelési értekezleten ott vannak és ott is kell hogy legyenek a gazdasági vezetők, a szakszervezeti és pártfunkcionáriusok, a munkásújitók és az egyszerű munkások. A termelési értekezleteknek fontos központoknak kell lenniök, ahol kidolgozzák azokat a szervezési és műszaki intézkedéseket, amelyek biztosítják a munkatermelékenység emelkedését, az önköltség csökkentését, a gazdaságosság tartalékainak felkutatását és a munkások anyagi jólétének további javítására szolgáló források, többek között az üzemi munkásjóléti alap növekedését.

A termelési értekezletek az élenjáró tapasztalatok propagandájának, tanulmányozásának és bevezetésének igen fontos központjai, és ennek így is kell lennie.

Minden gazdasági vezető, párt- és különösen szakszervezeti funkcionárius közvetlen kötelessége, hogy tevékenyen részt vegyen a termelési értekezletek munkájában, hogy felfigyeljen a munkások, műszaki dolgozók és alkalmazottak javaslataira, s hogy gondoskodjék az elfogadott javaslatok megvalósításáról.

VI.

A munkatermelékenység gyorsabb emelkedését és a szocialista verseny fejlődését nemcsak a fentebb tárgyalt hibák akadályozzák, hanem a bér- és normamegállapítás jelentős fogyatékoságai is.

Helyesen mondotta Hruscsov elvtárs, hogy a bérezés terén zűrzavar van. Ezt a kérdést most igyekszünk tisztázni. Ez igen komoly probléma. Az egyik kerületben a munkabér előreugrott, a másikban elmaradt; az egyik termelési ágban előreugrott, a másikban elmaradt; ugyanannál a minisztériumnál az egyik üzemben az esztergályost másként fizetik, mint a másik üzemben. Időre, beható elemzésre és természetesen mindezen felül anyagi eszközökre van szükség. Nekünk azonban állandóan foglalkoznunk kell ezzel az ügygel, és elsősorban a leg-

szembeszökőbb fogyatékokat kell megszüntetnünk. A személyes anyagi érdekelttség elvéből kell kiindulnunk.

Lenin már a szovjet hatalom első éveiben felvetette, és az általa aláírt dekrétumokban törvényerőre emelte a munka eredményében való személyes anyagi érdekelttség elvét és ennek jelentőségét a munkatermelékenység emelése szempontjából.

A személyes anyagi érdekelttség azonban ma, a szocializmusból a kommunizmusba való fokozatos átmenet megvalósulása idején is, mint a szocialista gazdálkodás igen fontos elve, teljesen érvényben marad, mivel ebben az időszakban is érvényesül a munka szerinti elosztás törvénye.

A termelőerők gyarapodásával együtt emelkedett a dolgozók életszínvonala, ellentétben a kapitalizmussal, ahol a termelőerők gyarapodása a burzsoázia gazdagodásával és a proletariátus elnyomorodásával jár együtt. Ezt igen jól és szembe-
szökően kimutatta Thorez elvtárs munkája, amely új adatokat tartalmaz a francia dolgozók elnyomorodásáról.

A szocialista munkabérmegállapítás Lenin által lefektetett elvei minden tekintetben beváltak. Ezek az elvek ma is érvényben vannak, de az élet előrehalad, változásokat hoz, s nekünk számolnunk kell ezekkel a változásokkal.

Lényegében 1932 óta, amikor a tarifareformot bevezettük, nem változtattunk a tarifarendszeren, s ennek folytán sok minden elavult benne, s a bérrendszer megvalósításának konkrét formáiban több lényeges kiigazításra van szükség.

A munkabér megállapításának fő hiányossága a tarifarendszer elavultsága. A termelési ágak többségében különösen elavultak a bérezés alapjául szolgáló bértarifák. Az iparban a munkások és alkalmazottak átlagbére 1940-től 1955-ig több mint kétszeresére emelkedett. Ugyanakkor a bértarifák úgyszólván nem változtak.

Ennek következtében nagy eltérés keletkezett a munkások megnövekedett tényleges munkabére és a bértarifák között. A munkabér elért színvonalának indokolása érdekében alacsony színvonalon tartják a teljesítménynormát.

Eszerint a bértarifa és a teljesítménynorma már nem tölti be teljes mértékben a szervezőerő szerepét a munkatermelékenység és a munkabér emelkedésének kérdéseiben, mivel a munkabéreknek csaknem a fele a normák túlteljesítéséből,

a prémiumokból és egyéb bérpótlékokból adódik. A tarifátáblázat a húsz év alatt végbement különböző rétegződések folytán az egyenlősi elemeit foglalja magában.

Az alacsony bértarifák és a tényleges munkabér közti nagy eltérés az egyik oka annak, hogy iparunkban nem kielégítő a helyzet a normamegállapítás tekintetében, továbbá az új készülékek és műszaki újdonságok bevezetésére vonatkozó olyan komolyabb műszaki intézkedések végrehajtása terén, amelyek a munkások számára biztosítják a megállapított normák teljesítését.

Azok a nagy fogyatékoságok, amelyek jelenleg a bérezés egész rendszerében észlelhetők, s amelyek hátráltatják a munkatermelékenység emelkedését, halaszthatatlanul szükségessé teszik, hogy az ügy rendezését, vagy mint mondani szokták — a bértarifa és a normamegállapítás reformját gondosan előkészítsük és végrehajtsuk. Ez nem könnyű feladat, idő, és valószínűleg anyagi eszközök is kellenek hozzá, de okvetlenül végre kell hajtanunk.

Fontos feladat a Központi Bizottság által a kisfizetésű dolgozók munkabérének felemeléséről hozott igen jelentős határozat végrehajtása. Ennek nagy szerepe lesz a dolgozók e csoportjait illetően az életszínvonal emelése szempontjából.

Ki kell dolgozni továbbá, mint a Központi Bizottság beszámolója rámutatott, a munka díjazásának rendszerét abból a szempontból is, hogy fokozzuk az üzemrészlegek és a vállalatok vezető dolgozóinak anyagi érdekelttségét, az egyes üzemrészlegek, illetve az egész vállalat munkájának eredményességében.

A kongresszuson a Központi Bizottság beszámolójával kapcsolatos kérdések megtárgyalása és a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezet most következő megvitatása országunk minden dolgozójának létfontosságú érdekeit érinti. Hangsúlyoznunk kell, hogy ezen a kongresszuson egész sor olyan kérdés merül fel és nyer megoldást, amely minden egyes dolgozó számára közvetlen, életbevágó jelentőségű.

A Központi Bizottság határozata folytán a kongresszus elé terjesztett olyan kérdésekre gondolok, mint az áttérés a hétórás munkanapra, a kisfizetésű dolgozók munkabérének eme-

lése, a dolgozók nyugdíjellátásának komoly javítása, a nők munka- és életkörülményeinek javítása.

A hatodik ötéves terv irányelv-tervezete a munkások és alkalmazottak reálbérének átlag mintegy 30 százalékos, a kolhozparasztok jövedelmének átlag legalább 40 százalékos növeledését, a lakásépítkezés megkétszerezését, a kulturális és szociális rendeltetésű építkezés további kiszélesítését irányozza elő.

Mindezekben a határozatokban mindenekelőtt a szocializmus hazánkban aratott győzelme, a szocialista rend vitathatatlan fölénye, a Honvédő Háborúban aratott győzelmeink és a kommunizmus építése során kivívott sikereink jutnak kifejezésre. Mindez a nagy szovjet nép növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek maximális kielégítésére irányuló pártpolitika és gyakorlati pártmunka eredménye.

Nem kételkedünk benne, hogy hős munkásosztályunk, kolhozparasztágunk és minden dolgozó — a kommunizmus minden építője az alkotó aktivitás még hatalmasabb lendületével válaszol a párt és a kormány e gondoskodására, s mindannyian azon fognak munkálkodni, hogy hazánk még erősebb legyen, és még közelebb jussunk a kommunizmus győzelméhez. *(Hosszan-tartó taps.)*

VII.

Hazánkban jelenleg kedvező objektív lehetőségek jöttek létre a szocializmusból a kommunizmusba való átmenet ütemének meggyorsítására. E lehetőségek valóra váltása döntő mértékben függ a szubjektív tényezőktől, az irányítás színvonalának emelkedésétől, szakszerűségének fokozódásától a gazdasági és politikai élet minden területén.

Különösen komoly szerep vár a szakszervezetekre, a munkásosztály legnagyobb, pártunkat az osztállyal összekötő tömegszervezetére. A szakszervezetek jelenleg több mint 42 millió munkást és alkalmazottat egyesítenek soraikban.

Vitathatatlan, hogy szakszervezeteink nagy eredményeket értek el munkájukban s nem kis érdemeket szereztek a munkásosztály, a párt és az állam előtt. Szakszervezeteink sok mindenben példaképei a népi demokratikus országok testvéri szak-

szervezeteinek, és megérdemelten töltenek be vezető szerepet a nemzetközi munkásmozgalomban.

Helytelen volna azonban, ha a szakszervezetek munkájában nem látnánk meg a komoly fogyatékoságokat, amelyek kiküszöbölése feltétlenül jelentősen növelni fogja a szakszervezetek szerepét a kommunista építésben.

A párt Központi Bizottságának júliusi plénuma rámutatott arra, hogy meg kell javítani a szakszervezeteknek a szocialista verseny irányítása terén végzett munkáját, ki kell küszöbölni ezen a téren a formalizmust, szélesebb körben kell elterjeszteni az élenjáró munkások és termelési újítók tapasztalatait, erősíteni kell a munkafegyelmet, s el kell érni a munka termelékenységének emelkedését és a munkások és alkalmazottak anyagi jólétének növekedését.

A szakszervezetek tanúsítsanak a jelenleginél sokkal nagyobb állhatatosságot, harcosságot az üzemekben is, a központban is a normamegállapítás és a munkabér terén észlelhető nagy hiányosságok feltárásában és megszüntetésében, a munkások és alkalmazottak munkája és mindennapi élete iránt tanúsított bürokratikus magatartás elleni harcban, s ugyanígy a munkavédelemben.

Fordítsanak a szakszervezetek nagy figyelmet a munka problémáira és a velük közvetlenül összefüggő termelési kérdésekre. E tekintetben a szakszervezetekre nagy szerep vár a termelési értekezleteken, amelyeknek munkája aktivizálásra és jelentős javításra szorul.

A szakszervezetek egész munkáját, a legfelső szervektől a legalsókig, hassa át a bolsevik engesztelhetetlenség a bürokratikus kinövésekkel, a munkásújítók lélektelen kezelésével szemben, harcoljanak a munkások és valamennyi dolgozó növekvő igényeinek és szükségleteinek kielégítése tekintetében esetleg megnyilvánuló lélektelen magatartás ellen.

A szakszervezeteknek a kommunizmus építésében való tevékeny részvételükkel ma inkább, mint valaha, igazolniuk kell a nagy Leninnek azt a megállapítását, hogy a szakszervezetek a kommunizmus iskolái, ahogy Lenin mondotta, egészen szokatlan jellegű iskolák — az igazgatás, a gazdálkodás, a kommunizmus iskolái. *(Taps.)*

Azok a nagyszerű győzelmek, amelyekkel hazánk az SZKP

XX. kongresszusát fogadta, még nyomatékosabban emelik ki pártunknak, mint a kommunizmust építő szovjet társadalom legfőbb lelkesítő és szervező erejének nagyságát és döntő szerepét.

A pártszervezetek javítsák meg a szakszervezetek és más tömegszervezeti szervek munkájának irányítását, ne sajátítsák ki munkakörüket, és ne csökkentsék felelősségüket.

A pártszervezetek neveljék a gazdasági, szakszervezeti és komszomolvezetőket, valamennyi munkást és alkalmazottat az előttük álló feladatok teljesítéséért érzett nagyfokú felelősség szellemében, úgy folytassák szervező munkájukat és a tömegek közötti pártmunkát, hogy az konkrét hatással legyen a kommunistákra, s a kommunisták révén minden pártunkívültre.

A pártszervezeteknek a termelési technika és az üzemgazdasági kérdések alapos ismeretében az élen járva irányítaniok kell a munkások, kolhozparasztok és a népi értelmiség növekvő alkotó aktivitását és kezdeményezését, s el kell érniök, hogy a dolgozók tovább fejlesszék a szocialista munkaversenyt, alkalmazzák és fokozottabb mértékben használják ki az új technikát, az újítók munkamódszereit, emeljék a termelékenységet, el kell érniök, hogy könnyebb legyen a szovjet emberek munkája és növekedjék anyagi és kulturális jólétük.

Pártunk erejének és legyőzhetetlenségének egyik legfontosabb forrása változatlanul az, hogy szoros, elszakíthatatlan a kapcsolata a tömegekkel, figyelmesen hallgat a tömegek szavára, megállapítja legidősebb szükségleteiket, nemcsak tanítja a tömegeket, hanem tanul is a tömegektől. A jó bolsevik mindenekelőtt jó tömegember.

A Központi Bizottságnak a beszámolási időszakban végzett munkája ragyogó példája az élettel és a tömegekkel való kapcsolatoknak, annak a képességnek, hogy kifejezze és valóra váltsa a tömegek alkotó kezdeményezését és törekvéseit.

Az államapparátus munkájában még mindig komoly fogyatékok észlelhetők, annak ellenére, hogy a párt és a kormány ért el bizonyos eredményeket az államapparátus megjavításáért és olcsóbbá tételéért vívott harcban. A legfőbb fogyatékos az, hogy az államapparátus vezető kádereinek egy része nem áll eléggé közel a tömegekhez, az élethez, és bürokratikusan végzi munkáját.

El kell érni, hogy a vezetők — a minisztériumtól egészen a vállalatokig, kolhozokig, gép- és traktorállomásokig és szovhozokig — gyakrabban járjanak a termelőmunkát végzők között, felszólaljanak a munkások és kolhozparasztok előtt, válasszoljanak az őket érdeklő és nyugtalanító időszerű, égető kérdésekre. Ezt téve maguk a vezetők is élesebben vetik majd fel munkájuk kérdéseit.

Szeretnék itt szóvá tenni még egy — véleményem szerint — fontos kérdést. Nagy fogyatékok tapasztalhatók a dolgozók leveleinek és panaszainak megvizsgálása körül. El kell érni, hogy a vezetők fogadják a dolgozókat, megismerkedjenek a dolgozók leveleivel, panaszaival és bejelentéseivel, figyelmen és operatíván reagáljanak azokra.

A szovjet emberekre, a dolgozókra összpontosult mindig és összpontosul most is pártunk figyelme. A pártnak nincs és nem lehet más érdeke, mint a nép érdeke, a dolgozók boldogságáért vívott harc. Ezzel magyarázható, hogy a nép szereti, támogatja és támogatni fogja szeretett Kommunista Pártját. *(Hosszantartó taps.)*

VIII.

Az állami és gazdasági építés minden területén sok szakképzett káderünk van, olyan emberek, akik feltétlen odaadással viseltetnek a párt és a nép iránt. Ez egyik legnagyobb vívmányunk, és egyben a hatodik ötéves terv időszakában ránk váró feladatok sikeres megoldásának egyik legfontosabb záloga. Most még nagyobb erővel kell munkálkodnunk ezeknek a kádereknek színvonalas nevelésén, műszaki, politikai és gazdasági ismereteik színvonalának emelésén.

E tekintetben óriási jelentőségűek a Hruscsov elvtárs beszámolójában élesen felvetett kérdések, amilyenek a párt ideológiai munkájának fokozása, annak a visszásságnak megszüntetése, hogy az elmélet elszakadt a gyakorlattól, s a gyakorlat elszakadt az elmélettől. Bizonyára meghozza a gyümölcsseit az, ha a Központi Bizottság követeléseinek szellemében kijavítjuk az e téren észlelhető fogyatékokat. A káderek elméleti színvonala emelkedni fog, s eredményesebben oldhatják majd

meg a kommunizmus építésének feladatait. Nyer ezen az elmélet, amely új tapasztalatokkal, a kommunista építés gyakorlati tapasztalataival gazdagodik, s a gyakorlat, amely előtt az elmélet jobban megvilágítja az utat.

A Központi Bizottság beszámolója magas eszmei-elméleti színvonalon mozgott, s ez teljes mértékben tükrözi a Központi Bizottságnak a beszámolási időszakban végzett munkáját és az egész pártéleletet.

Mint tudjuk, a Központi Bizottság ebben az időszakban számos nagy fontosságú elvi és elméleti kérdést vizsgált meg, illetve vetett fel. Ide tartozik a nehéziparunk továbbfejlesztéséhez vezető utak kérdése, a kommunista építés jelenlegi szakaszának értékelése, a nemzetközi politika kérdései stb.

A Központi Bizottság a XIX. pártkongresszus után merészen (gondolok itt az eszmei, az elvi, az elméleti merészségre) vetette fel a személyi kultusz elleni harc kérdését. Nem könnyű kérdés ez. De a Központi Bizottság helyes, marxista-leninista, pártszerű választ adott rá. A személyi kultusz ártalmas, megalázó a tömegekre, a pártra és vezető kádereire.

A személyi kultusz leleplezése, a néptömegek szerepének, a párt és vezető káderei szerepének, a vezérek szerepének helyes, marxista-leninista értelmezése rendkívül nagy jelentőségű a párt egységének megerősítése szempontjából. A személyi kultusz ellen vívott harc igen fontos tényezőnek bizonyult pártunk kollektív vezetésének kialakításában és összekovácsolásában.

A párt kollektív vezetése biztosítja a helyes vezetést, a párt és államélet legfontosabb kérdéseinek mindenre kiterjedő, tüzetes megvizsgálását és lenini megoldását.

A legfontosabb az, hogy a párt kollektív vezetése pártszerű, elvi, marxista-leninista alapon egységes és összeforrott.

A párt egységének megszilárdítása elősegítette, s a továbbiakban még inkább elősegíti a pártélelet lenini szabályainak visszaállítását, amelyeket a párt évtizedeken át tartó harcai során dolgoztak ki, s amelyek alapul szolgálnak a pártnak, mint a kommunizmust győzelmesen építő szovjet társadalom legfőbb lelkesítő és szervező erejének egész tevékenységéhez. (Taps.)

Eltársak! A XX. pártkongresszus sajátossága az, hogy az elért sikerek alapján gyakorlati programot tud adni az iparcik-

kek és élelmiszerek bőségének történelmileg rövid időszakon belüli megteremtésére, a szocializmusból a kommunizmusba való átmenet meggyorsítására.

Ennek folytán az SZKP XX. kongresszusa új, magasabb fejlődési fokot jelent a pártnak a kommunista társadalom felépítésére vonatkozó lángeszű lenini terv megvalósításáért vívott harcában. A XX. kongresszus úgy kerül be a párt történetébe, mint a kommunizmus győzelmes építőinek kongresszusa. *(Viharos taps.)*

A Központi Bizottság beszámolója és a XX. kongresszus elé terjesztett hatodik ötéves terv irányelv-tervezete nagyszerű perspektívákat tár fel hazánk előtt, a technika, a gazdaság, a szociális, kulturális és tudományos élet, a szovjet nép jólétének emelése, a szocialista állam erejének növelése terén való előrehaladás meggyorsítása szempontjából. Ezek a perspektívák a világ népeinek szemében még magasabbra emelik pártunkat és hazánkat, jogos hazafias büszkeséggel és örömmel töltik el minden kommunista, minden szovjet ember szívét. *(Taps.)*

Ezzel a szovjet hazafisággal elválaszthatatlanul összefügg proletár nemzetköziségünk, hiszen mi a nagy kínai néppel, a népi demokratikus országok dolgozóival szoros testvéri együttműködésben, a világ minden országa dolgozóinak együttérzésével és támogatásával építjük a kommunizmust.

A beszámolási időszakban pártunk ereje, a pártvezetés ereje ismételten próbatétel elé került. S ez a próbatétel azt bizonyította, hogy a népnek hozzá hű, egységes, összeforrott lenini pártja, a pártnak pedig erős, összekovácsolódott, harcokban meg-edzett lenini Központi Bizottsága van, amely méltó a Szovjetunió nagy Kommunista Pártjához. *(Hosszantartó taps.)*

A lenini Központi Bizottság vezetésével nagy, egységében erős pártunk, s ennek vezetésével a Szovjetunió hős népei kivívják a kommunizmus teljes győzelmét. *(Viharos taps.)*

K. J. VOROSILOV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 20-i délelőtti ülésen

Eltársak! Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában összefoglalta annak a munkának az eredményeit, amelyet pártunk a XIX. és a XX. kongresszus közötti időszakban végzett.

A beszámoló mélyrehatóan elemezte a Szovjetunió nemzetközi és belső helyzetét, megvilágította a kommunista építés nagy fontosságú elméleti és gyakorlati kérdéseit, kijelölte gazdaságunk további fellendítésének, a népjólét növelésének és a kulturális színvonal emelésének útjait.

A beszámolóban közölt adatok azokról a nagy eredményekről tanúskodnak, amelyeket pártunk a kommunista építés időszzerű feladatainak megoldása során, a béke és a biztonság megszilárdításáért, a népek közti barátság erősítéséért vívott harca során elért.

Szükségtelen felsorolnom azokat a számokat, amelyek ékesen és szóloán tanúsítják az utóbbi években elért gazdasági eredményeinket, fölösleges idéznem azokat az adatokat, amelyek megmutatják, hogy pártunk fáradhatatlanul gondoskodik lakosságunk életkörülményeinek javításáról. Hruscsov elvtárs kimerítő teljességgel sorolta fel ezeket az adatokat.

Pártunk Központi Bizottsága a beszámolási időszakban nagy figyelmet fordított a népgazdaság további fellendítésére; az ipar fejlesztésére, a mezőgazdaság elmaradásának megszüntetésére, a lakosság jobb ellátására.

Közismertek azok az intézkedések, amelyeket pártunk a beszámolási időszakban a gazdaság fellendítése érdekében tett.

A Központi Bizottság, miután alaposan tanulmányozta az ipar munkájának pozitív tapasztalatait és hiányosságait, 1955 jú-

liusi teljes ülésén különféle intézkedéseket dolgozott ki és fogadott el, amelyeknek az volt a céljuk, hogy valamennyi iparágban elősegítsék a korszerű technika térhódítását, a termelés minél nagyobb mérvű gépesítését és jobb megszervezését, s ezen az alapon a munka termelékenységének komoly emelkedését, az önköltség csökkenését, a minőség javulását.

Az ipar további fejlesztését, új, magasabb műszaki színvonalra emelését szolgáló pártintézkedések konkrétan kifejezésre jutottak a XX. pártkongresszusnak a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezetében.

A Központi Bizottság felfedte egész sereg mezőgazdasági ág, köztük a szemestermény- és állatitermék-termelés jelentős elmaradásának okait, s most intézkedéseket tesz az egész mezőgazdaság erőteljes fellendítése érdekében.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ezek a mezőgazdasági intézkedések meghozták első eredményeiket.

A párt és a nép egyöntetűen csak helyeselni tudja azokat a felajánlásokat, amelyeket sok kerület és terület kolhozparasztjai tesznek arra vonatkozóan, hogy határidő előtt valósítják meg a mezőgazdasági termelés növelését célzó pártprogramot. Teljes joggal remélhetjük, hogy azokat a feladatokat, amelyeket az új ötéves terv a mezőgazdaság fejlesztése terén kitűz, a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetében előírt határidőnél jóval hamarabb teljesíthetjük, ha a mezőgazdaság valamennyi dolgozója magáévá teszi a kolhozok, szovhozok, gép- és traktorállomások élenjáró tapasztalatait, s ha a vezető funkcionáriusok, a szakemberek minden erejükkel azon lesznek, hogy segítsék e tapasztalatok alkalmazását minden kolhozban és szovhozban.

Mindannyian jól tudjuk, milyen jelentősége van országunkban az építkezésnek. Beruházási építkezésre az állam 1956-ban több mint 160 milliárd rubelt, a hatodik ötéves terv időszakában pedig összesen 990 milliárd rubelt fordít.

A Központi Bizottság arra a helyes következtetésre jutott, hogy az építkezés kellő lendülete és gyors üteme csak úgy biztosítható, ha az építőiparban nagyipari módszereket alkalmaznak, ha áttérnek az építőmunkák széleskörű gépesítésére, s ugyanakkor a típustervek és a legkorszerűbb építési módszerek alkalmazására. Az építőipari dolgozók — munkások, mérnökök és

technikusok — részvételével feltártuk az építkezések olcsóbbá tételének nagy lehetőségeit.

A párt Központi Bizottsága, az építkezéssel összefüggő kérdések tanulmányozásának eredményeit összegezve, konkrét programot dolgozott ki a népgazdaság e területére vonatkozóan is.

Eltársak! Tisztában vagyunk azzal, hogy a szovjet hatalom éveiben sokkal többet tehattunk volna hazánk gazdaságának és kultúrájának fejlesztéséért, és most már élvezhetnők szocialista rendünk minden gyümölcsét, ha az imperialista hatalmak nem okoztak volna óriási károkat nekünk. Az imperialista hatalmak mindent elkövettek, hogy megsemmisítsék a győztes szocializmus első országát.

Intervenciósok, fehérgárdisták, hitlerista területrablók kínozták és pusztították országunkat, kiéheztetéssel, gazdasági blokáddal próbáltak megfojtani bennünket. A szovjet nép, melyet dicső pártunk vezet, a hatalom kézbevétele után kénytelen volt a legkeményebb csatákat vívni életéért és függetlenségeért, az elenség kiűzése után pedig kénytelen volt állandóan teljes fegyverzetben állni, tehát nagy anyagi eszközöket fordítani védelmi célokra, nehogy meglepetésszerűen rajtaüssenek.

Mindez megnehezítette és akadályozta fejlődésünket. Csak a szovjet nép hősie harca, önfeláldozó munkája, szervezetsége és kitartása hiúsította meg az imperialisták számításait és tette szocialista országunkat a világ egyik leghatalmasabb államává.

Azzal is tisztában vagyunk, hogy eredményeink nagyrészt attól függnek, mennyire tudja a Kommunista Párt, a szovjet kormány és az egész nép kihasználni a szocialista rendben rejlő lehetőségeket és előnyöket.

Ma, amikor a szocialista rendszer egyre nagyobb sikereket mutat fel, és tettekkal bizonyította be fölényét a tőkés renddel szemben, kormányzó pártunknak olyan intézkedéseket kell kidolgoznia, amelyek minden téren tökéletesítik rendünket, megszüntetik az egyes láncszemek hiányosságait és hibáit, fellendítik az elmaradott munkaterületeket, s ezzel megkönnyítik a kommunizmus felépítését.

Azt hiszem, hogy ezzel a mércével kell felmérnünk pártunknak a XIX. kongresszus óta eltelt időszakban végzett munkáját is. Meg kell mondanunk, hogy a Központi Bizottság gazdasági életünk további javításának igen sok lehetőségét tárta fel,

helyesen határozta meg az e lehetőségek kihasználásával kapcsolatos feladatokat, és teljes erejével küzdött a kitűzött feladatok valóraváltásáért.

Hruscsov elvtárs a Központi Bizottságnak a kongresszus elé terjesztett beszámolójában bolsevik nyíltsággal tárta fel azokat a nagy hiányosságokat, amelyeknek kiküszöbölése nélkül nem valósíthatjuk meg sikeresen a párt által a kommunista építés tekintetében kidolgozott terveket.

A beszámoló különösen nagy figyelmet fordít arra, hogy emelni kell a munka termelékenységét, mert terveink sikeres teljesítésének ez a döntő feltétele, alkalmazni kell a korszerű, élenjáró technikát, s meg kell tanulni annak kezelését, mindenütt szem előtt kell tartani a legszigorúbb takarékossgot, és gondosan kell óvni az anyagi értékeket. Gazdaságunk nagy lehetőségeit teljes mértékben ki kell használni.

A pártvezetésben, az állami és a gazdasági vezetésben — mint a Központi Bizottság követeli — határozottan szakítani kell a formális, bürokratikus, „kincstári” vezetési módszerekkel, jobban kell támaszkodni az élenjáró munkások, kolhozparasztok és szakemberek tapasztalataira, minden eszközzel erősíteni kell az eleven tömegszervező munkát.

A gazdasági és kulturális építőmunkában, a békéért és a népek barátságáért vívott harcban elért sikereink, a kommunista építés újabb feladatai, azok a módok és eszközök, amelyeket e feladatok megoldására Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában kijelölt, nemcsak a kommunistákat töltik el lelkesedéssel, éppúgy lelkesítik az egész szovjet népet, valamennyi barátunkat szerte a világon.

Most a fő feladat az, hogy minden erőnk latbavetésével, kitartóan és állhatatosan munkálkodjunk a kommunista építést szolgáló tervek valóra váltásán.

Eltársak! A Központi Bizottság a beszámolási időszakban szilárdan és következetesen érvényesítette a kollektív vezetés lenini elvét.

A jövőben is szilárdan kell követnünk a kollektív munkának ezt a lenini elvét, mert csak így kerülhetjük el az esetleges hibákat, csak így tömöríthetjük még szorosabban a párt köré a dolgozók nagy tömegeit.

Pártunk vezeti a népet, és a nép határtalan bizalmát és tá-

mogatását élvezi. A Kommunista Párt, a Szovjetállam, egész népünk — egységes, legyőzhetetlen és hatalmas erő. A Kommunista Párt vezette szovjet nép továbbra is rendületlenül halad előre a kommunizmus építésének útján — újabb győzelmek felé. *(Hosszantartó taps.)*

* * *

■

Elvtársak! Olyan korban élünk, amikor a történelemben eddig még soha nem látott folyamat, új, *haladó* társadalmi-politikai rendet teremtő folyamat megy végbe a világon. A Szovjetunióval együtt sok nép, az emberiség egyharmada, máris szilárd léptekkel halad a szocializmus építésének útján, és évről évre újabb sikereket ér el ezen az úton. Az ázsiai és afrikai országokban százmilliók ébredtek új életre. Ezek a százmilliók porba döntik a gyarmati rendszernek, a népek e rosszlemlékű börtönének ósdi épületét, nemzeti államokat hoznak létre, és tevékenyen bekapcsolódnak a társadalmi, politikai életbe.

A különböző rendű és rangú imperialisták nemrég még kegyetlenül kizsákmányolták a kínai népet, irtották a megalázkodni nem akaró kínai hazafiakat. Most pedig a nagy Kínai Népköztársaság a szabadságnak és a függetlenségnek, a békének és a népek barátságának hatalmas támasza Keleten, s páratlan méretű, új, szocialista építést folytat. *(Hosszantartó taps.)*

Ugyancsak nemrég a gyarmatosítók még kegyetlenül, durván kizsákmányolták az indiai népet, elfojtották szabadságszeretetének legcsekélyebb megnyilvánulását is, idegen háborúkba hajszolták az indiai katonákat. Az Indiai Köztársaság most nagy, független államként fejlődik, s a békének, a népek barátságának védelmezője. *(Taps.)*

Az idegen elnyomás és az elnyomás súlyos következményei ellen vívott harc kiterjedt Ázsia és Afrika minden országára, s átcsapott a latin-amerikai országokra is.

Mindez azt jelenti, hogy az a kor, amikor idegen államok uralkodtak az elmaradott országokban, visszavonhatatlanul végéhez közeledik. Elérkezett a gyarmatosítók igájában görnyedő népek nemzeti újjászületésének és teljes felszabadulásának ideje.

Ázsia és Afrika új életre ébredt népei tevékenyen bekapcsolódtak a békeharcba. Ennek következtében mérhetetlenül kiszé-

Ijesdett a béke nagy ügyéért küzdő harcosok arcvonala. A Szovjetunió, Kína és valamennyi népi demokratikus ország népeivel együtt szilárd léptekkel haladnak a békeharcosok soraiban India, Burma, Afganisztán, Indonézia, Egyiptom, Szíria és más országok népei.

A Szovjetunió, a Kínai Népköztársasággal és valamennyi népi demokratikus országgal együtt a vezető ereje annak a harcnak, amelyet a népek a békéért, a szabadságért, a függetlenségért, és az emberiség boldogságáért vívnak. (*Taps.*)

Bulganyin és Hruscsov elvtárs indiai, burmai és afganisztáni utazásának óriási sikere azzal magyarázható, hogy Bulganyin és Hruscsov elvtárs a dolgozó tömegek előtt mondott beszédekben a keleti országok népeinek gondolatait, érzelmeit és felfogását fejezték ki. Ázsia népei látták, hogy a Szovjetunió képviselői következetesen harcolnak a békéért, a nemzeti szabadságért, valamennyi nép szebb jövőjéért. Látták, hogy a Szovjetunió kész messzemenően fejleszteni velük a gazdasági és kulturális kapcsolatokat — az egyenjogúság alapján, anélkül, hogy katonai tömböket vagy bármiféle egyéb feltételt erőszakolna rájuk, látták, hogy a Szovjetunió nem akar beavatkozni belügyeikbe. (*Taps.*)

Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában marxista elemzés alapján fontos elméleti következtetéseket vont le a jelenlegi nemzetközi fejlődés három döntő fontosságú kérdésében. E kérdések a következők: a két rendszer békés egymás mellett élése, a háborúk elhárításának lehetősége napjainkban, és a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban. E problémák elméleti kidolgozása nagyszerű példát mutat a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazására.

E kérdések helyes marxista-leninista megoldásának óriási politikai jelentősége van, minthogy ezek a kérdések a földkerekség valamennyi népének sorsára kihatnak, s helyes megválaszolásuk fegyvert ad minden harcos kezébe, aki a békéért, a népek barátságáért, a nemzeti függetlenségért, a szebb jövőért küzd.

A két különböző rendszer békés egymás mellett élése nem időleges taktikai lépés, hanem a szovjet külpolitika lenini elve, amelyet pártunk és a szovjet állam — fennállása óta — következetesen érvényesít.

A Kommunista Párt és a szovjet állam, abból az elvi meg-

állapításból kiindulva, hogy a két rendszer békésen élhet egymás mellett, és hogy a háborúkat a jelenlegi fejlődési körülmények között el lehet hárítani, következetesen és rendületlenül folytatja a népek közti béke és barátság politikáját.

Meggyőzően tanúskodnak erről egyébként 1955-ben tett külpolitikai lépéseink is.

Kormányunk — mint tudjuk — 1955 május 10-én konkrét javaslatokat terjesztett az Egyesült Nemzetek Szervezete elé a fegyveres erők csökkentésére, az atom- és hidrogénfegyver eltiltására vonatkozóan. Ezenkívül a gyakorlatban is példát mutatunk a leszerelési intézkedések konkrét megvalósítására: 640 000 fővel csökkentettük a Szovjetunió fegyveres erőinek létszámát, és majdnem 10 milliárd rubellel kevesebbet irányoztunk elő honvédelemre az 1956. évi költségvetésben; megszüntettük Port Arthur-i és Porkkala-Udd-i haditengerészeti támaszpontunkat.

A Szovjetunió kezdeményezte az osztrák államszerződés megkötését, és kivonta csapatait Ausztriából. A szovjet kormány diplomáciai kapcsolatot létesített a Német Szövetségi Köztársasággal, szerződést kötött a Német Demokratikus Köztársasággal a két ország közötti kapcsolatokról. Javasolta a nyugati hatalmaknak, hogy vonják ki a négy állam csapatait Németországból.

A Szovjetunió és Jugoszlávia között hosszú időn át fennállott rendellenes viszonyt a Szovjetunió kezdeményezésére a régi baráti kapcsolatok váltották fel.

Országunk nem kevés erőfeszítést tett avégett, hogy sikerre vigye a négy nagyhatalom kormányfőinek genfi értekezletét; ennek az értekezletnek volt köszönhető a nemzetközi feszültség enyhülése.

A Szovjetunió kitartó erőfeszítéseinek eredménye, hogy 16 országot felvettek az Egyesült Nemzetek Szervezetébe, ami erősíti a népek közötti kölcsönös megértést és enyhíti a nemzetközi feszültséget.

A nemzetközi feszültség enyhítése, a kölcsönös bizalom megteremtése, a világbéke erősítése érdekében a Kommunista Párt és a szovjet állam legfelsőbb szervei igen sokat tettek, nevezetesen a Szovjetunió és más országok vezető személyiségei közötti érintkezés fejlesztése terén.

Békepolitikánk megvalósításában nagy jelentősége van a parlamenti küldöttségek kölcsönös cseréjének. A Szovjetunió

Legfelsőbb Szovjetjének múlt év februári nyilatkozata, amely a parlamentek közötti kapcsolatok megteremtésére hívta fel az országokat, szerte a világon igen kedvező visszhangra lelt.

Hazánkban, mint tudjuk, már látogatást tett India, Anglia, Franciaország, Japán, Jugoszlávia, Svédország, Finnország, Ausztria, Belgium, Albánia, Szíria, Luxemburg, Lengyelország, Irán és Bulgária parlamenti küldöttsége.

Ugyanakkor a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének küldöttsége Finnországba, Lengyelországba, Jugoszláviába, Albániába, Csehszlovákiába, Bulgáriába, Magyarországra és a Német Demokratikus Köztársaságba látogatott el.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének parlamenti csoportja ezenkívül belépett a különböző országok több mint 40 parlamentjét egyesítő Interparlamentáris Unióba.

A különböző parlamenti küldöttségeknek a Szovjetunióban tett utazásai és a Legfelsőbb Szovjet küldöttségeinek külföldi utazásai feltétlenül helyeseknek bizonyultak, fontos szerepet töltenek be az országok közötti kapcsolatok javításában.

A Szovjetunió aktív békepolitikája következtében javult a nemzetközi légkör, a népek fellélegzettek, s ugyanakkor erősödtek a Szovjetuniónak, valamint a szocializmus és a demokrácia egész táborának külpolitikai pozíciói, a világbékéért küzdő harcosok hadállásai.

Nem azért harcolunk a békéért, mintha országunk gyenge lenne. A Szovjetunió hatalmas állam, amely minden szükségességgel rendelkezik ahhoz, hogy megsemmisítő csapást mérjen bármilyen agresszorra. Azért védelmezzük a békét, mert tudjuk, hogy milyen hatalmas áldozatokat követel és milyen hatalmas pusztítást okoz manapság a háború.

Tudják ezt azok a katonai vezetők is, akik a második világháborúban szövetségeseink voltak. Jó lenne, ha e felismerésből megfelelő politikai következtetéseket vonnának le. (*Taps.*)

Természetesen semmiképpen sem szabad megelégednünk az elért eredményekkel. A béke ellenségei — sajnos vannak ilyenek — tovább folytatják a fegyverkezési hajszát a monopóliumok gazdagodásáért, s megpróbálják és a jövőben is meg fogják próbálni, hogy új háborút provokáljanak. Ezért döntő fontosságú nemzetközi feladat, hogy minden nép harcoljon a békéért. E harc

sikere nemcsak a Szovjetunió dolgozóinak, hanem kivétel nélkül a világ minden népének is léteérdeke.

Elvtársak! Az országunk előtt álló hatalmas feladatok megkövetelik, hogy tovább erősítsük a szovjet államot, és megszilárdítsuk a szocialista törvényességet az államapparátus valamennyi láncszemének tevékenységében.

Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában felvázolta a kommunista építés programját. E program megvalósításához szorosan hozzátartozik az is, hogy mindenütt szabad teret engedjünk a dolgozók alkotó kezdeményezésének, hogy még nagyobb mértékben vonjuk be őket az állam igazgatásába és tovább fejlesszük a szovjet szocialista demokratizmust.

A szovjetek a szovjet állam fennállásának 38 esztendeje során az igazi népi hatalom szerveiként fejlődtek, erősödtek és szilárdultak meg. A szovjetek a szovjet államrend megingathatatlan politikai alapját alkotják.

A szovjetek nagy erejét bizonyítja, hogy a nép lankadatlan aktivitással vesz részt a választási kampányokban, és hogy a választók szinte egytől egyig leszavaznak a központi és a helyi hatalmi szervek választásain. Ugyancsak a szovjetek nagy erejéről tanúskodik az a tény is, hogy a szovjet emberek milliói vesznek önként részt a szovjetek sokoldalú tevékenységében.

Ilyen körülmények között még kevésbé tűrhetjük a szovjetek munkájában tapasztalható hiányosságokat. Márpedig hiányosság — mint arra a beszámoló rámutatott — sajnos, jócskán akad.

Hruscsov elvtárs a többi között rávilágított arra, hogy a szövetségi és autonóm köztársaságok Legfelsőbb Szovjetjeinek ülésszakait az alkotmányban megszabott időpontoktól eltérően hívják össze. Valóban tavaly egyes szövetségi köztársaságokban a Legfelsőbb Szovjetek az Alkotmányban előírt két ülészak helyett csak egyet tartottak.

Ez az alkotmánynak nemcsak alaki megsértése. Szem előtt kell tartani, elvtársak, hogy ahol a szovjetek ülészeit nem hívják össze a megszabott időpontban, ott a szovjetek nem tudják érvényesíteni vezető szerepüket a beszámolásra kötelezett szer-

vekkal és a végrehajtó szervekkel szemben. Ez pedig szükség-
szerűen a szovjet demokratizmus elveinek megsértésére vezet.
A szovjetek csakis az ülésszakok rendszeres összehívásával old-
hatják meg idejében a gazdasági és kulturális építőmunka kérdé-
seit, csakis így biztosíthatják, hogy a küldöttek tevékenyen részt
vegyenek az állam igazgatásában. Jellemző, hogy éppen ott ver
gyökeret a hivatalnoki munkastílus, éppen ott lazulnak meg a
tömegkapcsolatok, éppen ott fejlődik ki a bürokrácia és romlik
a munka, ahol a szovjetek rendszertelenül tartják ülésszakaikat.

Hruscsov elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában hang-
súlyozza, hogy a szovjetek figyelmét a gazdasági és kulturális
építés konkrét kérdéseire kell irányítani. Ezeket a kérdéseket
rendszeresen meg kell vitatni az ülésszakokon.

Sajnos, a szovjetek ülésszakain még nem vetik fel kellőkép-
pen a konkrét, létfontosságú kérdéseket, az érdembeni vitát pe-
dig gyakran ünnepi szónoklatokkal és deklaratív határozatokkal
helyettesítik.

Szükségtelen bizonyítani, hogy a szovjet és végrehajtó bi-
zottsága csak akkor hozhat életképes határozatot, csak akkor biz-
tosítható e határozatok sikeres megvalósítása, ha a konkrét kér-
déseket felvetik a szovjetek ülésszakain, ha a küldöttek tevéke-
nyen részt vesznek a kérdések előkészítésében és megvitatásá-
ban, ha szakszerűen megbírálják a fogyatékosságokat, és szabad
teret engednek az alkotó kezdeményezésnek.

A szovjetek ereje a tömegekkel való elszakíthatatlan kap-
csolatukban van. A szovjetek, ha elszakadnak a tömegektől, ha
nem vonnak be széleskörű aktívát a munkába, nem birkózhatnak
meg sikeresen az előttük álló feladatokkal.

A szovjetek — tanítja Vlagyimir Iljics Lenin — „olyan ha-
talom, amely mindenki számára nyitva áll, mindent a tömeg sze-
meláttára csinál, hozzáférhető a tömeg számára, közvetlenül a tö-
megből indul ki, a néptömegeknek és a néptömegek akaratának
egyeses és közvetlen szerve”¹.

A Szovjetunióban csupán a helyi szovjeteknek több mint
másfélmillió küldött-tagjuk van. A tagok 35,6 százaléka fő-, il-
letve középiskolai végzettséggel rendelkezik. A küldöttek között
több mint 37 000 mérnököt és középfokú képesítéssel rendelkező

¹ Lenin Művei. 31. köt. Szikra 1951. 359. old.

technikust, körülbelül 50 000 mezőgazdászt, zootechnikust és egyéb mezőgazdasági szakembert, 122 000 elemi iskolai tanítót és középiskolai tanárt, 46 000 orvost, felcsert és egyéb egészségügyi dolgozót találunk. Vannak a küldöttek között vállalatvezetők, szovhozigazgatók, gép- és traktorállomási igazgatók, kolhozelnökök, állattenyésztőtelep-vezetők, kiváló munkások és kolhozparasztok.

Úgy kell a dolgot megszervezni, hogy ez az országunk kiváló embereiből álló hadsereg a legtevékenyebben vegyen részt a szovjetek munkájában, még erősebb szálakkal kapcsolja össze a szovjet államapparátust a dolgozók nagy tömegeivel.

A szovjetek és a lakosság kapcsolatának erősítése szempontjából nagy jelentőségű az a körülmény, hogy a küldöttek kötelesek beszámolni választóiknak. Ez a legfontosabb alkotmányos követelmények egyike, de sajnos, számos esetben még nem teljesítik. A helyi szovjetek tagjainak egy része nem számol be választói előtt a maga és a szovjet munkájáról.

El kell érniünk, s a párt kötelességünké teszi, hogy a szovjetek tagjai állandó kapcsolatot tartsanak fenn a választókkal, rendszeresen beszámoljanak nekik, megmagyarázzák a lakosságnak a szovjet határozatait, és tevékenyen részt vegyenek e határozatok végrehajtásában.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében megállapította, hogy nem mindig tesznek eleget nálunk annak az alkotmányos követelménynek, amely szerint vissza kell hívni azokat a küldötteket, akik nem váltják be a választók bizalmát. Ez bizonyos mértékig azzal magyarázható, hogy a küldöttek visszahívásának rendje nincs kidolgozva. Ami a Legfelsőbb Szovjet tagjainak visszahívási rendjét illeti, a megfelelő törvénytervezet elkészült és jóváhagyás végett majd a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje elé kerül, hogy minden küldött jól az eszébe vesse. *(Derültség, taps.)*

A szövetségi és autonóm köztársaságokban a Legfelsőbb Szovjeteknek szintén törvényt kell majd hozniuk a köztársasági Legfelsőbb Szovjetek tagjainak, valamint a helyi szovjetek tagjainak visszahívásáról.

Gondoskodni kell arról is, hogy a szövetségi és autonóm köztársaságok legfelsőbb államhatalmi szervei is fokozzák tevékenységüket. A köztársasági Legfelsőbb Szovjetek ülésszakai elé több, a köztársaságok gazdasági és kulturális építését érintő kérdést

kell terjesztetni: népgazdasági terveket, közoktatási, egészségügyi, községgazdálkodás-fejlesztési, útépitési, községrendezési stb. kérdéseket.

Ha ezeket a kérdéseket megvizsgálják a szövetségi és autonóm köztársaságok Legfelsőbb Szovjetjeinek ülészeit, ha a helyi funkcionáriusok aktívan részt vesznek a megvitatásukban, az jelentősen elő fogja segíteni a gazdasági és kulturális építés egyre bonyolultabb feladatainak megoldását, fokozni fogja a vezető szovjetfunkcionáriusoknak a párt- és a kormányutasítások teljesítéséért való felelősségét.

Helyes és időszerű Hruscsov elvtársnak az a javaslata, hogy alakítsuk meg a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje Nemzetiségi Szovjetjének Gazdasági Bizottságát, s ez a bizottság tanulmányozza a szövetségi köztársaságok gazdaságának fejlesztésével kapcsolatos gyakorlati kérdéseket, és készítsen elő megalapozott határozati javaslatokat ezekben a kérdésekben.

Ha a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjében megalakítjuk ezt a bizottságot, jelentősen elősegítjük a nemzeti köztársaságaink gazdaságának és kultúrájának további fellendítését szolgáló párt-intézkedések végrehajtását.

Elvtársak, feltétlenül foglalkozni kell a törvényhozás és a szocialista törvényesség egyes kérdéseivel.

A szovjet törvényhozás más fontos tényezőkkel együtt, a szovjet népet mindig a Kommunista Párt által hazánk elé tűzött feladatok teljesítésére mozgósította. És ilyen értelemben beszélhetünk a szovjet törvényhozás alkotó, mozgósító erejéről.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének több fontos törvényhozási intézkedést kell tennie.

Hruscsov elvtárs a kongresszus elé terjesztett beszámolóban közölte, hogy a közeljövőben a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje elé terjesztik az egész Szovjetunióra vonatkozó egységes nyugdíjtörvény tervezetét. Ez a törvény gyökeresen megjavítja majd a nyugdíjellátást.

A párt Központi Bizottsága ezenkívül több fontos intézkedést irányoz elő a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelése érdekében. Ezen intézkedések között

szerepel a munkások és alkalmazottak reálbérének emelése, a hétérás munkanap, illetve a dolgozók egyes kategóriái részére a hétérás munkanap bércsökkentés nélküli bevezetése.

E nagy feladatok megoldásával kapcsolatban fel kellene vetni a munkajog felülvizsgálásának és rendezésének kérdését. Ez azért is szükséges, mert a szövetségi köztársaságok érvényben levő munkatörvényeit sok évvel ezelőtt fogadták el, és azok a sok kiegészítés ellenére *sem tükrözik* a hazánkban időközben bekövetkezett társadalmi és gazdasági változásokat.

A Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetje Elnökségének meg kell tennie minden tőle telhetőt, hogy meggyorsítsa a Szovjetunió Alkotmányában előírt olyan törvényhozási intézkedések előkészítését, amelyek alaposan rendet teremtenek törvényhozásunkban, és fontos eszközei lesznek a szocialista törvényesség további erősítésének.

A napokban elkészült az új büntetőjogi és a büntetőperrendtartási törvénykönyv tervezete. E törvénykönyvek hatálybaléptetésének fontos szerepe lesz a szocialista jogrend megszilárdításában és az állampolgári jogok védelmének biztosításában.

Eltársak! A párt Központi Bizottsága nagy figyelmet fordít a szocialista törvényesség megszilárdítására. Eddigi intézkedéseinkkel teljes mértékben visszaállítottuk az ügyészi felügyelet jogait, és megerősítettük ezt a felügyeletet.

Az SZKP Központi Bizottságának útmutatásait követve a Szovjetunió Legfelsőbb Szovjetjének Elnöksége megerősítette a Szovjetunióban működő ügyészi felügyeletről szóló új rendeletet. Ez a rendelet, amely a szovjet ügyészség szerepére és feladataira vonatkozó lenini útmutatások szellemében készült, világos programot ad az ügyészségi szerveknek, azt a feladatot tűzi eléjük, hogy legyenek elvhűek és kérlelhetetlenek abban a harcban, amelyet azért vívnak, hogy minden intézmény, minden tisztségviselő és a Szovjetunió minden polgára szigorúan betartsa a törvényességet.

A Központi Bizottságnak a szocialista törvényesség megszilárdítására vonatkozó útmutatását csak úgy teljesíthetjük, ha az adminisztratív intézkedések mellett nagy és lelkiismeretes munkát végzünk a káderek nevelése terén, ha a lakosság széles köreiben ismertetjük a szovjet törvényeket és megértetjük mindenki-vel, hogy azok pontos betartása minden állampolgárnak kötele-

sége. Azon kell fáradoznunk, hogy párt-, állami, gazdasági, szakszervezeti kádereink egytől-egyig helyesen értelmezzék és feltétel nélkül alkalmazzák a törvényeket. A szocialista törvényességért folyó harcban nagy szerep hárul sajtónkra. Sajtónknak e téren sok a tennivalója, és sokat is tehet.

A szocialista törvényesség megszilárdításának érdekei parancsolóan megkövetelik, hogy állami szerveink jobb munkát végezzenek az állampolgárok bejelentéseinek és panaszainak megvizsgálása terén. A dolgozók bejelentéseikben nemcsak segítséget kérnek valamely ügyben, hanem gyakran a szovjet apparátus munkájának fogyatékoságaira is rámutatnak, értékes javaslatokat tesznek az üzemek, kolhozok, szovhozok, intézmények munkájának megjavítására.

Sok helyi szovjet végrehajtó bizottságában, valamint egyes minisztériumokban ellenőrzést tartottak, s ennek során kiderült, hogy ebben az állam szempontjából oly fontos ügyben komoly fogyatékoságok tapasztalhatók. Több intézményben megsértik a panaszok megvizsgálásának törvényszabta határidejét, nem ellenőrzik a bejelentések továbbítását és a bejelentések alapján hozott határozatokat. A dolgozók bejelentéseinek és panaszainak ilyen figyelmetlen, hanyag kezelése aláássa a szovjet szervek tekintélyét.

Erélyesen véget kell vetni a dolgozók bejelentéseivel kapcsolatos bürokratikus ügyintézésnek, jobb munkát kell végezni a bejelentők jogos igényeinek megvizsgálása és kielégítése terén.

Meg kell szüntetnünk az okokat, amelyek miatt a dolgozók oly sok bejelentést tesznek és jogosan panáskodnak, ezért a fő figyelmünket arra kell összpontosítanunk, hogy megjavítsuk a szovjet intézmények, vállalatok, kolhozok és társadalmi szervezetek munkáját, hogy a szovjet államapparátus hibátlanul működjék, a törvényre alapozza döntéseit, hogy a szovjetfunkcionáriusok figyelmesen és lelkiismeretesen teljesítsék kötelességüket, s munkájukban a dolgozók érdekeit és igényeit tartsák szem előtt.

* * *

Eltársak! Pártunk és az állam nagy és sokrétű munkát végez, hogy a kommunizmus öntudatos építőivé nevelje a szovjet embereket. E munka nyomán szüntelenül növekszik a munkások,

kolhozparasztok, értelmiségiek politikai aktivitása és munkalendülete, fokozódik szervezettségük és fegyelmük.

Sokat teszünk a felnövekvő nemzedék neveléséért is. A szovjet ifjúság mind testileg, mind szellemileg egészségesen fejlődik, határtalan odaadással szolgálja dicső hazáját és a Kommunista Pártot. Ifjúságunk harci lendülettel és kitartással dolgozik az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, a különböző intézményekben, s a Fegyveres Erők soraiban fáradhatatlanul munkálkodik harci és politikai képzettségének tökéletesítésén.

De nem hallgathatjuk el azokat a torz jelenségeket sem, amelyekkel, sajnos, még mindig találkozunk ifjúságunk körében.

Az elmúlt háború, s annak súlyos megpróbáltatásai kétségtelenül rányomták bélyegüket ifjúságunkra. Az ellenséges hordák óriási területeket pusztítottak el országunkban, felnőttek és gyermekek millióit juttatták a menekültek szomorú sorsára. Gyermekek milliói veszítették el szüleiket. Mindez szükségszerűen rossz irányban befolyásolta sok olyan ifjú és leány magatartását, aki gyermekkorában családi gondoskodás nélkül maradt, s átszenvedte a háborús idők súlyos megpróbáltatásait.

Gyermekotthonaink hálózata gondoskodik az árvákról és a hozzátartozó nélkül maradt gyermekekről, az egyedülálló anyák anyagi segítséget kapnak, hogy eltarthassák gyermekeiket. A nevelőmunka azonban sok gyermekotthonban nyilvánvalóan nem kielégítő. Sok helyi állami és pártszerv nem törődik kellőképpen a gyermekek számára létesített bennlakásos intézményekkel.

A kongresszus elé terjesztett beszámoló helyesen veti fel az árvák és az olyan gyermekek számára létesítendő internátusiskolák kérdését, akiket szüleik nem tudnak otthon nevelni, helyesen veti fel azt a kérdést is, hogy miképpen szervezzék meg ezekben az iskolákban a gyermekek mindenre kiterjedő szellemi és fizikai nevelését.

Iskoláink — közép- és főiskoláink egyaránt, egész propagandánk nagy gondot fordítanak arra, hogy alaposan megmagyarázzák, milyen jogai vannak a szovjet népnek, de nyilvánvalóan nem hangsúlyozzák eléggé a szovjet ember kötelességeit, azt, hogy a szovjet ember elsőrendű kötelessége a becsületes munka.

Természetesen nemcsak magyarázni kell a szovjet ifjúságnak, hogy kötelessége az egész néppel együtt becsülettel és ön-

tudatosan dolgozni a kommunizmus építéséért, hanem szívós munkával és hozzáértéssel meg is kell erre tanítani ifjúságunkat.

A Kommunista Párt és a szovjet hatalom már sokat tett azért, hogy ifjúságunk és az egész szovjet nép csupa tanult, művelt emberből álljon. A hatodik ötéves terv éveiben az oktatásügy nálunk olyan színvonalra emelkedik és olyan arányokat ér el, ami ismeretlen még a legfejlettebb tőkés országokban is. Hazánkban alapjában véve megvalósul az általános középfokú oktatás.

Középiskolai oktatásunknak azonban van egy nagy fogyaté-kossága. A középiskolából olyan fiatalok kerülnek ki, akik nincsenek kellőképpen felkészülve a gyakorlati munkára.

El kell érünk, hogy egész ifjúságunk jártasságot szerezzen a gyakorlati munkában, méghozzá nem az egyszerű munkában, hanem a korszerű tudományon és technikán alapuló munkában. Most, amikor népgazdaságunkat korszerű, bonyolult technikával szereljük fel, nemcsak a művezetőnek, hanem minden egyes munkásnak is egyre nagyobb szüksége lesz a középiskolai képzettségre.

Ezért nevelési és népgazdasági szempontból egyaránt nagy jelentőségű feladat, hogy az egész felnövekvő nemzedéket megtanítsuk, miképpen hasznosítsa ismereteit az életben, a népgazdaságban.

Annak idején ezt a feladatot Lenin tűzte ki. 1920 október 2-án a komszomol III. kongresszusának résztvevőihez intézett beszédében a következőket mondta:

„Önökre az egész ország gazdasági újjáalakításának feladata vár, a mezőgazdaság és az ipar újjászervezése, helyreállítása a modern tudomány és technika, a villamosság korszerű technikai alapján. Önök igen jól megértik, hogy a villamosítás megvalósítására tudatlan emberek nem alkalmasak, s hogy az írni-olvasni-tudás egymagában véve itt vajmi kevés. Itt nem elég megérteni, hogy mi az a villamosság; ismerni kell annak technikai alkalmazását az iparban és a mezőgazdaságban, továbbá az ipar és a mezőgazdaság egyes ágaiban. Ezt nekünk magunknak is meg kell tanulnunk, s meg kell erre tanítanunk a dolgozók egész seregét”¹.

¹ Lenin Művei, 31. köt. Szikra 1951, 292. old.

A párt, mint tudjuk, a XIX. kongresszuson kijelölte e feladat megoldásának útját: a politechnikai oktatás bevezetését. De gyakorlatilag még igen keveset tettünk e téren. Az OSZFSZK és más szövetségi köztársaságok oktatásügyi minisztériumainak mindent meg kell tenniök, hogy a közeljövőben valóra váltsák a Kommunista Pártnak a politechnikai oktatás bevezetéséről szóló irányelveit. Ez az ügy annyira jelentős és annyira szükséges, hogy a további huzavona teljességgel megengedhetetlen. E feladat hiánytalan és ésszerű megoldása fontos szerepet fog betölteni ifjúságunk helyes nevelésében, elő fogja segíteni, hogy minden ifjú és leány tevékenyen és hozzáértéssel vegyen részt a kommunizmus építésében.

Sokmillió lenini komszomolunk az ifjúság nevelésének hatalmas lehetőségeit, a különféle nevelési rendszabályok kimeríthetetlen tartalékait rejti magában.

A komszomol nevelőmunkája az iskolában, a termelőüzemekben, az intézményekben manapság mégis gyakran formális jellegű, nem áll másból, mint sablonos és az élet lényeges kérdéseitől távolálló beszédek szerkesztéséből, a kommunizmusról folytatott, általánosságokat ismételgető beszélgetésekből. A teendő intézkedésekről készített tervtengerbe belefullad az eleven ügy.

A komszomolnak változtatnia kell munkáján, teljesen biztosítania kell egész ifjúságunk igazi kommunista nevelését. A komszomol ezt meg is tudja tenni.

Ami a szakszervezeteket illeti, az ifjúság nevelésében való részvételük sok esetben csak annyi, hogy kiutalják a kulturális és sportcélokat szolgáló anyagi eszközöket. Ez, elvtársak, kevés, édeskeves!

A komszomol- és a szakszervezetek mostanában gyakran nem tudják, és nem is igyekeznek megtanulni, hogyan kell jól kitölteni az ifjúság szabadidejét, hogyan kell helyes mederbe terelni duzzadó életkedvét. Ezt az energiát, a természetnek ezt az adományát nem hasznosítják kellőképpen, nem törődnek eléggé azzal, hogy az ifjúság tanulmányozza a korszerű technikát és agrotechnikát, hogy részt vegyen a tömegsportban, hogy színelőadásokat, nagy tömegeket megmozgató sportversenyeket és énekkari előadásokat szervezzon, hogy díszítgesse a kultúrpalotát vagy a klubot, tisztaságot és rendet tartson benne. Sok eset-

ben azzal is törődni kellene, hogy a fiatalok gyümölcsös- és virágoskertet létesítsenek.

És még sok mindent lehet tenni, ha a jóakarat megvan, ha a pártszervezetek irányította komszomolszervezeteink vezetői igazi felelősséggel, és hogy úgy mondjam — szeretettel fognak foglalkozni elvtársaikkal és testvéreikkel, akikkel most gyakran nem törődnek.

Sokat beszélünk például a sportról, de még távol állunk az igazi tömegsporttól, amely valóban a népéletének része. A legfontosabb figyelmet kell fordítanunk a nép és elsősorban az ifjúság testnevelésére.

Fiatalságunk tevékenyen részt fog venni és most is részt vesz minden hasznos akcióban, ha ahhoz annak rendje és módja szerint, szeretettel, lelkesen fognak hozzá.

Nyilvánvaló, hogy az ifjúság nevelését minden vonatkozásban, az állami és társadalmi élet minden területén, és elsősorban a családban, komolyan meg kell javítani.

A párt-, szovjet-, komszomol- és szakmai szervezetek, az oktatásügyi dolgozók a szülők kitartó és következetes nevelőmunkával fejlesszék ki a gyermekekben, az egész ifjúságban a szocialista munkamorált, vagyis a munka szeretetét, a törvényeknek és a szocialista együttélés szabályainak tiszteletét. Ugyanakkor minden eszközzel fejlesztenünk és javítanunk kell a marxista-leninista elméletnek az ifjúság körében való terjesztését és népszerűsítését, mert az elméletnek óriási szerepe van a kommunizmus öntudatos építőinek nevelésében.

A kommunisták és komszomol-tagok nem hunyhatnak szemt afelett, hogy egyes fiatalok helytelen életmódot folytatnak, nyilvános szórakozóhelyeken illetlenül viselkednek. Minden egyes társadalomellenes megnyilvánulást meg kell vizsgálni, s a társadalomnak minden ilyen jelenséget el kell ítélnie.

Ifjúságunk új, jó könyveket, filmeket, színielőadásokat vár a szovjet íróktól, a film és a színház dolgozóitól, olyan alkotásokat, amelyek magukkal ragadják, előreviszik az ifjúságot, kinevelik nagy korunk hőseit, hozzásegítenek ahhoz, hogy kigyomláljuk a szovjet ifjúság bizonyos — ha nem is jelentős — részében még fellelhető idegen erkölcsök és szokások dudváit.

Pártunk és a szovjet állam a jövőben is gondot fordít arra, hogy eszmeileg és testileg edzett ifjúságot neveljen, olyan ifjú-

ságot, amely meg tudja hódítani a tudomány csúcsait, és tökéletesen el tudja sajátítani az új technikát, amely nem fél a nehézségektől, hanem úrrá lesz rajtuk, nem fél az új építkezéseken, fújó friss szelektől, nem idegenkedik a kemény kétkézi munkától.

Erőnket nem kímélve kell fáradoznunk e nagy feladat megvalósításán, mert a fiatalság helyes nevelése a záloga további sikereinknek a kommunizmus építése terén. *(Hosszantartó taps.)*

* * *

Elvtársak! A Központi Bizottság beszámolójának adatai és a hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete fényesen bizonyítják a Kommunista Párt vezette szovjet nép nagy győzelmeit, világosan megmutatják a kommunizmus felé haladásunk nagyszerű távlatait.

Mindenünk megvan ahhoz, hogy megoldjuk az országunk előtt álló feladatokat: van hatalmas népgazdaságunk, dolgozó népünk, vannak tapasztalt kádereink, ismerjük a harc céljait és a célok elérésének útjait. Most az a legfontosabb, hogy mindannyian — vezető funkcionáriusok és egyszerű kommunisták egyaránt — még jobban dolgozzunk, teljes mértékben kihasználjuk a szocialista rend lehetőségeit és előnyeit, állandóan bővítsük ismereteinket, s a szovjet népet a társadalmi munka megbecsülésének szellemében, a kommunizmus nagy eszméinek szellemében neveljük.

Jól tudjuk, hogy dicső pártunk és a körülötte szorosan tömörült hős szovjet nép, a Kommunista Párt XX. kongresszusának határozatától lelkesítve még nagyobb energiával, még nagyobb lendülettel folytatja majd alkotómunkáját, és további nagyszerű sikereket arat a kommunizmus építése, az egész világ tartós és szilárd békéjének biztosítása, valamennyi nép barátságának erősítése és fejlesztése terén. *(Taps.)*

Éljen dicső Kommunista Pártunk, nagy népünk minden győzelmének szervezője és ihletője! *(Hosszantartó taps.)*

Éljenek a békéért, a szabadságért, az egész emberiség boldogságáért velünk együtt önfeláldozóan harcoló kommunista pártok és más testvéri pártok! *(Viharos, hosszantartó taps.)*

M. G. PERVUHIN ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 22-i délelőtti ülésen

Elvtársak! Hruscsov és Bulganyin elvtársak előadói beszéde mélyrehatóan elemezte a Szovjetunióknak az elmúlt öt évben megtett útját, s a marxista-leninista elmélet alapján pontosan meghatározta a szovjet népgazdaság fejlődésének fő feladatait és távlatait a kommunista építés jelenlegi szakaszában.

Az SZKP XX. kongresszusán jóváhagyásra kerülő irányelvek alapján ki fogják dolgozni a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését célzó hatodik ötéves tervet. Ez további előrehaladásunknak, a kommunizmus további építésének terve lesz.

Hazánk a hatodik ötéves terv teljesítése nyomán a felismerhetetlenségig megváltozik, még gazdagabb, még erősebb lesz, lényegesen magasabb színvonalra emelkedik a nép kultúrája és jóléte. Jelentős lépést teszünk előre a fő gazdasági feladat megoldásában, abban, hogy az egy főre eső termelés tekintetében utolérjük és túlszárnyaljuk a legfejlettebb tőkés országokat.

Pártunk, mint eddig is, élére áll annak a harcnak, amelyet a dolgozó tömegek a hatodik ötéves terv sikeres megvalósításáért vívnak, s mi mindnyájan biztosak vagyunk benne, hogy a hatodik ötéves tervet nemcsak teljesítjük, hanem túl is teljesítjük.

Az irányelvek tervezete a termelőeszközök termelésének 70 százalékos, a fogyasztási cikkek termelésének 60 százalékos növekedését irányozza elő. Ez teljesen törvényszerű, és nem azt jelenti, hogy mi a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztését másodrendű feladatnak tekintjük.

A nehézipar elsődleges fejlesztésével, a szakadatlan technikai haladással és a munkatermelékenység emelésével a hatodik ötéves terv megvalósítása során biztosítani fogjuk a népgazdaság

valamennyi ágának nagyarányú gyarapodását, a mezőgazdaság gyors ütemű fellendülését, s ezen az alapon a szovjet nép anyagi jólétének jelentős növekedését, kulturális színvonalának jelentős emelkedését.

Ez a szovjet emberek szemében világos és nyilvánvaló tétel — a marxi-lenini tanításból és a szocialista építés egész tapasztalatából következik.

Vlagyimir Iljics Lenin műveiben beható elemzés alapján tüzetesen kimutatta, hogy csakis a hatalmas nehézipar, az egész ország villamosítása és a technika szakadatlan fejlődése lehet a szocialista gazdaság gyarapodásának szilárd alapja.

Pártunk mindig rendületlenül követte ezt a tanítást, s érelyesen harcolt és harcol azok ellen a leninizmus szellemével ellenkező nézetek ellen, amelyek a könnyűipart szembeállítják a nehéziparral, és azt hangoztatják, hogy a szocialista építés bizonyos szakaszában a nehézipar elsődleges fejlesztése már nem fő feladat, és hogy a könnyűipar fejlődésének üteme ekkor megelőzi a nehézipar fejlődésének ütemét.

A velünk szemben ellenséges érzelmekkel viseltető burzsoá sajtó és rádió minden lehető módon befeketíteni igyekszik azokat a nagy feladatokat, amelyeket a hatodik ötéves terv a szovjet nép elé tűz.

Igy például a londoni *Times*, amikor megállapítja, hogy a hatodik ötéves terv fő feladata a nehézipar elsődleges fejlesztése, azt akarja elhitéteni olvasóival, hogy a Szovjetunióban elodázták a lakosság életszínvonalának emelését.

A Szovjetunióban, de külföldi barátaink között is aligha akad ember, aki komolyan veszi az ilyenfajta állításokat.

Az előző ötéves tervek teljesítésének eredményei meggyőzően bizonyítják, hogy pártunknak a nehézipar elsődleges fejlesztését szem előtt tartó irányvonala helyes, mert a nehézipar elsődleges fejlesztése az, ami biztosítja a népgazdaság valamennyi ágának fejlődését és a nép anyagi jólétének szakadatlan növekedését.

A termelőeszközök termelésének elsődleges növelése döntő fontosságú feltétele a bővített újratermelésnek. „A termelés kibővítéséhez (a szó szoros értelmében vett «felhalmozáshoz») — állapította meg Lenin — előbb termelési eszközöket kell termelnünk, ehhez pedig nyilván az szükséges, hogy kibővítsük

a társadalmi termelésnek azt az ágát, amely termelési eszközöket állít elő¹.

A nehézipar elsődleges fejlesztése nélkül nem lenne elegendő mennyiségű fűtőanyagunk, fémünk, villamosenergiánk, gépünk, nem rendelkezhetnénk a szükséges mennyiségű ipari és mezőgazdasági eredetű nyersanyaggal a közfogyasztási cikkek gyártásához.

Tehát a hatodik ötéves terv fő feladatának, annak a feladatnak a megoldása, amely szerint jelentősen növelni kell a szovjet nép anyagi jólétét és jelentősen fel kell emelni kulturális színvonalát — mindenekelőtt a nehézipar fejlesztésétől függ.

A hatodik ötéves terv olyan ötéves terv lesz, amely az új műszaki berendezés alkalmazása alapján a népgazdaság minden ágában soha nem látott technikai haladást ér el, s jelentősen emeli valamennyi minőségi mutatószámot. Ennek a feladatnak a megoldása ugyancsak lehetetlen a termelőeszközök termelésének elsődleges fejlesztése nélkül.

A technikai haladást az új ötéves terv időszakában a gépiparban gyártásra kerülő berendezések tökéletesítése, új vegyi anyagok gyártása, a színes- és ritkafémek, a nemesacél-fajták és a hőálló ötvözetek gyártásának fejlesztése szabja meg. Eszerint a technikai haladás a villamosítás mellett mindenekelőtt a gépipartól, a kohászatától és a vegyipartól függ.

Milyen fő feladatokat kell megoldani a nehézipar egyes ágaiban, hogy biztosítsuk az új ötéves terv sikeres teljesítését?

A hatodik ötéves terv időszakában az ipari termelés növekedése nemcsak új termelési egységek üzembe helyezése útján történik majd, hanem jelentős mértékben azáltal is, hogy jobban kihasználják a meglevő berendezéseket, az elavult berendezéseket nagyobb teljesítményűekkel cserélik ki, s a technológiai folyamatokat hatékonyabbá teszik. Ugyanakkor megvalósul a munkaigényes fő és kisegítő műveletek további gépesítése. Nagy arányokban fog fejlődni a gépesítés legmagasabb foka — a termelési folyamatok automatizálása.

A kohászatban, a vegyiparban, a gépiparban és más iparágakban messzemenően alkalmazzák majd a villamosáram vegyi-

¹ *Lenin Művei*. 2. köt. Szikra 1951. 149. old.

és hőhatásán alapuló legtokéletesebb elektrotechnológiai folyamatokat.

Nagyarányú villamosítási programot hajtunk végre a vasúti közlekedésben és a mezőgazdaságban.

Jóval több villamosenergiát használnak majd fel közszolgáltatásokra és a lakosság háztartási szükségleteire.

Mindezzel kapcsolatban a hatodik ötéves terv végére a villamosenergia-fogyasztás 1955-höz viszonyítva az iparban majdnem 2-szeresére, a mezőgazdaságban 2,2-szeresére, a vasúti közlekedésben 2,3-szeresére növekszik.

Ebből következik az energetika fő feladata, hogy tudniillik a szükségletek növekedését túlszárnyaló ütemben épüljenek villamoserőművek.

A villamoserőművek és a villamoshálózatok építését szolgáló beruházások a hatodik ötéves terv idején körülbelül 90 százalékkal haladják meg az ötödik ötéves terv ilyen irányú kiadásait. A villamoserőművek kapacitása 2,2-szeresére, az áramtermelés 88 százalékkal nő. Ugyanakkor növekednek a fő energetikai rendszerek kapacitástartalékai, ami lényegesen fokozza a népgazdaság áramellátásának biztonságát.

A hatodik ötéves terv során nagy vízi- és hőerőműveket kell építeni.

Az előző ötéves tervek időszakában nem teljesítették hiánytalanul az energetikai kapacitás növelésének terveit. Ennek egyik oka az, hogy annak idején helytelenül kis gépegységekkel működő, korlátozott teljesítőképességű körzeti villamoserőművek építését határozták el. A körzeti hőerőműveknél alkalmazott turbinaaggregátók átlagos kapacitása 1938—1942-ben 26 000 kilowatt volt, 1946—1950-ben 24 000 kilowattra csökkent, az ötödik ötéves terv idején pedig csupán 34 000 kilowattra növekedett.

A villamoserőmű-építés eme irányzatának helytelensége azon nyomban kitűnik, ha megvizsgáljuk például az uráli energetikai rendszert, amelynek keretébe összesen 4 400 000 kilowatt kapacitású erőművek tartoznak. A kapacitásszükséglet évente 600 000—700 000 kilowattal növekszik. Ilyen körülmények között 25 000 vagy akár 50 000 kilowattos aggregátokkal — mint a legutóbbi időkig történt — nehéz biztosítani a villamoserőművek megszabott teljesítményének megfelelő növeke-

dést. Ilyen nagy energetikai rendszerben az épülő villamoserőművekben 100 000—200 000 kilowatt teljesítményű aggregátokat kell felállítani.

Amikor maguknak az erőműveknek a kapacitását megállapítják, kiindulópontul azt kell venni, hogy milyenek az energetika fejlődésének méretei, az energetikai rendszerek egyesítésének perspektívái és mekkora az illető vidék villamosenergia-szükséglete, s minden egyes esetben ennek megfelelően kell meghatározni a villamoserőmű tervezett kapacitását és egyes aggregátjainak kapacitását.

Szem előtt kell tartani azt is, hogy a hőerőművek teljesítményének, például 300 000 kilowattról 600 000 kilowatra emelése lehetővé teszi a kilowattónkénti költség 15—20 százalékos csökkentését, 1 200 000 kilowattos erőmű építése esetén pedig 25—30 százalékos csökkentését.

Ezért az irányelvek tervezete nagyon helyesen jár el, amikor hatalmas villamoserőművek építését, 100 000—150 000—200 000, sőt 300 000 kilowattos aggregátok és megfelelő teljesítményű kazánok felállítását irányozza elő, s kimondja, hogy az építésnek a műszakilag legtökéletesebb kazán-turbina blokkrendszer szerint kell történnie.

Az ilyen nagy gépegységeknek a villamoserőműveknél való alkalmazása annál is inkább célszerű, mert lehetővé teszi a turbina-, kazán- és villamosgép-gyárak teljesítményének növelését. Így például, ha a Leningrádi Vasműveknél a 25 000 kilowatt teljesítményű turbinák gyártásáról áttérnek 100 000—150 000 és 200 000 kilowattos turbinák gyártására, akkor a készülő turbinák együttes kapacitása 2,5-szeresére nő.

Az Elektroszila üzemben egy 100 000 kilowattos turbogenerátor elkészítéséhez 25—30 százalékkal kevesebb szerszám-gép-munkaóra van szükség, mint 4 darab, egyenként 25 000 kilowattos turbogenerátor elkészítéséhez.

A hőerőműveknél ennek az ötéves tervnek a keretében még az eddig alkalmazottaknál is nagyobb gőzparaméterű berendezést kell felállítani. Hogy ez gazdaságilag mit jelent, az a következő adatokból látható: ha a gőznyomás a turbinánál 90 atmoszféráról 135 atmoszférára, a hőfok pedig 500 C-ról 535 C-ra növekszik, a villamosenergia előállításához szükséges fajlagos fűtőanyag-felhasználás 10—12 százalékkal csökken; ha még

nagyobb, 220 atmoszférás nyomásra és 600 fokos hőmérsékletre térnek át, a fajlagos fűtőanyag-felhasználás csökkenése 14—15 százalék. Ilyen nagy előnyt nyújthat az államnak az új technika alkalmazása az energetika terén.

A hatodik ötéves terv időszakában az új, igen gazdaságos villamoserőművek építése mellett újjá kell alakítani több, az első ötéves tervek éveiben létesült villamoserőművet.

Az újjáalakítás alapján véve a meglevő épületekben történhet, kisebb átépítésekkel és oly módon, hogy a kisnyomású kazánokat és turbinákat nagynyomású gépegységekkel cserélik fel. Ezáltal a villamoserőművek teljesítménye gyakorlatilag nagy vízellátási és fűtőanyagadagolási többletkiadások nélkül és többletszemélyzet nélkül növekszik. Emellett jelentékenyen csökken a villamosenergia termelésére felhasznált fűtőanyag mennyisége. Huszonöt villamoserőmű számadatai azt mutatják, hogy e villamoserőművek teljesítménye az újjáalakítás után több mint 1,5 millió kilowattal, azaz 35 százalékkal növelhető, az évi fűtőanyag-megtakarítás eléri a 3 millió tonnát, az üzemi berendezés újjáalakítására fordított többletkiadás pedig két, legfeljebb négy éven belül megtérül.

A Szovjetunió villamosítását az új ötéves terv időszakában nemcsak abban az irányban kell fejleszteni, hogy biztosítsuk a nagy ipari központok villamosenergia-ellátását, hanem abban az irányban is, hogy új területeket, kerületeket és városokat kapcsoljunk be az energetikai rendszerekbe.

Jelenleg az a helyzet, hogy vannak egyes nagy erőműrendszereink, de több olyan területi és kerületi jelentőségű város, amely rendelkezik a szükséges nyersanyag-forrásokkal és munkaerővel, lassan fejlődik a villamosenergia-hiány miatt. Így például olyan területi központok, mint Vologda, Balasov, Kirovograd, Herszon, Grodno és sok más, kis községi és ipari villamoserőművektől kapnak drága villamosenergiát, méghozzá nem is kellő mennyiségben. A megbízható energetikai bázis hiánya gátolja e városok és területek iparának és mezőgazdaságának fejlődését.

Az új ötéves terv időszakában meg kell kezdeni a villamosítás „fehér foltjainak” felszámolását, és bővíteni kell a villamoshálózatokat oly módon, hogy fokozatosan egyre újabb városokat és mezőgazdasági kerületeket kapcsolunk be a nagy állami

energetikai rendszerekbe. Ha megteremtjük a Szovjetunió európai részének egységes energetikai rendszerét, ez feltétlenül elő fogja mozdítani a feladat megoldását.

A villamos távvezetékek építési terveinek kidolgozásánál bátrabban kell áttérni arra, hogy a váltóáramot egyenárammal cseréljük fel. Az egyenáram használata különösen az egyes nagy energetikai rendszereket összekötő vonalakon célszerű, mert ily módon könnyebb biztosítani az egységes energetikai rendszer üzemének nagyfokú stabilitását, ezenkívül három-négy százalékkal csökken az energiaveszteség a továbbításnál, és kevesebb színesfémeket kell felhasználni. Az ország villamosításának fejlődése és a villamosenergetika műszaki színvonalának emelkedése komoly technikai feladatok elé állítja elektrotechnikai iparunkat.

A hatodik öt éves terv idején be kell vezetni a 300 000 kilowatt teljesítményt elérő turbogenerátorok és a nagy hidrogenerátorok, valamint a nagy transzformátorok és a különlegesen nagy feszültségnél és nagy megszakító teljesítményeknél alkalmazott villamosfelszerelés gyártását. Ez a feladat csakis az elektrotechnika legújabb vívmányainak alkalmazásával oldható meg.

A Központi Bizottság és a Szovjetunió Minisztertanácsa a fűtőanyag-ipar tervfeladatainak meghatározásánál abból indul ki, hogy gazdaságilag mennyire célszerű az egyes fűtőanyagfajták termelésének fejlesztése, tekintetbe véve a beruházásokat, a kitermelés önköltségét, és a szállítási távolság csökkentését.

Az irányelvek tervezete az ásványolaj és a földgáz kitermelésének elsősorban való fejlesztését irányozza elő, mint gazdaságilag legelőnyösebb fűtőanyag-fajtákat. 1960-ban majdnem 2-szer annyi ásványolajat és 4-szer annyi gázt termelnek majd, mint 1955-ben. Itt kell rámutatnunk arra, hogy az ország fűtőanyag-mérlegében 1960-ig 30,5 százalékra nő az ásványolaj és a gáz részaránya. A gáz és az ásványolaj szerepének ilyen megnövekedése a fűtőanyag-mérlegben teljesen célszerű, minthogy egy tonna gáz kitermelésének önköltsége nyolcadrésze, egy tonna ásványolaj kitermelésének önköltsége pedig harmadrésze egy tonna szén kitermelési önköltségének.

Ha ehhez még hozzátesszük, hogy a szénbányászok külszín alatti munkája sokkal bonyolultabb és nehezebb az olajipari

dolgozók munkájánál, akkor teljesen világossá válik, mennyire helyes és indokolt a Központi Bizottságnak a szovjet fűtőanyag-ipar fejlesztése tekintetében követett irányvonala.

A hatodik ötéves terv a széntermelés további fejlesztését is előirányozza, mégpedig a Szovjetunió európai részében, mivel ezekre a vidékekre jelenleg kénytelenek vagyunk keletről szénét szállítani. A szénkitermelésnek a Donyeci-, a Moszkva alatti és a Pecsorai-medencében előirányzott növelése lehetővé teszi, hogy 1960-ig lényegesen csökkentsük a szén távolsági szállítását.

A szén legésszerűbb felhasználása és szállításának csökkentése végett a kizárólag villamosenergia-termelésre szánt nagy hőerőműveket főként közvetlenül a csekély kalóriájú fűtőanyag kitermelési helyénél kell megépíteni, a termelt villamosenergiát pedig nagyfeszültségű távvezetéken kell eljuttatni a fogyasztási helyekre.

Az ország fűtőanyag-mérlegét oly módon állították össze, hogy a szénszükséglet a vízierőművek áramtermelésének növekedése, a közlekedés villamosítása, a leggazdaságosabb hőerőműberendezések alkalmazása, a városok és az ipar távfűtése, valamint atomerőművek építése révén csökkenjen.

A fűtőanyag-szükségletnek az említett intézkedések nyomán bekövetkező együttes csökkentése 100 millió tonna lesz, azaz 17 százaléka az 1960. évi egész szénkitermelésnek. Ebből 20 millió tonnát a vasúti közlekedés villamosítása révén takarítanak meg.

Az irányelvek tervezetében előirányzott széntermelés teljes mértékben fedezi a népgazdaság szénszükségletét, de csak abban az esetben, ha feltétlenül teljesítik az olaj- és a gáztermelés fejlesztésével kapcsolatos feladatokat, és az említett intézkedések révén csökkentik a szénfogyasztást. Ezért az olaj- és a gázipar, az energetika, a kohászat, a vegyipar és a vasúti közlekedés dolgozói ne feledkezzenek meg erről a fontos körülményről, mert csak így kerülhetjük el az ország fűtőanyag-mérlegében az aránytalanságokat.

Pártunk és kormányunk kitartóan és következetesen harcol az atom- és hidrogénfegyver eltiltásáért, s az atomerő békés célokra való felhasználásáért.

Mint tudjuk, a Szovjetunióban 1954 júniusában üzembe-

helyezték a világ első atomerőművét, amelynek kapacitása 5000 kilowatt. Működésének tapasztalatai meggyőzően bizonyították, mennyire lehetséges és célszerű az atomerő felhasználása villamosenergia-termelésre. Ezért a Központi Bizottság a hatodik ötéves terv keretében több, összesen 2,5 millió kilowatt kapacitású atomerőmű építését irányozza elő, főként olyan körzetekben, amelyek távolról szállított fűtőanyagot használnak. Ez rendkívül komoly feladat, s megvalósítása nagy erőfeszítéseket követel a tudomány és az ipar különböző ágainak dolgozóitól.

A villamoserőművekhez szükséges atomreaktorok elkészítése és a közlekedéshez szükséges, atomenergián alapuló erőátviteli berendezések tervezése során — mint Kurcsatov akadémikus felszólalásában mondotta — rövid időn belül bonyolult tudományos és műszaki feladatokat kell megoldani.

A gépipar és az energetikai ipar dolgozóinak olyan atomreaktorokat kell létrehozni, amelyek lehetővé teszik nagy nyomású gőz előállítását, tehát az atomerőművek korszerű turbogenerátorokkal való felszerelését.

A kohászati iparnak biztosítani kell az atomreaktorok elkészítéséhez szükséges nagy szilárdságú szerkezeti anyagok gyártását.

Az atomerő energetikai felhasználása tudvalevően azon alapszik, hogy az atomreaktorokban természetes vagy dúsított uránt, plutoniumot, illetve tóriumból nyert 233-as uránt használnak fel.

A föld méhében rejtőző természetes uránban és tóriumban rejlő energiamennyiség sokszorosa a világ fűtőanyag-készletének.

Az emberiség azonban jóval nagyobb energiaforrásokkal rendelkezhet majd, ha felfedezik a könnyű elemek szintézise során végbemenő termonukleáris folyamat szabályozásának módjait. E folyamatban az urán hasadásánál felszabaduló energia többszöröse válik szabaddá.

A szovjet tudósoknak és mérnököknek erőteljesen kell fokozniuk kutatómunkájukat a szabályozható termonukleáris reakció elérése terén, és meg kell találniuk e rendkívül fontos probléma megoldásának útjait. Úgy gondolom, hogy a szovjet tudósok képesek e probléma megoldására, és feltétlenül megoldják. Őriási győzelme lesz ez a tudománynak. Lerakják az ala-

pokat a jövőendő kommunista társadalom kimeríthetetlen energetikai bázisának megteremtéséhez.

A népgazdaságnak az új ötéves terv időszakában várható technikai fejlődéséről szólva feltétlenül meg kell említeni a rádiótechnika és az elektronika különleges szerepét. A rádiótechnikát és az elektronikát nemcsak a hírközlésben, a rádiózásban és a televízióban használják fel, hanem széles körben alkalmazzák a kohászatban, az ásványolajiparban, a vegyiparban, a gépgyártásban, az energetikában és a népgazdaság más ágaiban is.

A kohászati, vegyészeti és más folyamatok gyorsaságának növelése, intenzívebbé tételük néha olyan bonyolult és gyors, dinamikus folyamatokat eredményez, hogy lehetetlenné válik kézzel vagy a szokásos készülékekkel való irányításuk. Ezeknek a folyamatoknak az irányítását elektronikus készülékekkel oldják meg.

A televíziós technika elért színvonala lehetővé teszi, hogy a televíziót széles körben alkalmazzák az iparban, a közlekedésben és az energetikában a vizuális ellenőrzés, a távvezérlés és a diszpécsermunka céljaira. A Rádiótechnikaipari Minisztérium a népgazdaság céljaira már az idén elkészít egy sorozat televíziós adó-vevőberendezést.

Az irányelvek tervezete a hatodik ötéves terv elsőrendű feladatai közé sorolja a vegyipar jelentékeny fejlesztését. Napjainkban a vegyészet szerepe a technológiai folyamatok tökéletesítése, a gyártmányok minőségének megjavítása terén a nehéz- és a könnyűipar minden ágában szinte felbecsülhetetlen.

Az új műanyagok nemcsak helyettesítik a jelenleg alkalmazott természetes, gyakran szűkében levő anyagokat, hanem különleges tulajdonságaik folytán felhasználásukkal egyszerűsödik magasabb műszaki színvonalra lehet emelni a termelést. Így például a rádiótechnikában és a vele határos területeken széles körben elterjedtek a mágneses anyagok új csoportját jelentő ferritek. A ferritek alkalmazása a rádióvevők és televíziós készülékek gyártásánál lehetővé teszi ezek minőségének komoly javítását, méretük és súlyuk csökkentését, s a villamosenergia-fogyasztás 20—30 százalékos csökkentését. Száz meg száz példát lehetne felhozni arra, hogy a vegyiparnak milyen pótolhatatlan szerepe van a különböző népgazdasági ágak technikai fejlesztésének biztosításában.

Most szinte minden iparág egyre nagyobb mennyiségben követel új műanyagokat a vegyészettől. Vegyiparunk azonban egyelőre még nem elégíti ki a népgazdaságnak ezeket a gyorsan növekvő szükségleteit.

Az irányelvek tervezete gyorsított ütemű fejlődést irányoz elő a vegyiparban, különösen azokban az ágaiban, amelyek a technikai haladás biztosításával, az ipari termelés bővítésével és a mezőgazdaság fellendítésével függnek össze.

Hruscsov és Bulganyin elvtársak igen helyesen mutattak rá előadói beszédükben annak rendkívüli fontosságára, hogy minden lehető módon növelni kell a műanyagok előállítását ásványolaj-termékekből és földgázból — a műrosttermelés, valamint az élelmiszer-póanyagok termelésének növelése céljából. Vegyiparunk ebben a tekintetben igen elmaradt.

A fő felelősség ezért a Vegyipari Minisztériumra hárul. A Vegyipari Minisztérium nem fordít kellő figyelmet a népgazdaság e fontos ágának fejlesztésére. Ezenkívül a legutóbbi időkig az Ásványolajipari Minisztérium is akadályozta a földgáz és az ásványolaj-termékek felhasználását vegyi nyersanyagként. Egyes olajfinomítók vezetői nem értik ennek az ügynek állami fontosságát, s ezért vegyipari feldolgozás szempontjából rendkívül értékes nyersanyagokat inkább elégetnek, vagy hagynak elpárologni. Így például a Szumgaiti Műgumigyár hosszú időn át állandó zavarok közepette dolgozott, mert a Novo-Bakui Olajfinomító rosszul látta el gázzal.

Az irányelvek tervezete kimondja, hogy az eddiginél jóval nagyobb mértékben kell használni olaj- és természetes gázokat a különböző műanyagok termelésében.

A vegyészet és az olajipar dolgozói az építőipari dolgozókkal együtt vessék latba minden erejüket, hogy sikeresen teljesíthessék ezt a párt által kitűzött fontos feladatot.

Különböző vegyipari termékek előállításához szükséges értékes nyersanyagokban gazdagok a kokszolásnál nyert gázok. Ezeket az erőforrásokat azonban nálunk még egyáltalán nem kielégítően hasznosítják.

Így például 1955-ben a 15 milliárd köbméter kokszgáznak csupán 5,3 százalékát használták fel a vegyiparban ammóniák és szervesanyagok előállítására. E gáz fennmaradó részét a kohászati üzemek egyszerűen fűtőanyagnak használták. Márpedig

műszakilag nagyon is lehetséges a kokszgáz jelentékeny részét vegyiipari nyersanyagként felhasználni, a kohászati üzemek fűtőanyag-szükségletét pedig kohógázzal, generátorgázzal, vagy folyékony fűtőanyaggal lehet fedezni.

Különösen fontos a kokszgázban található etilén teljesebb felhasználása polietilén és szintetikus szesz gyártására. Az ország ily módon további nagy mennyiségű különböző szerves vegyianyaghoz és műtrágyához juthat.

A Vaskohászati Minisztérium nem tartja kötelességének, hogy fejlessze a kokszgázok vegyi feldolgozását, sőt rendszerint tiltakozik olyan új vegyiüzemek tervezése ellen, amelyekben a kokszgázt vegyiipari termékek gyártására szándékoznak felhasználni.

Az, hogy ilyen szűklátókörű lokálsoviniszta szemszögből kiindulva kezelik az iparágak közös kérdéseinek megoldását, sok minisztérium és főigazgatóság komoly fogyatékkossága. Egyes kommunisták — minisztériumok, gazdasági szervezetek és vállalatok vezetői — annyira rabjai lettek a szűk lokális érdekeknek, hogy nem látnak tovább az orruknál, s ezért nemritkán szűk prakticista módon, nem az országos érdekeket szem előtt tartva nyúlnak hozzá a különböző termelési ágak igen fontos közös kérdéseinek megoldásához.

Erőteljes harcot kell folytatni az államapparátus munkájában észlelhető mindeme káros jelenségek ellen, meg kell tisztítani az államapparátust a hivatali bürokrácia rozsdájától. Ezzel sok akadály hárul el a népgazdaság fejlődésének útjából, és lehetővé válik, hogy gyorsabban, az állam érdekeinek megfelelően oldjuk meg a műszaki és gazdasági határkérdéseket.

A Szovjetunió Állami Tervbizottságának, a Vegyiipari és a Vaskohászati Minisztériumnak tervet kell kidolgozni arra vonatkozólag, hogy hogyan fogják fejleszteni a hatodik ötéves terv keretében a kokszgáz-felhasználáson alapuló vegyiipari termelést.

Az új ötéves terv során komoly mértékben fog fejlődni a vegyiipar többi ága is, nevezetesen a műtrágyák, mérgező vegyianyagok, kénsav, szóda, festékek, gépkocsi-abroncsköpenyek és más gyártmányok termelése.

A vegyiipar elé kitűzött feladatoknak megfelelően 2,5-szer annyit ruházunk be ebbe az iparágba, mint az ötödik ötéves terv

időszakában. A vegyipar és az építőipar dolgozóira nézve becsületbeli ügy, hogy megvalósítsák a szovjet vegyészet fejlesztésének ezt a nagyszabású és érdekes programját.

Az ipar dolgozóinak egyik legfontosabb feladata, hogy minden módon megjavítsák a termékek minőségét.

A termékek minőségi javításának kérdéseit az SZKP Központi Bizottsága ismert levele nyomán, valamint a júliusi plénumon széles körben megvitatták.

Ezt követően sok vállalat jelentékeny sikereket aratott, és több intézkedést tett a gépek és berendezések szerkezetének tökéletesítése, új, tökéletesebb technológia bevezetése, a szabványok betartásának fokozottabb ellenőrzése és a gyártmányok minőségének megjavítása érdekében.

De egyes üzemek, a műhelyi és üzemi műszaki ellenőrzés ellenére, továbbra is hibás és nem kellőképpen megmunkált berendezéseket gyártanak.

Különösen nem kielégítően végzik az öntést, a hegesztést, továbbá a festést és egyéb befejező műveleteket. Ennek következtében a készgyártmány nem megbízható, és gyakran nem tetszetős külsejű.

Felsorolok néhány példát. Az Uráli Vegyipari Gépgyár két vákuumsűrítőt készített a Szlavinszki Szódagyár számára. Amikor a sűrítőket a működési helyen kipróbálták, kiderült, hogy használhatatlanok, mert a csőrácsokat olyan nyersvasból öntötték, amely durvaszemcsés volt és számtalan gázbuborék volt benne. Sajnos, egyes vállalatvezetők szemet hunynak az ilyen visszasságok fölött, s beérik azzal, hogy az ilyen selejtből származó károkat az állam terhére fedezik.

Sesztakov elvtárs, az Uralhimmaszavod igazgatója a Szlavinszki Szódagyár egyik panaszára nyugodtan azt válaszolta, hogy 1955 novemberében és december első felében elkészítik és elküldik az új alkatrészeket a selejtesek helyett.

Az ilyen magatartás láttán az embernek a „Volga-Volga” című filmben szereplő hírhedt Bivalov jut az eszébe. Bivalov, amikor a felháborodott vásárlók panaszt emeltek nála az ő „módszerével” készült balalajkák használhatatlansága miatt, anyagi nyugalommal ezt az utasítást adta titkárnőjének: „Vegye vissza tőlük ezt a selejtet, és adjon nekik helyette másikat”. *(Élénkség, derűltség a teremben.)*

Számos esetben gyártottak rossz minőségű terméket az Elektrotechnikaiipari Minisztérium vállalatai is.

A leningrádi Elektrik gyárnak — ahol a legrégebben gyártanak villamoshegesztő berendezéseket — sok tapasztalt szakembere, magasképzettségű művezetője és munkása van, azaz mindene megvan ahhoz, hogy első osztályú, kiváló minőségű berendezéseket gyártson. És mégis olyan gyártmányokat készít, amelyek tele vannak hibával. Így például 1955-ben, a gyártmányok rendes felülvizsgálata során 28 gépen és készüléken, amelyet a gyár a Külkereskedelmi Minisztérium rendelésére készített, és amelyet a gyár műszaki ellenőrzési osztálya átvett, 44 hibát állapítottak meg, s így ezt a berendezést használhatatlannak minősítették. A Színesfémkohászati Minisztérium gyenge minőségű huzalrezt szállít az elektrotechnikai iparnak. A Réz-ipari Főigazgatóság üzemeiben a huzalrezt tökéletlen és elavult technológiával állítják elő, s emiatt a rudak felületén számos hiba van, ami csökkenti a réz plasztikai tulajdonságait, és növeli a készgyártmányok között a selejtet.

A szénipar gyakran olyan szenet szállít a népgazdaságnak, amelynek hamutartalma a megengedettnél nagyobb, nedvességtartalma nagy és a széndarabok mérete nem szabványos; a szén dúsítását hiányosan végzik.

A Szovjetunió Erdőipari Minisztériuma jelentős mennyiségben szállít gyenge minőségű, nyers faanyagot. Ennek következtében a faanyag feldolgozásánál nagy a veszteség.

A lakosságnak komoly panaszai vannak egyes közszükségleti cikkek minőségére.

Annak, hogy a gépgyárak rosszminőségű termékeket állítanak elő, fő oka az elmaradott technológia, a technológiai fegyelem megsértése, a műhelyek elavult berendezése és a bennük uralkodó rendetlenség, továbbá az, hogy a műszaki személyzet és a vezetők nem törődnek a termékek minőségével.

A termelés műszaki vezetése egyes vállalatoknál gyenge. A gépipari vállalatok műhelyeiben kevés mérnök dolgozik technológusként, művezetőként, részlegvezetőként, sőt műhelyvezetőként is. Ez többek között annak a következménye, hogy főiskoláinkon az ifjúságot nem nevelik helyesen. Egyes főiskolát végzett fiatal szakembereink úgy vélekednek, hogy csak tudományos kutatóintézetekben, tervezőirodákban dolgozhatnak, ha

pedig már gyárba kerültek, akkor a gyárigazgatóságban a helyük. Azt tartják, hogy műhelybe kerülni szerencsétlenség. Ezek a fiatal szakemberek nem értik meg, hogy a termelési technológia alapos elsajátítása, a jó konstrukciók megteremtése érdekében közvetlenül szembe kell nézniök a termelés mindennapi problémáival, alaposan meg kell ismerniök — saját kezükkel — a termelőeszközöket, át kell érezniök, hogy mi is tulajdonképpen a termelés. Csak az a fiatal szakember válik szakképzett mérnökké, tervezővé vagy technológussá, aki kijárja a termelés iskoláját. Szigorúan be kell tartani a kormány által megszabott rendet, és közvetlenül a termelőmunkába kell irányítani a fiatal mérnököket és technikusokat. Ez emeli az üzemrészlegek műszaki vezetésének színvonalát, s a vállalatnak és a fiatal szakembereknek egyaránt javára válik.

Ugyanakkor levelezőtanfolyamok és esti iskolák révén minden lehető módon fokoznunk kell a termelőmunkától való elszakadás nélkül történő mérnök- és technikusképzést a munkások és művezetők köréből.

A népgazdaság további fejlődésének érdekei, a nép érdekei megkövetelik, hogy a legrövidebb időn belül felszámoljuk a silány és tökéletlen gyártmányok termelését.

A vállalati és minisztériumi pártszervezetek ne törődjenek bele abba, hogy az üzemekben rosszul kivitelezett gyártmányokat állítanak elő. Harcolják ki, hogy minden egyes munkás, mérnök és igazgató megértse: rossz minőségű anyag, gép és közszükségleti cikk termelése nem méltó a kommunizmust építő szovjet emberhez.

Elvtársak, a népgazdaság szocialista tervrendszere tág lehetőségeket nyújt arra, hogy a legtökéletesebb, tudományosan megalapozott módon takarékoskodjunk a termelőeszközökkel és a munkával.

Mint Vlagyimir Iljics Lenin tanította, a szovjet szocialista társadalom a világ leghaladóbb, leggazdaságosabb társadalma.

A Központi Bizottság, egész pártunk szüntelenül harcol azért, hogy a népgazdaság minden területén bevezessék a legszigorúbb gazdaságosságot, mert ez a gazdaságon belüli felhalmozás biztosításának, a termelés növekedésének és a munka-termelékenység állandó emelésének elengedhetetlen feltétele.

Ahhoz, hogy végrehajthassuk a szocialista ipar, mezőgaz-

daság és közlekedés további fellendítésének történelmi feladatát, hogy teljesíthessük az anyagi és kulturális életszínvonal emelésének nagyszabású programját, a XX. kongresszus irányelvtervezete óriási méretű beruházást irányoz elő a népgazdaság minden ágában. E beruházások helyes felhasználása, az építkezéseknél megvalósuló körütekintő takarékoság újabb nagy tartalékokat szabadít fel a szocialista termelés bővítésére és a dolgozók anyagi jólétének növelésére.

Valóban, a beruházásoknál már az egyszázalékos megtakarítás is tetemes összeget, mintegy tízmilliárd rubelt jelent! Ilyen összegből még egy olyan hatalmas vízierőművet lehetne építeni, mint a Kujbisevi Vízierőmű, még egy olyan kohászati kombinátot, amelynek kapacitása azonos a Magnyitogorszki Kombinátéval, illetve további hét és félmillió négyzetméter kényelmesen berendezett lakóterületet építhetnénk.

Vlagyimir Iljics Lenin a Moszkvai Szovjet 1921 februári plénumán mondott beszédében egyebek között kijelentette: „A gazdasági munkában — mégha ez egyáltalán nem megfelelő szó is — bizonyos »fukarságra« van szükség”¹.

Azóta azonban 35 esztendő telt el, és egyes vezetők még mindig nem tanulták meg, hogy kell „fukarkodni”, azaz nap nap után mindenben betartani a szigorú gazdaságosságot, megtakarítani az államnak minden megtakarítható rubelt, tonna szén, olajat, fémet, cementet, munkaórát, következetesen megvalósítani az önálló elszámolást és elérni, hogy minden vállalat és építkezés rentábilisan dolgozzék.

Vegyük például a beruházási építkezéseket. Megtűrjük a beruházásoknak sok egység közötti szétaprózását, ami az építkezések elhúzóására és állami eszközök improduktív kiadására vezet. Több tervezőintézet olyan terveket készít, amelyek a lakóházak, s a kulturális és szociális célokat szolgáló épületek építészeti és szerkezeti megoldásaiban nagy túlzásokat mutatnak. Meg kell mondani, hogy az ilyen túlzások az iparvállalatok tervezésében is jelentkeznek a vállalatok területe, a termelési épületek területe és nagysága tekintetében. Gyakran veszik tervbe kisebb, kistermelékenységgű gépcsoportok és elavult gyártástechnológia alkalmazását. Mindez az építkezés drágulását

¹ *Lenin Művei*. 32. köt. Szikra 1953. 154. old.

idézi elő. Tavaly jártam Grúziában, Rusztavi városban. Szép, ügyesen tervezett város, mindenkinek tetszik, de az építkezésben még mindig sok a fölösleges túlzás.

Vegyük például a Kultúra Palotáját. Nagyobb, mint a Moszkvai Nagyszínház épülete, viszont nagyterme csupán 750 személy befogadására alkalmas, s emellett tökéletesen fölösleges oszlopsorokat emeltek az épülethez, ugyanolyanokat, mint Leningrádban az ismert Kazáni Székesegyház oszlopsorai.

Jó néhány példát lehetne felhozni az épület-tér ilyen jellegű megnövelésére. Ideje, hogy építészeink és tervezőink munkájában valóban változás álljon be.

Fölszorosítások észlelhetők a vasútállomások tervezésében és építésében majdnem az egész kaukázusontúli vasúthálózatnál, különösen a Fekete-tenger partján. Gagrában például külön teherpályaudvar épült az utaspályaudvar mellett, pedig erre nem volt szükség. Novij Afonban volt egy régi pályaudvar, két alagút közé építettek egy másodikat, és most épül a harmadik, mert a két alagút közöttit nem lehet használni. Gantian-diban, ebben az aránylag kis helységben új nagy pályaudvar épült, amelyet utashiány következtében igen kevésbé használnak ki.

Felmerül a kérdés: milyen meggondolásból hagyták jóvá ezeknek a pályaudvaroknak a tervét a Kaukázusontúli Vasút és a Közlekedésügyi Minisztérium dolgozói? Ez az állami pénzek pazarlása, ami szocialista államban megengedhetetlen.

Ha az ember megkérdezi, mi a magyarázata ennek a hallatlan fonákságnak, gyakran ezt a választ hallja: ez kérem még az SZKP Központi Bizottságának és a Minisztertanácsnak a túlzások elleni harcról szóló határozata előtt készült. Mintha a Központi Bizottság határozata előtt a gazdasági területen dolgozó kommunistáknak nem lett volna kötelességük takarékoskodni az állami eszközökkel.

A kommunisták, akik kidolgozták és jóváhagyták ezeket a terveket, elvesztették a pártszerűség érzékét, valójában megszűntek kommunisták lenni, mivel a kommunista, a szovjet ember számára legfőbb törvény az állami eszközök takarékos felhasználása. Egyszerűbb, de kényelmesebb és olcsóbb házakat kell építeni, s az így nyert megtakarításból több gyárat, lakóházat, iskolát és kórházat kell építeni.

Sok építő-szerelő szervezetnél rosszul áll a dolog az építő-szerelő munkák önköltségcsökkentési tervének teljesítésével. Az építőipar dolgozói az ötödik ötéves terv folyamán eltértek 9 millió rubel veszteséget. A hatodik ötéves terv irányelv-tervezetének összeállítása során sok minisztérium ahelyett, hogy a rengeteg befejezetlen építkezéssel törődött volna, kereste volna az utakat mielőbbi befejezésükhöz, az építkezés olcsóbbá tételéhez, a meglevő kapacitás minél teljesebb kihasználásához, új, mértéktelen beruházási építkezéseket kezdett tervezni. A minisztériumok és a köztársaságok kijelentették, hogy 250 milliárd rubel beruházásra van szükségük az ötéves terv előirányzatain felül, holott nagyon jól tudják, hogy a beruházási építkezések mértékét az anyagi és technikai erőforrások határozzák meg, s nem növelhető önkényesen.

Ha a gazdaságosságot szigorúan betartják, ha a beruházásra szánt eszközöket helyesen osztják el, akkor az irányelvek tervezetében az egyes népgazdasági ágak fejlesztésével, továbbá a lakóházak, kulturális, és szociális rendeltetésű épületek építésével kapcsolatban kitűzött feladatokat feltétlenül teljesíteni lehet pótlólagos beruházás nélkül.

Elvtársak! A szocialista termelésnek az új ötéves tervben előirányzott óriási méretei, a népgazdaság magasabb műszaki színvonalra emelése megköveteli az államapparátus dolgozóitól, a gyárak és intézmények vezetőitől, hogy tovább javítsák a gazdaság irányításának munkáját. A Központi Bizottság és a Minisztertanács az utóbbi időben számos jelentős intézkedést tett az államapparátus munkájának további javítása, a gazdasági irányítás decentralizálása és a vállalatok gazdasági-operatív tevékenységének erősítése érdekében.

A szövetségi köztársaságok minisztertanácsainak, minisztériumainak és vállalatainak a munkáját megnehezítette, kezdeményezését bilincsbe verte a régebben szokásos kicsinyes gyámkodás, s az a körülmény, hogy számos gazdasági kérdésben előbb a központtól kellett megkapni a szentesítést. Ennek az igazgatási rendszernek az volt az alapja, hogy csökevényében még mindig élt a helyi szervekkel, a vállalatvezetőkkel szemben a régi bizalmatlanság. A vállalatvezetők, az üzemrészvezetők és művezetők jogkörének jelentős bővítéséről hozott határozat azt a célt szolgálta, hogy növekedjen a vállalatok igazga-

toinak gazdasági kezdeményezése, növekedjen felelősségük az állami tervek teljesítéséért, az új technika és gyártástechnológia bevezetéséért, a normamegállapításért, a munka megszervezéséért, a munkatermelékenység emeléséért és a termelési önköltség csökkentéséért. Sajnos meg kell állapítani, hogy néhány központi intézményünk ellenállást tanúsít az államapparátus átszervezésével, a vállalatok és helyi szervek jogkörének kiterjesztésével szemben. Példaként felhozom a következő tényt. A Szovjetunió Pénzügyminisztériuma csupán 1956 januárjában, öthavi késéssel adta ki a végrehajtási utasítást a Szovjetunió Minisztertanácsa által 1955 augusztus 9-én „A vállalati igazgatók jogkörének kiterjesztéséről” címmel a vállalatok felépítésének és státusának jóváhagyási rendjével, a vállalati alapok képzésével és felhasználásával kapcsolatban hozott határozathoz. Ezért ez a fontos határozat egészen 1956 elejéig csak hiányosan valósult meg.

A Központi Bizottság a gazdaság igazgatásának átszervezése során abból indul ki, hogy az egész Szovjetunió érdekeit szolgáló centralizált tervezés elvét összhangba kell hozni a köztársaságok gazdasági és kulturális kérdéseinek megoldásában tanúsított önállóság és kezdeményezés fokozásával.

Sok határozatot hozunk a gazdasági munka különböző kérdéseiben, de ezeket a határozatokat gyakran rosszul és késve hajtják végre.

Ennek egyik oka elsősorban a ki nem elégítő, hozzá nem értő szervezés, a konkrét irányítás hiánya, valamint az, hogy a minisztériumok és főigazgatóságok nem ellenőrzik hathatósan a határozatok végrehajtását.

Az a tény, hogy a gazdasági és állami szervek tevékenységét ellenőrzik, mégpedig alulról a dolgozó tömegek és a párt-szervezetek, felülről pedig a központi párt- és állami szervek — nem a vezetők iránti bizalmatlanságot fejezi ki, hanem azt, hogy az ellenőrzés az ország igazgatására vonatkozó bolsevik szervezeti elvek nélkülözhetetlen alkotó része. Ámde a minisztériumok és főigazgatóságok egyes vezetői nem ismerik fel az ellenőrzés jelentőségét, és gyakran megengedik, hogy az ellenőrzés papírrevízióvá, a tények megállapítását tartalmazó terjedelmes jelentések megírásává váljék. Sajnos az esetek többségé-

ben a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma is ilyen papiros-módszerekkel dolgozik.

Jusson eszünkbe, hogy Vlagyimir Iljics Lenin „A Munkás-Paraszt Felügyelet feladatainak, a feladatok értelmezésének és teljesítésének kérdéséhez” című levélben ezt írta: „A Munkás-Paraszt Felügyelet feladata nemcsak, sőt nem is annyira a «le-fülelés», a «rábizonyítás» (ez a bíróság feladata, amelyhez a Munkás-Paraszt Felügyelet közel áll, de amellyel egyáltalán nem azonos), mint inkább az, hogy tudjon javítani a dolgo-
kon”¹.

Az ország gigászi gazdaságának helyes irányítása csak úgy lehetséges, ha a szovjet állam ellenőrzi az állami szervezetek és a vállalatok termelési, gazdasági és pénzügyi tevékenységét. De a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma és helyi szervei még nem váltak a legfontosabb emeltyűkké a Központi Bizottság és a Minisztertanács határozatainak pontos és kellő időben való teljesítéséért vívott harcban. A Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériumának szerveiben a szakképzett emberek nagy serege dolgozik, akik az ellenőrzés helyes megszervezése esetén állandó lényeges segítséget nyújthatnak a kormánynak és a Központi Bizottságnak. Ehelyett a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériumában mélyen gyökeret vert az a helytelen gyakorlat, hogy a felülvizsgálatok minél nagyobb számát hajszolják, ami az erők szétforgácsolására és az ellenőrzés hatékonyságának csökkenésére vezet. A felülvizsgálatokat és revíziókat rendszerint a lehető legbürokratikusabb módszerekkel végzik, gyakran még a párt- és szakszervezeti funkcionáriusokat, s az ellenőrzött vállalat munkásait sem vonják be.

A Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma terjedelmes jelentéseket küld a kormánynak, ahelyett hogy minden erejével szorgalmazná a hatékony ellenőrzést, hozzáértően és idejében megelőzné és kijavítaná a hibákat, arra törekedne, hogy a felülvizsgálatok eredményei alapján az érintett minisztériumok és vállalatok haladéktalanul gondoskodjanak a felülvizsgálat alkalmával feltárt hibák kijavításáról.

Felhozok egy példát, amely jellemző e minisztérium munkastílusára. A Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma 1955

¹ Lenin Művei. 33. köt. Szikra 1953. 24. old.

június—júliusában felülvizsgálta, hogyan teljesítik a Szovjetunió Minisztertanácsának és az SZKP Központi Bizottságának azt a határozatát, amelyet a kolhozok és a szovhozok tekintetében a hús termelésének és begyűjtésének fokozására vonatkozóan hozott. A felülvizsgálatban 125 ellenőr vett részt, s ezek 150 kolhozot, 46 gép- és traktórállomást, 38 szovhozot ellenőriztek, 786 oldalas jegyzőkönyvet és jelentést küldtek be a Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériumának. A Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának ügyeivel foglalkozó helyettes főrevizor, aki az ellenőrző brigád élén Penza területre szállt ki, egy nap alatt a kuznyecki kerület két kolhozában járt. Az egész felülvizsgálat nem állt másból, mint statisztikai anyag gyűjtéséből. A helyettes főrevizor ezekben a kolhozokban „ellenőrzési jegyzőkönyveket” vett fel, amelyek a kolhozoknak a húsbeadásra, a szarvasmarha-, sertés- és juhállományra vonatkozó előirányzatával kapcsolatos adatokat tartalmazzák, majd befejezésül beírta, hogy a kolhozoknak az év végéig ennyi meg ennyi mázsa húst kell beadniok. *(Élénkség a teremben.)*

A Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma e bürokratikus felülvizsgálatok alapján az alábbi két semmitmondó javaslatot tette a Szovjetunió Minisztertanácsához intézett jelentésében.

Az első pont: „Fel kell hívni a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumának figyelmét arra, hogy nem teljesítik kielégítően az SZKP Központi Bizottságának és a Szovjetunió Minisztertanácsának a kolhozok hústermelésének és beadásának növeléséről hozott határozatát.”

A második pont: „Kötelezni kell a Szovjetunió Mezőgazdasági Minisztériumát, az OSZFSZK, az Ukrán SZSZK, a Kazah SZSZK és a Lett SZSZK Minisztertanácsát, hogy vizsgálják meg a kolhozok hústermelésének és beadásának helyzetét, s tegyenek újabb intézkedéseket, amelyek biztosítják az SZKP Központi Bizottsága és a kormány erre vonatkozó határozatainak teljesítését.” *(Derültség.)* Ez ennek a hatalmas ellenőrzésnek minden eredménye. Ahogy Ukrajnában mondják: „Nagy felhő — kevés eső.” *(Derültség, taps.)*

Mire jók az ilyen felülvizsgálatok és jelentések? Semmi haszonnal nem járnak, csak elvonják az embereket a munkától. A Szovjetunió Állami Ellenőrzési Minisztériuma kiengedte ke-

zéből munkájának legfőbb láncszemét: a kormány és a Központi Bizottság által hozott határozatok végrehajtásának hatékony szemmeltartását.

Elvtársak! Az a nagyszabású program, amelyet a népgazdaság fejlesztését szolgáló hatodik ötéves terv irányelv-tervezete országunk gazdasági és kulturális építésének további hatalmas fellendítésére vonatkozóan megjelöl, még meggyőzőbb erővel tárja az egész emberiség elé államunk békeszerető politikáját. Az új ötéves terv minden pontja, minden számadata meggyőzően bizonyítja alkotómunkával foglalkozó népünk békés szándékait. A hatodik ötéves terv hazánk további hatalmas arányú gazdasági erősödésének, mezőgazdasága fellendülésének és a népjólét jelentős növekedésének terve. Az új ötéves terv ragyogóan bizonyítja, milyen döntő előnyökkel rendelkezik a szocialista gazdasági rendszer, amely a nép anyagi és kulturális szükségleteinek egyre teljesebb kielégítése érdekében, a világbéke megszilárdítása érdekében fejlődik.

A hatodik ötéves terv programjának megvalósítása olyanmire szorosan összefügg a szovjet nép létérdekeivel, hogy nem kételkedhetünk sikeres teljesítésében.

Sok függ tőlünk, kommunistáktól, a párt-, állami és gazdasági szervezetek vezetőitől, különösen attól, hogy meg tudjuk-e jól szervezni minden vállalat, minden szovhoz és kolhoz viszonylatában a terv teljesítését, és biztosítani tudjuk-e a technikai haladást minden gazdasági ágban az új technika bevezetése alapján.

Az új ötéves terv nagyszabású feladatainak az új technika és az élenjáró tapasztalatok alkalmazása alapján történő megvalósítása a pártszervezetek munkájától, a kommunisták aktivitásától függ.

Pártunk, a Központi Bizottság a XIX. kongresszus óta eltelt időszakban nagy munkát végzett a mezőgazdaság fellendítése, az ipar munkájának megjavítása és az ország védelmi képességének erősítése terén. Megnőtt a Szovjetunió gazdasági ereje, és még nagyobb lett nemzetközi tekintélye.

Ezek a sikerek mindenekelőtt azzal magyarázhatók, hogy Központi Bizottságunk a marxizmus-leninizmus nagy tanításán alapuló helyes bel- és külpolitikát folytat. A Központi Bizottság a párt XIX. kongresszusa óta és különösen a legutóbbi években

következetesen a pártdemokrácia fejlesztésére, a pártélet lenini elveinek maradéktalan érvényesítésére törekszik. A párt Központi Bizottságának plénumai méltó helyet foglaltak el a párt és az ország vezetésében. A Központi Bizottság plénumain megvitatják az ország belső életének és a nemzetközi helyzetnek minden fontos kérdését.

A Központi Bizottság következetesen törekszik a pártban a kollektív vezetés megszilárdítására, mert ebben van az erőnk, a szovjet állam ereje, Kommunista Pártunknak — az egész szovjet nép vezetőjének ereje.

Ha gondolatban végigtekintünk azon az úton, amelyet pártunk megtett, még világosabban látjuk Vlagyimir Iljics Leninnek, vezérünknek és tanítónknak nagyságát és éleslátását. Több mint félévszázaddal ezelőtt különös erővel hangsúlyozta, hogy kevés a marxizmust elismerni és hirdetni, a marxizmust alkotóan tovább kell fejleszteni. Ahhoz, hogy a proletariátus győzzön a kapitalizmus ellen vívott harcában, Kommunista Pártra, a munkásosztály élcsapatára van szükség, amely nemcsak előkészíti a tömegeket, és megszervezi a proletárforradalom győzelmét, hanem tovább vezeti a dolgozókat a kommunista társadalom felépítéséért vívott harcukban.

A forradalmi munkásmozgalmak története kiemelkedő politikai eseményként fogja számontartani a Kommunista Párt XX. kongresszusát. A kongresszus a kommunista építés nagyszabású programját hagyja jóvá, s olyan új elméleti tételekkel gazdagítja a marxizmus-leninizmust, amelyek a kommunizmusért vívott harc rengeteg tapasztalatán és a jelenlegi nemzetközi helyzet mélyreható elemzésén alapulnak.

Nekünk az a boldogság jutott osztályrészül, hogy a kommunizmus építésének korában élhetünk és dolgozhatunk, harcolhatunk a marxizmus-leninizmus eszméinek megvalósításáért, valóra váltásáért. Ebben az alkotó harcban látjuk, milyen mérhetetlenül nő, gyarapodik a tőkés kizsákmányolás jármát lerázott és boldog életét szabadon építő nép ereje, hatalma, minden képessége. A marxizmus-leninizmus tanítása, amelyet a világ népei egyre szélesebb körben és egyre mélyebben elsajátítanak, olyan hatalmas erővé vált, amely leküzdi a tőkés rend ellenállását, és minden nap újabb és újabb állásokat hódít meg.

Nem kétséges, hogy a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztésére

tését szolgáló hatodik ötéves tervet éppolyan sikeresen teljesítjük, mint valamennyi eddigi ötéves tervet.

Ennek záloga a szovjet nép tudatos munkahősiessége és Kommunista Pártja iránti határtalan bizalma, bizalma az iránt a nagy párt iránt, amely szilárdan, tántoríthatatlanul vezeti a Szovjetuniót a lenini úton — előre, a kommunizmus felé, *(Viharos taps.)*

N. M. SVERNYIK ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 22-i délelőtti ülésen

Elvtársak! A halhatatlan Lenin alapította és harcokban edzett nagy pártunk XX. kongresszusa a Szovjetállam hősi történetének legkiemelkedőbb eseménye lesz, olyan esemény, mely a szocialista gazdaság további hatalmas fellendülését, a marxizmus-leninizmus alkotó továbbfejlesztésének új szakaszát jelzi.

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának beszámolójában Hruscsov elvtárs felvázolta pártunk nagyszerű munkaprogramját, behatóan elemezte a nemzetközi helyzetnek és a Szovjetunió belső életének kérdéseit, s alkotóan alkalmazta korunkra a két rendszer békés egymás mellett éléséről, a háborúk elhárításának lehetőségéről, a szocializmusba való átmenet különböző formáiról szóló marxista-leninista tételeket.

A Kommunista Párt a lenini Központi Bizottság vezetésével az ötödik ötéves terv folyamán óriási eredményeket ért el a gazdasági és kulturális élet minden területén, még erősebbé tette a hatalmas Szovjetállamot, s növelte nemzetközi tekintélyét.

A hatodik ötéves terv irányelveire vonatkozó előadói beszédében Bulganyin elvtárs előterjesztette a népgazdaság további — a nehézipar elsődleges fejlesztésén, az új technika bevezetésén, a legkorszerűbb technológia általános alkalmazásán alapuló — fejlesztésének tervét.

A hatodik ötéves terv nem épülhetne a szovjet nép alkotó munkájának gigászi lendületére, ha pártunk előző tevékenységével nem biztosította volna az ötödik ötéves terv teljesítését.

Azok az eredmények, amelyeket a párt a XX. kongresszus elé tárhat, annak az önfeláldozó munkának köszönhetők, melyet

a munkások, a parasztok és az értelmiségiek a lenini úton haladó pártunk bölcs vezetésével végeztek. (*Taps.*)

A Kommunista Párt egész tevékenységét a XIX. kongresszus óta a tömegekkel való kapcsolat még szorosabbra fűzése jellemezte, a népünkbe, népünk kiapadhatatlan alkotóerejébe vetett hit hatotta át.

Pártunk szoros kapcsolata a dolgozókkal az új társadalom építésének törvénye, hiszen a kommunizmus a néptömegek tudatos tevékenysége nyomán jön létre.

A nagy Lenin sokszor hangsúlyozta, hogy „csak az győz és tartja meg a hatalmat, aki hisz a népben, aki megfürdik az eleven népi alkotó erő forrásában”¹.

A párt a hajtószíjak: a szovjetek, a szakszervezetek, a kom-szomol segítségével munkahőstettekre lelkesítette a munkásokat, a parasztokat és az értelmiséget. A szovjet szakszervezetek a Kommunista Párt vezetésével összefogták a tömegeket az ötödik ötéves terv eredményes teljesítéséért vívott harcban, bevonták a tömegeket az állami, gazdasági és kulturális építőmunkába, igyekeztek kiküszöbölni azokat a fogyatékosságokat, amelyek a munkások és az alkalmazottak növekvő anyagi szükségleteinek és kulturális igényeinek kielégítésében mutatkoztak.

Hruscsov elvtárs előadói beszédében behatóan elemezte a szovjet szakszervezetek megnövekedett szerepét, s egyszersmind kemény, de igazságos bírálattal illette azokat a súlyos fogyatékosságokat, amelyek akadályozzák, hogy a szakszervezetek eredményesen oldják meg a párt kitűzte feladatokat a kommunista építés jelenlegi szakaszában.

Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács és a szakszervezetek központi bizottságai lanyhán bírálták az üzemek életében, az egyes minisztériumok és főigazgatóságok munkájában mutatkozó nem kívánatos jelenségeket és hiányosságokat, nem vetették fel élesen a gazdasági szervek előtt a létfontosságú kérdéseket. Mindez lerontotta a szakszervezeti munka színvonalát, és csökkentette a tömegek harci szervezésére hivatott szakszervezetek jelentőségét.

A szakszervezetek az új társadalom építésének minden szakaszában hűségesen képviselték a párt politikáját. Nem kétséges,

¹ Lenin Művei, 26. köt. Szikra 1952. 297. old.

hogy a szakszervezetek felszámolják munkájuk hiányosságait, és továbbra is latbavetik erőfeszítéseiket, hogy mint a kommunizmus lenini iskolái becsülettel töltsék be megtisztelő hivatásukat, (Taps.)

A SZOCIALISTA MUNKAVERSENY HARCOS IRÁNYÍTÁSÁÉRT

Eltársak! A népgazdaság fejlesztésének hatodik ötéves terve olyan nagyszabású, az előirányzott munkák olyan nagyarányúak, hogy tervünk méltán kelt csodálatot mindenkiben.

A terv legfőbb feladata az, hogy a termelőeszközök termelésének elsődleges fejlesztése, a technika szakadatlan előbbre vietele, a munkatermelékenység emelése alapján biztosítsa minden iparág és a mezőgazdaság további fellendülését, a nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának további emelkedését. A hatodik ötéves terv teljesítése a gazdasági fejlődés még magasabb fokára emeli országunkat.

Az új ötéves terv folyamán országunkban rohamosan növekedik majd a nyersvas, az acél, a hengerelt vas és acél termelése, jelentősen növekedik a szén- és ásványolajtermelés, a szerszámgépek és egyéb gépek gyártása, növekszik a villamosenergia, a vegyitermékek, a közszükségleti cikkek termelése, emelkedik a mezőgazdasági növények terméshozama, s példátlan ütemben fejlődik az állattenyésztés.

A hatodik ötéves terv a rohamos technikai haladás, a villamosítás terve, az atomenergia békés célokra való felhasználásának terve.

Kommunista Pártunk érdekei a nép érdekei. Lenin milliós tömegeket maga köré tömörítő pártjának minden gondolata, minden lángoló tettereje a kommunizmus győzelmének megvalósítására irányul. A munkásosztály és minden szovjet ember saját tapasztalatából győződött meg arról, hogy a szocialista munka az új, boldog élet építésének forrása.

„Évszázadokon át idegennek végzett munka, a kizsákmányolók javára folytatott kényszermunka után először nyílik lehetőség arra — írta Lenin —, hogy *sajátmagának dolgozzék*, még hozzá úgy dolgozzék, hogy a modern technika és kultúra minden vívmányára támaszkodik”¹.

¹ Lenin Művel. 26. köt. Szikra 1952, 421. old.

A munka termelékenységének reális eredményei abban testesülnek meg, hogy nő az ipar és a mezőgazdaság össztermelése, hogy az állam egyre nagyobb összegeket fordít oktatásra, egészségvédelemre, szociális biztosításra, hogy példátlan arányokban nő a lakásépítkezés, s a kulturális célokat és a lakosság életkörülményeinek megjavítását szolgáló építkezés, s rendszeresen emelkedik a dolgozók műveltségi színvonala, rendszeresen növekszik anyagi jóléte.

A szovjet szakszervezetek elsőrendűen fontos feladatuknak tekintik azt, hogy a tömegeket a munkához való kommunista viszonyra neveljék, s a tömegek alkotó kezdeményezőképességét a termelékenység leghathatósabb emelésére — a kommunizmus győzelmének e döntő feltételére — irányítsák.

Bulganyin elvtárs előadói beszédében meggyőzően mutatta ki, hogy a termelékenységnek a hatodik ötéves tervben előirányzott — az iparban legalább 50, az építkezésben legalább 52, a vasúti közlekedésben pedig mintegy 34 százalékos emelkedése életbevágóan fontos és minden tekintetben reális.

A XX. pártkongresszusnak a hatodik ötéves terv irányelveire vonatkozó tervezete meghatározza a tervben kitűzött feladatok megvalósításának konkrét módjait. Hatalmas erőforrás, mely a hatodik ötéves terv legfontosabb feladatának, a munka-termelékenység nagyarányú emelésének nemcsak teljesítését, de túlteljesítését is biztosítja — a tömegeknek a szocialista munkaverseny tekintetében országszerte tapasztalható kimeríthetetlen kezdeményezőképesége. A jelenlegi szakaszban a munkaverseny jellemző vonása az, hogy résztvevői elsajátítják az élenjáró technikát, megváltoztatják az elavult technológiai eljárásokat, tökéletesítik a termelést, felhasználják a meglevő tartalékokat, s ezen az alapon a lehető legkisebb munkaidő-ráfordítással biztosítják a termelés növelését, a minőség javítását és az önköltség csökkentését. Nyilvánvalóan bebizonyosodott ez a XX. pártkongresszus tiszteletére országszerte kibontakozott szocialista munkaverseny során, amelyet sok száz, sok ezer üzem, gép- és traktorállomás és szovhoz kollektívájának kimagasló termelési eredményei tesznek emlékeztetessé.

A moszkvai Vlagyimir Iljics Villamossági Gépgyár munkásai és alkalmazottai 1955. évi termelési tervüket december el-

sejére teljesítették, s a gyár termelése az ötödik ötéves terv folyamán kétszeresére emelkedett, önköltsége pedig 42 százalékkal csökkent.

Vorosilovgrád terület „Centralnaja-Bokovszkaja” bányájában minden brigád és részleg versenyez egymással. A XX. pártkongresszus tiszteletére ebben a bányában folyó versenyben az első helyet a hatodik részleg vívta ki, amely ciklusos munkamódszert alkalmazott. Az erre a részlegre eső termelési tervet a múlt év decemberében 125, 1956 januárjában pedig 142 százalékra teljesítették. Csupán január folyamán a részleg bányászai 3500 tonna szenet termeltek terven felül.

A munkaversenyt óriási mértékben előrelendítik az újítók, akik élen járnak a termelésben, s számuk napról napra nő. Újító az, aki tökéletesen jártas a maga dolgában, aki elsajátítja és terjeszti az új műszaki ismereteket, aki hasznosítja a tudomány legújabb vívmányait. A szocialista termelés élenjáró dolgozói a munkaversenyben kifejlesztik képességeiket és adottságaikat, átadják tapasztalataikat a többieknek, magukkal ragadják az elmaradókat.

Példát mutat erre a kohászat számos újítója. Pometun, Zaloszs és Gyakonov elvtársak, a Zaporozssztál kohászati üzem gyors munkamódszerrel dolgozó olvasztárai, oxigénbefúvás alkalmazásával termelésüket 20 százalékkal emelték, és a nagy befogadóképességű olvasztókemencékben a két javítás közti időszakban műhelyenként átlag 470 olvasztást végeztek, de felvitték 540 olvasztásig is. Kozlov, Kalmikov és Sztrugov elvtársak, a Zlatouszti Kohászati Üzem olvasztárai a kistérfogatú mártinkemencék teljesítőképességét 895 olvasztásig emelték, holott más üzemekben az ilyen olvasztókemencékben csak 400—450 olvasztást tudnak végezni. Sok leningrádi üzemben csupán az utóbbi hat hónap alatt többszörösére nőtt az újítók száma. Az Elektroszila gyárban az újítóknak tetemes részük van a termelés tökéletesedésében. Fedotov főművezető javaslatára a préselést egyesített műveletekre állították át. A póluslemezek gyártására szolgáló két prés helyett beállított új kombinált prés a munkatermelékenység 50—60 százalékos emelését tette lehetővé.

Az üzemben a legmunkaigényesebb műveletnek a turbo-generátor rotorvájatainak marását tartották. Ez a művelet 500

gépórát vett igénybe. Gose elvtárs, az üzem egyik marósa kézménylapkás tárcsamarót alkalmazott, s ezzel a vátatmarási műveleteknél ötszörösére tudta emelni a munka termelékenységét.

Az újító kezdeményezés nagy segítséget nyújt ahhoz, hogy a gyárak, üzemrészek és műhelyek teljesítsék, sőt túlteljesítsék terveiket. De az újítás értéke és jelentősége olyan mértékben növekszik, amilyen mértékben az újítók tapasztalatai a munkástömegek közkincsévé válnak. Ezért a szakszervezetek elsőrendű feladatuknak tekintik, hogy az újítók számának növelése mellett valamennyi munkás átvegye az élenjáró munkamódszereket, s minél aktívabban vegyen részt a munkaversenyben.

E feladat megoldásában a szakszervezeti aktiváé a vezető szerep. A szakszervezeti aktivisták személyes példamutatásukkal vezetik a tömegeket, elterjesztik a legújabb munkamódszereket, felzárkóztatják az elmaradókat az élenjárókhoz.

Például Szevasztjanov elvtárs, a Novocserkasszki Villamos Mozdony Gyár egyik üzemrészének szakszervezeti bizalmija az ötödik ötéves terv folyamán 14 évi normát teljesített, tapasztalatait átadta a többi munkásnak, úgyhogy ebben az üzemrészben a munka termelékenysége több mint kétszeresére emelkedett.

A Gorkiji Autógyár kovácsoló üzemének munkásai körében Grigorij Malisev kovács a műhely szakszervezeti bizalmija. Malisev elvtárs a legjobb kovácsok munkatapasztalatainak elterjesztésével elérte, hogy ebben az üzemrészben minden munkás legalább 120 százalékra teljesítette a műszaki normát, ő maga pedig rendszeresen 150—160 százalékos normatúlteljesítéssel dolgozott.

Az Ivanovói Kevertfonal Kombinát fonómunkásai körében általánosan elterjedtek Ogarkova elvtársnő szakszervezeti bizalmi munkatapasztalatai. Ogarkova elvtársnő két gépen dolgozik, s 125—130 százalékra teljesíti a váltásnormát. Ilyen példa sok van, a szakszervezetek azonban még nem tudták elérni, hogy minden szakszervezeti aktivista a munkaverseny vezetője legyen a maga termelési részlegében.

El kell érniünk, hogy a szakszervezeti aktivisták, s elsősorban a csoportbizalmiak — akik 1 300 000-en vannak — személyes példamutatásukkal hassanak a tömegekre, emeljék a szocialista verseny színvonalát, s elterjesszék az újítók munkamódszereit.

A szakszervezetek és a gazdasági szervek fordítsanak több

gondot a gyárak, a kerületek, az üzemszervezetek, a műhelyek és az egyes munkások közt folyó szocialista verseny szervezésére és tanulmányozására.

Sajnos, sok szakszervezet és gazdasági szerv felületesen tanulmányozza az újítók tapasztalatait, s nem törekszik olyan szervezeti és műszaki intézkedések életbeléptetésére, amelyek biztosítják a termelékenység emelkedésének feltételeit.

Számos üzemben a szakszervezetek alig törődnek a termelési tartalékok felkutatásával. Például, Gimazov elvtársnak, a Tatnyefty vállalat kiváló gyorsfúró mesterének fúróbrigádja évente 17 671 méter fúrást végzett. A legtöbb brigád teljesítette évi tervét, s átlag 9830 méter fúrást végzett, de több mint 40 brigád nem tudott megbirkózni termelési feladataival, s évi átlagban csupán 5500 méter fúrást teljesített.

Ha az Ásványolajipari Minisztérium és az Ásványolajipari Szakszervezet Központi Bizottsága törődött volna azzal, hogy valamennyi brigád legalább a tervet teljesítse, csupán a Tatnyefty vállalat több mint 187 000 méterrel növelhette volna a fúrás mennyiségét, illetve mintegy 80 új fúrólyukkal gazdagíthatta volna az ásványolaj-kitermelést.

Számos üzemben jól fejlődtek az élenjáró munkamódszerek oktatására létesített iskolák. Ilyen iskolák szervezése egyik leghatékonyabb formája annak, hogy az újítók termelési tapasztalatait elterjeszthessük és hasznosíthassuk. Ezek nem szokványos iskolák, ahol előadók foglalkoznak a hallgatókkal, hanem maguk az újítók oktatnak, s a munkahelyen mutatják meg, hogyan kell termelékenyen dolgozni, és hogyan lehet a legjobb termelési eredményeket elérni.

1955-ben a Leningrádi Vasműveknél több mint 400 munkás, a Kuznyeckí Kohászati Kombinát iskoláiban több mint 1000 munkás sajátította el az élenjáró munkamódszereket. 1955 első felében ilyen üzemi iskolákban több mint 1 600 000 munkás tanult.

A szakszervezetek mindent megtesznek azért, hogy a hatodik ötéves terv időszakában a legjobb munkamódszerek tömeges elterjesztésének és a munkások szakmai továbbképzésének ez a bevált formája még nagyobb méretekben fejlődjék.

Az üzemekben az egyéni és kollektív verseny változatos for-

máit, az újító módszerek népszerűsítésének különféle módozatait alkalmazzák. Plakátokat és brosúrákat adnak ki, üzemplátogatásokat szerveznek, s a brigádok kölcsönösen felkeresik a rokon üzemeket. Az újítók termelési értekezleteken számolnak be munkájukról. A tapasztalatcsere elősegíti az egyes gyárak és üzemrészecskék közötti versenyt.

Az üzemek közötti verseny során az Uráli Gépgyár átvette az Uráli Vagongyárnak a villamoskemence-boltozatok állékonyságának növelése, valamint az automata és félautomata hegesztés alkalmazása terén szerzett tapasztalatait. Az Uráli Vagongyár viszont átvette az Uráli Gépgyártól az öntött szerszámkészítés technológiáját, továbbá a kerámia-lapkás vágószerszámok alkalmazását.

Minden eszközzel ösztönözni kell a munkásbrigádokat arra, hogy kölcsönösen látogassák egymás üzemait. A tömegnevelőmunkának ez a formája igen kedvező eredménnyel jár, ha ésszerűen szervezik meg.

A hatodik ötéves terv feladatainak teljesítésében nagy szerep jut a feltalálóknak és ésszerűsítőknak, akik fáradhatatlanul korszerűsítik a termelést, fejlesztik a technikát és az élenjáró technológiát. A vállalatok dolgozói az ötödik ötéves terv négy éve alatt több mint 6 millió ésszerűsítési javaslatot nyújtottak be, amelyekből több mint 3,5 milliót valósítottak meg a termelésben.

Nagyrészt a feltalálók és ésszerűsítők alkotó kezdeményezésétől, aktivitásától függ a technikai haladás ütemének meggyorsítása. A szakszervezetek foglalkozzanak nagyobb gonddal a feltalálókkal és ésszerűsítőkkal, segítsék őket munkájukban, harcoljanak erélyesen az elfogadott javaslatok és találmányok gyakorlati megvalósításáért. Az ésszerűsítők és feltalálók mozgalmának vezetésébe be kell vonni a mérnököket és a technikusokat, akik elsősorban hivatottak az ésszerűsítési és feltaláló mozgalom tömegmértékű fejlesztésének kezdeményezésére és gyakorlati támogatására.

A technika fejlesztéséért folyó harc élvonalában kell haladniuk a műszaki tudományos társaságoknak, amelyekhez mintegy 400 000 szovjet szakember és szakmunkás — csupa termelési újító — tartozik. Azok az eredmények, amelyeket a műszaki tudományos társaságok által az elmúlt évben rendezett több mint

20 000 konferencia és értekező, 380 pályázat, s e társaságok egyébirányú, tömegeket megmozgató tevékenysége hozott, fogalmat adnak arról, hogy a termelés további növelésének milyen nagy tartalékait tudná a mérnökök és technikusok közös alkotóereje felszínre hozni.

A gazdasági szervek kötelesek biztosítani az ésszerűsítő és feltalálók újításainak, továbbá a műszaki tudományos társaságok javaslatainak gyors gyakorlati megvalósítását szolgáló szervezeti és műszaki intézkedések végrehajtását.

A termelési tervek sikeres, minden műszaki és gazdasági mutatónak megfelelő teljesítését mozditják elő a termelési értekezletek, amelyek segítik a munka szervezése terén mutatkozó fogyatékok feltárását és kiküszöbölését.

Nyíltan meg kell mondanom, hogy sok gazdasági vezető nem tanácskozza meg a munkásokkal a termelés megjavításának kérdéseit, és ez nagy veszteség az illető vezetők számára. Elfelejtették, hogyan kell egyszerűen és közvetlenül beszélgetni a munkásokkal, akiknek gazdag szakmai tapasztalata és leleményessége értékes segítséget nyújthatna a vállalatok mindennapi gazdasági vezetésének megjavításához, a szocialista termelés tökéletesítését hátráltató bürokratikus akadályok elhárításához.

Számos üzemben a rendszeresen megtartott termelési értekezletek nagymértékben hozzájárulnak a munka megjavításához. A podolszki Kalinyin Mechanikai Gyár termelési értekezletein elfogadott javaslatok gyakorlati megvalósítása lehetővé teszi mintegy 500 felszerelési egység és több mint 11 000 négyzetméter termelési terület felszabadítását, a termelékenység emelését, a minőség javítását és a termelési önköltség csökkentését.

A Petrovszkij Kohóüzem 3. sz. martinműhelyében a termelési értekezleteken elfogadott javaslatok megvalósítása következtében megjavult a fémöntés technológiája, s havi 128 tonnával nőtt az acéltermelés.

Bár a termelési értekezletek hasznosságát kétségtelen tények igazolják, sok pártszervezet, gazdasági szerv és szakszervezet még mindig lebecsüli jelentőségüket, ritkán hív össze termelési értekezőt, nem harcol az elfogadott javaslatok megvalósításáért. Ez fékezi a munkások termelési aktivitását.

A kommunisták, a szakszervezeti funkcionáriusok kötele-

sége, hogy a munkások, mérnökök, technikusok és alkalmazottak fokozódó aktivitásának élére álljanak, s erőfeszítéseiket a nép-gazdaság további fejlesztését szolgáló hatodik ötéves terv teljesítésére irányítsák.

A párt igen nagy állami fontosságú feladatot bízott a szakszervezetekre: a szocialista munkaverseny mindennapos irányítását. Ennek a feladatnak a teljesítése azonban még mindig elmarad az élet követelményei mögött. A munkaverseny a társadalom javára végzett munka magasrendű fegyelmétől áthatott tömegek alkotó kezdeményezőkézségének megnyilvánulása. A munkaverseny nem tűr meg semmiféle sablont. Az üzemek, műhelyek, brigádok munkaversenyének konkrét irányítása, a tömegek szervezése a munkatermelékenység emelésére — ezek a munka fő formái, s ezek döntenek el az ügy sikerét.

Az üzemekben bevezetett új technika szakismereteket és nagy hozzáértést követel a munkásoktól, meggyorsítja a káderek kulturális és műszaki színvonalának emelkedését. A technika fejlődésének hatására nagy változások mennek végbe a munkáosztály összetételében, megnövekszik a hétosztályos, továbbá a középfokú vagy felsőfokú képzettséggel rendelkező munkások és alkalmazottak száma.

1955 végén a 25 éven aluli munkások, mérnökök és technikusok közül az Uráli Gépgyárban 64 százaléknak volt hétosztályos, illetve középfokú vagy felsőfokú képzettsége, a Kuznyeck-i Kohászati Kombinátban 55, az Ivanovói Nagy Manufaktúrában 58, a Kuznyeck-i-medence Kokszojava bányájában 32 százaléknak.

Mindez arra kötelezi a szakszervezeteket, hogy nagyobb szakértelemmel vezessék a munkaversenyt, fejlesszék az alkotó kezdeményezőkézséget, kitartóan terjesszék az élenjáró termelési tapasztalatokat, biztosítsák a versenyeredmények minél nagyobb nyilvánosságát és azoknak a formáknak a helyes alkalmazását, amelyek a termelésben élenjárók — az egyéni versenyben, a brigádok és üzemek közti versenyben és az országos szocialista munkaversenyben győztesek — anyagi és erkölcsi ösztönzését szolgálják.

Biztosítani kell a versenyben élenjárók jutalmazási rendszerének gyökeres megjavítását, a legjobb üzemeknek, műhelyek-

nek és brigádoknak járó versenyzászlók és díszoklevelek, az országos szocialista munkaverseny győzteseinek járó prémiumok olyan rendszerét, hogy a jutalmaknak legalább 75 százalékát az anyagi javak előállításával foglalkozó munkások kapják.

A szakszervezetek egész szervező és nevelőmunkáját úgy kell irányítani, hogy az a munkások és alkalmazottak tömegeit a hatodik ötéves terv sikeres teljesítésére mozgósítsa.

Szenteljünk nagyobb figyelmet a norma- és bérkérdéseknek.

Elvtársak! A párt és a kormány mindig nagy figyelmet fordított a norma- és bérkérdésekre. A munkabér a munkatermelékenység emelését, a munkások és alkalmazottak anyagi jólétének fokozását szolgáló hatékony eszköz. A szakszervezeti és gazdasági szervek kötelesek biztosítani annak a lenini elvnek érvényesülését, hogy a dolgozók anyagilag érdekeltek legyenek munkájuk eredményeiben. Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács és a szakszervezetek központi bizottságai a háború utáni években nem foglalkoztak kellőképpen a munka és a bérezés kérdéseivel. Hruscsov elvtárs előadói beszédében nagyon helyesen mutatott rá erre.

A minisztériumok sok bérezési rendszert vezettek be egyes termelési feladatok megoldása, a szűk keresztmetszetek felszámolása érdekében. Csakhogy a kitűzött cél elérése után az ösztönző bérezési rendszereket nem vizsgálták felül, s így azok gátlóan továbbra is érvényben maradtak. A széniparban éppúgy, mint más iparágakban, a bértételek változatlanok maradtak, de különböző kiegészítésekkel bővültek: normán belüli progresszív növekedés, prémium a kokszolható szénért, prémium a munka ciklusos megszervezéséért stb. Például Kolonyin elvtárs, a 108-as Karagandaugoly Kombinát 107. számú bányájában a kombájngépész mellett dolgozó segéderő, 1955 októberében 6355 rubelt keresett. Ebben a keresetben a teljesítménybér kiszámítása alapján kifizetett közvetlen munkabér 2172 rubel, a 80 százalékos normateljesítéstől kezdődő progresszív bérpótlék 1653 rubel, a kokszolható szén kibányászására vonatkozó terv túlteljesítéséért járó prémium 1406 rubel, a ciklusos módszer normáinak túlteljesítéséért járó prémium 1068 rubel, egyéb bérpótlék 56 rubel. Eszerint a bértarifa szerinti munkabér az egész keresetnek csupán 25 százaléka.

Mit jelentenek ezek a pótlékok? Lényegében különböző pré-

miumok egyazon mutató — a tervteljesítés alapján. A szénipari munkások keresetében a bértarifa részaránya csupán 57 százalékos, sőt egyes esetekben mindössze 25 százalék stb.

Ez a példa azt mutatja, hogy a gazdasági szervek helytelen módszerrel nyúlnak a bérrendszerek megállapításához.

A fakitermelő ipar üremeiben a termelékenységek emelkedése és a munkabér között helytelen arány alakult ki. A munka termelékenysége az ötéves terv folyamán 26 százalékkal emelkedett, míg a munkabér átlag 30 százalékkal nőtt. Ezzel magyarázható, hogy nem használták ki kellőképpen a fakitermelő iparban bőségesen rendelkezésre álló gépeket, s ennek következménye a munka rossz megszervezése is.

Sok üzemben még mindig a műszaki vívmányok számításba vétele nélkül állapítják meg a teljesítménynormákat. Az üzemek vezetői nem törődnek műszakilag megalapozott normák kidolgozásával. Így aztán nem a norma határozza meg a munkás keresetét, hanem az elért bérszínvonal után szalad a norma. A tapasztalati statisztikai normák még most is túlsúlyban vannak a haladó műszaki normákkal szemben.

Komoly hiányosságok vannak a mérnökök, technikusok és alkalmazottak bérezésének megszervezésében is. Az alkalmazottak bérezésének a Pénzügyminisztérium által történő állami szabályozását nem veszik figyelembe. Azonos munkakört betöltő alkalmazottak eltérő, véletlenszerűen kialakult fizetést kapnak. A művezetők, technológusok, részlegvezetők gyakran kevesebbet keresnek, mint a hozzájuk beosztott munkatársak.

Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács és a szakszervezetek központi bizottságai nem tanúsítottak kellő kezdeményezést a hibák kijavítása és a bérrendezési kérdések felvetése terén. A szakszervezetek ebben a tekintetben azoknak a javaslatoknak formai „helybenhagyására” szorítkoztak, amelyeket a minisztériumok és a főigazgatóságok a háború alatt a kormány elé terjesztettek, s valamennyi bérrendszer éppen akkor alakult ki. A bérezés terén zűrzavart okozó különböző „ösztönző” rendszerek hibáit azonban nem tárták fel a szakszervezetek. A szakszervezetek és a gazdasági szervek „békében és egyetértésben” éltek egymással, nem firtatták a bérezés megszervezésének fogyatékoságait, jöllehet ezek gátolták a termelés javítását.

A hatodik ötéves terv idején, amikor a párt azt a feladatot

tűzte ki, hogy a reálbéreket átlag 30 százalékkal emeljük, a szakszervezeteknek alaposabban kell foglalkozniuk a bérezés és a műszaki normamegállapítás kérdéseivel. A munkások, a mérnökök, a technikusok és az alkalmazottak bérezésének és normamegállapításának rendezése céljából az intézkedések egész sorának végrehajtásáról van szó. E célból új tarifatóblázatokat kell bevezetni és az egyforma cikkek termelő vállalatok számára — függetlenül attól, hogy melyik főigazgatósághoz tartoznak — egységes tarifatóblázatokat kell megállapítani;

a tarifatóblázatok bértarifáit úgy kell emelni, hogy a bértarifa alapján járó fizetés legyen a munkások keresetének fő része és elősegítse a munka termelékenységének fokozását;

a nehézipar, a gépgyártás, az építőipar, valamint a keleti és északi országrészek munkásai számára magasabb bérszínvonalat kell megállapítani;

az érvényben levő szakmai besorolási útmutatókat az új technika és az élenjáró munkaszervezés figyelembevételével felül kell vizsgálni;

egységesíteni kell a több szakmájú munkások bérezését, és meg kell szüntetni a szakmák fölösleges elaprózottságát;

ki kell küszöbölni a munkások premizálásából a mutatószámok sokaságát, és meg kell szüntetni a prémiumok olyan formáit, amelyek nem gazdasági szükségletekből következnek, és csak helytelen aránytalanságot okoznak a munkások egyes kategóriáinak bére között;

a premizálási rendszereket úgy kell átalakítani, hogy egyszerűek és minden munkás számára érthetők legyenek, s munkájának konkrét mutatószámaival függjenek össze;

erélyesebben kell törekedni a műszaki normák bevezetésére, a normákat nem kampányszerűen kell felülvizsgálni, hanem akkor, ha a termelés technológiája és szervezése, valamint a munkatermelékenység emelkedését biztosító egyéb munkafeltételek megváltoznak;

felül kell vizsgálni a vezetők, a mérnökök és technikusok bérfeltételeit, olyan értelemben, hogy fizetésük egy része a munka fő gazdasági mutatószámaitól függjön;

a Szovjetunió Pénzügyminisztériumának az adminisztratív és igazgatási apparátus egyszerűsített rendszere alapján ki kell dolgoznia a tisztviselői fizetések szabályzatát;

TÖRÖDJÜNK JOBBAN A MUNKÁSOK ÉS ALKALMAZOTTAK SZÜKSÉGLETEINEK ÉS IGÉNYEINEK KIELÉGÍTÉSÉVEL

Elvtársak! A társadalom történetében az ember, az ember szükségleteinek, anyagi és kulturális igényeinek kielégítése még sohasem volt olyan állandó gondoskodás tárgya, mint a szovjet szocialista államban.

Azok a kérdések, amelyeket Hruscsov elvtárs a párt Központi Bizottságának beszámolójában felvetett: a munkanap hét órára csökkentése, a serdülők és egyes iparágakban a fő munkafolyamatoknál foglalkoztatott munkások hatórás munkanapja, a munkaszüneti és az ünnep előtti napokon a munkanap két órával való csökkentése, egyes helyeken az áttérés az ötnapos munkahétre (két munkaszüneti nappal), az alacsony fizetési kategóriákba tartozó dolgozók munkabérének emelése — óriási jelentőségű politikai és népgazdasági szempontból egyaránt.

A munkások, a mérnökök, a technikusok és az alkalmazottak a párt e tervbe vett nagy intézkedéseit lelkesen fogadják, és a dolgozók anyagi jólétének és kulturális színvonalának emelésére irányuló gondoskodás újabb megnyilvánulását látják bennük. (Taps.)

A kapitalizmusban a munkanapnak több mint fele a profit termelését, a kapitalisták gazdagodását szolgálja. Burzsoá közgazdászok korántsem pontos számítása szerint az amerikai munkás munkanapjának körülbelül 60 százalékában ingyen, a kapitalista számára dolgozik. Reuther, az AFL—CIO szakszervezeti központ jelenlegi alelnöke tavaly november 9-én Detroitban rámutatott arra, hogy „az egyik legnagyobb gépkocsi-monopólium, a General Motors, a legutóbbi kilenc hónap alatt, minden órában 300 000 dollár profitra tett szert, naponta 7,2 millió dollárt keresett. Minden dollár után, melyet a munkásoknak munkabér fejében kifizetett, 1 dollár 22 cent hasznot vágott zsebre”.

A szovjet munkás magának, államának dolgozik. A szovjet dolgozók munkanapjának minden órája a kommunista építés ügyét, a nép jólétének növelését szolgálja. A munkások és alkalmazottak a szakszervezetek tevékeny részvételével és segítségével mindent el fognak követni, hogy a jelentősen lerövidített munkanap alatt nemcsak hogy ne csökkenjen, hanem erősen

növekedjen is a termelés, javuljon a minőség, és alacsonyabb legyen az önköltség. (Taps.)

A munkások és alkalmazottak szabadideje a munkanap csökkentése nyomán növekszik, s ez a szakszervezeteket arra kötelezi, hogy megjavítsák kulturális tevékenységüket, és a gazdasági szervekkel együtt magasabb szintre emeljék a műszaki oktatást, gondoskodjanak valamennyi munkás, mérnök, technikus és alkalmazott termelési szakképzettségének növeléséről — az élenjáró tapasztalatok, valamint a legújabb tudományos és műszaki eredmények népszerűsítése céljából. E feladatok megoldására fog irányulni a szakszervezetek és kulturális intézményeik — több mint 10 000 klub és kultúrpalota, 104 000 vörös sarok, 9500 filmvetítő és 17 000 könyvtár — egész kulturális tömegmunkája.

A szakszervezetek mindent megtesznek azért, hogy a munkaidő új rendszerét a lehető legmesszebbmenően hasznosítsák a kommunizmus építésében elért sikerek megsokszorozására.

A termelékenység fokozása szempontjából igen nagy jelentősége van a munkakörülmények egészségesebbé tételének. Az ötödik ötéves terv idején a biztonsági berendezések és az ipari egészségügy megjavítására több mint 10 milliárd rubelt fordítottunk.

Az üzemekben végrehajtott egészségügyi intézkedések nagy befolyással voltak a foglalkozási megbetegedések számának csökkenésére és a munkatermelékenység emelkedésére; az ideiglenes munkaképtelenség címén kifizetett táppénz is csökkent.

A kapitálista országokban állandóan nő a foglalkozási megbetegedések és az üzemi balesetek száma, minthogy a munkaadók a munkavédelemmel és a biztonsági berendezésekkel összefüggő kiadásokat fölösleges fényűzésnek tartják. Angliában Walter Monckton volt munkaügyi miniszter megállapítása szerint évente mintegy 20 millió munkanap megy veszendőbe foglalkozási megbetegedések és üzemi balesetek miatt. Franciaországban 1952 és 1954 között az üzemi balesetek száma 15 százalékkal növekedett. Különösen Nyugat-Németországban szaporodnak gyorsan az üzemi balesetek; ennek oka főleg a lázas fegyverkezési hajsza. A múlt év első felében 1 117 000 üzemi baleset fordult elő Nyugat-Németországban.

Hazánkban az üzemi balesetek megszüntetéséért és a foglal-

kozási betegségek számának csökkentéséért vívott harc a gazdasági és a szakszervezeti szervek kötelessége, s e szervek közös erőfeszítései vitathatatlan eredményekkel jártak. Emellett sok vállalat vezetője a szakszervezetek beletörődésével nem gondoskodik az üzemi helyiségek szellőztetésének, világításának és fűtésének megjavításáról.

Lassan vezetik be az olyan új világítási eszközöket, mint a napfény-lámpák. Ivanovo terület számos textilgyárában a mesterséges világítási rendszer annyira elavult, hogy a munkahelyek megvilágítottága egyhetede-egytizede az előírt erősségnek. Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács Munkavédelmi Intézete megvizsgálta a munkakörülményeket, s a vizsgálati adatok alapján megállapította, hogy csupán a világítás megjavításával a munkatermelékenység 5—10 százalékos emelkedését lehet elérni.

A gazdasági vezetők igen kevés gondot fordítanak arra, hogy a munkások fennakadás nélkül megkapják az előírt munkaruhát és munkacipőt. Így például 1955-ben a dolgozók a Kuznyecki Kohászati Kombinátban 1518 pár nemezcsizmával, az Altáji Traktorgyárban 2300 pár bőrlábbalival, 600 pár nemezcsizmával, 1300 vattakabáttal, 1000 kezeslábassal és 25 000 pár kesztyűvel kevesebbet kaptak a kelletténél.

A Textilipari Minisztérium nem vesz tudomást arról a számtalan panaszról, melyet a munkások a védőruhák rossz minősége miatt tesznek. A kész ruhák és köpenyek az első mosás után hasznavehetetlenek.

Több munkaruhát és munkacipőt kell gyártani, meg kell javítani e cikkek minőségét, egységes normákat kell megállapítani a díjtalan munkaruhák kiadására vonatkozóan, s a kereskedelmi hálózatban, amelyben jelenleg igen kevés munkaruha kerül eladásra, bővíteni kell a munkaruha eladásának forgalmát.

A Szovjetunió átfogó társadalombiztosítása gondoskodik a munkások és alkalmazottak nyugdíjáról, valamint a betegségi, rokkantsági, öregségi, terhességi és szülési segélyről.

A hatodik ötéves terv előírja, hogy 154 milliárd rubelről hozzávetőleg 210 milliárd rubelre kell emelni a szociális és kulturális célokra szolgáló költségvetési összegeket.

Az öregségi és rokkantsági nyugdíjak tervbe vett emelését a szovjet nép nagy hálával fogadja, és annak a figyelemnek

újabb megnyilvánulását látja benne, amellyel a Kommunista Párt az emberekről, a kommunizmus építőiről gondoskodik.

A szovjet szakszervezetek a széleskörű társadalmi ellenőrzésre támaszkodva igyekeznek megjavítani a munkások és alkalmazottak lakásviszonyait és szociális körülményeit. A párt arra tanít bennünket, hogy az ellenőrzés igazgatási funkció. A munkásokat és alkalmazottakat csak abban a társadalomban vonhatják be a társadalmi ellenőrzésbe, ahol a dolgozóké a hatalom.

A szakszervezeteknek — a gazdálkodás, az igazgatás iskoláinak — az a teendőjük, hogy élére álljanak az alulról jövő bírálatnak, kérlelhetetlenül harcoljanak a hibák ellen, szívósan szorgalmazzák kijavításukat.

A hatodik ötéves terv időszakában az előirányzat szerint állami eszközökből összesen 205 millió négyzetméter, vagyis majdnem 2-szer annyi lakótér épül, mint az első ötéves terv idején. E nagyszabású lakásépítési terv minden egyes százaléka körülbelül 40 000 két-háromszobás lakást jelent. Ebből is látható, milyen kitartással kell a szakszervezeteknek küzdeniük azért, hogy minden egyes főigazgatóság, minden egyes vállalat, minden egyes építőszervezet teljesítse a lakásépítésre vonatkozóan megállapított tervet.

Lehetőségünk van e feladat túlteljesítésére, ha igazi gazda módjára, gazdaságosan építünk, szigorúan betartjuk azokat az útmutatásokat, amelyeket a párt a költségek csökkentésére, az építési idők megrövidítésére, az építés nagyipari módszereinek bevezetésére és az építészeti túlzások megszüntetésére adott.

Különösen nagy jelentősége van az ellenőrzésnek a közétkeztetés megjavítása terén. A szakszervezetek egy percre se felfedkezzenek meg a közétkeztetés fejlesztéséről, mert ez elősegíti a dolgozók mindennapi életének szocialista alapokon történő átforgalmazását.

Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács által végzett ellenőrzés során kiderült, hogy a munkások és alkalmazottak 1954-ben átlag 42 rubelt költöttek közétkeztetésre családonként. Az étkezdek fogyatékoságai miatt a dolgozók és családtagjaik nagy része nem veszi igénybe a közétkeztetést.

Igy például a Kolomeai Kujbisev Mozdonygyár étkezdeiben a nappali műszakban csak a munkások fele ebédelhet.

Számos üzemben a vezetők nem törődnek a közétkeztetés

megszervezésével, tűrhetetlenül elhanyagolják az önkiszolgálás bevezetését, ami lehetővé tenné az étkezdék és büfék teljesítőképességének növelését. A szakszervezeti és gazdasági vezetők között nem ritka a maradi ember, aki hátráltatja a lakosság kényelmét szolgáló haladó életformák meghonosítását.

Kareglazov, gépgyári igazgató, levelében kijelenti, hogy „a munkás-étkezdék önkiszolgálási rendszere kulturálatlan, elavult forma”. Úgy látszik, ennek az igazgatónak jobban tetszik az, ha a munkások hosszú ideig várakoznak az étteremben, és sokan kénytelenek ebéd nélkül távozni. Az efféle maradiságot le kell küzdeni. A társadalmi ellenőrzés feladata, hogy fokozza a harcot a kereskedelem színvonalának emeléséért, a dolgozók kiszolgálásában tapasztalható fogyatékok megszüntetéséért, az ételek minőségének megjavításáért, költségének csökkentéséért és az üzemi étkezdék példás megszervezéséért. A szakszervezetek egyik igen fontos feladata a társadalmi ellenőrzés megvalósítása, állandó irányítása, és az ellenőrzés során felmerülő kérdések következetes megoldása.

A kollektív szerződésnek nagy szerepe van a vállalati munkások és alkalmazottak munka- és életkörülményeinek rendezésében. Ez a szerződés kétoldalú kötelezettségvállalás; a gazdasági vezetők és az üzemi bizottság kötelezettséget vállal a termelési terv teljesítésére, a munkások kulturális igényeinek, anyagi és szociális szükségleteinek kielégítésére. Hruscsov elvtárs jogosan bírálta azt, hogy sok szakszervezeti vezető elnézi, ha a gazdasági vezetők megsértik a kollektív szerződést. Erélyes harcot kell indítani az ilyen hibák ellen. A munkások és alkalmazottak szakszervezeteiktől azt várják, hogy megvédjék érdekeiket a szovjet törvények megsértőivel szemben. A szakszervezeti funkcionáriusok számára nincs megtisztelőbb feladat, mint harcolni a dolgozók jólétének növelését szolgáló párthatározatok és állami törvények maradéktalan betartásáért.

* *
*

Elvtársak! A proletár nemzetköziség eszméihez hű szovjet szakszervezetek szüntelenül erősítik és bővítik nemzetközi kapcsolataikat a világ minden országának szakszervezetével. A leg-

utóbbi négy év alatt 74 országból körülbelül 500 szakszervezeti és munkásküldöttség látogatott el a Szovjetunióba. Ez lehetővé tette, hogy jelentősen fejlesszük és szorosabbra fűzzük kapcsolatainkat a külföldi munkásszervezetekkel. Az amerikai, japán és angol szakszervezetek helyi szervezetei nemrégiben állást foglaltak a szovjet szakszervezetekkel való kapcsolatok bővítése és a küldöttségcsere mellett.

Őszintén üdvözljük ezt a nyilatkozatot, és hasznosnak tartjuk a baráti kapcsolatok kialakítását valamennyi szakszervezettel, függetlenül politikai és vallási irányzatuktól. Vannak azonban, akik másként vélekednek. A Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségének vezetői például ellenzik a közös akciókat a Szakszervezeti Világszövetséggel és a hozzá tartozó szövetségekkel, jöllehet a szakszervezetek feladatai közösek a dolgozók létérdekeiért vívott harcban.

Ezeknek a vezetőknek nem tetszik, hogy a szovjet szakszervezetek a Kommunista Párt irányításával dolgoznak, s hogy a Szovjetunióban nincsenek sztrájkok.

Igen. A szovjet szakszervezetek valóban a Kommunista Pártnak, a munkásosztály pártjának és élcsapatának irányításával dolgoznak. Hazánk munkásosztálya a Kommunista Párt vezetésével szabadult meg a kapitalizmustól, védte meg az ellenforradalom és a külföldi intervenció ellen vívott harcokban becsületét és szabadságát, építette fel a szocialista társadalmat, és halad előre rendületlenül a kommunizmus felé vezető lenini úton. (Taps.) Pártunk vezetésével a szakszervezetek egyre fontosabb szerepet töltenek be a munkások és alkalmazottak szüntelenül növekvő anyagi igényeinek kielégítésében. Mi csodálkozni való van hát azon, hogy a szovjet szakszervezetek a párt irányításával harcolnak a szocialista állam hatalmának gyarapításáért, amikor ennek az államnak teljes jogú gazdái maguk a munkások, a parasztok és az értelmiségiek.

A párt és a szovjet nép gránitszilárd egysége, amely lelkesedéssel tölti el a haladó szellemű embereket az egész világon, ellenségeinknek nincs ínyére. Ami azt illeti, nekünk sem tetszik az a „megható” egység, mely a „szabad” szakszervezetek vezetői és az imperialisták között a dolgozók létérdekeinek rovására jön létre. Mindenki tudja, hogy a jobboldali szocialisták és az

imperialisták együttműködési politikája a tőkés országokban a dolgozók életszínvonalának csökkenése, a munkanélküliek seregének növekedése, a drágaság fokozódása irányában hatott. Az ENSZ közzétett adatai szerint a munkások megélhetési költségei 1948-tól 1954-ig Braziliában, Görögországban, Izlandon 2-szeresükre, Franciaországban, Norvégiában, Japánban 1,5-szeresükre, Dániában, Hollandiában, Olaszországban, Spanyolországban, Kanadában meg Angliában 20—32 százalékkal nőttek.

A Szovjetunióban az emberi munkával létrehozott anyagi javak teljes egészükben a társadalmat, a dolgozókat gazdagítják. Hazánkban a reálbér nem csökken, hanem évről évre növekszik. Az iparban tavaly 91 százalékkal volt magasabb a reálbér, mint 1940-ben.

Ezek a sikerek a munkásosztály egységének ellenfeleiben dühöt és gyűlöletet gerjesztenek. A józan ész ellenére a legaljasabb rágalmakat terjesztik a szovjet szakszervezetekről abban a reményben, hogy ellenségeskedést szíthatnak a szovjet szakszervezetek és a tőkés országok szakszervezetei között. De amit nem tudnak vagy nem akarnak megérteni a „szabad” szakszervezetek vezetői, azt nagyon jól megértik a munkások. Az amerikai munkásküldöttséggel a Szovjetunióban járt Hillard Ellis — Meany úrnak, az AFL—CIO elnökének honfitársa. Hillard Ellis megismerte a szovjet munkások életkörülményeit, és beszámolót írt a Szovjetunióban tett látogatásáról. Ebben az Amerikában megjelent beszámolóban népszerűen magyarázta meg, miért nincsenek és miért nem lehetnek a Szovjetunióban sztrájkok. A következőket írta: „Elképzelhető-e, hogy a saját házat építő ács sztrájkol, és ezzel megakadályozza, hogy lakás épüljön a maga és családja számára? A szovjet munkás olyan ács, aki a saját házat építi.” Nehéz jobbat mondani, mint amit ez az amerikai munkás írt.

Meany úr azt szeretné, ha a szovjet szakszervezetek sztrájkokat rendeznének, akadályoznák a kommunizmus építését. Ugyanakkor tiltakozik azok ellen a sztrájkok ellen, amelyeket a munkások a kapitalista üzemekben szerveznek.

A minap Meany úr felszólalt a gyáriparosok országos szövetségének kongresszusán, ahol a következőket mondotta: „Sohasem sztrájkoltam, sohasem vezettem sztrájkot, sohasem hív-

tam fel senkit sztrájkra és soha semmiféle sztrájkörséghez sem volt közöm.” Így értelmezi Meany úr a szakszervezetek szabadságát. Kell-e mondani, hogy az amerikai munkások — akárcsak a többi ország munkásai — nem értenek egyet ezzel a politikával, a „szabad” szakszervezetek politikájával.

A szovjet szakszervezetek a munkásmozgalmak egységének megvalósításáért harcolnak, és arra szólítják fel a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetségét, hogy együttes akciókkal küzdjünk a dolgozók létérdekeiért, a világ békéjéért. (*Taps.*)

A szovjet szakszervezetek harcoltak és harcolni fognak a szakszervezetek jogaiért. Az Össz-szövetségi Központi Szakszervezeti Tanács valamennyi szakszervezet nevében felháborodását fejezte ki afölött, hogy Helmer úr osztrák belügyminiszter rendőri „ítélettel” feloszlatta ausztriai székhelyét, Európa, Ázsia, Latin-Amerika, Fekete-Afrika országainak több mint 85 millió munkását és alkalmazottját egyesítő Szakszervezeti Világszövetség ausztriai székhelyét. Ezt a durva, önkényes lépést az egész haladó emberiség elítéli, s a Szakszervezeti Világszövetségben egyesült dolgozók becsülete és lelkiismerete ellen elkövetett szégyenletes erőszaknak minősíti.

A szovjet szakszervezetek szélesíteni és mélyíteni fogják testvéri kapcsolataikat a világ szakszervezeteivel, erősíteni fogják a nemzetközi munkásmozgalmak sorainak egységét.

Eltársak! A hatodik ötéves terv irányelveinek tervezetét az ipari és mezőgazdasági munkások és szakemberek széleskörű részvételével dolgozták ki. A legutóbbi félév alatt sok százezer munkásgyűlésen vitatták meg a vállalatok ötéves tervét. Igen sok értékes javaslat gyűlt össze, melyeknek célja a termelés fejlesztése, a munka szervezésének javítása, a munka termelékenységének emelése.

A dolgozók hazafias kezdeményezései és sokoldalú termelési tapasztalatai segítettek abban, hogy az egyes népgazdasági ágak fejlesztésének feladatait a hatodik ötéves tervben pontosabban határozhassuk meg, s a szocialista ipar és közlekedés, a gép- és traktorállomások, a szovhozok óriási lehetőségeit teljesebben tárhassuk fel. Az új ötéves terv országunk népeinek akaratát és kívánságait fejezi ki, s az egész világnak megmutatja, hogy a szocialista gazdasági rendszer magasan fölötte áll a ka-

pitalista rendszernek. *(Taps.)* E nagyszabású terv teljesítése a béke, a demokrácia és a szocializmus erőinek újabb győzelmét jelenti a háború, a gyarmati elnyomás és a kapitalista rabság erői felett.

Az egész szovjet nép egységes helyesléssel fogadja a hatodik ötéves tervet, s minden erejét latbaveti annak sikeres teljesítése érdekében.

A kommunista építésnek a tervben felvázolt nagyszerű távlatai büszkeséggel és végtelen örömmel töltik el a szovjet embereket. A szovjet emberek büszkék nagy hazájukra és a bölcs Kommunista Pártra, a dolgozók kipróbált vezetőjére. *(Taps.)* Országunkban a párt és a nép elválaszthatatlan. A szovjet emberek forrón szeretik a Kommunista Pártot, feltétlenül hisznek benne, tántoríthatatlanul, híven követik a kommunizmus nagy zászlaját. *(Taps.)*

A Kommunista Párt ereje abban rejlik, hogy eszmei és szervezeti egysége megbonthatatlan, s hogy szilárdan tömörül a lenini Központi Bizottság köré, mely a párt kollektív akaratát, a szovjet nép által aratott győzelmek szervezőjének és ihletőjének rengeteg tapasztalatát testesíti meg.

A kollektív vezetés lenini elve, melyet a párt Központi Bizottsága a XIX. kongresszus után visszaállított, pártunk egész tevékenységének megrendíthetetlen alapja. Ez biztosította és biztosítja a marxizmus-leninizmus alkotó alkalmazását, a jelenlegi helyzet és a belőle következő feladatok megfelelő felmérését, a hozott határozatok helyességét és a határozatok megvalósításának szilárd elvi vonalát.

A XX. pártkongresszus határozatainak lelkesítő hatására a szovjet szakszervezetek még nagyobb lendülettel mozgósítják a munkásokat és alkalmazottakat — alkotó kezdeményezésre, a hatodik ötéves terv teljesítésére és túlteljesítésére, újabb győzelmek kivívására a kommunista építés terén.

Biztosíthatom a XX. pártkongresszust, hogy a szovjet szakszervezetek továbbra is a Kommunista Párt hűséges segítőitársai, a marxizmus-leninizmus mindenén diadalmaskodó eszméinek teljes valóra váltásáért folyó küzdelem aktív harcosai lesznek. *(Viharos taps.)*

M. Z. SZABUROV ELVTÁRS BESZÉDE

Elhangzott a február 22-i délutáni ülésen

Elvtársak! Pártunk XIX. kongresszusa óta aránylag nem sok idő telt el, de ezalatt hazánkban olyan nagy politikai és gazdasági intézkedések váltak valóra, amelyek nyomán a szovjet állam még jobban megerősödött, nemzetközi tekintélye növekedett, a munkás-paraszt szövetség még bensőségesebbé vált, s létrejöttek a szocialista gazdaság valamennyi ágának újabb, hatalmas fellendítéséhez szükséges feltételek.

A párt — az országnak az ötéves terv sikeres teljesítése következtében megnövekedett gazdasági erejére támaszkodva — új feladatokat tűz a nép elé, s ezek megvalósítása lehetővé teszi számunkra, hogy nagy lépést tegyünk előre a kommunizmus építésének útján.

Ezeknek a feladatoknak megfogalmazását Hruscsov és Bulganyin elvtársak előadói beszédében, továbbá a Kommunista Párt XX. kongresszusának az egész nép részvételével történő megvizsgálás és megvitatás céljából közzétett irányelveiben, a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelvekben találjuk.

Pártunk és az egész szovjet nép jövőendő munkájának Hruscsov és Bulganyin elvtársak előadói beszédében kifejtett nagyszabású programja egyöntetű helyesléssel találkozott, ami kizár mindennemű kételyt abban a tekintetben, hogy ez a program helyes és reális, s hogy Hruscsov elvtárs előadói beszédében helyesen és időszerűen vetett fel számos óriási elvi jelentőségű kérdést, amelynek a szocialista és a kapitalista gazdasági rendszer egymás mellett élése, a háborúk elhárításának lehetősége nap-

jainkban, vagy a szocializmusba való átmenet útjai a különböző országokban.

A marxi-lenini elmélet e rendkívül fontos kérdéseinek a Központi Bizottság által történt alkotó kidolgozása lehetővé teszi pártunk és a külföldi kommunista pártok számára, hogy helyesen, a konkrét helyzetnek és a társadalmi fejlődés kialakult történelmi feltételeinek számbavételével szabják meg gyakorlati munkájuk irányát.

Az irányelveknek megvizsgálás végett a kongresszus elé terjesztett tervezete a népgazdaságnak a nehézipar elsődleges fejlesztésén alapuló további általános fejlesztését, a mezőgazdasági termelés nagyarányú fellendítését, s a szovjet nép anyagi jólétének jelentős növelését, kulturális életszínvonalának jelentős emelését irányozza elő. Ugyanakkor az irányelv-tervezet különösen nagy figyelmet fordít a technikai haladás meggyorsításának és a munkatermelékenység emelésének szükségességére, mint a szocialista gazdaság szakadatlan és gyors fejlődésének igen fontos feltételére.

A népgazdaság fejlesztésének az irányelvek tervezetében előirányzott üteme, valamennyi népgazdasági ág termelésének előirányzott mennyisége és arányai biztosítják számunkra a jelentős előrehaladást a Szovjetunió fő gazdasági feladatának, annak a feladatnak megoldásában, amely szerint gazdasági tekintetben, vagyis az egy főre eső termelés tekintetében utol kell érni és túl kell szárnyalni a legfejlettebb tőkés országokat.

Ez idő szerint minden szükséges feltétellel és lehetőséggel rendelkezünk ahhoz, hogy viszonylag rövid történelmi időszak alatt megoldjuk ezt a feladatot.

A háborút megelőző 13 esztendő folyamán hazánkat korábban elmaradott országból élenjáró orszaggá, agrárországból ipari hatalommá változtattuk.

De hasonlítsák csak össze az ipari termelés növekedésének a háború előtti ötéves tervek során elért abszolút méreteit a hatodik ötéves terv feladataival. Az összehasonlítás alapján meggyőződnek róla, hogy a hatodik ötéves terv a gazdasági fejlődés ütemét tekintve messze maga mögött hagyja a háború előtti ötéves terveket. Így például a nyersvas-termelés a háború előtti ötéves tervek folyamán több mint 11 millió tonnával növekedett, a ha-

hatodik ötéves terv öt esztendeje alatt azonban a növekedés mintegy 20 millió tonna lesz. A háború előtti ötéves tervek idején a Szovjetunió acéltermelése 14 millió tonnával növekedett, ezzel szemben a hatodik ötéves terv időszakában 23 millió tonnával növekszik. A háború előtti ötéves tervek során a széntermelés 130 millió tonnával növekedett, a hatodik ötéves terv folyamán pedig 202 millió tonnával fog növekedni. Végül, az ásványolaj-termelés a háború előtti ötéves tervek időszakában több mint 19 millió tonnával nőtt, míg a hatodik ötéves terv során 64 millió tonnának felel majd meg a növekedés.

Igaz, hogy még nem értük utol az Egyesült Államokat az egy főre eső ipari termelés tekintetében, sőt egyelőre az ipari össztermelés tekintetében sem. Fejlődésünk üteme azonban sokszorosán meghaladja az Egyesült Államok iparának fejlődési ütemét, s ez a körülmény lehetővé teszi számunkra, hogy rövid történelmi időszak alatt behozzuk ezt az elmaradást. A békés gazdasági építés minden tapasztalata arról tanúskodik, hogy a Szovjetunió sikeresen oldja meg fő gazdasági feladatát. A legkevésbé sem kételkedünk abban, hogy rövidesen megoldjuk, ha nem gördítene az utunkba akadályokat. S mindenekelőtt a háborúk azok, amelyek akadályoznak bennünket. A Szovjetunió 38 év óta áll fenn. Ebből az időszakból a ránk kényszerített háborúk, s az e háborúkban pusztításokat szenvedett gazdaságunk helyreállítása körülbelül 18 évet rabolt el.

Mindenki tudja, hogy a második világháború mintegy két ötéves tervvel vetette vissza iparunk fejlődését. A számítások azt mutatják, hogy abban az esetben, ha a Szovjetunió békés gazdasági építését nem szakította volna félbe ez a háború, akkor a Szovjetunió ipara, a háború után és a helyreállítási időszakban elért fejlődési ütemet véve alapul, 1955-ben körülbelül 75 millió tonna acélt, 560 millió tonna szenet, 125 millió tonna olajat, 250 milliárd kilowattóra villamosáramot, 40 millió tonna cementet termelt volna. Ebben az esetben a hatodik ötéves terv idején az irányelvek tervezetében előírányozott fejlődési ütem mellett az ipari össztermelés tekintetében már elérhetnénk az Egyesült Államok termelésének színvonalát, s számos fontosabb termékfajta tekintetében túlszárnyalnánk ezt a színvonalat.

A kapitalista rendszerrel folytatott gazdasági versenyünk

egyik különösen fontos mozzanata az, hogy a Szovjetunió nehézipara a fontosabb ipari termékek termelésének abszolút növekedése tekintetében is kezdi túlszárnyalni a fő kapitalista országokat.

Így például az utóbbi öt év alatt az Egyesült Államokban a nyersvas-termelés 10,6 millió tonnával, a három nyugat-európai országban (Angliában, Franciaországban és Nyugat-Németországban) együttvéve 13 millió tonnával, a Szovjetunióban pedig 14 millió tonnával növekedett.

Az acéltermelés növekedése a legutóbbi öt év alatt az Egyesült Államokban 17 millió tonna, a fentebb említett három nyugat-európai országban együttvéve 16,7 millió tonna, a Szovjetunióban viszont — majdnem 18 millió tonna volt.

Emellett hangsúlyozni kell azt a fontos körülményt, hogy a szocializmus gazdasága, amelynek fő ösztönző ereje és fejlődésének végső célja az egész társadalom szüntelenül növekvő anyagi és kulturális szükségleteinek maximális kielégítése — lényegéből, természetéből következően békés gazdaság, s hogy a szocialista építés nagyszabású feladatainak eredményes valóra váltásához nincs szükségünk háborúkra. Gazdaságunk éppen a békés években fejlődött és fejlődik gyors ütemben, míg az Egyesült Államok gazdasági fejlődése jelentős mértékben a háborúból táplálkozik, annál is inkább, mert századunkban valamennyi háború, amelyben az Egyesült Államok részt vett, területén kívül zajlott le.

Ez, elvtársak, nem propaganda, ez megcáfolhatatlan történelmi igazság. Hasonlítsák össze iparunknak és az Egyesült Államok iparának fejlődési adatait a háború és a béke éveiben. Ha a háborút megelőző békés gazdasági építés éveit (1927—1940) vesszük, azt látjuk, hogy iparunk termelése évenként 18,6 százalékkal növekedett, az Egyesült Államok iparáé viszont mindössze 2 százalékkal. Ha ellenben a második világháború éveit vesszük, kitűnik, hogy a Szovjetunió iparának termelése a háború okozta óriási pusztítások következtében nem növekedhetett, s 1945-ben az 1940. évinek csupán 92 százaléka volt, míg ugyanakkor az Egyesült Államok ipari termelése az említett időszakban 60 százalékkal növekedett. Véget ért a háború, elérkezett a békés építés időszaka, és a fejlődés ütemét tekintve ismét a mi iparunk tör

előre. Az 1948—1955 közötti időszakban a Szovjetunió ipara évente 16,6 százalékkal, az Egyesült Államok ipara pedig mindössze 4,1 százalékkal növelte termelését.

Nem világos-e ezek után, hogy a szocializmus világa számára nem szükségesek a háborúk, a háborúk csak a tőkés monopóliumok részére előnyösek, hogy Amerika és Anglia imperialista körei a gazdaság militarizálásában látják most az egyetlen eszközt a válságok elhárítására, az ipari termelés már elért színvonalának fenntartására.

Nem világos-e azoknak az állításoknak badarsága és rágalmazó jellege, amelyeket bizonyos körök terjesztenek az Egyesült Államokban, Angliában és már országokban a Szovjetunió részéről állítólag fenyegető háborús veszéllyel kapcsolatban?

Lehet-e meggyőzőbb bizonyíték a szocializmus és a kapitalizmus érdekeinek ellentétességére? Nem állíthatjuk-e ezeknek az adatoknak alapján, hogy törekvéseink, céljaink és feladataink számára idegenek és gyűlöletesek a hódító háborúk, mert akadályozzák előrehaladásunkat a kapitalizmussal való békés gazdasági versenyben, a kommunista társadalom építésében.

* *

*

Eltársak! A hatodik ötéves tervnek pártunk Központi Bizottsága által megvitatás végett a XX. kongresszus elé terjesztett irányelv-tervezete a háború utáni évek békés gazdasági építésének eredményeire támaszkodik, és azon a számításon alapul, hogy a fejlődés körülményei békések maradnak.

A szovjet nép helyesli és egyöntetűen támogatja a népgazdaság fejlesztésének a hatodik ötéves terv időszakára vonatkozóan kidolgozott irányelv-tervezetét. Közös feladatunk, minden párt-, szovjet-, gazdasági, szakmai és komszomolszervezet feladata biztosítani az ötéves terv sikeres megvalósítását a szocialista építés minden területén, minden vállalatnál, építkezésnél, minden kolhozban, minden szovhozban. E feladat sikeres megoldása érdekében meg kell gyorsítanunk a technikai haladást, biztosítani kell a munka termelékenységének további jelentős emelkedését, komolyan emelni kell a gazdaság irányításának színvonalát, még magasabb fokra kell emelni a tervezést és a termelés igazgatását.

Hiba volna azt gondolni, hogy a szocialista gazdasági rendszer előnyei maguktól biztosíthatják terveink sikeres teljesítését. A tapasztalat azt mutatja, hogy minden rendelkezésünkre álló erő lehető legmesszebbmenő mozgósítása nélkül, egész szervező és gazdasági munkánk szakadatlan tökéletesítése nélkül nem lehet sikeresen teljesíteni a terveket.

A párt Központi Bizottsága és a kormány az utóbbi időben számos intézkedést tett a gazdaság irányításával összefüggő munka, többek között a tervezés megjavítása érdekében. Részletesen szeretnék foglalkozni a tervezéssel összefüggő néhány kérdéssel, az e téren mutatkozó hiányosságokkal és a leküzdésükhöz szükséges intézkedésekkel.

Mindenekelőtt be akarok számolni a kongresszusnak a népgazdasági tervezés megjavítása céljából életbe léptetett intézkedésekről.

A szocialista gazdaság természeténél fogva tervgazdaság: a gazdaság számára idegenek a tőkés gazdaság fejlődésének spontán törvényei, a tőkés gazdaságot jellemző ugrásokkal és visszaesésekkel, válságokkal és megrázkódtatásokkal egyetemben. Ebből azonban még nem következik az, hogy népgazdaságunk fejlődésében semmilyen körülmények között sem keletkezhetnek nehézségek, egyenlőtlenségek és aránytalanságok.

A szocialista termelés fejlődésének objektív törvényei nem automatikusan érvényesülnek. Csak e törvények követelményeinek sokoldalú tanulmányozása és terveinkben történő helyes figyelembevétele teszi lehetővé a népgazdasági egyenlőtlenségek és aránytalanságok elkerülését, és valamennyi gazdasági ág gyors fejlődésének biztosítását.

Sok függ ebben a tekintetben az országos tervező szervektől, amelyek a tervek összeállítása és végrehajtásuk ellenőrzése során kötelesek biztosítani minden népgazdasági ág tervszerű, arányos fejlődését. Hogy ez mennyire fontos, arról meggyőződhattünk az ötödik ötéves terv végrehajtása során; ennek eredményei ugyanis azt mutatják, hogy gazdasági építésünk sikerei a múlt ötéves terv időszakában még nagyobbak lehettek volna, ha a terv összeállítása és teljesítése során teljes mértékben eleget tettünk volna ezeknek a követelményeknek. Engedjék meg, hogy ennek bizonyítására csak egy példát hozzak fel. Az ötéves terv második felétől kezdve a szénbányászat kezdett elmaradni

a népgazdaság gyorsabban növekvő szükségletei mögött. A Szovjetunió európai részén levő fűtőanyag-igényes iparágakban nehézségek keletkeztek a fűtőanyag-hiány miatt,

Az SZKP Központi Bizottsága és a kormány operatív intézkedései folytán az ötéves terv végére jelentékenyen növeltük a széntermelést, s ez lehetővé tette, hogy globálisan kielégítsük a népgazdaság folyó fűtőanyag-szükségleteit. Nem lett volna szükség ezekre az intézkedésekre, ha az ötödik ötéves terv kidolgozása és végrehajtása során elegendő fűtőanyag-tartalékot irányoztak volna elő, s ilyenformán biztosították volna a fűtőanyag-fogyasztó népgazdasági ágak feladatainak nemcsak a teljesítését, hanem a túlteljesítését is

Ez a példa megmutatja, hogy mennyire fontos az arányok helyes megállapítása a tervekben és az aránytalanságok idejében való elhárítása; ha ugyanis az aránytalanságokat csak akkor küszöbölik ki, amikor már létrejöttek, ez rendszerint nagy veszteségeket és többletkiadásokat jelent a népgazdaságnak. Minél nagyobbak a termelés méretei, annál veszélyesebbek az aránytalanságok, annál inkább tudományosan megalapozottnak kell lennie tervezésünknek. Ebből a szempontból különösen nagy jelentőségű a távlati tervezés.

A háború utáni idők tervezési tapasztalatainak figyelembevételével, s a tervezés további erősítése és tökéletesítése céljából az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa 1955 júniusában határozatot hozott az állami tervezés megjavítására és a Szovjetunió Állami Tervbizottsága munkájának átszervezésére vonatkozó intézkedésekről. A Szovjetunió volt Állami Tervbizottsága alapján megalakították a Szovjetunió Minisztertanácsának a népgazdaság távlati tervezésével foglalkozó állami bizottságát (a Szovjetunió Állami Tervbizottságát) és a Szovjetunió Minisztertanácsának a népgazdaság folyó tervezésével foglalkozó állami gazdasági bizottságát (a Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottságát).

A távlati tervezéssel foglalkozó állami tervbizottság létrehozásának emelnie kell a távlati tervek összeállítását és teljesítésük ellenőrzését szolgáló munka színvonalát. A jövőben nagy szervező szerepe lesz annak, hogy az egész népgazdaságra, az egyes termelési ágakra és kötelezően minden üzemre, építkezésre, kolhozra és szovhozra vonatkozóan egyaránt, távlati ter-

veket fogunk kidolgozni. Lehetővé teszi, hogy a legközelebbi esztendőök távlatában meghatározzák minden egyes üzem fejlődésének irányát, specializálását, az üzemek közti legésszerűbb kapcsolatokat, s hogy ennek alapján felszínre hozzák a termelés növekedésének további tartalékait.

A folyó tervezéssel foglalkozó állami gazdasági bizottság létrehozása megteremtette az évi tervek kidolgozásának megjavításához, a tervteljesítés menetének fokozott ellenőrzéséhez, a termelés növekedését szolgáló további tartalékok felkutatásához, a felmerülő eltérések és aránytalanságok megelőzéséhez és kiküszöböléséhez szükséges feltételeket.

Az Állami Tervbizottság átszervezése óta nyolc hónap telt el, s elmondhatjuk, hogy az e területen végrehajtott intézkedések teljes mértékben beváltak.

Mivel a Szovjetunió Állami Tervbizottsága minden figyelmét és erejét a hatodik ötéves terv irányelv-tervezetének kidolgozására, a Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottsága pedig az 1956. évi terv tervezetének kidolgozására fordíthatta, a két tervvezet párhuzamosan készült, s így hasonlíthatatlanul előbb került az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa elé.

Az Állami Gazdasági Bizottság idejében elkészítette az évi terv tervezetét, s ez lehetővé tette, hogy azt a Szovjetunió Minisztertanácsának Elnöksége az érdekelt köztársaságok, minisztériumok és főigazgatóságok bevonásával gondosan megvizsgálja, és 1956 január elseje előtt másfél hónappal jóváhagyja.

Így biztosítani lehetett azt, hogy a főbb állami tervelőirányzatokat a tervév kezdetéig lebontsák üzemekig és építkezésekig, ami az üzemekben és építkezéseken az év elejétől kezdett normális munka megszervezése szempontjából tudvalevően óriási jelentőségű.

Az új feltételek között végzett tervezés említett kedvező tapasztalatait természetesen a gazdaság tervszerű vezetésének komoly megjavítása irányában tett első lépéseknek tekintjük. A Szovjetunió Állami Tervbizottságának és a Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottságának az a feladata, hogy mind a távlati, mind pedig a folyó állami tervezést szakadatlanul tökéletesítse, s ugyanakkor biztosítsa a sokoldalú koordinálást és a szoros kapcsolatot a népgazdaság tervezésének egész munkájában,

Emelni kell továbbá statisztikánk gazdasági színvonalát, biztosítani kell a statisztikai szervek munkájának megjavítását.

Eltársak! Az *országos tervezés megjavítása* szükségessé teszi az össz-szövetségi és köztársasági minisztériumok, köztársasági és helyi szervek szerepének és felelősségének növelését a gazdaság irányítása terén, továbbá az iparági tervezés és a közvetlenül a vállalatoknál, építkezéseken, kolhozokban és szovhozokban folyó tervezés szakadatlan tökéletesítését.

Semmiképpen sem feledkezhetünk meg a tervezés két, egymással elszakíthatatlanul összefüggő oldaláról. A nagy Lenin a tervezés lényegét jellemezve azt mondta, hogy a mi terveink állami tervek, azaz a dolgozó tömegeknek adott feladatot, kötelezőerejű törvényt jelentenek. Ugyanakkor — mondotta Lenin — a tervezésnek a tömegek alkotó kezdeményezésére kell támaszkodnia, amely fejlődésünk meggyorsításának új lehetőségeit hozza felszínre, elősegíti terveink megjavítását, tökéletesítését, módosítását, hogy azok határidő előtt megvalósuljanak. A tervezés e két oldalának figyelembevétele nélkül nem lehetséges igazi tudományos tervezés.

A párt Központi Bizottsága és a kormány az utóbbi időben több intézkedést tett, melyeknek megvalósítása biztosítja a tervezés és a gazdasági irányítás jelentékeny megjavulását.

Mint tudjuk, a párt és a kormány feltárta azokat a komoly fogyatékoságokat és hibákat, amelyeket a mezőgazdasági tervezésben elkövetünk, s amelyek a tervezés túlságos centralizálására vezettek — a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok számára megállapított rengeteg mutatószámmal. Az ilyen tervezést semmi sem tette szükségessé, nem írták elő sem az állam, sem a kolhozok, sem pedig a kolhozparasztok érdekei, ugyanakkor azonban megbénította a kolhozok, a gép- és traktorállomások kezdeményezését, gyengítette felelősségérzetüket és a mezőgazdasági termelés fejlődésében való érdekeltységüket, nem ösztönözte a termelés növelését a kolhozok földterületein, és csökkentette annak lehetőségét, hogy a kolhozok nagy jövőre tegyenek szert.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa által 1955 elején megállapított új tervezési rend a kolhozok, a szovhozok, a gép- és traktorállomások kezdeményezésének fejlesztését szolgálja, és rendkívül fontos tényezője a me-

zögzazdasági termelés további rohamos növelésének. A kolhozok gazdasági kezdeményezése már e tervezési rend alkalmazásának első évében megnyilvánult a vetésterületek jobb elosztásában, a mezőgazdasági földterületek helyesebb kihasználásában és a mezőgazdasági termelés növekedésében.

A mezőgazdaság terv alapján történő irányításának megjavítása szempontjából fontos intézkedés az, hogy a mezőgazdasági terménybegyűjtési tervet nem egy évre állapítják meg, mint korábban, hanem két évre — 1956-ra és 1957-re, ami lehetővé teszi, hogy a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok idejében összeállítsák az évi termelési és pénzügyi terveket, s ezeket a kolhozparasztok, a gép- és traktorállomások munkásai, a szovhozmunkások és a mezőgazdasági szakemberek széles körben megvitassák.

A mezőgazdasági termelés új tervezési rendjének megvalósítása újabb és még fokozottabb követelményeket támaszt a helyi párt- és szovjetszervezetekkel, a helyi tervező és mezőgazdasági szervekkel szemben. Egyszersmind megköveteli a Szovjetunió Állami Tervbizottságától és a Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottságától a távlati és a folyó mezőgazdaság-fejlesztési tervezés terén, továbbá a mezőgazdasági termelés helyes elosztása és az egyes körzetek specializálása terén végzett munka komoly megjavítását.

* *

*

Eltársak! A mezőgazdasági tervezés gyakorlatában végrehajtott elvi változtatások mellett a párt Központi Bizottságának kezdeményezésére lényegesen növelték a köztársasági szervek szerepét az ipar irányításában.

1954-ben és 1955-ben több mint 11 000 ipari vállalatotadtunk át köztársasági hatáskörbe. Az Ukrán, a Kazah és az Azerbajdzsán SZSZK-ban új köztársasági minisztériumok létesültek.

A köztársasági ipari vállalatok termelésének tervezését, és az általuk előállított termékfajták elosztását közvetlenül a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsára bíztuk.

A köztársasági minisztériumok és kisipari szövetkezeteküzemeiben előállított tartalék-rendeltetésű termékeknek csupán azt a részét osztjuk el a Szovjetunió népgazdaságának állami el-

látási terveiben, amelyet nem használnak fel a köztársasági gazdaság szükségleteire. Több olyan fontos tartalék-rendeltetésű termékfajtából, amelyet össz-szövetségi vagy szövetségi köztársasági minisztériumokhoz tartozó vállalatoknál termeltek, a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsainak hatáskörében marad a negyedévi terven felül előállított termékmennyiség 25 százaléka, egyes termékfajtáknál pedig 50 százaléka. Ez újabb anyagi erőforrásokat bocsát a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsainak rendelkezésére, s ezzel növeli érdekeltységüket az össz-szövetségi és a szövetségi köztársasági minisztériumokhoz tartozó vállalatok terveinek teljesítésében és túlteljesítésében.

A szövetségi köztársaság állami költségvetésének teljesítése során előállott jövedelemtöbbletet az illető köztársaság Minisztertanácsa a lakásügyre, a községi gazdálkodásra, továbbá szociális és kulturális intézkedésekre fordítja, a beruházásokat is beleértve. Ez lehetővé tette a szövetségi köztársaságok számára, hogy 1955-ben a költségvetés bevételi részének túlteljesítéséből az állami költségvetésben előirányzott összegben felül több mint 700 millió rubelt fordítsanak gazdaságuk pénzellátására.

A Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottsága az 1956. évi terv összeállításakor a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsainak képviselőivel közösen gondosan megvizsgálta a köztársasági gazdaság terveinek tervezeteit, hogy egybehangolják azokat minden egyes köztársaság területén a szövetségi köztársasági és az össz-szövetségi gazdaság fejlesztésének feladataival. Ennek során nagyobb mértékben vették figyelembe a köztársasági gazdaság pénz- és anyagszükségleteit.

Az 1956-os terv a köztársasági gazdaság fejlesztésére szolgáló állami beruházásokat 1955-höz képest 26 százalékkal növeli. Meg kell jegyezni, hogy a Szovjetunió egész népgazdaságában a beruházások összege 14 százalékkal növekszik. Lényegesen növeltük azokat az anyagi eszközöket, amelyeket a központosított alapból a köztársasági gazdaság szükségleteire fordítanak.

A végrehajtott intézkedések biztosítják, hogy a szövetségi köztársaságok tovább fokozzák a gazdaság irányításában betöltött szerepüket, és biztosítják a köztársasági gazdaság tervezési gyakorlatának megjavítását. Feladatunk az, hogy gondosan tanulmányozzuk a tervezés új gyakorlatát, s ennek alapján tovább haladjunk ebben az irányban.

Nyilvánvalóan itt az ideje annak, hogy a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsai szélesebb hatáskört kapjanak az illető köztársaság egész gazdasági fejlődésének ellenőrzésére, függetlenül attól, hová tartoznak az ott levő vállalatok. Arra gondolok, hogy egyebek között ellenőrizték, hogyan hajtják végre az össz-szövetségi és a szövetségi köztársasági minisztériumok az illető köztársaság területén levő vállalatok területi elosztására, specializálására és kooperációjára vonatkozó intézkedéseket, mivel a tapasztalatok szerint e téren komoly hiányosságokra vezet az a körülmény, hogy nincs meg a szövetségi köztársaságok Minisztertanácsainak ez az ellenőrző és szervező szerepe.

Jelentős munkát végeztünk abban az irányban, hogy bővítsük a miniszterek jogait, a főigazgatóságok vezetőinek és a vállalati igazgatóknak a jogait a gazdasági tevékenység irányítása terén. Jelentősen csökkentettük azoknak a mutatószámoknak körét, amelyekkel kapcsolatban a feladatokat az állami terv határozza meg. Sok gyártmány termelésének és elosztásának tervezését közvetlenül a minisztériumok és főigazgatóságok hatáskörébe utaltuk.

A tapasztalatok igazolták az e téren végrehajtott intézkedések helyességét. Mindamellet meg kell mondani, hogy előfordulnak olyan esetek, amikor egyes minisztériumi és főigazgatósági vezetők nem élnek kellőképpen a számukra biztosított jogokkal, kitérnek a gazdaság irányításával összefüggő kérdések önálló megoldása elől, mindenféle ürüggyel határozatok és intézkedések tervezetei mögé igyekeznek bújni, amiket még mindig bőségesen terjesztenek a Szovjetunió Minisztertanácsa elé, holott nincs mindig szükség rájuk. Azt hiszem, ezek a fogyatékoságok átmeneti jellegűek, a minisztériumok és a főigazgatóságok vezetői fokozatosan leküzdik majd az ilyen természetű hiányosságokat.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa, amikor elhatározta, hogy jelentősen kiterjeszti a miniszterek és a főigazgatósági vezetők jogait a gazdaság irányítása terén, arra gondolt, hogy ezzel együtt fokozni kell e vezetők felelősségét is a rájuk bízott ügyért. Csak ezzel a feltétellel lehet helyesen összekapcsolni az országos tervezést a népgazdasági ágakra, vállalatokra, építkezésekre, kolhozokra és

szovhozokra vonatkozó tervek elkészítésével. Emellett az állami terveknek, ugyanúgy mint az egyes népgazdasági ágak fejlesztését szolgáló terveknek, teljes mértékben tükrözniök kell az országos érdekeket és a szocialista termelés növelése szempontjából rendelkezésre álló tartalékok minél teljesebb kihasználásának érdekeit.

Meg kell azonban állapítani, hogy egyes minisztériumi és főigazgatósági vezetők nem fogják fel helyesen a tervezés és a gazdaság irányítása terén rájuk váró feladatokat, s a tervek kidolgozása és végrehajtása során apparátusuk erőfeszítéseit arra összpontosítják, hogy minél többet kapjanak az államtól, ahelyett, hogy feltárnák és kihasználnák a rendelkezésükre álló belső tartalékokat, s ezzel biztosítanák az elfogadott tervek teljesítését — az állami eszközökkel való lehető legnagyobb takarékoskodás figyelembevételével.

Hogy ne üres szavakat hangoztassak, legyen szabad felhoznom egyes példákat. Az 1955. évi terv kidolgozásánál egyes minisztériumok és főigazgatóságok azt javasolták, hogy az iparban a munka termelékenységeének emelkedését átlag 4 százalékbán állapítsuk meg. A kormány kijavította ezeket a terveket, s a munka termelékenysége 1955-ben ténylegesen 8 százalékkal emelkedett. Körülbelül ugyanez fordult elő az 1956. évi terv összeállításánál is, azaz a minisztériumok által előterjesztett tervezetek alacsonyabbak voltak a munkatermelékenység emelésének lehetőségeihez képest. A pártnak és a kormánynak újból be kellett avatkoznia és ki kellett igazítania a tervezeteket.

Ha elfogadtuk volna a minisztériumoknak a munkára és az önköltségre vonatkozó javaslatait, ez 1956-ban mintegy 2 millió további munkás és alkalmazott toborzását tette volna szükségessé, s ugyanakkor szükségszerűen a népgazdaság munkabéralapjának több mint 20 milliárd rubellel és a termelés önköltségének 18 milliárd rubellel való növekedésére vezetett volna. Felmerül a kérdés, lehet-e másként értelmezni a minisztériumok e tervezeteit, mint a szűk hivatali tendenciák megnyilvánulásának?

A minisztériumok és főigazgatóságok a munkatermelékenység emelésére vonatkozó feladatok csökkentésével, s ezzel kapcsolatban a munkaerő-létszám és a munkabéralap növelésére irányuló követelésükkel sok esetben a termelés növeléséhez

meglevő lehetőségeiket próbálták kedvezőtlenebb színben feltüntetni.

Példaként fel lehet hozni a Szovjetunió Vaskohászati Minisztériumát, amely az 1956-os terv megvitatása során állhatatosan ragaszkodott ahhoz, hogy a kormány által elfogadott tervvezetkez képest 1,3 millió tonnával kevesebb acélt és 1,7 millió tonnával kevesebb hengerelt termék termelését kell tervbe venni. Megjegyzendő, hogy ez a minisztérium az 1955-ös terv kidolgozása során is azt követelte, hogy a fémtermelés tekintetében kisebb feladatokat állapítsanak meg számára. A kormány elvetette ezt a javaslatot, és nagyobb tervelőirányzatokat fogadott el, s ezeket nemcsak teljesítették, hanem túl is teljesítették, mégpedig az acélöntés terén 57 000 tonnával, a hengerelt termékek termelése terén több mint 200 000 tonnával. A Szovjetunió Szénbányászati Minisztériuma, Építőanyagipari Minisztériuma és néhány más minisztérium is csökkentett tervelőirányzatokat terjesztett elő.

Ugyanakkor a minisztériumok és a főigazgatóságok mértéktelenül túlzott igényekkel léptek fel az állami beruházások tekintetében. Ezek az igények nincsenek arányban sem a nép gazdaság erőforrásaival, sem a minisztériumok szükségletével. Hogy a kongresszus küldöttei lássák, mennyire nem számolnak több minisztérium vezetői a népgazdaság lehetőségeivel és erőforrásaival, elég, ha megemlítem, hogy a minisztériumok az 1956. évi beruházási terv előirányzatain felül 60 milliárd rubelt, vagyis olyan összeget igényeltek, amely több mint egyharmada az 1955-ben eszközölt beruházások együttes összegének.

A minisztériumok és a főigazgatóságok ugyanakkor, amikor az 1955. évi ipari termelésre vonatkozóan csökkentett tervelőirányzatokat javasoltak, e termelés anyagi-technikai biztosításához a szükségleteknél jóval nagyobb igényléseket nyújtottak be. Így például az igényelt hengerelt vas ötmillió tonnával volt több.

Véleményem szerint a párt és a kormány által jóváhagyott évi és ötéves tervek teljesítése és túlteljesítése feljogosít bennünket arra, hogy elítéljük a csökkentett tervelőirányzatokat betervező minisztériumok eljárását. A gyakorlat azt mutatja, hogy a kormány által a termelés növelése, a munkatermelékenység emelése és a termékek önköltségének csökkentése tekinteté-

ben jóváhagyott feladatokat a kiutalt állami eszközökből és anyagkészletekből teljesíteni fogják, sőt túl fogják teljesíteni.

* *
*

Eltársak! A szovjet állam évről évre hatalmas eszközöket fordít a népgazdaság fejlesztésére. A hatodik ötéves tervben a beruházások összege 990 milliárd rubel.

Kötelességünk gondoskodni ezeknek az eszközöknek minél hatékonyabb felhasználásáról, s nem szabad túrni, hogy a felépített üzemek ne dolgozzanak teljes kapacitással.

Ugyanakkor a tapasztalatok azt mutatják, hogy a tervekben korántsem vesszük figyelembe teljes mértékben azokat a lehetőségeket, amelyekkel a meglevő vállalatok a termelés bővítése tekintetében rendelkeznek. Erről tanúskodnak az ötödik ötéves terv teljesítésének eredményei is. Ennek az ötéves tervnek időszakában ugyanis a főbb iparágak túlteljesítették termelési tervüket, jóllehet az új termelési egységek üzembehelyezésére vonatkozó terv teljesítésében lényegesen lemaradtak. Így például 4,8 millió tonnával kevesebb kapacitású hengersort helyeztek üzembe, a hengerelt termékeket illetően azonban a termelési tervet 0,7 millió tonnával túlteljesítették. A szénbányák és külszíni fejtések üzembehelyezésére vonatkozó tervfeladatok teljesítésében mutatkozó 21 millió tonna lemaradás mellett a széntermelési tervet 18 millió tonnával túlteljesítették. Hasonló volt a helyzet több más iparágban is.

Lényegesen meg kell javítani az építőszervezetek munkáját, hogy rövidebb ideig tartsanak az építkezések, s teljes egészében teljesíthessük az új termelési egységek üzembehelyezésére vonatkozó feladatokat, ugyanakkor azonban nem kisebb, hanem még nagyobb erővel kell munkálkodnunk a meglevő kapacitás kihasználásának megjavításán. A termelés növelésének rendelkezésre álló lehetőségeit elsősorban olyan intézkedések megvalósításával kell kihasználnunk, amelyek nem igénylik újabb állami eszközök ráfordítását, vagy csak jelentéktelen ráfordításokat tesznek szükségessé. Ebben a tekintetben nem kis lehetőségeink vannak. A legtöbb iparágban és a legtöbb vállalatban

latnál jelentősen emelni lehet a kapacitás kihasználásának színvonalát.

Nézzék meg például, hogyan helyezi üzembe a Szovjetunió Szénbányászati Minisztériuma a tervezett bányakapacitást. Mert tény, hogy a legtöbb nagy bánya kapacitását csak üzembehelyezése után öt-hat évvel, vagy még később használják ki teljesen. Így a „Bugyonnovszkugoly” tröszt 12—18. számú „Pravda” bányaüzeme (Donyec-medence), amely 1949-ben kezdte meg működését, jelenleg, vagyis üzembehelyezése után 7 évvel, napi 1000 tonnás tervezett kapacitását csupán 42 százalékban használja ki. A „Krasznolucsugoly” tröszt 1950 óta működő 17—17-B bányaüzeme napi 3000 tonnás kapacitását 1955-ben csupán 39 százalékban használta ki. Hasonló a helyzet a Donyec-medence és más szénmedencék több más aknájában is.

* *

*

A hatodik ötéves terv időszakában a gazdasági és tervezőszerveknek nagy munkát kell végezniök a vállalatok specializálásának és kooperációjának kiszélesítése és rendezése terén. Az SZKP Központi Bizottságának júliusi plénuma teljes nagyságában vetette fel ezt a problémát. Hruscsov és Bulganyin elvtársak is szóltak erről előadói beszédükben. Én arról akarok beszélni, hogy már 1956-ban sokat kell tennünk.

Azok a minisztériumok, amelyek amúgy igazában hozzájárultak ehhez, már egészen jó eredményeket értek el. Így például a turbinagyárak specializálása, a gép-típusméretek számának csökkentése és az egy aggregátra jutó kapacitás csökkentése következtében a gőzturbinagyártás az előző ötéves terv során a hasznos keresztmetszet változása nélkül több mint 1 millió kilowattal növekedett. Ha nem valósították volna meg az említett intézkedéseket, új turbinagyárat kellett volna építeni 400—500 millió rubel értékben.

Az 1956. évi terv több intézkedést irányoz elő a specializálás, egyebek között az egyes üzemekben termelt cikkek választékának korlátozása, továbbá az egynemű cikkek különböző gyárakban való ésszerűtlen párhuzamos termelésének megszüntetése terén. Ez mindenekelőtt a pótalkatrészek, a gépkocsik,

a traktorok, a mezőgazdasági gépek, a Diesel-motorek, a turbogenerátorok, a hidrogenerátorok, a villanymotorok, valamint néhány más berendezés- és gépfajta gyártására vonatkozik.

A specializálás és a kooperáció legádázabb ellensége gazdasági szerveink hivatali szűklátókörűsége, az, hogy a minisztériumok vonakodnak figyelembe venni az országos érdekeket, s arra törekednek, hogy az üzemek közötti kooperációt ha törlik, ha szakad, a szűk főigazgatósági keretekbe „préseljék be”, ami különböző visszasságokra vezet. Ezt a helytelen gyakorlatot ki kell küszöbölni, s minél előbb történik ez meg, annál jobb.

A múlt évben a Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottsága az Állami Tervbizottsággal karöltve, helyi párt- és szovjetszervek bevonásával ellenőrizte 68 kelet-szibériai és távol-keleti vállalat munkáját, mégpedig e vállalatok termelési kapacitásának kihasználása, továbbá a specializálás és a kooperáció szempontjából. Az ellenőrzés azt mutatta, hogy azok a minisztériumok és főigazgatóságok, amelyeknek hatáskörébe az illető vállalatok tartoznak, e vállalatok megterhelését a specializálás és a kooperálás lehetőségeinek mindennemű figyelembevétele nélkül tervezik, s nincsenek tekintettel arra sem, hogy e vállalatok termékeivel kielégíthetnék a környező vidék megfelelő szükségleteit. Az e kérdésben kidolgozott javaslatokat az SZKP Központi Bizottsága jóváhagyta, s azok alapján megfelelő döntéseket hoztak.

A Szovjetunió Állami Gazdasági Bizottsága az Állami Tervbizottsággal karöltve a vállalatok jelenlegi specializálásának és kooperációjának ilyen átfogó ellenőrzését és a megjavításukra vonatkozó javaslatok kidolgozását számos nagy iparvidéken és gazdasági körzetben megszervezi, mindenekelőtt Leningrádban és az Urálban. Eredménye az lesz, hogy rendet teremthetünk ezen a téren.

Ugyanakkor az irányelvek tervezetével összhangban hozzá kell látnunk olyan távlati tervek kidolgozásához, amelyek a nagy ipari központok és gazdasági körzetek vállalatainak keretében foglalkoznak a specializálás és a kooperáció fejlesztésével.

* *
*
*
*

Néhány szót még a termelés növelésének egy olyan fontos tartalékáról, mint az anyagtakarékosság. A hatodik ötéves terv irányelveinek tervezete komoly előirányzatokat tartalmaz a nyersanyag-, segédanyag- és fűtőanyag-takarékosságra vonatkozóan. Az ötéves terv időszakában a fajlagos fémfelhasználást átlag legalább 22 százalékkal kell csökkenteni. Ennek az előirányzatnak a teljesítése közvetlenül összefügg a gépgyártás és a fémfeldolgozás előírt növelésével. Csakis ilyen arányú takarékoskodás mellett biztosítható a gépgyártás és a fémfeldolgozás hozzávetőleg 80 százalékos növelése olyan körülmények között, amikor az acél és hengerelt termékek termelése 51—52 százalékkal növekszik.

Érthető, hogy az előirányzott megtakarítás nem biztosítható a termékek előállításához szükséges nyersanyagok és segédanyagok felhasználási normáinak egyszerű megszigorításával. Ez irreális volna, és csak aránytalanságokra, a termelés növelését célzó tervelőirányzatok megghiúsulására vezetne. Egyáltalán nem szándékozunk szigorítani az anyagellátás feltételeit. Ellenkezőleg, a kiegyensúlyozottabb ellátás megteremtéséről, egyebek között a népgazdaság folyó anyagkészleteinek növeléséről van szó. Arról van szó, hogy a technikai haladás, a gyártási eljárások tökéletesítése és a termelés jobb megszervezése alapján kisebb anyagrafordítással hajtsuk végre az ötéves tervet.

Az anyagtakarékosság terén kitűzött feladatot sikeresen lehet teljesíteni és túlteljesíteni, ha tervezőink és technológusaink a legmagasabb üzemeltetési mutatószámok felkutatása mellett megtalálják a nyersanyag és segédanyagok felhasználása szempontjából is leggazdaságosabb megoldásokat.

A gépek és berendezések súlyának és méreteinek csökkentése, teljesítményük egyidejű növelésével — fontos tartalék, amelyet ki kell használni a népgazdaságban a termelés és a gazdaságosság további fokozása érdekében. Ugyanakkor hadd tegyek itt egy minden tekintetben jogos megállapítást: a népgazdaságban tapasztalható részleges fémmellátási nehézségek, s a fogyasztók komoly fémtúlfogyasztása jórészt azzal magyarázható, hogy a Vaskohászati Minisztérium nem fordít kellő figyelmet gazdaságos hengerelttermék-fajták gyártására, és a választék terén sokszor eltűri a fémszállítási tervek megszegését.

Köztudomású, milyen nagy jelentősége van a népgazdaság

szempontjából a fűtőanyag-takarékosságnak. Ugyanakkor sok minisztérium nem kezeli kellő figyelemmel ezt az igen fontos kérdést. Vonatkozik ez mindenekelőtt a Közlekedésügyi Minisztériumra, a Villamoserőművek Minisztériumára, a Vaskohászati Minisztériumra, az Építőanyagipari Minisztériumra, amelyek hazánkban a legfőbb fűtőanyag-fogyasztók, továbbá a Szénbányászati Minisztériumra, amely olyan formában bocsátja a szenet a fogyasztók rendelkezésére, hogy azt nehéz veszteség nélkül felhasználni.

Vasutaink mozdonyállományát rostált szén vagy brikett helyett közönséges szénrel látják el. Ennek következtében a vasutak évente közel 10 millió tonna szenet vesztenek. Legfőbb ideje már azt követelni a Szovjetunió Szénbányászati Minisztériumától, hogy gyorsabban térjen át a fogyasztók kiváló minőségű szénfajtákkal való ellátására.

A fűtőanyag-takarékosságnak számottevő tartalékai vannak a villamoserőműveknél is. A Villamoserőművek Minisztériumának erőműveinél rendkívül elhúzódik az új berendezések alkalmazása. A nagynyomású gőzzel működő villamoserőműveknél csupán emiatt évente 1 millió tonnával több szabvány-fűtőanyagot használnak el.

A gazdaságos és ésszerű anyagfelhasználás annyira fontos országos ügy, hogy valamennyi gazdasági és pártszervezetünk figyelmét fel kell rá hívni.

Elvtársak! A hatodik ötéves terv újabb meggyőző bizonyítékát szolgáltatja a szocialista gazdaság szakadatlan fellendülésének, a népjólét növekedésének, a kultúra és a tudomány virágzásának. Egész népünk egyöntetű helyesléssel fogadta ezt a tervet. Minden szovjet ember teljesen bizonyos abban, hogy az új ötéves tervet ugyanolyan sikeresen fogják teljesíteni, mint az előző terveket.

A nagy Szovjetunió sikerei a nép javát, a szovjet ember boldog és örömteli életét szolgáló békés építőmunka diadalát jelentik. Ez a tény a legerősebb szövetségesünk a két gazdasági rendszer, a szocialista és a kapitalista rendszer versenyében,

Hatására gyarapodnak a Szovjetunió barátainak sorai. Ma már nemcsak a népi demokratikus országok lakossága, hanem más országok népei is támogatnak bennünket, együtt éreznek ügyünkkel.

A Kommunista Párt és a szovjet kormány — a szovjet népnek és a világ minden egyszerű és becsületes emberének legnemesebb törekvéseit juttatva kifejezésre — olyan politikát folytatott és folytat továbbra is rendületlenül, amelynek célja a világ békéje, a Szovjetország gazdasági virágzása és a békés együttműködés mindazokkal az államokkal, amelyek békében óhajtanak élni velünk.

Elvtársak! A hatodik ötéves tervben a sokmilliós szovjet népnek, a kommunista társadalom alkotójának és építőjének törekvései öltenek testet. A hatodik ötéves terv hazánkunk, a győztes szocializmus első országának további erősödése, gazdagságának további gyarapodása terén új távlatokat nyit meg a nagy szovjet nép előtt. Ezek a távlatok újabb munkahőstet-tekre lelkesítik a szovjet embereket — a kommunizmus diadaláért. *(Taps.)*

HATÁROZATOK

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PÁRTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ALAPJÁN

(Egyszhangúlag elfogadva 1956 február 24-én)

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa, miután meghallgatta és megvitatta Hruscsov elvtársnak, az SZKP KB első titkárának beszámolóját a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának munkájáról, határozatilag kimondja:

A kongresszus teljes egészében jóváhagyja az SZKP Központi Bizottságának politikai irányvonalát és gyakorlati munkáját;

egyetért a Központi Bizottságnak a beszámolóban foglalt javaslataival és következtetéseivel.

A kongresszus meglelégedéssel állapítja meg, hogy a párt élén álló Központi Bizottság és a szovjet kormány lenini politikája, valamint a szovjet népnek a szocialista országokkal szoros együttműködésben végzett hősie munkája nyomán óriási eredmények születtek a kommunizmusnak országunkban való felépítéséért és a világbékéért vívott harcban.

A kongresszus teljesen egyetért azokkal a helyes és időszertű intézkedésekkel, amelyeket az SZKP KB a beszámolási időszakban az ipar és a mezőgazdaság területén hozott, s amelyek biztosítják hazánk hatalmának további gyarapodását, a szocialista gazdaság további nagyarányú fejlődését és a szovjet nép jólétének jelentős növekedését.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy az SZKP KB sikeres tevékenysége a marxista-leninista elmélet alkotó alkalmazásán, a kollektív vezetés és a párton belüli demokrácia lenini elveinek szigorú betartásán, a párt és a nép elszakíthatatlan kapcsolatairól szóló lenini útmutatások következetes végrehajtásán ala-

pult. A párt ezekben az években magasra tartotta a halhatatlan Lenin nagy zászlaját.

I.

A kongresszus megállapítja, hogy a nemzetközi viszonyok terén a beszámolási időszakot a nemzetközi feszültség bizonyos enyhülése, továbbá az jellemzi, hogy a nemzetközi élet küzdőterén a béke megszilárdításának reális távlatai nyíltak meg. A Szovjetunió a Kínai Népköztársasággal és a többi népi demokratikus országgal együtt kellő időben számos nagy fontosságú külpolitikai lépést tett a béke és a biztonság megszilárdítása érdekében. Ezeket az intézkedéseket minden békeszerető erő határozottan támogatta.

Az események menete szemléltetően mutatja, hogy a nemzetközi fejlődésben gyökeres változások mentek végbe, amelyek a szocializmus állásait erősítik. Korunk fő jellegzetessége, hogy a szocializmus túlnőtt egy ország keretein, és világrendszerre vált, a kapitalizmus pedig erőtlennek bizonyult arra, hogy megakadályozza ezt a világtörténelmi folyamatot. A Szovjetunióban, a Kínai Népköztársaságban, a Lengyel Népköztársaságban, a Csehszlovák Köztársaságban, a Magyar Népköztársaságban, a Román Népköztársaságban, a Bolgár Népköztársaságban, az Albán Népköztársaságban, a Német Demokratikus Köztársaságban, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaságban, a Mongol Népköztársaságban, a Vietnami Demokratikus Köztársaságban további nagyarányú gazdasági és kulturális fellendülés megy végbe, növekszik a dolgozók jóléte, erősödik a kommunista és munkáspártok mögé, a szabadon választott kormányok mögé mind szorosabban felzárkózó népek erkölcsi-politikai egysége. Jelentős eredményeket ért el a szocialista építés terén Jugoszlávia is. A szocialista úton haladó országok gazdasági fejlődése szilárd alapokon, az egyenjogú felek mindinkább erősödő együttműködésének és testvéri kölcsönös segítségnyújtásának alapján megy végbe.

A kapitalista világra — amelynek övezete jelentősen szűsösödött — a mélyreható ellentmondások további éleződése jellemző. A tőkés országok termelése a háborút követő évtized-

ben a gazdaság militarizálása és a fegyverkezési hajszá, a külső gazdasági terjeszkedés fokozása, az állótőke felújítása és a dolgozók kizsákmányolásának nagyarányú fokozása révén bizonyos növekedést ért el, de ez a növekedés nem szilárdította meg a kapitalizmus gazdaságát. Sőt ellenkezőleg, a tőkés gazdaság még ingatagabb lett. A kapitalista rendszer általános válsága tovább mélyül. A kapitalizmus megoldhatatlan ellentmondása — a jelenkori termelőerők és a tőkés termelési viszonyok ellentmondása — még inkább kiéleződik; mélyülnek az ellentétek az értékesítési piacokért és a befolyási övezetekért küzdő kapitalista államok között; növekednek és mélyülnek a szociális ellentétek. A munkásosztály kizsákmányolásának fokozódása, a drágaság növekedése, a katonai célokat szolgáló adók nagymérvű emelkedése, a számos tőkés országban jelentkező krónikus munkanélküliség leszorítja a dolgozók életszínvonalát; fokozódik az a harc, amelyet a munkásosztály, a széles néptömegek vívnak létfontosságú jogaikért és érdekeikért. A kapitalizmus elkerülhetetlenül újabb gazdasági és társadalmi megrázkódtatások felé halad.

Ebben a helyzetben világosan megmutatkozott a nemzetközi események alakulásának két ellentétes fő iránya.

Az egyik oldalon az imperialista hatalmak, élükön a reakciós amerikai körökkel, röviddel a háború befejezése után „erőpolitikába” kezdtek, amely e hatalmak legagresszívabb köreinek, a munkás-, demokratikus és nemzeti-felszabadító mozgalmak elnyomására, a szocializmus táborának aláásására és a maguk világuralmának megvalósítására irányuló törekvéseit juttatja kifejezésre. Ez a politika a gyakorlatban féktelen fegyverkezési hajszát jelent, azt jelenti, hogy amerikai katonai támaszpontokat létesítenek a Szovjetunió és a népi demokratikus országok határai mentén, agresszív tömböket tákolnak össze a szocialista tábor országai ellen, úgynevezett „hidegháborút” folytatnak a szocialista államok ellen, új, véres háborúkra készülődnek.

A másik oldalon mindinkább növekednek és gyarapodnak azok az erők, amelyek a nemzetközi küzdőtéren a tartós békéért és a népek biztonságaért szállnak síkra. Ezek az erők aktívan harcolnak a háborús veszély elhárításaért, a különböző gazdasági és társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élé-

séért. Ugyanakkor döntő jelentőségű az a tény, hogy a szocializmus nemzetközi táborá állandóan erősödik, s egyre növekvő befolyást gyakorol a világesemények menetére. A béke erői jelentősen megnövekedtek, amikor a nemzetközi küzdőtéren feltűnt azoknak a békeszerető európai és ázsiai államoknak csoportja, amelyek külpolitikájuk alapelveinek nyilvánították ki, hogy nem vesznek részt katonai tömbökben. Ilyenformán kiterjedt „békeövezet” jött létre, amely Európa és Ázsia szocialista, valamint nem szocialista, de békeszerető államait egyaránt magában foglalja, s a földkerekség lakosságának több mint a fele lét felöleli.

A háborút követő időszak világtörténelmi jelentőségű eseménye az imperializmus gyarmati rendszerének szétesése. A gyarmati és a félgymati népek nemzeti-felszabadító harcát a legutóbbi évtized leforgása alatt nagy győzelmek koronázták: több mint egymilliárd kétszázmillió ember, vagyis a föld lakosságának majdnem a fele megszabadult a gyarmati és félgymati függőségtől. Napirenden van a gyarmati rendszer teljes felszámolása. Beköszöntött a világtörténelemnek az a nagy Lenin által előre látott korszaka, amikor Kelet népei tevékenyen részt vesznek az egész világ sorsának intézésében, s a nemzetközi viszonyok hatalmas, új tényezőivé válnak.

A háborús veszély elleni harcban a legaktívabb és a legkövetkezetesebb harcosoknak a kommunista pártok bizonyultak, amelyek a béke fenntartásáért, a dolgozók érdekeiért és az országok nemzeti függetlenségéért vívott harc élvonalában küzdenek. Ugyanakkor más társadalmi körök is nagy számban helyezkednek háborúellenes álláspontra. A béke megszilárdítása szempontjából igen fontos, hogy mindenki, aki ellenzi a háborút, egységfrontban lépjen fel, és ne csökkentse erőfeszítéseit a béke fenntartásáért folyó harcban. Ezen a téren óriási jelentőségű a munkásmozgalom kettészakitottságának felszámolása, a gyakorlati érintkezés megteremtése egyrészt a kommunista pártok, másrészt a szocialisták és a többi olyan párt között, amely valóban meg akarja védeni a békét, harcolni akar az imperialista elnyomás ellen, védelmezni akarja népeinek nemzeti érdekeit, a demokráciát és a függetlenséget.

A kongresszus helyesli az SZKP Központi Bizottságának és

a Szovjetunió kormányának békeszerető külpolitikáját, amely a nemzetközi feszültség enyhítése, a béke megszilárdítása és a demokratikus erők állásainak erősítése terén nagy eredményeket hozott.

A párt XX. kongresszusa teljes egészében helyesnek tartja a Központi Bizottság és a szovjet kormány arra irányuló törekvését, hogy a békés egymás mellett élés lenini elve alapján javítsa a kapcsolatokat, erősítse a kölcsönös bizalmat, és fejlessze az együttműködést minden országgal. Ebben nagy szerepet játszhat a nemzetközi kapcsolatok terén ismert öt elv, amelyet sok állam és a széles közvélemény támogat: a területi integritás és a szuverenitás kölcsönös tiszteletbentartása, a meg nem támadás, az egymás belügyeibe való be nem avatkozás, az államok kapcsolatainak az egyenlőség és a kölcsönös előnyök alapján való fejlesztése, a békés egymás mellett élés és a gazdasági együttműködés. Ezek az elvek a jelenlegi viszonyok között a különböző társadalmi rendszerű államok kölcsönös kapcsolatainak legjobb formáját jelentik, és alapul szolgálhatnak ahhoz, hogy a földkerekség valamennyi állama között tartós, békés kapcsolatok jöjjenek létre.

Az élet mindenben igazolta, hogy helyesek és időszerűek a Szovjetuniónak, a Kínai Népköztársaságnak és más békeszerető államoknak a leszerelésre, az atom- és a hidrogénfegyver eltiltására, az európai kollektív biztonság szavatolására és az ázsiai kollektív biztonság szavatolására irányuló javaslatai. E nagy fontosságú problémák megoldása megteremti a tartós és szilárd béke alapját, s elősegíti más fontos rendezetlen problémák, köztük a német kérdés megoldását.

A világbéke megszilárdítása szempontjából óriási jelentőségű volna a világ két legnagyobb hatalma — a Szovjetunió és az Egyesült Államok, valamint a Szovjetunió és más nagyhatalmak — így Anglia és Franciaország — közötti tartós baráti kapcsolatok megteremtése.

A XX. kongresszus időszerűnek és helyesnek tartja a Szovjetunió e célt szolgáló intézkedéseit, és teljes egészében egyetért azokkal.

Az európai népek tartós békéjének és biztonságának érdekei megkövetelik a Szovjetunió és a nyugat-európai országok kapcsolatainak további javítását. A Szovjetuniónak, akárcsak Nagy-

Britanniának, Franciaországnak, Olaszországnak, akárcsak Lengyelországnak, Csehszlovákiának, Jugoszláviának, Svédországnak, Finnországnak, Norvégiának, Görögországnak, Ausztriának és minden európai országnak létérdeke, hogy megakadályozza egy újabb háború kitörését Európában, amely az első és a második világháborúban döntő ütközetek színtere volt. Létérdeke ez a német népnek is. A háborús összeütközések megakadályozásáért vívott harc közös érdekei tehát Európa minden államát és népét egyesítik.

A jelenlegi nemzetközi helyzetben különösen fontos a Szovjetunió és a keleti országok közötti barátság és együttműködés kiterjesztése és erősítése. A XX. kongresszus nagy jelentőséget tulajdonít e feladat megoldásának, s helyesli, hogy az utóbbi időben jó, baráti kapcsolatok alakultak ki az Indiai Köztársasággal, valamint Burmával, Afganisztánnal és Egyiptommal.

A béke és a demokrácia ügyét erősíti az a tény is, hogy az arab országok népei egyre határozottabban törekednek nemzeti függetlenségük megvédésére és megszilárdítására.

A XX. kongresszus meglegedéssel állapítja meg, hogy a Szovjetunió csaknem valamennyi szomszédos országgal baráti, jószomszédi viszonyt létesített. Nem kétséges, hogy a Szovjetunióknak Iránnal, Törökországgal és Pakisztánnal létesítendő normális kapcsolatai megfelelnek ezen országok létérdekeinek, a béke ügye és a népek biztonsága érdekeinek.

Az országok közötti együttműködés alapjának kiszélesítésében nagy szerep vár a nemzetközi kereskedelemre, de nem kevésbé fontos a kulturális kapcsolatok fejlesztése sem.

A XX. kongresszus megállapítja, hogy most különösen nagy jelentőségűek a jelenlegi nemzetközi fejlődés döntő elvi kérdései: a két rendszer békés egymás mellett élése, a háborúk elhárításának lehetősége napjainkban, és a szocializmusba való átmenet formái a különböző országokban.

A Szovjetunió külpolitikájának általános vezérfonala mindig a különböző társadalmi rendszerű államok békés egymás mellett élésének lenini elve volt, és az lesz a jövőben is.

A kommunista társadalom építését vezető pártunk minden erejével azon van, hogy megakadályozza a háború kirobbantását. A párt abból a megingathatatlan lenini útmutatásból indul ki, hogy az új társadalmi rend megvalósítása az egyik vagy a

másik országban — az illető országban élő népek belügye. A kongresszus megelégedéssel állapítja meg, hogy a békés egymás mellett élés elve mind szélesebb elismerésre talál.

A Szovjetuniónak, a szocialista országoknak és a többi békeszerető országnak, az egész világ széles néptömegeinek legfontosabb feladata a tartós béke megőrzése és megszilárdítása, egy újabb háború és egy újabb agresszió elhárítása. A jelenlegi nemzetközi körülmények között létrejöttek a reális lehetőségek ahhoz, hogy megfékezzük az imperializmus agresszív erőit, és ne engedjük belesodorni a népeket újabb háborúkba, amelyek a haditechnika mai színvonalán elképzelhetetlen nyomort és pusztulást hoznának a népekre. A földkerekségen ma már a tőkés rendszer nem egyedül létezik. Létrejött a hatalmas, békeszerető szocialista tábor, s fennállása következtében a békeszerető erőknek az agresszió elhárításához nemcsak erkölcsi, hanem anyagi eszközök is rendelkezésére állnak. Ezenkívül fennáll azoknak az együttesen sok százmillió lakosságú államoknak egy nagy csoportja, amelyek tettekkel lépnek fel a háború ellen. Létrejött a béke híveinek hatalmas, minden népet magával ragadó mozgalma. Óriási erővé vált a tőkés országokban a munkásmozgalom.

Ilyen körülmények között természetesen érvényben marad az a lenini tétel, hogy mivel létezik az imperializmus, fennmarad a háború keletkezésének gazdasági alapja is. Ezért igen nagy éberséget kell tanúsítanunk. Amíg a világon fennmarad a kapitalizmus, a tőkés monopóliumok érdekeit képviselő reakciós erők továbbra is háborús kalandokra és agresszióra fognak törekedni, megkísérelhetik háború kirobbantását. De a háború nem végzetserű, nem elkerülhetetlen. Ma hatalmas társadalmi és politikai erők vannak, amelyek komoly eszközökkel rendelkeznek ahhoz, hogy ne csak megakadályozzák az imperialistákat a háború kirobbantásában, ha ezt megkísérelnék, hanem egyszersmind megsemmisítően visszaverjék az agresszorokat, megghiúsítsák kalandor-terveiket. Ehhez arra van szükség, hogy mindenki, aki ellenzi a háborút, legyen éber és álljon készen, egységfrontban lépjen fel, és ne csökkentse erőfeszítéseit a béke fenntartásáért és megszilárdításáért folyó harcban.

A nemzetközi küzdőtéren mélyreható történelmi változások mentek végbe a szocializmus javára, s ezzel kapcsolatban új táv-

latok nyílnak meg az országoknak a kapitalizmusból a szocializmusra való átmenete terén.

A Szovjetunió Kommunista Pártja abból a lenini tételből indul ki, hogy „Minden nemzet eljut a szocializmushoz, ez elkerülhetetlen, de nem teljesen egyformán fognak eljutni, mind-egyik sajátos vonást kölcsönöz majd a demokrácia ilyen vagy olyan formájának, a proletárdiktatúra ilyen vagy olyan válfajának, a társadalmi élet különféle területein végrehajtott szocialista átalakítások ilyen vagy olyan ütemének”¹.

A szocializmus útján haladó országok fejlődésének történelmi tapasztalatai teljes mértékben igazolták ezt a lenini tételt. Ma a társadalom szocialista átalakításának szovjet formája mellett ott van a népi demokratikus forma. Ez tíz év alatt minden vonatkozásban kiállta a próbát, és teljesen bevált. A népi demokratikus államokban az egyes országok körülményeinek megfelelően ugyancsak számos árnyalati eltérést és különbséget találunk. A szocialista építésbe sok sajátszerűséget visz a Kínai Népköztársaság, amelynek gazdasága a forradalom győzelméig rendkívül elmaradott, s félféudális és félgyarmati jellegű volt. A népi demokratikus állam a kulcspozíciók birtokbavétele alapján a magánipar és a magánkereskedelem békés átalakításának, a szocialista gazdaság szerves részévé való fokozatos átváltoztatásának irányvonalát követi.

Egészen törvényszerű, hogy a szocializmusba való átmenet formái egyre változatosabbak lesznek. Emellett nem feltétlenül szükséges, hogy e formák megvalósulása minden körülmények között polgárháborúval kapcsolódjon egybe. A leninizmus azt tanítja, hogy az uralkodó osztályok önként nem mondanak le a hatalomról. De a harc hevességének nagyobb vagy kisebb foka, az erőszak alkalmazása vagy mellőzése a szocializmusba való átmenet folyamán — nem annyira a proletariátustól függ, mint a dolgozók túlnyomó többségének akaratával szembehelyezkedő kizsákmányolók ellenállásának mértékétől, attól, hogy alkalmaznak-e erőszakot maguk a kizsákmányoló osztályok.

Nem kétséges, hogy számos kapitalista országban, ahol a kapitalizmus még erős, ahol hatalmas katonai és rendőri appa-

¹ *Lenin Művei*, 23. köt., Szikra 1951. 66. old.

rátus összpontosul a kezében — elkerülhetetlen az osztályharc komoly kiéleződése.

Ugyanakkor annak következtében, hogy a nemzetközi küzdőtéren gyökeres változások mentek végbe a szocializmus javára, s a szocializmus nagy vonzóerővé vált a munkások, a parasztok, a dolgozó értelmiség számára, kedvezőbb feltételek jönnek létre a szocializmus győzelméhez. Az élcsapata által vezetett munkáosztálynak a jelenlegi körülmények között több kapitalista országban reális lehetősége van arra, hogy vezetése alatt egyesítse a nép túlnyomó többségét, és biztosítsa a fő termelőeszközöknek a nép kezébe adását. A jobboldali burzsoá pártok és az általuk alakított kormányok egyre gyakrabban buknek meg. Ilyen körülmények között a munkáosztálynak, maga köré tömörítve a dolgozó parasztságot, az értelmiség széles köreit, minden hazafias erőt, és erélyesen visszaverve az opportunistáknak, akik nem képesek szakítani a kapitalistákkal és a földesurakkal való paktálás politikájával — megvan a lehetősége arra, hogy megverje a reakciós, népellenes erőket, szilárd többséget szerezzen a parlamentben, és azt a burzsoá demokrácia szervéből az igazi népakarat eszközévé tegye.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy azért jöttek létre más országokban kedvezőbb feltételek a szocializmus győzelméhez, mert a szocializmus győzelmet aratott a Szovjetunióban és győzedelmeskedik a népi demokratikus országokban. E győzelem elengedhetetlen feltétele volt a marxizmus-leninizmus diadala, a reformizmus és az opportunizmus ideológiája ellen vívott következetes és erélyes harc.

A kongresszus külpolitikai téren a következő feladatokat tűzi az SZKP Központi Bizottsága elé:

Következésképpen kell folytatni az államok társadalmi rendjükre való tekintet nélküli békés egymás mellett élésének politikáját. Erőteljes harcot kell folytatni a békéért és a népek biztonságáért, az államok közti bizalom megteremtéséért, s arra kell törekedni, hogy a nemzetközi feszültség elérte enyhülése tartós békévé váliék.

Minden módon erősíteni kell a baráti kapcsolatokat a Kínai Népköztársasággal és minden népi demokratikus országgal, szem előtt tartva, hogy minél összeforrottabbak és hatalmasab-

bak lesznek a szocialista államok, annál jobban áll majd a béke ügye.

Erősíteni kell a barátságot és az együttműködést a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság testvéri népeivel.

Erősíteni kell a barátság és együttműködés szálait az Indiai Köztársasággal, a Burmai Unióval, Afganisztánnal, Egyiptommal, Szíriával, Indonéziával és más államokkal, amelyek a béke mellett vannak; támogatni kell azokat az országokat, amelyek nem hagyják magukat bevonni agresszív tömbökbe; közeledni kell mindama erőkhöz, amelyeknek érdekük a béke fenntartása.

Fejleszteni és erősíteni kell a baráti kapcsolatokat Finnországgal, Ausztriával, Svédországgal és más semleges országokkal.

Az Egyesült Államokkal, Angliával, Franciaországgal, Olaszországgal, Nyugat-Németországgal, Japánnal és a szomszédos államokkal — Törökországgal, Iránnal, Pakisztánnal — való kapcsolatok további javítására irányuló aktív politikát kell folytatni, törekedni kell a kölcsönös bizalom erősítésére, a gazdasági kapcsolatok messzemenő fejlesztésére, a kultúra és a tudomány terén az érintkezés és az együttműködés kiterjesztésére.

Fejleszteni és erősíteni kell a szovjet nép testvéri kapcsolatait minden ország dolgozóival.

Éber figyelemmel kell kísérni azoknak a köröknek a megterkedéseit, amelyeknek nem érdekük a nemzetközi feszültség enyhülése, idejében le kell leplezni a béke ellenségeinek aknamunkáját. Meg kell tenni a szükséges intézkedéseket szocialista államunk védelmi erejének további növelésére, védelmünket a korszerű haditechnika és hadtudomány színvonalán kell tartani, gondoskodni kell hazánk biztonságáról.

II.

Az SZKP XX. kongresszusa nagy meglelégedéssel állapítja meg, hogy a Szovjetunió belső helyzete tovább erősödött. Az SZKP Központi Bizottsága következetesen megvalósította a párt fő irányvonalát, s ennek következtében a beszámolási időszakban jelentősen fejlődött a társadalmi termelés valamennyi ága, növekedett a nép anyagi jóléte és emelkedett kulturális szín-

vonala, tovább erősödött a szovjet társadalom erkölcsi-politikai egysége, gyarapodott a szovjet állam hatalma.

A párt és a nép hatalmas győzelme volt, hogy a Szovjet-unió ipara teljesítette, illetve túlteljesítette az ötödik ötéves tervet. Az ipari termelés 1955-ig 1950-hez viszonyítva, az ötéves tervben előírányzott 170 százalék helyett 185 százalékra, ezen belül a termelőeszközök termelése a tervben előírányzott 180 százalék helyett 191 százalékra, a fogyasztási cikkek termelése pedig a tervben előírányzott 165 százalék helyett 176 százalékra növekedett.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy teljes állhatatossággal folytassuk a harcot azért, hogy békés gazdasági verseny útján történelmileg igen rövid idő alatt megoldjuk a Szovjet-unió előtt álló fő gazdasági feladatot — a szocialista gazdasági rendszer előnyeire támaszkodva az egy főre jutó termelés tekintetében utolérjük és túlszárnyaljuk a legfejlettebb tőkés országokat.

A Kommunista Párt feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a jövőben is biztosítsuk a nehézipar elsődleges fejlesztését, mindenekelőtt a vas- és színesfém-kohászatnak, a szén- és ásványolajiparnak, az energetikának, a gépiparnak, a vegyitermékek és az építőanyagok termelésének fejlesztését. Ugyanakkor a kongresszus véleménye szerint a társadalmi termelés jelenlegi színvonala lehetővé teszi nemcsak a termelőeszközök, hanem a közfogyasztási cikkek termelésének gyors ütemű fejlesztését is.

Az egész ipari termelés további növekedésének döntő feltétele a technika szakadatlan tökéletesítése. Kitartó és tervszerű munkával alkalmazni kell az iparban és a közlekedésben a tudomány és a technika legújabb vívmányait, az élenjáró módszereket, korszerűsíteni kell a meglevő berendezést, javítani és tökéletesíteni kell a munka és a termelés szervezését, ki kell terjeszteni az iparban a specializálást és a kooperációt, s ezen az alapon el kell érni a munka termelékenységének gyors emelkedését, mert ez a termelés növelését és a népjólét további fokozását szolgáló feladatok teljesítésének döntő feltétele.

Az ország termelőerőinek további fejlesztése parancsolóan megköveteli, hogy új nyersanyag-, fűtőanyag- és villamosenergia-forrásokat állítsunk a gazdaság szolgálatába, s mindenek-

előtt hasznosítsuk az ország keleti vidékeinek hatalmas természeti erőforrásait. Az ország keleti vidékein a következő 10—15 évben meg kell teremteni a legnagyobb szénbányászati és villamosenergia-termelési bázist, az ország harmadik nagy kohászati bázisát — amely évente 15—20 millió tonna nyersvasat termel —, azonkívül új gépgyártási központokat kell létesíteni.

A kongresszus valamennyi pártszervezet kötelességévé teszi, hogy

biztosítsák az állami tervfeladatok teljesítését valamennyi iparágban és valamennyi üzemben, mégpedig nemcsak az össztermelés, hanem az előírt választék és a minőségi mutatószámok tekintetében is;

jobban használják ki a meglevő termelési kapacitást, érvéket, hogy a vállalatok egész hónapon át ütemesen, folyamatosan, hóvégi hajrá nélkül dolgozzanak, egyenletesen termeljenek, ami megköveteli a vállalatok tervezésének és anyagellátásának komoly megjavítását;

javítsák a gyártmányok minőségét, rendszeresen csökkenték az önköltséget, a legszigorúbban tartásuk be a gazdaságosságot, vezessék be az önálló elszámolást;

a termelésben alkalmazzák minél szélesebb körben a műanyagokat és pótanyagokat abból a célból, hogy a hatodik ötéves terv során teljesen szintetikus nyersanyagokkal pótolják a műszaki célokra fordított, de egyébként táplálkozásra alkalmas termékeket.

A szovjet állam évről évre többet ruház be a népgazdaságba. E beruházások lehető leghatékonyabb felhasználása érdekében biztosítani kell az építkezések korszerű nagyipari jellegét, továbbra is szorgalmazni kell a területi alárendeltségű nagy építővállalatok létesítését, meg kell javítani az épülettervezést, a lehető legnagyobb mértékben csökkenteni kell az építkezések időtartamát, széles körben kell alkalmazni az előre-gyártott vasbeton-szerkezeteket és egyéb előregyártott épületemeleket.

Az SZKP Központi Bizottsága a beszámolási időszakban nagy politikai és szervező munkát végzett a mezőgazdaságban. A Központi Bizottság hatékony intézkedéseket tett számos mezőgazdasági ág elhanyagoltságának megszüntetésére és a mezőgazdaság rohamos fellendítésére.

A hozott határozatok közül különösen fontos:

a mezőgazdasági tervezés új rendjének bevezetése, amely szabad teret enged a kolhozparasztok alkotó kezdeményezésének;

a kolhozok és a kolhozparasztok anyagi érdekelttségének fokozása a mezőgazdasági termékek termelésének növelésében;

a kolhozok vezető káderekkel és szakemberekkel való megerősítése oly módon, hogy a városokból és az ipari központokból sok ezer kommunistát és pártonkívüli dolgozót küldenek falura;

a mezőgazdaság technikai ellátottságának fokozása, a gép- és traktorállomások állandó gépészgárdájának kialakítása, a gép- és traktorállomások vezetőkkel, mérnökökkel és technikusokkal való megerősítése;

a mezőgazdaság fejlesztésére szolgáló állami előirányzatok növelése.

A Központi Bizottság a mezőgazdaság fellendítését szolgáló program kidolgozása során helyesen határozott, amikor elsősorban az egész mezőgazdasági termelés, többek között az igen fontos állattenyésztés alapjának, a szemestermények termelésének a fellendítésére összpontosította erőfeszítéseit. Óriási jelentőségűek a Központi Bizottságnak a szűzföldek hasznosításáról és a kukorica vetésterületének nagyarányú növeléséről szóló határozatai.

A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy lan-
kadatlan energiával munkálkodjon továbbra is a mezőgazdaság fellendítésén, mozgósítsa a pártot és az egész szovjet népet az élelmiszerek és a könnyűipari nyersanyagok bőségének megteremtéséért vívott harcra.

Biztosítani kell a mezőgazdaság további gépesítését, az egyes munkák gépesítéséről a legrövidebb időn belül át kell térni az egész mezőgazdasági termelés komplex gépesítésére, gyökeresen meg kell javítani a szovjet és a külföldi tudomány és technika vívmányainak, az élenjáró kolhozok, gép- és traktorállomások és szovhozok tapasztalatainak népszerűsítése és hasznosítása terén végzett munkát, hogy ezen az alapon lényegesen csökkenjen a mezőgazdasági termékek egy egységének termelésére eső munka- és anyagráfordítás, emelkedjen valamennyi növény terméshozama és az állattenyésztés hozama.

A kongresszus véleménye szerint most, amikor sok kolhoz gazdasági lehetőségei jelentősen megnöttek, a mindenkori legfontosabb feladattal, a termelés általános bővítésével párhuzamosan nagy figyelmet kell fordítani a kolhozokban lakóházak, klubok, gyermekotthonok, s más kulturális és szociális létesítmények építésére.

A mezőgazdasági termelés további gyors fellendítésének döntő feltétele a mezőgazdaság magasabb színvonalú irányítása. Ennek érdekében véget kell vetni a sematikus ügyintézésnek, az íróasztal mellőli vezetésnek, a bürokratikus módszereknek, az egyéni felelősség és általában a felelősség hiányának. A párt-, szovjet- és mezőgazdasági szerveknek biztosítaniok kell minden egyes kerület, minden egyes kolhoz, szovhoz, gép- és traktorállomás konkrét irányítását, fel kell karolniok a tömegek kezdeményezését, fokozniok kell a mezőgazdasági dolgozók, köztük a vezető káderek anyagi érdekelttségét a mezőgazdasági termelés növelésében.

A kongresszus felhívja a párt-, szakmai és komszomolszervezeteket, hogy lendítsék fel az egész népet átfogó szocialista munkaversenyt, javítsák meg a verseny irányítását, fokozzák a munkások és kolhozparasztok alkotó, kezdeményező kedvét, s irányítsák azt a párt és a kormány által kitűzött feladatok megvalósítására.

Az ipari és a mezőgazdasági termelés növekedése reális feltételeket teremtett a szovjet nép anyagi jólétének állandó növeléséhez és kulturális színvonalának szüntelen emeléséhez. A Szovjetunió nemzeti jövedelme az ötödik ötéves terv éveiben 68 százalékkal, a munkások és alkalmazottak reálbére 39 százalékkal, a kolhozparasztok reáljövedelme pedig 50 százalékkal növekedett. A kongresszus teljes egészében egyetért az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa által kidolgozott intézkedésekkel, amelyeknek célja a munkások és alkalmazottak reálbérének és a kolhoztagok jövedelmének növelése, az alacsony fizetési kategóriákba tartozó dolgozók munkabérének emelése, a bérezés megfelelő rendezése, a dolgozók munkájuk eredményében való fokozottabb anyagi érdekelttsége.

Óriási politikai és népgazdasági jelentősége van az SZKP Központi Bizottsága ama határozatának, melynek értelmében

a hatodik ötéves terv során minden munkás és alkalmazott át-
tér a hétórás munkanapra, a szén- és ércbányászatban a föld-
alatti munkák fő munkafolyamatainál foglalkoztatott dolgozók,
továbbá a serdülők hatórás munkanapra térnek át. Ez a határo-
zat előíranyozza azt is, hogy ott, ahol azt a termelés feltételei
célszerűvé teszik, át kell térni az ötnapos munkahétre (nyolc-
órás munkaidő, két munkaszüneti nap). A közeljövőben a mun-
kaszüneti és ünnepnapok előtti munkanapot 2 órával csökken-
tik. A rövidebb munkanapra való áttérés a munkások és alkal-
mazottak bérének csökkentése nélkül történik. A kongresszus
egyöntetű helyesléssel fogadta ezeket a szovjet dolgozók érde-
keivel teljes összhangban álló intézkedéseket, és kifejezi azt
a szilárd meggyőződését, hogy az egész szovjet nép is lelkes
helyesléssel fogadja azokat, s újabb munkalendülettel válaszol
rájuk a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló ha-
todik ötéves terv teljesítéséért folytatott harcban.

Nagy jelentőségű a Központi Bizottság által tervbe vett
nyugdíjrendezés, amelynek célja az alacsony nyugdíjak össze-
gének jelentős emelése és az indokolatlanul magas nyugdíjak
leszállítása; ugyancsak nagy jelentőségű az aggokról való foko-
zott gondoskodás, s azoknak a rokkantaknak munkába állítása,
akik egészségük veszélyeztetése nélkül részt tudnak venni a tár-
sadalom számára hasznos munkában.

A hatodik ötéves terv folyamán csaknem kétszer annyi la-
kás épül, mint az ötödik ötéves terv éveiben. Ezzel kapcsolat-
ban elsőrendű fontosságú feladat a szovjet állam által lakás-
építésre kiutalt eszközök helyes felhasználása. A kongresszus
helyesli azokat az intézkedéseket, amelyeket az SZKP Központi
Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa tett annak érdeké-
ben, hogy rendet teremtsen ezen a téren, megszüntesse a kon-
tárkodást, a pazarlás minden fajtáját, s elősegítse a lakásépít-
kezés nagyipari módszereinek bevezetését. A kongresszus kö-
telezi a párt- és gazdasági szervezeteket, hogy biztosítsák az
állami lakásépítési tervek feltétlen teljesítését, és minden lehető
módon legyenek a munkások és alkalmazottak segítségére ab-
ban, hogy megtakarított pénzükből házat építhessenek ma-
guknak.

A kongresszus véleménye szerint sokkal nagyobb figyel-
met kell fordítani a lakosság mindennapi szükségleteire, tovább

kell bővíteni a közétkeztetési hálózatot, olcsóbbá kell tenni és minőségileg meg kell javítani az ételeket. Ki kell szélesíteni a közszolgáltatási vállalatok, a mosodák, divatszalonok, javító-műhelyek stb. hálózatát, lényegesen növelni kell a háztartási munkát megkönnyítő gépek és cikkek gyártását.

Nagy sikereket értünk el a kulturális építőmunka minden területén. Mindenütt megvalósult az általános hétosztályos, a nagyvárosokban pedig a tízosztályos oktatás. Megteremtjük az általános tízosztályos oktatás fokozatos bevezetésének feltételeit. Az ország főiskoláin jelentősen bővült a szakemberképzés. A népgazdaság fejlesztésén és hazánk biztonságának növelésén sikeresen munkálkodó szovjet tudósok, a párt és a szovjet kormány állandó és hatékony támogatásával, számos tudományágban, köztük az atomfizikában, a matematikában, a mechanikában és a műszaki tudományok egyes ágaiban kiemelkedő eredményeket értek el.

Ugyanakkor a kongresszus rámutat a kulturális építőmunka területén észlelhető komoly hiányosságokra. Az iskolák munkájának legsúlyosabb hiányossága, hogy az oktatás bizonyos mértékben elszakadt az élettől, hogy az iskolát végzettek nincsenek eléggé felkészülve a gyakorlati munkára. A politechnikai oktatás minél gyorsabb megvalósítása céljából nemcsak arra van szükség, hogy az iskolákban olyan új tantárgyakat tanítsanak, amelyek megadják az ipari és a mezőgazdasági termelés kérdéseire szükséges alapismereteket, hanem arra is, hogy az üzemekben, a kolhozokban, a szovhozokban, a kísérleti parcellákon és az iskolai műhelyekben hozzászoktassák a tanulókat a gyakorlati munkához. Célszerű megkezdeni a gyermekek egészsége szempontjából kedvező vidékeken internátus-iskolák létesítését. Jelentősen bővíteni kell a bölcsődék és óvodák hálózatát, bevonva ebbe a munkába nemcsak a közoktatási szerveket és az állami vállalatokat, hanem a kolhozokat is.

A főiskolai oktatás területén a fő feladat az, hogy az oktatás és a termelés szoros kapcsolata alapján minden eszközzel javítsuk a szakemberképzés minőségét, gondoskodjunk a főiskolák helyes területi elosztásáról, vigyük közelebb őket a termeléshez, s az oktatási munkát a technika mai színvonalának megfelelően szervezzük meg. A fiatal mérnököknek és agrónomusoknak a főiskola elvégzése után az üzemgazdaság és az üzem-

szervezés konkrét kérdéseiben megfelelő ismeretekkel kell rendelkezniök.

A kongresszus véleménye szerint minden eszközzel erősíteni kell az ország tudományos intézményeinek kapcsolatát a termeléssel, a népgazdaság konkrét igényeivel, a tudományos intézmények alkotó erőfeszítéseit a legfontosabb tudományos és műszaki problémák megoldására kell összpontosítani, s szüntelenül növelni kell a tudomány szerepét a kommunista építés gyakorlati feladatainak megoldásában.

A kongresszus a beszámolási időszakban a Kommunista Párt egyik legfontosabb eredményének tartja a szovjet társadalmi és államrend további erősödését, a munkásosztály és a kolhozparaszttság szövetségének további szilárdulását, a Szovjetunióban élő népek barátságának és testvéri együttműködésének szorosabbá válását.

A kongresszus teljes egészében egyetért az SZKP Központi Bizottságának intézkedéseivel, amelyek kibővítik a köztársasági szervek jogkörét a gazdasági és a kulturális építésben. A Szovjetunió minisztériumainak kezében meg kell hagyni az általános irányítást, a tervfeladatok megállapítását, ezek teljesítésének ellenőrzését, a berendezésekkel való ellátást és a beruházások pénzellátását, de ugyanakkor jóval több jogot kell biztosítani a köztársasági minisztériumoknak a vállalatok mindennapi irányításában. Ez elő fogja segíteni a helyi alkotó kezdeményezés még fokozottabb kibontakozását, a szövetségi köztársaságok további erősödését, az országunkban élő népek barátságának bensőségebbé válását.

A párt nemzetiségi politikájában abból a lenini elvből indult és indul ki, hogy a szocializmus nemhogy megszüntetné a nemzeti különbségeket és sajátosságokat, hanem ellenkezőleg, biztosítja minden nemzet és nemzetiség gazdaságának és kultúrájának sokoldalú fejlődését és virágzását. A pártnak gyakorlati munkája során továbbra is a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítania ezekre a sajátosságokra.

A kommunista építés hatalmas feladatai a dolgozók alkotó aktivitásának és kezdeményezésének további fokozását, a tömegeknek az államigazgatásban, az állam egész szervező és gazdasági munkájában való szélesebb körű részvételét követelik. Ezért minden lehető módon fejleszteni kell a szovjet demokra-

tizmust, következetesen javítani kell valamennyi központi és helyi szovjetszerv munkáját, erősíteni kell kapcsolataikat a tömegekkel. A kongresszus helyesléssel veszi tudomásul azt a munkát, amelyet az SZKP Központi Bizottsága az utóbbi években az adminisztrációs és közigazgatási apparátus csökkentése és olcsóbbá tétele, az apparátushoz tartozó valamennyi láncszem tevékenységének megjavítása érdekében végzett, s szükségesnek tartja e munka továbbfolytatását, szükségesnek tartja, hogy a jövőben is kérlelhetetlen harcot vívjunk a bürokrácia ellen, a lakosság szükségletei iránt tanúsított figyelmetlen magatartás ellen.

A kongresszus teljes egészében egyetért az SZKP Központi Bizottságának azokkal az intézkedéseivel, amelyek a szovjet törvényesség megszilárdítását, a Szovjet Alkotmányban biztosított állampolgári jogok szigorú tiszteletben tartását szolgálják, s arra kötelez minden párt- és szovjetszervet, hogy éberén őrködjék a törvényesség betartása fölött, erélyesen és szigorúan akadályozza meg a törvénytelenségnek, az önkénynek, a szocialista jogrend megsértésének mindennemű megnyilvánulását.

A Kommunista Párt és a szovjet állam kötelessége, hogy továbbra is a magasfokú politikai éberség szellemében nevelje a kommunistákat és az egész dolgozó népet, hogy szüntelenül erősítse dicső Fegyveres Erőinket, amelyek megbízhatóan oltalmazzák a szovjet emberek békés munkáját és a szocialista haza biztonságát.

III.

Pártunk a XIX. és a XX. kongresszus közötti időszakban elért újabb nagy sikereit annak köszönheti, hogy egész bel- és külpolitikájában, egész gyakorlati tevékenységében a marxizmus-leninizmus mindenén diadalmaskodó tanítását követi, céltudatosan és következetesen munkálkodik a kommunizmus országunkban való felépítésén és a nemzetközi szocialista tábor erősítésén, magasra tartja a proletár internacionalizmus és a népek közötti barátság zászlaját.

A XIX. kongresszus óta eltelt időszakban tovább növekedett az SZKP ereje és tekintélye, erősödött a párt lenini egysége, fokozódott a párt vezető szerepe a szovjet társadalomban,

A párt szervezeti és eszmei-politikai téren tovább erősödött, nagyobb lett a párttagság marxista-leninista felkészültsége. Sokat fejlődtek a pártkáderek, akik a párt- és állami vezetés döntő erejét képviselik.

Az SZKP XX. kongresszusa megállapítja, hogy a Központi Bizottság teljes mértékben meg tudott birkózni azokkal a bonyolult és felelősségteljes feladatokkal, amelyek elé a párt és az ország a XIX. pártkongresszus után került, helyesen oldotta meg a pártépítés, az állami és gazdasági építőmunka napirendre került kérdéseit, biztos kézzel, tántoríthatatlanul vezette az országot a lenini úton.

A kongresszus megaláztatással állapítja meg, hogy a Központi Bizottság egész tevékenysége során híven őrködött a párt és a nép érdekei fölött. A kongresszus teljes egészében helyesli azokat az erélyes intézkedéseket, amelyekkel az SZKP Központi Bizottsága felszámolta Berijának, a párt és a nép veszedelmes ellenségének és cinkostársainak bűnös, összeesküvő tevékenységét. Ez komoly csapást mért az imperialista kémiszolgálat terveire, tovább erősítette a párt harcképességét.

A kongresszus teljes egészében helyesli azt a nagy munkát, amelyet a Központi Bizottság a pártélet lenini szabályainak visszaállítása, a párton belüli demokrácia fejlesztése, a kollektív vezetés elveinek a marxista-leninista politika alkalmazása alapján való érvényesítése, a pártmunka stílusának és módszereinek tökéletesítése érdekében végzett. A pártélet demokratikus alapelveinek tiszteletben tartásáért, az adminisztrálás és a bürokratikus vezetési módszerek felszámolásáért, a bírálat és önbírálat fejlesztéséért folytatott harc fokozta a párttagság aktivitását, növelte a kommunistáknak a párt ügyéért való felelősségét, fellendítette a dolgozók politikai érdeklődését és munkakedvét.

A kommunisták és az egész dolgozó nép aktivitásának fokozása szempontjából nagy jelentőségű volt annak alapos tisztázása, hogyan értelmezi a marxizmus-leninizmus az egyén szerepét a történelemben. A kongresszus véleménye szerint a Központi Bizottság feltétlenül helyesen járt el, amikor fellépett a személyi kultusz ellen, mert ennek elterjedése a párt és a néptömegek szerepének lebecsülését vonta maga után, csökkentette a kollektív vezetés szerepét a pártban és gyakran komoly

mulasztásokat okozott a munkában. A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy ne csökkentse erőfeszítéseit a személyi kultusz maradványai ellen vívott harcban, s egész tevékenysége során abból induljon ki, hogy az új élet igazi alkotói a Kommunista Párt vezette néptömegek.

A pártélet lenini szabályainak visszaállítása, a párton belüli demokrácia fejlesztése, a kollektív vezetés elvének érvényesítése és a személyi kultusz elleni harc nyomán a Központi Bizottság megjavította az ipar és a mezőgazdaság pártirányítását, feltárta a szocialista törvényesség megsértésének eseteit, és megtette a szükséges intézkedéseket az elkövetett hibák kijavítására, harcot hirdetett az önelégültség és a „minden rendben van” hangulat ellen, mozgósította az egész pártot, valamennyi funkcionáriusunkat — párttagokat és pártonkívülieket — a szovjet társadalom fejlődési ütemének meggyorsítására, a szovjet nép anyagi jólétének további növelésére.

A további sikeres előrehaladás biztosítása érdekében a jövőben is ügyelnünk kell arra, hogy pártunk sorainak harcképessége soha ne csökkenjen, fáradhatatlanul javítanunk és tökéletesítenünk kell egész pártmunkánkat. A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, gondoskodjék a párt egész szervező munkájának, mindenekelőtt a gazdasági építésben végzett szervező munkájának további javításáról. A pártszervezeteknek sokkal jobban kell törődniük a gazdasági építőmunka konkrét irányításának kérdéseivel, jobban meg kell ismerkedniük az iparvállalatok, a kolhozok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok technikájával és gazdaságával, hogy alapos hozzáértéssel irányíthassák azok munkáját.

A szervező munka színvonala döntő mértékben függ a végrehajtás ellenőrzésének megszervezésétől, a káderek kiválasztásától és nevelésétől, attól, hogyan osztják el a kommunistákat a gazdasági és kulturális építés különböző területein. A kongresszus véleménye szerint fokozott figyelmet kell fordítani fiatal káderek és nők kiemelésére, a termelésben foglalkoztatott kommunisták számának növelésére.

A kongresszus helytelennek tartja, hogy egyes pártszervezetek nem fordítanak kellő figyelmet a párt növekedésének szabályozására. A kongresszus, abból kiindulva, hogy a párt sorainak nem a mennyiségi növekedése, hanem a minőségi erő-

sődése a fő, kötelezi a pártszervezeteket, gondoskodjanak fokozottabban arról, hogy egyéni kiválasztás alapján vegyék fel a pártba a nép legjobbjait, mindenekelőtt a legkiválóbb munkásokat és kolhozparasztokat.

A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy továbbra is gondoskodjék a párt- és szovjetszervek szervezeti felépítésének és tevékenységi formáinak a mindenkori helyzetnek megfelelő tökéletesítéséről. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a kerületi szervek erősítésére. A kongresszus megállapítja, hogy a párt nagy munkát végzett ezen a téren, és helyesnek tartja a mezőgazdasági kerületek kerületi pártbizottságainak átszervezését, a kerületi pártbizottságok gép- és traktorállomásügyi titkárai vezette instruktorcsoportok megalakítását.

Sok kerületi pártszervezet munkájának színvonala ennek ellenére sem felel még meg a párt által támasztott követelményeknek. Ez azzal magyarázható, hogy számos kerületben a kerületi pártbizottságok gép- és traktorállomásügyi titkárainak és instruktorainak gyenge szakmai és politikai felkészültségű pártmunkásokat tettek meg.

Ma, amikor a mezőgazdaság fellendítése óriási feladatok elé állítja országunkat, különösen nagy jelentősége van annak, hogy a kerületi szervezeteket tapasztalt és tehetséges káderekkel erősítsük meg. A kerületi pártmunkások jelenleg közvetlenül a falusi alapszervezetekben, a gép- és traktorállomásokon, a kolhozokban, a szovhozokban dolgoznak, mozgósítják a mezőgazdaság dolgozóit a párt és a kormány utasításainak végrehajtására. Ez azt jelenti, hogy most döntő mértékben a kerületi szervezetek munkájának színvonalától függ az egész nép ügyének, a mezőgazdaság rohamos fellendítésének sikere. Ezért gondoskodni kell arról, hogy a kerületi pártbizottságokban és a kerületi szovjetek végrehajtó bizottságaiban erélyes, kezdeményező, a mezőgazdasági termelést jól ismerő tömegszervezők kerüljenek vezető munkára — különösen vonatkozik ez a kerületi pártbizottságok gép- és traktorállomásügyi titkáraitra és instruktoraira. Ennek érdekében tovább kell dolgoznunk azon, hogy a kerületi szervezeteket megerősítsük, egyrészt a kolhozokban és szovhozokban kitűnt helyi funkcionáriusok kiemelése útján, másrészt azon az úton, hogy a városokból és az ipari központokból vonunk be embereket a kerületi munkába; a kerületi párt-

és szovjetszervek vezetőit anyagilag közvetlenül érdekeltté kell tenni a gép- és traktorállomások, a kolhozok és szovhozok gazdasági tevékenységének eredményeiben.

Egyidejűleg gondoskodnunk kell a városi pártszervezetek további erősítéséről, minden lehető módon oda kell hatnunk, hogy a városi és a városi kerületi pártbizottságok fokozott felelősséget érezzenek az iparvállalatok munkájáért, különösen a tudomány, a technika legújabb vívmányainak, az élenjárók tapasztalatainak alkalmazásáért, továbbá mindazon vállalatok és szervezetek munkájáért, amelyek a lakosság mindennapos szükségleteinek kielégítésére hivatottak.

A párt előtt álló feladatok sikeres teljesítésének egyik legfontosabb feltétele az, hogy az egész párt és külön-külön minden pártszervezet tovább erősítse kapcsolatait a dolgozók nagy tömegeivel. A kongresszus felhívja a pártszervek figyelmét, hogy feltétlenül lendítsék fel a szovjetek és a szakszervezetek munkáját, mert a szovjeteknek és a szakszervezeteknek lényegesen nagyobb szerepet kell betölteniök a gazdasági és kulturális építőmunkában, a lakosság mindennapi szükségleteinek és igényeinek kielégítésében, a dolgozók kommunista nevelésében.

Az ország társadalmi életében fontos helyet tölt be a lenini komszomol, amely tevékenyen részt vesz a gazdasági és kulturális építőmunkában, segít a pártnak a fiatalság kommunista szellemű nevelésében. A komszomolszervezetek tevékenységében, különösen ideológiai és nevelőmunkájukban azonban nagy fogyatékok vannak. A komszomolszervezetek helyenként nem tudják bekapcsolni a fiatalokat a gyakorlati munkába, az eleven szervező munkát határozatokkal, a látszatsikerekkel való kérkedéssel helyettesítik. E fogyatékok megszüntetése céljából meg kell javítani a komszomol pártirányítását. A pártszervezetek gondoskodjanak jobban arról, hogy megteremtsék a szükséges feltételeket az ifjúság körében végzendő nevelő és kulturális tömegmunkához, s biztosítsák a komszomoltagság és az egész szovjet fiatalság még tevékenyebb részvételét az állami, gazdasági és kulturális építőmunkában, az ország egész társadalmi és politikai életében.

Az ideológiai munka területén a kongresszus egyik legfontosabb feladatnak tartja, hogy megszüntessük a propagandának a kommunista építés gyakorlatától való elszakadását. Propagan-

dánkat és agitációnkat jobban össze kell kapcsolni a kommunizmus anyagi-termelési bázisának létrehozását, az anyagi és kulturális javak bőségének megteremtését, az állampolgárok kommunista öntudatának növelését szolgáló feladatokkal, véget kell vetni a marxizmus-leninizmus alkotó szellemétől idegen dogmatizmusnak és betűragadásnak. A propagandának nemcsak az a feladata, hogy megmagyarázza a marxizmus-leninizmus elméletét, hanem az is, hogy elősegítse az elmélet gyakorlati megvalósítását.

A kongresszus megállapítja, hogy a Központi Bizottság kellő időben lépett fel a párt fő irányvonalától, a nehézipar elsődleges fejlesztésének irányvonalától való eltérés kísérletei ellen, valamint a szocializmus országunkban való felépítése kérdésének és néhány más elméleti kérdésnek az összezavarása ellen.

A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy továbbra is úgy őrizze a marxi-lenini elmélet tisztaságát, mint a szeme világát, s alkotó módon fejlessze tovább a kommunizmusért vívott gyakorlati harcban, az új történelmi tapasztalatok általánosítása és az eleven valóság tényeinek elemzése alapján. Ugyanakkor lankadatlanul kell harcolni a burzsoá ideológia megnyilvánulásai ellen.

A kongresszus hangsúlyozza, hogy a dolgozók és elsősorban az ifjú nemzedék kommunista nevelése igen fontos feladat, s kötelezi a pártszervezeteket, hogy e célból jobban és eredményesebben használják fel az ideológiai nevelés eszközeit — a propagandát, az agitációt, a sajtót, a rádiót, a népművelési szervezeteket és intézményeket, a tudományt, az irodalmat és a művészetet.

A kongresszus annak a sziklaszilárd meggyőződésének ad kifejezést, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja a marxizmus-leninizmus nagy tanítása alapján még szorosabban tömöríti zászlaja alatt, és a kommunizmus újabb világtörténelmi jelentőségű győzelmeihez vezeti el az egész szovjet népet.

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSANAK HATAROZATA AZ SZKP SZERVEZETI SZABALYZATANAK RESZLEGES MODOSITASAROL

(Egyhangúlag elfogadva 1956 február 24-én)

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa határozatilag kimondja, hogy az SZKP Szervezeti Szabályzatában a következő módosításokat kell végrehajtani:

1. A területi pártbizottságok, a határterületi pártbizottságok és a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjai Központi Bizottságainak teljes üléseit négyhavonként legalább egyszer, a körzeti, a városi és a kerületi pártbizottságok teljes üléseit pedig háromhavonként legalább egyszer össze kell hívni.

2. A helyi pártszervezetek kívánságait figyelembe véve, ki kell mondani, hogy a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjainak kongresszusait, a határterületi, területi, körzeti és — a kerületi beosztású városokban — a városi pártértekezleteket kétévenként egyszer össze kell hívni. A területi beosztású szövetségi köztársaságok (Ukrajna, Belorusszija, Kazahsztán, Üzbegisztán) Kommunista Pártjai négyévenként tarthatják kongresszusait.

3. Az SZKP Szervezeti Szabályzata 35. pontjának c) alpontja törlendő.

4. A helyi pártszervek jogainak kiterjesztése végett ki kell mondani, hogy a több mint 300 kommunistát foglalkoztató nagyvállalatok és intézmények pártbizottságai a szövetségi köztársaságok Kommunista Pártjai területi bizottságainak, határterületi bizottságainak és Központi Bizottságainak határozata alapján alakíthatók meg.

5. Nem célszerű, hogy a párt Szervezeti Szabályzatában megmaradjon a pártbizottsági titkárok számára vonatkozó utasítás, minthogy a konkrét munkakörülményektől függően szá-

muk változhat. Ki kell mondani, hogy a pártbizottsági titkárok számát az SZKP Központi Bizottsága határozza meg.

6. Abból kiindulva, hogy a pártszervezeteknek fokozniok kell befolyásukat a műhelyekben, a brigádokban, valamint a vállalatok, a kolhozok, a gép- és traktorállomások, a szovhozok részlegeiben, ki kell mondani, hogy a kerületi pártbizottságok, a városi pártbizottságok vagy az illetékes politikai osztályok határozata alapján a több mint 50 kommunista párttagot számláló alapszervezetekben műhely-pártszervezetek alakíthatók.

7. Az SZKP Szervezeti Szabályzatának 64. pontjából tör-
lendő a közlekedési politikai osztályokra vonatkozó rész.

AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYELVEI A SZOVJETUNIÓNÉP- GAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ 1956—1960. ÉVI HATODIK ÖTÉVES TERVHEZ

(Egyhangúlag elfogadva 1956. február 25-én)

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa megállapítja, hogy a XIX. pártkongresszuson a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló ötödik öt éves tervre vonatkozóan kitűzött feladatok sikeresen megvalósultak.

A Szovjetunió ipari termelése az elmúlt öt esztendő alatt 85 százalékkal, ezen belül a termelőeszközök termelése 91 százalékkal növekedett, míg a gépgyártás és a fémfeldolgozó ipar együttes termelése 1955-ben az 1950. évinek 2,2-szerese volt. 1955-ben 3,2-szer annyi ipari terméket állítottunk elő, mint 1940-ben. Az öt éves tervnek a legfontosabb nehézipari termékek — az acél, hengerelt acél, szén, ásványolaj, villamosenergia, cement, alumínium, gépkocsi, traktor és sok más termék — fajta termelésére vonatkozó feladatait túlteljesítettük.

A szemestermények és az állattermékek termelésének növelésével kapcsolatos nagyszabású párt- és kormányintézkedések megvalósítása nyomán létrejöttek a szocialista mezőgazdaság rohamos fellendülésének feltételei. Szűz- és parlagföldek hasznosítása következtében a kalászosok vetésterülete 1955-ig 1950-hez képest majdnem 24 millió hektárral növekedett. Nőtt a fő szántóföldi növények össztermése és az állattermékek termelése.

A nehézipar eredményes fejlődése és a mezőgazdasági termelés növekedése lehetővé tette, hogy az öt év alatt 76 százalékkal növeljük a közfogyasztási cikkek termelését, ami a háború előtti színvonalhoz képest több mint 2-szeres növekedést jelent. Túlteljesítettük az öt éves tervnek a közlekedésre vonatkozó feladatait. A technika szakadatlan tökéletesedése, a terme-

l és szervezésének javítása és a szocialista verseny kibontakozása alapján az iparban, a mezőgazdaságban és a közlekedésben emelkedett a munka termelékenységé.

A ötödik ötéves terv éveiben a Szovjetunió nemzeti jövedelme 68 százalékkal, a munkások és alkalmazottak reálbére 39 százalékkal, a kolhozparasztok reáljövedelme pedig 50 százalékkal növekedett. Az ötéves tervnek a kiskereskedelmi áruforgalomra vonatkozó feladatait túlteljesítettük. Eredményesen fejlődött a szovjet tudomány és kultúra.

Az SZKP XX. kongresszusa ugyanakkor megállapítja, hogy a gazdasági élet egyes területein lényeges hiányosságok észlelhetők. Egyik-másik iparág fejlődése elmarad a népgazdaság növekvő szükségletei mögött. Nem teljesítettük maradéktalanul az ötéves tervben a mezőgazdasági termékek termelésére vonatkozóan kitűzött feladatokat, s ez hátráltatta a könnyűipar és az élelmiszeripar különböző ágainak fejlődését, a közfogyasztási cikkek termelését.

Több termelési ág elmaradt a korszerű tudomány és technika legújabb vívmányainak alkalmazása és hasznosítása tekintetében; még mindig nem kielégítő a gépesítés és az automatizálás színvonala az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben és az építőiparban.

A munkatermelékenység emelése terén kitűzött feladatokat az iparban és az építőiparban nem teljesítették maradéktalanul, még mindig nagy az egy termékegységre jutó munkaráfordítás.

Az ötödik ötéves terv teljesítése nyomán az ország gazdaságilag még jobban megerősödött, a gazdaság szocialista rendszere még szilárdabb lett, a szovjet nép anyagi és kulturális színvonala emelkedett, a Szovjetunió gazdasági kapcsolatai a népi demokratikus országokkal bővültek, a Szovjetunió és az egész szocialista tábor nemzetközi helyzete tovább szilárdult.

A Szovjetunió most hatalmas és általánosan fejlett szocialista termeléssel, minden eddiginél jóval nagyobb anyagi erőforrásokkal és szakképzett káderekkel rendelkezik.

A társadalmi termelés fejlettségének elért színvonala lehetővé teszi a szovjet állam számára, hogy gyors ütemben fejlessze nemcsak a termelőeszközök termelését, ami mindig az egész népgazdaság megingathatatlan alapja volt és az is marad, hanem

a közfogyasztási cikkek termelését is, jelentékenyen gyarapítsa a társadalmi vagyont, s ezzel tovább haladjon előre a kommunista társadalom országunkban folyó építésének útján.

Az SZKP XX. kongresszusának véleménye szerint a Szovjetország most minden szükséges feltétellel rendelkezik ahhoz, hogy békés gazdasági verseny útján, történelmileg igen rövid idő alatt megoldja a Szovjetunió fő gazdasági feladatát: az egy főre jutó termelés tekintetében utolérje és túlszárnyalja a legfejlettebb tőkés országokat.

A Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló hatodik ötéves terv fő feladatai abban foglalhatók össze, hogy a nehézipar elsődleges fejlesztése, a szakadatlan technikai haladás és a munkatermelékenység emelése alapján biztosítani kell valamennyi népgazdasági ág további hatalmas arányú fejlődését, valóra kell váltani a mezőgazdasági termelés rohamos fellendülését, s ezen az alapon el kell érni a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának jelentékeny emelkedését.

Legyen a hatodik ötéves terv a Szovjetország termelőerőinek további hatalmas arányú fejlesztését, a népgazdaság magasabb műszaki színvonalra emelkedését, valamennyi minőségi mutatószám tetemes emelkedését és a gazdaság irányításának javulását szolgáló ötéves terv.

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa, a párt és a szovjet nép előtt álló fő feladatokból kiindulva, a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló 1956—1960. évi hatodik ötéves tervre vonatkozóan a következő irányelveket szabja meg:

I. AZ IPAR TERÉN

1. Az ipari termelésnek az öt év alatt mintegy 65 százalékkal kell növekednie.

A hatodik ötéves terv elsőrendű feladatának kell tekinteni az ipar terén a vas- és színesfém-kohászat, az ásványolajipar, a szénbányászat és a vegyipar további fejlesztését, az erőműépítés lendületes ütemének biztosítását, valamint a gépgyártás, különösen a műszakilag tökéletes szerszámgépek, kovácsoló és sajtoló gépek, automatikai berendezések és műszerek gyártá-

sának gyors növelését. A termelőeszközök („A” csoport) termelését az öt év alatt mintegy 70 százalékkal kell növelni.

Biztosítani kell a lakosság számára szükséges cikkeket gyártó ipar további jelentős fejlődését. A fogyasztási cikkek („B” csoport) termelésének az öt év alatt mintegy 60 százalékkal kell növekednie.

2. A fontosabb ipari termékfajtákból 1960-ban — a hatodik ötéves terv utolsó évében — hozzávetőleg a következő mennyiségeket kell termelni:

Vas és acél		Az 1955. évi termelés százalékában
Nyersvas — — — — —	53 millió tonna	159
Acél — — — — —	68,3 millió tonna	151
Hengerelt acél — — — — —	52,7 millió tonna	152

Fűtőanyag és villamosenergia		
Szén — — — — —	593 millió tonna	152
Ásványolaj — — — — —	135 millió tonna	191
Gáz — — — — —	40 milliárd köbméter	388
Villamosenergia — — — — —	320 milliárd kilowattóra	188
ezen belül a vízierőművek termelése — — — — —	59 milliárd kilowattóra	255

Vegyi anyagok és műtrágya		
Műtrágya — — — — —	19,6 millió tonna	204
Marónátron — — — — —	1 millió tonna	177
Kalcinált szóda — — — — —	2,42 millió tonna	168

Gépek és berendezések		
Kohászati berendezés — — — — —	280 000 tonna	163
Vegyipari berendezés — — — — —	208 000 tonna	184
Ásványolajipari felszerelés — — — — —	120 000 tonna	284
Gőz- és gázturбина — — — — —	10,5 millió kilowatt	258
Víz-turbina — — — — —	2,6 millió kilowatt	173
Gőz-, gáz- és víz-turbinákhoz való generátorok — — — — —	11 millió kilowatt	243
Fémforgácsoló szerszámgépek — — — — —	200 000 darab	190
Kovácsoló és sajtoló gépek — — — — —	25 800 darab	185
Műszerek és pótalkatrészek — — — — —	7 milliárd rubel	352
Gépkocsi — — — — —	650 000 darab	146
Traktor — — — — —	322 000 darab	197
Mezőgazdasági gépek — — — — —	9,5 milliárd rubel	176

Gabonakombáj	— — — — —	140 000 darab	292
Rendrakó aratógép	— — — — —	50 000 darab	2100
Villamos mozdony	— — — — —	550 darab	284
Diesel-mozdony	— — — — —	1 630 darab	1200
Főútvonali vasúti teherkocsi	— —	52 000 darab	151
Főútvonali vasúti személykocsi	— —	2 800 darab	158

Fa- és építőanyagok

Szerfa (elszállítás)	— — — — —	264 millió köbméter	134
Fűrészelt anyagok	— — — — —	80 millió köbméter	138
Cement	— — — — —	55 millió tonna	245
Pala	— — — — —	3050 millió szabványlemez	205
Ablaküveg	— — — — —	155 millió négyzetméter	156

Közfogyasztási cikkek

Pamutszövet	— — — — —	7 270 millió méter	123
Gyapjúszövet	— — — — —	363 millió méter	145
Lenvászon	— — — — —	556 millió méter	182
Selyemkelme	— — — — —	1 074 millió méter	204
Műszál és műrost	— — — — —	330 000 tonna	299
Konfekcióipari cikkek	— — — — —	78 milliárd rubel	152
Kötött-szövött fehérnemű és ruha	— — — — —	580 millió darab	135
Lábbeli	— — — — —	455 millió pár	152
Óra (valamennyi fajta)	— — — — —	33,6 millió darab	171
Rádió és televíziós vevőkészülék	— — — — —	10,2 millió darab	255
Háztartási hűtőszekrény	— — — — —	635 000 darab	419
Háztartási mosógép	— — — — —	528 000 darab	608
Háztartási varrógép	— — — — —	3 780 000 darab	235
Motorkerékpár	— — — — —	395 000 darab	162
Kerékpár	— — — — —	4 230 000 darab	147
Papír	— — — — —	2 722 000 tonna	146
Bítor	— — — — —	14,6 milliárd rubel	211
Cukor	— — — — —	6 530 000 tonna	191
Hús (ipari feldolgozás)	— — — — —	3 950 000 tonna	178
Hal	— — — — —	4 200 000 tonna	157
Vaj és egyéb tejtermékek (tejre átszámítva)	— — — — —	25 millió tonna	185
Növényi olaj	— — — — —	1 840 000 tonna	165
Konzerv	— — — — —	5 580 millió szabványdoboz	178

3. Messzemenően gondoskodni kell arról, hogy a villamosítás, a komplex gépesítés és az automatizálás további fejlesztése, a legújabb nagy termelékenységu berendezések és a legkorszerűbb technológia alkalmazása, az elavult berendezések messzemenő kicserélése és korszerűsítése alapján minden iparágban emelkedjék a termelés műszaki színvonala,

4 A hatodik ötéves terv folyamán jelentős mértékben ki kell terjesztteni az atomerő békés célokra való felhasználását. 1956—1960-ban 2—2,5 millió kilowatt együttes kapacitású atomerőműveket kell építeni. Az atomerőműveket elsősorban olyan vidékeken kell felépíteni, amelyeknek nincs saját fűtőanyagbázisuk. Meg kell kezdeni a közlekedési célokat szolgáló atom-erőgép létrehozására irányuló munkákat. Atom-motoros jégtörő-hajót kell építeni. Minden módon fejleszteni kell a rádióaktív sugárzásnak az iparban, a mezőgazdaságban és a gyógyászat terén való további felhasználására irányuló munkát, különösen ami az anyagok minőségének ellenőrzését; a termelési folyamatok irányítását és automatikus szabályozását, valamint a különböző betegségek körmegállapítását és gyógyítását illeti. A jelzett atomokat nagyobb arányokban kell alkalmazni a tudományos kutatómunka során. Jelentékenyen növelni kell a dozimetriai és radiometriai készülékek, ellenőrző és irányító műszerek gyártását.

5. Biztosítani kell a termelés jelentős növekedését a meglevő üzemekben — a munka termelékenységének emelése, a rendelkezésre álló termelési kapacitás jobb kihasználása, az elavult berendezések korszerűsítése és kicserélése, a „szűk keresztmetszetek” kiküszöbölése, az üzemek ütemesebb munkájának és egyenletesebb termelésének megszervezése, továbbá a műszaki és anyagellátásnak, valamint a termelés tervezésének megjavítása útján.

A termelés jobb megszervezésével és a meglevő termelési kapacitás kiaknázásával kell elérni az előirányzott növekedéseket: az acéltermelésnél legalább 47 százalékát, a nyersvastermelésnél 35, a hengerelt vas és hengerelt acél termelésénél 40, a finomított réznél 42, a horganynál 47, az ólomnál 34, az alumíniumnál 20, a nikkelnél 60, a szénnél 35, az ásványolajból nyert fehértermékeknél 25, az ammóniáknál 34, a marónátronnál 53, a kalcinált szódánál 30, a gépkocsi abroncsköpenyeknél 24, a vízturbináknál 54, a transzformátoroknál 64, a fémforgácsoló szerszámgépeknél 65, a gépkocsiknál 55, a traktoroknál 69, az ekskavátoroknál 48, a vegyipari berendezéseknél 35, a villamos mozdonyoknál 40, a vasúti személykocsiknál 89, a kovácsoló és sajtoló gépeknél 29, a cementnél 32, a palánál 56, a lágy tetőfedő anyagnál 27, az ablaküvegnél 86, a kartonlemeznél

12, a papírnál 56, a gyapjúszövetnél 39, a lenvászonnál 56, a bőrlábbelinél 36, a cukornál 63, a húsnál 63, a konzerveknél 51, a növényi olajnál 64 százalékat.

6. Biztosítani kell a nyersanyag, a fűtőanyag, a villamosenergia, a fémek és egyéb anyagkészletek ésszerűbb felhasználását, a nyersanyag komplex hasznosítását a feldolgozás során, a nyersanyag- és anyagfelhasználási normák csökkentését, továbbá a szűkében levő és a drága nyersanyag-, segédanyag- és színesfém-fajták pótlóanyagainak bevezetését. Nagyobb arányokban kell alkalmazni a termelésben a másodlagos nyersanyagot, s az új, gazdaságos anyagfajtákat. Erősen csökkenteni kell a termelésben az anyagvesztiséget, különösen a selejtből származó anyagvesztiséget.

7. A munkatermelékenység további emelése, az egy termékegységre eső nyersanyag-, segédanyag-, fűtőanyag- és villamosenergia-felhasználás csökkentése, továbbá az adminisztratív, igazgatási és egyéb általános költségek jelentős csökkentése útján az öt év alatt legalább 17 százalékkal kell csökkenteni az ipari termékek önköltségét.

8. Az ipar további fejlesztése végett mindenképp az ország keleti vidékein 1956—1960-ban olyan méretű geológiai kutatómunkát kell végezni, amely biztosítja a meglévő és az épülő üzemek anyag- és nyersanyagbázisának szükséges kiszélesítését, és felkutatott hasznos ásványkészletekből álló tartalék létrehozását.

Biztosítani kell, hogy az ötéves terv elején meglévő készletekhez viszonyítva a felkutatott készletek a következő arányban növekedjenek: nagy vas- és nikkeltartalmú ércekből 30—35 százalékkal, rézből, bauxitból, titánból, foszforitból és bór-tartalmú ásványból 40—45 százalékkal, niobiumból 50—55 százalékkal, ólomból és ónból 55—60 százalékkal, molibdénből 65—70 százalékkal, higanyból 75—80 százalékkal, ásványolajból 65—70 százalékkal, továbbá, hogy a tüzelésre használható szeneket tartalmazó bányaterületek kapacitása 35—40 százalékkal, a kokszolható szeneket tartalmazó bányaterületeké pedig legalább 40 százalékkal növekedjék.

Az ország keleti vidékein még nagyobb arányokban kell folytatni az új ásványolaj-, gáz-, színesfém-, ritkafém-, titánlelőhelyek, s a ferromangán-termeléshez szükséges mangánérc

lelőhelyeinek felkutatására irányuló munkákat. Fokozni kell a geológiai kutatómunkákat a Donyec-, a Pecsora-, a Kuznyecki- és a Déljakutiai-medencében kokszolható, Kazahsztánban kevés hamutartalmú és kokszolható, a Szovjetunió európai részében, az Urálban és Közép-Ázsiában energetikai célokra alkalmas szénféleségeket tartalmazó új bányaterületek feltárása érdekében.

9. A *vaskohászat* terén biztosítani kell a vas- és acéltermelés, különösen az ötvöztött acél, finom-idomacél, hengerhuzal, kalibrált acél, szerszámacél és elektrotechnikai célokra alkalmas acélfajták, az ikerfémlemez és a profilcsövek termelésének gyors növekedési ütemét. Meg kell szervezni a hajlított idomprofilok gyártását lemezből, pántvasból és szalagvasból. Az öt év alatt mintegy 17-szeresére kell növelni a gyengén ötvöztött acél, 97 százalékkal a dinamóacél, 2,1-szeresére a transzformátor-acél. 85 százalékkal a hengerelt lemez, ezen belül 2,2-szeresére a vékony lemez, 4-szeresére a hidegen hengerelt lemez termelését. 93 százalékkal a finom hengerelt termékek, 2,1-szeresére a hengerhuzal, 2,7-szeresére a nagy átmérőjű hegesztett csövek, 3-szorosára az acélhuzalok, 2,4-szeresére a közönséges huzalok. 76 százalékkal a hidegen hengerelt szalagfélék, 80 százalékkal az acélsodronyfélék, a Szovjetunió Vaskohászati Minisztériumához tartozó üzemekben 4,4-szeresére a szabványos csavarárúk termelését.

1960-ig 1955-höz viszonyítva 79 százalékkal kell növelni az elektro-acél, 48 százalékkal a koks és 59 százalékkal a vasérc termelését. 1960-ig 73 millió tonnára kell emelni a nagy vastartalmú érckoncentrátumok termelését.

Biztosítani kell, hogy a Szovjetunió Vaskohászati Minisztériumához tartozó vállalatok 1960-ban valamennyi nagyolvasztói vasötvözet olvasztását oxigén befúvatással, s az egész termelt acél mintegy 40 százalékanak, ezen belül az egész konverter-acélnak olvasztását oxigén alkalmazásával végezzék. Meg kell szervezni az elektro-acél duplex folyamattal, konverterekben és elektromos kemencékben való termelését. Minden módon bővíteni kell az acélnak vákuumban való olvasztását és öntését. Jelentősen bővíteni kell a centrifugális és félfolyamatos csőöntést, valamint a bádoglemez elektrolitikus ónozását. Nagy arányokban kell alkalmazni a folyamatos acélöntés nagy terme-

lékenységű módszerét, ami lehetővé teszi a minőség javítását és az évi termelés mennyiségének növelését. Be kell fejezni az áttérést az acéolvasztó-kemencék erős hőálló anyagokkal való bélelésére. A hatodik ötéves terv idején beruházások útján új termelőegységeket kell üzembe helyezni a következő együttes kapacitással: a nyersvastermelésben mintegy 16,8 millió tonna, az acélermelésben 15,8, a hengerelt acél termelésben 16,3, a vasérckitermelésben 84 millió tonna. Az öt év folyamán a kapacitást a rozsdamentes acél és a hőálló ötvözetek termelése terén 3,2-szeresére, ezen belül a hőálló ötvözetek termelése terén több mint 6-szorosára kell növelni. Fel kell építeni és üzembe kell helyezni két nagy fémtömegcikk-gyárat; szakosított üzemszázleget kell létesíteni hajlított profilok előállítására, legalább 800 000 tonna kapacitással. Bővíteni kell a vasötvözeteket előállító üzemek kapacitását. A keleti területek mangánérc kitermelését illetően új kitermelő egységek üzembe helyezésével növelni kell a kapacitást. Az új lelőhelyeken biztosítani kell a vas- és mangánérc feltárását és kitermelését.

10. A színesfém-kohászat terén az 1955. évihez viszonyítva 1960-ig mintegy 60 százalékkal kell növelni a finomított réz, 2,1-szeresére az alumínium, 42 százalékkal az ólom, 77 százalékkal a horgany, 64 százalékkal a nikkel, 2-szeresére a molibdén, 57 százalékkal a dúsított wolfram-érc, 2,1-szeresére a magnézium termelését. Jelentősen fokozni kell a titán és a ritkafémek — a germánium, a cirkónium, a niobium, a tantál stb. — termelését. Növelni kell a nagy finomságú színes- és ritkafémek termelését az elektronika, a rádiótechnika további fejlődésének és a hőálló ötvözetek termelésének biztosítása céljából.

Széles körben kell alkalmazni az új, nagy termelékenységű technológiai folyamatokat: a többszakaszos ércdúsítást, az ércdúsítás és a hidrometallurgikus ércfeldolgozás kombinált módszerét, a „forró közegben” való pörkölést, az elektrotermikus és az autoklávval végzett folyamatokat, valamint az oxigén alkalmazását a színesfém-kohászatban. Az öt év alatt 2,2-szeresére kell emelni a színesfém ércek külszíni kitermelését, és jelentősen növelni kell a tömeges omlasztással történő földalatti érckitermelést. Fokozni kell a fémek kivonását, s az ércek és gázok kéntartalmának kénsavtermelésre való felhasználásával meg kell szervezni a nyersanyagok komplex feldolgozását. Fokozni

kell a színesfémek gazdaságosabb termelési folyamatainak felkutatására, továbbá a ritkafémeket illetően a termelés technológiájának tökéletesítésére és elsajátítására, tulajdonságaik és alkalmazási területeik sokoldalú tanulmányozására irányuló tudományos kutató és kísérleti munkákat.

A hatodik ötéves terv folyamán mintegy 2,7-szeresére kell növelni a kohó-alumínium, 50 százalékkal a finomított réz, 54 százalékkal az ólom, 1,8-szeresére a horgany, 1,7-szeresére a nikkel termelésének kapacitását, s 5,2-szeresére a színesfémipari vállalatok kénsavgyártási kapacitását.

11. A szénbányászat terén le kell küzdeni a szénkitermelésnek a népgazdaság növekvő fűtőanyag szükséglete mögötti elmaradását, és biztosítani kell a szükséges állami fűtőanyag készletek felhalmozását.

Erőteljesen fejleszteni kell a szénkitermelést a Donyec- és a Kuznyecki-medencében, valamint a Ivovi-volhiniai és az eki-báztuzi lelőhelyeken, s meg kell kezdeni Kusztanaj terület új szénlelőhelyeinek, továbbá a Kemeroovo területen levő itati lelőhelynek a feltárását. A kokszolható szén kitermelését 1960-ig mintegy évi 118 millió tonnára kell növelni.

Fokozni kell a szénlelőhelyek feltárását és kiaknázását illetően az új, hatékonyabb módszerek felkutatására, tervezésére és alkalmazására, az új bányászati technika létrehozására és bevezetésére, továbbá a meglevő bányagépek és mechanizmusok kihasználásának megjavítására irányuló munkát.

Biztosítani kell a külszíni szénfejtés további fejlődését, s 1960-ig az ezzel a módszerrel kitermelt szén mennyiségét mintegy 122 millió tonnára kell növelni, biztosítani kell továbbá a hidraulikus módszerrel történő földalatti szénkitermelés bevezetését.

A Szovjetunió Szénbányászati Minisztériumának keretében az öt év alatt összesen mintegy évi 240 millió tonna szén kitermelését biztosító bányákat és külszíni fejtőgödröket kell üzembe helyezni. Mintegy kétszeresére kell fokozni a vágatkihajtás és a többi fő bányamunka gyorsaságát. Meg kell gyorsítani a meglevő és az újonnan üzembe helyezendő szénbányák tervezett kapacitásának elérését. Javítani kell a szén minőségét, s ennek érdekében növelni kell mintegy 80 százalékkal a dúsítóknak fel-

dolgozott szén mennyiségét, s kétszeresére kell növelni a szénbrikett-termelést.

Erősen csökkenteni kell a dúsítási selejt következtében előálló szénvesztést, javítani kell a széndúsítás technológiáját, el kell sajátítani és be kell vezetni a dúsítás új, hatékony módszereit.

Biztosítani kell, hogy az égőpala-kitermelés az öt év alatt legalább 67 százalékkal, a tőzegkitermelés 44 százalékkal, s ezen belül a rögtőzeg-kitermelés 73 százalékkal növekedjék.

12. Az ásványolajipar terén biztosítani kell az ásványolaj-kitermelés és finomítás fejlődésének gyors ütemét, mintegy 2-szeresére kell növelni az ásványolajból nyert fehértermékek, s 1,8-szeresére a kenőolajok előállítását.

Az ásványolajkitermelésben 82 százalékra kell növelni a lelőhelyeken azoknak a kitermelési módszereknek az alkalmazását, amelyek során mesterséges hatást gyakorolnak az ásványolaj-rétegekre. Tökéletesíteni kell és széles körben kell alkalmazni a rossz áteresztő rétegek hidraulikus áttörésének módszerét.

Az üzemeltetési fúrásoknál legalább 85 százalékkal, a próbafúrásoknál pedig 95 százalékkal kell növelni az ásványolaj- és gázkutak átlagos fúrási sebességét. A fúrási munkálatok költségét mintegy 30 százalékkal csökkenteni kell.

Biztosítani kell új, hatékony kutatási módszerek komplex alkalmazását, és tökéletesíteni kell a kutatáshoz szükséges technikai eszközöket.

Növelni kell az ásványolajfinomítás hatásfokát. Javítani kell a gépkocsikhoz és traktorokhoz szükséges üzemanyagok és olajok minőségét: fokozni kell a benzinféleségek kopogásmentességét, csökkenteni kell a Diesel-üzemanyag kén- és parafintartalmát, javítani kell a kenőolajok és a Diesel-olajok viszkozitását és a felhasználás során érvényesülő tulajdonságait. Az épülő és átalakításra kerülő ásványolajfinomító üzemekben új, tökéletesebb technológiai folyamatokat és az ásványolajtermékek előállításának új, tökéletesebb módszereit kell bevezetni.

Fokozni kell az új ásványolajfinomító üzemek és távvezetékek építésének ütemét, s a lehető legmesszebbmenően csökkenteni kell építésük költségeit. Az öt év alatt új üzemek építése révén növelni kell a kapacitást, mégpedig az ásványolaj elsőd-

leges feldolgozásánál legalább 45 millió tonnával, a nyersanyag krakkolásánál pedig legalább 26 millió tonnával.

13. Erőteljesen fejleszteni kell a *gázipart*, fokozottabb mértékben kell felhasználni a gázt a népgazdaságban vegyipari nyersanyagként és fűtőanyagként, továbbá háztartási szükségletekre. A gáz kitermelését és gyártását az öt év alatt mintegy 3,9-szeresére kell növelni. Fokozni kell az új gázlelőhelyek feltárására irányuló geológiai kutatómunkát, s az öt év alatt biztosítani kell az ipari gáztartalékok 85—90 százalékos növekedését.

Biztosítani kell az új gázlelőhelyek — a sztavropoli, a sebelinkai és a sztyepnovi lelőhelyek ipari kiaknázását. Ezenkívül meg kell tenni az előkészületeket a Szibériában levő berezovói gázlelőhely kiaknázására.

Mintegy 9000 kilométer együttes hosszúságú távvezetéseket kell építeni és üzembe helyezni, amelyek közül a legnagyobbak: a Sztavropol—Moszkva, a Vilnius és Riga felé elágazó Dasava—Minszk—Leningrád, a Sztavropol—Nyevinnomisszk—Minyerálnije Vodi—Groznij, a Sebelinka—Harkov—Kurszk—Orel—Brjanszk és a Kazány—Gorkij távvezeték. Meg kell kezdeni a Berezovo—Szverdlovszk és a Groznij—Tbiliszi gázvezeték építését.

14. A *villamosítás* terén gyorsítani kell az építkezések ütemét és javítani kell a minőségüket: biztosítani kell a hőerőművek, a vízierőművek, az elektromos és távfűtési hálózatok műszaki színvonalának további emelését. A villamosenergiának az iparban való kiterjedtebb alkalmazásával egyidejűleg nagyobb arányban kell villamosítani a közlekedést és a mezőgazdaságot, s javítani kell a városok villamosenergia-ellátását.

Az öt év alatt mintegy 2,2-szeresére kell növelni a turbogenerátoros erőművek, 2,7-szeresére a vízierőművek együttes kapacitását, s 2,2-szeresére a Villamoserőművek Minisztériumához tartozó, 35—220 kilovolt feszültségű elektromos hálózat hosszát.

Be kell fejezni a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőmű építését, hogy elérjék teljes kapacitásukat; nagyobb lendülettel kell folytatni a Volgán épülő egymillió kilowattos Szarátovi Vízierőmű építését; a Kámán be kell fejezni az 540 000 kilowattos Votkinszki Vízierőmű építését; meg kell kezdeni a körülbelül

900 000 kilowattos Alsókámai Vízierőmű, a Volgán pedig a körülbelül 800 000 kilowattos Csebokszári Vízierőmű építését.

Fel kell építeni és üzembe kell helyezni a 450 000 kilowattos Kremencsugi és a 250 000 kilowattos Dnyeprodzerzsinszki Vízierőművet.

A Szovjetunió keleti területein nagyobb lendülettel kell folytatni a hatalmas vízierőművek építését. Üzembe kell helyezni az Angarán épülő 660 000 kilowattos Irkutszki Vízierőművet, a 3 200 000 kilowattosra tervezett Bratszki Vízierőmű első részlegét, az Ob folyón pedig a 400 000 kilowattos Novoszibirszki Vízierőművet. A Jenyiszejen meg kell kezdeni a 3 200 000 kilowattos Krasznojarszki, továbbá az Ob folyón az 500 000 kilowattos Kamenyi Vízierőmű építését.

A Szovjetunió európai részében egységes energetikai rendszert kell létrehozni oly módon, hogy a Kujbisevi és a Sztálingrádi Vízierőművet összekötik a központi, a déli és az uráli energetikai rendszerrel, s erre a célra 400 kilovolt feszültségű távvezeték-hálózatot építenek. Meg kell indítani a közép-szibériai (Novoszibirszk és Irkutszk közötti) egységes energetikai rendszer létrehozására irányuló munkálatokat. Össze kell kapcsolni a grúziai, az azerbajdzsáni és az örményországi energetikai rendszereket.

A kerületi hőerőművek kapacitását a nagy energetikai rendszerek keretében elsősorban oly módon kell növelni, hogy a fűtőanyag-kitermelő vidékeken nagy kapacitású villamoserőműveket építenek 100 000—150 000 és 200 000 kilowattos aggregátok beállításával.

Biztosítani kell az ipari vállalatok és a nagy városok távfűtésének további fejlesztését, s meg kell szüntetni a távfűtési hálózatok építése terén észlelhető lemaradást.

A Szovjetunió európai részében létesítendő egységes energetikai rendszer és a többi nagy energetikai rendszer keretében gondoskodni kell legalább 10 százalékos üzemeltetési tartalék elektromos kapacitás létesítéséről.

A villamoserőműveket illetően, munkájuk gazdaságosságának fokozása és költségük csökkentése céljából a nagy hőerőműveknél nagy arányokban kell alkalmazni 130 atmoszféra nyomással, 565 C hőfokon szakaszos túlhevítéssel működő gőzberendezéseket, s biztosítani kell a kazán-turbinás blokkrendszer

bevezetését. Az ipari üzemeltetésben be kell vezetni a 200 000 kilowattos, 220 atmoszféra nyomással, 600 C hőfokú gőzzel működő turbinablokkok használatát. Üzembe kell helyezni 300 000 kilowattos, 300 atmoszféra nyomással, 650 C hőfokú gőzzel működő turbinablokkokat, valamint több, gázturbinákkal működő kísérleti és ipari erőművet. Több kevésbé gazdaságos hőerőművet műszakilag oly módon kell átalakítani, hogy nagy nyomású és magas hőfokú gőzzel működjenek.

Biztosítani kell a nagyfeszültségű egyenáramú elektromos energia továbbítását, s erre a célra üzembe kell helyezni a Sztálingrádi Vízierőműtől a Donyec-medencébe vezető egyenáramú távvezetékét.

15. Meg kell gyorsítani a vegyipar fejlődésének, s különösen a népgazdaság különböző ágaiban a technikai fejlődés biztosításához szükséges vegyipari termékek előállításának ütemét.

Jelentősen növelni kell a szántóföldi növények terméshezamának fokozását biztosító vegyi anyagok előállítását; meg kell szervezni újabb koncentrált műtrágyafajták gyártását, valamint a mezőgazdasági kártevők és a növénybetegségek elleni harchoz szükséges új, hatékonyabb vegyimérgek előállítását. Mintegy évi egymillió tonnára kell emelni a koncentrált foszfortrágya gyártását.

Nagyipari arányokban kell megszervezni a vegyi gyomirtó szerek termelését, hogy ilyenformán biztosítani lehessen a szántóföldi növények ápolására fordított munkamennyiség jelentős csökkenését.

Erősen növelni kell a műtrágyagyártáshoz szükséges nyersanyagok — az apatitkoncentrátum és a foszforit, továbbá a természetes kén lelőhelyeinek kiaknázása, valamint a kéntartalmú rézérc és gázok feldolgozása alapján a kénsav és a kén termelését. Az ammóniagyártást mintegy 87, a kénsavgyártást pedig 91 százalékkal kell növelni.

A vegyipar egyik legfontosabb feladata az olajgázok, a földgáz és az ásványolajtermékek sokkal nagyobb arányú felhasználása, műgumi, szesz, mosószerek és más vegyipari cikkek előállítására, hogy ilyenformán a hatodik ötéves terv folyamán teljes mértékben szintetikus nyersanyagokkal lehessen felváltani a műszaki célokra felhasznált, de táplálkozásra alkal-

mas termékeket. A műgumi-termelést 2,2-szeresére kell növelni. A kokszgáz és a kokszolási termékek jobb felhasználásával növelni kell a vegyianyagok gyártását.

Bővíteni kell a szintetikus gyanták, kiváló minőségű lakkok és festőanyagok, műanyagok, a gépgyártás, a rádiótechnika és a népgazdaság más ágai számára szükséges villamosszigetelő anyagok és szintetikus anyagok választékát, s növelni kell termelésüket. A műszálhoz szükséges műanyagok termelését 5,9-szeresére kell növelni. Növelni kell a gépkocsi abroncsköpenyek termelését is, mintegy a kétszeresére.

A vegyiparban széles körben kell alkalmazni az új, hatékony technológiai folyamatokat és a nagy teljesítményű gépeket.

A Vegyipari Minisztériumhoz tartozó ammoniák- és marónátron-üzemek kapacitását az öt év alatt körülbelül 1,7-szeresére, a műgumit gyártó üzemek kapacitását 2,3-szeresére kell növelni.

16. A *gépipar* terén igen fontos feladat további új, nagy teljesítményű berendezések, mechanizmusok, szerszámgépek, sajtolók, készülékek és műszerek gyártásának megszervezése, és gyártásuk nagyarányú kifejlesztése. A gép- és a fémfeldolgozó ipar termelését az öt év alatt mintegy 80 százalékkal kell növelni.

Sokkal magasabbra kell emelni a gépgyárak műszaki színvonalát. A szerszámgép-állományt jelentősen fel kell újítani, és korszerűsíteni kell. A gépgyáraknak nagyobb arányokban kell alkalmazni a félgyártmányok előkészítésének új, fejlett módszereit. Szélesebb alapokra kell fektetni mindazokat a tudományos-kutató, tervező és kísérleti munkákat, melyeknek célja, hogy rövid idő alatt újonnan tervezett nagy teljesítményű gépek készüljenek.

A fontosabb gépipari vállalatok keretében a korszerű követelményeknek megfelelő laboratóriummal ellátott kísérleti üzembrészelet kell létesíteni.

A fajlagos fémfelhasználást átlagosan legalább 22 százalékkal kell csökkenteni — a gépek szerkezetének megjavítása, méreteik és súlyuk csökkentése, az ötvöztött és gyengén ötvöztött acélok, a könnyű-ötvözetek, a műanyagok, a gazdaságos hengerlési profilok szélesebb körű alkalmazása, valamint a precí-

ziós öntés és kovácsolás korszerű módszereinek bevezetése útján.

A szerszámgépgyártás terén a specializált, különleges gépek és több állású aggregátsorok gyártását 2,4-szeresére, az automata üzemrészlegek és gyárak számára készülő automata és félautomata gépsorok és berendezések gyártását mintegy 5-szörösére kell növelni. Az ötéves terv végéig a szerszámgépipar egész termelésének legalább 50 százalékára kell növelni a legkorszerűbb fémforgácsoló gépek részarányát; növelni kell a feldolgozó ipari gépek, s ezen belül az automata gépsorok, valamint az automata és félautomata gépek gyártását.

Biztosítani kell a nehéz kovácsoló-sajtoló és az öntödei berendezések gyártásának gyorsabb növekedését a fémforgácsoló gépek gyártásának növekedéséhez képest. Jelentősen növelni kell a kovácsoló-sajtoló berendezések, különösen a nagy teljesítményű hidraulikus-mechanikus kovácsoló-sajtoló, tömörítő-sajtoló gépek, horizontális kovácsoló gépek és a présautomaták gyártását, a fémek elektromos hevítésén alapuló ilyen gépek gyártását is beleértve. A nehéz kovácsoló-sajtoló gépek gyártását legalább 4-szeresére, az öntödei berendezéseket legalább 8-szorosára kell növelni.

A fémforgácsoló, kovácsoló-sajtoló és öntödei gépek gyártásához üzembe kell helyezni a szükséges termelési egységeket, elsősorban olyan gyárakat, amelyek automata gépsorokat, különleges gépeket és aggregátsorokat állítanak elő.

A nehézgépgyártás terén gondoskodni kell arról, hogy nagy teljesítményű teljesen gépesített és a legmesszebbmenően automatizált hengerek, elsősorban folytatólagos működésű lemezhengerek, szelvényhengerek és csőhengerműveket, s olyan gépeket gyártsanak, amelyeken hajlított és periodikusan hengerelt fazonvasat, kis és nagy átmérőjű villamoshegesztésű csöveket készítenek, s amelyek gépesítik a hengerlés munkaigényes műveleteit. Az öt év alatt a henger-berendezés gyártását 82 százalékkal kell növelni.

Be kell rendezkedni a 25 tonnáig terjedő teherbírású nagy bányafelvonó gépek, a különböző geológiai viszonyok közötti munkára alkalmas szénkombájnok, a 25 köbméteres markoló-serlegű és 100 méter hosszú gémmel ellátott puttonyos ekskavátorok gyártására. Növelni kell az újfajta olajfeldolgozó gé-

pek gyártását, az ásványolaj-finomítás hatásfokának fokozása céljából. Korszerűsíteni kell a meglevő fűróberendezéseket és nagy teljesítményű gázmotoros kompresszorokat, s új, tökéletesebb típusokat kell belőlük tervezni és készíteni.

Az öt év alatt legalább 2-szeresére kell növelni a tőzegkitermelést gépesítő berendezés gyártását.

Az *energetikai gépgyártás és az elektrotechnikai ipar* terén meg kell javítani a kazánberendezések, turbinák és villamos berendezések minőségét, műszaki és gazdasági mutatószámait. Gondoskodni kell olyan új energetikai berendezések gyártásának beindításáról, amelyek nagyobb nyomású és magasabb hőfokú gőzzel működnek, s amelyeknél komplex módon automatizálva van a gőzturbinák, a kazánok és az erőmű egyéb berendezéseinek munkája. 200 000—300 000 kilowattos gőzturbinákat, ezekhez a turbinákhoz kazánokat, egészen 300 000 kilowattos gőzturbinákhoz való, különleges tekercshűtésű nagy generátorokat, továbbá a vízierőművek számára nagy teljesítményű generátorokat kell tervezni, és be kell rendezkedni ezek gyártására. Meg kell szervezni a stabil és szállító gázturbina berendezések, valamint a gázturbina üzemű mozgó áramfejlesztők sorozatgyártását.

Kísérleti bázist kell szervezni a több mint 400 kilovolt feszültségű váltóáramú villamos berendezések létrehozására irányuló tudományos kutatómunka céljaira: gondoskodni kell a nagyfeszültségű egyenáramú távvezetékhez szükséges villamos berendezések és villamos készülékek gyártásáról.

Be kell rendezkedni az egészen 180 tonna űrtartalmú elektromágneses keverő berendezéssel ellátott nagy elektromos acélolvasztó-kemencék, valamint a vasötvözetek olvasztásához szükséges zárt adagoló torkú elektromos kemencék gyártására.

Be kell rendezkedni a félvezetők alkalmazásán alapuló nagy teljesítményű egyenirányító berendezésekhez, valamint a villamos berendezésekhez szükséges új szintetikus villamos szigetelő anyagok gyártására. Jelentősen bővíteni kell a szerves szilícium vegyületekkel való szigetelés, valamint az üvegszigetelés alkalmazási területét.

Gyorsabb ütemben kell bővíteni az új, korszerű nagyfeszültségű készülékek, a nagy teljesítményű, nagyfeszültségű egyenirányítók, valamint a közlekedés villamosításához, a vas-

és színesfém-kohászat, valamint a népgazdaság egyéb ágai számára szükséges egyenirányítók gyártásának termelési bázisát.

Erőteljesen kell fejleszteni a *rádiótechnikai ipart és a műszeripart*, különösen a gyártási folyamatok ellenőrzéséhez és szabályozásához szükséges műszerek gyártását. Az öt év alatt a műszerek és az automatizáláshoz szükséges eszközök gyártását mintegy 3,5-szeresére kell növelni, ezen belül a technológiai folyamatok ellenőrzéséhez és automatikus szabályozásához szükséges műszereket 4-szeresére, a számoló- és számoló-elemző gépeket 4,5-szeresére, a villamos mérőműszereket 3,6-szeresére, az optikai-mechanikai műszereket 3-szorosára. Bővíteni kell a rádió-mérőműszerek választékát, s gyártásukat legalább a 3-szorosára kell növelni. Az elektrovákuumos műszerek gyártását 2,6-szeresére kell növelni.

Fejleszteni kell a műszergyártás, a rádiótechnika és az elektronika tudományos kutató és laboratóriumi bázisát, s messzemenően javítani kell a műszaki felszerelését. Fokozni kell a bonyolult matematikai feladatok megoldására szolgáló, gyorsan működő automata számológépek, valamint a gyártási folyamatok vezérlésének automatizálásához szükséges számológépek tervezését és gyártását. Növelni kell a gyártott műszerek pontosságát, s meg kell javítani minőségüket. Gondoskodni kell az automatika olyan új eszközeinek kidolgozásáról, amelyek a fizika, az elektronika és a rádiótechnika legújabb vívmányainak felhasználásán alapulnak. Nagy arányokban kell folytatni a félvezetők alkalmazásán alapuló műszerekkel kapcsolatos tudományos kutatómunkát, s bővíteni kell gyakorlati alkalmazásuk területét.

Az ötéves terv végéig a luminescens lámpák termelését 10—15-szörösére, a kriptonlámpákét évi 100 millió darabra kell növelni.

Bővíteni kell a rádiórelé-vonalakhoz és többcsatornás kábelkhez szükséges készülékek, a hírközlést automatizáló készülékek, a rádiós és vezetékes távközlő készülékek, valamint az automata telefonközpontok gyártását.

Az általános ipari rendeltetésű műszerek gyártásához szükséges termelési bázis kiszélesítése céljából a hatodik ötéves terv folyamán 32 műszergyárat kell építeni és üzembe helyezni.

A közlekedési gépgyártás terén fejleszteni kell a villamos mozdonyok és a Diesel-mozdonyok gyártását, s be kell szüntetni a főútvonali gőzmozdonyok gyártását; gázturbina-hajtású mozdonyokat kell készíteni, és meg kell szervezni új, nagy teljesítményű Diesel-mozdonyok, hajómotorok és stabil dieselelek sorozatgyártását. Be kell rendezkedni az ipari váltóáram-hálózatból nyert árammal működő főútvonali villamos mozdonyok sorozatgyártására. 90—100 tonna teherbírású univerzális vasúti teherkocsikat, nyitott teherkocsikat, billenő kocsikat, valamint cementszállító kocsikat kell tervezni, s be kell rendezkedni gyártásukra. Gondoskodni kell minél több új golyóscsapágyas mozdony és vasúti kocsik, valamint levegő-kondicionáló berendezéssel ellátott személyszállító kocsik gyártásáról.

A gépkocsi-ipar terén a teherautógyártást mennyiségileg mintegy 32 százalékkal, a teherbírást tekintve pedig 45 százalékkal, az autóbuszok gyártását 88 százalékkal, a személyautókéét 86 százalékkal, az autók- és traktorpótkocsikét 4,3-szeresére, a gépkocsi-pótkatrészekét 2,2-szeresére kell növelni. Az elavult gépkocsi-, autóbusz- és motortípusokat nagyobb teljesítményű és korszerűbb út típusokkal kell kicserélni. Meg kell szervezni a 40—50 tonna teherbírású billenő tehergépkocsik gyártását. Növelni kell a jó terepjáró gépkocsik, a különleges tehergépkocsik, a korszerűsített pótkocsik és különböző rendeltetésű félpótkocsik gyártását.

A traktor- és mezőgazdasági gépipar terén mintegy 2,7-szeresére kell növelni az univerzáltraktorok gyártását, műszaki és gazdasági szempontból meg kell javítani a traktorok minőségét, új típusú gazdaságosabb, s kevésbé fémigényes lánctalpas és kerekes traktorokat, valamint terepjárókat kell tervezni, illetve gyártani.

Biztosítani kell hidraulikus szerkezetekkel ellátott traktorok gyártását, be kell rendezkedni az ipar, az építés és a mezőgazdaság számára szükséges 140 és 250 lóerős traktorok gyártására.

Fejleszteni kell az ország különböző mezőgazdasági övezeteihez alkalmazkodó növénytermesztésnek, az állattenyésztésnek és a mezőgazdaság más ágainak komplex gépesítéséhez szükséges mezőgazdasági gépek gyártását, biztosítani kell a

traktorokhoz használt függeszthető és félig függeszthető mezőgazdasági gépek, munkaeszközök nagy választékának megtervezését és gyártását, mégpedig abból kiindulva, hogy ennek az ötéves tervnek folyamán alapjában véve át kell térni a függeszthető és félig függeszthető gépek és munkaeszközök gyártására, a vontatott gépek szerkezetében pedig olyan mechanizmusokat kell alkalmazni, amelyek lehetővé teszik, hogy e gépeket közvetlenül a traktoros irányítsa.

Jelentős mértékben kell növelni a kalászosok megosztott aratásának elvégzéséhez szükséges gépek gyártását: a rendrakó aratógépeket, valamint a gabonakombájnokra szerelhető felszedőszerkezeteket.

Növelni kell a tenyésztőtelepek munkaigényes műveleteinek gépesítéséhez szükséges gépek és eszközök, a felszedő- és bálázógépek, a felszedő- és kazalrakógépek, s a takarmányelőkészítéshez szükséges egyéb gépek, továbbá a trágyaszóró gépek gyártását, nagyobb arányokban kell alkalmazni a gyomnövények és a mezőgazdasági kártevők elleni harc eszközeit, bővíteni kell a rakodás gépesítését szolgáló mechanizmusok alkalmazásának területét.

Be kell rendezkedni a nagyhozamú, hosszú szalmájú növények betakarítására alkalmas, új típusú vontatott-, magajáró- és egyenes áramlású gabonakombájnok gyártására, különösen a csapadékosabb vidékek munkakörülményeinek szem előtt tartásával, továbbá a kukorica-, gyapot- és burgonyaszedő-gépek, s egyéb mezőgazdasági gépek gyártására.

Ami az *általános gépgyártás* különböző ágait illeti, jelentősen kell bővíteni a nagy teljesítményű vegyipari berendezések gyártását. Be kell rendezkedni a vaskohászat számára szükséges, 10 000—30 000 köbméter óránkénti teljesítőképességű oxigén-berendezések gyártására.

Be kell rendezkedni az elektrovákuum-technikai, a kábel-, az elektrotechnikai és a papíripár számára szükséges új, nagy termelékenységű technológiai berendezések gyártására; meg kell szervezni a textilipar és a könnyűipar más ágai számára szükséges új szövőautomaták, folyamatos gyártásmenetet biztosító szövetkikészítő- aggregátsorok, műszál- és bőrkikészítő komplex automaták, valamint nagy sebességgel dolgozó egyéb gépek gyártását. Növelni kell az élelmiszeripar számára az új

tipusú automata gépek, a hűtőberendezések, s a hajókon és halfeldolgozó vállalatoknál történő halfeldolgozás gépesítéséhez szükséges berendezések gyártását.

Jelentősen fejleszteni kell az építőipari gépek és az útépitőgépek gyártását. Az ekskavátor-termelést mintegy 3-szorosára, a motoros földvájógépeket 4-szeresére, a vasbetonlemezeket gyártó teljes berendezéseket 5-szörösére, a nagy falazó- és betonblokkokat gyártó gépeket 10-szeresére kell növelni. Bővíteni kell a cementipar és az automata betongyárak számára szükséges nagy teljesítményű komplett berendezések, továbbá a gépesített építőeszközök gyártását.

A hajógyártás terén az öt év alatt növelni kell a tengerjáró teherszállító és tartályhajók gyártását több mint 30 százalékkal, a halfeldolgozó hajók és az átvevő szállító hajók gyártását mintegy 2,9-szeresére. Jelentősen fokozni kell a tengeri teherhajók gyorsaságát és teherbírását. Biztosítani kell 5000—10 000 tonnás tengeri motoros teherhajók, 20 000—25 000 tonnás tartályhajók, 1200—2200 lóerős folyami és tavi vontatóhajók, 600—1200 lóerős utasszállító motoroshajók, gyorsjárású bálnavadászhajók, valamint nagy tengeri bálnavadász bázisok, hűtőkamrával ellátott halászhajók, heringhalász bázisok, tengeri személyszállító hajók és fát szállító hajók gyártását. Meg kell szervezni a halfagyasztó berendezéssel és hűtőkamrával ellátott tengeri hajók nagy sorozatban való gyártását, s több vasbeton hajót kell gyártani.

17. Az építőanyagipar terén a fő feladat az olyan anyagok és készítmények gyártásának messzemenő fejlesztése, amelyek biztosítják az építkezés összeszerelés jellegének magas fokát, minőségének javulását és önköltségének csökkenését. Ennek érdekében nagy arányokban kell növelni a cement, az előregyártott vasbetonelemek és falazóblokkok, a válaszfal-elemek, az egészségügyi és műszaki berendezések, továbbá a befejező munkákhoz szükséges anyagok gyártását. 1960-ban mintegy 5,8-szer annyi előregyártott vasbetonszerkezetet és épületelemet, 2,1-szer annyi meszet, 1,9-szer annyi lágy tetőfedő-anyagot, 2,4-szer annyi falazó anyagot és 1,8-szer annyi nem érces építőanyagot kell gyártani, mint 1955-ben.

Bővíteni kell a kiváló minőségű, gyorsan kötő cementek gyártását. A gyárak profilírozásával és a gyártási folyamatok

tökéletesítésével növelni kell a vasbetonelem gyárak termelékenységét. Meg kell szervezni a vékonyfalú, üreges és előfeszített vasbetonszerkezetek és elemek, valamint a vasbetoncsövek tömeggyártását. Meg kell szervezni az építőanyagok vibrációs malmokban őrlött nyersanyagból való gyártását. Jelentősen meg kell javítani a falazó anyagok és a befejező munkákhoz szükséges anyagok, valamint a pala, a lágy tetőfedő-anyagok, az ablaküveg, az egészségügyi és műszaki berendezések minőségét.

Meg kell szüntetni a kő, a zúzott kő, a kavics és a homok kitermelése és feldolgozása terén észlelhető lemaradást. Nagy területi kőzúzdákat és kőosztályozó üzemeket kell építeni; be kell vezetni a nem érces építőanyagok dúsítását és osztályozását, s csökkenteni kell ezeknek az anyagoknak az önköltségét.

A kolhozok helyi építőanyagokban mutatkozó szükségleteinek teljesebb kielégítése érdekében ajánlani kell a kolhozoknak, hogy a szükségletnek megfelelően maguk gondoskodjanak falazó anyagok, cserép, mész, nádlemezek és egyéb helyi építőanyagok előállításáról.

18. Biztosítani kell az *erdőipar* további fejlesztését. A Szovjetunió Erdőipari Minisztériumának az öt év alatt mintegy 42 százalékkal kell növelnie a szerfa-kitermelést, s ehhez 82 millió köbméter fa kitermelését biztosító termelő egységeket kell üzembe helyezni; az erdőben bővelkedő vidékeken fokozni kell a fakitermelő helyek fejlesztésének és a fűrésztelepek építésének ütemét. 1956 és 1960 között 16,5 millió köbméter fűrészelt faanyag termelésére alkalmas termelő egységeket kell üzembe helyezni. Az idényüzemű erdőipari gazdaságokat át kell alakítani állandó munkásokkal, s egész éven át dolgozó üzemekké. Gondoskodni kell az erdőipari berendezések kihasználásának messzemenő javításáról, s az erdőipar nagyobb teljesítményű gépekkel és mechanizmusokkal való ellátásáról.

19. Gondoskodni kell a *papíripar és a fafeldolgozó ipar* jelentős fejlesztéséről. Növelni kell a nyomdai papír termelését mintegy 60 százalékkal, a rotációs papírért 51 százalékkal, a kartonlemez termelését 2,8-szeresére, a hidrolizises szesz- és a szulfitszesz termelését pedig 2,3-szeresére. Bővíteni kell a vékony nyomdai és csomagolópapír termelését; be kell rendezkedni új csomagolópapír és kartonfajták gyártására. Be kell

vezetni a cellulóz és a félcellulóz gyártásának, továbbá a fa hidrolízisen alapuló vegyi feldolgozásának fejlett módszereit.

Új cellulózgyárakat és kartonlemez gyárakat kell építeni a nád felhasználása alapján.

Növelni kell a lombos fafajtáknak, valamint a fűrésztelepeken, a fafeldolgozó iparban és a fakitermelésnél keletkezett fahulladékoknak cellulóz- és papíripari, lignokémiai ipari és hidrolízis-ipari termékek, továbbá fából és rostból készült lemezek, épületalkatrészek és mesterséges fűrészárak gyártására való felhasználását.

20. A könnyűipar terén tovább kell növelni a közszükségleti cikkek termelését, biztosítani kell a minőség és a választék jelentékeny javítását, és az iparcikkek tetszetősebb kivitelezését.

Növelni kell a bolyhos, a kevert, s a takaró- és kárpitanyagul szolgáló pamutszövetek, a fésűs tisztagyapjú szövetek, a jacquard szövetek, a műrostból készült női és férfi ruhaszövetek, a kiváló minőségű harisnya- és zokniárak, a kötött és szövött selyemfehérmű, a gyapjúból és félgyapjúból készült kötött felsőruhák, a konfekcióipari cikkek, valamint a különböző modellű és szabású lábbeli gyártását.

Nagy arányokban kell megszervezni a műszálak gyártását, s 1960-ig 330 000 tonnára kell növelni a termelésüket; ezen belül a kapron, a klorin, az anid, a lavszán és a nitron típusú műszálak termelését 44 000 tonnára, vagyis 1955-höz képest az 5-szörösére kell növelni. Biztosítani kell, hogy 1960-ban 5000 tonna üvegrost és 51 millió négyzetméter műfelsőbőr készüljön.

Szélesebb alapon kell folytatni a tudományos kutatómunkát a műrostgyártás és feldolgozás, többek között a műszálgyártás és feldolgozás, továbbá a termelési ciklust rövidítő és a nyersanyagfelhasználást csökkentő gazdaságos technológiai folyamatok kidolgozása terén. A textilipari és más könnyűipari üzemekben jelentékenyen csökkenteni kell a nyersanyagvesztést.

1956—1960-ban beruházás útján mintegy 3 166 000 forintot, 95 000 szövőgépet, továbbá 255 000 tonna műszál és 85 millió pár cipő gyártására alkalmas termelő egységeket kell üzembe helyezni.

21. Az *élelmiszeripar* terén gondoskodni kell az élelmiszer-termelésnek a növekvő mezőgazdasági nyersanyagkészletekkel összhangban álló további növeléséről, a termékek minőségének javításáról és választékuk bővítéséről, továbbá az élelmiszerek minőségének megóvását biztosító legjobb csomagolási és adagolási módszerek bevezetéséről.

Az állati zsiradékok termelését 56 százalékkal, a tejtermékeket a 2,7-szeresére kell növelni.

Több cukor és növényi olaj biztosítása céljából 1956—1960-ban messzemenően kell alkalmazni a melasz cukortartalmának kivonásánál a szeparációs módszereket, az olajosmagvak olajtartalmának kivonásánál pedig az absztrakciós módszert.

A nyílt-tengeri *halászat* nagyobb arányú fejlődésének biztosítása végett folytatni kell a halipar ellátását korszerű nagy halászhajókkal. A felderítő hajókat és a nagy halászhajókat rádiónavigációs és hidroakusztikai műszerekkel, valamint legújabb halfogó és halfeldolgozó berendezésekkel kell ellátni. Gondoskodni kell a haliparnak hűtőberendezésekkel és halfeldolgozó berendezéssel felszerelt halászhajókkal való ellátásáról, amelyek lehetővé teszik, hogy a halat a hajón dolgozzák fel, és értékesítésre kész állapotban szállítsák a kikötőbe.

Az ország halastavi halállományának megóvása és növelése céljából, a halállomány újratermeléséhez szükséges természetes feltételek megjavításának figyelembe vételével, tovább kell fejleszteni az ipari haltenyésztést és az értékes ipari halfajták akklimatizálását, s ezen az alapon nagyarányú komplex haltenyésztő meliorációs munkálatokat kell végezni.

Az élelmiszeripar minden ágában biztosítani kell a nyersanyag- és a készáruvesztés jelentékeny csökkenését.

A hatodik ötéves terv folyamán beruházások útján új termelési egységeket kell üzembe helyezni, hozzávetőleg a következő kapacitásokkal: napi 708 000 métermázsa cukorrépa és 2335 tonna olajosmag feldolgozása; évi 957 millió doboz főzelék- és gyümölcskonzerv, továbbá 300 millió doboz halkonzerv előállítás; műszakonként 2279 tonna hús feldolgozása, továbbá 313 000 doboz húskonzerv és 379 000 doboz tejkonzerv előállítása; műszakonként 2350 tonna tejnek sajtjává és vajjává való feldolgozása.

II. A TERMELÉSI FOLYAMATOK GÉPESÍTÉSE ÉS AUTOMATIZÁLÁSA TERÉN

1. A további technikai haladás biztosítása, a munkatermelékenység emelése és a munkakörülmények megjavítása érdekében erősen fokozni kell a gépesítés ütemét, s az iparban messzemenően kell alkalmazni a termelési folyamatok automatizálását.

Valamennyi iparágban nagy arányokban kell megvalósítani a fő és a segítő munkák komplex gépesítését. Különösen nagy figyelmet kell fordítani a rakodási munkák komplex gépesítésére.

Egyes gépcsoportok és műveletek automatizálásáról át kell térni egész műhelyek és technológiai folyamatok automatizálására, s teljesen automatizált üzemeket kell létesíteni. Biztosítani kell az energiaszolgáltató rendszerek, az olajtelepek és más termelési ágak távvezérlésének és távellenőrzésének további bevezetését.

2. A termelési folyamatok komplex gépesítésének és automatizálásának messzemenő fejlesztésével egyidejűleg gondoskodni kell a technológiai folyamatok tökéletesítéséről és a termelés szervezésének javításáról. Ezzel kapcsolatban jelentősen növelni kell a folyamatos gyártásmenet és a futószalagrendszerű termelés részarányát, s el kell érni, hogy a munkaigényesség a hazai és külföldi technika legjobb eredményeinek megfelelően csökkenjen. Biztosítani kell az ipar számára a szükséges gépesítési és automatizálási eszközöket és műszereket. Lényegesen meg kell javítani a meglévő berendezések és gépezetek kihasználását.

3. A termelési folyamatok gépesítése és automatizálása terén a fő feladatok iparáganként a következők:

A vaskohászatban — nagy arányokban kell megvalósítani a martin-kemencék vezérlésének automatizálását, a hengerlés, a kokszolás, a tűzállóanyag-gyártás és a fémtömegcikk-gyártás technológiai folyamatainak komplex gépesítését és automatizálását, s meg kell kezdeni a nagyolvasztók vezérlésének komplex automatizálását. Végre kell hajtani legalább 40 meglévő hengersor és csőhengersor automatizálását. A nagy vasérc- és mangánbányáknál meg kell valósítani a földalatti szállítás diszpécserirányítását, továbbá a földalatti munkáknál és a külszínen al-

kalmazott legfontosabb gépek és mechanizmusok távirányítását. A vaskohászati dúsító üzemekben végre kell hajtani a termelési folyamatok komplex automatizálását.

A színesfém-kohászatban — a rézipart illetően be kell fejezni a sugárzókemencék és finomítókemencék automatizálását; az ólom-, a horgany-, a nikkel- és a ritkafémipart illetően automatizálni kell az aknáskemencéket és a csőkemencéket; a nagy dúsító üzemekben be kell vezetni az aprító, zúzó és flotációs folyamatok komplex automatizálását, továbbá a legfontosabb színesfém-bányákban automatizálni kell a termelési folyamatok ellenőrzését, s meg kell valósítani az érc-összegyűjtés és továbbítás, a billenő-szerkezetes felszínrehozás és a kisegítő berendezések távvezérlését.

A széniparban — a szénkitermelés komplex gépesítésének megvalósítása érdekében a fejtési helyeken gondoskodni kell a főték irányításának és a szállítószalagok helyváltoztatásának messzemenő gépesítéséről, az ereszkék és a laposdőlésű lelőhelyek kitermelésénél biztosítani kell a szénrakás gépesítésének további fejlesztését; ezt elsősorban a Donyec-, a Kuznyecki- és a Karagandai-medencében kell befejezni. Az elővájatokban teljessé kell tenni a szén- és meddőrakodás gépesítését. A földalatti munkáknál, a bányák felszínén és a dúsító üzemekben biztosítani kell a gépek és mechanizmusok automatizálásának és távvezérlésének nagyarányú bővítését. Nagy teljesítményű berendezések igénybevételével meg kell valósítani a vágatokban folyó munkák komplex gépesítését. A bányaműveletek biztonságát jelentősen növelni kell a fém- és vasbeton-ácsolat arányát, s biztosítani kell a bányafa-felhasználás csökkentését.

Be kell fejezni a rögtözeg-bányászat komplex gépesítését, a darabos tőzeg kitermelésének, terítésének, összegyűjtésének és rakodásának gépesítését, valamint a szállító, a mocsaras területen végzett előkészítő és a kisegítő munkák gépesítését.

Az ásványolajiparban — nagy arányokban kell gépesíteni és automatizálni az olajkútúrás lebocsátó és emelő műveleteit; az olajtelepeken be kell fejezni az olaj kitermelésével és szállításával kapcsolatos munkák automatizálását; a meglevő olajfinomítóknál széles körben be kell vezetni a folyamatok ellenőrzésének és irányításának automatizálását, az újonnan épülő olajfinomítóknál pedig a komplex automatizálását. Részben át

kell térni az olajkutak és a vízgyűjtő kutak, továbbá az olaj- és a gázvezetékek távellenőrzésére és központi vezérlésére. A fűrótornyok építésénél gépesíteni kell a szerelési munkát, s a fel-tárási helyeken összerakható, illetve vándor-fűrótornyokat kell alkalmazni.

Az erőműveknél — be kell fejezni a vízierőművek távve-zérlésével kapcsolatos munkákat; két-három év alatt távvezér-lésre kell átállítani a legfontosabb energetikai rendszereket és a nagy elosztóállomásokot. Gondoskodni kell valamennyi olyan hőerőmű vezérlésének komplex automatizálásáról, amelynek építése a hatodik ötéves terv idején kezdődik.

A gépiparban — jelentősen kell bővíteni a termelési folya-matok gépesítését és automatizálását, elsősorban az öntő-, a ko-vácsoló- és a sajtolóüzemekben. Teljesen automatizálni kell a nagyszériás termelésnél és a tömegtermelésnél alkalmazott ter-mikus kemencék hőrendszerét; az öntésminták szerint komplex módon gépesített öntőüzemeket kell létesíteni. A hatodik öt-éves terv folyamán legalább 220 automata és félautomata gép-sort és műhelyt kell üzembe helyezni.

Az elektrotechnikai iparban — meg kell valósítani a vil-lanymotorok szerelésének automatizálását és a kábelgyártási munkák gépesítését.

A rádiótechnikai iparban — biztosítani kell a rádió-tömeg-alkatrészek és a vákuum-műszerek gyártásának széleskörű auto-matizálását.

A vegyiparban — meg kell kezdeni az üzembrészlegek és a gyárak, elsősorban a kénsavat, salétromsavat és kalcinált szó-dát előállító gyárak komplex automatizálását; automatizált kén-savgyárakat kell építeni és üzembe helyezni.

Az építőiparban — alapjában be kell fejezni a földmun-kák, a rakodómunkák, valamint az épületelem-szerelés komp-lex gépesítését; gondoskodni kell a befejező és egyéb épít-kezési munkák komplex gépesítésének erőteljes fejlesztéséről.

Az építőanyagiparban — meg kell valósítani a nem érces építőanyagok kitermelésének komplex gépesítését. A cement-iparban nagy arányokban kell automatizálni a technológiai fo-lyamatokat, a tetőpala, a kerámiai anyagok, a radiátorok, az egészségügyi és műszaki berendezések, s más készítmények

gyártásánál pedig a futószalag-rendszer alapján gépesített munkákat.

Az erdőiparban — be kell fejezni a fő fakitermelő munkák komplex gépesítését, s gondoskodni kell a kisegítő munkák messzemenő gépesítéséről; a fa kikészítésével járó munkaigényes és nehéz munkák nagy részét az irtási területről át kell helyezni az elszállítási útvonalak mentén fekvő elosztótelepekre és az átrakodóhelyekre; az elosztótelepeken nagy arányokban kell végrehajtani a munkák komplex gépesítését. A faelszállításhoz gépi vontatókat, nagy teherbírású és jó terepjáró gépkocsikat kell használni. A fakitermelő területeken tartós energia-bázisokat kell létesíteni, hulladékfával működő villamoserőművek építése útján.

A papír- és a fapergemunkáló iparban — automatizálni kell a cellulózfeldolgozás, a papírgyártás és a hidrolízis fő technológiai folyamatait; azokat a részlegeket és üzemszerveket, ahol ilyen irányú termelés folyik, komplex módon automatizálni kell; a bútorgyártásban automata és félautomata gépsorokat kell létesíteni és alkalmazni.

A textiliparban — az öt év folyamán mintegy 60 százalékra kell emelni az automata szövőszékek arányát; be kell vezetni a textilanyagok kikészítésének futószalagrendszerű, aggregátsoros módszereit, a termelési folyamatok egyidejű automatikus irányításával, s meg kell valósítani a textilipari vállalatok munkaigényes folyamatainak komplex gépesítését; a gypottisztító üzemekben és a gyapotkészletező helyeken be kell fejezni a munkaigényes és nehéz műveletek gépesítését.

A bőr- és cipőiparban — biztosítani kell a kézzel végzett műveletek további csökkentését, s a nyersbőrkikészítésnél és a cipőgyártásban automata és félautomata gépsorokat kell bevezetni.

Az élelmiszeriparban — szélesebb alapokra kell helyezni a halászat és a halfeldolgozás komplex gépesítését, biztosítani kell, hogy minden halfeldolgozó üzem térjen át a hal átvételének és feldolgozásának gépesítésére; a hal feldolgozására legalább 600 automata gépsort kell üzembe helyezni.

Az édesipari és a sütőipari készítmények előállításánál legalább 400 futószalagrendszerű automata és félautomata gépsort kell beállítani,

Be kell fejezni a nagy és közép nagyságú húskombinátorok átállítását a húsfeldolgozás gépesített, futószalagrendszerű módszerének alkalmazására, s ebből a célból az öt év folyamán 400 futószalagsort kell üzembe helyezni. A vajtermelésben 1500 futószalagrendszerű automata gépsort kell beállítani.

4. Perspektíva-tervet kell kidolgozni valamennyi iparág termelési folyamatainak gépesítésére, hogy ezen a területen tervszerű munka folyjék, s az ipari vállalatokat el lehessen látni az automatizáláshoz szükséges eszközökkel és felszerelésekkel.

III. AZ IPAR SPECIALIZÁLÁSA ÉS AZ IPARI KOOPERÁCIÓ TERÉN

1. A munkatermelékenység emelkedési ütemének meggyorsítása, a termelési költségek csökkentése és a termékek minőségének javítása céljából a hatodik ötéves terv idején biztosítani kell a specializálás és az ipari kooperáció fejlesztését, s a specializált üzemekben meg kell szervezni a futószalagrendszerű tömeggyártást. A specializált üzemekben biztosítani kell a szabványosított, normalizált és unifikált szerkezeti részegységeknek és különböző készítményeknek a legújabb technológia alapján történő előállítását. A minisztériumok és az egyes vállalatok között ésszerűen kell elosztani a termelési ágakat, az üzemeket, s a különböző szerkezeti részegységek és készítmények előállítását.

Az ország különböző gazdasági körzeteiben specializált vállalatokat kell létesíteni, annak szem előtt tartásával, hogy a gazdasági körzetek és nagy ipari központok határain belül megvalósuljon a vállalatok kooperációja.

2. Az ipari vállalatok nyersvas- és acélöntvényekkel való ellátásának biztosítása céljából a hatodik ötéves terv idején 23 specializált, s a legkorszerűbb technikai felszereléssel ellátott öntőüzemet kell építeni, összesen évi 1 500 000 tonna kapacitással, továbbá specializált öntödét kell építeni, az alábbi elosztás szerint:

a központi körzetekben legalább három öntőüzemet, összesen évi 1 100 000 tonna kapacitással, a Csebokszári Traktoralkatrész Gyárban egy specializált öntödét évi 40 000 tonna kapacitással;

az Urálban négy öntőüzemet, összesen évi 200 000 tonna kapacitással;

Nyugat- és Kelet-Szibéria körzeteiben hat specializált öntőüzemet, összesen évi 400 000 tonna kapacitással;

Kazahsztán körzeteiben három öntödét, ezek közül kettőt, évi 45 000 tonna acél- és vasöntvény-termeléssel a Petropavlovszkban épülő Hengerműfelszerelés Gyárban, egyet pedig, évi 150 000 tonna kapacitással a Pavlodari Kombájngyárban;

a déli körzetekben egy, évi 70 000 tonna kapacitású specializált acélöntödét Kremencsugban.

Ezenkívül 1956—1958-ban körzeti üzemrészleg-bázisokat kell szervezni, acél-, vas- és alumíniumöntvények, sajtoló, cizeláló és félfolyékony sajtoló módszerrel kovácsolt készítmények előállítására, továbbá 13 üzemben specializált öntő részlegeket kell létesíteni fröccsöntvények, hőálló öntvények és precíziós acélöntvények előállítására.

A nagy specializált öntödéket, kovácsoló és sajtoló részlegeket abból a megfontolásból kiindulva kell építeni, hogy az öntvényeket, kovácsolt és sajtolt készítményeket előállító termelési egységek kapacitásának meg kell előznie növekedésében a gépgyárakban levő mechanikai megmunkáló részlegek kapacitásának növekedését.

3. A népgazdaságnak hatalmas turbinák, generátorok, hengerek, daraboló, zúzó és egyéb gépek készítéséhez szükséges nagy és egyedi kovácsolt alkatrészekkel való ellátása céljából az öt év alatt az Urálban egy, évi 120 000 tonna kapacitású kovácsoló és sajtoló üzemet, az épülő Pavlodari Kombájngyárban és az épülő Petropavlovszki Hengerműfelszerelés Gyárban két, összesen évi 95 000 tonna kapacitású kovácsoló és sajtoló részleget kell építeni.

4. Meg kell tiltani kis öntödék, kovácsoló és sajtoló részlegek építését az olyan körzetekben levő gépgyárakban, ahol specializált öntőüzemek, öntödék, kovácsoló és sajtoló üzemek és ilyen üzemrészlegek működnek vagy épülnek.

Az öntő, kovácsoló és sajtoló üzemek, illetve üzemrészlegek korszerű felszerelése érdekében az ország különböző körzeteiben új gyárakat kell építeni öntödei felszerelések, öntő, kovácsoló és sajtoló részlegek gépesítéséhez szükséges eszközök előállítására,

5. Teljes mértékben ki kell elégíteni az iparvállalatok szabványeszközökben mutatkozó szükségletét, s ebből a célból a specializált üzemekben és üzemrészlegekben az ötéves terv folyamán létre kell hozni az ilyen eszközök gyártásához szükséges termelési egységeket.

6. A specializált üzemek és üzemrészlegek termelésében a traktorokhoz és mezőgazdasági gépekhez szükséges pótalkatrészek gyártását 1960-ig mintegy 90 százalékra kell emelni. A specializált üzemekben készített szerkezeti részegységek és aggregátok alkalmazásával gondoskodni kell a gépkocsijavítás aggregátos módszerének széleskörű bevezetéséről.

A specializált üzemekben legalább 4-szeresére kell növelni az építőipari gépekhez szükséges pótalkatrészek gyártását.

7. Minszkben, Tomszkban, Kosztromában és Vologdában specializált üzemeket kell építeni új fémforgácsoló és famegmunkáló gépek gyártására, köztük automata gépsorokat, speciális és szerszámgép-csoportokat gyártó üzemeket. A specializált üzemekben az öt év alatt mintegy 10-szeresére kell növelni a beállítók, a készülékek és a különböző felszerelések gyártását.

Nyugat- és Kelet-Szibériában hat specializált üzemet kell építeni fogaskerekek, hornyolt- és kardántengelyek, gépkocsimotorok és kerekek, továbbá gépkocsiradiátorok gyártására. A kohászatban kitűnő minőségű fémkészítmények és csőidomdarabok (fitting) gyártására specializált műhelyrészlegeket kell építeni és üzembe helyezni.

8. Az ország különböző gazdasági körzeteiben specializált vállalatokat és üzemrészlegeket kell létesíteni elektródák, a nagy tömegben szükséges gumialkatrészek, műanyagok, fa-, ácsoltfa- és egyéb készítmények előállítására, az illető körzetben működő ipari vállalatok szükségleteinek biztosítása céljából, tekintet nélkül arra, melyik minisztériumhoz tartoznak.

9. Legalább 15 specializált fűrészelő és famegmunkáló üzemet kell építeni, összesen 4,5 millió köbméter fűrészelt anyag termelésére alkalmas kapacitással, gépkocsik, mezőgazdasági gépek, vagonok, továbbá bútor gyártásához szükséges készítmények és alkatrészek előállítása céljából.

10. Az ország gazdasági körzetei és a nagy ipari központok szerint perspektíva-tervet kell kidolgozni az ipar specializálására és az ipari kooperációra.

IV. A MEZŐGAZDASÁG TERÉN

1. Biztosítani kell a földművelés és az állattenyésztés rohamos fellendülését. 1960-ig a betakarított szemestermények teljes mennyiségét 180 millió tonnára (11 milliárd pudra) kell növelni. Az öt év alatt a következő arányban kell növelni az ipari növények, a burgonya, a zöldségfélék és az állattermékek termelését:

	1960 az 1955. év százalékában					
magvasgyapot	—	—	—	—	—	156
rostlen	—	—	—	—	—	135
cukorrépa	—	—	—	—	—	154
burgonya	—	—	—	—	—	185
zöldségfélék	—	—	—	—	—	218
hús	—	—	—	—	—	200
tej	—	—	—	—	—	195
tojás	—	—	—	—	—	254
gyapjú	—	—	—	—	—	182

2. Az agronómiai vívmányok és a legjobb tapasztalatok széleskörű felhasználása alapján rendszeresen emelni kell a mezőgazdálkodás színvonalát, a helyi körülményekhez képest legnagyobb hozamú növényeket és növényfajtákat, illetve állatfajokat és fajtákat kell meghonosítani; a kolhozokban és a szovhozokban gondoskodni kell a mezőgazdaság különböző ágainak helyes összekapcsolásáról.

Mindegyik kerület, a kerületen belül pedig mindegyik kolhoz és szovhoz természeti és gazdasági viszonyainak figyelembevételével biztosítani kell a mezőgazdaság egyes ágainak gazdaságilag célszerű elhelyezését, s a földművelés és az állattenyésztés kerületek szerinti specializálását, annak szem előtt tartásával, hogy a lehető legkevesebb munkaráfordítással és a lehető legkevesebb anyagi eszköz felhasználásával lényegesen emelkedjen a száz hektárra eső termelés.

3. Erősen meg kell javítani a szántóföldi növények termesztésének agrotechnikáját, s a gyapotnál, napraforgónál, kukoricánál és más, sorközi művelést igénylő növényeknél széleskörűen kell alkalmazni a négyzetes és négyzetes-féskes vetési

módszert; a kapásnövények termesztésénél és betakarításánál meg kell valósítani a munkák komplex gépesítését. Meg kell szüntetni a vetőmagtermelés elmaradását, meg kell szervezni a magasabb hozamú, bővebben termő szántóföldi növényfajták, a bővebben termő gyapot-, a nagyobb cukortartalmú cukorrépa- s a nagyobb olajtartalmú és korábban érő napraforgó-fajták gyorsított kinemesítését és meghonosítását.

Meg kell javítani a műtrágyák, valamint a szervestrágyák (istállótrágya, tőzeg, keverttrágya, hamu) alkalmazását. Bővíteni kell a tőzeg ipari kitermelését a mezőgazdaság számára. Jelentősen növelni kell a baktériumos műtrágyák gyártását, és biztosítani kell a folyékony nitrogénműtrágyák termelését. Meg kell szervezni a mésznek a mezőgazdaság szükségleteit fedező ipari termelését.

4. A *gabonatermelés* további fellendítése céljából 1956-ban a szűz- és parlagföldeken legalább 30 millió hektárt kell bevetni, s folytatni kell a nagy beruházásokat nem igénylő szűz- és parlagföldek hasznosítását, amelyeken Szibéria, az Urál, a Távol-Kelet, a Volgavidék, Kazahsztán és a nem feketeföldű övezet kerületeiben, valamint más vidékek kerületeiben állandóan jó termést lehet elérni. Jelentősen emelni kell a kalászosok termés- hozamát, s ezeknél a legközelebbi években mindenütt át kell térni a legnagyobb termést adó és legjobb minőségű szemester- ményt biztosító, fajtakörzetekbe beosztott vetőmag alkalmazá- sára. El kell terjeszteni a kukorica, e legnagyobb termést hozó növény termesztését, s vetésterületét 1960-ig a kolhozokban és a szovhozokban legalább 28 millió hektárra kell növelni. Elsősor- ban a szovhozokban, továbbá a növénynemesítő állomásokon és a kolhozokban nagy arányokban kell megszervezni a hibrid- kukoricavetőmag termelését.

A betakarításnál és a tárolásnál lényegesen csökkenteni kell a szemveszteséget; az ország európai részében legfeljebb 10 munkanap alatt, Szibériában és a Távol-Keleten pedig legfeljebb 7—8 munkanap alatt kell elvégezni a kalászosok betakarítását,

A betakarítási szemveszteség ellen folytatott harcban a ka- lászosoknál különösen nagy figyelmet kell fordítani a megosztott betakarítás módszerének széleskörű alkalmazására.

5. Biztosítani kell a gyapot termés hozamának további eme- lését, s ennél különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy,

az elmaradó gyapottermelő kolhozokban emelkedjen a termés-hozam, továbbá, hogy az öntözött földeken mind az öntöző-hálózathoz csatlakozó felhasználatlan földek hasznosítása, mind újabb termőterületek öntözése révén bővüljön a gyapot vetés-területe.

Jelentősen növelni kell a len termés hozamát, vetésterületének egyidejű bővítésével, növelni kell az árulen és az árukender arányát, s lényegesen meg kell javítani a termelt len és kender minőségét (minőségi osztályzatát), meg kell szüntetni a veszteségeket, s nagyobb arányokban kell áttérni a len- és kenderkóró feldolgozásra való előkészítésének ipari módszereire.

Emelni kell a cukorrépa termés hozamát, s a fő cukorrépa-termelő körzetekben, elsősorban az Ukrán SZSZK-ban, továbbá az OSZFSZK, a Belorusz SZSZK, a Litván SZSZK és a Lett SZSZK területén levő kedvező adottságú cukorrépa-termelő körzetekben bővíteni kell a vetés területét.

6. A városi lakosság növekvő tejtermék- és zöldségszükségletének biztosítása érdekében bővíteni kell a városok és az ipari központok körül elterülő tej- és zöldségövezeteket, s újakat kell létesíteni. Új szovhozokat kell szervezni ezekben az övezetekben, s a meglevő városkörnyéki szovhozokat szükség esetén tej, burgonya és zöldségfélék termelésére kell szakosítani. Bővíteni kell az üvegházak és melegágyak építését, s ehhez messze-menően fel kell használni az ipari üzemek és a villamoserőművek eltávozó hőjét. Növelni kell a városkörnyéki övezetek kolhozaiban és szovhozaiban a korai burgonya- és zöldségfajták termelését.

7. A hatodik ötéves terv folyamán az ötödik ötéves tervhez képest legalább 1,5—2-szeresére kell növelni a gyümölcs, a bogyógyümölcs és a szőlő termelését. Bővíteni kell a gyümölcsfa-iskolák és a szőlőoltvány-telepek hálózatát, és biztosítani kell, hogy ezekben jelentősen növeljék a legjobb gyümölcsfa- és szőlőfajták telepítési anyagát. Lényegesen fejleszteni kell a munkások és alkalmazottak közös, valamint a kolhozparasztok háztáji gyümölcstermelését.

8. Jelentősen bővíteni kell a selyemhernyó-tenyésztést, különösen az Üzbég SZSZK-ban, a Turkmén SZSZK-ban, a Tadzsik SZSZK-ban, az Ukrán SZSZK-ban, a Moldova SZSZK-ban

és az Azerbajdzsán SZSZK-ban. 1960-ig a selyemgubótermelést 38 000 tonnára kell növelni.

9. Minden módon fejleszteni kell a kolhozok közös állattenyésztését, s a szovhozok állattenyésztését. Növelni kell a hústermelést, elsősorban a sertésenyésztést, mint a leggyorsabban termelő állattenyésztési ág fejlesztése révén. Az ország hústermelésében a sertéshústermelés részarányát 50 százalékra kell emelni, s ehhez mindenekelőtt a hús- és bacon-hizlalás előnyeit kell kihasználni.

Kazahsztán, Szibéria, az alsó Volgavidék és Észak-Kaukázus belső sztyeppei kerületeiben, valamint a távol-keleti kerületekben, amelyek természetes takarmánybázissal rendelkeznek, fejleszteni kell a húsmarha-tenyésztést. Külön erre a célra alakított gazdaságokban meg kell szervezni a szarvasmarha legeltetéses nevelését és hizlalását. Növelni kell a tejtermelést, mindenekelőtt az egy tehén utáni fejéseredmény jelentős növelése, továbbá az állatállományon belül a tehenek arányának emelése révén.

A fejlett gabonatermelést folytató kolhozoknak ajánlani kell, hogy bővítsék meglevő baromfitelepeiket, és szervezzenek új, nagy baromfitelepeket, azokban a kerületekben pedig, ahol sok a víztároló, a kolhozok növeljék víziszárnyas-állományukat.

Biztosítani kell az OSZFSZK és az Ukrán SZSZK régi juh-tenyésztő kerületeiben a finomgyapjas és félfinomgyapjas juh tenyésztésének további fejlesztését, s ugyancsak erőteljesen fejleszteni kell a finomgyapjas és félfinomgyapjas juh tenyésztését Kelet-Szibéria, a Kazah SZSZK, a Kirgiz SZSZK, az Azerbajdzsán SZSZK, a Grúz SZSZK és az Örmény SZSZK kerületeiben. Jobban ki kell használni a lehetőségeket a finomgyapjas és félfinomgyapjas juh tenyésztésének fejlesztésére az Üzbég SZSZK-ban, a Tadzsik SZSZK-ban és a Turkmén SZSZK-ban. Az ország északnyugati és központi kerületeiben növelni kell a hús- és gyapjútermelést szolgáló juhtenyésztést, azokban a kerületekben pedig, ahol az irhanyerést szolgáló karakül juhtenyésztés, illetve a hús- és faggyútermelést szolgáló juhtenyésztés van elterjedve, ezt kell fejleszteni. A kolhozokban és a szovhozokban a juhonkénti gyapjúhozamot legalább 27 százalékkal kell emelni.

10. A kolhozokban és a szovhozokban lényegesen növelni kell a takarmánytermelést, hogy teljesen fedezze valamennyi

állat- és baromfifajta takarmányszükségletét, a kolhozokban biztosítsa takarmány kiosztását a kolhozparasztoknak egyéni állatállományuk számára, továbbá biztosítsa biztonsági takarmányalapok létesítését a kolhozokban és a szovhozokban.

Fejleszteni kell a szálastakarmány-növények termelését azokban a kerületekben, ahol az évelő és egynyári szálastakarmány-növények jó termést adnak, s különösen nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a nem feketeföldű övezet kerületeiben bővítsék a lóhere, Közép-Ázsiában, Dél-Kazahsztánban és a Kaukázusontúl pedig a lucerna vetésterületét, s emeljék e növények termés hozamát.

A Lett, a Litván és az Észt SZSZK-ban, valamint az OSZFSZK északnyugati kerületeiben évelő fűvekkel bevetett mesterséges szénakaszálókat és legelőket kell létesíteni. Nagy arányokban kell végezni a természetes rétek és legelők feljavítását szolgáló munkálatokat. Biztosítani kell a kombinált takarmányokat előállító ipar fejlesztését, s a kombinált takarmányok termelését 3—4-szeresére kell növelni.

11. Az öt év alatt körülbelül 2,1 millió hektárral kell növelni az öntözött földterületet, mégpedig 800 000 hektárral oly módon, hogy átépítik az öntözőrendszereket, s biztosítják a hozzájuk csatlakozó, most felhasználatlan földek vízellátását, 1,3 millió hektárral pedig új öntöző létesítmények építése révén.

Az öt év alatt 3,1 millió hektár lecsapolt földterületet kell hasznosítani; ebből 2 millió hektárt a vízlevezető hálózat átépítése, illetve helyreállítása, 1,1 millió hektárt pedig új vízlevezető hálózat építése révén.

A vízszegény kerületekben mintegy 80 millió hektáron gondoskodni kell a legelők vízellátásáról, s ennek érdekében nagyobb lendülettel kell folytatni a vízellátó rendszerek és létesítmények, továbbá állattenyésztési és lakóépületek építését.

A gyapottermelés további jelentős növelése céljából rövid időn belül hatalmas gyapottermesztő körzetet kell létrehozni az országban, s ennek érdekében végre kell hajtani az Éhség-sztyeppe termékeny szűzföldjeinek öntözéséhez és hasznosításához szükséges munkálatokat.

12. Jelentősen fokozni kell a mezőgazdaság gépesítését. 1956—1960-ban, 15 lóerős traktorokban számítva, mintegy 1 650 000 traktort, ezen belül 680 000 univerzál-traktort (darab-

szám), 560 000 gabonakombájnt, a gabonafélék megosztott betakarítására 180 000 aratógépet (rendrakó aratógépet) és 400 000, a kombájnokra szerelhető felszedő-készüléket, továbbá 250 000 kukorica- és silónövény-betakarító kombájnt kell a mezőgazdaság rendelkezésére bocsátani.

Nagy arányokban kell alkalmazni a mezőgazdasági termelésben a leggazdaságosabb Diesel-traktorokat, a legújabb szerkezetű kombájnokat, a gumikerekű traktorokat, a hidraulikus vezérlésű függeszthető és félig függeszthető mezőgazdasági gépeket, hogy ezáltal biztosítani lehessen a mezőgazdaságban a kálászosok és a kapás ipari növények termesztésével kapcsolatos munkák, továbbá a gyümölcs- és konyhakertészeti munkák gépesítését.

Biztosítani kell a villamosenergia széleskörű alkalmazását a mezőgazdasági termelésben, s ebből a célból a kolhozoknak és a szovhozoknak az állami villamoserőművek hálózatába való bekapcsolása mellett több körzetet, illetve területet ellátó hőerőműveket és vízierőműveket kell építeni, a kolhozok és a szovhozok megfelelő arányú részvételével. Az öt év alatt meg kell kétszerezni az állandó áramszolgáltatásban részesülő villamosított kolhozok számát, s be kell fejezni a szovhozok s a gép- és traktorállomások villamosítását.

A gép- és traktorállomásokon és a szovhozokban meg kell javítani a technika kihasználását, s az öt év alatt legalább 30—35 százalékkal kell emelni a traktorok és a gabonakombájnok napi teljesítményét.

Növelni kell a gép- és traktorállomások szerepét a kolhozok valamennyi mezőgazdasági termelési ágának fejlesztésében, s a kolhozok további szervezeti és gazdasági erősítésében. Növelni kell a gép- és traktorállomások felelősségét a termelési terveknek és a mezőgazdasági termékek beadási terveinek teljesítéséért, valamint a növénytermelés és az állattenyésztés munkáigényes folyamatainak gépesítéséért. Biztosítani kell a gép- és traktorállomások munkásainak teljes foglalkoztatását az egész éven át, oly módon, hogy a gépkezelők rokonszakmát tanulnak, s a gép- és traktorállomások több termelési segítséget nyújtanak a kolhozoknak.

A gép- és traktorállomásokon szigorú takarékoságnak kell érvényesülnie, el kell érni a traktormunkák önköltségének mint-

egy 16 százalékos csökkentését, s jelentősen csökkenteni kell a gép- és traktorállomások munkájáért járó természetbeni fizetés egy mázsájára eső állami ráfordítást. 1956-ban meg kell kezdeni a gép- és traktorállomások átállítását az önálló elszámolásra.

13. Biztosítani kell a kolhozok további szervezeti és gazdasági erősítését, s a munka termelékenységének emelését — a korszerű mezőgazdasági technika alkalmazása, a munkaerő legteljesebb és legésszerűbb hasznosítása, a kolhozokban folyó munka szervezésének megjavítása és díjazásának rendezése útján. Széleskörűen kell alkalmazni a kolhozokban a havi előleget, ami a kolhozparasztoknál komoly ösztönzés a munkatermelékenység emelésére. Tovább kell folytatni a kolhozoknak vezető káderekkel való megerősítésére irányuló munkát, s meg kell javítani a nagyszámú alsóbb kolhozkáder képzésének minőségét.

14. A hatodik ötéves terv folyamán biztosítani kell a szovhozok mezőgazdasági termelésének jelentős fejlesztését, s el kell érni, hogy 1960-ban a szovhozok és kisegítő gazdaságaik 915 millió pud szemesterményt, 1,5 millió tonna húst, 6,8 millió tonna tejet, 79 200 tonna gyapjút és 2 milliárd darab tojást adjanak át az államnak.

A szovhozok fontos feladata, hogy a mezőgazdasági növények termés hozamának és az állattenyésztés hozamának emelése, valamint földterületük ésszerű kihasználása révén növeljék a növényi- és állattermékek 100 hektárra eső termelését.

A mezőgazdasági termelés növelése, a föld és valamennyi termelőeszköz ésszerű kihasználása, az önálló elszámolás megszilárdítása és az önköltség csökkentése alapján biztosítani kell minden egyes szovhoz nagy rentabilitását.

15. Az erdőgazdaság terén az öt év folyamán 190 millió hektáron erdőrendezési munkákat kell végrehajtani, hárommillió hektáron értékes és gyorsan növő fafajtákból erdőket kell telepíteni, 3,8 millió hektáron pedig a faállomány természetes megújulását előmozdító munkákat kell végezni; legalább 370 000 hektárnyi vízmosásos és homokos területen védőerdősávokat, a kolhozok földjein pedig 460 000 hektáron mezővédő erdősávokat kell létesíteni.

16. A mezőgazdasági tudomány igen fontos feladata a szántó- földi növények termés hozamának és az állattenyésztés hozamá-

nak emelésével összefüggő kérdések kidolgozása. Különös figyelmet kell fordítani a helyes mezőgazdálkodással, az egyes talaj- és éghajlati övezetek adottságainak megfelelő ésszerű vetésforgók bevezetésével, a mezőgazdasági termelés helyes elhelyezésével, a talajművelési rendszer megjavításával, a növénynemesítés és a vetőmagtermelés megjavításával, a trágyázás leghatékonyabb módszereinek alkalmazásával és az állattenyésztés tenyészmunkájának megjavításával összefüggő kérdések kidolgozására, továbbá a kolhozok, a gép- és traktorállomások és a szovhozok üzemgazdasági problémáinak kidolgozására.

V. A KÖZLEKEDÉS ÉS A HÍRKÖZLÉS TERÉN

A közlekedés terén a hatodik ötéves terv legfontosabb feladata a vasúti, a vízi, a gépkocsi- és a légi közlekedés műszaki színvonalának további emelése, a vasutak kiterjedt villamosítása, s a közlekedésnek a legújabb, legkorszerűbb mozdonyokkal, hajókkal, gépkocsikkal, repülőgépekkel és egyéb gördülőanyagfajtákkal való ellátása.

A közlekedés és a hírközlés terén 1956—1960-ban a fő feladatok a következők:

1. A *vasúti közlekedést* illetően a teherforgalmat mintegy 1374 milliárd tonna-kilométerre, vagyis 1955-höz viszonyítva 42 százalékkal kell növelni. Biztosítani kell a vasúti teherszállítás távolságának messzemenő csökkentését és a vasúti teherszállítás olcsóbbá tételét.

Gondoskodni kell a pályák megerősítéséről és rekonstrukciójáról. A meglevő vágányhálózatban körülbelül 65 000 kilométer új sínt kell lefektetni, melyből 58 000 kilométer sínnek nehéztípusúnak kell lennie. Az ötéves terv végére a zúzott kőágyazatú vágányok hosszát 61 000 kilométerre kell növelni. Gondoskodni kell a talpfák élettartamának meghosszabbításáról, és biztosítani kell a vasbeton talpgerendák széleskörű alkalmazását.

A vasutak szállítóképességének fokozása céljából a vasúti vontatás műszaki rekonstrukcióját villamos és Diesel-mozdonyok széleskörű alkalmazásával kell elvégezni, úgy hogy már 1960-ban ilyen mozdonyok bonyolíthassák le az egész forgalom

40—45 százalékát. A vasúti közlekedésnek az öt év alatt legalább 2000 villamos mozdonyt, köztük 400 darab 5700 lóerős nyolctengelyes villamos mozdonyt, valamint 2250 kétegységű főútvonali Diesel-mozdonyt kell kapnia.

Biztosítani kell új, nagy teljesítményű mozdonyok létrehozását, s 1956—1957-ben meg kell tervezni és el kell készíteni egy egységet számítva 2500—3000 lóerő teljesítőképességű Diesel-tehermozdonyok kísérleti mintapéldányát, valamint utas-szállító Diesel- és villamos mozdonyok, továbbá gázturbinaüzemű mozdonyok kísérleti mintapéldányait.

Intézkedéseket kell kidolgozni és végrehajtani a kéntartalmú üzemanyaggal működő Diesel-mozdonyok üzemeltetésére. Meg kell teremteni a villamos mozdonyok és a Diesel-mozdonyok javításához szükséges bázist.

A vasúti közlekedésnek az öt év alatt legalább 255 000 teherkocsit és 18 600 személykocsit kell kapnia. A kocsállományt nagyobb űrtartalmú fedett kocsikkal, gépi hűtésű és villamosfűtésű hőszigetelt kocsikkal, nagyobb űrtartalmú tartálykocsikkal, valamint levegőkondicionáló berendezéssel ellátott teljesen fémből készült személykocsikkal kell kiegészíteni.

A teherkocsállomány automata kapcsolószerkezettel való ellátását 1957-ben be kell fejezni. 1959-ig be kell fejezni az önműködő-fékek felszerelését a fékekkel el nem látott vasúti kocsikra, s hozzá kell látni az üzemben levő kocsik korszerűbb önműködő-fékekkel való ellátásához.

El kell végezni a legfontosabb vonalak, különösen az uráli és a szibériai vasútvonalak, az uráli vonalból a volgavidéki, a központi és a keleti kerületek felé való elágazások, továbbá a központi vidékeket a Donyec-medencével, a Kaukázussal és Közép-Ázsiával összekötő vasútvonalak, s a Donyec-medencei vasútvonalak átbocsátó-képességének növeléséhez szükséges munkákat.

Mintegy 6500 kilométer, vagyis 2,1-szer annyi új vasútvonalat kell építeni, mint az ötödik ötéves terv folyamán. Ezenkívül a szűz- és parlagföldek hasznosításának vidékein 935 kilométer keskeny nyomtávú vasútvonalat kell építeni. Vasutat kell építeni az alma-atai kerülettől a határig, ami új irányban biztosítja majd az összeköttetést a Szovjetunió és a Kínai Népköztársaság között.

A következő 10—15 évben villamosvontatásra kell átállítani

A legfontosabb nagy teherforgalmú vonalakat, a hegyivonalakat, az intenzív utasforgalmú vasúti fővonalakat és a nagy ipari központok helyi érdekű vonalait. A hatodik ötéves terv folyamán 8100 kilométer, vagyis 3,6-szer annyi villamosított vonalat kell üzembe helyezni, mint az ötödik ötéves terv idején.

Mintegy 6600 kilométer, vagyis 40 százalékkal több második vágányt kell lefektetni, mint az ötödik ötéves terv idején.

Növelni kell az állomási vágányok hosszát, s el kell érni, hogy 1960-ban megfeleljenek az üzemben levő vasútvonalak 49 százalékanak. Tovább kell fejleszteni az állomásokat és a csomópontokat; gurítódombokat kell építeni, s ezek üzemeltetését gépesíteni kell. A további automatizálás céljából a vasútvonalakat körülbelül 15 000 kilométer hosszúságban önműködő térközbiztosító berendezéssel, központi forgalomvezérléssel és önműködő vonatmegállító berendezéssel, 18 000 váltót központi állítóberendezéssel kell ellátni. Gondoskodni kell a rádióösszeköttetés további fejlesztéséről, és meg kell kezdeni a televízió alkalmazását a vasútvonalakon.

A lehető legnagyobb mértékben gépesíteni kell a munkai igényes folyamatokat, elsősorban a pályák karbantartásával és rekonstrukciójával, valamint a rakodással kapcsolatos munkákat, s biztosítani kell, hogy az állomások árukezelési helyein a rakodási munka 1960-ig 75 százalékban gépesítve legyen. A teherkocsiforduló idejét 5,3 napra, vagyis 15 százalékkal kell csökkenteni; a villamos mozdonyok átlagos napi útját 550 kilométerre, vagyis 44 százalékkal, a Diesel-mozdonyokét 450 kilométerre, vagyis 24 százalékkal, a gőzmozdonyokét 315 kilométerre, vagyis 14 százalékkal kell növelni. A tehervonatok átlagos bruttó súlyát 2200 tonnára, vagyis 1955-höz viszonyítva 25 százalékkal kell növelni. Biztosítani kell az iparvállalatokhoz, a folyami és tengeri kikötőkhöz vezető iparvágányok további fejlesztését, így az Uszty-Donyec-i kikötő iparvágányának megépítését. Csökkenteni kell a szállítások önköltségét — mintegy 17 százalékkal.

2. A *folyamhajózást* illetően a teherforgalmat mintegy 80 százalékkal kell növelni. Biztosítani kell a vegyes vasúti-vízi teherszállítás továbbfejlődését. Lehetővé kell tenni a mélyvízi hajózást a Volga, a Káma, a Dnyeper és más folyók újabb szakas-

szain; a víztárolókon való hajózás követelményeinek megfelelő, nagyobb teljesítményű hajórajt kell építeni.

A folyamhajózás terén meg kell szüntetni a kikötők felszerelésének elmaradását. Biztosítani kell a kikötők fejlesztését, elsősorban a Volgán, a Kámán és a szibériai folyamokon. Fel kell építeni az Uszty-Donyec-i kikötőt. A rakodómunkáknál nagy teljesítményű gépeket kell alkalmazni, s a fő kikötőkben meg kell valósítani a rakodómunkák komplex gépesítését. Az öt év alatt a folyami kikötőkben 15 000 folyóméter, gépekkel ellátott rakpartot kell a forgalom rendelkezésére bocsátani.

Biztosítani kell a közvetlenül a víziutak mellett levő vállalatoknál új átrakodóhelyek építését, gépekkel ellátott új rakpartok létesítését és a meglevők fejlesztését.

Javítani kell a hajózható csatornák kihasználását. Öt év alatt a Moszkva csatornán és a Fehér-tenger—Balti tengeri Sztálin csatornán legalább másfélszeresére, a Volga—Don Lenin csatornán pedig háromszorosára kell növelni a teherszállítást. További munkálatokkal meg kell javítani a hajózás feltételeit a Fehér-Dvinán, az Északi-Dvinán és a Vicsegdán, automata és villamosított jelzések széleskörű alkalmazásával rekonstruálni kell a navigációs berendezést a Volgán, a Kámán, a Dnyeperen és Szibéria fő folyóin.

Gyorsabb hajókkal kell bővíteni a flottát, s biztosítani kell, hogy a Folyamhajózási Minisztérium öt év alatt összesen körülbelül 720 000 lóerő kapacitású vontató- és teherhajót, összesen 2 245 000 tonna teherbíró képességű uszályt, továbbá összesen 180 000 lóerő kapacitású személyhajót kapjon.

Rekonstruálni kell a meglevő hajójavító üzemeket, és újakat kell építeni; javító-karbantartó bázisokat kell szervezni, hogy a flotta vontatási-szakaszrendszer alapján dolgozhasson.

Növelni kell a teherszállítás sebességét, s csökkenteni kell a hajók állását a kikötőkben és a rakpartoknál. Biztosítani kell, hogy a folyami vontatóhajók teljesítménye 1960-ig 1955-höz képest legalább 30 százalékkal, a teherhajóké 36 százalékkal, az uszályok teljesítménye pedig 33 százalékkal növekedjék. Meg kell javítani a víziszállítás terén az árukezelési és kereskedelmi munkát, s gondoskodni kell arról, hogy a minisztériumok és a főigazgatóságok jobban érdekelve legyenek a folyami teherszáll-

lításban. Csökkenteni kell a szállítások önköltségét mintegy 21 százalékkal.

Biztosítani kell a kis folyókon történő szállítás fejlesztését, s ennek érdekében további kis folyókat kell hasznosítani közlekedési célokra.

3. A *tengerhajózást* illetően a teherszállítást mintegy 2,1-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a teherszállítás további fejlesztését a távol-keleti, az Azovi—Fekete-tengeri, az Északi és más medencékben, s az export-importszállításoknál növelni kell a hazai hajótér részarányát; biztosítani kell az Északi-tengeri út további fejlesztését.

Emelni kell a tengeri kikötők fejlesztésének műszaki színvonalát. A tengeri kikötőkben 10 000 folyóméter, gépekkel ellátott rakpartot és 200 000 négyzetméternyi raktárt kell a forgalom rendelkezésére bocsátani. Új, nagy teljesítményű rakodógépeket kell alkalmazni. 1960-ig a tengeri kikötőkben a rakodómunkák komplex gépesítésének arányát 65 százalékra kell növelni.

Biztosítani kell a tengeri kikötők rekonstrukcióját és teherforgalmuknak megfelelő fejlesztésüket.

A tengeri kereskedelmi flottát gyorsabb, gazdaságosabb hajókkal kell kiegészíteni. A Tengerhajózási Minisztérium számára az öt év alatt összesen mintegy 1 140 000 tonna teherbíróképességű teherhajót, 460 000 tonna befogadóképességű nyersolajszállító tartályhajót, 198 000 lóerő teljesítményű személyszállító hajót és 230 000 lóerő teljesítményű vontatóhajót kell átadni, Korszerűbb motorokkal és hajógépekkel felszerelt tengeri hajókat kell építeni, amelyek jóval nagyobb sebességet biztosítanak.

Az öt év alatt a nyersolajszállító tengeri tartályhajók napi teljesítményét legalább 25 százalékkal, a teherhajók napi teljesítményét pedig legalább 34 százalékkal kell növelni — elsősorban a hajók kikötői veszteglési idejének és üresjáratának csökkentése révén.

Javítani kell a tengeri flotta műszaki állapotát, csökkenteni kell a hajójavítási időt, fokozni kell a hajójavító vállalatok kapacitásának kihasználását, különösen a távol-keleti medencében; biztosítani kell Nahodkában, Tuapszéban, Zsdanovban, Leningrádban és Murmanszkban a hajójavító üzemek építésének, illetve rekonstrukciójának befejezését. Szlavjankában meg kell kezdeni egy hajójavító üzem építését.

Biztosítani kell a csatornák és a tengeri kikötők bejáratánál a hajózáshoz szükséges mélységet, meg kell javítani a távközlési eszközöket, a tengeri szállításhoz pedig a rádió navigációs berendezést, a tengeri hajókat fel kell szerelni a legkorszerűbb, a tengerhajózás biztonságát szavatoló navigációs műszerekkel és berendezésekkel.

Csökkenteni kell a tengeri szállítás önköltségét mintegy 26 százalékkal.

4. A *gépkocsi-fuvarozást* illetően a teherszállítást 1960-ig 1955-höz képest mintegy a 2-szeresére kell növelni. Jelentősen fokozni kell a szállításban a közhasznú gépkocsiállomány részarányát, melynek teherforgalmát 40 milliárd tonna-kilométerre, vagyis 1955-höz képest 4,3-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a központosított szállítások további fejlesztését és az autópótkocsik kihasználásának lényeges megjavítását; növelni kell a személyszállítást, mégpedig a személybérkocsikon 3-szorosára, az autóbuszokon 3,5-szeresére.

A gépkocsiállomány kihasználásának gyökeres megjavítása és a szállítások önköltségének jelentős csökkentése céljából a hatodik ötéves terv folyamán a tömegárak szállítására igénybe vett tehergépkocsik zömét, valamint a minisztériumok és hivatalok gépkocsijavító vállalatait a közhasznú gépkocsifuvarozás rendszerében kell összpontosítani.

A közhasznú tehergépkocsik termelékenységét az öt év alatt mintegy 36 százalékkal kell emelni, a teherszállítás önköltségét legalább 20 százalékkal kell csökkenteni. Fejleszteni kell a gépkocsik műszaki karbantartásának és javításának bázisát.

Több gépkocsi-műutat kell építeni, illetve újjáépíteni.

5. A *csővezetékes szállítást* illetően a teljesítményt 83 milliárd tonna-kilométerre, vagyis 1955-höz képest 6-szorosára kell növelni.

6. A *légiközlekedést* illetően a teherfuvar az öt év alatt 2-szeresére, a személyszállítást hozzávetőleg 3,8-szeresére kell növelni. A fő légivonalakon nagy befogadóképességű gyors utasszállító gépeket kell beállítani. A fő légivonalak legfontosabb repülőtereit újjá kell építeni.

7. A *hírközlést* illetően az élenjáró, korszerű technika alapján és az e téren fellelhető tartalékok messzemenő kihasználása-

val tovább kell fejleszteni, s gondoskodni kell a hírközlési eszközök rekonstrukciójáról.

Az ötödik ötéves tervhez képest hozzávetőleg 2-szeresére kell növelni az új kábelvonalak hosszát és széleskörűen kell alkalmazni a koaxiális kábeleket. Szerteágazó rádió-relé hálózatot kell kiépíteni, s az öt év alatt legalább tízezer kilométer hosszú ilyen vonalat kell üzembe helyezni.

Biztosítani kell az automata távbeszélő központok teljesítő-képességének az ötödik ötéves tervhez képest mintegy a 2-szeresére növekedését.

Bővíteni kell a postai összeköttetés hálózatát. A falvakban biztosítani kell a telefon- és rádióhálózat további fejlődését.

VI. A BERUHÁZÁSOK ÉS AZ ÉPÍTŐIPAR TERÉN

1. Az ipari termelés, a közlekedés, a mezőgazdaság, a lakás-építkezés, az iskola-, kórház-, gyermekotthon- és bölcsődeépítkezés, valamint a többi kulturális és szociális építkezés fejlesztésére megállapított feladatok teljesítése céljából a Szovjetunió egész népgazdaságára vonatkozóan az *állami beruházások összegét* az 1956—1960. évekre (1955 július 1-i árakban számítva) 990 milliárd rubelben, vagyis az ötödik ötéves tervet 67 százalékkal meghaladó összegben kell megállapítani.

2. A beruházásokra szolgáló anyagi erőforrások és pénzügyi eszközök hathatósabb felhasználásának biztosítása végett nem szabad megengedni a beruházások nagyszámú építkezésre és létesítményre való szétforgácsolását, meg kell javítani a tervezést, s ki kell küszöbölni a tervezésben a túlzásokat, melyek az állam pénzének pazarló felhasználására vezetnek.

Az új üzemek építésére és a már meglevő üzemek bővítésére vonatkozó tervek kidolgozásánál figyelembe kell venni a tudomány és a technika legújabb eredményeit, továbbá a hazai és a külföldi vállalatoknál elért legmagasabb műszaki és üzemgazdasági mutatószámokat.

Csökkenteni kell a tervezés időtartamát; 1956—1957-ben be kell fejezni az áttérést a lakóházak, valamint a kulturális és szociális rendeltetésű épületek típus-tervek szerinti építésére; a legközelebbi 2—3 évben rá kell térni arra, hogy az ipari, köz-

lekedési, hírközlési és mezőgazdasági vállalatok épületei általában típus-tervek szerint épüljenek.

3. Biztosítani kell az építőipar további fejlődését. Lényegesen csökkenteni kell az építés időtartamát, javítani kell az építőmunkák minőségét, különösen a lakás-, a kulturális és a szociális építkezés terén; az öt év alatt az építő- és az épületszerelőmunkák költségét a költségvetésben megszabott értéknek legalább 7 százalékaival kell csökkenteni.

Előregyártott betonszerkezetek és alkatrészek, könnyű betonfajtákból készült szerkezetek, előregyártott nagy blokkok és kész épületszerelési egységek széleskörű alkalmazásával, valamint az építkezések komplex gépesítésének általános bevezetésével fokozottabb mértékben kell biztosítani az építkezés nagyipari jellegét.

A felhasznált előregyártott vasbetonelemek mennyiségét 1960-ig 28 millió köbméterre kell növelni, s ebből 7 millió köbméter előfeszített vasbetonelem legyen. Ki kell dolgozni, s az építkezéseknél alkalmazni kell a vasbeton-szerkezetek tökéletesebb formáit. Az építkezéseknél lényegesen nagyobb mértékben kell alkalmazni a vasbeton-szerkezetekhez gyengén ötvözött acélt és nagyszilárdságú dróthuzalt, továbbá gazdaságos hengerelt idomvasakat. Az építkezéseknél biztosítani kell a lehető legnagyobb fém- és fatakarékosságot.

Az építkezéseket el kell látni a legtökéletesebb gépekkel és mechanizmusokkal. Az építkezéseknél az eszkavátorok számát az öt év alatt legalább 3-szorosára kell növelni, s különösen növelni kell a 0,15 és 0,25 köbméteres egyptutnyos eszkavátorok számát. Meg kell javítani az építőipari gépek kihasználását. Növelni kell az építőipari és közlekedési javítóüzemek és műhelyek teljesítőképességét, javítóüzemeket kell építeni, elsősorban a nagy építkezések körzeteiben.

Folytatni kell a minisztériumok és a hivatalok párhuzamos kis építővállalatainak összevonását. A nagy városokban a lakás-, kulturális és szociális építkezés további megjavítása céljából Moszkva, Leningrád és Kiev példájára területi építővállalatokat kell létesíteni, s ezekben kell egyesíteni a különböző hivatalok kis építővállalatait. Az ország keleti vidékein lényegesen növelni kell a meglevő építővállalatok teljesítőképességét, új építőipari, az építőanyagok és épületelemek gyártására pedig kerületi vál-

latokat kell létesíteni. Bővíteni és erősíteni kell az épületszerelési és más szakmunkákat végző szakosított vállalatokat, s ugyancsak szakosított vállalatokat kell létesíteni az általános építési munkák elvégzésére. Az építőipari dolgozók számára nagyobb arányokban kell építeni lakóházakat, s kulturális és szociális rendeltetésű épületeket.

VII. A MUNKA TERMELÉKENYSÉGÉNEK EMELESE TERÉN.

1. Biztosítani kell a munka termelékenységeinek újabb jelentős emelkedését, ami a termelés növelésével és a népjólét további fokozásával kapcsolatos feladatok teljesítésének döntő feltétele.

A nagy Lenin mondotta, hogy a munka termelékenységeinek emelkedése a legfontosabb az új társadalmi rendszer győzelme szempontjából, és hogy „a kommunizmus, a kapitalizmussal szemben, az önkéntes, az öntudatos, az egyesült, a modern technikát felhasználó munkások magasabbfokú termelékenységét jelenti”.

Az ország rendelkezésére álló hatalmas ipari bázis, a valamennyi népgazdasági ág újabb, még magasabb műszaki színvonalra emelkedését biztosító nagyarányú intézkedések megvalósítása a hatodik ötéves terv folyamán, továbbá az a körülmény, hogy egyre növekvő számban vannak és nevelődnek olyan szakmunkások és szakemberek, akik eredményesen kezelik a korszerű technikát — mindez nagy lehetőségeket teremt a munkatermelékenység emelkedésének gyors üteme számára.

2. A munkatermelékenység emelkedését illetően 1956—1960-ban a feladatok a következők:

az iparban legalább 50 százalékkal kell emelni a munka termelékenységét, elsősorban a munka műszaki ellátottságának fokozása, a legkorszerűbb technika és technológia alkalmazása, a termelési folyamatok komplex gépesítésének és automatizálásának erőteljes bővítése, a berendezések korszerűsítése, a vállalatok messzemenő szakosítása, s ezen az alapon a termelésben a futószalagrendszerű módszerek bevezetése, a munkaszervezés gyökeres megjavítása, a munkaidőveszteségek kiküszöbölése és a kisegítő munkákra fordított munka csökkentése révén;

az építőiparban legalább 52 százalékkal — az építkezések nagyipari jellegének további fokozása, az előregyártott épületelemek messzemenő alkalmazása, az építőmunkák komplex gépesítésének lényegében való befejezése, a munkaszervezés komoly megjavítása, továbbá a kisegítő és mellékmunkálatokra fordított munka csökkentése alapján;

a vasúti közlekedésben mintegy 34 százalékkal — a vasútvonalak műszaki felszerelésének további növelése, a villamos- és Diesel-vontatású szállítások arányának emelése, új, nagyteherbírású vasúti kocsik beállítása, a pályák újjáalakítása, a szerelvények forgalmi sebességének és átlagsúlyának emelése, valamint a munka jobb megszervezése révén;

a tengerhajózásban 40 százalékkal, a folyamhajózásban 35 százalékkal — a hajóállománynak erősebb, korszerűbb, gépi berendezéssel és felszereléssel jobban ellátott hajótípusokkal való kiegészítése és a hajóállomány kihasználásának megjavítása révén;

a szovhozokban és az állami mezőgazdasági mellékküzemági gazdaságokban mintegy 70 százalékkal — a szántóföldi növények termesztésével és betakarításával kapcsolatos munkák komplex gépesítésének befejezése, az állattenyésztéssel kapcsolatos munkaigényes műveletek gépesítési színvonalának jelentős emelése, a mezőgazdasági terményveszteségek kiküszöbölése, valamint a munkaszervezés komoly megjavítása útján.

Igen fontos feladatnak kell tekinteni a száz hektárra eső terméshozam lényeges növelését, az egy mázsa termékre számított munkaráfordítás egyidejű csökkentése mellett.

3. A mezőgazdasági termelés fejlesztésével összefüggő feladatok teljesítésének biztosítása szempontjából különösen nagy jelentőségű a hatodik ötéves terv folyamán a kolhozokban végzett munka termelékenységének emelése.

A gép- és traktorállomások anyagi és műszaki bázisának erősítése, a mezőgazdasági munkák gépesítési és villamosítási színvonalának jelentős emelése, a mezőgazdasági tudomány és technika vívmányainak messzemenő alkalmazása, a földművelés és az állattenyésztés ésszerű, az ország kerületei és kolhozai szerinti területi elosztása és specializálása, továbbá a kolhozok és a gép- és traktorállomások vezető káderekkel és szakemberekkel való megerősítése lehetővé teszi a száz hektárra eső termés-

hozam lényeges növelését, és a kolhozokban végzett munka termelékenységének mintegy a kétszeresére emelését.

A Mezőgazdasági Minisztériumnak, a helyi párt- és szovjetszerveknek, a gép- és traktorállomások meg a kolhozok vezetőinek biztosítaniok kell a mezőgazdasági technika hatékony kihasználását, a mezőgazdasági termelés növelésében és a munkatermelékenység fokozásában jó mutatószámokat elért élenjáró kolhozok meg gép- és traktorállomások tapasztalatainak nagyarányú elterjesztését, a munkaszervezés javítását és a munkafegyelem erősítését, s ezen az alapon a kolhozparasztok jóvedelmének jelentős növekedését.

4. A munkaszervezés és a bérezés terén észlelhető hiányosságok minél gyorsabb kiküszöbölése, továbbá a dolgozók munkájuk eredményében való személyes anyagi érdekeltségének fokozása céljából:

biztosítani kell a technikának és a termelés szervezésének jelenlegi színvonalával összhangban álló, műszakilag megalapozott teljesítmény-normák széleskörű bevezetését a termelésben;

a munkások keresetében növelni kell a bértarifa alapján kapott bér részarányát, s helyes arányokat kell megállapítani az egyes termelési ágak és szakmák bértarifáinak színvonala tekintetében, a munkások szakképzettségének figyelembe vételével, és oly módon, hogy a munka díjazása terén előnyben részesüljenek a nehéz munkáknál és a melegműhelyekben foglalkoztatott munkások;

rendezni kell a mérnökök, a technikusok és az alkalmazottak egyes kategóriáinak munkabérét; meg kell szüntetni a mérnökök, technikusok és alkalmazottak munkájának díjazása terén a sokféle rendszert és az egyenlenséget;

az új technika bevezetésének, a munkatermelékenység emelésének és az önköltség csökkentésének ösztönzése terén növelni kell a premizálás szerepét.

5. Folytatni kell az igazgatási apparátus további tökéltetésére, csökkentésére és olcsóbbá tételére, az apparátus fölösleges és párhuzamos láncszemeinek megszüntetésére, s a státusok tekintetében mutakozó túlméretezettség kiküszöbölésére irányuló munkát.

6. Minden módon fejleszteni kell a termelési ésszerúsítók,

a feltalálók és az újítók tömegmozgalmát, s biztosítani kell az élenjáró tapasztalatok széleskörű propagandáját és elterjedését.

7. Az iskolákban, a munkaerő-tartalékok szakiskoláiban és közvetlenül a termelésben színvonalasabbá kell tenni a fiatal-ság szakmai oktatását; az ország keleti vidékein erőteljesen kell fejleszteni az iskolákban és a munkaerő-tartalékok szakiskoláiban folyó szakmunkás-képzést, s bővíteni kell az iskolák és a szakiskolák hálózatát.

8. Biztosítani kell a munkaerő-forrásoknak a népgazdasági ágak és az ország vidékei közötti legésszerűbb elosztását, és helyes felhasználásukat. Ennél különösen figyelmet kell fordítani az ország keleti és északi vidékein levő vállalatoknak és építkezéseknek szervezett munkástoborzás és az ország más részein lakó dolgozók önkéntes áttelepülése útján történő munkaerő-ellátására. Meg kell javítani az áttelepülők elhelyezésének körülményeit, és biztosítani kell, hogy idejében lakóházak épüljenek számukra.

9. Az üzemekben, mindenekelőtt a bányákban, a meleg-műhelyekben és a munkások egészségére ártalmas munkáknál, a tudomány és a technika legújabb vívmányainak alkalmazásával biztosítani kell a munkavédelem és a biztonsági technika további javítását.

VIII. A NÉP ANYAGI ÉS KULTURÁLIS ÉLETSZÍNVONALÁNAK EMELÉSE TERÉN

1. A szocialista termelés fejlesztésére és a társadalmi munka termelékenységének emelésére vonatkozóan kitűzött feladatokkal összhangban a *nemzeti jövedelem* növekedését az öt év folyamán (összehasonlítói árakban) mintegy 60 százalékkal kell megállapítani. Ennek alapján biztosítani kell a munkások és az alkalmazottak jövedelmének meg a parasztok jövedelmének további növekedését: jelentősen növelni kell az egy főre jutó élelmiszer- és iparcikk-fogyasztást.

2. A Szovjetunió népgazdaságában foglalkoztatott munkások és alkalmazottak számát 1960-ra vonatkozóan mintegy 55 millióban kell megállapítani.

A munkások és alkalmazottak *reálbérét* átlagosan mintegy

30 százalékkal kell emelni. Fel kell emelni a kisfizetésű munkások és alkalmazottak munkabérének színvonalát.

3. A hatodik ötéves terv folyamán meg kell rövidíteni a munkások és alkalmazottak munkanapját.

Meg kell bízni a Szovjetunió Minisztertanácsát, hogy dolgozzon ki olyan intézkedéseket, amelyek szerint a hatodik ötéves terv során a munkások és alkalmazottak számára fokozatosan bevezetik a hétórás munkanapot, a szén- és ércbányászatban a földalatti munkák fő folyamatainál foglalkoztatott munkások számára pedig a hatórás munkanapot. A rövidített munkanapot legelőször, 1957-től kezdve, a földalatti munkáknál és a melegműhelyekben foglalkoztatott munkások számára kell bevezetni. Azokban az iparágakban, ahol ez a termelés feltételei folytán célszerű, be kell vezetni az ötnapos munkahetet (nyolcórás munkaidő mellett két munkaszüneti nappal).

A munkások és alkalmazottak számára, 1956-tól kezdve, a munkaszüneti napok és az ünnepek előtti napra két órával rövidebb munkanapot kell megállapítani.

A 16—18 éves serdülők számára 1956-tól kezdve, vissza kell állítani a hatórás munkanapot.

A rövidített munkanapra való áttérésnek a munkások és alkalmazottak munkabérének csökkentése nélkül kell történnie.

4. Minden módon javítani kell a dolgozó nők munka- és életkörülményeit. További kedvezményeket kell biztosítani az anyáknak, többek között növelni kell a terhességi és a szülési szabadság tartamát.

5. A földművelés és az állattenyésztés termelésének jelentős növelése és a kolhozparasztok által végzett munka termelékenységének emelése alapján, átlag legalább 40 százalékkal kell növelni a *kolhozparasztok* pénzbeni és természetbeni *jövedelmét*, elsősorban a közös gazdaság jövedelmének növelésével; jelentősen növelni kell a kolhozok közös alapjait.

6. Növelni kell a munkások és alkalmazottak társadalombiztosításának keretében segélyekre és juttatásokra, a társadalombiztosítási nyugdíjakra, a sokgyermekes és az egyedülálló anyák támogatására, a tanulók ösztöndíjaira, az ingyenes orvosi ellátásra, az ingyenes és kedvezményes szanatóriumi és üdülési beutalásokra, az ingyenes szakmai oktatásra, a szakképzettség emelésére, a szabadság idejére járó munkabér fizetésére, s a dol-

gozók egyéb illetményeire és kedvezményeire fordított állami kiadásokat az 1955. évi 154 milliárd rubelről 1960-ig 210 milliárd rubelre. Rendezni kell a nyugdíjellátást, lényegesen növelni kell az alacsony kategóriákba tartozó nyugdíjak összegét, az indokolatlanul magas nyugdíjak összegét pedig csökkenteni kell; meg kell javítani az öregek ellátását, s az olyan rokkantak munkabaállításának ügyét, akik egészségük veszélyeztetése nélkül foglalkozhatnak a társadalom számára hasznos munkával.

7. Az állami és a szövetkezeti kereskedelem *kiskereskedelmi áruforgalmát* az öt év alatt mintegy 50 százalékkal kell növelni, s ugyanakkor biztosítani kell a falusi kiskereskedelmi áruforgalom gyorsabb növekedését.

A legfontosabb árucikkeket illetően 1960-ban 1955-höz képest a lakosságnak hozzávetőleg a következő mennyiséggel kell többet eladni: hústermékeket 85 százalékkal, haltermékeket 59 százalékkal, állati zsiradékokat 57 százalékkal, növényi zsiradékokat 60 százalékkal, tejet és tejtermékeket 2,7-szer annyit, sajtot 2,4-szer annyit, tojást 2,6-szer annyit, cukrot 70 százalékkal, pamutszövetet 30 százalékkal, gyapjuszövetet 2-szer annyit, selyemkelmét 2-szer annyit, lenvásznat 3,6-szer annyit, konfekcióipari cikket 67 százalékkal, bőrlábbelit 65 százalékkal, bútort 2-szer annyit, órát 70 százalékkal, kerékpárt 46 százalékkal, rádiókészüléket 2,2-szer annyit, televíziós készüléket 5-ször annyit, háztartási jégszekrényt 4,7-szer annyit, porszívót 3,9-szer annyit, mosógépet 6-szor annyit. Növelni kell a lakosság és a kolhozok számára eladott fa- és építőanyagok mennyiségét, mégpedig a cementét 2,5-szeresére, a tetőpalát 2,1-szeresére, a lágy tetőfedő anyagokét 70 százalékkal.

A köztársaságok, határterületek és területek kiskereskedelmi áruforgalmában jelentősen növelni kell a helyi élelmiszerek és iparcikkek részarányát.

A helyi szervek kezdeményezésének ösztönzése, s az állati termékek termelésének növeléséért és a lakosság e termékekkel való ellátásának megjavításáért való felelősségük fokozása céljából meg kell változtatni az elosztás jelenlegi rendszerét, mégpedig olyanformán, hogy az elosztás terén a központosítás elve helyesen kapcsolódjon össze a lakosság meglevő ellátási forrásainak kihasználásában tanúsított helyi kezdeményezés fejlesztésével.

Fejleszteni kell az áruházak és boltok hálózatát, s a kereskedelmi hálózatban dolgozók számát az öt év alatt legalább 40 százalékkal kell növelni. Biztosítani kell a kereskedelmi hálózat korszerű berendezéssel való ellátását, s a növekvő áruforgalom követelményeinek megfelelő és a kereskedelem színvonalát emelő fejlett kereskedelmi módszerek széleskörű alkalmazását.

Gondoskodni kell a lakosságnak eladandó áruk minél nagyobb részének előzetes csomagolásáról, s fejleszteni kell az önkiszolgáló boltok hálózatát és a kiszolgáló automaták útján lebonyolított kereskedelmet, ami lehetővé teszi a vásárlók kiszolgálásának jelentős megjavítását, a kereskedelmi munkaráfordításnak és a forgalmi költségeknek a csökkentését. Erőteljesen fejleszteni kell a megrendelések alapján lebonyolított kereskedelmet. A kereskedelem és a közétkeztetés számára meg kell szervezni az automaták tömeggyártását.

Gondoskodni kell arról, hogy az áruk gyorsabban jussanak el a termelő vállalatoktól a kereskedelmi hálózatba, ki kell küszöbölni a fölösleges közbeeső láncszemeket, mindenütt meg kell szervezni az áruk központosított eljuttatását a kereskedelmi hálózatba, s különösen a falu áruellátásánál szélesebb körben kell alkalmazni a túraszállítást, valamint a falusi mozgókereskedelem módszerét.

Az áruk megóvásának biztosítására fokozottabb mértékben kell építeni raktárakat, hűtőházakat és zöldségtárolókat, s meg kell szervezni az áruknak a boltokba küldés előtti osztályozását, ami megjavítja a boltok megfelelő választékú áruval való ellátását.

Az öt év alatt legalább 50 százalékkal kell bővíteni az éttermi hálózatot, és mintegy 75 százalékkal a közétkeztetési vállalatok teljesítményét.

Fejleszteni kell a gyárak, a bányák, a gép- és traktorállomások, a szovhozok és a tanintézetek étkezdéinek hálózatát, s különösen a nyilvános éttermek hálózatát, hogy ne csak a dolgozók, hanem családtagjaik számára is biztosítsuk a közétkeztetés szolgáltatásait, ami megkönnyíti a nők munkáját.

Jelentősen bővíteni kell a tanulóiifjúság étkeztetésére szolgáló iskolai étkezdék és büfék hálózatát.

Az éttermekben, kávéházakban, falatozóknak és büfékben

mindenütt biztosítani kell az áttérést a fogyasztók önkiszolgálására, mert ez a kereskedelem legésszerűbb formája, s lehetővé teszi a fogyasztók kiszolgálásának meggyorsítását és megjavítását.

A lehető legnagyobb mértékben fejleszteni kell a házhoz való ebédszállítást és az előzetes ebédmegrendelések elfogadását.

Gépesíteni kell a munkaigényes konyhai munkát, s ennek érdekében a közéletmezési vállalatokat korszerű és tökéletes gépekkel és berendezésekkel (burgonyatisztító, zöldségvágó, kenyérszeletelő és edénymosogató gépekkel, nagy teljesítményű kombinált konyhagépezetekkel stb.) kell ellátni.

Az éttermek és a falatozók korszerű technikával való felszerelésének és a legjobb munkamódszerek alkalmazásának elsőbbségre kell tennie az étkezést, s hozzá kell járulnia a közétkeztetési vállalatok szolgálatait igénybe vevő lakosság körének ki-
szélesítéséhez.

Csökkenteni kell az állami és a szövetkezeti kereskedelem forgalmi költségeit — mintegy 17 százalékkal.

Mindenképpen elő kell mozdítani a kolhozkereskedelem további bővülését, s ennek érdekében fejleszteni kell a fogyasztási szövetkezeteknek a kolhozok és a kolhozparasztok fölös mezőgazdasági termékeivel folytatott bizományi kereskedelmét. Rendezni kell a városok és a munkáslakótelepek kolhozpiacainak területét.

A szovjet kereskedelem gyökeres megjavítása érdekében biztosítani kell a dolgozók messzemenő részvételét a kereskedelmi és a közétkeztetési vállalatok munkájának mindennapos ellenőrzésében.

Meg kell javítani az üzemekben, a hivatalokban és a tanintézetekben a társadalmi ellenőrzés szervezeteinek, a falvakban pedig a fogyasztási szövetkezetek bolt- és revíziós bizottságainak tevékenységét, s munkájukba nagy arányokban kell bevonni munkásokat, alkalmazottakat, kolhoztagokat és háziasszonyokat.

8. Komolyan meg kell javítani és jelentősen fokozni kell a lakásépítkezést. Az öt év alatt a városokban, a munkáslakótelepeken és a falvakban állami eszközökből összesen mintegy 205 millió négyzetméter, vagyis majdnem kétszer annyi lakó-

területű lakóházat kell építeni, mint az ötödik ötéves terv folyamán.

Fel kell hívni a párt-, szovjet- és gazdasági szervek vezetőinek figyelmét, hogy a lakásépítkezésre és az elkészült lakóházak átadására vonatkozóan kitűzött feladatok végrehajtása feltétlenül szükséges.

Komoly támogatást kell nyújtani a munkásoknak, alkalmazottaknak és kolhozparasztoknak abban, hogy megtakarított pénzükből, valamint állami és kolhozhitel igénybevételével lakóházat építhessenek. Erre a célra a lakosság számára több komplett összerakható szabványházat, építőanyagot és felszerelést kell eladni.

Az öt év alatt legalább 20 százalékkal kell csökkenteni a lakásépítés költségeit — típustervek széleskörű alkalmazása, nagyipari munkamódszerek bevezetése, a kész kellékek és az előregyártott elemek árának csökkentése, az építészeti túlzások megakadályozása és az építkezés idejének csökkentése révén.

Igen fontos feladatnak kell tekinteni a meglévő lakóházak rendbehozását és karbantartását, a lakások szebbé, kényelmesebbé tételéről való további gondoskodást.

A városokban biztosítani kell a *közművek szolgáltatásainak* megjavulását. Gondoskodni kell a vízvezeték-, a csatorna-, a távfűtési és a villamoshálózat továbbfejlesztéséről. A hatodik ötéves terv folyamán az ötödik ötéves tervhez képest 2,5-szeresére kell emelni a gázszolgáltatásban részesülő lakások számát. A városokban meg kell javítani a közlekedést, a közfürdő- és mosodahálózatot, és egyéb városrendezési intézkedéseket kell tenni.

9. Alapjában meg kell valósítani a városi és falusi *általános kötelező középiskolai oktatást* — a gyerekek és a fiatalok tízosztályos középiskolákban és középfokú szakiskolákban való oktatása útján. Fejleszteni kell a politechnikai oktatást az általános műveltséget nyújtó iskolákban, s biztosítani kell, hogy a tanulók megismerkedjenek a korszerű ipari és mezőgazdasági termelés fontosabb ágaival. Biztosítani kell az oktatás szoros kapcsolatát a társadalmilag hasznos munkával, s a serdülő nemzedéket a munka kommunista felfogására kell nevelni.

Emelni kell az iskolai oktató- és nevelőmunka színvonalát. A városokban és a falvakban egyaránt bővíteni kell az iskolán

kívüli gyermekintézmények hálózatát. Biztosítani kell a klubok, kultúrpaloták, kultúrotthonok, technika-otthonok és más kulturális felvilágosító intézmények fokozottabb bevonását az iskolások között végzett nevelőmunkába.

Erősíteni kell az általános műveltséget nyújtó iskola anyagi oktatási bázisát. A hatodik ötéves terv folyamán az ötödik ötéves tervhez képest mintegy kétszeresére kell növelni a városi és falusi iskolaépítkezést. Bővíteni kell a bentlakásos iskolák hálózatát. Célszerűnek kell tekinteni a kolhozok fokozottabb részvételét a falusi iskolák építésében és berendezésében.

A középiskolai végzettséggel nem rendelkező dolgozók általános műveltségi színvonalának emelése érdekében a hatodik ötéves terv idején tovább kell folytatni a középiskolák keretében a levelező és esti tagozatok hálózatának fejlesztését, hogy a dolgozók termelőmunkájuk megszakítása nélkül tanulhassanak tovább.

A középiskolák, a középfokú szakiskolák és a főiskolák felső osztályaiban és évfolyamain meg kell szüntetni a tandíjat.

10. A felső- és középfokú szakiskolákban a népgazdaság és a kulturális építőmunka szükségleteit kielégítő méretekben kell gondoskodni a szakemberképzésről. Az öt év alatt általában hozzávetőleg másfélszer, a nehézipar különböző ágai, az építőipar, a közlekedés és a mezőgazdaság számára pedig mintegy kétszerannyi közép- és felsőfokú képesítéssel rendelkező szakembert kell képezni, mint az ötödik ötéves terv idején.

Jelentős mértékben kell bővíteni az esti és levelező-tanfolyamok keretében történő felsőfokú és középfokú szakképzést, s ilyenformán messzemenő lehetőséget kell nyújtani a gyakorlatban szerzett tudás alapján mérnöki és technikus beosztásban dolgozók, valamint a munkások és a kolhozparasztok számára, hogy termelőmunkájuk megszakítása nélkül részesüljenek felsőfokú, illetve középfokú szakoktatásban.

Biztosítani kell a felsőfokú tanintézetek helyes elhelyezését az ország területén; az uráli, a szibériai, a távol-keleti és a kazahsztáni kerületek növekvő szakmberszükségletének kielégítése céljából e kerületek tanintézeteiben fokozni kell a szakemberképzést.

Jelentősen meg kell javítani a felsőfokú és középfokú szakoktatást. Biztosítani kell, hogy a leendő szakemberek a felső-

és a középfokú szakiskolákban alaposan megismerkedjenek a hazai és a külföldi tudomány és technika legújabb vívmányai-
val, valamint az élenjáró termelési tapasztalatokkal.

Erősíteni kell a felsőfokú és a középfokú szakiskolák anyagi bázisát, s meg kell javítani korszerű laboratóriumi felszerelés-
sel és taneszközökkel való ellátásukat.

11. Minden módon fejleszteni kell a *tudományt*. Minden tudományágban szélesebb alapokra kell helyezni az elméleti kutatást, s a technika fejlesztésében és a termelés szervezésé-
ben növelni kell a tudományos intézmények szerepét. Át kell szervezni a tudományos kutatóintézetek munkáját, hogy tevé-
kenységük közelebb kerüljön a gazdaság konkrét szükségletei-
hez. Biztosítani kell, hogy a szerkesztő és tervező szervezetek a lehető legnagyobb mértékben felhasználhassák a hazai és a külföldi tudomány és technika vívmányait.

A tudósok erőfeszítéseit és a tudományos kutatóintézetek anyagi erőforrásait elsősorban a nagy népgazdasági fontosságú tudományos problémák megoldására kell összpontosítani, s el kell érni az egyes tudományos kutatások mielőbbi eredményes befejezését és az ilyen természetű munkák eredményeinek fel-
használását a népgazdaságban.

A tudományos kutatóintézeteket közelebb kell vinni a ter-
melési bázishoz. Meg kell javítani a tudományos kutatóintéze-
tek ellátását korszerű, tudományos felszereléssel és anyagokkal.

A főiskolákat nagyobb arányokban kell bevonni a nép-
gazdaság számára folytatott tudományos kutatómunkába.

12. Figyelembe véve a *filmművészet* jelentőségét, azt, hogy a művészetnek ez az ága áll a legközelebb a tömegekhez, gon-
doskodni kell a filmgyártás fokozásáról, a filmek eszmei és művészi színvonalának emeléséről és a mozihálózat bővítésé-
ről. Biztosítani kell, hogy az ötéves terv végén legalább évi 120 egész estét betöltő filmet gyártsunk.

Az öt év alatt mintegy 30 százalékkal kell bővíteni a film-
vetítőhálózatot. A Szovjetunió Kultúrügyi Minisztériumának rendszerében összesen 500 000 néző befogadására alkalmas, vagyis négyszer annyi filmszínházat kell építeni, mint az ötö-
dik ötéves terv folyamán. Meg kell javítani a tudományos-
műszaki filmek minőségét, mivel ezek a műszaki propagandá-
nak, a tudományos és műszaki vívmányok ismertetésének és

az élenjáró termelési tapasztalatok terjesztésének legfontosabb eszközei közé tartoznak.

Különösen nagy figyelmet kell fordítani a filmstudiók és a filmszínházak korszerű technikával való felszerelésére, fokozni kell az éghetetlen filmszalagok gyártását, s el kell érni, hogy az ötéves terv végén már kizárólag ilyen filmszalagot gyártsanak; biztosítani kell a színés filmek jó minőségét, továbbá fokozni kell a panorámikus mozik számára készülő filmek gyártását.

Gondoskodni kell a *rádió- és televíziós adások* további bővítéséről és javításáról. Az öt év alatt legalább 90 százalékkal kell növelni a rádió-adóállomások kapacitását, s a Szovjetunió európai részében biztosítani kell az ultrarövidhullámú rádió-adás messzemenő bevezetését. Speciális csatornákat kell építeni Moszkva, Leningrád, a szövetségi köztársaságok fővárosai és más nagy városok televíziós adóállomásainak műsorcseréjéhez, s hozzá kell fogni a színes televízió bevezetéséhez. 1960-ig legalább 75-re kell növelni a televíziós adóállomások számát.

Meg kell javítani a *közkönyvtárak* és a klubintézmények munkáját, s erősíteni kell anyagi bázisukat.

Gondoskodni kell a *könyvkiadás* megjavításáról és fejlesztéséről. Növelni kell a könyv-, folyóirat- és újságkiadást, továbbá gondoskodni kell a kiadott művek számának és példányszámának további növeléséről. Meg kell javítani a könyvek művészi és nyomdatechnikai kiállítását, bővíteni és erősíteni kell a nyomdák hálózatát, mintegy 50 százalékkal kell növelni a Szovjetunió Kultúrügyi Minisztériumához tartozó nyomdávaltalatok teljesítőképességét, a nyomdákat korszerű berendezéssel kell felszerelni, s meg kell javítani a betűállomány felhasználását és a nyomdafesték minőségét. Bővíteni kell a könyvkereskedelmet, különösen falun.

13. Biztosítani kell az *egészségvédelem* továbbfejlesztését, emelni kell a közegészségügyi szervek betegségmegelőző tevékenységének színvonalát, emelni kell a lakosság egészségügyi ellátásának színvonalát.

A kórházi ágyak számát 1960-ig 1955-höz viszonyítva hozzávetőleg 28 százalékkal, a bölcsődei férőhelyek számát 44 százalékkal, a gyermekotthonok férőhelyeinek számát 45 százalékkal, a szanatóriumok befogadóképességét 10 százalékkal, az

üdülőkét 13 százalékkal kell növelni. Gondoskodni kell a szanatóriumok és üdülők hálózatának fejlesztéséről, mégpedig főleg a Szovjetunió európai részének középső és északi vidékein, az Urálban, Nyugat- és Kelet-Szibériában, a Távol-Keleten, Közép-Ázsiában és Kazahsztánban. Meg kell javítani a betegségmegelőző gyógyintézetek ellátását korszerű egészségügyi be-
rendezéssel.

A hatodik ötéves terv idején az ágyak számát tekintve 2,8-szer annyi kórházat, 2,4-szer annyi bölcsődét és 2,4-szer annyi gyermekotthont kell építeni, mint az ötödik ötéves terv folyamán, s a Szovjetunió és az egyes szövetségi köztársaságok minisztériumait és hivatalait messzemenően be kell vonni a betegségmegelőző gyógyintézetek és a gyermekintézmények építésébe. Nagyobb számban kell építeni otthonokat a rokkantak és öregek számára.

Biztosítani kell az orvostudomány további fejlődését, s a szovjet tudósok erőfeszítéseit új körmegelőző és gyógyítási módszerek és eszközök felkutatására kell összpontosítani.

Növelni kell a gyógyszer- és orvosi műszeripar termelését — 1960-ig 1955-höz képest legalább a 2-szeresére, s különösen nagy gondot kell fordítani arra, hogy nagyobb arányokban gyártsanak új, hatékony gyógyászati és körmegelőzési eszközöket, korszerű sebészeti műszereket, diagnosztikai, gyógykezelési és orvosi berendezéseket és készülékeket.

Meg kell javítani az iparvállalatok munkásainak és alkalmazottainak *munkavédelmére* és a betegségtől való megóvására irányuló munkát, s az ivóvizet, a levegőt és a talajt fokozottabb mértékben kell megóvni az ipari szennyeződésektől.

Biztosítani kell a *testnevelés és a sport* további fejlődését, különösen az iskolás gyerekek és a fiatalság körében.

IX. A SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁGOK NÉPGAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSE ÉS A TERMELŐERŐK ELOSZTÁSA TERÉN

Biztosítani kell a termelőerők jobb elosztását, az ipart közelebb kell vinni a nyersanyag-, fűtőanyag- és energiaforrásokhoz, valamint a fogyasztási körzetekhez. A társadalmi munka termelékenységének emelése céljából valóra kell váltani az egyes kerületek gazdaságának helyes specializálását és komplex

fejlesztését — természeti erőforrásaik és a rendelkezésükre álló munkaerő hatékonyabb hasznosításának szem előtt tartásával.

Meg kell gyorsítani a keleti országrészek gazdag természeti erőforrásainak kiaknázását. Nyugat- és Kelet-Szibériában, valamint a Kazah SZSZK-ban biztosítani kell a beruházások megvalósításának gyorsabb ütemét, mint általában a Szovjetunió területén. Ezekben a vidékeken komplex nehézipari vállalatokat kell létrehozni, különösen a nehézipar sok villamosenergiát és tüzelőt igénylő ágaiban, nagy arányokban kell építeni vas- és színesfém-kohászati üzemeket, nagy vízi- és hőerőműveket, ásványolajfinomítókat, gépgyárakat, vegyipari üzemeket, építőanyagipari vállalatokat, s gondoskodni kell a hatalmas nyersanyagtartalékoknak vas-, acél-, színesfémek, vegyszerek és építőanyagok termelésére való felhasználásáról.

A Szovjetunió európai részének kerületeiben és az Urálban korlátozni kell a sok tüzelőt és villamosenergiát igénylő ipari vállalatok további építését. A Szovjetunió európai részének fűtőanyag-iparát illetően, a növekvő fűtőanyag-szükséglet mögötti elmaradásának megszüntetése és a szén szállítási távolságának csökkentése céljából gondoskodni kell ezeken a vidékeken a szén- és ásványolaj-kitermelésnek a szükséges méretekben történő növeléséről, vízierőművek építéséről és a gázipar fejlesztéséről.

A helyiipar és a kisipari termelőszövetkezetek együttes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a helyi erőforrások, nyersanyagok és fűtőanyagok messzemenő kihasználását, a saját nyersanyagbázis fejlesztését. Gondoskodni kell a vállalatok műszaki felszerelésének korszerűsítéséről, az állami szabványok nagyarányú bevezetéséről, és olyan műszaki feltételek teremtéséről, amelyek biztosítják a legjobb típusok szerinti termelést. Bővíteni kell a közszükségleti cikkek választékát és javítani kell a minőségüket. Meg kell szervezni újfajta közszükségleti, kulturális és háztartási cikkek gyártását. Minden módon fejleszteni kell a népművészeti kisipari szövetkezeteket. Jelentősen ki kell szélesíteni a lakosság szükségleteiről gondoskodó vállalatok hálózatát, és színvonalasabbá kell tenni munkájukat.

A szövetségi köztársaságok népgazdaságának fejlesztése terén a hatodik ötéves terv idején a fő feladatok a következők:

AZ OROSZORSZÁGI SZOVJET FÖDERATÍV SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű iparét 1,6-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a nyersvas-termelést mintegy 1,6-szeresére, a hengerelt termékek termelését 1,5-szeresére, a vasérc-kitermelést 1,4-szeresére, az alumíniumtermelést 2,4-szeresére, a szén-kitermelést 1,5-szeresére, az ásványolaj-kitermelést 2,2-szeresére, a földgáz és az ásványolajjal feltörő gáz kitermelését 5,5-szeresére, a villamosenergia-termelést 1,9-szeresére, ezen belül a vízierőművek termelését 3,9-szeresére, a műtrágyagyártást 1,9-szeresére, a cementgyártást 2,5-szeresére, az ipari fa kitermelését 1,4-szeresére, a pamutszövet-termelést 16 százalékkal, a gyapjuszövet-termelést 1,3-szeresére, a lenvászon-termelést 1,8-szeresére, a selyemkelmék termelését 2-szeresére, a bőrlábbeli termelését 1,5-szeresére, a cukorgyártást 2,6-szeresére, a halászatot 1,5-szeresére kell növelni.

Be kell fejezni a Cserepoveci Kohászati Üzem és az Orszk-Halinovói Kohászati Kombinát építését, el kell kezdeni a Nyugat-Szibériai Kohászati Üzem építését és üzembe kell helyezni az első nagyolvasztót, továbbá Szibériában meg kell kezdeni két új kohászati üzem építését. Biztosítani kell az új vasérclelőhelyek kiaknázását, az Urálban üzembe kell helyezni a Kacsakanari Ércdúsító Kombinátot, Kelet-Szibériában a Korsunovi Ércbányaüzemet és a kurszk-bjelgorodi bányavidék lelőhelyeinek új ércbányáit. Építeni kell két új fémtömegcikk-gyárat. Szibériában három alumíniumgyárat kell építeni, s növelni kell az uráli rézipar ércbázisát. Folytatni kell a Bratszki és meg kell kezdeni a Krasznnojarszki Vízierőmű építését. Be kell fejezni az Omszki meg az Irkutszki Olajfinomító építését, s hozzá kell fogni új olajfinomító üzemek építéséhez Krasznnojarszk határterületen és Amur területen.

Szibériában és az Urálban öt új szerszámgépgyárat, hat kovácsoló-sajtoló berendezést gyártó üzemet, tíz specializált öntőüzemet, két szerszámgyárat, három csiszolóanyag-gyárat, nyolc építőipari és útépítési gépgyárat, továbbá műszergyárat, egy villamosmozdony-gyárat, egy Diesel-mozdonyokhoz

szükséges villamosberendezést gyártó üzemet, egy transzformátorgyárat, egy nagyfeszültségű berendezéseket előállító gyárat és számos más gépgyárat kell építeni.

Moszkva, a központi vidékek, a Volgavidék és az Urál fűtőanyag- és energetikai bázisának erősítése és villamosenergiaellátásának megjavítása céljából a Kujbisevi és a Gorkiji Vízierőmű építésének befejezésén, valamint a Sztálingrádi és a Votkinszki Vízierőmű üzembe helyezésén kívül több nagy, helyi fűtőanyaggal működő hőerőművet kell építeni; a Moszkva környéki és a pecsorai szénmedencében, továbbá az uráli lelőhelyeken biztosítani kell a széntermelés növelését, s több iparvidéket bőségesen el kell látni gázzal.

A Tatár ASZSZK-ban, a Baskír ASZSZK-ban, Kujbisev, Szarátov és Sztálingrád területén, továbbá Sztavropol határterületén új ásványolaj- és gázlelőhelyek kitermelését kell megkezdeni. Elő kell készíteni az Ob folyó alsó folyásánál levő berjozovi földgázlelőhely ipari kiaknázását. Üzembe kell helyezni a (második) Tujmazi—Omszk, az Omszk—Irkutszk, az Almotyovszk—Gorkij, az Almotyovszk—Molotov, a Gorkij—Rjazany, a Rjazany—Moszkva, a Gorkij—Jaroszlavl, az Isimbaj—Orszk, az Omszk—Novoszibirszk, a (második) Ufa—Omszk, a Novoszibirszk—Irkutszk és a Kujbisev—Brjanszk távvezetékét.

Északon, az Urálban és Szibériában biztosítani kell az erdő kitermelés további fokozását és a fűrésztelepek gyorsabb fejlődését. Az erdőben bővelkedő vidékeken vasutakat kell építeni; meg kell építeni az Acsimszk—Abalakovo és a Mikuny—Koszlan vonalat. A keleti vidékeken öt cellulóz- és papírgyárat, továbbá hét műrost-gyárat kell építeni.

Az Urálban, Szibériában és a Távol-Keleten meg kell gyorsítani a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztését.

A Jakut ASZSZK déli részén és a Bajkálontúl fokozni kell a kokszolható szén, a vaskohászat számára szükséges érc- és ásványi segédanyagok, továbbá a vegyiipari nyersanyagok, a színes- és ritkafémek érceinek feltárására irányuló geológiai kutatómunkát. A Jakut ASZSZK-ban elő kell készíteni a gyémántbányászat megkezdését.

A mezőgazdaságban igen fontos feladat a szemestermények és az állattermékek termelésének erőteljes fejlesztése. A szemestermények termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy

1,8-szeresére kell növelni, s ezen belül jelentős mértékben kell növelni a búza és a kukorica termelését; a rostlen termelését 1,4-szeresére, a cukorrépaét 2,5-szeresére, a burgonyaét 2-szeresére, a zöldségfélékét 2,6-szeresére, a húsét kétszeresére, a tejét 1,9-szeresére, a tojását 2,5-szeresére, a gyapjúét 1,6-szeresére kell növelni.

258 000 hektáron öntözőhálózatot, 225 000 hektáron árasztó öntözéshez való öntözőhálózatot kell építeni. 365 000 hektár mocsarat és elmocsarasodott területet le kell csapolni. Észak-Kaukázus, a Volgavidék és Szibéria vízszegény vidékein mintegy 16 millió hektár legelő vizellátását kell biztosítani. Be kell fejezni a Jegorlik-jobbparti, a Terek—Kuma, a Kuma—Manics és a Doni Főcsatorna, a csorgaji víztároló, a petrovszki-anasztaszjevi és a marjano-cseburgoli öntözőrendszerek építését, s mindezeket a létesítményeket át kell adni rendeltetésüknek. Meg kell kezdeni a kubányi-kalauszi öntözőrendszer, s a Kubány folyón a krasznodári víztároló építését, valamint a mescsorai lapály földjeinek szárítását.

AZ UKRÁN SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,6-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell a szénkitermelés jelentős növekedését a Donyec-medencében, a Dnyeper vidékén és Ukrajna nyugati területein. A krivojrogi vasérc-medencében és a kercsi lelőhelyen az érc kitermelése és dúsítása tekintetében növelni kell a kapacitást.

Az öt év alatt a szénkitermelést 1,6-szeresére, a nyersvas-termelést, a hengerelt termékek termelését és az érckitermelést 1,5-szeresére, az ásványolaj-kitermelést 2,8-szeresére, a földgáz és az ásványolajjal együtt feltörő gáz kitermelését 2,6-szeresére, a villamosenergia-termelést 1,7-szeresére, a műtrágya-termelést 2-szeresére, a traktorgyártást 2-szeresére, a cement-termelést 1,7-szeresére, a bőrlábbeli termelését 1,6-szeresére, a cukortermelést 1,6-szeresére kell növelni. Jelentékenyen növelni kell a pamutszövetek gyártását.

Be kell fejezni a Kahovkai Hidrocentrálé építését, meg kell építeni a Kremencsugi és a Dnyeprodzerzsinszki Vízierőművet, nagy hőerőművet kell építeni, és meg kell kezdeni a Dnyeperen a Kanyevi Vízierőmű építését.

Meg kell kezdeni egy ásványolajfinomító építését, fel kell építeni és üzembe kell helyezni egy új vasőtövetgyárat, s tovább kell növelni a kapacitást a helyi építőanyagok, különösen a terméskőből készülő falazóblokkok gyártása tekintetében. Üzembe kell helyezni a Csernyigovi Fésűsgyapjú-Posztó Kombinátot és a Herszoni Pamutkombinátot; új pamutkombinátot és további műrostgyárakat kell építeni Csernyigovban és Cserkassziban; összesen napi 400 000 mázsa cukorrépa feldolgozására alkalmas cukorgyárakat és egy olyan új ipari kombinátot kell építeni, amely a kukoricát melasszá és keményítővé dolgozza fel.

Be kell fejezni az Északi Donyec—Donyec-medence csatorna építését, és a csatornát a Donyec-medence városai és vállalatai részére történő vízszolgáltatás biztosításával, üzembe kell helyezni.

A mezőgazdaság terén biztosítani kell a kalászosok terméshozamának további növelését, jelentékenyen bővíteni kell a kukorica termelését, s ennek alapján a betakarított szemestermények együttes mennyiségét 1960-ig legalább 2,1 milliárd pudra kell növelni. 1960-ig 1955-höz viszonyítva a cukorrépa termelését hozzávetőleg 1,2-szeresére, a zöldségfélékét 1,4-szeresére, a burgonyaét 1,5-szeresére, a húsét 2,3-szeresére, a tejét 2-szeresére, a gyapjúét 2,1-szeresére, a tojását 2,8-szeresére kell növelni. Biztosítani kell, hogy a kolhozokban és a szovhozokban 250 000 hektárnyi új gyümölcsöst és bogyósgyümölcsöst, valamint 75 000 hektár szőlőt telepítsenek.

146 000 hektáron öntözőhálózatot, 141 000 hektáron vízlevezető hálózatot kell építeni, s biztosítani kell 1 240 000 hektárnyi terület vízellátását. Be kell fejezni az inguleci vízellátó-öntözőrendszer, a szimferopoli víztároló és a trubezsškojei vízlevezető rendszer építését, s mindezeket a létesítményeket át kell adni rendeltetésüknek. Végre kell hajtani a krasznoznamenszki csatornahálózat első részlegének építését, és meg kell kezdeni az északi-krími csatorna építését.

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy a 2,1-szeresére, a tüzekkitermelést 1,8-szeresére, a traktorgyártást 2,7-szeresére, a gépkocsigyártást 1,6-szeresére, a motorkerékpárok gyártását 1,7-szeresére, a fémforgácsoló szerszámgépek gyártását 2-szeresére, a cementgyártást 1,8-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 1,4-szeresére, a cukorgyártást 3,1-szeresére kell növelni.

Be kell fejezni a Vaszilovicsi Kerületi-villamoserőmű építését, meg kell építeni a Vityebszki Vízierőművet, és új tüzekkitermelő üzemeket kell építeni. Meg kell kezdeni két ásványolajfinomító, egy mezőgazdasági gépgyár építését, és ki kell bővíteni a meglevő cementgyárakat. Teljes kapacitással üzembe kell helyezni egy óragyárat, egy traktoralkatrészgyárat, egy futószalaggyárat, egy különleges szerszámgép-aggregátgyárat és egy fésűsgyapjú kombinátot Minszkben. A len és a kender elsődleges feldolgozására gyárakat és üzemrészlegeket, valamint két cukorgyárat kell építeni.

A Belorussz SZSZK nyugati területein gondoskodni kell a tüzekkitermelő ipar, az energetikai ipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar fejlesztéséről.

A mezőgazdaság terén 1960-ig 1955-höz viszonyítva a szemestermények termelését mintegy a 2,9-szeresére, a rostlen termelését 1,4-szeresére, a burgonyáét 1,7-szeresére, a cukorrépaét 6-szorosára, a húsét 1,8-szeresére, a tejét 2-szeresére kell növelni. Vízlevezető rendszerek építése útján további 238 000 hektár, a vízlevezető rendszerek átépítése útján pedig további 170 000 hektár területet kell művelés alá venni. Folytatni kell a poleszjei síkság elmocsarasodott földjeinek szárítását és hasznosítását.

AZ ÜZBÉG SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére kell növelni.
Gondoskodni kell a gyapottermesztéssel összefüggő ágak,

elsősorban a mezőgazdasági gépgyártás, a textilgépgyártás, a műtrágyagyártás, a gyapottisztító és az olajútó ipar fejlesztéséről.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,6-szeresére, a széntermelést 2,4-szeresére, az ásványolaj kitermelését 1,5-szeresére, a műtrágyagyártást 1,9-szeresére, a cementgyártást 3-szorosára kell növelni. Gondoskodni kell új erőművek építéséről.

Meg kell kezdeni az Agrenai Nitrogén-műtrágya Gyár építését, üzembe kell helyezni a Ferganai Ásványolajfinomítót, s be kell fejezni a Kuvaszaji Cementgyár rekonstrukcióját.

A mezőgazdaság terén igen fontos feladat a gyapottermelés erőteljes továbbfejlesztése. A magvasgyapot termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,5-szeresére, a húsét 2,4-szeresére, a tejét 2,4-szeresére, a gyapjúét 1,9-szeresére, a karakül irháét 1,5-szeresére, a selyemgubóét 1,6-szeresére kell növelni. Az öntözéses és a hegyaljai övezetekben biztosítani kell a félfinomgyapjas és finomgyapjas juhtenyésztés, a sivatagos övezetben pedig a karakül-juhtenyésztés fejlesztését.

Biztosítani kell a gyümölcstermesztés és a szőlészet további fejlődését.

325 000 hektáron öntözőhálózatot kell építeni, s biztosítani kell 6,8 millió hektár sivatagi és félsivatagi legelő vízellátását. Be kell fejezni a tyuja-buguzi, a csimkurgani és a szurhan-dar-jini víztároló építését

A KAZAH SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését hozzávetőleg 2,2-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,7-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell az energetikai bázis, a színesfém-kohászat, a szén-, ásványolaj-, vegyi-, gép-, könnyű- és élelmiszeripar további fejlesztését.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 2,3-szeresére, a hengerelt termékek termelését 2,1-szeresére, a nyers-réz termelését 1,9-szeresére, az ólom termelését 1,4-szeresére, a szénkitermelést 1,6-szeresére, az ásványolaj-kitermelést 1,4-szeresére, a műtrágyagyártást 2-szeresére, a cementgyártást 8,8-

szeresére, a bőrlábbeli gyártását 1,7-szeresére kell növelni. Jelentősen kell növelni a pamutszövetek termelését.

A Karagandai Kohászati Üzemben két, évi 1 350 000 tonna kapacitású nagyolvasztót és egy folyamatos lemezhengersort kell üzembe helyezni, Pavlodarban alumínium-, vasötvözet- és kombájngyárat, Petropavlovszkban hengermű-felszerelési gyárat, Dzsembulban vegyigyárat, Szemipalatyinszkban és Csimkentben egy-egy cementgyárat kell építeni, továbbá építeni kell egy pamutkombinátot. Meg kell kezdeni két ásványolaj-finomító építését. Üzembe kell helyezni a Buhtarmai Vízierőművet, új hőerőműveket kell létesíteni, s meg kell kezdeni a Sulbinói és a Kapcsagaji Vízierőmű építését.

Biztosítani kell a karagandai szénmedence, és az ekibáztuzi szénlelőhely további kiaknázását, s nagyarányú munkálatokat kell végrehajtani Kusztanaj terület feltárt hasznos ásványainak kiaknázása érdekében. Meg kell építeni és üzembe kell helyezni a Turgáji Bauxit Bányáüzemet, továbbá a 10 millió tonna nyersvasérc feldolgozására alkalmas Szokolovszk-Szárbaži Ércdúsító Kombinátot, s 1960-ra biztosítani kell 5,6 millió tonna kész érc termelését.

A mezőgazdaság terén szűz- és parlagföldek további hasznosítása és a termés hozam emelése révén gondoskodni kell a szemestermények, különösen az acélos búzafajták termelésének jelentős növeléséről. Biztosítani kell az állattenyésztés további fejlesztését és az állatállomány hozamának emelését. A szemestermények termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 5-szörösére, a cukorrépáét 2,2-szeresére, a magvasgyapotét 2,3-szeresére, a húsét 1,5-szeresére, a tejét 2,2-szeresére, a gyapjúét 2,6-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell 214 000 hektáron öntözőrendszer építését és 43 millió hektárnyi legelőterület vízellátását. Be kell fejezni az arisz-turkesztáni csatorna, a bugunyi víztároló és a kzil-ordai duzzasztó építését.

A GRÜZ SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar teljes termelését hozzávetőleg 1,6-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést 1,8-szeresére, a

nyersvas-termelést 1,6-szeresére, a hengerelt termékek termelését és a mangánérc kitermelését 1,5-szeresére, a széntermelést 1,4-szeresére, a nitrogén műtrágyák termelését 8-szorosára, a cementgyártást 3,1-szeresére, a pamutszövetek gyártását 2,8-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 1,4-szeresére, a szőlőbor termelését 1,8-szeresére, a tea termelését 1,3-szeresére kell növelni.

Gondoskodni kell a Ladzsanuri, a 2. számú Hrami, a Tkibuli és a Gumati Vízierőmű üzembe helyezéséről, a Terek folyón meg kell kezdeni a Darjali Vízierőmű építését, s a Rioni folyón egy új vízierőmű építését. Üzembe kell helyezni a Gori Pamut-kombinát második részlegét, s meg kell kezdeni a groznij—tbiliszi gázvezeték építését.

A mezőgazdaság terén biztosítani kell a kertészet, a szőlészet és a selyemhernyótenyésztés, valamint a tea, a dohány és a citrusfélék termelésének további fejlesztését. Kiváló minőségű tealevélből 1960-ban már 165 000 tonnát kell termelni. A kolhozokban és a szovhozokban 17 000 hektár gyümölcsöst, 15 000 hektár szőlőt, 6000 hektár citrusféléket kell telepíteni. A szemestermények termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,3-szeresére, a húsát 1,7-szeresére, a tejét 2-szeresére, a gyapjúét 1,4-szeresére, a selyemgubóét 1,3-szeresére kell növelni. 40 000 hektárnyi területen öntözőhálózatot, 10 000 hektárnyi területen pedig vízlevezető hálózatot kell építeni. Be kell fejezni a felső-szamgori öntözőrendszer építését.

AZ AZERBAJDZSÁN SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,4-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,6-szeresére kell növelni.

1960-ra vonatkozóan az ásványolaj-kitermelést 15,7 millió tonnában, a gázkitermelést pedig 3,5 milliárd köbméterben kell megszabni. Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,6-szeresére, a pamutszövetek gyártását 2-szeresére, a gyapjúszövetek gyártását 3-szorosára, a bőrlábbeli gyártását 1,4-szeresére, a szőlőbor és a tea termelését 1,8-szeresére kell növelni.

Gondoskodni kell Daskesznán vasérciparának fejlesztéséről,

növelni kell a hengerelt termékek termelését, üzembe kell helyezni a Kirovabádi Timföldgyárat, a Szumgaiti Szuperfoszfátgyárat és a Mingecsauri Pamutkombinátot. Növelni kell a hőerőművek kapacitását, s a Kura folyón új vízierőmű építését kell megkezdeni.

A mezőgazdaság terén a magvasgyapot termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,4-szeresére, a selyemgubóét 1,5-szeresére, a szemesterményekét 1,8-szeresére, a tejét 2,4-szeresére, a húsét 2,1-szeresére, a gyapjúét 1,6-szeresére kell növelni. A kolhozokban és a szovhozokban 38 000 hektáron kell kerteket és szőlőt telepíteni. Biztosítani kell 125 000 hektárnyi területen öntözőhálózat építését, továbbá 1 250 000 hektár legelő vízellátását.

A LITVÁN SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,3-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,6-szeresére kell növelni.

Gondoskodni kell a fűtőanyag- és energetikai bázis erősítéséről, s a gépgyártás, az építőanyagipar, a könnyűipar és az élelmiszeripar további fejlesztéséről. Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,8-szeresére, a tüzegektermelést 1,6-szeresére, a cementgyártást 3-szorosára, a bőrlábbeli gyártását 1,8-szeresére, az állati zsiradékok termelését 1,6-szeresére, a hústermelést 1,5-szeresére, a halászatot 2,5-szeresére kell növelni.

A Nyeman folyón üzembe kell helyezni a Kaunaszi Vízierőművet, televíziókészülék-gyárat, fűrőgép-gyárat, szerszámgépalkatrész-gyárat és pénztárgép-gyárat kell építeni, s be kell fejezni a Közfogyasztási Villamosipari-cikkek Gyárának építését Vilniusban, továbbá biztosítani kell a klajpedai halászati kikötő továbbfejlesztését.

A mezőgazdaság terén a hústermelést 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,9-szeresére, a tejtermelést 2,2-szeresére, a szemestermények termelését 4,2-szeresére, a rostlenét 1,7-szeresére, a cukorrépáét 3,9-szeresére, a burgonyáét 2,3-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a hús- és baconsertés-hizlalás széleskörű fejlesztését. Növelni kell a lóhere vetésterületét és ter-

méshozamát. Nagyarányú munkálatokat kell végrehajtani a rétek feljavítása és évelőfüves legelők létesítése érdekében.

Új talajjavítási rendszerek építése révén 298 000 hektár, a meglevő rendszerek átépítése révén pedig 332 000 hektár földterületről kell a vizet levezetni.

A MOLDVA SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére kell növelni.

Gondoskodni kell az élelmiszeripar, különösen a borászat, a gyümölcskonzerv- és a cukoripar további fejlesztéséről, valamint az energetikai és az építőanyagipar fejlesztéséről.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,8-szeresére, a bortermelést 1,8-szeresére, a növényi olaj termelését 2,5-szeresére, a cukorét 7-szeresére, a bőrlábbeliét 1,5-szeresére kell növelni.

A Dnyeszteren meg kell kezdeni a Kamenkai Vízierőmű építését, s a Kisinyevi Hőerőművet ki kell bővíteni. Pezsgőgyárat, két borászati üzemet, két konyakgyárat, három nagy konzervgyárat, négy cukorgyárat, Benderben selyemipari kombinátot, Ribnicán pedig cementgyárat kell építeni.

A mezőgazdaság terén biztosítani kell a szőlészet és a gyümölcskertészet további fejlesztését. 1956—1960-ban a köztársaság kolchozaiban és szovchozaiban 83 000 hektár új szőlőt, 54 000 hektár gyümölcsöst, továbbá 27 000 hektárnyi eperfa- és diófacsemetét kell telepíteni. A gyümölcs-termelést mintegy 1,5-szeresére, a szőlőtermelést 2-szeresére, a zöldségfélék termelését 1,9-szeresére, a hústermelést 2,3-szeresére, a tejtermelést 2,4-szeresére, a gyapjútermelést 1,6-szeresére kell növelni. Emelni kell a kalászosok és a cukorrépa terméshozamát, s biztosítani kell, hogy 1960-ban a szemestermények együttes betakarított mennyisége elérje legalább a 127 millió pudot.

A LETT SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,7-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,6-szeresére, a tűzegykitermelést 2,2-szeresére, a foszfátműtrágya gyártását 1,4-szeresére, a cementgyártást 1,6-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 1,6-szeresére, a cukorgyártást 2,8-szeresére, az állati zsiradékok termelését 1,3-szeresére, a halászatot 2,7-szeresére kell növelni.

Meg kell kezdeni a 120 000 kilowatt kapacitású Plavnasi Vízierőmű építését, üzembe kell helyezni a Rigai Hőerőmű második részlegét, és növelni kell a Ljepaji Központi Villamoserőmű kapacitását. Meg kell kezdeni a ventszpilszi tengeri halászati kikötő építését.

A mezőgazdaság terén 1960-ig 1955-höz képest a termelést a következő arányban kell növelni: a húsét mintegy 1,6-szeresére, a tejét 2,2-szeresére, a szemesterményekét 3,6-szeresére, a rostlenét 2,4-szeresére, a burgonyáét 2,3-szeresére. Biztosítani kell a hús- és baconsertés-hizlalás fellendítését. Növelni kell a lóhere vetésterületét, és emelni kell terméshozamát; nagyarányú munkálatokat kell végrehajtani a rétek megjavítása és évelőfűves legelők létesítése érdekében.

A kolhozokban és a szovhozokban a vízlevezető rendszerek átalakítására irányuló munkálatokat kell végrehajtani 830 000 hektár területen.

A KIRGIZ SZOJVET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,8-szeresére kell növelni.

A villamosenergia-termelést mintegy 1,8-szeresére, a szén-termelést 1,5-szeresére, az ásványolaj-termelést 7,8-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 2,3-szeresére kell növelni.

Meg kell építeni a Narin folyón a 112 000 kilowattos Ucs-Kurgani Vízierőművet és az új Saarihai Vízierőművet, a Csuji Csatornán két vízierőművet, valamint a Frunzei Hőerőművet. Frunzéban fésűsgyapjú-posztó kombinátot kell építeni és üzembe helyezni, továbbá meg kell kezdeni az orvosi műszergyár építését, s be kell fejezni a Frunze—Os autót út építését.

A mezőgazdaság terén biztosítani kell a finomgyapjas és fél-

finomgyapjas juhállomány további gyarapítását és a szarvasmarhaállomány hozamának emelését. A hús termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,6-szeresére, a tejét 1,9-szeresére, a gyapjúét 2,1-szeresére, a szemesterményekét 2,1-szeresére, a magvasgyapotét 1,2-szeresére, a cukorrépaét 1,7-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell öntözőhálózat építését 115 000 hektárnyi területen. Az öt év alatt hozzávetőleg egymillió hektár legelőt kell vízzel ellátni. Be kell fejezni az Orto-Tokoj-i víztároló és a Nagy Csui Csatorna építését.

A TADZSIK SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,4-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,7-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 4-szeresére, a cementgyártást 13-szorosára, a pamutszövetek gyártását 2,1-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 2-szeresére kell növelni.

A Szir-Darja folyón be kell fejezni a Kajrak-Kum-i Vízierőmű, a Vahs Csatornán pedig a bukógátas vízierőmű építését, 1956-ban meg kell kezdeni a Golovnoj Vízierőmű építését a Vahs folyón. Üzembe kell helyezni egy cementgyárat, valamint a Sztálinabádi Pamutkombinát második részlegét. Fel kell építeni és üzembe kell helyezni a Sztálinabádi Olaj- és Zsírkombinátot.

A mezőgazdaság terén igen fontos feladat a gyapottermelés további erőteljes fejlesztése, különösen a finomszálú gyapotfajták termelésének növelése. A magvasgyapot termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,7-szeresére, a húsét 2,2-szeresére, a tejét 2,6-szeresére, a gyapjúét 1,7-szeresére, a selyembőjét 1,6-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a félfinom- és a finomgyapjas juhok tenyésztését, a karakül juh tenyésztésének további fejlesztését és a gisszári juhállomány növelését.

Biztosítani kell öntözőhálózat építését 89 000 hektáron, s öt év alatt legalább 2 millió hektár legelőt kell vízzel ellátni.

AZ ÖRMÉNY SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,7-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,6-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 1,3-szeresére, a műtrágyagyártást 1,6-szeresére, a cementgyártást 2-szeresére, a bortermelést 1,4-szeresére, a bőrlábbeli gyártását 1,5-szeresére kell növelni.

Be kell fejezni a Szevan—Razdani-vízesés Vízierőmű építését, és meg kell kezdeni a 100 000 kilowattos Tatevi Vízierőmű építését. Egy acetát-selyem gyárat, egy szerszámgyárat és egy konzervgyárat kell építeni.

A mezőgazdaság terén a szemestermények termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 1,5-szeresére, a húsét 2,1-szeresére, a tejét 2,2-szeresére, a gyapjúét 1,8-szeresére, a selyembubóét 1,8-szeresére kell növelni. Biztosítani kell a kertészet, a szőlészet és a gyapottermesztés további fejlesztését. 39 000 hektáron öntözőhálózatot kell építeni, és gondoskodni kell 150 000 hektár legelő vízellátásáról. Be kell fejezni a talini öntözőcsatorna építését és az arzni-samirámi öntözőhálózat első részlegének építését.

A TURKMÉN SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére, ezen belül a köztársasági jelentőségű ipar termelését 1,8-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt az ásványolaj-kitermelést mintegy 1,3-szeresére, a cementgyártást 7,9-szeresére, a villamosenergia-termelést 1,8-szeresére, a bőrlábbeli-gyártást 2-szeresére kell növelni,

Üzembe kell helyezni két gőzturbinás villamoserőművet, a Csarzsoui Szuperfoszfát Gyárat és az új Gaurdaki Kénbánya-üzemet. Gondoskodni kell a Bezmeini Cementgyár kibővítéséről és a Kizil-Kum—Krasznovodszk gázvezeték megépítéséről,

A mezőgazdaság terén igen fontos feladat a gyapottermelés és az állattenyésztés, különösen a karakül juh tenyésztésének fejlesztése. A magvasgyapot termelését 1960-ig 1955-höz képest mintegy 2,1-szeresére, a húsét 1,8-szeresére, a tejét 2,2-

szeresére, a gyapjúét 1,3-szeresére, a karakül irháét 1,4-szeresére, a selyemgubóét 1,5-szeresére kell növelni.

További 205 000 hektár, öntözőhálózattal ellátott földet kell bevonni a mezőgazdasági termelésbe, és biztosítani kell 10 millió hektár sivatagi legelő vízellátását. Be kell fejezni a Kara-Kum Csatorna első részlegének, valamint a szári-jazini és a második tedzseni víztároló építését.

AZ ÉSZT SZOVJET SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁGBAN

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére kell növelni.

Az öt év alatt az égőpala kitermelését legalább 1,7-szeresére, az égőpalából előállított gáz termelését 1,7-szeresére, a villamosenergia-termelést 2,8-szeresére, a tőzegkitermelést 1,7-szeresére, a műtrágyagyártást 4-szeresére, a cementgyártást 2-szeresére, a pamutszövetek gyártását 1,4-szeresére, a bőrlábbeliét 1,5-szeresére, az állati zsiradékokét 1,2-szeresére, a halászatot 1,6-szeresére kell növelni.

Ahtmában palagáz-üzemet és palaolaj feldolgozó üzemet kell építeni, meg kell építeni a Balti Villamoserőművet, amelynek fűtőanyaga az égőpala lesz, és 300 000 kilowatt kapacitású első gépegységét üzembe kell helyezni. Rekonstruálni kell a Punane-Kunda Cementgyárat, és üzembe kell helyezni évi 225 000 tonna kapacitású új részlegét. Bővíteni kell a halászat parti bázisát.

A mezőgazdaság terén a termelést 1960-ig 1955-höz viszonyítva a következő arányban kell növelni: a hús termelését mintegy 1,8-szeresére, a tejét 2,3-szeresére, a szemesterményekét 2,5-szeresére, a burgonyáét 1,9-szeresére. Biztosítani kell a hús- és baconsertés-hizlalás széleskörű fejlesztését. Növelni kell a lóhere vetésterületét és terméshozamát. Nagyarányú munkálato-
kat kell végrehajtani rétek megjavítására és évelőfüves legelők létesítésére. Vízlevezető rendszerek építése révén 38 000 hektár, a meglevők átépítése révén pedig 194 000 hektár további földet kell bevonni a mezőgazdasági művelésbe,

Az egész ipar és a köztársasági jelentőségű ipar teljes termelését az öt év alatt hozzávetőleg 1,6-szeresére kell növelni.

Biztosítani kell az erdőipar, a papíripar és a fafeldolgozó ipar további fejlesztését. Az öt év alatt a szerfa kitermelését 1,5-szeresére, a fűrészelt anyagok termelését 1,8-szeresére, a papírgyártást 1,8-szeresére kell növelni. Ki kell bővíteni a Kondopogai és a Szegezsi Cellulóz-Papírkombinátot, meg kell építeni a Novokemi Fűrészelő és Fafeldolgozó Kombinátot, építeni kell továbbá egy bútorgyárat; meg kell kezdeni egy kartonlemez kombinát építését. Folytatni kell a nyugat-karéliai vasút építését.

Az öt év alatt a villamosenergia-termelést mintegy 2-szeresére, az alumíniumtermelést 1,6-szeresére kell növelni. Üzembe kell helyezni a 80 000 kilowattos Ondai Vízierőművet, valamint a Kumi, a Vigosztrovi és a Paleszandáli Vízierőművet. s meg kell kezdeni a 80 000 kilowattos Iovi Vízierőmű építését. Meg kell építeni a valazminai víztárolót.

A mezőgazdaság terén 1960-ig 1955-höz viszonyítva a következő arányban kell növelni a termelést: a tej termelését 2,3-szeresére, a húsét 1,6-szeresére, a burgonyáét 3,2-szeresére, a zöldségfélékét 5-szörösére. Vízlevezető rendszerek építése és a meglevők átépítése révén 55 000 hektár további földet kell bevonni a mezőgazdasági művelésbe.

* *

*

A hatodik ötéves terv a Szovjetunió népgazdaságának, s elsősorban a nehéziparnak — a szocialista gazdaság alapjának újabb hatalmas arányú fellendítését írja elő. Ennek a tervnek a megvalósítása a Szovjetunió gazdasági erejének és törhetetlen védelmi képességének további növekedését, a népjólét jelentős fokozódását, a szovjet kultúra gyarapodását fogja jelenteni.

A hatodik ötéves terv sikeres teljesítését az emberek — a munkások, kolhozparasztok és értelmiségiek önfeláldozó, hősi munkája, párt-, szovjet-, gazdasági és szakmai szervezeteink szervező munkája, az iparvállalatokat, építkezéseket, kolhozokat, gép- és traktorállomásokat, szovhozokat irányító munkájuk színvonala fogja eldönteni.

A hatodik ötéves terv a népgazdaság valamennyi ágában az

új technika messzemenő alkalmazásának öt éves terve lesz. Ezért a kongresszus a pártszervezetek és a gazdasági szervezetek kötelességévé teszi, hogy határozottan javítsák meg a technikai fejlődés biztosítása, a hazai és a külföldi tudomány és technika legújabb vívmányainak, a legjobb üzemek és kolhozok, s az ipar és a mezőgazdaság élenjáró dolgozói által szerzett tapasztalatoknak a termelésben való mielőbbi alkalmazása érdekében végzett munkát. Óriási jelentősége van annak, hogy a munkások, kolhozparasztok és valamennyi termelési ág szakemberei fejlesszék szakképzettségüket, mert csak ezzel a feltétellel biztosítható a hatodik öt éves terv folyamán a népgazdaság rendelkezésére bocsátott új technika lehető leghatékonyabb kihasználása.

A szocialista ipar és mezőgazdaság minden ága óriási belső lehetőségekkel rendelkezik. E lehetőségek feltárása és gazdaságos kiaknázása a hatodik öt éves terv feladatainak nemcsak a teljesítését, hanem túlteljesítését is jelenti. A kongresszus nagy nyomatékmal hívja fel a pártszervezetek és a gazdasági vezetők figyelmét arra, hogy minden egyes üzemnek és kolhoznak feltétlenül minden részletében teljesítenie kell az állam által kitűzött tervfeladatokat, szakadatlanul emelnie kell a munka termelékenységet, csökkentenie kell az önköltséget, javítania kell a termékek minőségét, gondoskodnia kell a szigorú takarékoskodásról és az egy termékegységre jutó munkaráfordítás állandó csökkentéséről.

A szocialista tervgazdálkodás körülményei között nagy jelentőségűek az állami anyag-, élelmiszer- és pénzügyi tartalékok. A kongresszus a hatodik öt éves terv egyik fontos feladatának tekinti e tartalékok további növelését.

A hatodik öt éves terv teljesítése nagyban hozzá fog járulni az egész szocialista tábor további erősödéséhez. A Szovjetunió minden lehető módon bővíteni fogja az együttműködést a népi demokratikus országokkal avégett, hogy a gazdasági erőforrásokat és a termelési kapacitásokat — minden egyes ország és az egész szocialista tábor érdekében — a legésszerűbben lehessen hasznosítani, mégpedig az egyes népgazdasági ágak fejlesztésének összehangolása, a termelés specializálása, a termelési kooperáció, továbbá a tudományos és műszaki vívmányok, meg az élenjáró termelési tapasztalatok kicserélése útján. A Szovjetállam következetesen és szilárdan vallja a különböző társadalmi és po-

litikai rendszerű országok békés egymás mellett élésének lehetőségét és szükségességét, s arra fog törekedni, hogy a kölcsönös előnyök szem előtt tartása alapján a más országokkal folytatott kereskedelmet is bővítse.

Az SZKP Központi Bizottsága, amikor a XX. pártkongresszusnak a hatodik ötéves tervre vonatkozó irányelv-tervezetét kidolgozta, sok ezer vállalat és kolhoz kollektívájának javaslatait vette tekintetbe. E javaslatok előkészítésében és megvitatásában a munkások, kolhozparasztok, ipari és mezőgazdasági szakemberek és tudósok nagy tömegei vettek részt. Hazafias kezdeményezésük és sokoldalú termelési tapasztalatuk segítette a Központi Bizottságot, hogy teljesebben állapíthassa meg az egyes népgazdasági ágakra a hatodik ötéves terv folyamán váró feladatokat, s feltárhassa azokat a hatalmas belső lehetőségeket, amelyekkel a szocialista ipar, mezőgazdaság és közlekedés rendelkezik.

A kongresszus szükségesnek tartja, hogy ezeknek az irányelveknek alapján a legrövidebb időn belül minisztériumokként, főigazgatóságokként, szövetségi köztársaságokként és gazdasági körzetekként kidolgozzák és jóváhagyják az 1956—1960. évi hatodik ötéves tervet, s ilyenformán az ötéves terv feladatai 1956-ban eljussanak az üzemekhez, a kolhozokhoz, a gép- és traktor-állomásokhoz, a szovhozokhoz és az építkezésekhez. Ez elősegíti a tömegek mozgósítását, alkotó aktivitásuknak az ötéves terv megvalósítására való összpontosítását, új belső tartalékok feltárását a népgazdaság valamennyi ágában, továbbá a tervfeladatok teljesítése terén elősegíti a pontos ellenőrzés bevezetését.

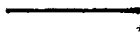
A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa felhív minden munkást, kolhozparasztot és szovjet értelmiségi dolgozót, hogy indítsanak az egész népet felölelő szocialista versenyt a Szovjetunió népgazdaságának fejlesztését szolgáló hatodik ötéves tervben kitűzött feladatok teljesítéséért és túlteljesítéséért. A hatodik ötéves terv teljesítése újabb nagy lépés lesz a szocialista gazdaság fejlesztése, a közszükségleti cikkek bőségének megteremtésével összefüggő feladatok megoldása, a kommunista társadalom hazánkban folyó építése terén.

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSANAK HATAROZATA A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA UJ PROGRAMJANAK ELOKESZITESEROL

(Egyhangúlag elfogadva 1956 február 25-én)

Az SZKP XX. kongresszusa utasítja a Központi Bizottságot, hogy készítse elő a Szovjetunió Kommunista Pártja programtervezetét, s e munka során a marxista-leninista elmélet alaptételeiből induljon ki, melyek pártunk történelmi tapasztalatainak, a szocialista országok testvérpártjai tapasztalatainak és az egész nemzetközi kommunista és munkásmozgalom tapasztalatainak és vívmányainak alapján alkotó szellemben fejlődnek, s vegye figyelembe a Szovjetunió kommunista építésének, gazdasági és kulturális fejlesztésének készülő távlati tervét.

A kongresszus utasítja a Központi Bizottságot, hogy a pártprogram tervezetét még idejekorán, az SZKP XXI. kongresszusa előtt tegye közzé széleskörű megvitatás céljából.

**A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJANAK
A PART XX. KONGRESSZUSAN MEGVALASZTOTT
KOZPONTI BIZOTTSAGA**

A Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának tagjai

1. Avhimovics N. J.	29. Gyerjugin B. I.
2. Alferov P. N.	30. Hrunyicsev M. V.
3. Andrejev A. A.	31. Hruscsov N. Sz.
4. Arisztov A. B.	32. Hvososztuhin A. I.
5. Babajev Sz.	33. Ignatov N. F.
6. Bajbakov N. K.	34. Ignatov N. G.
7. Beljajev N. I.	35. Ignatyev Sz. D.
8. Benyegyiktov I. A.	36. Jakovlev I. D.
9. Bescsev B. P.	37. Jasznov M. A.
10. Bobrovnyikov N. I.	38. Jefremov L. N.
11. Bojcov I. P.	39. Jefremov M. T.
12. Brezsnyev D. D.	40. Jenyutyin G. V.
13. Brezsnyev L. I.	41. Jugyin P. F.
14. Bulganyin N. A.	42. Kabanov I. G.
15. Csernisev V. J.	43. Kaganovics L. M.
16. Danyijalov A. D.	44. Kalcsenko N. T.
17. Doronyin P. I.	45. Kalnberzin J. E.
18. Dudorov N. P.	46. Kapitonov I. V.
19. Dzsavahisvili G. D.	47. Kebin I. G.
20. Furceva J. A.	48. Kiricsenko A. I.
21. Gafurov B.	49. Kirilenko A. P.
22. Gajevoj A. I.	50. Kiszeljov N. V.
23. Gorjacsev F. Sz.	51. Klimenko V. K.
24. Grisin I. T.	52. Kobelev B. N.
25. Grisin V. V.	53. Koluscsinszkij J. P.
26. Gromiko A. A.	54. Konyev I. Sz.
27. Gyementyev P. V.	55. Kornyejcsuk A. J.
28. Gyenyiszov G. A.	56. Korotcsenko D. Sz.

57. Koszigin A. N.
58. Kovrigina M. D.
59. Kozlov F. R.
60. Kucserenko V. A.
61. Kunajev D. A.
62. Kuusinen O. V.
63. Kuznyecov V. V.
64. Laptjev N. V.
65. Larionov A. N.
66. Latunov I. Sz.
67. Lebegyev I. K.
68. Lubennyikov L. I.
69. Mackevics V. V.
70. Malenkov G. M.
71. Malinovszkij R. J.
72. Malisev V. A.
73. Marcsenko I. T.
74. Markov V. Sz.
75. Mazurov K. T.
76. Mihajlov N. A.
77. Mikojan A. I.
78. Mityin M. B.
79. Molotov V. M.
80. Moszkalenko K. Sz.
81. Moszkvin V. A.
82. Muhitgyinov N. A.
83. Muratov Z. I.
84. Musztafajev I. D.
85. Mzsavanadze V. P.
86. Naszriggyinova J. Sz.
87. Organov N. N.
88. Pankratova A. N.
89. Patolicsev N. Sz.
90. Pegov N. M.
91. Pervuhin M. G.
92. Petuhov K. D.
93. Plszin K. G.
94. Podgornij N. V.
95. Poljanszkij D. Sz.
96. Ponomarenko P. K.
97. Ponomarev B. N.
98. Poszpelov P. N.
99. Prokofjev V. A.
100. Puzanov A. N.
101. Ragimov Sz. G.
102. Razzakov I. R.
103. Rumjancev A. N.
104. Selepin A. N.
105. Sepilov D. T.
106. Skolnyikov A. M.
107. Stikov T. F.
108. Svernyik N. M.
109. Szaburov M. Z.
110. Szergyuk Z. T.
111. Szerov I. A.
112. Sznyecskusz A. J.
113. Szokolovszkij V. D.
114. Sztahurszkij M. M.
115. Sztrujev A. I.
116. Szuszlov M. A.
117. Szuszlov V. M.
118. Tovmaszjan Sz. A.
119. Tyevoszjan I. F.
120. Tyihomirov Sz. M.
121. Tyitov F. J.
122. Tyitov V. N.
123. Usztyinov D. F.
124. Vannyikov B. L.
125. Vaszilevszkij A. M.
126. Volkov A. P.
127. Voronov G. I.
128. Vorosilov K. J.
129. Zagyemitko A. N.
130. Zavenjagin A. P.
131. Zverev A. G.
132. Zsegalin I. K.
133. Zsukov G. K.

**A Szovjetunió Kommunista Pártja
Központi Bizottságának póttagjai**

1. Andrejeva N. N.	37. Kanunnyikov M. J.
2. Bagramjan I. H.	38. Karaszev V. J.
3. Birjuzov Sz. Sz.	39. Kazanyec I. P.
4. Boriszov Sz. Z.	40. Klimov A. P.
5. Bubnovszkij N. D.	41. Komarov P. T.
6. Bugyonnij Sz. M.	42. Komjahov V. G.
7. Butuzov Sz. M.	43. Konsztantyinov F. V.
8. Cseplakov P. F.	44. Kornijec L. R.
9. Csubinidze M. D.	45. Koszov V. V.
10. Csujkov V. I.	46. Kosztouszov A. I.
11. Csurajev V. M.	47. Koval K. I.
12. Digaj N. A.	48. Kozlov A. I.
13. Fagyeev A. A.	49. Kozlov V. I.
14. Firjubin N. P.	50. Krahmalev M. K.
15. Florentyev L. J.	51. Kumikin P. N.
16. Ganyenko I. P.	52. Lacisz V. T.
17. Glebovszkij G. N.	53. Lihacsov I. A.
18. Gorbatov A. V.	54. Likova L. P.
19. Gorskov Sz. G.	55. Lobanov P. P.
20. Grecsko A. A.	56. Loginov Sz. P.
21. Grecsuha M. Sz.	57. Lomako P. F.
22. Grisin K. N.	58. Lucsinszkij A. A.
23. Grisko G. J.	59. Lunyev K. F.
24. Gromov J. I.	60. Makszarev J. J.
25. Gurejev N. M.	61. Malik J. A.
26. Hahalov A. U.	62. Melnyikov L. G.
27. Iskov A. A.	63. Melnyikov R. J.
28. Iszljukov Sz. M.	64. Menysikov M. A.
29. Ivascsenko O. I.	65. Milarscsikov V. P.
30. Jeljutyin V. P.	66. Mjurszsep A. A.
31. Jepisev A. A.	67. Najgyek L. I.
32. Jeremenko A. I.	68. Noszenko I. I.
33. Jevszejenko M. A.	69. Nyefedova O. I.
34. Jugyin P. A.	70. Nyegyelin M. I.
35. Jurkin T. A.	71. Nyikityin P. V.
36. Kalmikov V. D.	72. Orlov G. M.

73. Orlovskij K. P.	98. Szokolov T. I.
74. Osztrovityanov K. V.	99. Szolovjov L. N.
75. Paleckisz J. I.	100. Sztrokin N. I.
76. Pavlov D. V.	101. Sztjepanov Sz. A.
77. Pcseljakov A. P.	102. Szurganov F. A.
78. Petuhov A. U.	103. Szurkov A. A.
79. Pilipec Sz. M.	104. Taraszov M. P.
80. Popova N. V.	105. Tasenyevev Zs. A.
81. Posztovalev Sz. O.	106. Toka Sz. K.
82. Rajzer D. J.	107. Trofimov A. Sz.
83. Rasidov S.	108. Tumanova Z. P.
84. Rjabikov V. M.	109. Tur I. P.
85. Rudakov A. P.	110. Tyimosenko Sz. K.
86. Rugy G. J.	111. Voronov F. D.
87. Rugyenko R. A.	112. Zakurdajev V. I.
88. Saskov Z. A.	113. Zamcsevszkij I. K.
89. Seremetyev A. G.	114. Zarubin G. N.
90. Sumauszkasz M. J.	115. Zolotuhin G. Sz.
91. Szemicsasznij V. J.	116. Zorin V. A.
92. Szenyin I. Sz.	117. Zotov V. P.
93. Szinjagovszkij P. J.	118. Zsavoronkov V. G.
94. Szizov G. F.	119. Zsigarjov P. F.
95. Szkidanyenko I. T.	120. Zsimerin D. G.
96. Szkulkov I. P.	121. Zsukov K. P.
97. Szmirnov N. I.	122. Zsurin N. I.

**A XX. pártkongresszus által megválasztott
Központi Revíziós Bizottság tagjai**

1. Ababkov T. I.	10. Gorkin A. F.
2. Abalin Sz. M.	11. Gromov G. P.
3. Agkacev V. M.	12. Gubin K. A.
4. Arusanjan S. M.	13. Ibragimov M. A.
5. Babics V. I.	14. Ignatov Sz. A.
6. Bojkova A. P.	15. Iljicsov L. F.
7. Cseredkicsenko J. T.	16. Jakovlev A. I.
8. Dorosenko P. J.	17. Juszupov I.
9. Dubkoveckij F. I.	18. Kairov I. A.

19. Kamalov Sz.
20. Kazmin N. D.
21. Kigyin A. N.
22. Kirillin V. A.
23. Kocsetov V. A.
24. Koszjacsenko G. P.
25. Kulatov T.
26. Kuzmin I. I.
27. Kuzmin N. M.
28. Kuznyecov F. F.
29. Lazurenko M. K.
30. Lukjanov V. V.
31. Malin V. N.
32. Malinyin M. Sz.
33. Mereckov K. A.
34. Mironova Z. V.
35. Moszkatov P. G.
36. Moszkovszkij V. P.
37. Muravjova N. A.
38. Orlov M. A.
39. Oszipov G. I.
40. Oszoszkov V. I.
41. Ovezov B.

42. Ozoliny K. M.
43. Palgunov N. G.
44. Panyuskin A. Sz.
45. Podzerko V. A.
46. Polikarpov D. A.
47. Prokkonyen P. Sz.
48. Prokofjev A. A.
49. Promiszlov V. F.
50. Puskin G. M.
51. Rozsancsuk N. M.
52. Scserbickij V. V.
53. Sikin I. V.
54. Szatyukov P. A.
55. Szemenov V. Sz.
56. Szimonov K. M.
57. Szpiridonov A. M.
58. Szujetyin M. Sz.
59. Uldzsabajev T.
60. Vinogradov Sz. A.
61. Vorobjov G. I.
62. Zimjanyin M. V.
63. Zsukov G. A.

Pravda, 1956 február 26

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TELJES ÜLÉSE

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusán megválasztott Központi Bizottság 1956 február 27-én teljes ülést tartott.

Az ülés megválasztotta az SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKSÉGÉT.

Az elnökség tagjai a következő elvtársak: N. A. Bulganyin, N. Sz. Hruscsov, L. M. Kaganovics, A. I. Kiricsenko, G. M. Malenkov, A. I. Mikojan, V. M. Molotov, M. G. Pervuhin, M. Z. Szaburov, M. A. Szuszlov, K. J. Vorosilov.

Az elnökség póttagjai a következő elvtársak: G. K. Zsukov, L. I. Brezsnyev, N. A. Muhitgyinov, D. T. Sepilov, J. A. Furceva, N. M. Svernyik.

A teljes ülés megválasztotta az SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TITKÁRSÁGÁT. A titkárság tagjai a következő elvtársak: N. Sz. Hruscsov, a Központi Bizottság első titkára, A. B. Arisztov, N. I. Beljajev, L. I. Brezsnyev, J. A. Furceva, P. N. Poszpelov, D. T. Sepilov, M. A. Szuszlov.

Az ülés az SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGA MELLETT MŰKÖDŐ PÁRTELLENŐRZŐ BIZOTTSÁG elnökévé N. M. Svernyik elvtársat, a Pártellenőrző Bizottság elnökhelyettesévé P. T. Komarov elvtársat választotta meg.

A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA KOZPONTI REVIZIO S BIZOTTSAGANAK ULESE

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Revíziós Bizottsága 1956 február 27-én ülést tartott.

A Központi Revíziós Bizottság a bizottság elnökévé P. G. Moszkatov elvtársat választotta meg.

Pravda, 1956 február 28

A SZOVJETUNIÓ KOMMUNISTA PÁRTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HOZZÁSZÓLÓI

(A felszólalás időpontjának sorrendjében)

- F. R. Kozlov (Leningrád terület)
N. Sz. Patolicsev (Belorusz SZSZK)
J. E. Kalnberzin (Lett SZSZK)
N. V. Kiszeljov (Rosztov terület)
I. P. Bojcov (Sztavropol határterület)
A. M. Skolnyikov (Voronyezs terület)
A. N. Larionov (Rjazany terület)
Sz. Babajev (Turkmén SZSZK)
I. V. Kapitonov (Moszkva terület)
K. G. Piszin (Altáj határterület)
A. P. Kirilenko (Szverdlovszk terület)
V. P. Mzsavanadze (Grúz SZSZK)
B. G. Gafurov (Tadzsik SZSZK)
V. M. Szuszlov (Krasznodár határterület)
A. J. Sznecskusz (Litván SZSZK)
F. J. Tyitov (Ivanovo terület)
N. N. Organov (Krasznojarszk határterület)
A. N. Nyeszmejanov (a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának elnöke)
A. I. Sztrujev (Molotov terület)
G. A. Gyenyiszov (Szarátov terület)
A. A. Szurkov (Moszkva)
I. R. Razzakov (Kirgiz SZSZK)
N. G. Ignatov (Gorkij terület)
I. G. Kebin (Észt SZSZK)
Sz. D. Ignatyev (Baskir ASZSZK)
N. M. Kuzmin (Moszkva)

Z. T. Szergyuk (Moldva SZSZK)
 Sz. A. Tovmaszjan (Örmény SZSZK)
 O. V. Kuusinen (Karél-Finn SZSZK)
 I. D. Musztafajev (Azerbajdzsán SZSZK)
 Z. I. Muratov (Tatár ASZSZK)
 A. D. Danyijalov (Dagesztán ASZSZK)
 M. A. Solohov (Kamenszkij terület)
 I. K. Zsegalin (Sztálingrád terület)
 I. V. Kurcsatov (a Szovjetunió Tudományos Akadémiája)
 A. N. Selepin (a Komszomol Központi Bizottsága)
 F. I. Dubkoveckij (Cserkasszk terület)
 A. M. Pankratova (Moszkva)
 P. I. Doronyin (Szmolenszk terület)
 M. A. Jasznov (OSZFSZK)
 K. T. Mazurov (Belorusz SZSZK)
 N. I. Beljajev (Moszkva)
 V. P. Jeljutyin (Moszkva)
 N. V. Laptjev (Cseljabinszk terület)
 N. T. Kalcsenko (Ukrajna)
 M. T. Jefremov (Kujbisev terület)
 A. N. Zagyemidko (a Szovjetunió szénbányászati minisztere)
 D. A. Kunajev (Kazah SZSZK)
 V. P. Milarscsikov (OSZFSZK)
 V. J. Csernisev (Kalinyingrád terület)
 I. F. Tyevoszjan (Moszkva)
 N. I. Bobrovnyikov (Moszkva)
 A. N. Koszigin (Moszkva)
 K. P. Orlovskij (Belorusz SZSZK)
 N. K. Bajbakov (a Szovjetunió Állami Tervhivatalának elnöke)
 T. Sz. Malcev (Kurgan terület)
 V. A. Malisev (Moszkva)
 B. P. Bescsev (Moszkva)
 V. A. Kucserenko (Moszkva)
 V. V. Mackevics (a Szovjetunió mezőgazdasági minisztere)
 A. G. Seremetyev (Moszkva)
 I. A. Kairov (az OSZFSZK közoktatásügyi minisztere)
 Sz. G. Ragimov (Azerbajdzsán SZSZK)
 M. D. Kovrigina (a Szovjetunió egészségügyi minisztere)
 T. D. Liszenko (akadémikus)

G. Sz. Hlamov (a Szovjetunió traktor- és mezőgazdasági gépgyártási minisztere)
Sz. Kamalov (Üzbég SZSZK)
I. A. Benyegyiktov (a Szovjetunió szovhozügyi minisztere)
P. F. Lomako (a Szovjetunió színesfémkohászati minisztere)
M. A. Jevszejenko (a Szovjetunió ásványolajipari minisztere)

A KONGRESSZUSON KÉPVISELT 55 TESTVÉRI KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPÁRT KÜLDÖTTSÉGEI

A *Kínai Kommunista Párt* részéről: Csu Te, Teng Hsziao-ping, Tan Csen-lin, Vang Csia-hsziang, Liu Hsziao elvtárs;

a *Lengyel Egyesült Munkáspárt* részéről: B. Bierut, J. Cyrankiewicz, A. Zawadzki, J. Berman, J. Morawski elvtárs;

a *Csehszlovák Kommunista Párt* részéről: A. Novotný, A. Zápotocký, V. Siroký, Z. Fierlinger, R. Barák elvtárs;

a *Francia Kommunista Párt* részéről: M. Thorez, J. Duclos, G. Cogniot, P. Doize elvtárs;

az *Olasz Kommunista Párt* részéről: P. Togliatti, M. Scoccimarro, R. Montagnana, A. Bugliani, S. Cacciapuoti, P. Bufalini elvtárs;

a *Német Szocialista Egységpárt* részéről: W. Ulbricht, O. Grotewohl, K. Schirdewan, A. Neumann elvtárs;

a *Magyar Dolgozók Pártja* részéről: Rákosi M., Kovács I., Szalai B. elvtárs;

a *Román Munkáspárt* részéről: G. Gheorghiu-Dej, I. Chisănevschi, M. Constantinescu, P. Borilă elvtárs;

a *Bolgár Kommunista Párt* részéről: V. Cservenkov, A. Jugov, R. Damjanov, D. Ganev, T. Zvezdov elvtárs;

az *Albán Munkapárt* részéről: E. Hodzsa, M. Sehu, G. Nusi, P. Kondi, F. Pacsrami elvtárs;

a *Koreai Munkapárt* részéről: Cshö Jen Gen, Li Hjo Szun, He Bin, Li Szan Cso elvtárs;

a *Vietnami Dolgozók Pártja* részéről: Truong Tyinh, Le Dik Tho elvtárs;

az *Indonéz Kommunista Párt* részéről: D. N. Aidit elvtárs;

a *Mongol Forradalmi Néppárt* részéről: J. Cedenbal, D. Damba, D. Tumur-Ocsir elvtárs;

- az *Indiai Kommunista Párt* részéről: Adzsoj Ghos elvtárs;
- a *Finn Kommunista Párt* részéről: M. Suvanto, M. Malmberg elvtárs;
- a *Spanyol Kommunista Párt* részéről: D. Ibarruri elvtárs és a párt négy másik képviselője;
- az *Angol Kommunista Párt* részéről: H. Pollitt, P. Dutt, G. Matthews elvtárs;
- a *Németországi Kommunista Párt* részéről: M. Reimann elvtárs és a párt két másik képviselője;
- az *Osztrák Kommunista Párt* részéről: J. Koplenig, F. Fürnberg, F. Honner elvtárs;
- az *Argentínai Kommunista Párt* részéről: V. Codovilla, V. Lorralde, R. Ghioldi elvtárs;
- a *Szíriai és Libanoni Kommunista Párt* részéről: H. Bahdas, N. Sauí, J. Fejszal, A. Madojan, Sz. Szavaja elvtárs;
- a *Svéd Kommunista Párt* részéről: H. Hagberg, F. Lager, C. Hermansson elvtárs;
- a *Mexikói Kommunista Párt* részéről: D. Encina, P. J. Encarnación, M. Terrasas elvtárs;
- a *Dán Kommunista Párt* részéről: A. Larsen, I. Nerlund elvtárs;
- a *Norvég Kommunista Párt* részéről: E. Loevlien, J. Lippe, R. Larsen elvtárs;
- a *Trieszti Kommunista Párt* részéről: V. Vidali elvtárs;
- a *Holland Kommunista Párt* részéről: P. de Groot, H. Huxtra elvtárs;
- a *Belga Kommunista Párt* részéről: E. Burnelle, A. de Coningh, B. Wohlstein elvtárs;
- a *Kanadai Haladó Munkáspárt* részéről: T. Buck, S. Ryerson elvtárs;
- az *Izlandi Szocialista Egységpárt* részéről: K. Andresson, E. Torbjarnarsson elvtárs;
- a *Svájci Munkapárt* részéről: E. Woog, A. Muret elvtárs;
- a *Luxemburgi Kommunista Párt* részéről: D. Urbany, J. Hoffmann elvtárs;
- az *Izraeli Kommunista Párt* részéről: S. Mikunisz, E. Habibi elvtárs;
- az *Uruguayi Kommunista Párt* részéről: R. Arismendi, E. Pastorino, G. Sapin elvtárs.

A kongresszuson ezenkívül részt vettek: Brazília, Japán, Venezuela, Chile, Bolívia, Kuba, Costa-Rica, Kolumbia, Ausztrália és más országok kommunista és munkáspártjainak képviselői.

A felsorolt küldöttségeken kívül a következő kommunista és munkáspártok üdvözölték a kongresszust:

a Jugoszláv Kommunista Szövetsége (Joszip Broz-Tito üdvözlő levele);

az Egyesült Államok Kommunista Pártja;

a Török Kommunista Párt;

az Algíri Kommunista Párt;

a Portugál Kommunista Párt;

a Maláj Kommunista Párt;

a Marokkói Kommunista Párt;

a Tuniszi Kommunista Párt;

a Guatemalai Munkapárt;

a Paraguayi Kommunista Párt;

a Görög Kommunista Párt;

az Ecuadori Kommunista Párt.

TARTALOM

A KÖZPONTI BIZOTTSÁG BESZÁMOLÓJA AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK. N. SZ. HRUSCSOV elvtársnak, a Központi Bizottság első titkárának előadói beszéde	9
I. A Szovjetunió nemzetközi helyzete	10
1. A Szovjetunió és a népi demokratikus országok szüntelen gazdasági fellendülése	11
2. A tőkés országok gazdasági helyzete és a tőkés rendszer ellentmondásainak további éleződése	15
3. Az agresszív tömbök összetakolásának és a „hidegháború” szításának imperialista politikája. A népek harca a nemzetközi feszültség enyhítéséért	22
4. Az imperializmus gyarmati rendszerének szétesése	27
5. A Szovjetunió harca a béke és a nemzetközi biztonság megszilárdításáért	32
6. A jelenlegi nemzetközi fejlődés néhány elvi kérdése	40
II. A Szovjetunió belső helyzete	49
Az ipar és a közlekedés	49
1. Az ötödik ötéves terv fő eredményei az ipar terén	49
2. A technika fejlődésének meggyorsítása az iparban	55
3. A közlekedés és a hírközlés technikai ellátottságának növelése	58
4. A termelőerők helyes területi elosztásának kérdései	60
5. A munkatermelékenység, az ipari önköltség és a beruházás kérdései	62
A mezőgazdaság	64
1. A szemestermények termelése — az egész mezőgazdasági termelés alapja	66
2. Az állattenyésztés további fellendítésének feladatai	72
3. A mezőgazdaság gépesítése	76
4. A szovhoztermelés fejlesztése	79
5. A vetőmagtermesztés a mezőgazdaság fellendítésének fontos tényezője	89
6. A kolhozok építkezéseiről	91
7. Emeljük a mezőgazdaság színvonalát	84

A szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának emelkedése — — —	87
1. Elégítsük ki még teljesebben a nép növekvő anyagi szükségleteit — — — — —	83
2. Virágoztassuk fel még jobban a szovjet kultúrát és tudományt! — — — — —	96
A szovjet társadalmi és államrend további erősítése és fejlesztése — — — — —	103
1. Nemzetiségi politikánk egyes kérdései — — — — —	104
2. A szocialista demokratizmus fejlesztése. Az államapparátus tökéletesítése. A szovjet törvényesség megszilárdítása	109
III. A párt — — — — —	117
1. A Kommunista Párt sorainak erősítése, a szovjet államban betöltött vezető szerepének növelése — — — — —	117
2. A párt szervező munkája — — — — —	122
3. Az ideológiai munka kérdései — — — — —	133
AZ SZKP KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLOJA. P. G. MOSZKATOV elvtárs előadói beszéde —	145
AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYELVEI A SZOVJETUNIO NÉPGAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ 1956—1960. EVI HATODIK ÖTÉVES TERVHEZ. N. A. BULGANYIN elvtársnak, a Szovjetunio Minisztertanácsa elnökének előadói beszéde — — — — —	157
I. A hatodik ötéves terv fő feladatai — — — — —	163
II. A Szovjetunio népgazdaságának fejlesztése a hatodik ötéves terv folyamán — — — — —	169
Feladataink az ipar terén — — — — —	169
A technika fejlesztése az iparban — — — — —	184
Feladataink a mezőgazdaság terén — — — — —	198
Feladataink a közlekedés és a hírközlés terén — — — — —	204
Feladataink a beruházások terén — — — — —	208
III. Feladataink a munka termelékenységének további emelése és a termelés gazdasági eredményességének megjavítása terén	212
IV. A nép anyagi és kulturális életszínvonalának emelése — —	215
V. Feladataink a szövetségi köztársaságok népgazdaságának fejlesztésével és a termelőerők területi elosztásával kapcsolatban	221
A MANDATUMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG BESZÁMOLOJA AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK. A. B. ARISZTOV elvtárs előadói beszéde — — — — —	233
J. A. FURCEVA ELVTÁRSNŐ BESZÉDE — — — — —	245
A. I. KIRICSENKO ELVTÁRS BESZÉDE — — — — —	254
N. A. MUHITGYINOV ELVTÁRS BESZÉDE — — — — —	274
D. T. SEPILOV ELVTÁRS FELSZÓLALASA — — — — —	282
L. I. BREZSNYEV ELVTÁRS BESZÉDE — — — — —	305

M. A. SZUSZLOV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	314
Harc a tartós békéért, a szocializmusért	— — — — —	315
A pártszervező munka az új feladatok színvonalán	— — —	322
Veget kell vetni annak a káros jelenségnek, hogy az ideológiai munka elszakad az élettől	— — — — —	330
A. I. MIKOJAN ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	337
A külpolitika egyes kérdései	— — — — —	345
A szocialista forradalom békés fejlődési útjának lehetősége egyes országokban	— — — — —	350
Elkerülhetetlen-e a háború?	— — — — —	358
Emeljük magasabb színvonalra az ideológiai munkát	— —	362
G. M. MALENKOV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	371
A villamosítás — a munkatermelékenység emelésének igen fontos feltétele	— — — — —	374
A Szovjetunióban minden szükséges feltétel megvan ahhoz, hogy az ország történelmileg igen rövid idő alatt utolérje és túlszárnyalja az Egyesült Államokat a villamosenergia-termelés tekintetében	— — — — —	381
A marxizmus-leninizmus mindenben diadalmaskodó tanítás	—	389
V. M. MOLOTOV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	397
I. A nemzetközi helyzet terén bekövetkezett gyökeres változások és az újabb háborúk elhárításának lehetősége	— —	400
II. A Szovjetunió harca a békéért és a nemzetközi biztonságért	—	410
G. K. ZSUKOV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	417
L. M. KAGANOVICS ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	427
K. J. VOROSILOV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	458
M. G. PERVUHIN ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	477
N. M. SVERNYIK ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	501
A szocialista munkaverseny harcos irányításaért	— — —	503
Törődünk jobban a munkások és alkalmazottak szükségleteinek és igényeinek kielégítésével	— — — — —	514
M. Z. SZABUROV ELVTÁRS BESZÉDE	— — — — —	523
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ SZKP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK BESZÁMOLÓJA ALAPJÁN	— — — — —	545
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA AZ SZKP SZERVEZETI SZABÁLYZATÁNAK RÉSZLEGES MÓDOSÍTÁSÁRÓL	— — — — —	568
AZ SZKP XX. KONGRESSZUSÁNAK IRÁNYELVEI A SZOVJETUNIO NÉPGAZDASÁGÁNAK FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ 1956—1960. ÉVI HATODIK ÖTÉVES TERVHEZ	— — — — —	570
I. Az ipar terén	— — — — —	572
II. A termelési folyamatok gépesítése és automatizálása terén	— —	594
III. Az ipar specializálása és az ipari kooperáció terén	— —	598
IV. A mezőgazdaság terén	— — — — —	601

V. A közlekedés és a hírközlés terén — — — — —	608
VI. A beruházások és az építőipar terén — — — — —	614
VII. A munka termelékenységének emelése terén — — — — —	616
VIII. A nép anyagi és kulturális életszínvonalának emelése terén — — — — —	619
IX. A szövetségi köztársaságok népgazdaságának fejlesztése és a termelőerők elosztása terén — — — — —	628
Az Oroszországi Szovjet Föderatív Szocialista Köztársaságban — — — — —	630
Az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	632
A Belorusz Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	634
Az Üzbég Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	634
A Kazah Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	635
A Grúz Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	636
Az Azerbajdzsán Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	637
A Litván Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	638
A Moldva Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	639
A Lett Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	639
A Kirgiz Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	640
A Tadzsik Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	641
Az Örmény Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	642
A Turkmén Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	642
Az Észt Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	643
A Karél-Finn Szovjet Szocialista Köztársaságban — — — — —	644
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HATÁROZATA A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA ÚJ PROGRAMJÁNAK ELŐKÉSZÍTÉSÉRŐL — — — — —	647
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJÁNAK A PART XX. KONGRESSZUSÁN MEGVÁLASZTOTT KÖZPONTI BIZOTTSÁGA — — — — —	648
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK TELJES ÜLÉSE — — — — —	653
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA KÖZPONTI REVÍZIÓS BIZOTTSÁGÁNAK ÜLÉSE — — — — —	654
A SZOVJETUNIO KOMMUNISTA PARTJA XX. KONGRESSZUSÁNAK HOZZÁSZÓLÓI — — — — —	655
A KONGRESSZUSON KÉPVISELT 55 TESTVÉRI KOMMUNISTA ÉS MUNKÁSPART KÜLDÖTTSEGEI — — — — —	658

Szerkesztette: Fedor János.

Műszaki vezető: Szécsi Andor.

A könyv szedését 1956. III. 9-én kezdték meg. Megjelent III. 26-án, 120.000 példányban. Tartalmaz 39,1 szerk. ívet. Terjedelme 41½ (A/5) ív